



РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ГОДИШЕН ДОКЛАД

**ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЕДИННИЯ МНОГОГОДИШЕН НАЦИОНАЛЕН
ПЛАН ЗА КОНТРОЛ НА Р БЪЛГАРИЯ ЗА ХРАНИ, ФУРАЖИ,
ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ НА ЖИВОТНИТЕ, ХУМАННО ОТНОШЕНИЕ КЪМ
ТЯХ И ЗАЩИТА НА РАСТЕНИЯТА
2015 ГОДИНА**

Съдържание:

Резюме/Обобщение към годишния доклад

I. Цел на годишния доклад, правно основание, обхват, период на докладване

II. Официален контрол от компетентните власти

III. Съответствие със законодателството по безопасност на храни и фуражи

III.1. Честота и вид на несъответствието

III.2. Анализ на несъответствието

Случаи на несъответствие

Естество на риска, който възниква от несъответствието

Причина(и) за несъответствието

Анализ и първопричина на несъответствието:

III.3. Одити

III.3.1 Одити, съгласно чл.4 (6) на Регламент (ЕО) № 882/2004

III.3.2. Одити и инспекции на контролните органи съгласно чл.5, пар.3 на Регламент (ЕО) № 882/2004

III.4. Действия за гарантиране на ефективността

III.4.1. Действия за гарантиране на съответствието от операторите с храни и фуражи и другите съответни производители и оператори

III.4.2. Действия за гарантиране на ефективно функциониране на службите за официален контрол

III.5. Отчет на цялостното изпълнение

III.6. Изменения в националния план за контрол

СЪКРАЩЕНИЯ

МЗХ	Министерство на земеделието и храните
МЗ	Министерство на здравеопазването
МВР	Министерство на вътрешните работи
ДПАВ	Дирекция „Политики по агрохранителната верига”
БАБХ	Българска агенция по безопасност на храните
ОДБХ	Областна дирекция по безопасност на храните
ИАСАС	Изпълнителна агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол
РЗИ	Регионална здравна инспекция
ДРЗП	Добра растително-защитна практика
ФСК	Фитосанитарен контрол
ЛДКК	Дирекция „Лабораторни дейности и контрол на качеството”
ЗЖ	Отдел “Здравеопазване на животните”
ЗХОЖ	Здравеопазване и хуманно отношение към животните
ЗХОЖКФ	Здравеопазване и хуманно отношение към животните и контрол на фуражите
КХ	Отдел “Контрол на храните”
ПРЗТ	Дирекция „Продукти за растителна защита и торове”
ВМП	Ветеринарномедицински продукти
ПРЗ	Продукти за растителна защита
ЦЛВСЕЕ	Централна лаборатория за ветеринарно-санитарна експертиза и екология
ЦЛХИК	Централна лаборатория за химични изпитвания и контрол
ЦЛКР	Централна лаборатория по карантина на растенията
ЕМНКП	Единен многогодишен национален контролен план
ЦУ	Централно управление
ГИП	Граничен инспекционен пункт
СЖП	Странични животински продукти
ТСЕ	Трансмисивни спонгиформни енцефалопатии
НАССР	Система за анализ на опасностите и критичните контролни точки
RASFF	Система за бързо предупреждение за храни и фуражи
ЕК	Европейска комисия
ЗВД	Закон за ветеринарномедицинската дейност
МДК	Максимално допустими количества
НМПКО	Национална мониторингова програма за контрол на остатъци
НПКОП	Национална програма за контрол на остатъци от пестициди във и върху храни от растителен и животински произход

Резюме/Обобщение към годишния доклад

Здравеопазване на животните, трансмисивни спонгиформни енцефалопatii и странични животински продукти

През 2015г. са извършени проверки на ветеринарните лечебни заведения (ВЛЗ) на територията на страната, като са проверени 623 ВЛЗ, съставени са 12 АУАН.

Изпълняват се мерките заложи в плана за действие за обезвреждането на страничните животински продукти от двата екарисажа в страната.

По отношение регистрацията на животновъдните обекти и идентификацията на животните, директорите на областните дирекции по безопасност на храните извършват проверки и въвеждат данните за същите в срок, като правомерно отразяват и коригират данните в интегрираната система на БАБХ ВетИС.

Задължителните мероприятия, заложи по изпълнение на ДПП през 2015 г. бяха изпълнени от регистрирани ветеринарни лекари, сключили договори с ОДБХ.

Разходите за провеждане на мерките за болестите посочени в Списъка на заразните болести по чл. 118, ал.1 от Закона за ветеринарномедицинската дейност, които са включени в програми за надзор и ерадикация, но не се кофинансират от ЕК се предоставят като помощ на земеделските стопани от ДФ “Земеделие”.

За 2015 година експерти от дирекцията участваха в не малък брой работни групи, като по-важните от тях бяха:

1. Работна среща по отношение изграждането на бъдещата информационна система на Министерство на земеделието и храните.

2. Участие в състава на работна група за изменение и допълнение на Наредба № 44 за ветеринарномедицинските изискванията към животновъдните обекти.

3. Участие в работна група за изготвяне на проект на наредба за специфичните изисквания за производство, събиране, съхраняване, транспортиране на сурово краве мляко, неговата преработка и предлагане на пазара на мляко и млечни продукти.

4. Участие в работна група за разработване на програма за морско дело и рибарство.

5. Участие в работна група за разработване на национална програма по пчеларство.

6. Участие в работна група за разработване на проект на НИД на наредба № 15 от 2004 г. за мерките за опазването на пчелите и пчелните семейства от отравяне и начините за провеждане на растителнозащитни, дезинфекционни и дезинсекционни дейности.

7. Участие в разработване на програма по мярка 10 – агроекология и климат.

8. Участие в работна група по плана за действие за кафявата мечка.

9. Участие в работна група за условията и реда за извършване на дезинфекция, дезинсекция и дератизация.

11. Организиране и провеждане на обучение на началник отделите ЗЖ при ОДБХ.

В дирекцията се поддържат и редовно актуализират следните регистри:

- за кокошки носачки;
- за развъдни птици;
- патици мюлари;
- бройлери;
- пчели;
- аквакултури;
- приюти за животни;
- търговци на животни;
- търговците на зародишни продукти;
- транспортните средства, с които се превозват животни;
- обектите за събиране или карантиниране на животни;
- центровете за трансплантация на ембриони, центровете за изкуствено осеменяване и центровете за съхранение на сперма;
- местата за почивка на животни по време на транспортиране;
- обектите, в които се осъществява ветеринарномедицинска практика и ветеринарните лекари, работещи в тях;
- лицата, получили разрешение за провеждане на опити с животни;
- производителите и търговците на средства за идентификация на животните;

Дейността по идентификация и частна практика за 2015 година беше свързана с контрола на идентификацията на селскостопанските животни, движението на същите, както и по отношение регистрацията на животновъдните обекти; участие в дейности по контрол на частната ветеринарна практика; участие в комисии при извършване на проверки на животновъдни обекти; участие в работни срещи, съвещания, семинари и комисии; участие в извършване на проверки по жалби, сигнали, оплаквания от граждани и институции, по сигнали на полицията, прокуратурата и съда за нарушения на ветеринарномедицинската дейност, участие в процедури по обществени поръчки, участие в комисии за приемане на идентификатори за идентификация на животни на склад, участие в разработването на нови и изменението на действащи нормативни документи, касаещи дейността на дирекцията.

Съществена част от дейността на експертите е работа с информационната система на БАБХ – ВетИС, извършване на контрол на постъпващата информация в нея, за извеждане на статистически данни и тяхната оценка. През изминалата година бяха дискутирани предложения за въвеждане на нови функционалности, модули и справки в системата.

През 2015 г. продължи и активната работа по идентификацията на дребните преживни животни, както и тази на еднокопитните животни в страната.

Служители от отдела участваха и в работните срещи за актуализиране на Ръководството и методиката за кръстосано съответствие за 2015 г. Проверките по кръстосано съответствие, бяха извършени съвместно от служители на ОДБХ и ДФ „Земеделие“.

Здраве на растенията - фитосанитарен контрол

Обобщението за изпълнение следва да обобщи основните резултати и тенденции в следните заглавия:

Цялостна ефективност на контрола:

По отношение на здравето на растения, бяха извършени проверки на пратки, внасяни от трети страни (земеделски продукти) в съответствие с член 13 от Директива 2000/29/ЕО, 98/22: През 2015 г. е извършен фитосанитарен контрол, включващ документална, идентификационна и растително-здравна проверка на общо 19 000 бр. партии растителни стоки - внос от трети страни - семена, растения за засаждане и растителни материали от внос. След извършване на растително-здравната проверка на стоките на граничния пункт, те се движат свободно на цялата територия на ЕС. Извършен е контрол и на 2994 регистрирани производители, извършени са 5038 инспекции, взети са и анализирани 4772 бр. проби и са установени 91 карантинни вредители.

Информация и тенденции относно контрола

Осъществяване на фитосанитарен контрол при производството на растения и растителни продукти и ефективни наблюдения на територията на страната по отношение на карантинни вредители по растенията и растителните продукти, съгласно изискванията на Директива 2000/29 ЕС, Наредба № 8 за ФСК и ЗЗР:

Контрол на производството

Регистриране на производители, складове и тържища в официалния регистър за ФСК – 2772 бр

Инспекции при производството на растения и растителна продукция – 5038 бр.

Взети проби за лабораторен анализ – 4772 бр.

Издаване на фитосанитарен растителен паспорт на стоки от местно производство – 2474 бр.

Контролни прегледи на посеви и насаждения създадени с вносен материал и по мониторингови програми – приложение II и III от доклада

Анализ на тенденцията за несъответствие

Резултатите от проверките показват, че контролираните растителни вредни организми са били ограничени, и че контрола на производството на здрав посадъчен материал, които се предвижда с растителен паспорт е изключително ефективен

Въз основа на тази система-паспортизиране от страна на компетентния орган същия декларира официалния статут на съответните вредители и че те са свободни от карантинни вредители

Констатирана ЗАРАЗА ОТ КАРАНТИННИ ВРЕДИТЕЛИ при осъществяване на контрола – приложение III на доклада:

Тенденции при изпълнението: предприети мерки в случаите на несъответствие

Член 54 от Регламент (ЕО) № 882/2004 изисква компетентният орган, който открие несъответствие, да предприеме подходящи действия, за да гарантира, че стопанският субект ще

вземе мерки да коригира ситуацията. Посочената разпоредба не се прилага по отношение на растителната защита и не съществуват общи законови изисквания, които да са еквивалентни, но в специални случаи съществуват подобни изисквания:

В член 11 и член 13в, параграф 7 от Директива 2000/29/ЕО на Съвета се уточняват мерките, които трябва да се вземат, в случай на констатирано несъответствие по време на официалните инспекции.

ОДБХ са отговорни за прилагането на законодателството в регионите. Съгласно изискванията на Закона за защита на растенията и Наредба № 8 за фитосанитарен контрол, в случай на констатирано несъответствие по време на вътрешни фитосанитарни проверки се взимат следните мерки:

-не се издава фитосанитарен паспорт, когато растенията и растителните продукти не отговарят на специфичните изисквания;

-отказ за въвеждане на територията на ЕС или поставяне под карантина на пратката/зоната;

-предписание за подходящо третиране или нищожаване;

-забрана за движение и/или засаждане, или разрешение за движение под официален контрол до зони, където вредителите не представляват допълнителна опасност, или до места за промишлена преработка;

-определяне на буферни зони при необходимост;

-цялостно или частично прекратяване на дейността на производителя.

Национални системи за одит:

Съгласно член 4 от Регламент (ЕО) № 882/2004 компетентните органи следва да извършват вътрешни одити или да организират извършването на външни одити. Одитите трябва да подлежат на независимо подробно разглеждане и да се извършват по прозрачен начин.

Посочената разпоредба не се прилага по отношение на растителната защита и не съществуват еквивалентни законови изисквания.

Ресурси:

Член 4 от Регламент (ЕО) № 882/2004 изисква наличието на необходимите законови правомощия за извършването на контрол, както и задължението на стопанските субекти в областта на храните да преминат инспекция, извършвана от компетентните органи. Член 8 от горепосочения регламент изисква компетентните органи да разполагат с необходимите правомощия за достъп до помещенията и документацията на предприятията за храни.

Разпоредбите на членове 4 и 8 не се прилагат по отношение на растителната защита, но съгласно член 12, параграф 2 от Директива 2000/29/ЕО инспекторите имат достъп до растенията, растителните продукти или други предмети на всички етапи от производството и търговската верига до пускането им на пазара и имат правото да извършват всички необходими разследвания за съответните официални проверки, включително и такива, свързани с фитосанитарните паспорти и книги.

Член 4 от Регламент (ЕО) № 882/2004 изисква от компетентния орган да гарантира, че има достъп до достатъчно на брой квалифициран и опитен персонал, че има на разположение подходящи и надлежно поддържани съоръжения и оборудване и че сред персонала, който извършва официален контрол, не възниква конфликт на интереси. Посочената разпоредба не се прилага по отношение на растителната защита.

Член 2, параграф 1, буква и) от Директива 2000/29/ЕО на Съвета изисква от държавите-членки да гарантират, че техните държавни служители и квалифицирани кадри притежават необходимите квалификации за правилното прилагане на директивата.

Съгласно член 2, параграф 1, буква ж) от Директива 2000/29/ЕО на Съвета отговорните

Общият брой на заетите в областта на Растителното здраве инспектори са 64 в 28 ОДБХ. В ЦЛКР експертите са 22 и 4 експерта в ЦУ на БАБХ. Към дирекция Граничен контрол има 34 фитосанитарни инспектори работещи на ГКПП.

Констатира, се че всички упълномощени да извършват контролна дейност фитосанитарни инспектори от ОДБХ чувстват недостиг на необходимите материали, инструменти и оборудване, включително и автомобили за всякакви терени, трудно се окомплектоват куфарчета за извършване на инспекции и средства за лична защита.

Предприети мерки за подобряване на изпълнението на контролните органи

Поддържане и развиване на необходимите експертни умения и инфраструктура.

Спазване изискванията на съответните директиви на ЕС и стандарти на ЕРРО за диагностика и идентификация на вредители, в това число и за безопасна работа с карантинни вредители (Директива 2008/61 ЕО).

Методическо ръководство и контрол на фитосанитарните прегледи, вземане и съхранение на проби.

Методическо ръководство и контрол на дейността на ОДЛРЗ.

Обучение на фитосанитарните инспектори и специалистите от областните диагностични лаборатории по растително здраве.

Участие в международни междулабораторни тестове за пригодност и организиране на такива на национално ниво.

Подготовка на материали за бъдеща акредитация по стандарт ISO 17025.

Предложени изменения в ЕМНКП

В областта на растителното здраве – не предлагано.

Качество и безопасност на храни и материали в контакт с храните

1. Ефективност на контрола, като цяло.

Степен на изпълнение на заложените оперативни цели.

1. Официалния контрол на храните в Р България се извършва адекватно, в пълно съответствие с изискванията на европейско и национално законодателство и в съответствие с чл. 10 на Регламент (ЕО) № 882/ 2004.
2. Въпреки отчетените финансови затруднения при осъществяване на официалния контрол, като недостатъчна финансова обезпеченост на дейностите и много ниското ниво на заплащане на инспекторите и експертите, основния приоритет за постигане на високо ниво на защита на здравето на потребителите е изпълнен. Няма регистрирани случаи на хранителни взривове, свързани с консумация на храни;

3. По отношение на изпълнението на плана за официален контрол, направеният анализ показва, че в предприятията за производство на храни от животински и неживотински произход и складове за търговия на едро с храни от животински и неживотински храни е изпълнен в по-голямата си част. Не е изпълнен на 100 % плана за официален контрол в търговски обекти и заведения за обществено хранене. Причините за неизпълнението са големия брой обекти, недостатъчен транспорт, липса на средства за градски транспорт, недостатъчен брой инспектори, сезоната дейност на обектите, разположени в курортните комплекси;
4. През последните години се наблюдава тенденция към намаляване броя на инспекторите, осъществяващи официален контрол върху храни и увеличаване на тяхната ангажираност, поради нарастване броя на обектите, подлежащи на официален контрол. Това бе основната причина да се инициира промяна на Инструкцията за оценка на риска с цел намаляване честотата на контрол и увеличаване на ефективността му.
5. Изпълнен е приоритета по гарантиране на безопасното и здравословно хранене на децата в детски ясли, детски млечни кухни, детски градини, училища, детски и ученически лагери, зелени училища и т.н., чрез упражняване на ефективен контрол.
6. През годината беше осигурено поддържането на система за бързо съобщаване за наличие на пазара на опасни за здравето храни и материали в контакт с храни (RASFF) и предприемане на незабавни мерки за ограничаване на вредата за човешкото здраве;
7. Изготвените планове за вземане на проби от животински и неживотински произход в по-голямата си част са изпълнени.
8. **Цифровият анализ** за средните стойности на ефективността на извършения официален контрол сочат следното:
 - Предписания: Средно всяка 13-та проверка приключва с издаване на Предписание (за сравнение за 2014 г. - всяка 15-та) ;
 - Акт за установяване на административно нарушение (АУАН): Средно всяка 73-та проверка приключва със съставяне на АУАН (за сравнение за 2014г. – всяка 69-та);
 - Средно за 2015г. съставени АУАН на 1 инспектор (брuto) – 3,57 бр. (за сравнение за 2014г. съставени АУАН на 1 инспектор(брuto) - 3, 48 бр.)

Извод: Анализът на тези цифри показва сравнително еднаква кратност на налагане на административни мерки при извършения официален контрол за последните 2 години. Разлика има единствено при налагане на най-тежката административна мярка – временно или постоянно преустановяване на дейността на обекти за производство и търговия с храни: за 2015г. – 298 бр. , а за 2014 – 185 бр.

Резултатите от официалните инспекции показват, че подходът, основан на оценката на риска, за планирането и изпълнението на официалните проверки е подходящ, по отношение откриването на несъответствията и гарантиране на безопасността на храните възможно най-ефективно.

2. Информация и тенденции относно контрола

- Съществени развития по отношение на:
- основни приоритети
- критерии за оценка на риска (да се включат само основните изменения в процесите на оценката на риска)
- Основни тенденции относно интензитета и видовете контрол (могат да се посочат основните причини за тези промени, информацията може се помести в табличен формат).

2.1. През 2015 г. са извършени общо **184 753 бр.** проверки официален контрол на база оценката на риска в обекти за производство, търговия на едро и дребно с храни и заведения за обществено хранене, тематични проверки извънпланови проверки /по писма, заповеди и др./ и проверки по сигнали и жалби.

Плановите проверки са извършени на база оценка на риска, а извънплановите във връзка със зададени конкретни теми и обекти, както и по жалби и сигнали. През 2015 г., както и през 2014 г.

наред с подчертаните в доклада основни приоритети, бе акцентирано на здравословно и безопасно хранене на децата и учениците - детски ясли, детски млечни кухни, детски градини, училища, детски и ученически лагери. Въведената през 2013 г. процедура за целогодишно получаване на информация за престоящи изнесени обучения, спортни лагери, зелени училища, екскурзии и лагери на деца от детски градини и училища е в ход и през 2015 г. Както през 2014 г., така и през 2015 г. е акцентирано на засиления контрол по време на активните туристически летен и зимен сезон, религиозни и официални празници. Спецификата на проверките е свързана с големия поток от хора и консумацията на бързо оборотни и бързо развалящи се храни, както и повишената консумация на свързани с определен религиозен празник, храни /напр. яйца, козунак и агнешко месо по време на Великден/.

2.2. Сравнителен анализ:

Област на контрол/Брой проверки	2014 г.	2015 г.
Общ брой проверки (вкл. тематични)	226 457 бр.	184 753 бр.
Одити в предприятията за производство на храни	2526 бр.	1343 бр.
Планови инспекции в предприятията за производство на храни	40777 бр.	23297 бр.
Проверки по Регламент 852/2004 в предприятията за производство на храни	21573 бр.	10266 бр.
Проверки по Регламент 853/2004 в предприятията за производство на храни	23132 бр.	18309 бр.
Проверки относно етиктирането в предприятията за производство на храни	13152 бр.	6107 бр.
Проверки на ДПП и НАССР в предприятията за производство на храни	24489 бр.	11617 бр.
Проверки по жалби и сигнали в предприятията за производство на храни	393 бр.	165 бр.

Наблюдават се различия в броя на осъществените проверки през двете сравнявани години. Различията се изразяват в значително намаляване на броя на извършваните видове дейности, т.е. тенденция към цялостно намаляване на честотата на контрол. Тази промяна налага и промяна на инструкцията за прилагане на многогодишния план за официален контрол, изразяваща се в оптимизиране на честотата. От друга страна, осъществяваният контрол е по-ефективен, тъй като намаляването на предписанията, АУАН и разпорежданията за унищожаване на храни е драстично. Това показва, че в случая увеличената честота на официален контрол не би могла да гарантира спазването на изискванията от страна на операторите, така както това би могло да се гарантира от една добре извършена задълбочена инспекция. От миналата година се наблюдава и тенденция към намаляване на броя на проверките по жалби и сигнали. Това говори за постъпване на по-малко оплаквания от страна на граждани, насочени към бизнес-операторите.

3. Анализ на тенденцията за несъответствие

- Становище за общите тенденции за съответствие
- Основни видове несъответствие
- Констатирани причини.

И през 2015 г. официалния контрол върху храните е насочен към предотвратяване на прекия и косвен риск за здравето на потребителите, произтичащ от конкретния обект или храна. Преките и потенциални рискове за конкретните обекти се определят чрез оценка на риска, базирана на критериите, описани в доклада. При по-голяма част от проверките на производствените обекти и обектите за търговия с храни се установява, че е постигнато съответствие с изискванията на законодателството. В обектите с установени несъответствия са предприети необходимите

корективни действия, целяща елиминиране или свеждане до минимум на риска за човешкото здраве. Най-често повтарящите се несъответствия са описани подробно в доклада. Няма съществена разлика във вида на несъответствията, констатирани през двете сравнявани години 2014 и 2015. През 2015 г. са установени малко повече несъответствия, свързани с прилагане на новото законодателство в областта на етикетирането на храните.

При проверките са установявани следните видове несъответствия:

1. Структурни/несъответствия, касаещи сграден фонд и оборудване в обектите;
2. Оперативни /несъответствия по отношение осъществяване на дейностите, свързани с обезпечаване безопасността на продукта/;
3. Несъответствия, свързани със системите за самоконтрол на бизнес- операторите;
4. Документални несъответствия:

Като основни причини за констатираните несъответствия, както и през 2014 г. могат да се посочат непознаване на законодателството в областта на храните, липсата на достатъчно подготвени кадри и недостатъчния финансов ресурс.

4. Тенденции при изпълнението: предприети мерки в случаите на несъответствие

- Статистика за изпълнението (затворени предприятия, наложени глоби, предупреждения, съдебни дела)
- Тенденции при изпълнението

Предприети мерки при несъответствие	2014 г.	2015 г.
Издадени предписания /брой/	15 201 бр.	13932 бр.
Издадени АУАН /акт за установяване на административно нарушение /брой/	3324 бр.	2496 бр.
Бракувана продукция в кг./л.	260869 кг./л.	94 594,424 кг.
Затворени обекти /брой/	185 бр.	298 бр.

Въпреки, че броят на извършените проверки за 2015 г е значително по-малък в сравнение с броя на извършените проверки през 2014 г., броят на издадените през 2015 предписания и АУАН не се различава значително от тези издадени през 2014 г. В същото време и броят на затворените обекти през 2015 г. е значително по-голям от тези затворени през 2014 г. Това говори за повишаване на ефективността на официалния контрол, както и прилагане на закона в цялата му тежест в голяма част от случаите.

1. Ресурси:

През последните години се наблюдава тенденция към намаляване броя на инспекторите, осъществяващи официален контрол върху храни и увеличаване на тяхната ангажираност, поради нарастване броя на обектите, подлежащи на официален контрол. През 2013 г. броя на ангажираните служители в областта на официалния контрол върху храни е бил 1014 бр, а обектите, фигуриращи в регистъра са били 97 386 бр.

През 2014 г. броя на служителите е бил 953 бр., а броя на контролираните обекти е бил 126 335 бр. За 2015 г. около 700 бр. инспектори контролират 158 667 бр. обекти за производство, съхранение и търговия с храни.

Само за 120-те броя работещи клиници за 2015 г. отговарят около 240 бр. официални ветеринарни лекари. За контрола на останалите обекти, вкл. търговска мрежа и обществено хранене са на разположение около 230 бр. двойки инспектори /една от препоръките на сметната палата е проверките да се извършват най-малко от двама инспектори/.

Това бе основната причина да се промени Инструкцията за оценка на риска с цел намаляване честотата на контрол и увеличаване на ефективността му.

Упражняващите официален контрол инспектори и експерти са с висше образование – образователна степен: магистър по ветеринарна медицина, хуманна медицина, инженер-

технологии хранително-вкусова промишленост, агрономи и бакалавър – санитарни инспектори и други експерти и специалисти.

Експертите и инспекторите, ангажирани в официалния контрол върху храни са преминали и участват периодично в различни обучения и семинари, свързани с контрола върху храни.

2. Предприети мерки за подобряване на изпълнението на контролните органи

С цел подобряване качеството и ефективността на официалния контрол, осъществяван от инспекторите от отделите «Контрол на храните» при ОДБХ, както и усъвършенстване на дейностите по методическото ръководство и координиране на дейностите по контрола от страна на експертите при дирекция «Контрол на храните», периодично са провеждани обучения на регионално и национално ниво. Проведено е национално съвещание на всички началници на отдели «Контрол на храните». През изминалата година експерти от дирекцията, както и инспектори от ОДБХ участваха в международни обучения по програмата BTSF по различни теми, касаещи безопасността на храните.

Разработени са редица процедури, инструкции, чек-листа за проверка и други, като:

- Стандартна оперативна процедура за вземане на проби храни от неживотински произход за извършване на анализ за съдържание на микотоксини, утвърдена със Заповед РД 11-1033/19. 06.2015 г.;
- Стандартна оперативна процедура "Процедура за реакция при кризисна ситуация - съмнение за взрив от хранително заболяване", утвърдена със Заповед РД 11-1902/16.12.2015 г.;
- Стандартна оперативна процедура за вземане на проби от неживотински произход за извършване на анализ за съдържание на олово, кадмий, живак, неорганичен калай, 3-MCPD и полициклични ароматни хидрокарбони, утвърдена със Заповед РД 11-1033/19. 06.2015 г.;
- Стандартна оперативна процедура за вземане на проби храни от неживотински произход за извършване на анализ за съдържание на нитрати, утвърдена със Заповед РД 11-1033/19. 06.2015 г.;
- Стандартна оперативна процедура за вземане на проби храни от неживотински произход за извършване на анализ за съдържание на остатъци от пестициди, утвърдена със Заповед РД 11-1033/19. 06.2015 г.;
- Стандартна оперативна процедура за извършване на инспекция на обект за производство на добавки в храни и ароматизанти/ обект за производство на храни от неживотински произход, съдържащи добавки в храни и/или ароматизанти, утвърдена със Заповед РД 11-1410/31.08.2015 г.;
- Стандартна оперативна процедура за предприемане на действия при получаване на несъответстващи резултати от извършени лабораторни изследвания, касаещи безопасността на храните, утвърдена със Заповед РД 11-1410/31.08.2015 г.;
- Стандартна оперативна процедура за осъществяване на официален контрол в предприятията за изкупуване, сортиране, преработка, съхранение и реализация на плодове /култивирани и диворастящи/, утвърдена със Заповед РД 11- 239 от 11.02.2015 г.

3. Предприети мерки за подобряване на работата на бизнес операторите

През 2015 г. са осъществявани срещи с различните браншови организации на теми, свързани с действащото законодателство и са обсъждани въпроси, свързани с осъществяването на контрола в съответните браншове от хранителната промишленост.

Фуражи и хранене на животните

Цялостна ефективност на контрола на фуражите

Като специализирано звено в структурата на Българската агенция по безопасност на храните (БАБХ), отдел „Контрол на фуражите”, дирекция „Здравеопазване и хуманно отношение към животните, и контрол на фуражите” (ЗХОЖКФ) методически ръководи, координира и контролира извършването на контрола от областните дирекции по безопасност на храните (ОДБХ) в областта на фуражите.

С изпълнението на Рамков план за контрол на фуражите 2015 г., дирекция ЗХОЖКФ чрез отдел „Контрол на фуражите” продължи изпълнението на основните дейности, заложи в програмните документи и Устройствения правилник на БАБХ, като следва целите и приоритетите, заложи в Единния многогодишен национален план за контрол на Република България (ЕМНПК) 2015-2017 г. През 2015 г. контролът на фуражите следва определените основни специфични (оперативни) цели, които са свързани със стратегическите цели, определени в ЕМНПК на Република България за 2015-2017 г., а именно:

- да се гарантира, че фуражите отговарят на изискванията за безопасност;
- проверка на съответствието с изискванията на законодателството за пускането на пазара и употребата на фуражите (етикетиране).

Изпълнението на тези цели се постига чрез проверка за съответствието с изискванията на законодателството по фуражите и намаляване на честотата на проверките и вземането на проби, поради съответствие на операторите с изискванията на законодателството по фуражите.

Информация и тенденции относно контрола

През 2015 г. контролът на фуражите продължи да следва следните приоритети:

- постигане висока степен на защита на здравето на хората, здравето на животните и околната среда посредством провеждане на ефективен контрол на всички етапи от производство, преработка, съхранение, внос, транспортиране, разпространение, включително хранене на животни;
- предпазване на потребителите от измами, заблуди и незаконни практики с фуражи;
- ефективно функциониране на системата за контрол на фуражи, следейки за прилагането и изпълнението на европейското право и националното законодателство по фуражите;
- извършване на редовен и ориентиран към риска контрол на процесите при операторите от фуражния сектор – на всеки етап от производство, преработка, съхранение и разпространение на фуражи, включително хранене на животните;
- извършване на контрол на фуражи, относно съдържание на нежелани и забранени субстанции, както и контрол за съответствието им с предоставената на клиентите информация;
- ефективен контрол върху генетично модифицирани фуражи, контрол на пускането на пазара, проследяването и етиктирането на фуражи, които съдържат или са произведени от ГМО. Целта на осъществяване на контрола е да се гарантира информиран избор на потребителите;
- контрол по спазване на фуражната забрана, свързана с трансмисивни спонгиформни енцефалопатии, с оглед да не се допусне риск за здравето на хора и животни.

Официалният контрол на фуражите е планов и текущ и цели да провери степента на съответствие с общото и специфичното законодателството в сектор „Фуражи”. Плановият контрол се основава на база ясно разписани критерии за оценка на риска, които са ясни и унифицирани за цялата държава, както следва:

- нивото на съответствието с нормативните разпоредби;
- видове обекти във фуражния сектор;
- честотата и разпространението на опасностите, например болести и диоксини;
- предишни записи от официалния контрол по фуражи (досието на оператора);
- уведомления по Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF);
- постъпили жалби и сигнали;
- прилагане на препоръките от одити извършени в държави – членки на ЕС от дирекция Одити на здравето и храните и анализ към ГД „Здравеопазване и безопасност на храните”, Европейска комисия.

През 2015 г. са изпълнявани „Рамков план за контрол на фуражите за 2015 г.” и “Указания за работа”, които са изготвени на основание предвидените контроли в ЕМНПК – 2015-2017 г. Планът

обхваща контрола на фуражите на всички етапи, включително и изхранването на животните във фермите – контрол на процесите (производствена и документална проверка), контрол на продуктите (взимане на проби за анализи - хранителен състав, добавки, нежелани и забранени вещества) и контрол за спазване изискванията за етикетиране и за защита от заблуда и реклама.

Контролът в сектора включва извършването на одити и проверки на операторите (последващи, при съмнение и разследващи).

През 2015 г. отново е гарантирано равномерното разпределение на проверките и броят на взетите проби и анализи на всички етапи от фуражната верига.

Анализ на тенденцията за несъответствие

Цялостният напредък при постигането на стратегическите и специфичните цели в контролна система „Фуражи и хранене на животните” се оценява като положителен.

Заложеният в Рамковия план за контрол 2015 г. брой проверки към 31.12.2015 г. е изпълнен на 110,25 % (при план 100,00%) – 4390 броя. В сравнение с 2014 г. броят на плановите проверки през 2015 г. е увеличен с 7,52 %. През 2015 г. са извършени и 265 одита на оператори, което е увеличение с 72,1% спрямо 2014 г. (154 бр.).

При извършените проверки през 2015 г. на регистрираните и одобрени оператори във фуражния сектор са установени 1399 броя несъответствия с изискванията на приложимото право на ЕС и националното законодателство. Несъответствията се отнасят основно за: непълноти в процедурите за почистване и тяхното изпълнение; липса на План за контрол на качеството и безопасността или частично изпълнение на мерките, заложиени в същия; непълното водене на записи; пропуски в етикетирането на фуражите.

Като цяло не се наблюдава тенденция за групиране на несъответствията по време и етапи от фуражната верига.

По отношение на анализираните през 2015 г. фуражи се установява повишаване на броя на анализите с доказано съдържание на пестициди над максимално допустимите стойности. Като цяло не се наблюдават сериозни несъответствия, които да доведат до опасност за здравето на животните или общественото здраве.

Причините, които най-често водят до несъответствия с изискванията на законодателството във фуражния сектор, са:

- неосъзната отговорност на операторите в съответствие с Регламент (ЕО) №178/2002;
- недостатъчни познания за изискванията на законодателството;
- недостатъчни финансови ресурси от страна на операторите от фуражния сектор.

Тенденции при изпълнението: предприети мерки в случаите на несъответствие

През 2015 г. са дадени 866 предписания във връзка с констатираните несъответствия, със съответни срокове за отстраняване. Съставени са 39 акта за установяване на административни нарушения. Наложени са 48 бр. забрани. Отнети са 11 бр. одобрения (по искане на оператора и при прилагане на чл. 15 от Регламент (ЕО) № 183/2005) и са преустановени 264 бр. регистрации (по искане на оператора и при прилагане на чл. 15 от Регламент (ЕО) № 183/2005).

Проверка на ефективността на официалния контрол на фуражи в съответствие с член 8, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 882/2004

Съгласно чл. 8, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 882/2004, отдел „Контрол на фуражите“, дирекция ЗХОЖКФ извършва проверка на ефективността на официалния контрол на фуражи, осъществяван от ОДБХ. През 2015 г. са извършени 23 проверки за оценка на ефективността на извършвания официален контрол на фуражите в ОДБХ. За резултатите от извършените проверки са изготвени 23 подробни доклади и е изискано от съответните ОДБХ да предоставят предприетите корективни действия по направените препоръки. Същите са предоставени в срок.

Създадената организация за осъществяване на официалния контрол в областта на фуражите е добра. Осъществява се координация с ЦУ на БАБХ и между отделните ОДБХ.

Ресурси

Контролната дейност се осъществява със средства осигурени от бюджетна субсидия.

На областно ниво, в 28-те ОДБХ, през 2015 г. официалният контрол на фуражите се осъществява от 34 инспектори. Поради големия брой контролирани обекти в областите Варна, Велико Търново, Русе, Кърджали, Стара Загора, Пловдив и София има необходимост от ангажирането на по 2 инспектори, които да извършват официалния контрол на фуражите. Това обаче не е осигурено в ОДБХ Велико Търново, където контролът се извършва само от един служител.

Съгласно чл. 50а, ал. 4 от Закона за фуражите, във връзка с чл. 27, Приложение VI, т. 2 към Регламент (ЕО) № 882/2004, разходите за вземане и изпитване на пробите взети за целите на официалния контрол се заплащат от операторите във фуражния сектор.

През 2015 г. пробите, взети за целите на официалния контрол на фуражите, са анализирани в акредитирани лаборатории от системата на БАБХ и в лаборатории извън структурата на агенцията („СЖС България” ЕООД, „Приморис България” АД, Австрия, Германия, Белгия). Причина за анализа на проби във „външни” лаборатории е недостатъчният капацитет (оборудване) на лабораториите от системата на БАБХ.

Предприети мерки за подобряване на изпълнението на контролните органи

През 2015 г. БАБХ, чрез отдел „Контрол на фуражите”, дирекция ЗХОЖКФ, участва в изготвянето, изменението и допълнението на следните нормативни актове:

- Проект на Закон за хранителната верига;
- Проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 10 от 2003 г. за фуражите със специално предназначение;
- Проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 10 от 2009 г. за максимално допустимите концентрации на нежелани вещества и продукти във фуражите;
- Проект за изменение и допълнение на Тарифата за таксите, които се събират от Българската агенция по безопасност на храните;

Проектите по двете цитирани по-горе Наредби за изменение и допълнение на Наредбите и Тарифата са обнародвани в Държавен вестник.

- Разработване на Методика за прилагане на кръстосаното съответствие в Република България и на Ръководство за прилагане на Законоустановените изисквания за управление;

С цел осъществяването на унифициран официален контрол на фуражите в Република България през 2015 г., са актуализирани Оперативният план за действие при извънредни ситуации, които произтичат от фуражи и някои от образците на документи и стандартните оперативни процедури за работа в сектор „Фуражи” при БАБХ. Изготвени са „Рамков план за контрол на фуражите за 2015 г.” и „Указания за работа” по неговото изпълнение.

Законодателството в областта на “Фуражи и хранене на животните” се поддържа в актуално състояние в електронната страницата на БАБХ.

В съответствие с изискванията на чл. 6, буква а) от Регламент (ЕО) № 882/2004 в периода 01.01 – 31.12.2015 г. има 90 участия в обучения на експерти/инспектори, отговорни за официалния контрол на фуражите, които са преминали обучения по различни теми. В 4 семинара/конференции са участвали 7 служители, като някои от тях са участвали в повече от един семинар/конференция.

Предприети мерки за подобряване на работата на бизнес операторите

По отношение на предоставяните административни услуги на гражданите и операторите, в отдел „Контрол на фуражите” няма просрочени преписки, жалби по АПК и жалби по повод лошо администриране, извън хипотезите на АПК.

Изготвени са информационни материали в помощ на операторите от фуражния сектор. Същите са публикувани на интернет страницата на БАБХ.

Заклучение

Наблюдава се цялостен напредък при постигането на стратегическите и специфичните цели, които са заложили от Българска агенция по безопасност на храните по изпълнението на Рамковите планове за контрол на фуражите по трите контролни системи в сектора на фуражите.

Бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води

1. Цялостна ефективност на контрола

През 2015 г. дейността на Министерство на здравеопазването, чрез 28 - те регионални здравни инспекции (РЗИ) е свързана с изпълнение на разписаните в законодателството дейности, с методическо ръководство, организация и координация при осъществяването на ефективен контрол на храните и в съответствие с Указание за планиране на дейността на РЗИ в областта на официалния контрол на обекти за производство на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води

Отбелязано е цялостно изпълнение на поставените приоритети.

2. Информация и тенденции относно контрола

Официалният контрол върху обектите за производство на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води се провежда с цел да се провери степента на съответствие с нормативните изисквания, относно въвеждането на системи за вътрешен контрол на извършваните дейности с храни и относно правилата за добрите хигиенни и производствени практики, с насоченост към безопасността на храните. При проверките е отчитан също и начинът на прилагане, поддържане и актуализация от производителите на установената от тях система за управление на безопасността на храните или система за анализ на опасностите и критичните контролни точки. Контролът върху тези обекти е включвал и проверка за изпълнение на изискванията за въвеждане на системи и процедури за осигуряване на данни за проследимостта на храните, в съответствие с действащото законодателство.

Честотата на инспекциите в обектите за производство на бутилирани води, планирана на база оценката на риска на обектите е не по-малко от 4 пъти годишно и съобразно поставените приоритети в ЕМНКП.

През 2015 г. е поддържан в актуално състояние на Национален регистър на обектите за бутилиране на натурални минерални, изворни и трапезни води, достъпен на Интернет страницата на МЗ.

3. Анализ на тенденцията за несъответствие

Най-честите несъответствия през 2015 г. в обектите за производство на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води могат да бъдат класифицирани в следните групи, съобразно обобщените резултатите от извършения официален контрол:

- нарушение на законодателството по отношение етикетването и представянето на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води;
- установени отклонения по микробиологични показатели;
- установени отклонения по физико-химични показатели;
- неспазване на принципите на добрите производствени и хигиенни практики.

Установените несъответствия са предимно в обекти за производство на бутилирани натурални минерални води, чийто дял спрямо другите обекти за производство на бутилирани изворни и трапезни води е значително по-голям. Повечето установени несъответствия са незначителни и случайни, като не се установяват тенденции относно тяхната системност на възникване.

Общата констатация е, че установените несъответствия в обектите за производство на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води, както и в предлаганите в търговската мрежа бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води не са създали

непосредствен и сериозен риск за здравето на потребителите. В резултат на предприетите адекватни мерки за отстраняване на констатираните отклонения, рискът е сведен до минимум.

4. Тенденции при изпълнението: предприети мерки в случаите на несъответствие

В хода на осъществения официален контрол през 2015 г., са предприети следните административнонаказателни мерки, адекватни на констатираните нарушения на действащото законодателство в обектите за производство и търговия с храни, както следва:

- връчени предписания – **28 бр.**;
- съставени АУАН – **1 бр.**;
- издадени заповеди за спиране експлоатацията на обект или на част от него – **3 бр.**;
- издадена заповед за спиране реализацията на храни – **15 бр.**;

5. Национална система за одит:

За посочения период не е извършван одит на системата на официалния контрол от страна на Министерство на здравеопазването.

Проведени са одити от страна на ръководителите на регионални здравни инспекции на служители, осъществяващи официален контрол на обекти за производство на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води.

6. Ресурси:

През 2015 г. не са настъпили промени в системата на официалния контрол на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води, извършван от МЗ, чрез 28-те РЗИ.

7. Предприети мерки за подобряване на изпълнението на контролните органи

През 2015 г. са направени предложения за промени в националното законодателство в областта на безопасността на храните.

Направени са промени с цел актуализация на съдържанието на прилаганите процедури при извършване на инспекции, одит и вземане на проби за целите на официалния контрол, вследствие на настъпили промени в националното законодателство, след направени анализи на резултатите от извършения официален контрол, както и от направени препоръки при извършените специфични одити от страна на DG SANCO.

Проведени са обучения на регионално ниво на инспекторите, извършващи официален контрол на обекти за производство на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води, както и на предлаганите в търговската мрежа бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води, съгласно изискванията на действащото законодателство.

Не са инициирани предложения за изменения в ЕМНКП.

Биологично земеделие

Биологичното производство е един от основните приоритети на правителството на Република България и на Министерство на земеделието и храните (МЗХ). Съгласно чл. 16, ал. 1 на Закона за прилагане на Общата организация на пазарите на земеделски продукти на Европейския съюз, министърът на земеделието и храните провежда политика на качество съгласно Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета относно биологичното производство и означаването на биологичните продукти и Регламент на Комисията (ЕО) № 889/2008 относно определянето на подробни правила за прилагането на Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета. Компетентното звено определено съгласно устройствения правилник на МЗХ, което подпомага Министъра на земеделието и храните при провеждане на политиката на качество съгласно Регламент (ЕО) № 834/2007 е отдел „Биологично растениевъдство и животновъдство”. Отделът осъществява държавната политика, свързана с надзор и контрол в областта на биологичното производство и гарантира спазването на изискванията на Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета от 28 юни 2007 г. относно биологичното производство и етиктирането на биологични продукти и за отмяна на Регламент (ЕИО) № 2092/91 (*ОВ, бр. L 189 от 20.7.2007 г., стр. 1*).

Една от целите в политиката и програмата за развитие на правителството е гарантиране на надзора и контрола в областта на биологичното производство.

В тази връзка през периода са предприети следните действия:

1. Изменен е Закона за прилагане на Общата организация на пазарите на земеделски продукти на Европейския съюз в частта отнасяща се до контрола и надзора в биологичното производство.

2. За периода са издадени пет разрешения за контрол за спазване правилата на биологичното производство съгласно чл. 18, ал. 1 от Закона за прилагане на Общата организация на пазарите на земеделски продукти на Европейския съюз.

3. През 2015 г. са извършени единадесет годишни надзорни проверки на одобрените от министъра на земеделието и храните, контролиращи лица.

В резултат на създадените условия за развитие към края на 2015 г., общият брой на регистрираните в Министерство на земеделието и храните биологични производители, преработватели и търговци е 6173 (в тази цифра е включен броят на подизпълнителите), което продължава тенденцията за увеличение на операторите в системата на контрол регистрирана в последните години. Нарастването на операторите в системата на контрол през 2015 г. се равнява на над 45 %, в сравнение с броя на операторите през 2014 г.

За 2015 г. основните установени от контролиращите лица, несъответствия са несъществени по отношение на статуса на продукцията, като биологична и са свързани с неправилно или непълно водене на документацията, употреба на небιологични семена без разрешение за неотклонение и др.

В по-голямата част от случаите, свързани с установените несъответствия операторите са предприели необходимите корективни действия в определения им от контролиращите лица срок.

За изпълнение на основната стратегическа цел по политика „Земеделие” - развитието на високоефективно, конкурентноспособно и качествено производство на земеделски продукти с цел стабилизиране на пазарите и повишаване на доходите на земеделските производители, компетентното звено определено съгласно устройствения правилник на МЗХ продължава работата по надзора и контрола в областта на Биологичното производство.

Храни с традиционно специфичен характер, защитени географски указания и защитени наименования за произход

Регистриран е още един български продукт в Европейския регистър на ХТСХ съгласно Регламент (ЕС) № 1151/2012 – Храна с традиционно специфичен характер (ХТСХ) „Кайсерован врат Тракия”.

През 2015 г. започна процедура по изменение на Наредба № 16 от 2007 г. за подготовка и представяне на искания до Европейската комисия относно земеделските продукти и храни със защитени географски означения и традиционно специфичен характер, за контрол за съответствие с продуктовата спецификация и поддържане на база данни на производителите и контролиращите лица.

БАБХ е изпълнила общо 726 проверки върху употребата на защитени наименования в 725 търговски обекта и в 1 производствено предприятие.

Одобрените контролиращи лица „Кю Чертификациони” ООД и „Биоагричерт Италия България” ЕООД са извършили проверки на предприятия и са издали сертификати за съответствие за производството на ЗГУ „Горнооряховски суджук”, ЗГУ „Българско розово масло” и ХТСХ „Филе Елена”, „Луканка Панагюрска” и „Роле Трапезица”.

Компетентният орган – дирекция „ДПСК” е присъствал на проверки с оглед надзор върху контролиращото лице при производители, като е установено, че то изпълнява функциите си в съответствие с изискванията на европейското и национално законодателство.

I. Цел на годишния доклад, правно основание, обхват, период на докладване

Цел

Годишният доклад за изпълнението на Единния многогодишен национален контролен план за храни, фуражи, здравеопазване на животните и хуманно отношение към тях и защита на растенията (ЕМНКП) на Р България е изготвен в съответствие с изискването на чл. 44 на Регламент (ЕО) № 882/2004 на Европейския парламент и на Съвета относно официалния контрол, провеждан с цел осигуряване на съответствието със законодателството в областта на фуражите и храните и правилата за опазване здравето на животните и хуманното отношение към тях и чл. 29ж. ал.2 от Закона за храните.

ЕМНКП е изготвен от Министерство на земеделието и храните - Дирекция „Политики по агрохранителната верига” (ДПАВ), Българската Агенция по безопасност на храните (БАБХ) и Министерство на здравеопазването (МЗ).

Годишният доклад има за цел:

- изпълнение на правните задължения за представяне на доклад за изпълнението на ЕМНКП до Европейската комисия съгласно член 44, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 882/2004;
- анализ на съответствието на упражнявания официален контрол с приложимото към съответната контролна система законодателство, представяне напредъка по изпълнение на стратегическите цели на контрола, посочени в ЕМНКП и извършване на оценка на ефективността на условията и системите за контрол въз основа на резултатите и последствията от официалния контрол в Р България.

Правно основание

Годишният доклад е изготвен на основание чл. 44, параграф 1 на Регламент (ЕО) № 882/2004 относно официалния контрол, провеждан с цел осигуряване на съответствието със законодателството в областта на фуражите и храните и правилата за опазване здравето на животните и хуманното отношение към тях.

Член 44 от Регламент (ЕО) № 882/2004 предвижда:

„1. Една година след въвеждането на многогодишните национални планове за контрол и всяка следваща година държавите-членки представят на Комисията доклад със следното съдържание:

- а) всички изменения, направени в многогодишните национални планове за контрол, за да се вземат предвид факторите, посочени в член 42, параграф 3 на Регламент (ЕО) № 882/2004;
- б) резултатите от контрола и одитите, извършени през предходната година в съответствие със съдържанието на многогодишния национален план за контрол;
- в) типа и броя на установените случаи на несъответствие;
- г) действията, гарантиращи ефективното изпълнение на многогодишните национални планове за контрол, включващи действията с принудителен характер и резултатите от тях.

2. За да се подпомогне последователното представяне на доклада, и по-специално на резултатите от официалния контрол, информацията, посочена в параграф 1, следва да отчита насоките, изготвяни от Комисията в съответствие с процедурата, посочена в член 62, параграф 2 на Регламент (ЕО) № 882/2004.

3. Държавите членки приключват докладите си и ги предоставят на Комисията в срок от шест месеца след края на годината, за която се отнася докладът.“

Обхват на годишния доклад

Годишният доклад включва обхвата на ЕМНКП на Р България:

- безопасност на храни;
- безопасност на фуражи;
- здравеопазване на животните и хуманно отношение към тях;
- защита на растенията.

Период на докладване и предаване на годишните доклади

Съгласно член 44, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 882/2004 държавите-членки приключват докладите си и ги предоставят на Комисията в срок от шест месеца след края на годината, за която се отнася докладът.

Настоящият доклад се отнася за 2015 г. и се представя на Комисията най-късно до 30 юни 2016 г.

II. Официален контрол от компетентните власти

II. 1. Здравеопазване на животните, трансмисивни спонгиформни енцефалопatii и странични животински продукти

Дирекция „Здравеопазване и хуманно отношение към животните, и контрол на фуражите” (ЗХОЖКФ) към Централно Управление на Българска агенция по безопасност на храните (БАБХ) е компетентен орган, който осъществява контрол по спазване изискванията за здравеопазване на животните и хуманно отношение към тях, както и за прилагане на законодателството в тази област.

Дирекция ЗХОЖКФ методически ръководи и координира дейността на Областните дирекции по безопасност на храните (ОДБХ) по отношение на ЗЖ, ХОЖ и КФ. Дирекцията отговаря за изготвянето на процедури и инструкции за контрол за ОДБХ, за спазването на разпоредбите и изискванията на законодателството на ЕС, както и на националното законодателство. Експертите от дирекцията: -

- извършват проверки на основание заповеди на изпълнителния директор на БАБХ;
- извършват тематични проверки за спазване изискванията за здравеопазване и хуманно отношение към животните в животновъдни обекти, които се регистрират по чл. 137 от ЗВД;
- отговорни са за недопускане разпространението на заразни болести, включително проучване и елиминиране на причините за възникналите заболявания;
- предприемат административно наказателни мерки, адекватни на констатираните несъответствия.

Контролът в общините на територията на Р България се осъществява от официални ветеринарни лекари (ОВЛ). За 2015 г. броят на ОВЛ е 375 (триста седемдесет и пет). Те извършва проверки в стопанствата в областта на здравето на животните и хуманното отношение към тях, упражняват надзор на действията на регистрираните ветеринарни лекари (РВЛ), упражняващи частна ветеринарномедицинска практика. На 1100 частни ветеринарни лекари е възложено изпълнението на мерките по Държавната профилактична програма, мерки по Програмите за надзор и ликвидиране на болести по животните, някои мерки по Програмата за надзор на трансмисивни спонгиформни енцефалопatii (ТСЕи) наблюдение за спазване на изискванията за хуманно отношение към животните в стопанствата. Тази дейност се осъществява чрез сключване на договори между РВЛ и съответните ОДБХ. При необходимост (със заповед на изпълнителния директор на БАБХ) РВЛ могат да бъдат ангажирани с допълнителни задачи. Контролът върху тяхната дейност се осъществява от ОВЛ, отговарящи за здравеопазване на животните на територията на съответната община.

След приемането на годишните програми за контрол, ОДБХ извършват официален контрол. Този контрол се осъществява от инспектори и официални ветеринарни лекари. Методите за извършване на инспекциите и вземането на проби са описани в процедурите и инструкциите за специфични проверки, изготвени от ЦУ на БАБХ. ОДБХ използват наличната документация, но в определени случаи могат да разработят своя собствена.

Мониторингът на прилагането на програмите за контрол се извършва от ръководителите на съответните отдели в ОДБХ и в определени случаи от служители на БАБХ на централно ниво. Резултатите от официалния контрол се докладват от ОДБХ ежеседмично, ежемесечно и на тримесечие (като се изпращат по имейл и поща до ЦУ на БАБХ) в зависимост от определената честота в процедурите за контрол.

От месечните доклади за прилагането на програмите за мониторинг на класическа чума по свинете, бруцелоза по говедата и програмата за ваксинация срещу антракс, които се изпращат от ОВЛ до началникът на отдел „Здравеопазване на животните“ (ЗЖ) в ОДБХ, се прави анализ на изпълнението. При установяване от страна на началник отдел ЗЖ в ОДБХ на недостатъчно прилагане на програмите се предприемат мерки за коригиране на изпълнението през следващите месеци. Тези мерки се обсъждат по време на срещите с ОВЛ.

На централно ниво Дирекция ЗХОЖКФ осъществява ежемесечно мониторинг на изпълнението на плана (количествена проверка на извършените спрямо планираните проверки). При откриване на несъответствия се изпраща обратна информация с насоки за корекция.

Дейностите на дирекцията са:

- изготвяне на: Държавната профилактична програма, списък на заразните болести по чл. 118, ал. 1 от ЗВД и Програми за надзор и ликвидиране на болести по животните;
- изготвя схеми за дезинфекция, дезинсекция, дератизация и девастация;
- контролира дейността на обектите за обезвреждане на странични животински продукти и продукти, получени от тях;
- уведомява чрез компютърната система за спешно обявяване на болести (ADNS) държавите - членки на ЕС, за констатираните болести;
- изготвя и представя доклади за епизоотичната обстановка в страната, както и междинни и окончателни финансови доклади до Европейската комисия (ЕК) за отчитане изпълнението на програмите за надзор и ликвидиране на болести по животните, които се съфинансират от ЕК;
- обменя информация чрез информационните системи на ЕС - за проследяване на търговията с животни, зародишни продукти и странични животински продукти (TRACES) и за спешно обявяване на болести (ADNS);
- методически ръководи и контролира прилагането на мерките за профилактика, ограничаване и ликвидиране на болестите по животните;
- контролира събирането и обезвреждането на умрели животни от цялата територия на страната;
- контролира спазването на изискванията за хуманно отношение към животните и ветеринарномедицинските изисквания към животновъдните обекти и зоохигиенните параметри при отглеждане на животни в тях.

При осъществяването на дейността си дирекцията:

Изготвя и поддържа национални регистри на:

- Животновъдни обекти за: кокошки носачки, развъдни птици, патици мюлари, бройлери, пчели, аквакултури, приюти за безстопанствени животни;
- Търговци на животни;
- Търговци на зародишни продукти;
- Транспортни средства, които превозват животни;
- Обекти за събиране или карантиниране на животни;
- Списък на одобрени места за почивка на живи животни (пунктове за почивка) на територията на Р България;
- Регистър на издадени лицензи за превоз на животни за кратки пътувания;
- Регистър на издадени лицензи за превоз на животни за дълги пътувания;
- Одобрени пазари за живи животни;
- Центрове за трансплантация на ембриони, центрове за изкуствено осеменяване и центрове за съхранение на сперма;
- Обекти, в които се осъществява ветеринарномедицинска практика, и ветеринарните лекари, работещи в тях;

- Лицата, получили разрешение за провеждане на опити с животни;
- Производителите и търговците на средства за идентификация на животни.

I. Отдел „Здравеопазване на животните“:

Основно дейността на отдел “Здравеопазване на животните” е насочена към минимизиране на риска от поява и разпространението на остри и екзотични заразни болести по животните, имайки в предвид географското разположение на страната ни. За тази цел се изпълняват национални програми за надзор на болестите, а именно:

- Програма за надзор на инфлуенца при домашните и дивите птици;
- Програма за контрол и ерадикация на болестта бяс;
- Програма за надзор на болестта син език при преживните животни;
- Програма за надзор и ерадикация на класическа чума по свинете;
- Програма за контрол на салмонелоза при кокошките-носачки, бройлери, развъдни стада и пуйки;
- Програма за надзор на ТСЕ;
- Програма за контрол на заболяването шап по чифтокопитните животни.

Детайлна информация за извършените проверки и констатираните нарушения за периода на 2015 г. е посочена в таблицата по-долу:

КОНТРОЛ В ЖИВОТНОВЪДНИТЕ ОБЕКТИ

ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ЖИВОТНИТЕ И КОНТРОЛА										КОНСТАТИРАНИ НАРУШЕНИЯ														
бр. обекти към 01		брой проверени обекти				брой извършени проверки				неидентифицирани животни				несъотв. в регистъра на животн. обект				закъснели оповест./ражд., смърт, движ./				паспортни		В
		брой животни		брой обекти		брой животни		брой обекти		брой животни		брой обекти		брой животни		брой обекти		брой животни		брой обекти		бр. животни	б	
		мес	натр	мес	натр	мес	натр	мес	натр	мес	натр	мес	натр	мес	натр	мес	натр	мес	натр	мес	натр			
ЕКЖ	22671	1645	8840	106	480	2132	5726	74	311	22	130	1	31	7	18	2	6	6	9	1	4	6	41	0
ЕПЖ	29929	20297	2E+05	933	9060	16178	2E+05	3454	5707	190	4558	21	322	33	759	9	88	30	1251	9	1302	46	1152	0
ДПЖ	56009	61448	4E+05	1396	4967	40984	3E+05	1043	4700	142	2376	13	135	129	1101	11	54	840	3234	17	112	0	0	0
СВ	9779	1044	1E+05	550	458	868	1E+05	1329	1879	18	302	3	21	11	215	1	11	0	98	0	6	0	0	0

При извършените съпоставки на посочените данни и направения анализ от подадената информация в месечните отчети - Образец ЗХОЖ № 74, утвърден със Заповед № РД 11-1547 от 14.12.2011 г. се констатира следните несъответствия:

- не се използва актуалния образец на документа;
- не се актуализира всеки месец броя на животните съгласно информацията в информационната система на БАБХ – Вет ИС;
- проверките отразени в месечния отчет показват неизпълнение на планове на различните видове проверки основно за птици и свине.

При извършване на проверките са констатирани 31 бр. животновъдни обект с еднокопитни, без идентификация на всички животни, шест бр. обекти при които има несъответствие с регистъра, четири броя обекти със закъснели оповестявания/раждане, смърт, движение/, 41 обекта в които еднокопитните нямат паспорти и са констатирани 53 придвижвания на животни, без необходимите документи. Констатираните несъответствия при еднокопитните са 17 % от извършените проверки. В сравнение с 2014 г., когато несъответствията по отношение на идентификацията на еднокопитните е била 4 % през 2015 г. има значително увеличение.

Във връзка с откритите несъответствия по отношение на идентификацията на еднокопитните и поради предстоящата мисия от експерти на ЕК по отношение на идентификацията на конете е обърнато писмено внимание на всички началник отдели по здравеопазване на животните да засилят контрола по идентификацията на еднокопитните.

Съставени са 15 предписания и са издадени 11 Акта за установяване на административно нарушение.

При едрите преживни животни са констатирани 322 бр. животновъдни обекти, в които не всички животни са идентифицирани, с несъответствие в регистъра са 1302 животновъдни обекта, при 1152 говеда са липсвали паспорти и при 160 животни е извършено движение, без необходимите ветеринарномедицински документи. Планът за извършване на проверките през 2015 г. е изпълнен.

За посочените по-горе не съответствия при едрите преживни животни са съставени 213 предписания и са издадени 167 Акта за установяване на административно нарушение.

КОНТРОЛ В ЖИВОТНОВЪДНИТЕ ОБЕКТИ

№ по ред	ВИД ЖИВОТНИ	Регистрация на обекти по ЗВД		Идентификация и движение		Изхранване на фуражи /кухненски отпадъци/		Употреба на забр. медикаменти и медик. с карентни срокове		Здравословно състояние		Мерки за биосигурност	
		чл.137	чл.51	план	изпълн.	план	изпълн.	план	изпълн.	план	изпълн.	план	изпълн.
1.	ЕПЖ	414	11380	4480	4816	0	624	1345	1332	3929	3370	2099	1706
2.	ДПЖ	161	25072	2582	3479	0	440	766	965	2219	1946	1162	1145
3.	Свине	32	5854	1128	539	1167	304	230	174	1337	653	657	536
4.	Еднокопитни	21	4123	195	176	0	12	49	24	159	156	115	66
5.	Птици	69	13969	240	152	0	125	194	172	441	358	446	324
6.	Зайци	22	476	2	5	0	1	6	4	11	14	10	10
7.	Дивеч	0	8	4	1	0	1	7	2	0	5	4	4
8.	Аквакултури	4	5	0	0	0	1	0	0	0	2	0	2
9.	Риби	38	45	0	17	0	27	11	26	24	41	6	21
10.	Пчели	1933	1354	29	503	0	6	8	46	29	158	21	195
	ОБЩО :	2694	62286	8660	9688	1167	1541	2616	2745	8149	6703	4520	4009

По отношение на здравословното състояние на животните и мерките за биосигурност са извършени проверки на 480 бр. животновъдни обекти с еднокопитни, 9060 животновъдни обекта с едри преживни и 4 967 с дребни преживни.

При дребните преживни животни са констатирани 135 обекта в които не е имало пълна маркировка, с несъответствие в регистъра са 54 бр. животновъдни обекта, 112 бр. обекти са със закъснели оповестявания и при 258 бр. животни е извършено движение, без необходимите ветеринарномедицински документи за придвижване. Планът за извършване на проверките през 2015 г. е изпълнен.

Във връзка с откритите несъответствия са съставени 92 предписания и са издадени 88 Акта за установяване на административно нарушение.

Извършени са 922 документални проверки и 1573 проверки на терена по отношение на изпълнението на Държавната профилактична програма за 2015 г. При извършените проверки са направени 121 предписания и са съставени 19 бр. актове за установени административни нарушения.

При проверките за здравословното състояние на животните не е изпълнен плана, като констатираните нарушения са 0,40 %.

Малко над два процента (2,52 %) са нарушенията, констатирани при извършване на проверки на мерките за биосигурност. Почти няма промяна от данните за 2014 г. (2,39 %).

Извършени са 3618 бр. проверки по отношение на контрола в млекосъбирателните пунктове, като са констатирани три нарушения и е издадено един Акт за установено административно нарушение.

Предприети са мерки за отстраняване на откритите несъответствия :

- издава се предписание за отстраняване на несъответствието в срок от по-малко от 3 месеца, без незабавни действия за административни и наказателни санкции;
- издава се предписание за отстраняване на несъответствието в срок от повече от 3 месеца, без незабавни действия за административни и наказателни санкции;
- Административни и наказателни санкции;

При анализ и обобщение на получената информация за извършените проверки и констатираните нарушения за периода на 2015 г., може да се изчисли процентът на изпълнение на одобрения годишен план. В таблицата по-долу се посочва броят на извършените ветеринарномедицински профилактични мероприятия – планирани и изпълнени:

ВЕТЕРИНАРНОМЕДИЦИНСКИ ПРОФИЛАКТИЧНИ МЕРОПРИЯТИЯ ПО ЧЛ.118, АЛ.1 ОТ ЗВД

№ по ред			П Л А Н				ИЗПЪЛНЕНИЕ				
			за годината		за периода		за месеца		с натрупване		
1	2			3	4	5		6			
1. ИМУНОПРОФИЛАКТИЧНИ МЕРОПРИЯТИЯ - ВАКСИНАЦИИ											
			ферма	л.стоп.	ферма	л.стоп.	ферма	л.стоп.	ферма	л.стоп.	
1.	Антракс	говеда	30000	12100	30000	12100	1147	43	28831	5208	
		овце	70000	25400	70000	25400	3355	0	66651	17263	
		кози	0	0	0	0	0	0	607	214	
		еднокопитни	2000	1000	2000	1000	35	0	193	216	
		свине	0	0	0	0	0	0	0	0	
2.	Бяс	при констатирано огнище	0		0		0	0	0	0	
3.	Класическа чума по свинете	жива "орална" ваксина щам "К" за диви свине	30960		30960		12714		45721		
4.	Псевдоchума по птиците	"Ла Сота"	0	800	0	0	815877	0	6404979	0	
		инактивирана	0	0	0	0	517877	0	5556479	0	
5	Син език по преживните	говеда	73270	10663	36010	11256	0	0	638350	136951	
		овце	96339	27938	53802	17513	0	0	934098	294206	
6.	Ентеротоксемия	овце	0	0	0	0	328	0	8021	1659	
2. АЛЕРГИЧНИ ДИАГНОСТИЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ НА ТЕРЕНА											
1.	Туберкулоза	говеда	редовно изследване	530000	62800	530000	62800	283407	42008	426145	79366
			диференц. изследване	17	3	0	0	19	7	312	87
			диагностично изследване	0	0	0	0	0	0	49	3
		свине	0		0		10		10		
		птици	0		0		0		0		
3. КЛИНИЧНИ ДИАГНОСТИЧНИ ПРЕГЛЕДИ ЗА:											
1.	Екзотични болести	Шап по чифтокопитните	брой чек-листи	180	17		117		4159		
		Шарка по овцете и козите		0		0		2714		53393	

		Чума по говедата	0	0	726	16640		
		Чума по овцете и козите	0	0	0	0		
		Син език	112	112	4387	27989		
		Африканска чума свине	0	0	0	0		
		Африканска чума коне	0	0	0	0		
2.	Бяс - всички видове животни		0	0	0	0		
3.	СЕГ		0	0	2	8		
4.	Скрейпи (овце,кози)		800	2	834	847		
5.	Американски гнилец - пчели		1281911	1281911	60088	1214470		
6.	Нозематоза - пчели		2325	2325	0	25230		
7.	Класическа чума свинете	промишлени ферми	Регистрирани л-ри	2104	2104	1581	9347	
			Официални л-ри	139	139	4	87	
		фамилни ферми	"А"	Регистрирани л-ри	876	876	121	1048
				Официални л-ри	220	220	12	181
			"Б"	Регистрирани л-ри	711	711	24	394
				Официални л-ри	382	382	15	225
		св.обекти в т.н "задни дворове"	Регистрирани л-ри	28130	28130	180	3768	
			Официални л-ри	2775	2775	46	724	
			стада източно-балкански свине	Регистрирани л-ри	118	118	0	119
		Официални л-ри		59	59	0	52	

Обобщените данни, изпратени от всички ОДБХ за 2015 г., показват, че най-голям процент на неизпълнение на планувания ветеринарномедицински мероприятия има при: Ваксинация срещу Антракс при еднокопитни;

По отношение на констатираните огнища от Антракс през 2015 г. във Варненска, Добричка, Търговишка и Шуменска област, дирекция ЗХОЖКФ предприе следните мерки:

В Националната програма за профилактика, надзор, контрол и ликвидиране на болести по животните и зоонози за периода 2016-2018 г. е предвидено да се извършва ваксинация срещу антракс на възприемчиви животни в областите от североизточна България - Варна, Добрич, Разград, Търговище, Силистра и Шумен в населени места където е констатиран антракс през последните 50 години вместо 30 години, както беше досега.

Предвид голямата смъртност при овце и говеда през 2014 г. поради възникване на заболяването син език, като корективна мярка бе заявена ваксина срещу син език, чрез която през 2015 г. се извърши ваксинация на всички говеда и овце.

Във връзка с намаления брой проби от глави от лисици и изследването им за бяс през 2014 г. се свика заседание на Национално сдружение на ловците и риболовците в България, на което бяха набелязани мерки за увеличаване на пробите от лисици за изследването им за бяс. През 2015 г. са изследвани 2086 бр. проби от лисици и 63 бр. проби при съмнителни животни или това прави изпълнение на 65,31 % от плана, като в сравнение през 2014 г. изпълнението е било 61,17%.

Неизпълнение има по отношение на взимането на проби от мозъци от говеда и дребни преживни животни при клане в задния двор и изследване да ТСЕ. Въпреки всички предприети мерки през годините досега плановете не могат да бъдат изпълнени.

На таблица, по долу е представена подробна информация относно лабораторно-диагностични изследвания за периода на 2015 г. За всяко заболяване се посочва брой проби по

план, брой проби при изпълнение, при колко от изследваните проби е получен положителен резултат и брой на възникнали огнища.

ЛАБОРАТОРНО-ДИАГНОСТИЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ

№ по ред	ЗАБОЛЯВАНИЯ		БРОЙ ПРОБИ					ОГНИЩА	
			ПЛАН годиш.	ИЗПЪЛ. за месеца	ИЗПЪЛ. за периода	ПОЛОЖ. за месеца	ПОЛОЖ. за периода	за месеца	за периода
1	2		3	4	5	6	7	8	9
ЕДРИ ПРЕЖИВНИ ЖИВОТНИ									
	Антракс		113	0	11	0	3	0	2
2.	Туберкулоза		549	545	9706	0	3	0	4
3.	Бруцелоза		457400	23281	395334	1	1	1	1
4.	Ензоотична левкоза		8856	3046	4946	0	19	0	2
5.	Лептоспироза		75000	3371	57631	0	0	0	0
6.	Ку-треска		222	0	1752	0	0	0	0
7.	Шап	- при съмнение за заболяване	69	0	1	0	0	0	0
		- в домашни „Санитарния кордон“ дива	15	0	0	0	0	0	0
			0	0	0	0	0	0	0
8.	Чума - при съмнение за заболяване		10	0	0	0	0	0	0
9.	Син език	при съмнение за заболяване	38	0	33	0	0	0	0
		по програма за надзор	6616	14	3647	0	0	0	0
10.	СЕГ	прицелни животни -показали клиника сходна с клиника на СЕГ+екарисаж	17	2	8	0	0	0	0
		бързи тестове	редовно клане	472	615	4783	0	0	0
			по необходимост	21	18	188	0	0	0
			умрели над 24 м.	323	22	384	0	0	0
			болни при предкл. преглед	0	0	0	0	0	0
			здраво заклани за собств. консум.	66	145	1342	0	0	0
		бързи тестове - ОБЩО	35	16	80	0	0	0	0
11.	Инфекциозен ринотрахеит		170	24	268	0	0	0	0
12.	Мукозна болест - вирусна диария		170	24	153	0	0	0	0
13.	Везикулозен стоматит - при съмнение за заболяване		0	0	0	0	0	0	0
14.	Вирусна инфекция по преживните животни - Шмаленберг		540	0	24	0	0	0	0
ОБЩО:			550702	31123	480291	1	26	1	9
ДРЕБНИ ПРЕЖИВНИ ЖИВОТНИ									
1.	Антракс		147	4	8572	0	1	0	1
2.	Бруцелоза	овце	500000	33258	469093	13	194	0	3
		кози	136300	5360	72954	0	196	0	2
3.	Заразен епидидимит (Бруцелондоза)		37400	418	7463	0	6	0	4
4.	Ку-треска		360	80	141	0	0	0	0
5.	Скрейпи	прицелни животни - показали клиника сходна с клиника на СЕГ+екарисаж	19	26	26	0	0	0	0
		бързи тестове	предназначени за човешка консумация	831	348	5609	0	0	0
			умрели над 18м.	748	33	926	0	0	0
6.	Син	при съмнение за заболяване	130	0	41	0	0	0	0

	език	кози по програма за надзор	152	0	808	0	1	0	1
7.	Шап	- при съмнение за заболяване	51	0	95	0	0	0	0
		- в „Санитарния домашни кордон“	3600	380	4920	0	0	0	0
		диви	0	0	0	0	0	0	0
8.	Меди - Висна		20	0	9	6	6	1	1
9.	Артрит енцефалит по козите		20	0	34	12	12	1	1
10.	Чума - при съмнение за заболяване		165	0	0	0	0	0	0
11.	Вирусна инфекция по преживните животни - Шмаленберг		300	0	15	0	0	0	0
ОБЩО:			680243	39907	570706	31	416	2	13
СВИНЕ									
1.	Бруцелоза		15268	1495	12865	0	0	0	0
2.	Лептоспироза		6610	700	1335	0	0	0	0
3.	Туберкулоза		20	0	0	0	0	0	0
		при съмнение за заболяване	4	0	0	0	0	0	0
4.	КЧС	програма надзор	промишлени ферми	728	14	925	0	0	0
			Фамилни ферми с търговска цел	1638	238	1349	0	0	0
			А						
			В						
		по и ерадикация	“задан двор” – при съмнение	4510	155	2083	0	0	0
			източнобалкански	0	0	0	0	0	0
			862	16	1186	0	0	0	0
			диви свине	5000	1008	3412	0	0	65
			кръвни	5000	1012	3441	0	0	183
			органи						
5.	Африканска чума	- в „Санитарния кордон“	0	0	0	0	0	0	0
		домашни	0	0	0	0	0	0	0
		диви	60	90	273	0	0	0	0
7.	Везикулозна болест при свинете - при съмнение за заболяване		0	0	0	0	0	0	0
8.	Везикулозен стоматит - при съмнение за заболяване		0	0	0	0	0	0	0
ОБЩО:			39700	4 728	26 869	0	0	130	366
КОНЕ									
1.	Сап		3860	130	3213	0	0	0	0
2.	Инфекциозна анемия		3960	121	3184	0	0	0	0
3.	Африканска чума - при съмнение за заболяване		0	0	102	0	0	0	0
4.	Треска Западен Нил		170	0	418	0	0	0	0
5.	Енцефаломиелит при конете		0	0	0	0	0	0	0
6.	Везикулозен стоматит - при съмнение за заболяване		0	0	0	0	0	0	0
ОБЩО:			7990	251	6917	0	0	0	0
ПТИЦИ									
1.	Нюкясълска болест (псевдочума)	контрол на имунния титър	1555	200	842	0	0	0	0
		по програма за надзор	серумни	4145	283	2079	0	0	0
			органи	38	0	0	0	0	0
			клоакални	99	1	39	0	0	0
			трахеални	74	1	15	0	0	0
			фекални	0	0	0	0	0	0
			трупове	82	0	4	0	0	0
2.	Холера		31	0	56	0	0	0	0
3.	Салмонелоза	по програма за надзор	при съмнение за заболяване	28	0	0	0	0	0
			родителски стада	59	19	19	0	0	0
			брой стада						

				брой проби	О. К. 642 С. К. 183	60	877	0	1	0	1
			брой инкубатори		35	1	7	0	0	0	0
			брой проби	О. К. 17 С. К. 23	2	50	0	0	0	0	0
		Люпилни			23	86	265	0	0	0	0
		брой стада			78	21	56	0	0	0	1
		брой проби	О. К. 131 С. К. 116	27	417	0	0	0	0	0	0
		брой стада			123	15	29	0	0	0	0
		брой проби	О. К. 184 С. К. 611	13	275	0	0	0	0	0	0
		брой стада			0	6	0	0	0	0	0
		брой проби	О. К. 7 С. К. 0	0	9	0	0	0	0	0	0
4.	Туберкулоза				10	0	0	0	0	0	0
5.	Инфлуенца / грип /	при съмнение за заболяване			73	0	166	0	0	0	0
	домашни,кок., водоплаващи	серумни			3882	371	2731	0	0	0	0
	диви	органи			22	0	8	0	0	0	0
		клоакални			59	1	10	0	2	0	0
		трахеални			43	1	18	0	2	0	0
		трупове			89	0	4	0	0	0	0
6.	Орнитоза - сондажни изследвания				200	0	228	0	0	0	0
ОБЩО:					12639	2009	16226	0	5	0	2
ВСИЧКИ ВИДОВЕ ЖИВОТНИ											
1.	Бяс	при съмнение за заболяване			173	11	63	0	0	0	0
2.	к-л на ваксинация	активен надзор			3028	576	1627	0	0	0	0
		пасивен надзор			89	158	459	0	0	0	0
2.	Ехинококоза кучета				270	0	37	0	4	0	0
3.	Туларемия				215	0	4	0	0	0	0
4.	Ку-треска				40	0	36	0	0	0	0
ОБЩО:					3815	745	2226	0	4	0	0
ПЧЕЛИ, БУБИ											
1.	Американски гнилец				1117	0	796	0	12	0	3
2.	Нозематоза				794	15	395	0	9	0	15
3	Пибрина - буби				12	0	0	0	0	0	0
ОБЩО:					1923	15	1191	0	21	0	18
ВСИЧКО :					830 039	78 778	1 426	104 32	549	133	3 918

Отдел „Хуманно отношение към животните“:

Проверките за спазване изискванията за хуманно отношение към животните се извършват съгласно годишен план, който е одобрен от изпълнителния директор на БАБХ. Планирането на проверките за официалния контрол за хуманното отношение и защита на животните се извършва на основание анализа на риска. Планът е с необходимата честота, като се взема под внимание идентифицираните рискове, свързани с хуманното отношение и защита на животните, констатирани при предишните проверки. Анализът на риска се основава на откритите несъответствия при отглеждането на телета за утаяване, свине и птици (кокошки носачки и бройлери), както и откритите несъответствия по време на транспорт на животните, съгласно изискванията на законодателството. С оглед изпълнение на годишния план се следват принципите на пропорционалност, под отчетност, постоянство и планиран резултат.

Във връзка с изпълнение на изискванията на Решение на Комисията 2006/778/ЕС от 14 ноември 2006г. относно минималните изисквания за събиране на информация по време на инспекциите на производствените обекти относно определени животни, отглеждани за стопански цели, и Решение 2013/188/ЕС, ОДБХ изпраща до дирекция ЗХОЖКФ в ЦУ на БАБХ годишен доклад до ясно определен срок. Докладът трябва да съдържа:

Броят на извършените проверки за спазване изискванията за хуманно отношение при отглеждане на селскостопански животни във ферми и констатирани несъответствия през 2015 г.;
Броят на извършените проверки за спазване изискванията за хуманно отношение по време на транспорт на животни през 2015г.;

В случай на неизпълнение на плановите за проверките се посочва причината за това, както и предприетите корективни действия от страна на ОДБХ;

Информация за наблюдаваната тенденция към подобрене ефективността на осъществявания контрол за хуманно отношение към животните през 2015 г.

При констатиране на нарушение на изискванията за ХОЖ, по време на извършване на проверки от компетентните органи, се предприемат следните действия:

Издава се предписание за отстраняване на несъответствието в срок от по-малко от 3 месеца, без незабавни действия за административни и наказателни санкции (несъответствие А);

Издава се предписание за отстраняване на несъответствието в срок от повече от 3 месеца, без незабавни действия за административни и наказателни санкции (несъответствие Б);

Административни и наказателни санкции (несъответствие В).

За улеснение при извършването на официалния контрол дирекция “Здравеопазване и хуманно отношение към животните, и контрол на фуражите” към ЦУ на БАБХ е изготвила нормативни документи в сферата на хуманното отношение към животните.

Документите са публикувани на интернет страницата на БАБХ:

http://babh.government.bg/bg/actualno-department-health&article_id=107.html

На основание чл. 8 от Регламент 882/2004 ЕС, със Заповед № РД 11- 44 от 16.01.2015 г. на изпълнителния директор на БАБХ е утвърдена Стандартна оперативна процедура (СОП – ЗХОЖ-03, версия 01): „Процедура за попълване на годишните доклади по Решение 2013/188/ЕС относно минималните изисквания за събиране на информация при проверки на животновъдни обекти за селскостопански животни и за извършените проверки по време на транспорт, съгласно изискванията на Регламент 1/2005/ЕС“, която се прилага от 01.02.2015 г.

Процедурата регламентира начина за попълване на годишните таблици, съгласно Решение 2006/778/ЕС, относно минималните изисквания за събиране на информация по време на инспекциите на производствените обекти относно определени животни, отглеждани за селскостопански цели и таблицата за извършени проверки по време на транспорт, съгласно изискванията на Регламент 1/2005/ЕС на Съвета от 22 декември 2004 г. относно защитата на животните по време на транспортиране и свързаните с това операции и за изменение на директиви 64/432/ЕИО и 93/119/ЕО и Регламент (ЕО) № 1255/97, и Решение 2013/188/ЕС на Комисията от 18 април 2013 г. относно минималните изисквания за събиране на информация по време на инспекциите на производствените обекти, относно определени животни отглеждани за

селскостопански цели и таблицата за извършени проверки по време на транспорт, съгласно изискванията на Регламент 1/2005/ЕС и Решение 2013/188/ЕС.

Процедурата е разработена в съответствие с действащото Европейско законодателство: Регламент 1/2005/ЕС относно защита на животните по време на транспортиране и свързаните с това операции и за изменение на директиви 64/432/ЕИО и 93/119/ЕО;

Регламент 882/2004/ЕС от 29 април 2004 г. за официалните проверки, които се извършват с цел верификация на изискванията на закона за храните и фуражите, изискванията за здравеопазване и хуманно отношение към животните;

Решение 2013/188/ЕС относно минималните изисквания за събиране на информация по време на инспекциите на производствените обекти, относно определени животни отглеждани за селскостопански цели и таблицата за извършени проверки по време на транспорт, съгласно изискванията на Регламент 1/2005/ЕС;

Решение 2006/778/ЕС относно минималните изисквания за събиране на информация по време на инспекциите на производствените обекти относно определени животни, отглеждани за селскостопански цели.

Инспектори от отдел "Контрол на храните" към ОДБХ са отговорни за спазване изискванията за ХОЖ по време на клане.

I. Ферми за селскостопански животни:

ХУМАННО ОТНОШЕНИЕ ВЪВ ФЕРМИ

Категория животни		Кокошки носачки			Телета	Прасета	Брой животни	Категория животни	Рогат добитък (освен телета)	Овце	Кози	Домашни птици (*)	Щраусови птици
Брой	Метод на отглеждане	Свободно отглеждане	Подово отглеждане	Уголемени клетки									
1	Производствени обект, предмет на инспекция	14	66	40	171	126	1	Производствени обект, предмет на инспекция	2011	1436	348	1901	3
2	Инспектирани производствени обекти	8	49	26	43	72	2	Инспектирани производствени обекти	1003	550	117	90	1
3	Производствени обекти без несъответствие	7	41	22	39	79	3	Производствени обекти без несъответствие	725	439	101	95	1
Брой несъответствия							Брой несъответствия						
4	Персонал	0	0	0	0	0	4	Персонал	27	6	0	0	0
5	Инспекция	0	0	0	0	0	5	Инспекция	3	1	0	0	0
6	Записи	0	0	0	0	0	6	Записи	14	8	0	0	0
7	Свобода на движение	0	0	0	0	0	7	Свобода на движение	0	0	0	0	0
8	Позволено пространство	0	0	0	0	0	8	Сгради и настаняване	47	9	0	0	0
9	Сгради и настаняване	0	0	0	0	2	9	Автоматично и механично оборудване	59	7	0	0	0
10	Минимално осветление	0	0	0	0	0	10	Храна, вода и други вещества	137	22	0	0	0
11	Подово покритие (за прасета)	0	0	0	0	0	11	Наранявания	0	0	0	0	0
12	Материали	0	0	0	0	0	12	Процедура на отглеждане	0	2	0	0	0
13	Автоматично и механично оборудване	0	0	0	0	0	13	Несъответствие А	5	6	0	0	0
14	Храна, вода и други вещества	0	0	0	0	0	14	Несъответствие Б	40	6	0	0	0

15	Хемоглобин (телета)	0	0	0	0	0	15	Несъответств. вис.	1	0	0	0	0
16	Храна от фибри (телета и свине)	0	0	0	0	0	(*) Птици от вида Gallus gallus, освен кокошки носачи						
17	Наранявания	0	0	0	0	0							
18	Процедура на отглеждане	0	0	0	0	0							
19	Несъответств. вис. А	0	0	0	0	2							
20	Несъответств. вис. Б	0	0	0	0	0							
21	Несъответств. вис. В	0	0	0	0	0							

Предприети мерки за подобряване изпълнението на правилата за здравеопазване на животните и хуманно отношение към тях и извършването на официален контрол:

✚ Провеждане на обучения на отговорниците по хуманно отношение в животновъдните обекти, както и с официални ветеринарни лекари, имащи за цел обмяна на опит и информираност;

✚ В по-големите животновъдни обекти с интензивни технологии на отглеждане на селскостопанските животни да се назначават отговорници по ХОЖ, които да имат добре очертана и ясна политика за прилагане на практиките по хуманно отношение към селскостопанските животни, също така и добри познания по нормативната база;

✚ Провеждане на обучения на персонала, който работи в кланниците и е отговорен за спазване изискванията за хуманно отношение към животните по време на клане.

II. По време на транспорт, в съответствие с изискванията посочени в чл. 27 на Регламент 1/2005/ЕО:

Във връзка с чл. 27 (2) на Регламент 1/2005/ЕО в настоящия доклад са представени основните нарушения констатирани при проверките за спазване изискванията за хуманно отношение по време на транспорт, както и мерките предприети от българските власти за тяхното отстраняване.

При неспазване изискванията на Регламент 1/2005/ЕС, се налагат необходимите санкции към физически и юридическите лица, съгласно Закона за ветеринарномедицинската дейност, като в неговото изменение от 19.02.2016 г. санкциите за нарушения изискванията за хуманно отношение са завишени многократно.

Правилата за спазване на хуманното отношение към животните по време на транспорт стават все по-актуални и фермерите ги вземат по сериозно под внимание.

Със заповед РД11-1914 от 21.12.2015 г. на изпълнителния директор на БАБХ, е утвърдена стандартна оперативна процедура СОП 15 за извършване на официален контрол за спазване правилата за хуманно отношение към животните при продължителни пътувания.”

http://www.babh.government.bg/userfiles/files/Proceduri%20BABH/ZHOJKF/SOP-RS%20finish_SP.pdf

Съгласно изискванията на Регламент № 1/2005/ЕС на Съвета от 22.12.2004 г., относно защитата на животните по време на транспорт, през 2015 година продължи издаването на лицензи на водачите на превозни средства, превозващи живи животни, с което се гарантира спазване на правилата за хуманно отношение и защита на животните по време на транспорт.

За 2015 година са издадени лицензи за кратки пътувания – 70 броя и за продължителни пътувания – 25 броя. В дирекция ЗХОЖКФ се поддържа в актуалност регистър на издадените лицензи за превоз на живи животни съгласно чл.166 от ЗВД и въвеждане на актуална информация за одобрените превозни средства в информационната система на БАБХ.

Във връзка с прилагане на разпоредбите на чл. 24. ал. 2 на Регламент 1/2005 – продължава кореспонденцията по подаване на сигнали от и до други контактни точки съгласно Регламент 1/2005 по отношение на констатираните нарушения на хуманното отношение към животните по време на транспорт.

За 2015 година са получени 9 сигнала от други контактни точки към нас и са подадени 78 сигнала от БАБХ към други контактни точки, като по-голямата част от тях са констатирани от официалните ветеринарни лекари на граничен инспекционен пункт “Капитан Андреево”.

През 2015 година се наблюдава положителна тенденция за получаване на сигнали за констатирани нарушения на правилата за ХОЖ по време на транспорт. През последните години се постигна тясно сътрудничество между отделните ДЧ, добра комуникация и своевременно уведомление. Всичко това е в резултат от провежданите регулярни срещи на контактните точки за хуманно отношение към животните по време на транспорт, на които всеки път това е точка от дневния ред- добра комуникация и обмяна на информация и опит, добри практики и ръководства.

На графика 3 са илюстрирани броят на подадените сигнали от БАБХ за нарушения на ХОЖ към превозвачи на други ДЧ:



Графика 3: Подадени сигнали за констатирани нарушения от превозвачи от други ДЧ

През 2015 година са извършени общо 17 915 броя проверки. Процентът на констатираните несъответствия за 2015 година е 0,44 %. Данните са илюстрирани в таблицата по- долу:

Проверки и несъответствия	2013	2014	2015
Проверени транспортни средства	20660	11631	19693
Процент на несъответствие	0,57	4,2	0,44

Табл. 2 Брой проверки и процент (%) на съответствие

Броят на проверките като цяло е по-голям в сравнение през 2014 г., защото тогава имахме констатирани огнища на заболяването син език и като цяло износът беше намалял. Броят на констатираните несъответствия и издадени АУАН е значително по-голям /за 2014 г.-51 бр.АУАН и за 2015 г. – 70 бр./

Официалният контрол във фермите и по време на транспорт на живи животни се подобрява, базирано на периодичното обучение на официалните ветеринарни лекари, както и на съвместни срещи с всички заинтересовани страни по хуманно отношение към животните.

Засилване на контрола за спазване разпоредбите при транспорт:

1. Като допълнение на писмените указания и с цел гарантиране благосъстоянието на животните транспортирани от Р България за Р Турция, БАБХ изисква всички транспортни средства, които се използват да бъдат одобрени и да отговарят на изискванията за превоз на животни с продължителност над 8ч. независимо, че необходимото време за транспорт е под 8ч.
2. За 2015 г. при осъществения официален контрол за констатираните нарушения от превозвачи с произход различни държави членки /ДЧ/ своевременно са уведомени съответните компетентни органи, съгласно чл.26 на Регламент 1/2005/ЕС.
3. Санкции: При неспазване изискванията на Регламент 1/2005/ЕС се налагат необходимите санкции за физически и юридически лица, съгласно Закона за ветеринарномедицинската дейност.
4. Последващ мониторинг: Във връзка с констатираните нарушения се извършват периодични проверки от експерти с цел гарантиране спазване на изискванията на Регламент 1/2005/ЕС.

В таблиците по- долу са представени данни за извършените проверки по време на транспорт за 2015 година:

Таблица 1: Видове недискриминационни проверки, извършени в съответствие с член 27, параграф 1

<u>Вид (1):</u>	ЕПЖ			Свине			ДПЖ			
<u>Видове недискриминационни проверки (2)</u>	на място на	по време на	след тарни спорове	на място на	по време на	след тарни спорове	на място на	по време на	след тарни спорове	на място на
Брой недискриминационни проверки	198	2492	2443	76	94	6470	49	91	751	40
Брой проверени животни	4745	144479	13077	11010	14744	487952	1945	3544	20579	338
Брой проверени транспортни средства	179	2493	1774	80	95	6441	49	93	626	30
Брой проверени придружаващи документи	180	2485	1816	80	94	6318	50	92	641	31

Таблица 2: Категория и брой случаи на неспазване на изискванията на Регламент (ЕО) № 1/2005, констатирани по

<u>Вид (1):</u>	ЕПЖ			Свине			ДПЖ			
<u>Категории на нарушенията</u>	на място на заминаване	по време на транспорт	след транспортниране	на място на заминаване	по време на транспорт	след транспортниране	на място на заминаване	по време на транспорт	след транспортниране	на място на заминаване
Годност на животните за транспортиране	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Транспортни практики, допустима пространствена площ, височина	1	1	0	0	0	0	1	3	0	0
Транспортни средства и допълнителни разпоредби относно кораби, превозващи животни, или контейнеровози, както и относно пътуванията с дълга продължителност	0	3	0	0	1	0	0	0	0	0
Поене и хранене, продължителност на пътуването и периоди на почивка	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Документация	0	24	0	0	1	0	0	8	0	0
Други случаи на неспазване на изискванията	0	9	1	0	0	1	0	1	0	0
Общ брой случаи на неспазване на изискванията	1	37	1	0	2	1	1	12	0	0

Таблица 3. Категория и брой действия, предприети от компетентния орган след констатиране на случаи на неспазване

<u>Вид (1):</u>	ЕПЖ			Свине			ДПЖ			
<u>Категории на нарушенията</u>	на място на заминаване	по време на транспорт	след транспортниране	на място на заминаване	по време на транспорт	след транспортниране	на място на заминаване	по време на транспорт	след транспортниране	на място на заминаване
А. Наложени санкции	1	28	10	0	3	1	1	10	4	0
Б. Привеждане в действие и обмен на информация	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

II.2. Внос на животни и храни

Внос на храни от животински произход, живи животни, фуражи и странични животински продукти

Българската агенция по безопасност на храните е компетентният държавен орган, който осъществява официалния граничен контрол при въвеждане, внос, износ и транзитно преминаване на суровини и храни от животински произход, живи животни, странични животински продукти и продукти, получени от тях, специфични растителни продукти, фуражни суровини, фуражни добавки, премикси и комбинирани фуражи по реда и условията, уредени в Закона за ветеринарномедицинската дейност и Закона за фуражите.

Дирекция „Граничен контрол” (ГК) с отдел “Организация и управление на Граничния контрол” при БАБХ методически организира, ръководи и координира дейностите на граничния контрол на граничните инспекционни пунктове:

- прилага законодателството в областта на граничния контрол;
- осигурява правилното интерпретиране и приложение на правните норми;
- осигурява координация между компетентните власти;
- събира и анализира данните, отнасящи се до вноса и транзита, извършените инспекции и взетите проби;
- методически ръководи и координира дейностите, свързани с граничния контрол;
- координира дейностите по изпълнение на поети от Република България задължения по конвенции, споразумения и други документи, свързани с граничния контрол по безопасност на хранителната верига, специфични растителни продукти, растения, продукти за растителна защита и торове;
- участва в разработването на образци на документи за изнасяне на животни и зародишни продукти съгласно изискванията на приемащата страна;
- изготвя оперативна информация, справки и становища по въпросите на граничния контрол;
- изготвя предложения до изпълнителния директор на агенцията във връзка с реконструкция, ремонт и оборудване на съоръженията за граничен контрол;
- осъществява взаимодействие с другите органи от задължителния граничен контрол;
- изготвя проекти на нормативни актове, свързани с дейността й;
- участва в работната група към Междуправителствения съвет по въпросите на граничния контрол, в работни групи с представители на ведомствата, които извършват задължителния граничен контрол, и в работни групи, срещи, семинари, конференции, проекти и други мероприятия в страната и в чужбина, свързани с граничния контрол;
- участва в разработването на програми за обучение на инспекторите, осъществяващи граничния контрол;
- обменя информация чрез информационните системи на ЕС – TRACES, RASFF;
- изготвя становища по заявленията за издаване на разрешителни за изнасяне на животни и зародишни продукти;
- извършва проверки на дейността на граничните инспекционни пунктове за спазване на процедурите при осъществяването на граничния контрол, съгласно изискванията на чл. 8, параграф 3 на Регламент (ЕО) №882/2004;
- участва в изготвянето на критерии за оценка на риска на граничните инспекционни пунктове при внасяне и транзитно преминаване;
- проверява и заверява официални документи, свързани с дейността й;
- участва в изготвянето на Единен национален многогодишен контролен план, предоставя данни за докладване на изпълнението му и контролира изпълнението му в частта, свързана с функциите й.

Дейността на отдел “Организация и управление на Граничния контрол” в дирекцията се осъществява от директор-1 бр, началник отдел - 1 бр., главни експерти - 3 бр., ст.експерт - 1бр. и главен специалист - бр.

Оперативният контрол се извършва от граничните инспектори на осемте гранични инспекционни пунктове (ГИП), които са на пряко подчинение на Българската Агенция по

Безопасност на Храните (БАБХ). Официалният контрол включва извършването на документални, идентификационни и физически проверки включително вземането на проби с честота, разписана в съответното законодателство.

Контролът на търговските пратки на продукти от животински произход, фуражи и живи животни на 8-те одобрени съгласно Решение 2009/821/ЕК гранични инспекционни пунктове (ГИП): Пристанище Бургас, Пристанище Варна Запад, Брегово, Калотина, Капитан Андреево, Златарево, Гюешево и Аерогара София се извършва ежедневно в 24 часов режим.

Освен ГИП, съществуват и входни гранични пунктове на: ГКПП - Летище Пловдив, Пристанище Силистра, Пристанище Лом, Пристанище Видин ферибот, Пристанище Оряхово ферибот, Дунав мост Русе, Аерогара Варна, Аерогара Бургас, Логодаж, Стразимировци, Връшка чука, Малко Търново и Лесово, на които се извършва единствено контрол на личния багаж на пътниците при внос на продукти от животински произход за лична консумация - съгласно Регламент (ЕО) № 206/2009, както и на влизащите в страната домашни любимци, съпровождащи пътниците, - съгласно Регламент (ЕО) № 576/2013 и Регламент № 577/2013.

Законодателство:

Всички нормативни актове, касаещи контролната дейност на компетентните органи: са достъпни на интернет сайта на БАБХ www.babh.government.bg и на интернет сайта на дирекция „Граничен контрол“ www.nvms-gvc.com и се обновяват редовно.

В съответствие с член 4, параграф 5 на Регламент (ЕО) № 882/2004, са изготвени писмени процедури за взаимодействие и обмен на информация в рамките на БАБХ.

Процедурите за обмен на информация осигуряват постоянен поток на информация по контролната дейност, което гарантира постигане на специфичните цели.

Резултати от контролната дейност на ГИП за периода 01.01.2015г. – 31.12.2015 г.

I. ВНЕСЕНИ ПРАТКИ С ХРАНИТЕЛНИ ПРОДУКТИ ЗА ЧОВЕШКА КОНСУМАЦИЯ ЗА ПЕРИОДА 01.01 – 31.12.2015 ГОДИНА (ПО СТРАНИ)

ГИП БУРГАС							
СТРАНА ИЗНОСИТЕЛ	СТРАНА ВНОСИТЕЛ	ВИД НА ПРОДУКТА	БРОЙ ПРАТКИ	К-ВО (Т.)	БР. ПРОБИ	ИЗСЛЕДВАНО ЗА:	РЕЗУЛТАТ
Н. Зеландия	България	агн.субпр .	19	406,295	1	Нметил	отрицат.
		агн.месо			1	карбамати	отрицат.
		гов. субпр.			1	радионукл. радионукл.	отрицат.
Австралия	България	замр.агнешки субпродукти	2	49.882	2	тежки метали	отрицат.
Чили	България	замразена риба, (аквакултура) миди	9	276,418	1	тежки метали,	отрицат.
					2	багрила	отрицат.
					1	ивермекти	отрицат.
Аржентина	България	замразена риба	7	186.195	1	тежки метали	отрицат.
Мароко	България	замразена риба, рибни консерви	23	1 001,106	1	тежки метали	отрицат.
					1	хистамин	отрицат.
Тайван	България	замразена риба	1	26.312	--	-	-
Перу	България	замразена риба	1	51 000	-	-	-
КНР	България	замр. риба,	16	649 199	6	тежки метали,	отрицат.
		аквакултури			5	хистамин,	отрицат.
		замр. калмари	4		4	тежки метали	отрицат.
		,пч.мед,	2		2	сулфонамиди	отрицат.
		овчи обвивки	1		-	-	.
		свински обв.	1		-	-	.

САЩ	България	зам. риба, калмари, хр.добавки	4	74 562	1	радионуклеиди	отрицат.
Виетнам	България	замразена риба (аквакултура)	3	61.870	1	тежки метали	отрицат.
Бангладеш	България	замразени скарриди	1	20 000	1	багрила	отрицат.
Канада	България	замр. скарриди хайвер	14	502 794	1	тежки метали	отрицат.
Тайланд	България	рибни консерви	5	61 200	2	хистамин	отрицат.
Египет	България	овчи и го. обвивки	2	15 000	-	-	-
Бразилия	България	замр. пил. дробл	1	25 840	-	-	-
Всичко:			116	3 407 673	35		отрицат.

ГИП ЛЕТИЩЕ СОФИЯ							
СТРАНА ИЗНОСИТ ЕЛ	СТРАНА ВНОСИТЕЛ	ВИД НА ПРОДУКТА	БРОЙ ПРАТ КИ	К-ВО (Т.)	БР. ПРО БИ	ИЗСЛЕДВА НО ЗА:	РЕЗУЛТАТ
Пакистан, КНР, Афганистан	България	Осол.ОВ черва	14	6 843.76	-	-	-
Катар	реимпорт	Птиче месо	1	850.12			
.КНР	България	Колаген- за чов.конс	1	2.00	-	мостра	
Турция	България	Сир. мая	3	220.00			
САЩ	България	коластра	1	25.00			
САЩ	България	лактоза		8.00		мостра	
КНР	България	Пч.мед и пч.продукти-	3	500.00			
САЩ	България	Охл. риба	13	138.40			
САЩ, Канада	България	Рибни прод. (капсули)	5	1 103.37	-		
Русия	България	хайвер	1	176.40	-	-	
САЩ	България	рибно филе	4	20.50	-	-	
САЩ	България	аквакултури	55	5.621 80			
Всичко:			101	15 509 35			

ГИП КАПИТАН АНДРЕЕВО							
СТРАНА ИЗНО СИТЕЛ	СТРАНА ВНОСИ ТЕЛ	ВИД НА ПРОДУКТА	БРОЙ ПРАТ КИ	К-ВО (Т.)	БР. ПРО БИ	ИЗСЛЕДВА НО ЗА:	РЕЗУЛТАТ
ТУРЦИЯ	ЕС	Риба за консумация	3 913	36 084,9	29	А(1,3),А(6),Б(1), Б(2)а,Б(3)а,Б(3)в, Б(3)д,Б(3)е	-
ТУРЦИЯ	ЕС	Рибни продукти	119	975,3	13	Б(3)а,Б(3)в, Б(3)е, хистамин	-
ТУРЦИЯ	ЕС	Раци за консум.	22	203,5	2	Б(3)в, Б(3)е	-
ТУРЦИЯ	ЕС	Жабешки бутчета Черупки от охл.	26	225	5	Б(3)е, Б(3)а,Б(3)в	-
ТУРЦИЯ	ЕС	Месо от охлюви	42	654,3	4	Б(3)в,Б(3)е	-
ТУРЦИЯ	ЕС	Обвив. на колбаси	279	345,7	11	RASFF	-
ТУРЦИЯ	ЕС	Тест. проду.с пълнеж от ж.пр.	36	175,6			
ТУРЦИЯ	ЕС	Колаген и желатин	9	100,8			
ТУРЦИЯ	ЕС	Хайвер	2	33,0			
ТУРЦИЯ	ЕС	Пчелен мед	2	3,64			
Всичко:			4 450	38 801 74	64		

ГИП ВАРНА							
СТРАНА ИЗНОСИТЕЛ	СТРАНА ВНОСИТЕЛ	ВИД НА ПРОДУКТА	БРОЙ ПРАТКИ	К-ВО (Т.)	БР. ПРОБИ	ИЗСЛЕДВАНО ЗА:	РЕЗУЛТАТ
AR,NZ,AU	BG	Субпр. ДРД	15	323	2	Б(3)в	-
AR	BG	Субпр.ЕРД	28	393	-	-	--
NZ	BG	Месо ДРД	7	97	1	Б(2)а	-
BR	BG	Птичи субпр.	20	355	2	А(1,3,4); Б(3)в	-
AR,CA,CL,CN,ID,KR,MA,MR,NZ,TH,TW,US,VN,EC	BG	Риба и рибни прод.	129	1799	15	Б(3)в;Hg;Б(3)смБ(3)е;хистамин	-
CN,VN	BG	Аквакултури	50	998	7	Б(3)д;А(6)	-
US	BG	Мляко и мл. продукти	7	5	1	Б(1)	-
CN	BG	Пчелен мед	37	608	3	Б(3)в;Б(1);сулфнамиди	-
Всичко:			290	4 578	31		

ГИП КАЛОТИНА							
СТРАНА ИЗНОСИТЕЛ	СТРАНА ВНОСИТЕЛ	ВИД НА ПРОДУКТА	БРОЙ ПРАТКИ	К-ВО (Т.)	БР. ПРОБИ	ИЗСЛЕДВАНО ЗА:	РЕЗУЛТАТ
RS	BG	СЛАДОЛЕД	22	167 000	1	Салмонелоза	-
RS	BG	Месни консерви	1	5.4	1	Салмонелоза	-
ОБЩ БРОЙ			23	172 400	2		-

ГИП ЗЛАТАРЕВО							
СТРАНА ИЗНОСИТЕЛ	СТРАНА ВНОСИТЕЛ	ВИД НА ПРОДУКТА	БРОЙ ПРАТКИ	К-ВО (Т.)	БР. ПРОБИ	ИЗСЛЕДВАНО ЗА:	РЕЗУЛТАТ
БЮРМ	BG	Сладолед	3	.18 392	1	Salmonella	- отр.
АЛБАНИЯ	BG	Обр. св. черва	2	20 300			-
ОБЩ БРОЙ			5	38 692	1		-
ОБЩО ЗА ВСИЧКИ ГИП			4 985	62 507 855	133		0

ВНЕСЕНИ ПРАТКИ С ЖИВИ ЖИВОТНИ ЗА ПЕРИОДА 01.01 – 31.12.2015 ГОДИНА (ПО СТРАНИ)

ГИП ЛЕТИЩЕ СОФИЯ				
СТРАНА ИЗНОСИТЕЛ	СТРАНА ВНОСИТЕЛ	ВИД ЖИВОТНИ	БРОЙ ПРАТКИ	К-ВО (Т.) (БР.)
Сингапур	България	декоративни рибки, декоративни аквариумни животни	29	110 311 бр.
Сингапур	България	жълтобузи костенурки	1	700 бр.
Тайланд	България	декоративни рибки	3	21 716 бр.
Филипини	България	декоративни рибки	1	185 бр.
Израел	България	декоративни рибки	2	10 150 бр.
Шри Ланка	България	декоративни рибки, безгръбначни и мекотели	3	762 бр.
Индонезия	България	декоративни рибки, корали, полипи	3	3 859 бр.
Виетнам	България	декоративни рибки,	3	691 бр.

		анемонии, полипи, корали		
Китай	България	червеи за риболов	8	2 400 кг.
Израел	България	бомбуси	14	330 кош. 16 500 бр.
Дубай	България	куче	3	3 бр.
ОАЕ	България	куче	2	3 бр.
Русия	България	куче	4	4 бр.
Австралия	България	куче	1	1 бр.
ЮАР	България	куче	1	1 бр.
Австралия	България	котка	1	2 бр.
ЮАР	България	котка	1	1 бр.
ЮАР	България	папагал	1	1 бр.
ОБЩ БРОЙ:			81	164 890 бр. 2 400 кг.

ГИП КАПИТАН АНДРЕЕВО				
СТРАНА ИЗНОСИ ТЕЛ	СТРАНА ВНОСИТЕЛ	ВИД ЖИВОТНИ	БРОЙ ПРАТКИ	К-ВО (Т.) (БР.)
ТУРЦИЯ	ЕС	КОНЕ	203	203
ТУРЦИЯ	ЕС	Декор. риби	1	64
ТУРЦИЯ	ЕС	Тигри	1	5
ОБЩ БРОЙ:			205	272

ГИП КАЛОТИНА				
СТРАНА ИЗНОСИТЕЛ	СТРАНА ВНОСИТЕЛ	ВИД ЖИВОТНИ	БРОЙ ПРАТКИ	К-ВО (Т.) (БР.)
RS	BG	Живи маймуни	2	6
RS		Спортни коне	1	2
RS	BG	Спортни коне	16	16
ОБЩ БРОЙ:			19	24

ГИП ГЮЕШЕВО				
СТРАНА ИЗНОСИТЕЛ	СТРАНА ВНОСИТЕЛ	ВИД ЖИВОТНИ	БРОЙ ПРАТКИ	К-ВО (Т.) (БР.)
Македония	Германия	куче	1	1
Македония	Великобритания	куче	1	1
Македония	България	кучета	1	2
Косово	Великобритания	кучета	2	3
ОБЩ БРОЙ:			5	7
ОБЩО ЗА ВСИЧКИ ГИП			310	165 3

III. ОСЪЩЕСТВЕН КОНТРОЛ НА ТРАНЗИТ НА ГИП ОТ 01.01.2015 ДО 31.12.2015 Г.

ГИП	ВХОДЯЩ ТРАНЗИТ	ИЗХОДЯЩ ТРАНЗИТ	ВЪТР. ТРАНЗИТ
ГЮЕШЕВО	25	3 396	
КАЛОТИНА	194	20	
КАП. АНДРЕЕВО	1 251	4 277	
ЗЛАТАРЕВО	9	5	
БУРГАС	-	-	-
ВАРНА	2		
СОФИЯ	-	-	-
ОБЩО ЗА ГИП:	1 481	7 698	

**ВНЕСЕНИ ПРАТКИ С ПРОДУКТИ ЗА НЕЧОВЕШКА КОНСУМАЦИЯ ЗА ПЕРИОДА 01.01 – 31.12.2015
ГОДИНА ПО СТРАНИ НА ГИП**

ГИП БУРГАС							
СТРАНА ИЗНОСИТЕЛ	СТРАНА ВНОСИТЕЛ	ВИД НА ПРОДУКТА	БР. ПРАТ КИ	К-ВО (Т.)	БР. ПРО БИ	ИЗСЛЕДВА НО ЗА:	РЕЗУЛ ТАТ
Аржентина	България	фъстъци фураж	2	199.600	4	афлатоксини	отр.
					4	тежки метали	отр.
Китай	България	дикалциев фосфат	1	25.000	1	частици от жив.произход получени от сух.жив.	отр.
Китай	България	L- треонин	1	20.000	-	-	-
Малайзия	България	нутракор	1	19.500	1	диоксин и диоксиноподоб ни	отр.
Русия	България	Непрана вълна	17	392.474	-	-	-
ОБЩ БРОЙ:			22	656 574	10		

ГИП ЛЕТИЩЕ СОФИЯ							
СТРАНА ИЗНОСИТЕЛ	СТРАНА ВНОСИТЕЛ	ВИД НА ПРОДУКТА	БР. ПРАТ КИ	К-ВО (Т.) кг	БР. ПРО БИ	ИЗСЛЕД ВА НО ЗА:	РЕЗУЛ ТАТ
Намибия	България	ловни трофеи	22	1 837			
ЮАР	България	ловни трофеи	16	1 056			
Зимбабве	България	ловни трофеи	3	215			
Танзания	България	ловни трофеи	2	258			
Русия	България	ловни трофеи	1	45.			
Мадагаскар	България	гуано	1	500			
Япония	България	фуражни ензими	13	12 371.98			
Китай	България	фитаза	3	1 100			
САЩ	България	фитаза	2	1 348.74.			
Китай	България	пектиназа	1	100			
ОБЩ БРОЙ:			64	18 831.72			

ГИП ВАРНА							
СТРАНА ИЗНО СИТЕЛ	СТРАНА ВНОСИ ТЕЛ	ВИД НА ПРО ДУКТА	БР. ПРАТ КИ	К-ВО (Т.) кг	БР. ПРО БИ	ИЗСЛЕДВА НО ЗА:	РЕЗУЛ ТАТ
AR	BG	фур. суровини	5	201	2	As,Hg и влага salm.spp.	отриц.
CN	BG	фур.добавки	22	243	3	As,Cd и влага	отриц.
ID	BG	фур.добавки	52	130	-	-	-
IN	BG	фур. суровини и добавки	41	593	5	As,Pb и влага, пентахлорфенол, афлатоксин B1, хлорамфеникол	отриц.
JP	BG	фур.добавки	17	8	2	радионуклеиди	
KR	BG	фур.добавки	1	17	-	-	-
US		фур. суровини	5	39	-	-	-

CA,CL,CN, MU,NA,PE, TH	BG,CZ	СЖР	24	300	10	salmonella spp.,As,PB, Cd и влага,съставки .от сухоз.животни	отриц.
ОБЩ БРОЙ:			167	1 530	22		

ГИП КАПИТАН АНДРЕЕВО							
СТРАНА ИЗНО СИТЕЛ	СТРАНА ВНО СИТЕЛ	ВИД НА ПРОДУКТА	БРОЙ ПРАТ КИ	К-ВО (Т.)	БР. ПРО БИ	ИЗСЛЕ ДВАНО ЗА:	РЕЗУЛТА Т
Турция	ЕС	Храни за дом.любимци	15	218,3	4	Salmonella, Микотоксини	отр
Турция	ЕС	Монокалциев фосфат	2	338,9	2	Б/З/в	Отр.
Турция	ЕС	Риба-храна за ЖВ	3	57,8	1	Salmonella	Няма резултат
ОБЩ БРОЙ:			20	615,0	7		

ГИП ГЮЕШЕВО							
СТРАНА ИЗНО СИТЕЛ	СТРАНА ВНОСИ ТЕЛ	ВИД НА ПРОДУКТА	БРОЙ ПРАТКИ	К-ВО (Т.)	БР. ПРОБИ	ИЗСЛЕД ВА НО ЗА:	РЕЗУ ЛТАТ
Албания	BG	Непрана овча вълна	7	158,590	-	-	-
Македония	BG	Непрана овча вълна	20	367,612	-	-	-
Македония	BG	Овчи кожи	1	19,180	-	-	-
Македония	NL	Говежди кожи	4	86,920	-	-	-
ОБЩ БРОЙ:			32	632,302	-	-	-

ГИП КАЛОТИНА							
СТРАНА ИЗНОСИТЕЛ	СТРАНА ВНОСИТЕЛ	ВИД НА ПРОДУКТА	БРОЙ ПРАТКИ	К-ВО (Т.)	БР. ПРОБИ	ИЗСЛЕ ДВА НО ЗА:	РЕЗУЛТА Т
Сърбия	България	Компост за гъби	61	1 231.87			
Сърбия	България	Меласа от захарно цвекло	3	75.60			
Сърбия	България	Гранули от захарно цвекло	13	294.38			
Сърбия	България	Храна за пчели	6	90.37			
Сърбия	България	Храна за дом.животни	12	210.29	3	Salmonella	- отр
Сърбия	България	Восъчни основи	7	7.5	1	радиоактивн ост	- отр
Сърбия	България	вълна	61	1 324.73			
Сърбия	България	Меласа от соя	1	25.1			
Сърбия	България	Осолени кожи	19	334.21			
Сърбия	България	Соево олио	32	776.64			
Сърбия	България	Монокалциев фосфат	3	46.2			
Сърбия	България	Комбиниран фураж	19	436.61	1	Преработен животински протеин	- отр

Сърбия	България	Фураж за риба	6	80.2	2	Наличие на животински протеин	- отр
Сърбия	България	Фураж премикс	8	171.2	1	Преработен животински протеин.	- отр
ОБЩ БРОЙ:			251	5 104.9	8		

ГИП ЗЛАТАРЕВО							
СТРАНА ИЗНОСИТЕЛ	СТРАНА ВНОСИТЕЛ	ВИД НА ПРОДУКТА	БР. ПРАТКИ	К-ВО (Т.) КГ	БР. ПРОБИ	ИЗСЛЕДВАНО ЗА:	РЕЗУЛТАТ
БЮРМ	ГЪРЦИЯ	Осол. св. кожи	2	49 400			
Общо брой:			2	49 400			
ОБЩО ЗА ВСИЧКИ ГИП			558	1 313 775 15	47		

V. ОТХВЪРЛЕНИ (КОНФИСКУВАНИ) ПРАТКИ С ЖИВИ ЖИВОТНИ, ЗА ПЕРИОДА 01.01 – 31.12.2015 ГОДИНА (ПО СТРАНИ) ГИП КАПИТАН АНДРЕЕВО

СТРАНА ИЗНОСИТЕЛ	ГИП	ВИД НА ЖИВОТНИТЕ	БР. ПРАТКИ	К-ВО (кг.) бр.	ОТХВЪРЛЕНИ	КОНФИСКУВАНИ	ПРИЧИНИ
					БЪЛГАРИЯ	БЪЛГАРИЯ	
БЮРМ	Гюешево	кучета	3	3	да	-	Без сертификат
Р СЪРБИЯ	Брегово	дом.птици	1	4	да		Внос забранен
Турция	К.Андреево	кон	1	1	да		
Грузия	К.Андреево	куче	1	1	да		
Р СЪРБИЯ	Калотина	кучета	7	19	да		
ОБЩ БРОЙ:			13	28			

ОТХВЪРЛЕНИ (КОНФИСКУВАНИ) ПРАТКИ С ПРОДУКТИ ОТ ЖИВОТИНСКИ ПРОИЗХОД И ФУРАЖИ, ЗА ПЕРИОДА 01.01 – 31.12.2015 ГОДИНА на ГИП (ПО СТРАНИ)

СТРАНА ИЗНОСИТЕЛ	ГИП ВАРНА	ВИД НА ПРОДУКТА	БР. ПРАТКИ	К-ВО (кг.)	ОТХВЪРЛЕНИ	КОНФИСКУВАНИ	ПРИЧИНИ
САЩ	BG	рибни конс.	1	29 339	да		нер.докум.
Грузия	BG	хран. добавки	2	21	да		
Китай	BG	свинско месо	3	58 414	да		
Китай	BG	восък	1	1000	да		
Н.Зеландия		риба	1	24 204	да		
ОБЩ БРОЙ:			8	112 978	да		

СТРАНА ИЗНОСИТЕЛ	ГИП ГЮЕШЕВО	ВИД НА ПРОДУКТА/ ЖИВОТНИ	БР. ПРАТКИ	К-ВО (кг.)	ОТХВЪРЛЕНИ	КОНФИСКУВАНИ	ПРИЧИНИ
БЮРМ	BG	Охладено агнешко месо	2	5,905	да	-	само за пакет. прод. за ЧК
ОБЩ БРОЙ :			2	5,905	да	-	

СТРАНА ИЗНОСИТЕЛ	ГИП КАЛОТИНА	ВИД НА ПРОДУКТА	БР. ПРАТКИ	К-ВО (кг.)	ОТХВЪРЛЕНИ	КОНФИСКУВАНИ	ПРИЧИНИ
Сърбия	BG	Рибни	1	5 916	БЪЛГАРИЯ+		Невалиден

		консерви					сертификат
Сърбия	BG	Витаминен премикс	1	23 460	+		Фирмата не е регистрирана
ОБЩ БРОЙ:			2	27 376			

СТРАНА ИЗНОСИТЕЛ	ГИП КАПИТАН АНДРЕЕВО	ВИД НА ПРОДУКТА	БР. ПРАТКИ	К-ВО (кг.)	ОТХВЪРЛЕНИ	КОНФИСКУВАНИ	ПРИЧИНИ
Грузия,		рибни прод.	1	БЪЛГАРИЯ		БЪЛГАРИЯ	неод. страна
Турция		мед,рибни прод. аквак.	52		+		нев.документ и,неод. обекти
Тайланд		храни за любимци	1		+		други
Япония		рибни прод.	1		+		
Швейцария		казеин	1		+		нев. серт.

Контрол на ГИП на живи животни, продукти от животински произход фуражи и личен багаж, подлежащи на граничен ветеринарен контрол за 2015 г. (ОБЩО)

Предмет на дейност	Пратки внос (бр.)	Подл. на лаб.контрол(бр.)	Несъответствия (бр.)	Отхвърлени(бр.)
Живи животни	310	0		13
Хр. продукти	4985	133	0	
Стр. продукти и фуражи	558	47	0	0
общо:		180		

II.3. Здраве на растенията - фитосанитарен контрол

Приоритетите, цели и задачите на фитосанитарния контрол (ФСК) са формулирани в националните стратегически документи на Министерството на земеделието и храните за политиките, приоритетите и стратегическите цели в развитието на земеделието в страната, както и в Програмата на администрацията на МЗХ за 2015-2018 г., където са формулирани стратегическите цели на ведомството.

- Приоритетните дейности за постигане на основната оперативна цел на ФСК са:
- ефективен контрол при внос на растения и растителни продукти от трети страни на територията на страната и ЕС като външна граница на Съюза;
- контрол при производството с цел своевременно установяване и предотвратяване на разпространението на карантинни вредители по растенията и растителните продукти;
- Провеждане на фитосанитарни мониторингови програми съобразени с изискванията на ЕС;
- Осигуряване износ на растения и растителни продукти, съгласно фитосанитарните изисквания на страната вносител;
- Лабораторно–диагностичната мрежа.

Основен приоритет в областта на фитосанитарния контрол във връзка с прилагането на общностното законодателство е контролът при производството на растения и растителни продукти чрез разработване актуализиране и провеждане на различни мониторингови програми по култури и вредители изцяло съобразени с изискванията на комитета по растително здраве към ЕК. Целта е на първо място да се осигури безпрепятствено движение на контролираните растения

и растителни продукти на територията на ЕС чрез фитосанитарни растителни паспорти и етикети, или безпроблемен износ за трети страни, спазвайки всички техни фитосанитарни изисквания.

Съгласно изискванията на Комитета по растително здраве фитосанитарните власти на всяка държава член на ЕС са задължени да докладват по предварително изготвен график, за резултатите от провежданите мониторингови програми и обследвания, както и за предприетите спешни мерки съгласно различни Решения на ЕК за предотвратяване на разпространението на опасни за ЕС регулирани вредители. Към момента отдела по фитосанитарен контрол работи по осем национални мониторингови програми *при картофи, овощни видове, лозя, зеленчукови оранжерии, ягоди, горски видове, при цветни, декоративни видове и оранжерии*. Във всяка една от програмите са въведени и Решенията на ЕК за предприемане на спешни мерки за предпазване от разпространението на различни регулирани вредители.

2. Следващия основен приоритет в областта на фитосанитарния контрол е, осигуряване износ на растения и растителни продукти, съгласно фитосанитарните изисквания на страната вносител. С провеждането на качествен контрол при производството фитосанитарния контрол гарантира спазването на фитосанитарните изисквания на страните вносители и по такъв начин дава възможност за увеличаване на износа и конкурентоспособността на българските производители и износители.

3. По отношение на фитосанитарен контрол при внос на растения и растителни продукти от трети страни като външна граница на ЕС, в съответствие с МКРЗ, Директиви 2000/29, европейските стандарти и др.

При организиране дейностите по наблюдение върху развитието на икономически важните вредители ежегодно, със заповед на министъра на земеделието и храните се утвърждава “Списък на икономически важните вредители по земеделските култури в Република България”. През 2015 г. системни наблюдения са проведени на 78 броя икономически важни болести и неприятели.

На базата на тези наблюдения се изготвя ежемесечна оперативна информация за фитосанитарното състояние на земеделските култури. Системно се подготвят, издават и разпространяват „Бюлетени за поява, разпространение, плътност, развитие, степен на нападение, срокове, начини и средства за борба с вредителите по земеделските култури” на национално и областно ниво.

Съгласно чл. 26, от Регламент (ЕС) № 702/2014 г., относно деклариране на някои категории помощи в секторите на селското и горското стопанство и в селските райони за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1857/2006 на Комисията, трябва болестите или неприятелите по растенията да бъдат ясно идентифицирани в Програми и да съдържат съответните мерки за тяхното предотвратяване, контрол и унищожаване. В тази връзка Българската агенция по безопасност на храните разработи няколко Национални програми за контрол на вредители.

**„Национална програма от мерки за контрол срещу Доматен миниращ молец *Tuta absoluta*”,
„Национална програма от мерки за контрол на почвени неприятели по картофите от сем. Телени червеи (*Elateridae*)” и „Национална програма от мерки за контрол на вредителите по трайните насаждения през зимния период”.**

Осъществяване на граничен фитосанитарен контрол при внос на растения и растителни продукти за България и държави-членки на ЕС, в съответствие с европейските стандарти и Директиви 2000/29, 98/22 и др. данните за граничния контрол са в часта на Дирекция „Граничен контрол”

Осъществяване на фитосанитарен контрол при производството на растения и растителни продукти и ефективни наблюдения на територията на страната по отношение на карантинни вредители по растенията и растителните продукти, съгласно изискванията на Директива 2000/29 ЕС, Наредба № 8 за ФСК и ЗЗР:

Контрол на производството

Регистриране на производители, складове и тържища в официалния регистър за ФСК – 2994бр

ОДБХ	производители	проверки	проби	ЦЛКР	вредители
БЛАГОЕВГРАД	113	143	47	163	7
БУРГАС	112	171	135	120	2
ВАРНА	141	266	83	51	0
ВЕЛИКО ТЪРНОВО	177	284	125	35	4
ВИДИН	87	369	46	76	3
ВРАЦА	64	65	27	14	2
ГАБРОВО	19	28	34	16	0
ДОБРИЧ	138	239	85	91	5
КЪРДЖАЛИ	55	79	5	12	0
КЮСТЕНДИЛ	84	269	30	230	2
ЛОВЕЧ	75	119	64	41	0
МОНТАНА	120	124	79	59	0
ПАЗАРДЖИК	129	199	224	166	15
ПЕРНИК	230	455	0	194	0
ПЛЕВЕН	62	114	59	27	0
ПЛОВДИВ	181	352	308	188	2
РАЗГРАД	27	58	66	39	6
РУСЕ	127	158	102	57	0
СИЛИСТРА	53	64	58	46	0
СЛИВЕН	53	141	181	98	5
СМОЛЯН	230	100	0	128	2
СОФИЯ ГРАД	166	345	0	86	4
СОФИЯ ОБЛАСТ	295	580		436	26
СТАРА ЗАГОРА	51	106	135	108	2
ТЪРГОВИЩЕ	42	86	100	99	2
ХАСКОВО	63	22	30	28	2
ШУМЕН	45	75	33	62	0
ЯМБОЛ	55	27	16	30	0
ОБЩО	2994	5038	2072	2700	91

Инспекции при производството на растения и растителна продукция – **5038 бр.**

Проби в ЦЛКР -2700 БР.

За **2015 година** в Централната лаборатория са постъпили **2700 броя проби** и са извършени **8100 броя анализи** на растения, растителни материали и почви от внос, от движение в общността, от контрол на терена, от мониторингови програми и от частния сектор.

Установени са 91 вида карантинни вредители. Навременното откриване на вредителите даде възможност на фитосанитарните инспектори да предприемат навременни действия за локализиране огнищата на зараза и ликвидирането им там, където бе уместно.

Изготвени са и предоставени на ОДБХ информационни материали за карантинни вредители.

Издаване на фитосанитарен растителен паспорт на стоки от местно производство – 2474 бр.

Издадени Растителни паспорти за страната и ЕС – 2015 г.

ОДБХ	партиди	брой	Здр.свидетелства
ОДБХ БЛАГОЕВГРАД	61	61	16
ОДБХ БУРГАС	129	129	7
ОДБХ ВАРНА	40	40	0
ОДБХ ВЕЛИКО ТЪРНОВО	245	245	0
ОДБХ ВИДИН	1	1	3
ОДБХ ВРАЦА	30	30	0
ОДБХ ГАБРОВО	50	50	0
ОДБХ ДОБРИЧ	11	11	0
ОДБХ КЮСТЕНДИЛ	118	118	11

ОДБХ ЛОВЕЧ	18	18	0
ОДБХ МОНТАНА	36	36	0
ОДБХ ПАЗАРДЖИК	262	262	11
ОДБХ ПЕРНИК	21	21	0
ОДБХ ПЛЕВЕН	52	37	0
ОДБХ ПЛОВДИВ	252	252	10
ОДБХ ПЛОВДИВ	5	5	0
ОДБХ РАЗГРАД	74	74	0
ОДБХ РУСЕ	47	80	11
ОДБХ СИЛИСТРА	119	119	0
ОДБХ СЛИВЕН	331	331	0
ОДБХ СМОЛЯН	23	23	20
ОДБХ СОФИЯ ГРАД	37	37	0
ОДБХ СОФИЯ ОБЛАСТ	26	26	0
ОДБХ СТАРА ЗАГОРА	267	267	0
ОДБХ ТЪРГОВИЩЕ	10	113	0
ОДБХ ХАСКОВО	6	6	0
ОДБХ ШУМЕН	64	64	0
ОДБХ ЯМБОЛ	18	18	0
ОБЩО	2353	2474	89

Износ на растения, растителни продукти и други храни от растителен произход

1. Инспекция на пратки от растения и растителни продукти за износ, за съответствие с фитосанитарните изисквания на страната вносител – 29497 бр.
2. Издаване на фитосанитарни сертификати съгласно изискванията на Международната конвенция за РЗ /МКРЗ /. – 29497 бр. за износ и 867 бр. за реекспорт.

ФСС 2015 г.

ОДБХ	БР. ПАРТИДИ	ФСС
БЛАГОЕВГРАД	2770	2686
БУРГАС	1143	1143
ВАРНА	448	1161
В ТЪРНОВО	588	654
ВЕЛИКО ТЪРНОВО	995	1037
ВИДИН		349
ВРАЦА	62	62
ГАБОВО	272	272
ДОБРИЧ	1038	278
КЪРДЖАЛИ	695	670
КЮСТЕНДИЛ	247	237
ЛОВЕЧ	309	309
МОНТАНА	256	243
ПАЗАРДЖИК	3852	3490
ПЕРНИК	53	53
ПЛЕВЕН	523	523
ПЛОВДИВ	3921	2259
РАЗГРАД	5149	676
РУСЕ	369	368
СИЛИСТРА	1123	1096
СЛИВЕН	624	526
СМОЛЯН	3661	1863
СОФИЯ ГРАД	3070	2931
СОФИЯ ОБЛАСТ	323	323
СТАРА ЗАГОРА	1127	844
ТЪРГОВИЩЕ	1881	1881
ХАСКОВО	2433	2433
ШУМЕН	543	549

ЯМБОЛ	626	581
ОБЩО	38465	29497

Фитосанитарни сертификати за реекспорт

ОДБХ	ФСС реекспорт
ОДБХ БЛАГОЕВГРАД	2
ОДБХ БУРГАС	29
ОДБХ ВАРНА	100
ОДБХ ВРАЦА	2
ОДБХ КЪРДЖАЛИ	4
ОДБХ МОНТАНА	1
ОДБХ ПАЗАРДЖИК	35
ОДБХ ПЛОВДИВ	18
ОДБХ РУСЕ	656
ОДБХ СЛИВЕН	7
ОДБХ СОФИЯ ГРАД	6
ОДБХ СТАРА ЗАГОРА	5
ОДБХ ХАСКОВО	2
ОБЩО	867

Централната лаборатория по карантинна на растенията е специализирана дирекция в състава на БАБХ и оторизирана национална референтна лаборатория по растително здраве, свързана с дейността на фитосанитарния контрол в БАБХ.

Дейността на лабораторията е насочена в следните направления:

- фитосанитарна лабораторна експертиза на растения, растителни материали и почви, окончателна диагностика и идентификация на вредители;
- методическо ръководство и участие в мониторинги на карантинните вредители и анализа на фитосанитарния риск;
- методическо ръководство и контрол на дейността на областните диагностични лаборатории по растително здраве в ОДБХ.
- обучение на инспекторите по фитосанитарен контрол, производители, студенти и лабораторни специалисти в контрола на вредители, диагностиката и идентификацията на вредителите.

В периода **01.01-30.12.2015 г.** в Централната лаборатория са постъпили **4520 броя проби** и са извършени **11496 броя анализи** на растения, растителни материали и почви от внос, от движение в общността, от контрол на терена, от мониторингови програми и от частния сектор както следва:

1. Семена, растения за засаждане и растителни материали от внос – на 245 броя проби са извършени 929 броя анализи.

ЗАРАЗА ОТ КАРАНТИННИ ВРЕДИТЕЛИ НЕ Е УСТАНОВЕНА.

НЕКАРАНТИННИ ВРЕДИТЕЛИ

- *Panonychus ulmi* – в проби мушмули и ябълки, с произход Сърбия.
 - *Ceratitidis capitata* – в проба портокал – плод, с произход Египет.
 - *Colletotrichum sp.* – в проба от лимони с произход от Аржентина.
- 2. Семена, растения за засаждане и растителни материали от контрол при движение в общността – на 123 броя проби са извършени 428 броя анализи.**

ЗАРАЗА ОТ КАРАНТИННИ ВРЕДИТЕЛИ НЕ Е УСТАНОВЕНА.

3. Семена, растения за засаждане и растителни материали от контрол на терена и мониторинги – на 3727 броя проби са извършени 9488 броя анализи.

КОНСТАТИРАНА ЗАРАЗА ОТ КАРАНТИННИ ВРЕДИТЕЛИ:

Ентомология

- *Liriomyza sp.* – в 3 броя проби домати от ОБДХ Кюстендил

- *Liriomyza huidobrensis* – в проба от краставици ОДБХ Сливен
- *Bemisia tabaci* – в 11 броя проби: 4 бр. (*Hibiscus*, *Abutilon*, *Passiflora*, *Impatiens*) от Ботаническа градина БАН гр. София, ОДБХ София-град; 4 бр. проби от *Hibiscus spp.*, *Euphorbia spp.*, *Crossandra spp.* от Ай-ЕР-БИ, Айтос, Бургасцвет, и 3 бр. *Euphorbia spp.*, с произход Гърция, ОДБХ Бургас, в проба от коледна звезда „Флора” ООД, от ОДБХ Пловдив, в 2 бр. проби домати от с. Загоре, обл. Стара Загора.

- *Drosophila suzukii* – в 10 бр. проби уловки поставени в овощни насаждения в районите на ОДБХ Благоевград, Пловдив и Кюстендил.

Нематология

- *Globodera sp.* – в 2 броя проби картофи, предназначени за семена, изпратени от ОДБХ Смолян и в 21 броя проби картофи, предназначени за консумация и преработка изпратени от ОДБХ Благоевград, Бургас, Смолян и София област.
- *Globodera pallida* – в 6 броя проби – почви от площи предназначени за отглеждане на картофи за консумация и преработка, изпратени от ОДЛРЗ Пловдив и в 2 броя проби от площи, предназначени за отглеждане на картофи за консумация, от изпратени ОДЛРЗ Бургас.
- *Globodera pallida* (нежизнени цисти) – в 2 броя проби – почви от площи предназначени за отглеждане на картофи за консумация и преработка, изпратени от ОДЛРЗ Пловдив.
- *Globodera rostochiensis* – в 1 проба от площ, предназначена за отглеждане на картофи за консумация, изпратена от ОДЛРЗ Пловдив и 1 проба от площ, предназначена за отглеждане на картофи за семе, изпратена от ОДЛРЗ Благоевград.
- *Aphelenchoides besseyi* – в 5 броя екстракции от оризова арпа, изпратени от ОДЛРЗ Пловдив.

Микология

- *Cryphonectria parasitica* - в 1 бр. проба от кестен от ОДБХ Монтана.
- *Plasmopara halstedii* - в 2 бр. проби от слънчоглед от ОДБХ Бургас.
- *Synchytrium endobioticum* - в 15 броя проби, изпратени от ОДБХ – Смолян – новоустановено огнище Змеица.

Бактериология

- *Clavibacter michiganensis spp. sepedonicus* – в 4 броя проби от картофи, предназначени за консумация и преработка от ОДБХ Перник, Благоевград и София област, район Самоков.
- *Clavibacter michiganensis spp. michiganensis* – в 2 броя проби домати, изпратени от ОДБХ Видин, 2 броя проби от домати от ОДБХ Шумен, 3 броя проби от домати от района на град Карлово.
- *Erwinia amylovora* – 5 броя проби: 2 броя проби от ябълки от ОДБХ Благоевград и 3 броя проби от круши от ОДБХ Русе.

Вирусология

- *Pear decline phytoplasma* – в една проба от круша /маточна градина/ от ОДБХ Стара Загора и една проба от круша от ОДБХ Пазарджик.
- *Apricot chlorotic leaf roll MLO (ESFY)* – в един брой проба от праскова, изпратена от ОДБХ Стара Загора; в два броя проби от праскова, изпратена от ОДБХ Монтана; в един брой проба от слива, изпратена от ОДБХ Велико Търново.
- **PPV** - в 4 броя проби от ОДБХ Благоевград (1 проба праскова и 1 проба слива) и от ОДБХ Кюстендил (2 проби сливи).
- **TSWV** - в една проба домати от ОДБХ София-град и в една проба домати от оранжерии Враня.
- **AP** - в две проби ябълки от ОДБХ Кюстендил.
- *Bois Noir (BN) phytoplasma* – в един брой проба от лоза, изпратена от ОДБХ Шумен; в един брой проба от лоза, изпратена от ОДБХ Русе.

4. Анализ на почви – на 425 броя проби са извършени 651 броя анализи.

КОНСТАТИРАНА ЗАРАЗА ОТ КАРАНТИННИ ВРЕДИТЕЛИ:

- *Globodera pallida*: в 15 броя проби, на площи, предназначени за отглеждане на картофи за семена и 13 броя проби на площи, предназначени за отглеждане на картофи за консумация,

изпратени от ОДБХ Смолян и в 31 броя проби, изпратени от ОДБХ София – област на площи, предназначени за отглеждане на картофи за консумация;

- ***Globodera rostochiensis***: в 12 броя проби изпратени от ОДБХ София – област на площи, предназначени за отглеждане на картофи за консумация;
- ***Globodera sp.***: в 18 броя проби изпратени от ОДБХ София – област на площи, предназначени за отглеждане на картофи за консумация;
- ***Synchytrium endobioticum***: в 2 броя проби, изпратени от ОДБХ Смолян на площи, предназначени за отглеждане на картофи за консумация.

Здравни свидетелства за здравното състояние на почвата

Издадени са 126 здравни свидетелства на площи от района на ОДБХ Перник, Смолян и София - област както следва:

- 119 броя здравни свидетелства за здравния статус на площи, предназначени за производство на картофи за семена и консумация и преработка.
- 4 броя здравни свидетелства за създаване на овощни градини.
- 2 броя здравни свидетелства за създаване на ягодови насаждения.
- 1 брой здравно свидетелство за създаване на маточник – малини.

*** В ПОЛУЧЕНИТЕ ПРОБИ В ЦЛКР СА ИДЕНТИФИЦИРАНИ И НАД 200 ВИДА ИКОНОМИЧЕСКИ ВРЕДИТЕЛИ.**

5. В специализираната лаборатория по картофите гр. Самоков е извършено тестиране на сортове картофи за устойчивост към рака и картофените цистообразуващи нематоди и определяне патотипа на установения в страната рак по картофите в районите на гр. Самоков и област Смолян.

6. Организирана е работна среща с националните докладчици за отчитане и актуализация на мониторинговите програми за карантинни вредители – в ЦЛКР, София в периода 24-26.02.2015 г. Актуализирани са 12 програми за мониторинг за карантинни вредители.

7. Взето е участие в обучение на 40 фитосанитарни инспектори по изменения в нормативни документи в гр. Пловдив:

- Запознаване с Национална програма за *Drosophila suzukii*;
- Представяне на вредителя бактерията *Xylella fastidiosa*;
- Анализ на вземане и изпращане на пробите за лабораторна експертиза.

8. Взето е участие в междуведомствената работната група за изработване на списък за биологични агенти 2015 г. – 11 февруари 2015 г.

9. Взето е участие в подготовката на нова наредба за фитосанитарен контрол – частта Приложения.

10. Взето е участие в Работна група по изготвяне на методика и документация за фитосанитарен контрол.

11. Изготвена е Национална програма за *Drosophila suzukii*.

12. Оказана е методическа помощ на специалисти от ОДБХ:

- Извършени контролни карантинни прегледи в Ботаническа градина на БАН гр. София съвместно с фитосанитарен инспектор от ОДБХ София-град.
- Обучение на лабораторни специалисти от ОДЛРЗ - Пловдив по програма: „Лабораторна вирусологична експертиза” (20-22.05.2015 г.).

13. Подписан е меморандум за двустранно сътрудничество с Държавна фитосанитарна лаборатория (ДФЛ) на Р. Македония. Проведени са:

- Обучение на експерти по вирусология и ентомология от ДФЛ;
- Междулабораторни тестове тип „слепи проби” по ентомология за откриване на *Bemisia tabaci*, *Liriomyza spp.*; по микология за откриване на зимни спорангии на *Synchytrium endobioticum* и по вирусология за идентифициране на TMV и TYLCV.

- 5 дневно обучение на трима лабораторни специалисти от Държавната фитосанитарна лаборатория в Скопие по нематология, бактериология и вирусология, финансирано по програма TAIEХ на ЕС в ЦЛКР.
 - 5 дневно обучение на специалисти от ДФЛ на място в Скопие по вирусология, нематология и микология
 - По покана на Института по тютюна е проведено обучение на място в гр. Прилеп на специалист по вирусология от експерт на ЦЛКР.
14. Подготвени са информационни материали за нови вредители - „Тютюнев рогов червей” *Manduca sexta* (Linnaeus) и „Доматен рогов червей” *Manduca quinquemaculata* (Haworth), Изготвени информационни материали за *Agrilus anxius* Gory, *Anthonomus eugenii* Cano, *Bactrocera latifrons* (Hendel), *Manduca spp.* и за *Anoplophora chinensis* и *Anoplophora glabripennis*, карантинни бактериални болести и др., както и специализирани статии за списание Растителна защита в рубрика «Карантина».
 15. Взето е участие в среща на работната група за диагностика по Бактериология към ЕРРО от 20-22.10.2015 г. в град Копенхаген, Дания.
 16. Взето е участие в Конференция по диагностика за вредители по растенията и свързан семинар, организирани съвместно от Европейската и средиземноморска организация за растителна защита (ЕРРО) и проект EU FP7 TESTA от 30 Ноември до 4 Декември 2015 в град Анже, Франция.
 17. Студенти от Аграрен университет (АУ) – Пловдив и Лесотехническият университет (ЛТУ) София (над 120 души) са запознати с дейността на лабораторията и по направленията: ентомология, нематология, микология бактериология, вирусология и молекулярна диагностика.

II.4. Контрол на пазара и употребата на продукти за растителна защита

Българската агенция по безопасност на храните (БАБХ) е компетентният държавен орган, който извършва официалния контрол при условията, по реда и съгласно правомощията уредени в Закона за защита на растенията и подзаконовите нормативни актове по прилагането му, по отношение разрешаването за пускане на пазара на продуктите за растителна защита (ПРЗ), с цел производството на безопасна растителна продукция, защита здравето на хората и животните и опазване на околната среда от замърсяване. Българската агенция по безопасност на храните контролира търговията и употребата в Р България на продуктите за растителна защита и торовете.

Дирекция “Продукти за растителна защита, торове и контрол” към БАБХ методически ръководи и координира дейността на ОДБХ относно контролната дейност върху продуктите за растителна защита и торовете.

Основната цел на контрола върху предлагането на пазара, съхранението, препаковането и употребата в земеделието само на разрешени, годни за употреба, ефикасни, максимално безопасни за здравето на хората и животните, щадящи околната среда продукти за растителна защита, които са с етикети на български език, в оригинални запечатани опаковки на производителя или препаковани от лице, което притежава разрешение за това. Да се осигурят добрите практики при търговията с ПРЗ и защита интересите на потребителите.

Да се гарантира правилната употреба на продуктите за растителна защита при първично производство на растения и растителни продукти, предназначени за храна или за фураж, спазвайки изискванията на Добрата растителнозащитна практика (ДРЗП) и внедряване на принципите на интегрираното управление на вредителите.

Обхват на контрола са регламентирани обекти, в които се съхраняват, препаковат и предлагат за продажба продуктите за растителна защита – складове, цехове, селскостопански аптеки, нерегламентирани обекти - пазари, магазини и др., както и земеделските производители, които прилагат продуктите за растителна защита при производството на растениевъдна продукция.

Годишният доклад е изготвен от отдел „Контрол на ПРЗ и торове” към дирекция „Продукти за растителна защита и торове”.

Настоящият доклад се отнася за осъществената контролна дейност върху продуктите за растителна защита за 2015 г. и включва резултатите от контрола, типа и броя на установените случаи на несъответствие и действията, гарантиращи ефективното изпълнение на многогодишния национален план за контрол.

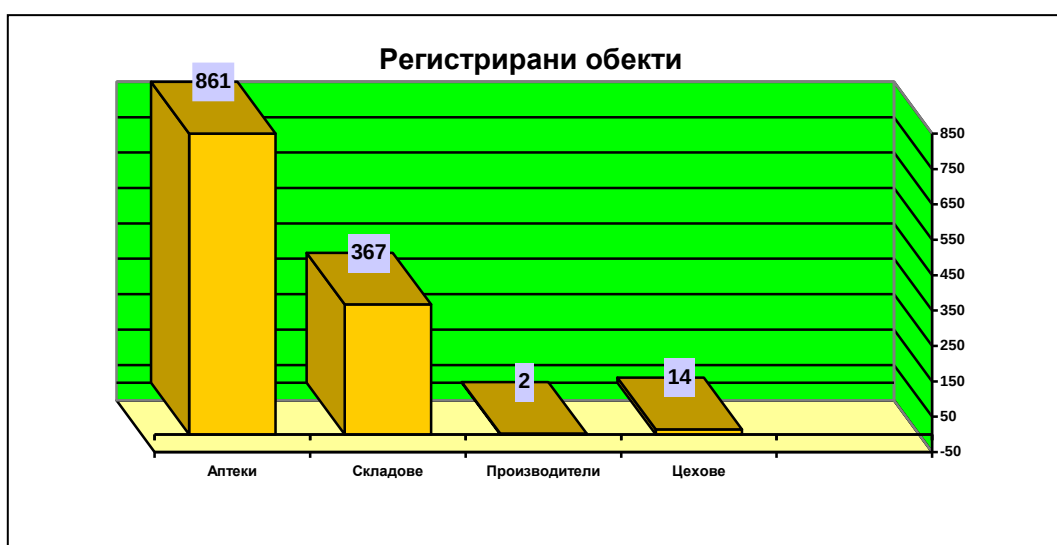
А) Контрол върху предлагането на пазара на ПРЗ

- Дейност по издаване на удостоверения/разрешения за търговия и преупаковане на ПРЗ.

През 2015 г. са издадени са общо 250 бр. удостоверения, в т. ч. за: търговия с ПРЗ - 246 бр. и преупаковане на ПРЗ - 4 бр. Направена е промяна на 134 бр. разрешения.

- Резултати от контролната дейност върху предлагането на пазара на ПРЗ.

На територията на страната са регистрирани **1 244 бр.** обекти, в това число **861 бр.** обекти за търговия с ПРЗ в селскостопанска аптека, **367 бр.** складове за съхранение и търговия с ПРЗ (собствени складове и клетки под наем), **14 бр.** цеха за преупаковане на ПРЗ. Производители на ПРЗ в Р България са **2 бр.** фирми.



Контролът върху предлагането на пазара на продуктите за растителна защита се осъществява съгласно годишен Национален план за контрол на пазара на продукти за растителна защита.

I. Основна цел:

Да се гарантира търговията и употребата само на разрешени продукти за растителна защита, съгласно реда, предвиден в Закона за защита на растенията. Да се осигурят добрите практики при търговията с ПРЗ и защита интересите на потребителите.

II. Вид на инспектираните обекти и планиране на инспекциите:

- Производители на ПРЗ - инспектират се 100 % от броя на регистрираните обекти, два пъти годишно.
- Цехове за преупаковане на ПРЗ - инспектират се 100 % от броя на регистрираните обекти, два пъти годишно.
- Складова база за съхранение и търговия на ПРЗ - инспектират се 100 % от броя на регистрираните обекти.
- Селскостопански аптеки - инспектират се от 70 % до 100 % от броя на регистрираните обекти.
- Нерегламентирани обекти - броят на инспекциите се определя в зависимост от броя на предполагаемите (възможните) обекти, където съществува риск от нерегламентирана търговия с ПРЗ.

Периоди за инспекция на обектите:

- Планови инспекции в обектите - плануват се в Регионалната програма на ОДБХ, като брой инспекции по месеци и брой на инспекциите за един инспектор.
- Внезапни инспекции - извършват се през цялата година, в зависимост от рисковите обекти и по преценка на регионалния отговорник по контрол на ОДБХ.
- Инспекции по сигнал - извършват се в срок до един работен ден от подаването на сигнала и отразяването му в Дневник за подадени сигнали и жалби.

На основание Националния план за контрол на пазара на продуктите за растителна защита за 2015 г., на територията на страната са извършени инспекции на дейността на селскостопанските аптеки, складовата база и цеховете за преопаковане на продукти за растителна защита. Контролът върху продуктите за растителна защита се извършваше въз основа на категоризиране на риска, на база контролната дейност от предходни години.

Основната цел на проверките беше, да се идентифицират евентуални нарушения, свързани със:

- Продажба на неразрешени ПРЗ;
- Продажба на ПРЗ с прекратено разрешение за предлагане на пазара;
- продажба на ПРЗ с изтекъл срок на годност;
- Продажба на ПРЗ без необходимото разрешение/удостоверение за търговия;
- Продажба на ПРЗ от неоторизирано лице;
- Продажба на ПРЗ, преопаковани не по нормативно установения ред;
- Несъответствие на етикета;
- Продажба на ПРЗ извън регламентирания обекти.

При осъществяване на контролната дейност през 2015 г., продуктите за растителна защита, за които беше установено, че са неразрешени, с изтекъл срок на годност, с несъответствия по отношение на етикета, с доказано несъответствие на показателите одобрени при разрешаването на продукта, бяха свалени от продажба, запечатани и оставени на отговорно пазене, със срок за изтеглянето им от обектите, съгласно Закона за управление на отпадъците или иззети от инспекторите от ОДБХ и оставени на съхранение в определените за това складове на територията на страната.

Резултати от контролната дейност върху търговията на ПРЗ

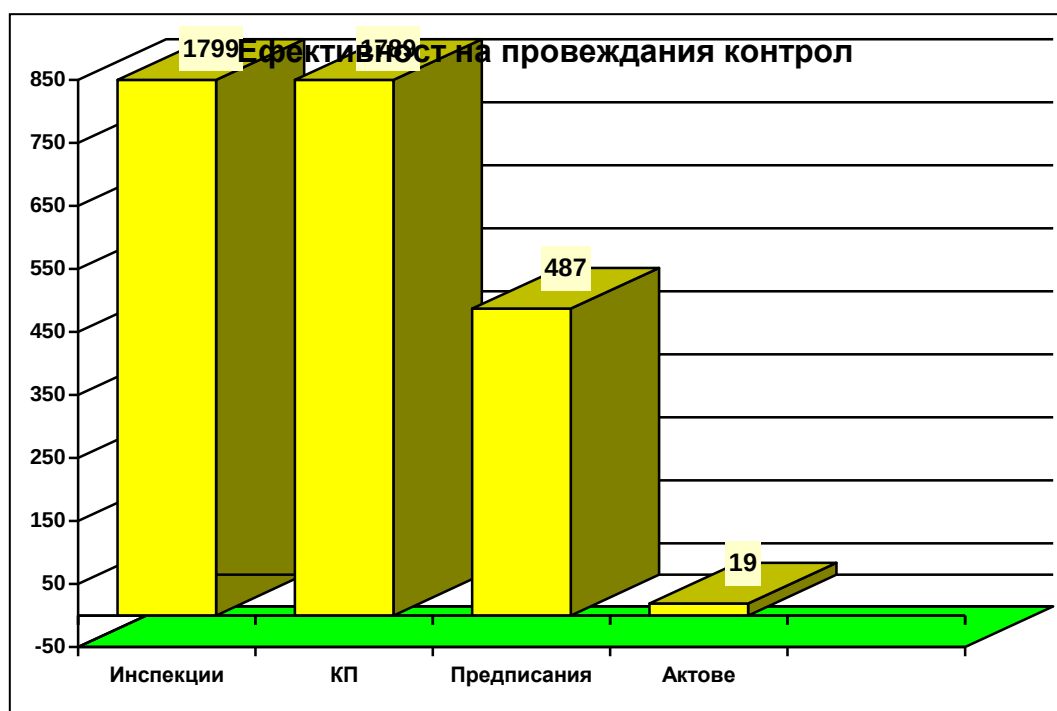
От плануванияте за 2015 година **1 362 бр.** инспекции на територията на страната, са извършени **1 799 бр.** инспекции, от които **1 192 бр.** в селскостопански аптеки, **473 бр.** в складове, **23 бр.** в цехове за преопаковане и **86 бр.** на нерегламентирани обекти (общински пазари, магазини и др.). Съставени са **1789 бр.** констативни протоколи, направени са **487 бр.** предписания с корективни мерки за отстраняване на несъответствията и посочен срок за изпълнение, взети са общо **115 бр.** проби за анализ на ПРЗ, в т. ч. **107 бр.** проби за съответствие с показателите одобрени при разрешаването и **8 бр.** проби за удължаване срока на годност на продукта.

Съставени са **19 бр. Акта** за административно нарушение, съгласно разпоредбите на Закона за защита на растенията, като са издадени **8 бр. Наказателни постановления**, съгласно ЗАНН.

Резултати от проведените инспекции при контрола върху търговията, съхранението и преопаковането на ПРЗ, по ОДБХ, за 2015 г.

ОДБХ	Общ брой инспекции	в т.ч.				Брой констативни протоколи	Брой констатирани нарушения	Брой предписания	Брой актове	Брой взети проби от ПРЗ за:	
		Аптеки	Складове	Цехове	Нерегламентирани обекти					съответствие	удължаване срока

											на год- ност
Благоевград	91	80	9	0	2	91	83	74	1	4	0
Бургас	68	56	8	0	4	68	19	19	1	4	0
Варна	89	61	26	0	2	88	6	6	2	4	0
Велико Търново	47	40	7	0	0	47	2	2	0	4	0
Видин	33	29	0	0	4	33	0	4	0	4	0
Враца	42	34	3	0	5	42	5	5	0	4	0
Габрово	52	44	5	0	3	52	15	15	0	4	0
Добрич	102	36	64	0	2	102	9	9	0	4	0
Кърджали	26	25	0	0	1	26	12	12	0	4	0
Кюстендил	44	32	6	0	6	44	12	12	0	4	0
Ловеч	43	37	2	0	4	43	7	7	0	3	0
Монтана	28	22	4	1	0	28	4	6	0	3	0
Пазарджик	120	46	30	6	13	120	90	88	3	4	0
Перник	34	23	7	0	4	34	14	14	0	4	0
Плевен	78	47	27	0	4	78	21	21	0	4	0
Пловдив	220	117	87	12	4	220	41	93	3	4	0
Разград	60	44	16	0	0	60	0	2	0	4	0
Русе	67	24	43	0	0	67	1	12	1	3	1
Силистра	44	39	3	0	2	44	1	1	0	4	0
Сливен	24	18	6	0	0	24	5	4	1	3	0
Смолян	19	15	0	0	4	19	5	5	0	4	0
София- град	81	62	16	2	1	81	16	18	4	4	2
София- област	63	59	2		2	63	6	9	0	4	0
Стара Загора	98	56	39	0	3	98	12	12	0	4	0
Търговище	40	29	7	0	4	40	2	2	0	4	0
Хасково	70	57	7	2	4	70	10	10	1	4	0
Шумен	67	35	24	0	8	58	15	13	2	4	0
Ямбол	49	25	25	0	0	49	12	12	0	3	5
Общо:	1799	1192	473	23	86	1789	425	487	19	107	8



Основни несъответствия, констатирани в обектите за съхранение, преупаковане и предлагане за търговия ПРЗ

Вид на констатираните несъответствия	Брой
1. Липса на разрешение за дейността.	8
2. Не са на видно място необходимите документи - разрешение за дейността, диплом и др.	20
3. Продажбата в ССА се извършва от неоторизирано лице.	0
4. Предлагане за продажба, съхранение или преупаковане на неразрешени ПРЗ.	11
5. ПРЗ с изтекъл срок на годност.	12
6. Наличие в ССА на ПРЗ от първа категория за употреба.	1
7. ПРЗ в опаковки, по-големи от 1 кг/л.	9
8. Наличие на ПРЗ, разфасовани без разрешение от фирмата производител или оторизиран представител.	17
9. ПРЗ не са подредени по функционална характеристика: - в складова база - в селскостопанска аптека	29
10. Липса на обозначителни табели за групи ПРЗ: - в складова база - в селскостопанска аптека	5
11. Дневник на доставките в ССА: - липса на дневник - не се води редовно	86
12. Липса на обособено място в складова база за съхранение на ПРЗ с изтекъл срок на годност, повредена опаковка или спрени от продажба.	11
13. Липса на обособено място за съхранение на ПРЗ от първа категория за употреба в складова база.	1
14. Липса на списък на ПРЗ, които се съхраняват в складовата база.	5
15. Липса на указателна табела с името на фирмата-наемател в складова база.	3
16. Неподходящи условия за съхранение на ПРЗ.	1
17. Незаявена промяна в обстоятелствата - нов продавач-консултант в ССА.	9
18. Други несъответствия (изписват се).	
Общо:	228 бр.

Всички констатирани нарушения са описани в констативните протоколи и са направени предписания, със срок за отстраняването им, след изтичането на който са извършени повторни проверки.

На ГКПП са конфискувани **80,4 кг** гранулирани и прахообразни и **724,6 л** течни ПРЗ.

ГКПП	Иззети количества ПРЗ	
	Гранулирани и прахообразни/кг	Течни/л
Брегово	19,2	18
Златарево	4	-
Лесово	39,2	677,6
Марко Търново	18	29
ОБЩО:	80,4 кг	724,6 л

Б) Контрол върху употребата на ПРЗ

Контролът върху употребата на продукти за растителна защита през 2015 г. се осъществяваше съгласно годишния Национален план за контрол върху употребата на ПРЗ, чиято

основна цел е да се гарантира правилната и устойчива употреба на продуктите за растителна защита при спазване на изискванията на Добрата растителнозащитна практика (ДРЗП) и внедряване методите на прогнозата с принципите на интегрирано управление на вредителите.

1. Основна цел

Да се гарантира правилната употреба на продуктите за растителна защита (ПРЗ) при производство на растения и растителни продукти, спазвайки изискванията на Добрата растителнозащитна практика (ДРЗП) или интегрираното управление на вредителите и производството на безопасна растителна продукция.

2. Вид на инспектираните обекти и плануване на инспекциите:

- **Документален контрол** - водене на дневници.
- **Контрол на терен** - приложение на продукти за растителна защита с наземна техника, авиационна техника, обеззаразяване на семена и извършване на фумигация, обеззаразяване на площи, помещения и растителна продукция срещу вредители.

При извършения контрол през 2015 г. бяха обхванати от 5% до 15 % от регистрираните земеделски производители с площ над 10 дка.

Извършването на инспекциите е документирано чрез попълнен Доклад за инспекция и Констатилен протокол, утвърдени по образец.

При провеждането на инспекциите се акцентираше върху нарушенията, свързани със:

- ⇒ **Употреба на ПРЗ, които не са разрешени за пускане на пазара и употреба в Република България;**
- ⇒ **Неразрешена употреба за дадена култура или вредител, на разрешен ПРЗ;**
- ⇒ **Употреба на продукти за растителна защита, разрешени за ограничена и контролирана употреба извън териториите на областите за които са разрешени и извън срока, за който са разрешени;**
- ⇒ **Употреба на ПРЗ с изтекъл срок на годност;**
- ⇒ **Неправилна употреба на ПРЗ - доза/концентрация;**
- ⇒ **Неспазени технологични параметри при работа с техника за растителна защита;**
- ⇒ **Употреба на ПРЗ в несъответствие на фенологията на вредителите и културите при регистрацията на продукта.**

При извършения контрол през 2015 г. бяха обхванати от 5% до 15 % от регистрираните земеделски производители с площ над 10 дка.

Извършването на инспекциите е документирано чрез попълнен Доклад за инспекция и Констатилен протокол, утвърдени по образец.

Проверките са планирани въз основа на категоризиране на риска, след извършен анализ от инспекторите от БАБХ, като се вземат предвид следните показатели:

- анализ на структурата на отглежданите култури за съответния район и изготвяне на представителна извадка на земеделски производители по видове култури които отглеждат;
- класификация на културите, според интензивността на растителнозащитните мероприятия, които се прилагат при тях, съгласно технологията на отглеждане;
- данни за плътността, развитието и разпространението на вредителите над прага на икономическа вредност, получени от инспекторите, отговарящи за съответния агроекологичен район;
- обявен каламитет или епифитотия през вегетационния период;
- сигнали за нерегламентирана употреба на продукти за растителна защита;
- констатирани несъответствия при предходни инспекции;
- земеделски производители, които не водят записи според нормативната уредба.

Периоди за инспекция на обектите

Всяка ОДБХ планира периодите за провеждане на инспекциите при земеделските производители, в зависимост от естеството на отглежданите култури в Агроекологичния район и извършваните растителнозащитни мероприятия за съответния период. Изготвя се график за брой инспекции по месеци за всеки един инспектор.

При контролната дейност върху употребата на ПРЗ се вземат предвид следните обстоятелства:

- установените рискове, свързани с търговията и употребата на ПРЗ или с процеси, дейности или действия, които могат да повлияят на безопасността на растителната продукция;
- водената документация от търговците на ПРЗ и от земеделските производители по отношение на съответствието с нормативните изисквания;
- документираните от компетентните органи данни за установени при предишни проверки несъответствия в дейността на търговците и земеделските производители с нормативните изисквания; всяка друга информация, която би могла да свидетелства за несъответствие.

Данни за регистрираните земеделски производители са ползвани от Регистъра на земеделските производители, съгласно Наредба № 3 от 29 януари 1999 г. за създаване и поддържане на регистър на земеделските производители.

При извършване на проверките бяха спазвани изискванията и реда посочени в Процедурите за инспекции на земеделски производители:

- Документален контрол - водене на дневници.
- Контрол на терен - приложение на продукти за растителна защита с наземна техника, авиационна техника, обеззаразяване на семена, фумигация.

Към всеки констативен протокол беше попълнен и Доклад за инспекция по съответния утвърден образец.

При провеждането на инспекциите се акцентираше върху нарушенията свързани със:

- Проследяване на употребата на неразрешени ПРЗ;
- ПРЗ с изтекъл срок на годност;
- Употреба на ПРЗ без регистрация за съответния вредител и култура;
- Неправилна употреба на ПРЗ - доза/концентрация;
- Неспазени технологични параметри при работа с техника за растителна защита;
- Употреба на ПРЗ в несъответствие на фенологията на вредителите и културите при регистрация на продукта.

Резултати от контролната дейност върху употребата на ПРЗ

От планираните за 2015 година **2330 бр.** инспекции, на територията на страната са извършени общо **9 742 бр.** инспекции на употребата на ПРЗ, в т. ч. **7 152 бр.** документални проверки и **2 304 бр.** са посещения в стопанствата - инспекция на терен, при приложение на ПРЗ с наземна техника, авиационна техника, обеззаразяване на семена фумигация и др. При извършване на проверките бяха спазвани изискванията и реда посочени в процедурите за инспекции на земеделски производители. Съставени са **9 584 бр.** Констативни протоколи, направени са **3 119 бр.** предписания, съставени са **17 бр.** Акта за установено административно нарушение, съгласно разпоредбите на Закона за защита на растенията.

При контролната дейност са взети общо **190 бр. растителни проби**, в т. ч. **40 бр. листни проби за идентификация на употребените ПРЗ**, съгласно Националния план за контрол на употребата на ПРЗ за 2015 г., **78 бр. растителни проби за остатъци от пестициди** в растения предназначени за храна и за фураж и **55 бр. растителни проби за съдържание на замърсители - нитрати и тежки метали.**

	Общ	Брой инспекции на земеделски производители при употреба на ПРЗ, в т.ч.:		Брой констативни	Брой констатиран	Брой предписания	Брой акти	Общ брой взети
		документи	Проверка на терен:					

<i>ОДБХ</i>	<i>брой инспекции</i>	<i>итална проверка ОДБХ</i>	<i>Наземна техника</i>	<i>Авиационна техника</i>	<i>Обеззаразяване на семена</i>	<i>Фумигация</i>	<i>протоколи</i>	<i>и нарушения</i>		<i>ове</i>	<i>растителни проби</i>
Благоевград	386	163	0	1	0	0	386	56	51	1	8
Бургас	719	499	2	1	0	0	719	0	10	0	4
Варна	245	175	0	0	0	0	245	16	21	0	6
Велико Търново	203	195	8	0	0	0	203	0	0	0	5
Видин	238	162	8	0	5	0	238	0	51	0	5
Враца	60	47	9	3	1	0	60	10	9	1	5
Габрово	92	85	7	0	0	0	85	2	2		4
Добрич	1125	934	5	1	0	0	1125	7	7	0	9
Кърджали	266	250	0	0	0	0	266	28	28	0	4
Кюстенди	345	283	61	1	0	0	345	67	67	0	5
Ловеч	149	46	0	0	1	0	149	7	7	0	5
Монтана	124	112	2	0	0	0	124	10	11	1	6
Пазарджик	484	410	71	3	0	0	483	519	520	6	7
Перник	221	116	105	0	0	0	221	196	2011	0	5
Плевен	297	255	2	3	0	0	296	70	70	0	8
Пловдив	1055	1018	37	0	0	0	1055	77	77	3	23
Разград	211	207	2	2	0	0	211	0	61	0	8
Русе	353	337	16	0	0	0	353	2	5	2	7
Силистра	615	558	47	0	6	4	615	8	8	0	6
Сливен	291	261	30	0	0	0	291	7	7	0	4
Смолян	80	55	23	2	0	0	80	11	11	0	5
София- град	43	36	0	0	0	0	43	7	7	0	4
София- област	304	103	3	0	8	0	304	4	9	1	11
Стара Загора	398	251	0	0	0	0	398	19	19	0	6
Търговище	185	81	18	0	2	0	185	9	9	1	9
Хасково	538	452	23	0	0	0	538	1	1	1	10
Шумен	497	146	263	10	0	0	348	14	14	0	7
Ямбол	218	44	0	3	0	0	218	26	26	0	4
Общо:	9742	7281	742	30	23	4	9584	1173	3119	17	190

В) Контрол чрез вземане на проби

Основни несъответствия, констатирани при контрола на Земеделските производители

<i>Вид на констатираните несъответствия</i>	<i>Брой</i>
1. Водене на зъдължителни записи.	54
2. Употреба на неразрешен ПРЗ.	6
3. Неразрешена употреба на разрешен ПРЗ.	73
4. Непълни данни в Дневника за проведените химични обработки.	164
5. Непълни данни в Дневник за появата, развитието, плътността или степента на нападение от вредители.	109
6. Непълни данни в Дневник за взети проби от растения и растителни продукти.	1
7. Липса на удостоверение за завършен курс за употреба на ПРЗ от втора категория.	532
8. Липса на склад за съхранение на ПРЗ или сключен или договор за наем с фирма притежаваща склад.	10
9. Неспазен карантинен срок на употребените ПРЗ.	2
10. Неспазена регистрирана доза на употребените ПРЗ.	9
11. Липса на уведомително писмо за авиационно третиране.	4
12. неподходящи условия за съхранение на ПРЗ.	7
13. неподходящи условия за съхранение на празни опаковки.	14
14. Незаконно изхвърляне на празни опаковки от ПРЗ.	0
15. Липса на площадка за измиване на техниката	0
16. Други несъответствия (да се изпишат)	310
Общо:	985 бр.

Проверени записи на земеделските производители - Дневник за проведените химически обработки и употребени торове, подобрители на почвата и биологично активни вещества

Инспекторите от ОДБХ водят регистър (списък) на земеделските производители, които са получили образец на „Дневник за проведените химични обработки” и информация за начина на водене на записи. Дневниците се заверяват от съответната ОДБХ и в тях се отбелязва всяка извършена инспекция. Проверени са **7281 бр.** дневници на ЗП.

В) Контрол чрез вземане на проби

При инспекциите на селскостопанските аптеки, складове и цехове се вземат проби от ПРЗ за съответствие по годишната национална програма за контрол на пазара. Пробите се изпращат за анализ в Централна лаборатория за химични изпитвания и контрол.

Освен пробите от ПРЗ, които се вземат от инспекторите при проверките и съобразени с Националния годишен план за контрол на пазара, проби се вземат и при констатирани нарушения, както и при заявяване от фирми, търгуващи с ПРЗ, за извършване на анализ за съответствие и за удължаване срока на годност на определени продукти и партиди продукти.

Продуктите за растителна защита, за които при контролната дейност се установи, че са неразрешени, с изтекъл срок на годност, с несъответствия по отношение на етикета или с несъответствие доказано при анализа, се спират от продажба, като се дава съответното разпореждане за безопасното обезвреждане на ПРЗ, съгласно Закона за управление на отпадъците. Иззетите ПРЗ от контролния орган при конфискация се съхраняват в определените за това складове на територията на страната.

Взети проби от ПРЗ при извършване контрол на пазара на ПРЗ

ОДБХ	Плануван брой проби от ПРЗ за 2015 г.	Брой взети проби от ПРЗ през 2015г.
Благоевград	4	4
Бургас	4	4
Варна	4	4
Велико Търново	4	4
Видин	4	4
Враца	4	4
Габрово	4	4
Добрич	4	4
Кърджали	4	4
Кюстендил	4	4
Ловеч	3	3
Монтана	3	3
Пазарджик	4	4
Перник	4	4
Плевен	4	4
Пловдив	4	4
Разград	4	4
Русе	4	4
Силистра	4	4
Сливен	4	3
Смолян	4	4
София - град	4	6
София - област	4	4
Стара Загора	4	4
Търговище	4	4
Хасково	4	4
Шумен	4	4
Ямбол	4	8
ОБЩО:	110	115

Изпълнение на плана за вземане на проби

Взети растителни проби по Национална контролна програма за остатъци от пестициди във и върху храни от растителен и животински произход за 2015 г.

Като държава-членка на ЕС и в изпълнение на разпоредбите на Регламенти (ЕО) №178/2002, 882/2004 и 396/2005, Република България ежегодно изготвя и изпълнява единна Национална програма за контрол на остатъци от пестициди в и върху храни от растителен и животински произход и изпълнява програмата на ЕК, предвидена в Регламент (ЕС) № 1274/2011 относно координирана многогодишна контролна програма на Общността.

При изготвянето на програмата за 2015 г. бяха взети под внимание:

- производството на земеделски култури в България;
- нивата на остатъци от пестициди в различните продукти, получени въз основа на изследвания и програми от предходните години;
- относителният дял на продуктите в храната на българина;
- координираната програма на ЕС.

Програмата за контрол на остатъци от пестициди в и върху храни от растителен произход е насочена към осигуряване на коректното прилагане на разрешените за употреба продукти за растителна защита в съответствие с Добрата растителнозащитна практика. Целта е да се направи оценка на нивата на пестицидни остатъци в растителната продукция при прибиране на реколтата и съответствието им с определените максимално допустими количества от пестициди; да се осигури коректното прилагане на разрешените за употреба продукти за растителна защита (дозы

на приложение, карантинни срокове, използването им само за цели, за които са разрешени). Изпълнението на програмата е превенция за намаляване на злоупотребите, свързани с превишаване на дозите, неспазване на карантинните срокове или употребата на неразрешени ПРЗ.

Програмата обхваща главно земеделски райони и култури с интензивна употреба на продукти за растителна защита. Пробите от растителни продукти се вземат от местата на производство (на полето, в оранжерии), при прибиране на реколтата и преди тяхното предлагане на пазара от обучени инспектори по растителна защита от ОДБХ, в пълно съответствие с разпоредбите на Директива 2002/63/ЕС.

В програмата за контрол за 2015 г. съгласно изискванията на Регламент (ЕС)1274/2011 бяха включени културите ябълки, праскови, ягоди, зеле, праз, марули, домати (полско и оранжерийно производство), ръж и овес, които са задължителни по Регламент № 1274/2011 относно координирана многогодишна контролна програма на Съюза за 2015, 2016 и 2017 г. за гарантиране спазването на максимално допустимите граници на остатъчни вещества от пестициди във и върху храни от животински и растителен произход и за оценка на потребителската експозиция на тези остатъчни вещества.

Освен пробите от задължителните видове култури по регламента, в програмата бяха включени също и проби от културите: краставици (оранжерийно производство), пипер, моркови, картофи, пшеница, десертно грозде.

За целите на контрола върху употребата на ПРЗ при производството на зърнена продукция, предназначена за производство на фуражи, в програмата бяха включени и проби от пшеница, ечемик и царевица, които са основни култури отглеждани у нас, с предназначение използване за фуражи. Пробите от зърно се вземат по време на прибиране на зърнено-житните култури. Получените резултати от анализа на тези проби са база за установяване на потенциалния риск от пестицидни остатъци за селскостопанските животни и изготвяне на препоръки към земеделските производители за прилагане на Добрите земеделски практики.

Общо планираният брой проби за 2015 г. беше **80 бр.** Всяка една проба е анализирана за съдържание на остатъци от 125 активни бази на пестициди.

При вземането на пробите е спазена Процедура за вземане на проби от продукти от растителен произход за остатъци от пестициди (Код: РПК 10-22; Версия: 02) и при спазване на изискванията за вземане на проби за целите на официалния контрол. Пробите са етикетирани и придружени от Протокол за вземане на проби от растения и растителни продукти за установяване на остатъчни количества от ПРЗ (Код: ФК 10-14; Версия: 02).

Броят на проби по култури, тяхното разпределение по региони и календарния график бяха предварително определени.

Брой на пробите от всяка култура и регионите, от които е планирано вземането на проби през 2015 г.

<i>Продукт</i>	<i>Брой проби</i>	<i>Региони</i>
<i>Краставици (полско и оранжерийно производство)</i>	6	Благоевград, Велико Търново, Монтана, Пазарджик, Плевен, Пловдив
<i>Домати (полско и оранжерийно производство)</i>	6	Бургас, Велико Търново, Добрич, Кърджали, Хасково, Ямбол
<i>Моркови (и за УОЗ)</i>	5	Благоевград, Пазарджик, Пловдив, София-област
<i>Картофи (само за УОЗ)</i>	5	Кюстендил, Перник, Смолян
<i>Спанак</i>	3	Пазарджик, Пловдив, Стара Загора
<i>Салати, Марули</i>	5	Монтана, Плевен, Пловдив, Хасково, Шумен
<i>Ябълки</i>	3	Варна, Видин, Враца

Праскови	5	Бургас, Русе, Сливен, Стара Загора
Кайсии	5	Добрич, Разград, Силистра
Череши	6	Благоевград, Варна, Враца, Кюстендил, Шумен
Сини сливи	3	Видин, Ловеч, Търговище
Ягоди	3	Габрово, Ловеч, Търговище
Пипер	5	Стара Загора, Кърджали, Добрич, Хасково
Грах	5	Ямбол, Плевен, Хасково
Патладжан	5	Благоевград, Пловдив, Пазарджик
Пшеница	5	Разград, Русе, Варна, Враца
Десертно грозде	5	Видин, Плевен, Ямбол, Бургас, Силистра
Общо:	80	

Забележка:

- Пробите маркирани в жълт цвят са задължителни по Регламент (ЕС) № 400/2014.
- Пробите от моркови (5 бр.) се анализират и за УОЗ.
- Пробите от картофи (5 бр.) се анализират само за УОЗ.

Резултати от изпълнението на Национална контролна програма за остатъци от пестициди през 2015 година.

От плануваните по програмата **80 бр.** растителни проби, инспекторите от ОДБХ са взели от полето общо **78 бр.**, както следва:

1. Краставици - 6 бр.
2. Домати - 6 бр.
3. Пиперки (сладки) - 5 бр.
4. Марули - 4 бр. (по план 5 бр.)
5. Спанак - 3 бр.

6. Моркови - 5 бр. – пробите са анализирани едновременно за съдържание на устойчиви органични замърсители (УОЗ) и по мултикомпонентния метод за остатъци от пестициди.

7. Картофи - 5 бр. - пробите са анализирани само за съдържание на устойчиви органични замърсители (УОЗ).

8. Грах - 4 бр. (по план 5 бр.)
9. Патладжан - 5 бр.
10. Ябълки - 3 бр.
11. Праскови - 5 бр.
12. Кайсии - 5 бр.
13. Череши - 6 бр.
14. Сини сливи - 3 бр.
15. Ягоди - 3 бр.
16. Десертно грозде - 5 бр.
17. Пшеница - 5 бр.

Взети листни проби по Национална програма за идентификация на употребените ПРЗ за 2015 г.

Листните проби са взети от инспекторите по растителна защита към ОДБХ по време на най-активния вегетационен период от развитието на основните зеленчукови, овощни, ягодоплодни и др. култури. През този период агрометеорологичните условия, фенологичното развитие на културите и на вредителите създават предпоставки за провеждане на по-чести растителнозащитни мероприятия, което предполага по-пълна картина на употребените ПРЗ, както и предприемане на своевременен последващ контрол при откриване на несъответствия и нарушения на законодателството.

За целите на контролната дейност на БАБХ върху употребата на ПРЗ от земеделски производители, през 2015 г. бяха планирани **общо 28 бр. листни проби** (по 1 брой за всяка ОДБХ) за идентификация на употребените ПРЗ.

Във връзка с контролната дейност върху употребата на ПРЗ, допълнително през месец август 2015 г. от ЦУ на БАБХ беше възложено вземането на още **12 бр. листни проби**.

Инспекторите от ОДБХ са взели **общо 40 бр. листни проби** за идентификация на употребените ПРЗ, в т. ч. от културите: **домати, краставици, пипер, грах, лозя, ябълки, череша, вишни, праскови, сини сливи, ягоди, малини, слънчоглед, царевица и рапица.**

Всички проби са анализирани в лаборатория „Фитолаб България“ ООД, гр. Пловдив.

От анализираните листни проби, в **една проба** от ябълки е установено съдържание на неразрешено активно вещество. На земеделския производител е наложена санкция съгласно Закона за защита на растенията.

В **11 бр. листни проби** (от културите: домати, пипер, краставици, краставици, череша, вишни, сливи, ягоди и лозя) е установена неразрешена употреба при съответната култура, на разрешено активно вещество. На земеделските производители са направени предписания с корективни мерки за изпълнение и наложени санкции съгласно Закона за защита на растенията.

В **една проба** от биологично отглеждани малини е установена употреба на активното вещество делтаметрин, за което ОДБХ Габрово е уведомила официално сертифициращия орган на биологичната продукция малини, за предприемане на последващи действия.

Взети проби от растения и растителни продукти по Национална програма за контрол на замърсители в храни (нитрати и тежки метали – олово и кадмий) за 2015 г.

От планираните за вземане по програмата **58 бр. растителни проби**, инспекторите от ОДБХ са взели от полето **общо 55 бр.**, от които:

1. За съдържание на нитрати - 10 бр. проби, от тях:

- **Спанак (пресен) - 5 бр.**
- **Пресни марули - 5 бр.**

Забележка: Пробите спанак и марули, взети от полето, са анализирани едновременно в ЦЛХИК за съдържание на нитрати и тежки метали (олово, кадмий).

2. За съдържание на тежки метали - олово и кадмий - 45 бр. проби, от тях:

- **Пиперки - 3 бр. (по план 5 бр.)**
- **Домати - 5 бр.**
- **Зеле - 5 бр.**
- **Марули - 5 бр.**
- **Спанак - 5 бр.**
- **Моркови - 4 бр. (по план 5 бр.)**
- **Картофи - 5 бр.**
- **Сливи - 3 бр.**
- **Горски и дребни плодове (ягоди и малини) - 5 бр.**
- **Пшеница - 5 бр.**

Забележка: Пробите марули и спанак, взети от полето, са анализирани едновременно в ЦЛХИК за съдържание на тежки метали (олово, кадмий) и нитрати.

Резултатите от анализа на взетите през 2015 г. растителни проби за съдържание на нитрати и тежки метали (олово и кадмий) показват, че няма несъответстващи проби.

Във връзка с проведената Мисия на FVO DG (SANTE)/2015-7457 за оценяване на официалния контрол при първично производство на храни от неживотински произход, проведена в България в периода 16-27.03.2015 г., са взети 4 бр. допълнителни проби от оранжерийни краставици и марули, за съдържание на микробиологични замърсители.

Общо, извън Националния план за контрол върху употребата на ПРЗ за 2015 г., на основание заповеди, писма, сигнали, жалби и др., са взети 42 бр. проби от растения и растителни продукти и на основание резултатите от лабораторните анализи са съставени пет акта (употреба на неразрешено активно вещество, неразрешена употреба на ПРЗ, прилагане на ПРЗ чрез въздушно пръскане без разрешение).

Растителни проби за анализ за съдържание на ГМО, съгласно План за контрол при регламентирано и нерегламентирано отглеждане на полето на генетично модифицирани висши растения в България през 2015 г.

На основание План за оценка на риска при регламентирано и нерегламентирано отглеждане на генетично модифицирани висши растения в Република България за целите на контролната дейност върху тях, **през 2015 г.** са взети и анализирани общо **10 бр. растителни проби.**

ОДБХ	ПРОБИ			АНАЛИЗ		
	Брой	Местност	Фирма/ЗП собственик на посева	Протокол №	Резултат	Лаборатория
МАСЛОДАЙНА РАПИЦА – 3 броя проби, както следва:						
Бургас	1	гр. Българово	„Съединение 02” ООД	01-0527 /14.05.2015 г.	отрицателен за ГМО	ИАОС
Монтана	1	гр. Вълчедръм	ЗП Феда Фердинандов	01-0512 /11.05.2015 г.	отрицателен за ГМО	ИАОС
Ямбол	1	гр. Ямбол	„Агротрейд” ООД	01-0526 /14.05.2015 г.	отрицателен за ГМО	ИАОС
ЦАРЕВИЦА - 7 броя проби, както следва:						
Варна	1	с. Ген. Кислово	ВК „Надежда”	01-0831 /13.07.2015 г.	отрицателен за ГМО	ИАОС
В. Търново	1	с. Козловец, общ. Свищов	ППОКЧС „Земеделец-93”	01-0858 /14.07.2015 г.	отрицателен за ГМО	ИАОС
Враца	1	гр. Мизия	„Агро Сантия” ООД	01-0801/03.07.2015 г.	отрицателен за ГМО	ИАОС
Добрич	1	с. Генерал Колево	ЧЗП Илия Йорданов	01-0855 /13.07.2015 г.	отрицателен за ГМО	ИАОС
Плевен	1	с. Деков, общ. Белене	„Ентекс” ООД	01-0856/13.07.2015 г.	отрицателен за ГМО	ИАОС
Русе	1	с. Бръшлен, обл. Русе	ППК „Бръшлян”	01-0857/14.07.2015 г.	отрицателен за ГМО	ИАОС
Силистра	1	с. Антимово, общ. Тутракан	ЗП Иван Пейчев	01-0875/15.07.2015 г.	отрицателен за ГМО	ИАОС

Резултатите за всички анализирани проби от културите: **маслодайна рапица и царевица са отрицателни за наличие на ГМО.**

При контролната дейност не са идентифицирани продукти за растителна защита и торове произведени от или съдържащи ГМО.

I.5. Качество и безопасност на храни и материали в контакт с храните

Дирекция "Контрол на храните" е част от специализираната администрация при БАБХ. Съгласно Устройствения правилник на БАБХ, тя методически ръководи и координира дейността на ОДБХ по осъществяване контрола на безопасността и качеството на: суровините, храните, материалите и предметите предназначени за контакт с храни; междинните предприятия за съхранение и предприятията за преработка на странични животински продукти; хуманното отношение към животните по време на клане.

II.1. Начертани приоритети и набелязани цели на дирекцията през 2015 г.

- провеждане на ефективен контрол върху храните и обектите за производство и търговия с храни и материали в контакт с храни, с цел защита здравето на потребителите и провеждане на контрола в обектите за производство на храни и в обектите за търговия с храни в т.ч. и заведения за обществено хранене за изпълнението на нормативните изисквания за хигиената на храните, посочени в Регламент (ЕО) № 852/2004 за хигиената на храните, чрез прилагане на дейностите, посочени в Регламент (ЕО) № 882/2004 относно официалния контрол и Закона за храните;
- прилагане на подхода за оценка на риска при провеждане на официалния контрол върху храните и обектите за производство и търговия с храни;
- спазване на разпоредбите и изискванията на законодателството на ЕС, на националното законодателство;
- извършване на контрол за изпълнение на нормативните изисквания по отношение критериите за химична и микробиологична безопасност на храните и на критериите за техния състав и етикетирание;
- извършване на тематични проверки в обектите за производство и търговия с храни и проверки на основание заповеди на изпълнителния директор на БАБХ;
- извършване на оценка на ефективността при прилагането на системите за самоконтрол в обектите за производство на храни и обектите за търговия с храни, както и на системите за проследимост – провеждане на одити на системите НАССР;
- недопускане разпространението на хранителни взривове, включително проучване и елиминиране на причините за възникналите заболявания;
- предприемане на административно наказателни мерки, адекватни на констатираните несъответствия;
- засилване на доверието на консуматорите чрез осигуряване на независима и прозрачна контролна дейност, подобряване на формите и начините за предоставяне на информация на обществеността за резултатите от провеждания контрол чрез провеждане на системна медийна политика;
- създаване на всички предпоставки за здравословно хранене на децата и учениците - детски ясли, детски млечни кухни, детски градини, училища, детски и ученически лагери.

II.2. Дейности на дирекцията:

Проверките по обезпечаване на посочените приоритети се извършват от инспекторите от отделите «Контрол на храните» при ОДБХ с честота определена в Инструкцията за прилагане на Единен многогодишен национален контролен план, чрез анализ и оценка на риска и по писма, заповеди и указания от ЦУ на БАБХ.

Годишният план за 2015г. за извършване на официален контрол от инспекторите в отделите и официалните ветеринарни лекари «Контрол на храните» при ОДБХ включва следната информация:

- Предвидени минимален брой инспекции за месец;
- Предвидени минимален брой одити за година;
- Предвидени минимален брой официални проби за месец, за лабораторно изпитване на:
 - Суровина и готов продукт за хигиена на производствения процес;
 - готов продукт за безопасност;
 - смилаеми;
 - за ГМО;
 - вода.

- Предвидени периодични тематични проверки, съгл. Инструкцията за прилагане на Единен многогодишен национален контролен план, в зависимост от оценката на риска по отношение спазване на изискванията на законодателството.

При осъществяването на дейността си дирекцията:

П.2.1. Изготвя и поддържа национални регистри на обектите под контрола на БАБХ, който е : 158 667 бр. ОБЩО

Разпределението на обектите е както следва:

П.2.1. Национални регистри на:

- обектите за производство и търговия с храни (обекти за производство, съхранение и търговия с храни от животински произход, обекти за производство, съхранение и търговия с храни от неживотински произход, обекти за търговия на едро с храни, обекти за търговия на дребно с храни) , съгласно изискванията на Закона за храните.

Към момента регистрираните обекти за производство, съхранение и търговия на едро с храни са **8 504 бр.**, а обектите да търговия на дребно с храни са **140 871 бр.**, млекосъбирателни пунктове и помещения за съхранение на мляко към ферми – **4 697 бр.**

- одобрени предприятия осъществяващи дейност, съгласно изискванията на Регламент 1069/2009 (съхранение, обезвреждане и преработка на странични животински продукти) – към момента са регистрирани – **369 бр.;**

П.2.1.2. Национални списъци:

- на риболовните кораби, извършващи улов на риба – към момента **2 954 бр.;**

- на обектите за първично производство на гъби - към момента **96 бр.;**

- пунктове за изкупуване на диворастващи гъби и/или горски плодове – към момента **316 бр.;**

- обекти, съгласно изискванията на Наредба 26/2010 г. за директни доставки на малки количества суровини и храни от животински произход - към момента са **860 бр.;**

- обекти, произвеждащи храни по стандарти, изготвени по предложение на браншовите организации и с участието на представители на браншовите организации, представители на висши учебни заведения, на научните среди и експерти от агенцията:

- Утвърден стандарт «Стара планина» (за месни заготовки и колбаси) – към момента **71 бр.**
- Утвърден стандарт «България» (за брашно бяло, добруджа и типово и хляб бял, добруджа и типов) - **90 бр.**
- Браншови стандарт за лютеница – **5 бр.**

- обекти, произвеждащи млечни продукти по Български държавен стандарт (БДС) – **46 бр.**

През 2015 г. във връзка с договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ с приоритетна ос III „Качествено административно обслужване и развитие на електронното управление”, Подприоритет 3.2. „Стандартна информационно-комуникационна среда и оперативна съвместимост”, Бюджетна линия BG051PO002/14/3.2-06 финансиран по Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд проект с регистрационен № 14-32-9 от 01.09.2014 г. за „Изграждане на националните електронни регистри за храни от животински произход, храни от неживотински произход и на предприятията за странични животински продукти. Внедряване на нови електронни административни услуги, свързани с използването на разработените регистри“ и проект с регистрационен № 14-32-10 от 01.09.2014 г. „Изграждане на националния електронен регистър на обектите за обществено хранене и търговия на дребно с храни на нови електронни административни услуги, свързани с използването на разработения регистър“ беше разработена и пусната в тестова среда за внедряване нови електронни национални регистри в компетенциите на Дирекция „Контрол на храните“ при ЦУ на Българската агенция по безопасност на храните обхващащи обектите за производство и търговия с храни и странични животински продукти (СЖП) регистрирани на територията на Република България. Чрез електронизираните регистри служители в ОДБХ ще въвеждат данните за регистрираните обекти, които системата ще обобщава автоматично и по този начин актуализирането и публикуването ще се извършва в момента на промяната. Тези регистри ще улеснят потребителите, бизнес операторите, институциите и други служби и ведомства, които имат нужда от информацията за регистрираните обекти на територията на Република България, като осигурява възможност за

търсене по различни критерии /ЕИК, име на фирмата, секция или група, вид храна и други/ на конкретно производствено предприятие и/или друг обект за търговия на едро и дребно с храни, като и на обекти за странични животински продукти. Чрез тази платформа може да се извършва и експорт на данни, както и печат на информацията.

Преди стартиране на работата на системата се проведеха 3 обучения със служители от 28 ОДБХ, като бяха обучени 50 инспектора. На централно ниво също бяха обучени експерти с администраторски права за работа с националните електронни регистри. По време на обученията се разясняваха принципите на работа с националните електронни регистри, като се наблегна на практическата част от обучението.

Изградена е и софтуерна инфраструктура за връзки между системата за националните електронни регистри и системата за предоставяне на електронни услуги АИСКАО (Административна информационна система за комплексно административно обслужване), която управлява по централизиран, сигурен и контролиран начин извличането на данни от АИСКАО към електронната регистрова система.

обекти, произвеждащи храни по стандарти, изготвени по предложение на браншовите организации и с участието на представители на браншовите организации, представители на висши учебни заведения, на научните среди и експерти от агенцията:

II.3. Осъществена дейност във връзка с изпълнение на целите на официалния контрол за периода от 01. 01 до 31.12.2015 г., от компетентните органи в направление “Контрол на храните” при БАБХ:

II.3.1. През 2015г. са извършени проверки по официален контрол на база оценката на риска в обекти за производство, търговия на едро и дребно с храни и заведения за обществено хранене, тематични извънпланови проверки и проверки по сигнали и жалби, както следва:

ОБЩО за 2015 г. от инспекторите от отдели “Контрол на храните” при ОДБХ са извършили проверки на обекти за производство, търговия на едро и дребно с храни и заведенията за обществено хранене в страната, данните от които са :

- Общ брой извършени проверки в цялата страна – **184 753 бр.**
- Издадени предписания – **13 932 бр.**
- Съставени АУАН – **2 496 бр.**
- Възбранени и бракувани храни – **94 594,424 кг. храни; 2314 л. слънчогледово олио; 317 л. зехтин; 92 496 бр. консерви с неизяснен произход; 2020 кг. кашкавал със заблуждаващ етикет, 13 084 бр. (кутии) мляко УНТ; 70,1 л. безалкохолни напитки; 7551 бр. яйца; 741 л. Мляко; 18471 кг. яйца; 7 л. айрян; 1023,903 кг. добавки в храните; 26 л. боза; 14 л. оцет, 2 л. бира, 53 бр. козунаци.**
- Общ брой затворени обекти/обекти с временно преустановена дейност – **298 бр.**

II.3.1.1. ПЛАНОВ ОФИЦИАЛЕН КОНТРОЛ

За периода от **05.01.2015 г. до 30.12.2015 г.** – на базата на извършена оценка на риска на всички обекти за производство и търговия с храни е извършен **планов официален контрол** на обекти за производство, търговия на едро и дребно с храни и заведенията за обществено хранене в страната. Обобщените данни за извършените проверки в дирекция КХ при ЦУ на БАБХ са както следва: извършени проверки – **163 817 бр.**; издадени предписания за отстраняване на констатирани несъответствия – **12 290 бр.**; съставени АУАН – **2227 бр.**; възбранени и бракувани храни – **90 065,424 кг. храни; 2314 л. слънчогледово олио; 317 л. зехтин; 92496 бр. консерви с неизяснен произход на готова продукция; 2020 кг. кашкавал със заблуждаващ етикет, 13084 бр. УНТ кутии, 70,1 л. безалкохолни напитки, 7451 бр. яйца, 741 л. мляко, 18471 кг. яйца; 7 л. айрян; 1023,903 кг. добавки в храните; 26 л. боза; 14 л. оцет. Възбранени 3795 кг. тиквички с остатъци от пестициди. Възбранени 8050 кг. лимони с остатъци от пестициди.** Общ брой затворени обекти/обекти с временно преустановена дейност – **288 бр.**

II.3.1.2. ТЕМАТИЧНИ ПРОВЕРКИ

За изминалата година със заповеди или писма на Изп. Директор или по сигнали и жалби на граждани и заинтересовани лица са разпоредени и извършени тематични проверки в обектите за производство и търговия с храни в страната, обобщените данни от които са: извършени проверки – **20 936бр.**; издадени предписания – **1642 бр.**; съставени АУАН – **269 бр.**; възбранени и бракувани храни – **4 529 кг. храни, 2 л. бира, 100 бр. яйца и 53 бр. козунаци.**; общ брой затворени обекти/обекти с временно преустановена дейност – **10 бр.**

Разпределението на проверките по теми и обхват:

П.3.1.2.1. Проверки на предприятия за производство и търговия с храни, складове за търговия на едро с храни, заведения за обществено хранене, обекти за търговия на дребно с храни, пазари и борси на територията на цялата страна във връзка с официалните и религиозни празници(Коледа и Нова година) за периода от 22.12.2014 г. до 04.01.2015 г.

Данните от тях са: извършени проверки - 2042 бр.; издадени предписания за отстраняване на констатираните несъответствия - 97 бр.; съставени АУАН - 24 бр.; възбранени и бракувани храни– 836 кг.

П.3.1.2.2. Проверки в обекти в търговска мрежа, подвижни, временни и сезонни обекти, обекти с дейност кетъринг, обекти за обществено хранене на територията на хотелски комплекси, туристически обекти, предлагащи услугата „all inclusive“, находящи се на територията на зимните курорти за периода от 09.12.2014 г. до 28.02.2015 г. Данните от тях са: извършени проверки – 517 бр.; издадени предписания за отстраняване на констатираните несъответствия - 83 бр.; съставени АУАН - 25 бр.; възбранени и бракувани храни– 164,074 кг.

П.3.1.2.3. Проверки на предприятия за производство и търговия, складове за търговия на едро, заведения за обществено хранене, обекти за търговия на дребно, пазари и борси, находящи се на територията на страната във връзка с Националния празник 3-ти март, за периода 02 – 03 март 2015 г. Данните от тях са: извършени проверки – 265 бр.; издадени предписания за отстраняване на констатираните несъответствия - 22 бр.; съставени АУАН – 4 бр.

П.3.1.2.4. Проверки на предприятия за производство и търговия с храни, складове за търговия на едро с храни, заведения за обществено хранене, обекти за търговия на дребно с храни, пакетиращи центрове за яйца, пазари и тържища на територията на цялата страна във връзка с религиозния празник Великден за периода от 30.03.2015 г. до 13.04.2015 г. Данните от тях са: извършени проверки - 3861 бр.; издадени предписания – 202 бр.; съставени АУАН - 50 бр.; затворени обекти/обекти с временно преустановена дейност - 2 бр.; възбранени и бракувани храни – 30 бр. агнета – дарени на социално слаби хора; 645,414 кг. храни; 100 бр. яйца; 2 л. бира; 4 кг. агнешко месо; 24,5 кг. агнешки субпродукти; 1,8 кг. агнешки черва; 257,724 кг. замразени агнешки разфасовки; 53 бр. козунаци.

П.3.1.2.5. Проверки на територията на цялата страна във връзка с религиозния празник Гергьовден за периода от 04.05.2015 г. до 06.05.2015 г. Данните от тях са: извършени проверки - 557 бр.; издадени предписания –7 бр.; съставени АУАН – 5 бр.; възбранени и бракувани храни - 100 кг пилешко и свинско месо, месни продукти и субпродукти; 39,466 кг. агнешко месо и агнешки субпродукти. Съвместно със служители на РПУ - Ихтиман са задържани и конфискувани 40 бр. агнешко трупно месо без документи за произход и идентификационна маркировка.

П.3.1.2.6. Проверки на територията на цялата страна на места за търговия на едро и дребно с плодове и зеленчуци за периода от 23.04.2015 г. до 08.05.2015 г. Данните от тях са: извършени проверки - 1206 бр.; издадени предписания за отстраняване на констатираните несъответствия – 58 бр.; съставени АУАН – 7 бр.

П.3.1.2.7. Проверки на предприятия за производство на сладкарски изделия за периода от 11.05.2015 г. до 29.05.2015 г. Данните от тях са: извършени проверки - 557 бр.; издадени предписания за отстраняване на констатираните несъответствия – 112 бр.; съставени АУАН – 3 бр.; възбранени и бракувани храни – 115,4 кг. храни.

П.3.1.2.8. Проверки на сезонни и /или временни преместваеми обекти, предлагащи сладоледени продукти с марка “Раффи”, произведени от фирма „Сандер 2000” ЕООД, гр. Костинброд, за съответствие на местоположението на обектите с адреса, посочен в удостоверението за регистрация за периода от 06.07.2015 г. до 10.07.2015 г. Данните от тях са: извършени проверки - 134 бр.; съставени АУАН – 2 бр.

П.3.1.2.9. Съвместни проверки с НАП на територията на следните ОДБХ: Варна, Велико Търново, Враца, Габрово, Ловеч, Плевен, Пловдив, Разград, Силистра, София-град и Шумен. Проверките са извършени в млекопреработвателни предприятия, предприятия в които се извършва преупаковане на млечни и/или имитиращи продукти, съдържащи в състава си мляко, складове за съхранение и/или преупаковане на млечни и/или имитиращи продукти, съдържащи в състава си мляко. Данните от тях са: извършени проверки - 40 бр.

П.3.1.2.10. Проверки в мелниците за брашно в страната, за установяване съответствието на дейността им с действащото законодателство, отнасящо се за храните за периода от 17.08.2015 г. до 04.09.2015 г. Данните от тях са: извършени проверки - 134 бр.; издадени предписания за отстраняване на констатираните несъответствия – 22 бр.

П.3.1.2.11. Проверки в обектите за производство на хляб и хлебни изделия, за установяване съответствието им с действащото законодателство в областта на храните за периода 10.08.2015 г. – 28.08.2015 г.. Данните от тях са: извършени проверки - 683 бр.; издадени предписания за отстраняване на констатираните несъответствия - 96 бр.; съставени АУАН - 1 бр.

П.3.1.2.12. Проверки в обекти в търговска мрежа, подвижни, временни и сезонни обекти, обекти с дейност кетъринг, обекти за обществено хранене на територията на хотелски комплекси, туристически обекти, предлагащи услугата „all inclusive“, намиращи се на територията на летните курорти за периода от 01.06.2015 г. до 15.09.2015 г. включително. Данните от тях са: извършени проверки - 2326 бр.; издадени предписания за отстраняване на констатираните несъответствия – 254 бр.; съставени АУАН – 88 бр.; затворени обекти обекти с временно преустановена дейност - 6 бр.; възбранени и бракувани продукти - 739,123 кг. храни.

П.3.1.2.13. Проверки на Общинските пазари и на обекти на тяхната територия за прилагане на законодателството за храните за периода от 20.10.2015 г. до 30.10.2015 г. включително. Данните от тях са : извършени проверки в цялата страна - 605 бр.; издадени предписания за отстраняване на констатираните несъответствия – 119 бр.; съставени АУАН – 16 бр.; възбранени и бракувани продукти - 25 кг. храни.

П.3.1.2.14 Проверки във връзка с предстоящото начало на учебната година в хранителни блокове към детски ясли, детски градини, детски кухни майки и училищни столове и бюфети за периода от 07.09.2015 г. до 16.10.2015 г. включително. Данните от тях са : извършени проверки - 2958 бр.; издадени предписания за отстраняване на констатираните несъответствия – 327 бр.; съставени АУАН – 13 бр.

П.3.1.2.15. Проверки в обекти за отглеждане на аквакултури, обекти за производство и търговия с риба и рибни продукти, складове за търговия на едро, заведения за обществено хранене, обекти за търговия на дребно, пазари и борси, намиращи се на територията на страната за периода от 03.12.2015 г. до 06.12.2015 г. включително. Данните от тях са : извършени проверки - 1009 бр.; издадени предписания за отстраняване на констатираните несъответствия – 29 бр.; съставени АУАН – 9 бр.; затворени обекти/обекти с временно преустановена дейност - 1 бр.; възбранени и бракувани продукти - 101,200 кг. риба.

П.3.1.2.16. Проверки на обекти, в които ще се провеждат тържества: заведения за обществено хранене, хотели и хотелски комплекси, обекти за отдих предлагащи услугата “ол инклузив”, къщи за гости (по целесъобразност) за периода от 07.12.2015 г. до 08.12.2015 г. включително. Данните от тях са: извършени проверки – 410 бр.; издадени предписания за отстраняване на констатираните несъответствия – 25 бр.; съставени АУАН- 6 бр.; възбранени и бракувани продукти- 54,156 кг. храни; затворени обекти/обекти с временно преустановена дейност - 1 бр.

П.3.1.2.17. Проверки в предприятия за производство на безалкохолни напитки за периода от 19.10.2015 г. до 09.11.2015 г. Включително. Данните от тях са: извършени проверки – 135 бр.; издадени предписания за отстраняване на констатираните несъответствия – 25 бр.; съставени АУАН- 1 бр.

П.3.1.2.18. Проверки на предлаганите видове бира в супермаркетите на веригите „Билла“, „Фантастико“, „Хит“, „Кауфланд“ и „Лидл“, за установяване спазването на действащите нормативни изисквания за етикетането на храните за периода от 13.11.2015 г. до 20.11.2015 г. Данните от тях са: извършени проверки – 141 бр.; издадени предписания за отстраняване на констатираните несъответствия – 44 бр.

П.3.1.2.19. Проверки във връзка с Коледа и Нова година в складове за търговия на едро, заведения за обществено хранене, обекти за търговия на дребно, пазари и борси, находящи се на територията на страната за периода от 21.12.2015 г. до 03.01.2016 г. включително. Данните от тях са: извършени проверки – 2631 бр.; издадени предписания за отстраняване на констатираните несъответствия – 119 бр.; съставени АУАН- 15 бр.; възбранени и бракувани продукти - 722,15 кг. храни.

П.3.1.2.20. Проверки в предприятия за производство на храни, складове за търговия на едро, заведения за обществено хранене, обекти за търговия на дребно, находящи се на територията на страната, относно изискванията на Регламент (ЕО) № 1169/2011 за периода от 11.05.2015 г. до 28.06.2015 г. включително. Данните от тях са: извършени проверки – 6554 бр.; издадени предписания за отстраняване на констатираните несъответствия – 520 бр.; съставени АУАН- 8 бр.

П.3.1.2.21. Проверки в обекти за търговия на едро и дребно с храни в страната, извършени в периода от януари до декември 2015г. , в изпълнение на Процедура за осъществяване на официален контрол на храни със защитени географски указания (ЗГУ), защитени наименования за произход (ЗНП) и храни с традиционно специфичен характер (ХТСХ) в търговската мрежа. Основни акценти: проверка на опаковките и етикетите на храните, предлагани в обектите, за наличието на символи, означения и наименования на продукти или храни със защитени географски указания, защитени наименования за произход или храни с традиционно специфичен характер, в съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) №1151/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 21.11.2012г. относно схемите за качество на селскостопанските продукти и храни. Данните от тях са: извършени 725 бр. проверки в обекти за търговия на едро и дребно с храни в страната.

Констатирано е, че в един обект на една от големите търговски вериги се извършва нарязване и преупаковане на сирене "ГРАНА ПАДАНО TRENTIN", с произход Италия, което е в несъответствие с изискванията на чл.13 от Регламент (ЕО)1151/2012.

За констатираното несъответствието на фирмата е издадено и връчено предписание, което е изпълнено.

П.3.1.2.22. Извършен официален контрол относно спазване изискванията при производство на храни по Утвърдени стандарти през 2015 г.

Съгласно Годишен план за анализ на продукти, взети от търговска мрежа и произведени по национални и браншови стандарти, за 2015 г. са планирани и изпълнени следните проби:

- Утвърден стандарт „Стара планина“ – 41 броя проби;
- Утвърден стандарт „България“ – 20 броя проби;
- Браншови стандарт „Лютеница“ – 10 броя проби;
- БДС 15:2010 „Българско бяло саламурено сирене“ - 18 броя проби;
- БДС 14:2010 „Български кашкавал“ – 20 броя проби;
- БДС 12:2010 „Българско кисело мляко“ – 46 броя проби.

При направения анализ на резултатите от изследванията се констатира следното:

Несъответствия за 2015 г. общо 71 броя:

- **Млечни продукти, произведени по БДС - 58 броя несъответствия:**

Българско кисело мляко: обхванати са всички производители в страната, констатирани са общо 15 броя несъответствия по показатели, както следва: микробиология (*Lactobacillus bulgaricus* & *Streptococcus thermophiles*) - 6 бр.; Масленост - 3 бр.; Киселинност - 2 бр.; Сухо вещество - 2 бр.; Протеин - 2 бр.

Българско бяло саламурено сирене: обхванати са всички производители в страната, констатирани са общо 30 броя несъответствия по показатели, както следва: Сухо вещество - 18 бр.; Готварска сол - 2 бр.; Степен на зрялост - 10 бр.

Български кашкавал: обхванати са всички производители в страната, констатирани са общо 13 броя несъответствия по показатели, както следва: Степен на зрялост - 11 бр.; Сухо вещество - 1 бр.; Масленост - 1 бр.

- **Продукти, произведени по УС „Стара планина“:**

Обхванати са над 50% от всички производители в страната, констатирани са 10 броя несъответствия по показатели, както следва: Водно съдържание - 6 бр.; Мазнини - 2 бр.; Готварска сол – 1 бр.; Микробиология – 1 бр.

• **Продукти, произведени по БС „Лютеница“:**

Обхванати са 80 % от всички производители в страната, не са констатирани несъответствия.

• **Продукти, произведени по УС „България“:**

Обхванати са по-малко от 30% от производителите в страната, констатирани са 3 броя несъответствия по показатели, както следва: Отпускане на глутена при брашното - 2бр.; Сухо вещество в % - 1бр.

П.4. Планиране, изпълнение и отчитане на програмите за официален контрол на проби храни от неживотински и животински произход, както и проследяване на предприетите корективни мерки при несъответствия. Програмите са изпълнени в срок и данните от тях са както следва:

П.4.1.Национална програма за контрол на остатъци от пестициди в и в/у храни (НПКОП 2015).

Общ брой взети проби от храни – **237 бр.**, установени са несъответстващи резултати при **6** от тях, за което са предприети съответните корективни действия.

П.4.2. Национална програма за контрол на суровини и храни за съдържание на химични замърсители, добавки в храни, материали и предмети предназначени за контакт с храни, храни обработени с йонизиращи лъчения (2015).

Общ брой взети проби от храни – **546 бр.**, установени са несъответстващи резултати при **12** от тях, за което са предприети съответните корективни действия;

Проби храни обработени с йонизиращи лъчения – **3 бр.**, очакват се резултатите от извършените изпитвания.

П.4.3.Програма за мониторинг и докладване на антимикробната резистентност на зоонозни и коменсални бактерии в Република България през 2015 г.

300 бр. проби от прясно свинско и говеждо месо взети от обекти за търговия в 8-те най-големи градове в страната и **161 бр.** фекални проби, взети от 48 кланици за свине от страната. Данните се обработват и анализират в НЦБХ при НДНВМИ.

П.4.4.Взимане на проби риба и мед в изпълнение на Препоръката на Комисията относно координиран план за контрол с цел да се установи разпространението на измамни практики при търговията с някои храни и Решение на Комисията относно финансовото участие на Съюза в координиран план за контрол с цел да се установи разпространението на измамни практики при търговията с някои храни (риба и мед) - 2015г.

П.4.4.1. Риба

През 2015г. Европейската комисията организира координиран план за контрол на ниво ЕС, с цел да се установи разпространението на измамна замяна на видове риба, детайлно описан в Препоръка на Комисията C(2015)1558 от 12.03.2015г.

В изпълнение на препоръката през месец юли БАБХ организира изследването на проби риба за подвеждащо етикетирание на вида риба и замяната му с друг вид. Изследвани са **14** вида бели риби (тилапия, пангасиус, минтай, хек, хоки, херинга, пъстърва, толстолоб, шаран, различни видове треска и др.) по цялата верига на разпространение – граничен пункт, производствено предприятие, хладилен склад и търговия на дребно. Взети са **47 проби** от различни категории рибни продукти – преработени и непреработени. Пробите са изследвани по метод ДНК-баркодинг в Солун, Гърция. Резултатите са представени в Таблици 1 и 2.

Таблица 1 – Брой проби и несъответствия по категория продукти

Непреработени продукти			Преработени продукти			Общо		
Проби	Несъответствия	% Несъответстващи	Проби	Несъответствия	% Несъответстващи	Проби	Несъответствия	% Несъответства

								щи
32	2	6%	15	0	0%	47	2	4%

Таблица 2 – Брой проби и несъответствия по място на вземане

	ГИП	Търговия на дребно	Хладилни складове	Преработвателни предприятия	Общо
Проби	2	16	6	23	47
% Проби	4%	34%	13%	49%	100%
Несъответстващи	0	2	0	0	2
% Несъответстващи	0%	12%	0%	0%	4%

При 2 проби (4%) от изследваните 47 проби се констатира несъответствие на обявения вид с действително предлагания.

Таблица 3 – Несъответстващи проби – Целеви вид и вид използван за замяна

Целеви вид (научно наименование)	Научно наименование на заместващия вид	Категория на продукта	Описание на продукта	Място на вземане на пробата
Хоки (Macruronus novaezealandiae)	Theragra chalcogramma	Непреработен продукт	Търговско наименование: Замразено хоки филе , научното наименование на вида не е посочено на етикета, опаковано в България, Срок на съхранение: (1) 01.12.2015, (2)23.12.2015 , Зона на улов: FAO 61	Търговия на дребно

Извършени са 4 проверки за проследяване на несъответствията. Резултатите са представени в таблица 4.

Таблица 4 – Предприети мерки

Последващи проверки, извършени на бизнес-оператора, от който са взети пробите	Две последващи проверки са извършени на обектите, от които са взети пробите. Двата супермаркета са собственост на една търговска верига, която има 33 супермаркета в София. Продукта Хоки филе се доставя директно от производителя.
Последващи проверки, извършени на друг бизнес-оператор, вследствие на първоначалните констатации.	Две последващи проверки са извършени на производителя. Първата проверка е за проследяване на несъответствието. Фирмата произвежда продукта Хоки филе по технологична документация. В състава на продукта е посочено, че съдържа бяла риба от някой от видовете – хоки, хек, минтай и др. На етикета не е посочено научното наименование на вида. Проверено е изпълнението на корективни мерки, предприети от бизнес-оператора.

Коригиращи действия, предприети в съответствие с чл. 54 на Регламент (ЕО) № 882/2004	Действия предприети от БАБХ – в супермаркетите е спряна търговията на продукта Хоки филе, а в предприятието е спряно производството на същия. Мерки предприети от бизнес-оператора – във всички супермаркети на веригата е спряна продажбата на продукта. Производителя е изтеглил обратно продукта и го е етикетирал като Минтай филе, като на етикета е посочено научното наименование на вида Theragra chalcogramma.
Санкции наложени в съответствие с чл. 55 на Регламент (ЕО) № 882/2004	Несъответствието е с изискванията за етиктиране на рибни продукти, а не измамна практика за подмяна на един вид риба с друг. Няма съществена разлика в цените на двата вида риба. Бизнес-оператора е предприел подходящи мерки, за да отстрани несъответствието и санкции не са налагани от БАБХ.

II.4.4.2. Мед

Във връзка с препоръка на Европейската комисия са взети **10 проби** пчелен мед и са извършени изпитвания за установяване на евентуални фалшификации. Установени са несъответствия в 3 от пробите. Предприети са мерки за изтегляне на продуктите от пазара и тяхното преетикетиране.

Изпълнението на координирания план за контрол и предприетите мерки при несъответствията са докладвани в срок на Европейската комисия.

II.5. Генетично модифицирани храни:

Съгласно Националната програма за контрол на генетично модифицирани храни за 2015 г. от планираните 80 бр. проби храни бяха взети и изследвани за наличие на ГМО всички 80 бр. проби, т.е. има 100% изпълнение на програмата. От тях с присъствие на ГМО са 10 бр. проби или 12,5 %. 2 бр. проби са несъответстващи или 1,6 %.

II.6. Степен на изпълнение на оперативните цели за планиран официален контрол.

През 2015 г. бяха изпълнени в пълна степен заложените оперативни цели за провеждане на официалния контрол върху храните, както следва:

II.6.1.Официалния контрол на храните в Р България се извършва адекватно, в пълно съответствие с изискванията на европейско и национално законодателство и в съответствие с чл. 10 на Регламент (ЕО) № 882/ 2004.;

II.6.2.Въпреки отчетените финансови затруднения при осъществяване на официалния контрол, като недостатъчна финансова обезпеченост на дейностите и много ниското ниво на заплащане на инспекторите и експертите, основния приоритет за постигане на високо ниво на защита на здравето на потребителите е изпълнен. Няма регистрирани случаи на хранителни взривове, свързани с консумация на храни;

II.6.3.По отношение на изпълнението на плана за официален контрол, направеният анализ показва, че в предприятията за производство на храни от животински и неживотински произход и складове за търговия на едро с храни от животински и неживотински храни е изпълнен в по-голямата си част. Не е изпълнен на 100 % плана за официален контрол в търговски обекти и заведения за обществено хранене. Причините за неизпълнението са големия брой обекти, недостатъчен транспорт, липса на средства за градски транспорт, недостатъчен брой инспектори, сезоната дейност на обектите, разположени в курортните комплекси;

II.6.4.Изготвените планове за вземане на проби от животински и неживотински произход в по-голямата си част са изпълнени;

II.6.5.През последните години се наблюдава тревожна тенденция към намаляване броя на инспекторите, осъществяващи официален контрол върху храни и увеличаване на тяхната ангажираност, поради нарастване броя на обектите, подлежащи на официален контрол. За 2013 г. броя на ангажираните служители в областта на официалния контрол върху храни е бил 1014 бр, а

обектите, фигуриращи в регистъра са били 97 386 бр. За 2014 г. броя на служителите е бил 953 бр., а броя на контролираните обекти е бил 126 335 бр. За 2015 г. около 700 бр. инспектори контролират 158 667 бр. обекти за производство, съхранение и търговия с храни. Само за 120-те броя работещи кланици за 2015 г. отговарят около 240 бр. официални ветеринарни лекари. За контрола на останалите обекти, вкл. търговска мрежа и обществено хранене са на разположение около 230 бр. двойки инспектори /една от препоръките на сметната палата е проверките да се извършват най-малко от двама инспектори/. Това бе основната причина да се инициира промяна на Инструкцията за оценка на риска с цел намаляване честотата на контрол и увеличаване на ефективността му.

II.6.6. През годината беше осигурено поддържането на система за бързо съобщаване за наличие на пазара на опасни за здравето храни и материали в контакт с храни (RASFF) и предприемане на незабавни мерки за ограничаване на вредата за човешкото здраве;

II.6.7. Изпълнен е приоритета по гарантиране на безопасното и здравословно хранене на децата в детски ясли, детски млечни кухни, детски градини, училища, детски и ученически лагери, зелени училища и т.н., чрез упражняване на ефективен контрол.

Отчет

за проведени инспекции, одити, проверки по теми и предприети мерки при установяване на несъответствия от м. януари до м. декември 2015 г.



Отчет

за извършен лабораторен контрол от м. януари до м. декември 2015 г. за храни от неживотински произход и материали, предназначени за контакт с храните



Отчет

За взети проби за контрол на остатъци от пестициди, замърсители и миграции в МПКХ за 2015 г.:



Система за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF)

Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF) е създадена от Европейската комисия за да предостави на контролните органи на държавите членки, добре функциониращ инструмент за уведомяване за рисковете за здравето на човека, като с член 29 от Регламент (ЕО) № 183/2005 на Европейския парламент и на Съвета от 12 януари 2005 г. за определяне на изискванията за хигиена на фуражите, обхватът на системата RASFF се разширява, за да се включат и сериозните рискове за здравето на животните и за околната среда.

Затова терминът „риск“, следва да се разбира като пряк или непряк риск за здравето на човека във връзка с храни, материали, които влизат в контакт с храни, или фуражи в съответствие с Регламент (ЕО) № 178/2002 или като сериозен риск за здравето на човека, здравето на животните или за околната среда що се отнася до фуражи в съответствие с Регламент (ЕО) № 183/2005.

Във връзка с член 10 от Регламент (ЕО) № 178/2002 се изисква обществените органи да уведомяват обществеността, и за рисковете за здравето на човека. Комисията следва да

предоставя резюмирана информация за нотификациите, подадени чрез системата RASFF, и годишни доклади, в които се очертават тенденциите при нотифицираните чрез RASFF проблеми във връзка с безопасността на храните и при развитието на самата мрежа, които да служат за информация на членовете, заинтересованите страни и широката общественост.

Функционирането на системата RASFF се осъществява чрез мрежа от звена за контакт, като всяка ДЧ определя едно звено за контакт, което е в постоянна връзка със звеното за контакт на Европейската комисията.

Системата RASFF функционира в България от 01 януари 2007 г., когато България е пълноправен член на Европейския съюз, като и към настоящият момент е функционираща система. За ефективна работа на системата RASFF в България, са създадени звена за контакт, чрез които системата функционира а именно:

- национално звено за контакт на Република България, ситуирано в специализирана администрация на Министерство на земеделието и храните,
- звено за контакт в Министерството на здравеопазването и
- звено за контакт в Българската агенция по безопасност на храните.

Във връзка с функционирането на Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF), за **периода от 01.01.2015 г. до 31.12.2015 г.** в Националното звено за контакт в Министерство на земеделието и храните са получени от звеното за контакт на Европейския съюз общо **3003 броя нотификации**, които са проверени и анализирани, където за сектор „Храни“ са получени общо 2646 нотификации, за сектор „Фуражи“ – 206 нотификации и за сектор „Материали в контакт с храни“ 151 нотификации общо за ЕС. По видове разпространените чрез системата RASFF нотификации за Общността са както следва:

Нотификации за предупреждение – 743 броя, в сравнение с предходната година, тази група нотификации е с 13 нотификации повече;

Нотификации за насочване на вниманието – 474 бр. в сравнение с предходната година, тази група нотификации е с 132 нотификации по-малко;

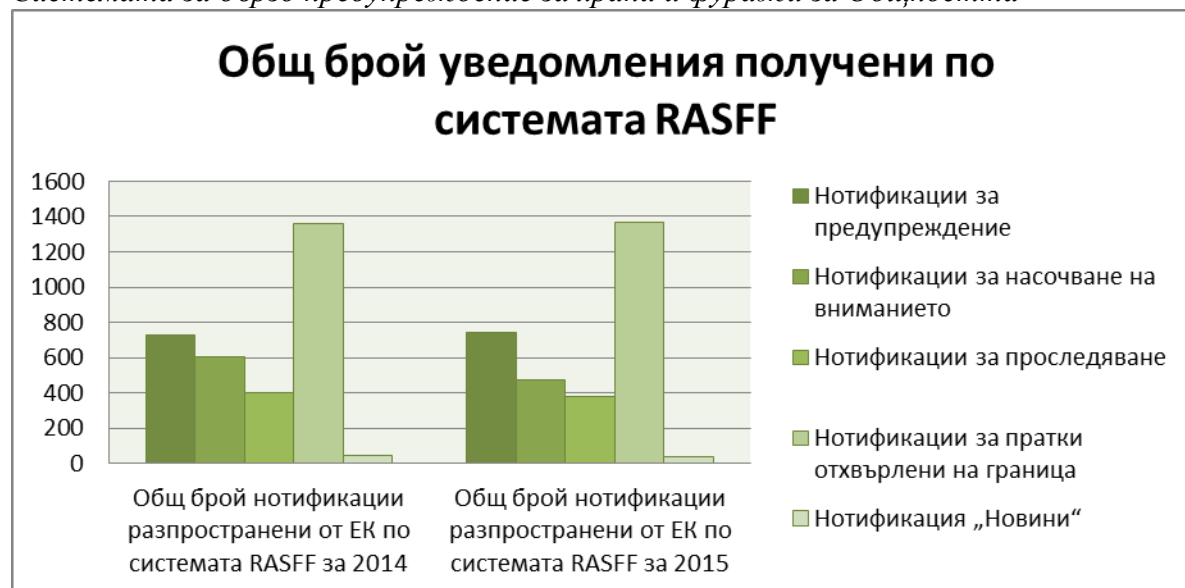
Нотификации за проследяване – 379 бр. в сравнение с предходната година, тази група нотификации е с 22 нотификации по-малко;

Нотификации за пратки отхвърлени на граница – 1368 бр., в сравнение с предходната година, тази група нотификации е с 11 нотификации повече;

Нотификации за информация – няма,

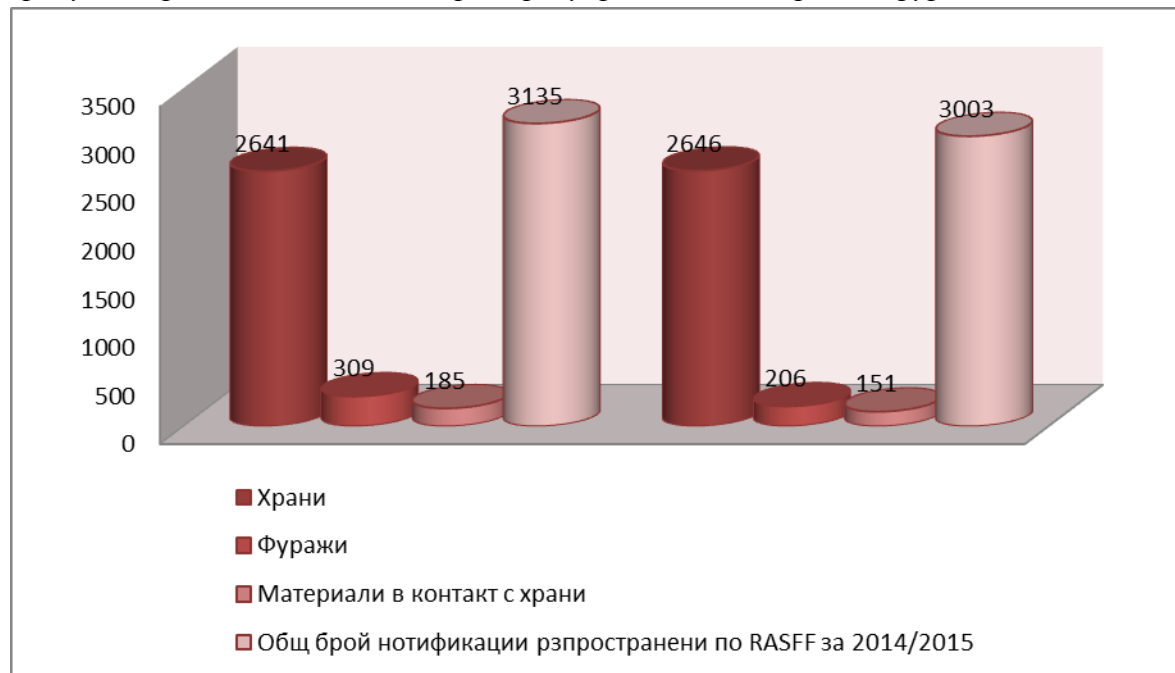
Нотификация „Новини“ - 39 бр. в сравнение с предходната година, тази група нотификации е с 2 нотификации по-малко;

Графика № 1: Разпространени от Европейската комисия нотификации по видове, чрез Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи за Общността



В графика № 2 е показано разпределението на получените нотификации по системата RASFF за секторите „Храни“ по системата са разпространени 2646 броя нотификации, за сектор „Фуражи“ техният брой е 206 и нотификациите за „Материали в контакт с храни“ общият брой е 151.

Графика № 2: Общ брой на разпространените нотификации от Европейската комисия по групи продукти чрез Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи



По сектори „Храни“, „Фуражи“ и „Материалите в контакт с храните“, уведомленията по видове, разпространени чрез системата RASFF се разпределят както следва:

Нотификации за предупреждение

- За храни – 702 бр. в сравнение с предходната година нотификациите в сектора с 41 броя повече;
- За фуражи – 19 броя за 2015 в сравнения с 2014 г. е намалял с 27 броя по-малко нотификации;
- За „материалите в контакт с храните“ - 22 броя, като отново се наблюдава намаление с 1 брой нотификации за 2014 г. където техният брой е бил 23 бр.

Нотификации за насочване на вниманието

- За храни – 425 броя нотификации, с 91 броя по-малко в сравнение с данните през 2014 г., където техният брой е 516;
- За фуражи – 26 броя наблюдава се намаление с 29 броя нотификации за 2014 г.
- За „материалите в контакт с храните“ – 23 като отново се наблюдава намаление с 12 броя нотификации за 2014 г.

Нотификации за проследяване

- За храни – 258 са нотификациите получени чрез системата през 2015 г., като се наблюдава увеличава броя на уведомленията с 19 бр. в сравнение с 2014 г.;
- За фуражи – 99 броя за 2015 г. или с 41 броя са по-малко уведомленията за отчетната 2015 г.;
- За „материалите в контакт с храните“ - 22 бр. в тази група няма изменение.

Нотификации за пратки отхвърлени на граница

- За храни – 1224 броя са нотификациите за 2015 г. в сравнение с 2014 г. техният брой е 1186, наблюдаваното увеличение е с 38 повече нотификации за 2015 г.;
- За фуражи – 61 броя за 2015 г., като се наблюдава намаление с 6 броя нотификации за 2014 г.;
- За „материалите в контакт с храните“ – 83 бр. за 2015 г. и с 21 нотификации по-малко в сравнение с предходната 2014 г.

Нотификации за информация

- За храни – 0 бр.;
- За фуражи – 0 бр.;
- За „материалите в контакт с храните“ – 0 бр.

Нотификация „Новини“

- За храни – 37 или с 2 нотификации по-малко в сравнение с 2014 г.;
- За фуражи – 1 бр.;
- За „материалите в контакт с храните“ – 1 бр.

През отчетната година изготвените и изпратени от България на Европейската комисия, нотификации са общо 99 броя, като тяхното разпределение по видове е както следва:

Нотификации за предупреждение:

- За храни – 0 бр.;
- За фуражи – 0 бр.;
- За „материалите в контакт с храните“ – 0 бр.

Нотификации за насочване на вниманието

- За храни – 3 бр.;
- За фуражи – 0 бр.;
- За „материалите в контакт с храните“ – 0 бр.

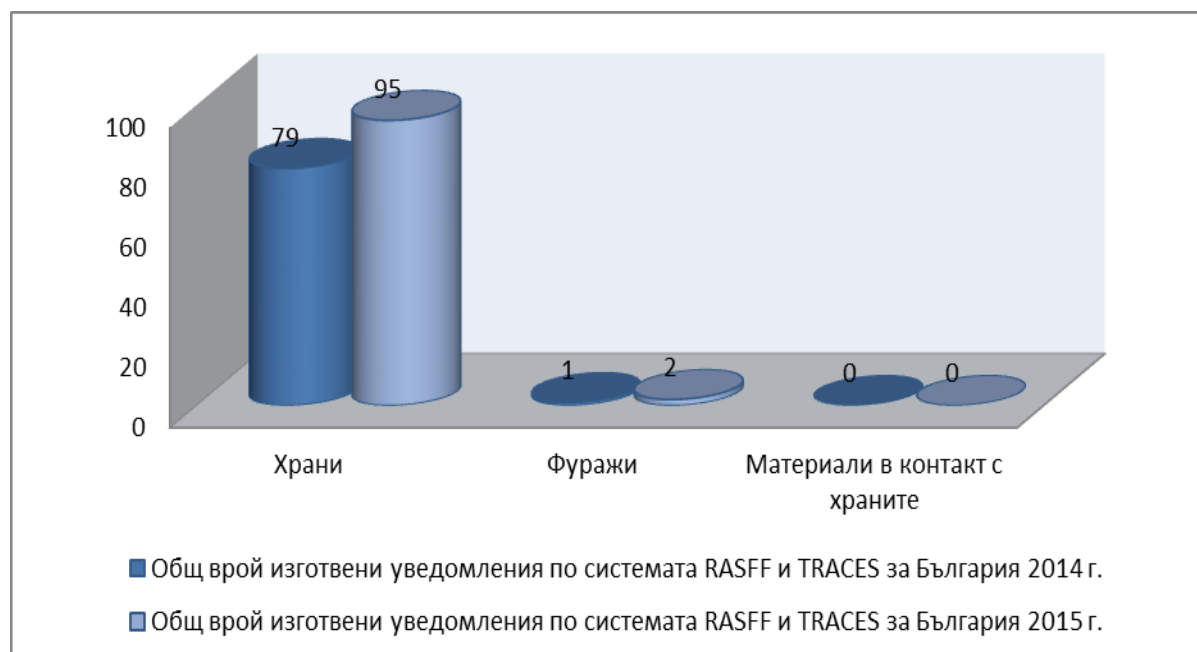
Нотификации за проследяване

- За храни – 0 бр.;
- За фуражи – 2 бр.;
- За „материалите в контакт с храните“ – 0 бр.

Нотификации за пратки отхвърлени на граница

- За храни – 94 броя нотификации или с 15 броя повече от предходната 2014 г. (79 бр.);
- За фуражи – 0 бр.;
- За „материалите в контакт с храните“ – 0 бр.

Графика № 3: Изготвени от България, уведомления (нотификации) и изпратени на звеното за контакт по Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи на Европейската комисия



Нотификации за информация

- За храни – 0 бр.;
- За фуражи – 0 бр.;
- За „материалите в контакт с храните“ – 0 бр.

Нотификация „Новини“

- За храни – 0 бр.;
- За фуражи – 0 бр.;
- За „материалите в контакт с храните“ – 0 бр.

Нотификациите в които, **България е засегната страна, по нотификации изготвени от другите членове на системата RASFF**, и за които е уведомена от Европейската комисия за предприемане на необходимите мерки и действия по тях са общо **118 броя** като тяхното разпределение по групи е както следва:

Нотификации за предупреждение:

1. За храни – 26 броя;
2. За фуражи – 0 бр.;
3. За „материалите в контакт с храните“ - 2 бр.

Нотификации за насочване на вниманието

- За храни – 0 бр.;
- За фуражи – 0 бр.;
- За „материалите в контакт с храните“ – 0 бр.

Нотификации за проследяване

3. За сектор „Храни“ – 7 бр.;
4. За сектор „Фуражи“ – 6 бр.;
5. За сектор „Материали в контакт с храните“ - 3 бр.

Нотификации за информация

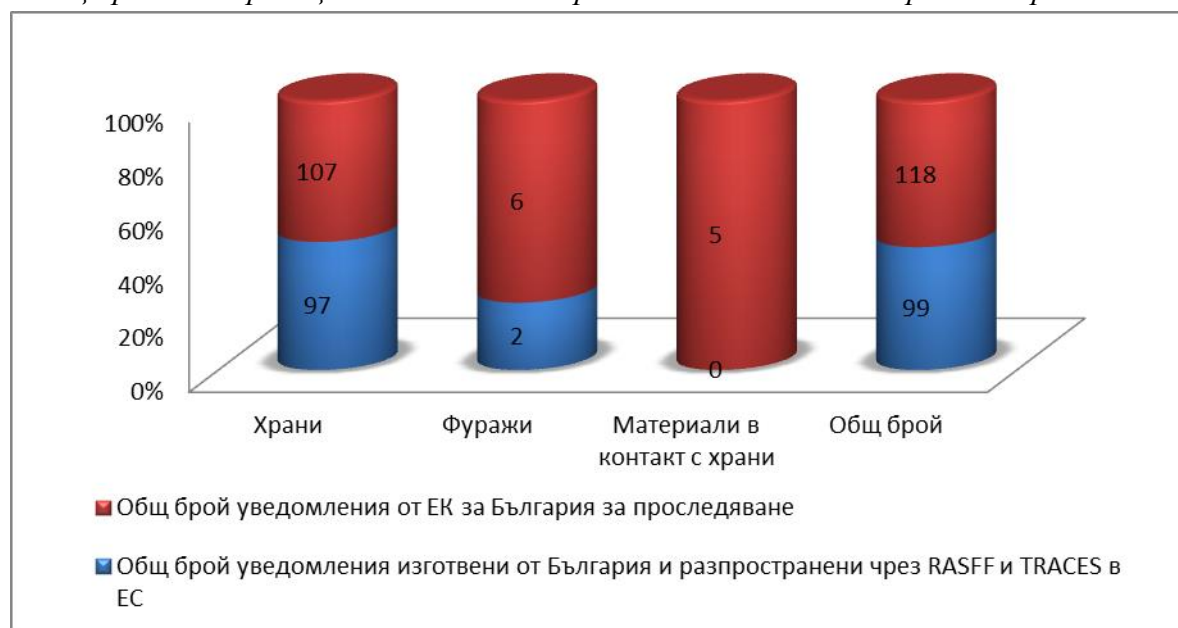
- За сектор „Храни“ – 0 бр.;
- За сектор „Фуражи“ – 0 бр.;
- За сектор „Материали в контакт с храните“ – 0 бр.

Нотификация „Новини“

- За храни – 0 бр.;
- За фуражи – 0 бр.;
- За „материалите в контакт с храните“ – 0 бр.

Общият брой на изготвените от България нотификации за ЕК и от ЕК за нотификации по които България е била засегната страна е показан на графика № 4:

Графика № 4: Общ брой на разпространените нотификации чрез Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи от България към Европейската комисия по групи продукти, и общ брой нотификации за които България е била засегната страна за проследяване



В зависимост от показателя „засегнат продукт“, за който е изпратено предупреждението към държавите членки по системата, уведомяванията се изготвят по следните групи продукти:

- Отглеждани ракообразни, черупчести мекотели и продукти от тях

Общ брой уведомления за ЕС – 0 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 0 бр.

➤ **Отглеждана риба и рибни продукти, различни от ракообразни и мекотели**

Общ брой уведомления за ЕС – 0 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 0 бр.

➤ **Мекотели и продукти от тях**

Общ брой уведомления за ЕС – 0 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 0 бр.

➤ **Диви (неотглеждани във ферми) ракообразни и продукти от тях**

Общ брой уведомления за ЕС – 0 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 0 бр.

➤ **Уловени диви (неотглеждани във ферми) риби и продукти от тях, различни от ракообразни и мекотели**

Общ брой уведомления за ЕС – 0 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 0 бр.

➤ **Алкохолни напитки**

Общ брой уведомления за ЕС – 12 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 0 бр.

➤ **Странични животински продукти**

Общ брой уведомления за ЕС – 0 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 0 бр.

➤ **Двучерупчести мекотели и продукти от тях**

Общ брой уведомления за ЕС – 60 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 0 бр.

➤ **Главоноги животни (октоподи, сепии и др.)**

Общ брой уведомления за ЕС – 19 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 0 бр.

➤ **Зърнено-житни и хлебни продукти**

Общ брой уведомления за ЕС – 122 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 0 бр.

➤ **Какао и какаови заготовки, кафе и чай**

Общ брой уведомления за ЕС – 60 бр.

Уведомления изготвени от България – 2 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 2 бр.

➤ **Комбинирани фуражи**

Общ брой уведомления за ЕС – 21 бр.

Уведомления изготвени от България – 1 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 4 бр.

➤ **Сладкарски и захарни изделия**

Общ брой уведомления за ЕС – 33 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 0 бр.

➤ **Ракообразни и продукти от тях**

Общ брой уведомления за ЕС – 59 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 0 бр.

➤ **Диетични храни, хранителни добавки и обогатени енергийни храни**

Общ брой уведомления за ЕС – 128 бр.

Уведомления изготвени от България – 1 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 8 бр.

➤ **Яйца и яйчни продукти**

Общ брой уведомления за ЕС – 14 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 1 бр.

➤ **Мазнини и масла**

Общ брой уведомления за ЕС – 25 бр.

Уведомления изготвени от България – 1 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 2 бр.

➤ **Фуражни добавки**

Общ брой уведомления за ЕС – 2 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 0 бр.

➤ **Материали използвани за фураж (фуражни суровини)**

Общ брой уведомления за ЕС – 151 бр.

Уведомления изготвени от България – 1 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 2 бр.

➤ **Фуражни премикси**

Общ брой уведомления за ЕС – 2 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 0 бр.

➤ **Риба и рибни продукти**

Общ брой уведомления за ЕС – 306 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 2 бр.

➤ **Добавки в храни и ароматизанти**

Общ брой уведомления за ЕС – 7 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 2 бр.

➤ **Материали в контакт с храните**

Общ брой уведомления за ЕС – 151 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 5 бр.

➤ **Плодове и зеленчуци**

Общ брой уведомления за ЕС – 632 бр.

Уведомления изготвени от България – 76 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 66 бр.

➤ **Коремоноги животни използвани за храна (охлюви и др.)**

Общ брой уведомления за ЕС – 3 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 0 бр.

➤ **Билки и подправки**

Общ брой уведомления за ЕС – 148 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 3 бр.

➤ **Мед и пчелно млечице**

Общ брой уведомления за ЕС – 9 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 0 бр.

➤ **Сладоледи и десерти**

Общ брой уведомления за ЕС – 4 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 0 бр.

➤ **Месо и месни продукти (различни от птиче месо)**

Общ брой уведомления за ЕС – 162 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 1 бр.

➤ **Мляко и млечни продукти**

Общ брой уведомления за ЕС – 60 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 0 бр.

➤ **Извори и минерални води**

Общ брой уведомления за ЕС – 0 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 0 бр.

➤ **Безалкохолни напитки**

Общ брой уведомления за ЕС – 26 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 1 бр.

➤ **Ядки, продукти от ядки и семена**

Общ брой уведомления за ЕС – 473 бр.

Уведомления изготвени от България – 16 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 17 бр.

➤ **Други хранителни продукти и смеси**

Общ брой уведомления за ЕС – 36 бр.

Уведомления изготвени от България – 1 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 1 бр.

➤ **Храна (фураж) за домашни любимци**

Общ брой уведомления за ЕС – 0 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 0 бр.

➤ **Готвени ястия и закуски**

Общ брой уведомления за ЕС – 32 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 0 бр.

➤ **Супи, бульони, сосове и смеси от подправки за тях**

Общ брой уведомления за ЕС – 36 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 3 бр.

➤ **Питейна вода, различна от минерална вода**

Общ брой уведомления за ЕС – 0 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 0 бр.

➤ **Вино**

Общ брой уведомления за ЕС – 5 бр.

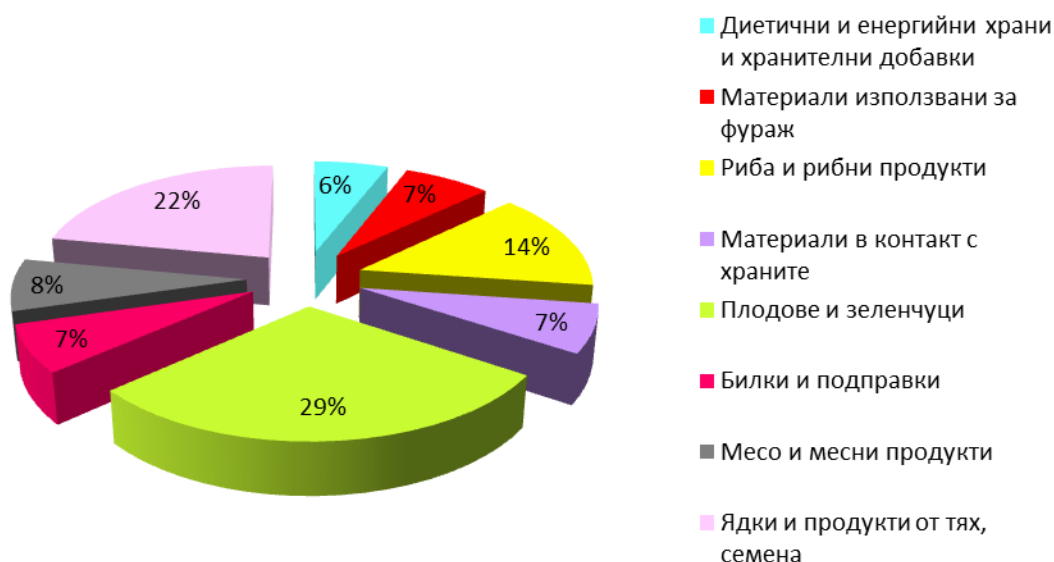
Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 0 бр.

В *Графика № 5* са показани най-рисковите групи продукти, разпространени чрез системите RASFF и TRACES за 2015 г., за уведомяване на държавите членки на ЕС и третите държави.

Графика № 5: Най-рискови групи продукти, разпространени чрез системите RASFF и TRACES за 2015 г.

Най-рискови групи продукти, разпространени чрез системите RASFF и TRACES за 2015 г.



Всички уведомления (нотификации) са изпратени до звената за контакт в Българска агенция по безопасност на храните и Министерство на здравеопазването за предприемане на необходимите мерки и действия.

От получените и анализирани резултати от дейността на Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи за 2015 г. показва, че към настоящия момент **не се използва пълния капацитет на платформата iRASFF**, и се наблюдава намаляване на изготвените от България към ЕК уведомления за храни, фуражи и материали в контакт с храните които представляват пряк или косвен риск за здравето на хората и животните. Това се обуславя и от факта, че на експертите от звената за контакт в Областните дирекции по безопасност на храните (ОДБХ) не изготвят нотификации (уведомления) по системата въпреки че имат предоставен достъп в системата RASFF и TRACES. Изготвянето на нотификациите се извършва само експертите от звената за контакт в Централно управление на БАБХ. Националното звено за контакт, има право да изготви нотификации по системата, в случаите, когато от звеното за контакт на Министерство на здравеопазването (МЗ) или БАБХ, поради технически причини това не е възможно и не може да бъде изготвено уведомление по системата.

В действащият начин на работа за да се изготви нотификация от България за опасен продукт разпространен в друга/и държава/и член/ки, експертите от ЦУ на БАБХ изготвят нотификации в системата RASFF, след като получат изпратените от ОДБХ протоколи от извършени проверки на обекти в сектора на храните и/или фуражите, или при извършена проверка по сигнали на граждани за установени несъответствия на храните или фуражите.

С този начин на работа не се постигат целите заложи в европейското законодателство за правилното функциониране на системата RASFF както в случаи, в които е установен сериозен риск по смисъла на член 50, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 178/2002 и Регламент (ЕС) 16/2011.

Друга причина за намаляване броят на нотификациите през 2015 г., е че Европейската комисия, след консултация с уведомяващите страни, взе решение за отхвърляне на 89 уведомления, които не са качени в системата, тъй като, след направената оценка на риска по тях е установено, че не се изпълняват критериите за изготвяне на нотификация на RASFF и същите непопадат в обхвата на системата. Това представлява 20% намаление на броят на уведомленията в сравнение с предходната 2014 г. Изготвянето на уведомления по RASFF са предизвикани от различни причини. Малко над половината от общия брой уведомления се отнасят до контрола по външните граници на Съюза на пунктовете на влизане или граничните инспекционни пунктове, когато пратката не е била приета за внос ("граничен контрол – задържане на пратка на границата"). В повечето от случаите се взема проба за лабораторен анализ на ГИП и се изпраща по местоназначението си под митнически надзор. Това означава, че пратката трябва да остане там, докато резултата от анализа е готов. В други случаи пратката се освобождава, без да е необходимо да се изчаква аналитичния резултат, което означава, че пратката се проследява, и в

случай че резултатът е неблагоприятен е необходимо продукта да бъде изтеглен от пазара. Втората група с най-много на брой уведомления разпространени чрез системата RASFF е категорията на уведомления от извършен официален контрол на вътрешния пазар. При изготвянето на уведомления от извършването на официалния контрол на пазара, като основание за изготвяне на уведомленията се определени три специални случая:

1. при случаи на жалба от потребител,
2. когато компанията/предприятието уведомява за резултата от извършена собствена проверка т.н. самоконтрол (НАССР), и
3. хранително отравяне

Малък е броят на уведомленията вследствие на официален контрол в държава, която не е членка на ЕС. В зависимост от категорията на опасност, уведомяването по системата за бързо предупреждение за храни и фуражи се извършва по следните групи показатели:

1. фалшификация/измама
2. алергени
3. замърсители
4. биотоксини (други)
5. химическо замърсяване (други)
6. състав на продукта
7. хранителни добавки и ароматизанти
8. чужди тела
9. ГМО/нови храни
10. тежки метали
11. промишлени замърсители
12. етикетиране (отсъствие, непълно или неточно етикетиране)
13. миграция
14. микотоксини
15. не-патогенни микроорганизми
16. не е определена опасност/други
17. органолептични показатели
18. опаковане на продукта (дефектна или нарушена цялост на опаковката)
19. паразити
20. патогенни микроорганизми
21. остатъци от пестициди
22. слаб или недостатъчен контрол
23. радиация
24. остатъци от ветеринарномедицински продукти
25. Трансмисивни спонгиформни енцефалопatii (ТСЕ)

През отчетния период, от България изготвените уведомления според показателя на идентифицираната опасност са в следните групи: 2 броя уведомления по показател „измами и фалшификации“, 1 брой уведомления по показател „замърсители“, 1 брой са уведомленията по показател „етикетиране (неточно етикетиране)“, 9 броя са уведомленията които са по показател „добавки в храни и ароматизанти“, 15 са по показател „микотоксини“, 71 броя уведомления по показател „остатъци от пестициди“ и 1 брой уведомления по показател „Трансмисивни спонгиформни енцефалопatii“.

Друг фактор за намаляване на броя на изготвените от България уведомления по системата за Бързо предупреждение за храни и фуражи, е че през изминалата 2015 г. проверките от извършен официален контрол в България, по време на коледните, великденските и празничните дни и които проверки бяха публично оповестени в медиите, но няма изготвени нотификации по системата RASFF, въпреки констатирани нарушения във връзка с безопасността на храните.

Липсата на нотификации по системата се дължи на факта, че констатираните несъответствия касаят системите за самоконтрол и спазване на добрите производствени практики на ниво обект за търговия на дребно или обект за обществено хранене /хигиена, спазване условията на съхранение, срокове на годност и др./ и не са станали предпоставка за

хранителни взривове и инциденти. В този случай е необходимо да се предпише отстраняване на несъответствието и/или връчване на АУАН.

II.6. Бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води

Министерство на здравеопазването, чрез 28-те Регионални здравни инспекции (РЗИ) извършва официален контрол, по смисъла на Закона за храните, върху бутилираните натурални минерални, изворни и трапезни води.

Официалният контрол върху обектите за производство и търговия с бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води се извършва по реда на Регламент (ЕО) № 882/2004 относно официалния контрол на храните, Закона за храните, Наредбата за изискванията към бутилираните натурални минерални, изворни и трапезни води, предназначени за питейни цели и Наредба № 36 за условията и реда за упражняване на държавен здравен контрол.

Официалният контрол върху обектите за производство на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води се провежда с цел да се провери степента на съответствие с нормативните изисквания, относно въвеждането на системи за вътрешен контрол на извършваните дейности с храни и относно правилата за добрите хигиенни и производствени практики, с насоченост към безопасността на храните. При проверките е отчитан също и начинът на прилагане, поддържане и актуализация от производителите на установената от тях система за управление на безопасността на храните или система за анализ на опасностите и критичните контролни точки. Контролът върху тези обекти е включвал и проверка за изпълнение на изискванията за въвеждане на системи и процедури за осигуряване на данни за проследимостта на храните, в съответствие с действащото законодателство.

Друг акцент на провеждания официален контрол е установяването на подвеждаща или непълна информация върху етикетите на предлаганите в търговската мрежа бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води, относно наименованието, състава и предназначението на храните, с цел осигуряване на високо ниво на защита на здравето и икономическите интереси на потребителите, както и извършването на лабораторен контрол по физико-химични и микробиологични показатели на бутилирани води.

За безпристрастност и качество на контрола се използват стандартни оперативни процедури за методите и техниките на официалния контрол в съответствие с изискванията на Регламент (ЕО) № 882/2004 относно официалния контрол.

Стандартните оперативни процедури определят последователността на действия при констатиране на несъответствие в следния ред – предписания с определени срокове за отстраняване на несъответствието, последваща проверка за изпълнението им, административно-наказателна мярка при неизпълнение на предписаните мероприятия, като са предприемани и действия при констатирани системни нарушения на нормативните изисквания.

През 2015 г. е поддържан в актуално състояние Национален регистър на обектите за бутилиране на натурални минерални, изворни и трапезни води, достъпен на интернет страницата на МЗ.

Брой обекти, подлежащи на контрол

Министерство на здравеопазването, е изготвило указание за планиране на дейността на РЗИ за 2015 г. в областта на официалния контрол на обекти за производство на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води, както и на пуснатите на пазара бутилирани води, на базата на което 28 - те регионални структури изготвят годишен план за дейността си.

Общият брой на обектите за производство на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води подлежащи на контрол през 2015 г. е **68** броя.

Брой извършени проверки

На подлежащите на контрол обекти за производство на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води са извършени общо **353** проверки.

Извършени са и **8 353** проверки в обекти за търговия с бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води.

Извършени дейности извън предварително планирания официален контрол (тематични проверки)

За 2015 г. са извършени и следните дейности извън предварително планирания официален контрол:

- проверки по жалби и сигнали на граждани – **57 бр.**;
- проверка по прилагане на система за управление на безопасността на продуктите и добри хигиенни практики при предлагането на бутилирани води чрез системи топла/студена вода в детски и учебни заведения.

Лабораторен контрол на храните

1. Химични изследвания на храни българско производство и с произход ЕС

През 2015 г. са взети общо **417 бр.** проби бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води и са извършени **над 9 900 бр.** изследвания, като в **3** изследвания са установени отклонения от нормите.

2. Микробиологичен контрол на храни българско производство и с произход ЕС

През 2015 г. е извършен микробиологичен контрол на общо **713** проби с **над 7 500 бр.** изследвания по микробиологични показатели, при което е отчетено отклонение при **6** изследвания.

Контрол на храни, внос от трети страни

През 2015 г. са взети проби за извършване на лабораторен анализ от **5** пратки. Не са констатирани несъответствия с действащото европейско и национално законодателство.

Хранителни взривове

През 2015 г. няма регистрирани хранителни взривове, свързани с бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води.

II.7. Фуражи и хранене на животните

Като специализирано звено в структурата на Българската агенция по безопасност на храните (БАБХ) отдел „Контрол на фуражите” към дирекция „Здравеопазване и хуманно отношение към животните, и контрол на фуражите” методически ръководи, координира и контролира извършването на контрола от областните дирекции по безопасност на храните (ОДБХ) в областта на фуражите.

Статистическите данни за официалните проверки, както и несъответствията се намират в отделно приложение към настоящия доклад.

1. Официален контрол

Като специализирано направление в структурата на Българската агенция по безопасност на храните (БАБХ) отдел „Контрол на фуражите” към дирекция „Здравеопазване и хуманно отношение към животните, и контрол на фуражите” (ЗХОЖКФ) методически ръководи, координира и контролира извършването на контрола от областните дирекции по безопасност на храните (ОДБХ) в областта на фуражите.

С изпълнението на заложените в Рамков план за контрол на фуражите 2015 г., дирекция ЗХОЖКФ чрез отдел „Контрол на фуражите” продължи изпълнението на основните дейности, заложен в програмните документи и Устройствения правилник на БАБХ, като следва целите и приоритетите, заложен в Единния многогодишен национален план за контрол на Република България (ЕМНKP) 2015-2017 г. През 2015 г. контролът на фуражите следва определените основни специфични (оперативни) цели, които са свързани със стратегическите цели, определени в ЕМНKP на Република България за 2015 - 2017 г., а именно:

- да се гарантира, че фуражите отговарят на изискванията за безопасност;
- проверка на съответствието с изискванията на законодателството за пускането на пазара и употребата на фуражите (етикетиране).

Изпълнението на тези цели се постига чрез:

- проверка за съответствието с изискванията на законодателството по фуражите;
- намаляване честотата на проверките и вземането на проби поради съответствие на операторите с изискванията на законодателството по фуражите.

В допълнение се увеличи процентът на проверките на животновъдни обекти (ферми) с оглед спазване на изискванията за хигиена на фуражите и тоталната фуражна забрана за употреба на преработени животински протеини при хранене на селскостопанските животни.

Контролът на фуражите продължи да следва следните приоритети:

- Постигане висока степен на защита на здравето на хората, здравето на животните и околната среда посредством провеждане на ефективен контрол на всички етапи от производство, преработка, съхранение, внос, транспортиране, разпространение, включително хранене на животни;
- Предпазване на потребителите от измами, заблуди и незаконни практики с фуражи;
- Ефективно функциониране на системата за контрол на фуражи, следейки за прилагането и изпълнението на европейското право и националното законодателство по фуражите;
- Извършване на редовен и ориентиран към риска контрол на процесите при операторите от фуражния сектор – на всеки етап от производство, преработка, съхранение и разпространение на фуражи, включително хранене на животните;
- Извършване на контрол на фуражи, относно съдържание на нежелани и забранени субстанции, както и контрол за съответствието им с предоставената на клиентите информация;
- Ефективен контрол върху генетично модифицирани фуражи, контрол на пускането на пазара, проследяването и етикетирането на фуражи, които съдържат или са произведени от ГМО. Целта на осъществяване на контрола е да се гарантира информиран избор на потребителите;
- Контрол по спазване на фуражната забрана, свързана с трансмисивни спонгиформни енцефалопatii, с оглед да не се допусне риск за здравето на хора и животни.

Животновъдството заема много важно място в селското стопанство на Република България. Задоволителните резултати, по отношение на здравето на хората и здравето на животните, околната среда и икономическото състояние на животновъдите, зависят до голяма степен от използването на безопасни и качествени фуражи.

През отчетната 2015 г. за постигане висока степен на защита здравето на хората и животните, опазване на околната среда и защита от заблуди е извършван регулярен, ориентиран към риска контрол на всеки един от етапите на производство, преработка, съхранение, транспортиране, разпространение, включително изхранване на фуражите. Изпълнявани са Препоръки и Решения на Европейската комисия в сектор „Фуражи”.

С цел подобряване и уеднаквяване на работата на инспекторите и експертите извършващи официален контрол на фуражите в областните дирекции по безопасност на храните са разработени и актуализирани образци на документи, процедури и указания за работа.

1.1. Законодателство

В сектора на фуражите се контролира спазването на изискванията на националното законодателство и директно приложимото право на ЕС. Актуалното законодателство се намира на официалната интернет страница на БАБХ на следните електронни адреси:

Национално законодателство:

<http://bfsa.bg/bg/legislation-bg.htm>

Пряко приложимо право на Европейския съюз:

<http://bfsa.bg/bg/legislation-eu-regulations.html>

1.2. Регистрация и одобрение на операторите в сектор „Фуражи”

В съответствие с изискванията на Закона за фуражите и Регламент (ЕО) № 183/2005 относно хигиена на фуражите, извършваните дейности в сектор „Фуражи” се осъществяват само в обекти, които са одобрени или регистрирани от Българската агенция по безопасност на храните.

Към 31.12.2015 г. броят на регистрираните оператори във фуражния сектор, извършващи дейности, попадащи в обхвата на чл. 9 от Регламент (ЕО) № 183/2005 е **3344**, от които:

№ по ред	Вид на оператора	Брой
----------	------------------	------

1.	Производители на комбинирани фуражи	258
2.	Оператори, извършващи дейности разфасоване, пакетиране, препакетиране и търговия с комбинирани фуражи и фуражни суровини	51
3.	Опаковане, етикетирание, съхранение и търговия на фуражи	8
4.	Смилане, опаковане, етикетирание, съхранение и търговия на фуражи	4
5.	Производители на добавки	3
6.	Производители на премикси от добавки	2
7.	Производители на фуражни суровини	414
в т.ч.	Производство и търговия с продукти от преработката на пшеница при производството на брашно	121
в т.ч.	Производство и търговия с продукти от преработката на маслодайни семена	72
в т.ч.	Производство и търговия с минерали	12
в т.ч.	Производство и търговия с продукти от преработка на захар (получени от производството на захарни изделия, включително на шоколад)	1
в т.ч.	Производство и търговия с тревни фуражи	14
в т.ч.	Производство и търговия с продукти от преработката на царевица	4
в т.ч.	Производство и търговия с продукти от преработката на зърнени култури	2
в т.ч.	Пивоварни	15
в т.ч.	Производство и търговия с продукти при производството на алкохол	5
в т.ч.	Производство и търговия с продукти от преработката на ориз	10
в т.ч.	Производство и търговия с продукти от тестени и макаронени изделия (получени от производството на хляб, бисквити, вафли или макаронени изделия)	30
в т.ч.	Производство и търговия с продукти, получени от производството на сладкарски изделия (от производството на сладкарски изделия и сладкиши)	3
в т.ч.	Производство и търговия с продукти, получени от преработката на клубепоплодни и кореноплодни	1
в т.ч.	Производство и търговия с продукти, получени от преработката на млечни продукти	115
в т.ч.	Производство и търговия с продукти, получени от преработката на риба и други водни животни	2
в т.ч.	Производство и търговия с продукти, получени от преработката на сухоземни животни	5
в т.ч.	Производство и търговия с продукти от групата „Разни” (продукти, получени от производството на сладолед, продукти и странични продукти от обработката на пресни плодове и зеленчуци, картофи, снаксове и други.)	2
8.	Търговци на фуражи	2078
9.	Оператори, транспортиращи фуражи	489
10.	Оператори, отдаващи складове под наем	37

През 2015 г. новорегистрираните оператори са **367**, от които:

№ по ред	Вид на оператора	Брой
1.	Търговци на фуражи	207
2.	Производители на комбинирани фуражи	33
3.	Оператори, извършващи дейност „Разфасоване, пакетиране, препакетиране и търговия с фуражи”	4
4.	Оператори, извършващи дейност „Опаковане, етикетирание, съхранение и търговия на фуражи”	2
5.	Производители на фуражни суровини	21
6.	Оператори, отдаващи складове под наем	13
7.	Оператори, транспортиращи фуражи	85
8.	Производство на добавки	1
9.	Производство на премикси от добавки	1

През отчетния период е настъпила промяна в заявените обстоятелства на **163** оператори, от които:

№ по ред	Вид на оператора	Брой
1.	Търговци на фуражи	70

2.	Производители на комбинирани фуражи	16
3.	Оператор, извършващ дейност „Разфасоване, пакетиране, препакетиране и търговия с фуражи”	5
4.	Производители на фуражни суровини	12
5.	Оператори, отдаващи складове под наем	1
6.	Оператори, транспортиращи фуражи	57
7.	Производители на добавки	2

През 2015 г. операторите със заличена регистрация са **264**, от които:

○ На основание на чл. 16, ал. 10, т. 1 от Закона за фуражите по писмено искане на оператора е заличена регистрацията на **232** оператора, разпределени по видове дейности, както следва:

№ по ред	Вид на оператора	Брой
1.	Търговци на фуражи	162
2.	Производители на комбинирани фуражи	15
3.	Оператор, извършващ дейност „Разфасоване, пакетиране, препакетиране и търговия с фуражи”	1
4.	Производители на фуражни суровини	21
5.	Оператор, извършващ дейност „Смилане, опаковане, етиктиране, съхранение и търговия на фуражи”.	1
6.	Оператори, отдаващи складове под наем	3
7.	Оператори, транспортиращи фуражи	29

○ На основание чл. 16, ал. 10, т. 2 от Закона за фуражите и прилагане на чл. 15 от Регламент (ЕО) № 183/2005, удостоверенията за регистрация са отнети на **32** оператора, както следва:

№ по ред	Вид на оператора	Брой
1.	Търговци на фуражи	20
2.	Производители на комбинирани фуражи	4
3.	Производители на фуражни суровини	4
4.	Оператори, транспортиращи фуражи	3
5.	Оператори, извършващи дейност „Опаковане, етиктиране, съхранение и търговия на фуражи”.	1

○ На основание чл. 14 от Регламент (ЕО) № 183/2005 временно е заличена регистрация на **15** оператора, както следва:

№ по ред	Вид на оператора	Брой
1.	Търговци на фуражи	7
2.	Производители на комбинирани фуражи	1
3.	Оператор, извършващ дейност „Разфасоване, пакетиране, препакетиране, преектиране и търговия с комбинирани фуражи и фуражни суровини”.	1
4.	Производители на фуражни суровини	4
5.	Оператори, транспортиращи фуражи	2

Към 31 декември 2015 г., в сравнение с 31 декември 2014 г. общият брой оператори, попадащи в обхвата на чл. 9 от Регламент (ЕО) № 183/2005 се е увеличил общо с 3,15 %. Увеличението на броя на операторите е както следва:

- Производители на комбинирани фуражи с 14 броя или с 5,74%;
- Оператори извършващи дейност „разфасоване, пакетиране, препакетиране и търговия с фуражи” с 3 броя или с 6,25%;

- Оператори извършващи дейност „опакване, етикетиране, съхранение и търговия на фуражи” с 2 броя или с 33,33%;
- Производители на добавки” с 1 брой или с 50%.
- Производители на премикси от добавки с 1 брой или с 100%.
- Търговци на фуражи с 23 броя или с 1,12%;
- Оператори транспортиращи фуражи с 54 броя или с 12,41%;
- Оператори отдаващи складове под наем за съхранение на фуражи с 10 броя или с 37,03%.

В сравнение с 31.12.2014 г. (37 броя) през 2015 г. се е увеличил с 15 броя на операторите с временно заличена регистрация на основание чл. 14 от Регламент (ЕО) № 183/2005, което е 40,54%.

Към 31.12.2015 г. (264 броя) броя на заличените регистрации, в сравнение с 2014 г. (239 броя) е увеличен с 25 броя, което представлява 10,46%.

Броят на заличените оператори по тяхно искане по чл. 16, ал. 10, т. 1 от Закона за фуражите в сравнение с 2014 г. (190) е увеличен с 42 броя или с 22,10%.

Броят на отчетите удостоверения за регистрация на основание чл. 16, ал. 10, т. 2 от Закона за фуражите и прилагане на чл. 15 от Регламент (ЕО) № 183/2005 в сравнение с 2014 г. (49 броя) е намалял общо за всички дейности с 17 броя, което представлява 34,70%.

Към 31 декември 2015 г. броят на одобрените оператори във фуражния сектор, извършващи дейности, попадащи в обхвата на чл. 10 от Регламент (ЕО) № 183/2005 и издадени удостоверения за временно или окончателно одобрение е **137**, от които:

№ по ред	Вид на оператора	Брой
1.	Производители на комбинирани фуражи	44
в т.ч.	Производители на комбинирани фуражи, предназначени за пазара	22
в т.ч.	Производители на комбинирани фуражи, предназначени за собствената животновъдна ферма	6
в т.ч.	Производители на комбинирани фуражи, предназначени за пазара и за собствената животновъдна ферма ¹	16
2.	Производители на фуражни добавки	5
3.	Производители на премикси от добавки	5
4.	Търговци на фуражни добавки и премикси	79
5.	Оператори, извършващи дейност обработка на сурово растително масло с изключение на обекти, които са регистрирани по Закона за храните, производство на мастни киселини чрез преработката на растителни масла и животински мазнини, производство на биодизел и смесване на мазнини	3
6.	Оператори, извършващи дейност смесване на мазнини	1

През 2015 г. са издадени общо **20** броя удостоверения за одобрение, от които:

- За дейност „Производство на комбинирани фуражи” - 1 одобрение;
- За дейност „Производство на фуражни добавки” - 2 одобрения;
- За дейност „Търговия на фуражни добавки и премикси, изготвени на основата на фуражни добавки” - 12 одобрения;
- За дейност „Обработка на сурово растително масло с изключение на обекти, които са регистрирани по Закона за храните, производство на мастни киселини чрез преработката на растителни масла и животински мазнини, производство на биодизел и смесване на мазнини” - 4 одобрения;
- За дейност „Смесване на мазнини” - 1 одобрение.

Извършена е промяна в заявените обстоятелства на 5 броя одобрени оператори, извършващи дейност „Търговия на фуражни добавки и премикси, изготвени на основата на фуражни добавки”.

¹ Одобрените оператори, производители на комбинирани фуражи, предназначени за пазара и за собствената животновъдна ферма, извършващи дейност в един обект са **32** (тези производители, притежават два различни идентификационни номера по един за всеки вид дейност).

На основание чл. 14 от Регламент (ЕО) № 183/2005 временно е отнето одобрението на **1** (един) производител на комбинирани фуражи.

Към 31.12.2014 г. са заличени одобренията на **11** оператора, от които:

○ По искане на оператора, във връзка с чл. 19, ал. 18, т. 1 са заличени одобренията на **9** оператора, както следва:

●4 (четири) оператора извършващи дейност „Търговия на фуражни добавки и премикси”;

●1 (един) оператор извършващ дейност „Търговия на премикси”;

●1 (един) оператор извършващ дейност „Търговия на фуражни добавки”;

●1 (един) оператор извършващ дейност „Производство на премикси от добавки”;

●2 (два) оператора, извършващи дейност „Производители на комбинирани фуражи”;

○ На основание чл. 19, ал. 18, т. 2 от Закона за фуражите в случаите по чл. 15 от Регламент (ЕО) № 183/2005, Удостоверенията за одобрение са отнети на общо **2** оператора, от които на 1 оператор извършващ дейност „Производство на комбинирани фуражи” и 1 оператор извършващ дейност „Търговия на фуражни добавки”.

В сравнение с 31.12.2014 г. (135 броя) броя на операторите попадащи в обхвата на чл. 10 от Регламент (ЕО) № 183/2005 към 31.12.2015 г. е увеличен с 3 броя, което е 2,22%.

При заличените одобрения в сравнение с 31.12.2014 г. (13 броя) към 31.12.2015 г. (11 броя) се наблюдава намаление с 2 броя.

Към 31 декември 2015 г. броят на одобрените обекти за производство и/или търговия с медикаментозни фуражи и/или междинни продукти по чл. 55в, ал. 1 от Закона за фуражите е **10²**, от които:

№ по ред	Вид на оператора	Брой
1.	Производители на медикаментозни фуражи	10

За отчетния период не са издадени Удостоверения за одобрение за дейност „Производство на медикаментозни фуражи, предназначени за пазара”. За отчетния период е заличено одобрението на 1 оператор, извършващ дейност „Производство на медикаментозни фуражи, предназначени за пазара”.

В Република България няма одобрени търговци на медикаментозни фуражи.

Броят на одобрените обекти за производство и/или търговия с медикаментозни фуражи и/или междинни продукти по чл. 55в, ал. 1 от Закона за фуражите е променен в сравнение с броя на операторите към 31.12.2014 г. (11 броя).

За стопанската 2014-2015 г. броят на регистрираните земеделски производители, подали декларация по Приложение № 3 към Наредба № 3 от 29 януари 1999 г. на ниво първично производство на земеделски култури по местонахождение на имота, предназначени за фуражи по чл. 9 и упражняващи дейности по чл. 5, параграф 1 на Регламент (ЕО) № 183/2005 е **9790**, както следва:

№ по ред	Вид на оператора	Брой
1.	Регистрирани обекти на земеделски производители, произвеждащи първични фуражи по местонахождение на имота	6559
2.	Регистрирани обекти на земеделски производители, произвеждащи силажи, като използват силажни добавки, като фуражите са предназначени само за нуждите на собствената им ферма	591
3.	Регистрирани обекти на земеделски производители, смесващи фуражи изключително за собствената си ферма, без да използват добавки и премикси, като използват допълващи фуражи	2341
4.	Регистрирани обекти на земеделски производители, смесващи фуражи и	299

² Одобрените производители на медикаментозни фуражи, предназначени за пазара и за собствената животновъдна ферма, извършващи дейност в един обект са **2 броя** (тези производители, притежават два различни идентификационни номера по един за всеки вид дейност).

При попълване на декларацията за извършване на дейност с първични фуражи, земеделските производители могат да отбележат повече от една от изброените в декларацията дейности.

В сравнение с подадената към 31.12.2014 г. информация от Министерство на земеделието и храните (8575 броя) общият брой на регистрираните земеделски производители, подали декларация по Приложение № 3 към Наредба № 3 към 30.09.2015 г. (9790 броя) се е увеличил с 1215 броя. В сравнение с информацията подадена към 31.12.2014 г. (3204 броя) операторите, смесващи фуражи изключително за собствената си ферма, без да използват добавки и премикси, като използват допълващи фуражи към 30.09.2015 г. (2341 броя) са намалели с 863 броя или с 26,93 %.

Таблица №1: Обобщени данни за регистрирани и одобрени обекти във фуражния сектор към 31 декември 2015 г.

№ по ред	Вид на оператора	Брой
1.	Одобрени обекти във фуражния сектор по чл. 10 от Регламент (ЕО) № 183/2005	137
2.	Регистрирани обекти във фуражния сектор по чл. 9 от Регламент (ЕО) № 183/2005	3344
3.	Одобрени обекти за производство и/или търговия с медикаментозни фуражи и/или междинни продукти по чл. 55в, ал. 1 от Закона за фуражите	10
4.	Регистрирани обекти на земеделски производители, подали декларация по Приложение № 3 към Наредба № 3 от 29 януари 1999 г. на ниво първично производство на земеделски култури, предназначени за фуражи по чл. 9 и упражняващи дейности по чл. 5, параграф 1 на Регламент (ЕО) № 183/2005	9790
Общ брой оператори от сектор „Фуражи”, подлежащи на официален контрол		13281

Българската агенция по безопасност на храните поддържа национални Регистри на одобрените и на регистрираните обекти във фуражния сектор за дейностите определени в член 9 и член 10 на Регламент (ЕО) № 183/2005.

Съгласно разпоредбите на Закона за фуражите и Устройствения правилник на БАБХ отдел „Контрол на фуражите” към дирекция ЗХОЖКФ поддържа и актуализира 7 национални Регистри на регистрираните и на одобрените обекти във фуражния сектор за дейностите, определени в член 9 и член 10 на Регламент (ЕО) № 183/2005, като процедурата е разписана в Закона за фуражите. Същите са публични и са достъпни за потребителите на интернет страницата на БАБХ:

http://www.babh.government.bg/bg/Object/site_register/view/8/

Съгласно подписани двустранни споразумения между Китайската Народна Република (КНР) и Република България отдел „Контрол на фуражите“ поддържа 2 списъка:

- Списък на одобрените предприятия за износ на царевица за КНР;
- Списък на одобрените предприятия за износ на люцерна за КНР.

Същите са публични и са достъпни за потребителите на интернет страницата на БАБХ:

http://www.babh.government.bg/bg/Page/feed_control_Info/index/feed_control_Inf

В изпълнение на изискванията на член 19 на Регламент (ЕО) № 183/2005, Регистърът на одобрените оператори от фуражния сектор е достъпен на сайта на ГД „Здравеопазване и безопасност на храните”:

http://ec.europa.eu/food/food/biosafety/establishments/feed_list_en.html

Регистрацията и одобрението на обектите в сектор „Фуражи” е динамичен процес. Като цяло броя на дейностите извършвани в обектите през 2015 г. (регистрирани и одобрени – 3492 броя) се е увеличил с 3,07% спрямо 2014 г. (3388 броя).

Таблица №2: Брой регистрирани и одобрени обекти през 2014 г. и 2015 г.

Заявена дейност от оператора	Брой обекти към 31.12.2014 г.	Брой обекти към 31.12.2015 г.	Изменение в %
Производители на фуражни суровини, различни от първичното производство на фуражи	420	414	-1,43
Регистрирани търговци на фуражи	2055	2078	1,12
Регистрирани производители на добавки, премикси и комбинирани фуражи	305	326	6,89
Одобрени производители	56	54	-3,57
Одобрени търговци	77	79	2,6
Одобрени оператори извършващи деконтаминация на фуражни суровини, чрез сепариране	1	0	-
Одобрени оператори, извършващи дейност смесване на мазнини	1	4	400
Одобрени обекти за производство и/или търговия с медикаментозни фуражи	11	10	-9,09
Други видове оператори, в т.ч. предприятия, транспортиращи фуражи и оператори, отдаващи складове под наем	462	526	13,85
Общо	3388	3491	3,04

1.3. Производство на фуражи и структуриране на операторите от фуражния сектор

1.3.1. Производство на комбинирани фуражи

За 2015 г. в изпълнение на чл. 146 от Закона за фуражите, по данни предоставени от производителите на комбинирани фуражи са произведени общо 1 151 987,7 тона комбинирани фуражи (КФ), в т. ч. 191 497,3 тона, съдържащи кокцидиостатици. В сравнение с 2014 г. (951 661,9 тона), данните за производството през 2015 г. показват увеличение с 21,1 %.

Делът на производството на комбинирани фуражи за 2015 година за нуждите на собствените животновъдни стопанства е 36,1 % от общото произведено количество, а този за пазара – 63,9 %. В сравнение с 2014 г. се наблюдава повишение на производството на комбинирани фуражи за пазара с 19,22 % и с 24,42 % на производството на комбинирани фуражи за собствени ферми.

В Таблица № 3 са представени обобщените данни за произведените количества комбинирани фуражи за 2015 г. по области.

Таблица №3: Произведени комбинирани фуражи по области 2015 г.

Област	преживни, тона	свине, тона	птици, тона	други, тона	общо, тона
Благоевград	454,1	110,9	75		640
Бургас	3258,3	2718,6	3233,6	281,1	9491,6
Варна	10787	55833,8	25322,8	4104,5	96048,1
Велико Търново	7440,1	12040	162377,3	1256	183113,4
Видин	3515,9	1794	396,6		5706,5
Враца	55,8	39,1	9054,4	43,4	9192,7
Габрово	31,8	1586	3749,8	0,6	5368,2
Добрич	2083	7306,5	23816,2		33205,7
Кърджали	524,6		5882		6406,6
Кюстендил	490,9	153,8	3000,7	2,5	3647,9
Ловеч	2872	5951,5	4513	15196	28532,5
Монтана	4079,5	718,5	13313,5		18111,5
Пазарджик	2931	13392,1	6502,4	25	22850,5

Перник	1396,1	73	3,3		1472,4
Плевен	1652	329	13945	97	16023
Пловдив	16553,8	5238,3	71938,7	930,3	94661,1
Разград	9147,9	21993	44,9		31185,8
Русе	1165,9	105973,4	59511,1	215,6	166866
Силистра	30255,8	6962	7361,6	200,4	44779,8
Сливен	19483,5	5336	89502	1625,5	115947
Смолян	167,6	29	3543		3739,6
София град	1832	1138,2	5738	1810,2	10518,4
София област	16	4756	11587	16,6	16375,6
Стара Загора	6467,7	58673,6	29371,8	3704,5	98217,6
Търговище	2881,5	7504,5	12788	88	23262
Хасково	5690	8116,3	38427,9	91,5	52325,7
Шумен	4975,7	24137,2	4628,2	624,3	34365,4
Ямбол	815	14819,7	4150,4	148	19933,1
Общо	141024,5	366724	613778,2	30461	1151987,7

1.3.1.1. Структуриране на производителите на комбинирани фуражи

Предприятията са структурирани в зависимост от обема на произведените количества комбинирани фуражи през 2015 г. Категориите производители са посочени в Таблицы № 4 и 5.

Таблица № 4: Производство на комбинирани фуражи до 5 000 тона

Произведени количества комбинирани фуражи, тона	Брой предприятия	Съотношение към общия брой предприятия, %	Произведени количества за категорията, Тона	Съотношение към общо произведени количества КФ за 2015 г., %
I. до 500	142	49,7	16895,8	1,5
II. от 500 до 1 000	37	12,9	26997,6	2,3
III. от 1 000 до 2 000	32	11,2	46308,9	4
IV. от 2 000 до 3 000	9	3,2	21625,4	1,9
V. от 3 000 до 4 000	13	4,5	45624,9	4
VI. от 4 000 до 5 000	7	2,4	30573,4	2,6
общо	240	83,9	188026	16,3

От предоставените в справка е видно, че най-голям е дялът на производителите от I-ва категория, с производство до 500 тона комбинирани фуражи. Те **съставляват 49,7 % от общия брой предприятия.**

Таблица № 5: Производство на комбинирани фуражи над 5 000 тона

Произведени количества комбинирани фуражи, тона	Брой предприятия	Съотношение към общия брой предприятия, %	Произведени количества за категорията, тона	Съотношение към общо произведени количества КФ за 2015 г., %
I. от 5 000 до 10 000	21	7,3	163744	14,2
II. от 10 000 до 20 000	11	3,9	173432,6	15,1
III. от 20 000 до 40 000	10	3,5	277055,3	24
IV. над 40 000	4	1,4	349729,8	30,4
Общо	46	16,1	963961,7	83,7

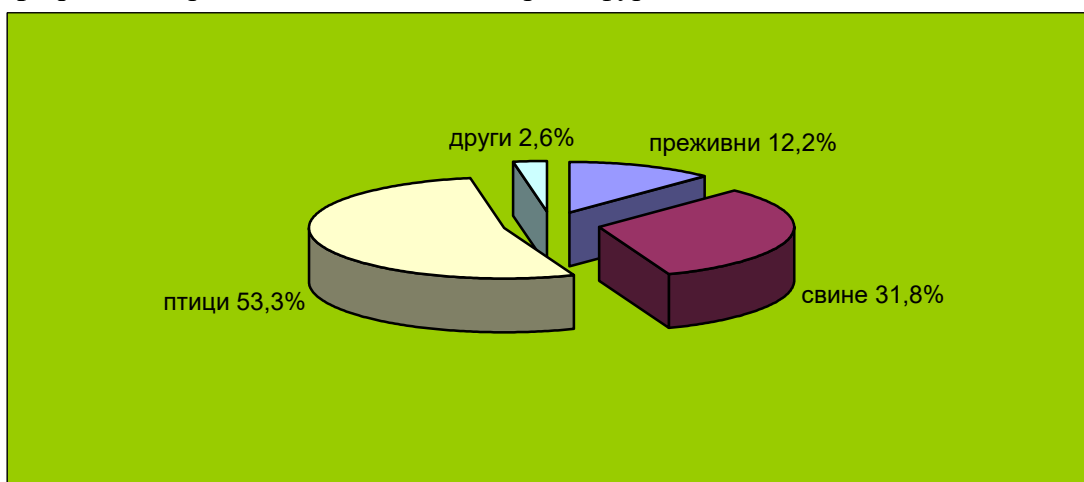
Производството на комбинирани фуражи по видове животни и предназначение е представено в Таблица № 6.

Таблица № 6: Произведени комбинирани фуражи по видове животни и предназначение - за пазара и/или собствените ферми

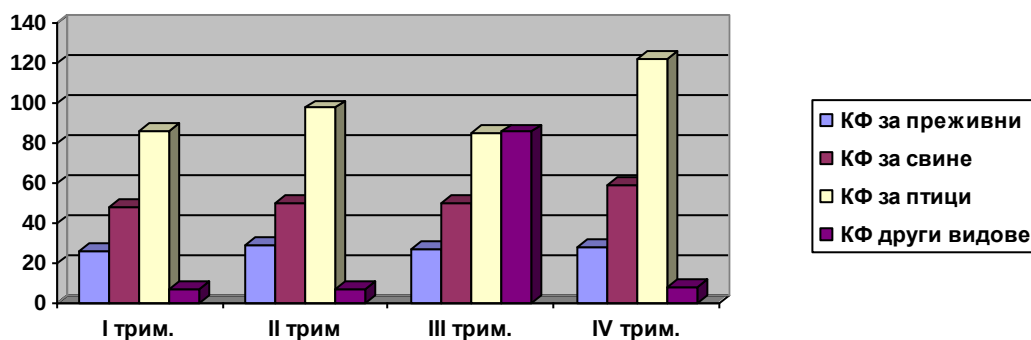
вид КФ тримесечие	за преживни, тона			За свине, тона			за птици, тона			за други, тона			общо тона		
	за пазара	за собствени ферми	Общо	за пазара	за собствени ферми	Общо	за пазара	за собствени ферми	общо	за пазара	за собствени ферми	общо	за пазара	за собствени ферми	общо
I тримесечие	25503,9	8386,4	33890,3	47714,3	35328,4	83042,7	86081,2	51324,2	137405,4	6796,6	1016,1	7812,7	166096	96055,1	262151,1
II тримесечие	28834,4	8165,6	37000	49655,6	38044,4	87700	97676,9	56412,1	154089	6536,1	178,8	6714,9	182703	102800,9	285503,9
III тримесечие	27068,8	8206,4	35275,2	49715,7	38015,1	87730,8	85373,5	55791,4	141164,9	8557,2	17,9	8575,1	170715,2	102030,8	272746
IV тримесечие	27713,6	7145,4	34859	58612,1	49638,4	108250,5	122502,9	58616	181118,9	7342,9	15,4	7358,3	216171,5	115415,2	331586,7
Общо	109120,7	31903,8	141024,5	205697,7	161026,3	366724	391634,5	222143,7	613778,2	29232,8	1228,2	30461	735685,7	416302	1151987,7

Произведеното количество комбинирани фуражи за птици е 613 778,2 тона, което представлява 53,3 % от общото производство.

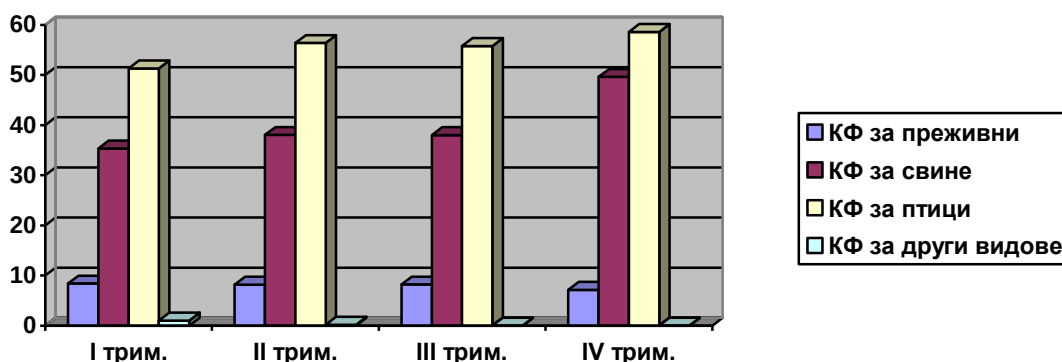
Графика 1. Производство на комбинирани фуражи по видове животни



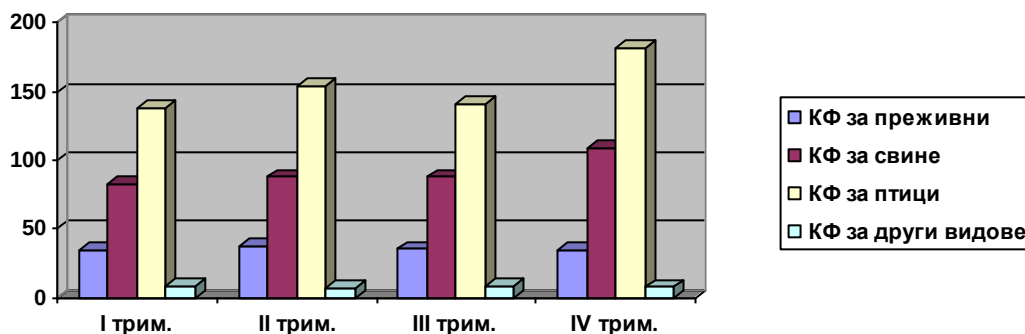
Графика 2. Производство на комбинирани фуражи, предназначени за пазара (по тримесечия, в хил. тона)



Графика 3. Производство на комбинирани фуражи, предназначени за нуждите на собствените ферми по тримесечия, в хил.тона



Графика 4. Общо производство на комбинирани фуражи по тримесечия, в хил. Тона



1.3.2. Производство на медикаментозни фуражи

През 2015 г. в Република България са произвеждани медикаментозни фуражи само за свине в количество 28 897,75 тона. Делът на производството на медикаментозни фуражи през 2015 г. за нуждите на собствените животновъдни стопанства е 79 % от общото произведено количество, а този за пазара – 21 %. В сравнение с 2014 г. (28 333 тона), данните за производството през 2015 г. показват увеличение с 2 %.

Таблица №7: Справка за произведените количества медикаментозни фуражи за 2015 г. по области

Област	Медикаментозни фуражи за свине тона		
	за пазара	за собствени ферми	Общо
Варна	1263	13342	14605
Разград	0	1664,5	1664,5
Русе	820	5214,75	6034,75
Стара Загора	0	335,5	335,5
Шумен	3846,5	2270	6116,5
Ямбол	141,5	0	141,5
Общо	6071	22826,75	28897,75

Графика 5. Процентно разпределение на производството на медикаментозни фуражи по области



1.4. Проверки на оператори от сектор „Фуражи“

През 2015 г. са изпълнявани оперативните цели, заложи в Рамковия план за контрол на фуражите за 2015 година за постигане на стратегическата цел „Ефективно функциониране на системата за контрол върху фуражите“ заложи в Единния многогодишен национален контролен план на Република България за храни, фуражи, здравеопазване на животните, хуманно отношение към тях и защита на растенията (януари 2015 г. - декември 2017 г.) (ЕМНКТ)

При изпълнението на стратегическата цел, стремежът при упражняването на контрола е бил да се постигне висока степен на защита здравето на хората и животните, опазване на околната среда, както и защита от измами и заблуди. За целта, е извършван регулярен, ориентиран към риска контрол на процесите при производството на различните видове фуражи и на самите продукти на всеки един от етапите на производство, преработка, съхранение, транспортиране, разпространение, включително изхранване на фуражите и обхваща, както обекти от фуражния сектор, така и животновъдни обекти, които произвеждат или само изхранват фуражи на животни, които се отглеждат за производство на храни и продукцията им е предназначена за консумация от хора.

В съответствие с чл. 17 от Регламент (ЕО) № 178/2002 операторите от фуражния сектор са отговорни за гарантиране на безопасността на произведените от тях продукти, за опазване здравето на животните и за предотвратяване на рисковете за околната среда.

Официалният контрол на фуражите е планов и текущ. Текущият контрол включва последващи, при съмнение и разследване проверки (сигнали, нотификации по системата RASFF и др.).

Плановият контрол се основава на база ясно разписани критерии за оценка на риска. През 2015 г. е изпълняван “Рамков план за контрол на фуражите за 2015 г.” и “Указания за работа” по неговото изпълнение, които са изготвени на основание предвидените контроли в ЕМНКП - 2015 г. - 2017 г. Планът обхваща контрола на фуражите на всички етапи, включително и изхранването на животните във фермите. За гарантиране на равномерно разпределение при проверките, броят на взетите проби и анализи се определя така, че да се гарантира контрол на всички етапи по веригата във фуражния сектор.

Контролът се извършва чрез:

- проверки, които се извършват без предупреждение в съответствие с изискванията на чл. 3 от Регламент (ЕО) № 882/2004;

- проверки при съмнение за несъответствия/нарушения на законодателството;
- последващи проверки, съгласно резултати от предишни проверки;
- проверки при сигнали, разследвания и нотификации по системата RASFF;
- вземане на проби, съобразно оценката на риска, при съмнение, при сигнали и разследвания;

- одити.

Проверките обхващат:

- Контрол на процесите (производствена и документална проверка);
- Контрол на продуктите (взимане на проби за анализи - хранителен състав, добавки, нежелани и забранени вещества);
- Контрол за спазване изискванията за етикетиране и за защита от заблуда и реклама.

Официалният контрол цели да провери степента на съответствие с общото и специфичното законодателството в сектор „Фуражи”.

На проверки подлежат целевите групи от фуражната верига, както следва:

- Производители;
- Търговци;
- Съхранители и транспортни фирми;
- Вносители;
- Земеделски производители, в т. ч. ферми.

II.8. Официален контрол на остатъци в живи животни и продукти от животински произход за 2014 г. и за контрол на остатъци от пестициди във и върху храни

- Национална мониторингова програма за контрол на остатъци (НМПКО),

-Национална програма за контрол на остатъци от пестициди във и върху храни от растителен и животински произход (НПКОП)

- Ветеринарномедицински продукти (ВМП)

Национална мониторингова програма за контрол на остатъци (НМПКО)

Официален контрол на остатъци в живи животни и продукти от животински произход за 2015 г. и за контрол на остатъци от пестициди във и върху храни

- Национална мониторингова програма за контрол на остатъци (НМПКО):

Националната мониторингова програма за контрол на остатъци от ветеринарномедицински продукти и замърсители от околната среда (НМПКО) в живи животни и продукти от животински произход за 2015 г. е изготвена от дирекция “Лабораторни дейности и стандарти” (ЛДС) при БАБХ, съвместно с Централната лаборатория по ветеринарно санитарна експертиза и екология (ЦЛВСЕЕ). Координиране, контролиране и изпълнение на програмата се осъществява от дирекция ЛДКК и отговорниците от областните дирекции по безопасност на храните (ОДБХ). Пробите се анализират в ЦЛВСЕЕ.

Законодателство:

❖ Закона за ветеринарномедицинска дейност (ЗВД), в сила от 02.05.2006 г., посл. изм. и доп. бр.92 от 22.11.2011 г.)

❖ НМПКО се изготвя съгласно Директива 96/23/ЕО, въведена в националното законодателство с Наредба №119 (ДВ, бр. 6 от 2007 г.) за мерките за контрол върху определени субстанции и остатъци от тях в живи животни, суровини и храни от животински произход, предназначени за консумация от хора.

Въвеждането на клаузите от ЗВД за контрол на ВМП се определят в национално законодателство за контрол на ВМП и замърсители, както и законодателството за Максимално допустимите стойности на остатъчни количества от ветеринарномедицински продукти и замърсители от околната среда.

➤ Регламент (ЕО) № 470/2009 на Европейския Парламент и на Съвета от 6 май 2009 година относно установяване на процедури на Общността за определяне на допустимите стойности на остатъчни количества от фармакологичноактивни субстанции в храни от животински произход, за отмяна на Регламент (ЕИО) № 2377/90 на Съвета и за изменение на Директива 2001/82/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и на Регламент (ЕО) № 726/2004 на Европейския парламент и на Съвета.

➤ Регламент (ЕС) № 37/2010 на Комисията от 22 декември 2009 година относно фармакологичноактивните субстанции и тяхната класификация по отношение на максимално допустимите стойности на остатъчните количества в храните от животински произход.

Официален контрол, извършван в съответствие с чл. 3 от Регламент (ЕО) 882/2004.

С НМПКО е въведена единна система за ефикасен и постоянен контрол върху използваното ветеринарномедицински препарати (ВМП) и замърсители от околната среда в суровини и храни от животински произход.

Цел на контрола е гарантиране безопасността на суровините от животински произход, чрез:

❖ Откриване на наличие на забранени субстанции, посочени в таблица 2 от Регламент (ЕС) № 37/2010;

❖ Спазване изискванията за максимално допустими стойности на остатъчни количества от разрешени субстанции, посочени в таблица 1 от Регламент (ЕС) № 37/2010;

❖ Спазване изискванията за максимално допустими количества за някои замърсители в хранителните, посочени в Приложение I от Регламент (ЕС) 1831/2003.

❖ Установяване на причините, довели до наличие на остатъци от ВМП и замърсители в суровините и продуктите от животински произход и прилагане на разколебаващи мерки при доказани нарушения.

Мониторингът обхваща живи животни във ферми/животновъдни обекти, вкл. проби от сурово мляко, пчелен мед, аквакултури и суровини от животински произход, добити в кланици.

Ежегодно, на база добитото количество суровини и продукти от животински произход за предходната година и идентификация на риска от предходните години, дирекция “Лабораторни дейности и стандарти” към БАБХ, съвместно с ЦЛВСЕЕ изготвят националния план за контрол на остатъци от ВМП и замърсители (НМПКО) и го публикуват на сайта на ЕК. Планът по НМПКО включва вземане на проби от живи животни от ферма и на проби от суровини, добити в кланица (телесни течности и тъкани), и анализирането им в акредитирана лаборатория (Раздел II, чл. 5, ал.1 от Наредба № 119 от 2006 г.) - ЦЛВСЕЕ.

НМПКО е утвърдена от министъра на земеделието и храните със заповед РД 08-11/03.04.2015 г. Изпълнението и отчитането на плана за изпълнение на програмата е разпоредено със заповед на изпълнителния директор на БАБХ № РД 11-590/9.04.2015 г.

Планът за вземане на проби се изпълнява от областните дирекции по безопасност на храните (ОДБХ), съгласно УП на БАБХ, Глава пета, чл. 30 (1), т. 10. Пробоотбора и пробосъбирането се осъществява от определени със заповед на директора на ОДБХ официални ветеринарни лекари, в съответствие с правилата за пробовземане – Приложение I от програмата. Официалните проби се вземат непредвидено, неочаквано, при нефиксирано време и ден от седмицата, запазвайки елемента на изненадата постоянно. Пробовземането се извършва с Акт за вземане на проби по НМПКО – Приложение № 38 към Заповед № РД 11-470/20.05.2011 г. на изпълнителния директор на БАБХ.

Изпълнението на плана се отчита с месечни отчети (образец ЛД-1, утвърден със заповед на изпълнителния директор № РД 11-226/08.04.2011 г.) и тримесечни справки, които се изготвят от отговорниците в ОДБХ и обобщават в дирекция ЛДС.

Изпълнение на НМПКО за 2015 г.:

Проби от едри преживни животни под/над 2 г. (ферма и кланица)

<i>Група субстанции</i>	<i>Брой проби по план 2015 г.</i>	<i>Брой взети проби по план</i>	<i>Изпълнение на план 2015 г. (%)</i>
А (1) Стилбени	14	5	36
А (2) Антитироидни агенти	12	12	100
А (3) Стероиди	14	5	36
А (4) Лактони на резорцилоновата киселина	14	5	36
А (5) Бета-агонисти	12	4	33
А (6) Таблица 2 на 37/2010/ЕС	21	21	100
Б (1) Антибактериални субстанции	17	17	100
Б (2) (а) Антихелминти	3	0	0
Б (2) (б) Антикоксидийни	11	11	100
Б (2) (в) N-метил карбамати	2	2	100
Б (2) (г) Седативи	2	2	100
Б (2) (д) Нестероидни противовъзпалителни	3	2	67
Б (2) (е) Други ФАС	14	5	36
Б (3) (а) ХОП	2	2	100
Б (3) (б) ФОП	2	2	100
Б (3) (в) Химични елементи	3	5	100
Б (3) (г) Афлатоксини	2	3	100
Б (3) (е) Радионуклиди	2	2	100
Общо:	150	105	70

Проби от еднокопитни (ферма и кланица)

<i>Група субстанции</i>	<i>Брой проби по план 2015 г.</i>	<i>Брой взети проби по план</i>	<i>Изпълнение на план 2015 г. (%)</i>
А (1) Стилбени	3	2	67
А (2) Антитироидни агенти	3	3	100
А (3) Стероиди	3	2	67

А (4) Лактони на резорцилоновата киселина	3	2	67
А (5) Бета-агонисти	3	2	67
А (6) Таблица 2 на 37/2010/ЕС	6	6	100
Б (1) Антибактериални субстанции	6	6	100
Б (2) (а) Антихелминти	2	1	50
Б (2) (б) Антикоксидийни	3	3	100
Б (2) (в) N-метил карбамати	1	1	
Б (2) (д) Нестероидни противовъзпалителни	2	1	50
Б (2) (е) Други ФАС	3	1	33
Б (3) (а) ХОП	1	1	100
Б (3) (б) ФОП	1	1	100
Б (3) (в) Химични елементи	2	3 (4*)	100
Б (3) (г) Афлатоксини	1	1	100
Б (3) (е) Радионуклиди	1	1	100
Общо:	42	37	80

**Допълнително е извършено пробовземане на четири съмнителни проби в резултат на установено несъответствие в проба черен дроб от еднокопитно от клиника, показала наличие на химични елементи (кадмий).*

Проби от свине (ферма и клиника)

Група субстанции	Брой проби по план 2015 г.	Брой взети проби по план	Изпълнение на план 2015 г. (%)
А (1) Стилбени	32	5	16
А (2) Антитироидни агенти	31	31	100
А (3) Стероиди	32	5	16
А (4) Лактони на резорцилоновата киселина	32	5	16
А (5) Бета-агонисти	31	8	26
А (6) Таблица 2 на 37/2010/ЕС	82	75 (4*)	91
Б (1) Антибактериални субстанции	139	142	100
Б (2) (а) Антихелминти	20	7	
Б (2) (б) Антикоксидийни	19	19	100
Б (2) (в) N-метил карбамати	19	19	100
Б (2) (г) Седативи	20	20	100
Б (2) (д) Нестероидни противовъзпалителни	20	4	20
Б (2) (е) Други ФАС	32	5	16
Б (3) (а) ХОП	6	6	100

Б (3) (б) ФОП	6	6	100
Б (3) (в) Химични елементи	6	5	83
Б (3) (г) Афлатоксини	6	7	100
Б (3) (е) Радионуклиди	3	3	100
Общо:	536	371	73

**Допълнително са взети четири съмнителни проби в резултат на установено несъответствие в проба кръвен серум от живо прасе, показала наличие на забранени за употреба ВМП.*

Проби от дребни преживни животни (кланица)

Група субстанции	Брой проби по план 2015 г.	Брой взети проби по план	Изпълнение на план 2015 г. (%)
А (1) Стилбени	3	1	33
А (2) Антитироидни агенти	2	1	50
А (3) Стероиди	3	1	33
А (4) Лактони на резорцилоновата киселина	3	1	33
А (5) Бета-агонисти	2	0	0
А (6) Таблица 2 на 37/2010/ ЕС	17	15	88
Б(1) Антибактериални субстанции	45	46	100
Б (2) (а) Антихелминти	9	5	56
Б (2) (б) Антикоксидийни	17	15	88
Б (2) (в) N-метил карбамати	7	7	100
Б (2) (д) Нестероидни противовъзпалителни	10	4	40
Б (2) (е) Други ФАС	3	1	33
Б (3) (а) ХОП	2	2	100
Б (3) (б) ФОП	4	4	100
Б (3) (в) Химични елементи	7	8	100
Б (3) (г) Афлатоксини	3	2	67
Б (3) (е) Радионуклиди	2	2	100
Общо:	128	115	90

Проби от птици (ферма и кланица)

Група субстанции	Брой проби по план 2015 г.	Брой взети проби по план	Изпълнение на план 2015 г. (%)
А (1) Стилбени	46	17	37
А (2) Антитироидни агенти	34	34	100
А (3) Стероиди	46	17	37
А (4) Лактони на резорцилоновата киселина	46	17	37
А (5) Бета-агонисти	44	12	27
А (6) Таблица 2 на 37/2010/ ЕС	88	87	99
Б (1)	126	125	92

Антибактериални субстанции			
Б (2) (а) Антихелминти	16	9	56
Б (2) (б) Антикоксидийни	17	15	88
Б (2) (в) N-метил карбамати	15	15	100
Б (2) (д) Нестероидни противовъзпалителни	16	4	25
Б (2) (е) Други ФАС	46	17	37
Б (3) (а) ХОП	6	6	100
Б (3) (в) Химични елементи	6	6	100
Б (3) (г) Афлатоксини	6	6	100
Б (3) (е) Радионуклиди	4	4	100
Общо:	562	391	70

Проби от яйца

<i>Група субстанции</i>	<i>Брой проби по план 2015 г.</i>	<i>Брай взети проби по план</i>	<i>Изпълнение на план 2015 г. (%)</i>
А (6) Таблица 2 на 37/2010/ ЕС	50	50	100
Б (1) Антибактериални субстанции	50	49	98
Б (2) (б) Антикоксидийни	40	39	98
Б (3) (а) ХОП	45	44	98
Б (3) (е) Радионуклиди	15	15	100
Общо:	200	162	81

Проби от аквакултури

<i>Група субстанции</i>	<i>Брой проби по план 2015 г.</i>	<i>Брай взети проби по план</i>	<i>Изпълнение на план 2015 г. (%)</i>
А (1) Стилбени	11	6	55
А (3) Стероиди	11	6	55
А (6) Таблица 2 на 37/2010/ ЕС	9	9	100
Б (1) Антибактериални субстанции	5	5	100
Б (2) (а) Антихелминти	5	5	100
Б (2) (е) Други ФАС	11	6	55
Б (3) (а) ХОП	4	4	100
Б (3) (в) Химични елементи	7	7	100
Б (3) (г) Афлатоксини В1	4	4	100
Б (3) (д) Багрила	19	19	100
Б (3) (е) Радионуклиди	6	6	100
Общо:	92	77	84

Проби от мляко

<i>Група субстанции</i>	<i>Брой проби по план 2015 г.</i>	<i>Брай взети проби по</i>	<i>Изпълнение на план 2015 г.</i>
-------------------------	-----------------------------------	----------------------------	-----------------------------------

		<i>план</i>	<i>(%)</i>
А (6) Таблица 2 на 37/2010/ ЕС	80	81	100
Б (1) Антибактериални субстанции	95	95	100
Б (2) (а) Антихелминти	36	34	94
Б (2) (д) Нестероидни противовъзпалителни	35	10	29
Б (3) (а) ХОП	9	9	100
Б (3) (б) ФОП	9	10	100
Б (3) (в) Химични елементи	11	13 (15*)	100
Б (3) (г) Афлатоксини	18	18	100
Б (3) (е) Радионуклиди	7	8	100
Общо:	300	275	92

**Допълнително са постъпили 15 съмнителни проби в резултат на установено несъответствие в проба сурово краве мляко с наличие на химични елементи (олово)*

Проби от пчелен мед

<i>Група субстанции</i>	<i>Брой проби по план 2015 г.</i>	<i>Брай взети проби по план</i>	<i>Изпълнение на план 2015 г. (%)</i>
А (6) Таблица 2 на 37/2010/ ЕС	10	10	100
Б (1) Антибактериални субстанции	44	44	100
Б (2) (е) Други ФАС	5	3	60
Б (3) (а) ХОП	17	17	100
Б (3) (б) ФОП	17	18	100
Б (3) (в) Химични елементи	17	15	100
Общо:	110	107	97

Проби от зайци

<i>Група субстанции</i>	<i>Брой проби по план 2015 г.</i>	<i>Брай взети проби по план</i>	<i>Изпълнение на план 2015 г. (%)</i>
А (1) Стилбени	1	1	100
А (2) Антитироидни агенти	1	1	100
А (3) Стероиди	1	1	100
А (4) Лактони на резорцилоновата киселина	1	1	100
А (5) Бета-агонисти	1	0	0
А (6) Таблица 2 на 37/2010/ ЕС	2	2	100
Б (1) Антибактериални субстанции	3	3	100
Б (2) (а) Антихелминти	1	1	100
Б (2) (б) Антикоксидийни	1	1	100
Б (2) (в) N-метил карбамати	1	1	100

Б (2) (д) Нестероидни противовъзпалителни	1	1	100
Б (2) (е) Други ФАС	1	1	100
Б (3) (а) ХОП	1	1	100
Б (3) (в) Химични елементи	1	1	100
Б (3) (г) Афлатоксини	1	1	100
Б (3) (е) Радионуклиди	1	1	100
Общо:	18	17	94

Проби от диви животни

<i>Група субстанции</i>	<i>Брой проби по план 2015 г.</i>	<i>Брой взети проби по план</i>	<i>Изпълнение на план 2015 г. (%)</i>
Б (3) (в) Химични елементи	100	95	95
Б (3) (е) Радионуклиди	100	95	95
Общо:	200	190	95

Национална програма за контрол на остатъци от пестициди във и върху храни от растителен и животински произход (НПКОП)

1.1. Контролна програма съгласно Регламент (ЕС) 400/2014г

Изследвани 13 броя за единични методи за остатъци от пестициди. От анализиранияте 13 броя проби, 1 брой проба броколи е със стойност над MRL. В 3 от изпитваните проби е установено наличие на остатъци от пестициди под максимално допустимите количества ($\leq MRL$).

1.2. Националната програма за контрол на остатъци от пестициди (НПКОП). Изследвани 151 броя проби (плодове, зеленчуци, зърно и зърнени продукти) за 106 остатъка от пестициди за всяка проба или 15506 броя анализи. Установено е наличие на остатъци от пестициди над максимално допустимите количества ($\geq MRL$) в 6 от изпитваните проби (4% положителни проби). Наднормено съдържание на остатъци от пестициди са открити при марули (анализирани 13 проби марули, 2 от тях са над MRL), портокали (анализирани 10 броя в 2 броя са със стойности над максимално допустимото ниво).

1.3. Контролни проверки на БАБХ

Изследвани плодове и зеленчуци, по сигнали и др. - 21 броя проби с 1507 броя анализи за остатъци от пестициди, от които 3 броя са с наднормени стойности. Продуктите в които са открити наднормени стойности са 2 броя рукола по отношение на хлорпирифос и 1 брой ягоди за винклозолин.

ЗА 2016 Г. Е ИЗГОТВЕНА И УТВЪРДЕНА НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА КОНТРОЛ НА ОСТАТЪЦИ ОТ ПЕСТИЦИДИ ВЪВ И ВЪРХУ ХРАНИ И ПРОДУКТИ ОТ НЕЖИВОТИНСКИ ХАРАКТЕР. БРОЯТ ПРОБИ Е 100, ЗА 101 АКТИВНИ БАЗИ НА ПЕСТИЦИДИ ПО МУЛТИКОМПОНЕНТНИ МЕТОДИ; 5 БР. ПРОБИ И ЗА ЕДИНИЧНИ МЕТОДИ ЗА ОСТАТЪЦИ ОТ ПЕСТИЦИДИ И 15 БР. ПРОБИ ЗА УСТОЙЧИВИ ОРГАНИЧНИ ЗАМЪРСИТЕЛИ. ПРОГРАМАТА СЕ ИЗПЪЛНЯВА СЪГЛАСНО ПЛАНА.

За 2015 г. по контролни програми в ЦЛХИК са анализирани 1407 бр. проби за 23 243 броя анализи. Установени са общо 37 бр. несъответстващи проби. (2.6%)

Остатъци от пестициди -184 бр. за 17087, като са установени 9 броя несъответствия, както следва

- НПКОП – 149 бр. проби за 15506 бр. анализи, 6 бр. несъответствия;
- НПКОП (Регламент (ЕС) №400/2014) – 13 бр. проби;
- Контролни проверки на БАБХ – 21 бр. проба за 1507 бр. анализи, 3 броя несъответствия

- Ветеринарномедицински продукти (ВМП)

Ефективност на официалния контрол

Българската агенция по безопасност на храните (БАБХ), чрез Дирекция “Контрол на ветеринарномедицински продукти” контролира: употребата, производството, търговията, съхранението, рекламата на ветеринарномедицински продукти /ВМП/, както и пускането на пазара на ветеринарномедицински продукти, които се състоят или съдържат генетично модифицирани организми или комбинация от генетично модифицирани организми.

Контролът върху търговията с ВМП, както и употребата на ВМП във фермите се извършва съгласно Годишната инспекционна програма на БАБХ за официален контрол върху ВМП, която определя честотата и реда за извършване на проверките на базата на оценка на риска.

За изпълнение на Годишната инспекционна програма за официален контрол върху ВМП са изготвени образци на протоколи /чек-листи/ за извършване на инспекции във всеки от видовете обекти, които подлежат на контрол.

Съгласно Годишната инспекционна програма за официален контрол върху ВМП, инспекторите от ОДБХ извършват най-малко по една проверка в годината на животновъдни ферми за контрол върху употребата на ветеринарномедицински продукти, на обекти за търговия на едро и дребно с ВМП и на ветеринарномедицинските заведения.

При необходимост, за целите на контрола върху производството, търговията и употребата на ВМП, инспекторите и експертите от БАБХ вземат проби от ВМП и/или активни субстанции за извършване на анализ в официалната лаборатория на БАБХ.

В края на всяко тримесечие директорите на ОДБХ изпращат до Дирекция “Контрол на ветеринарномедицински продукти” в ЦУ на БАБХ обобщени доклади за извършените проверки за контрол на ВМП.

Дирекция КВМП изготвя годишен доклад до изпълнителния директор на БАБХ за изпълнението на Годишната инспекционна програма от страна на ОДБХ. Докладът включва и оценка на ефективността на извършения от ОДБХ контрол на ВМП, която се основава на данните от получените доклади от ОДБХ, извършените в ОДБХ проверки за оценка на ефективността на извършвания контрол на ВМП и наблюденията върху работата на инспекторите от ОДБХ при съвместни инспекции на обекти, които подлежат на контрол. В дирекция КВМП се прилага стандартна оперативна процедура за извършване на проверка на ефективността на извършвания от ОДБХ официален контрол на ВМП в съответствие с чл. 8, параграф 3 от Регламент (ЕО) 882/2004. При необходимост от повишаване на ефективността от осъществявания контрол, дирекция КВМП прави предложения до изпълнителния директор на БАБХ и изготвя изменения на образците на документи за извършване на проверки, Годишната инспекционна програма и/или нормативните документи.

За повишаване мерките за ефективност на официалния контрол е извършено:

1. Актуализиране и утвърждаване на образците на заявления за изпълнение на процедурите по всички дейности в компетенциите на дирекцията;
2. Утвърждаване на инструкция за употреба на ВМП по каскаден принцип;
3. Утвърждаване на образец на заявление за издаване на сертификат по Сертификатната схема на СЗО.

2. Информация за контрола и тенденции

- основни приоритети

- критерии за оценка на риска

- основни тенденции в интензитета и вида на контрола

Обекти на контрол по отношение на ветеринарномедицинските продукти са: производители на ВМП, търговци на едро с ВМП и/или активни субстанции, търговци на дребно с ВМП /ветеринарномедицински аптеки/, животновъдни обекти и ветеринарномедицински практики.

Честотата на извършване на инспекции се определя на базата на оценка на риска, в зависимост от:

1. обема на производство, търговия и/или употреба на ВМП;
2. броя, вида и тежестта на нарушения, констатирани при предишни инспекции;

3. естеството на контролираните обекти или продукти, както и спецификата и степента на риск от възникване на несъответствие с изискванията за производство, търговия, съхранение и употреба на ВМП;
4. получени сигнали и жалби във връзка с производство, търговия, съхранение и употреба на ВМП;
5. резултати от лабораторните изпитвания на проби от ВМП или суровини, взети при предходни инспекции;
6. видовете, предназначението и броя на животните или птиците, които обслужва ветеринарната клиника или амбулатория;
7. категорията на ветеринарната амбулатория или клиника;
8. видовете, предназначението и броя на животните или птиците във фермата;
9. обема на производство или употреба на медикаментозни фуражи.

Във връзка с надзора върху антимикробната резистентност, дирекция КВМП стартира ежегодно от притежателите на лицензи за употреба на ВМП събиране и обобщаване на данни за продадени и употребени количества ВМП с антимикробно действие. Данните се предоставят в Европейската агенция по лекарствата и Международното бюро по епизоотии, съгласно утвърдените от ESVAC / Европейска система за надзор на консумацията на ветеринарни антимикробни средства / и OIE формати. Предоставените през 2015 г. данни от страна на БАБХ са включени в Годишния доклад на ESVAC за употребата на антимикробни средства за животни в ЕИП и в доклада на OIE за употребата на антимикробни средства за животни в световен мащаб.

Обобщена справка за извършените проверки от ОДБХ във връзка с официалния контрол върху търговията, съхранението и употребата на ВМП:

- Извършени проверки на обекти за производство на ВМП за съответствие с изискванията за Добра производствена практика - 11 броя
- Извършени проверки от ОДБХ във връзка с официалния контрол върху търговията, съхранението и употребата на ВМП:
Общ брой извършени проверки – 4984 броя, от които:
 - обекти за търговия на едро – 137 броя;
 - обекти за търговия на дребно – 282 броя;
 - ветеринарни лечебни заведения /амбулатории и клиники/ – 964 броя;
 - животновъдни обекти – 3561 броя;
 - зоомагазини – 40 броя;

Представените данни показват, че извършените проверки в обектите, които подлежат на контрол от ОДБХ надвишават минимално заложените, съгласно Инспекционната програма на БАБХ за 2015 г. Това се дължи на допълнително извършени проверки във връзка с подадени сигнали и жалби и на база оценката на риска за всеки отделен обект, въз основа на която са били планирани допълнителни проверки. В отделни обекти все още се констатира сериозни несъответствия с нормативните изисквания, с които се регламентира търговията и употребата на ВМП. Това налага предприемане на мерки за повишаване на ефективността на извършвания от ОДБХ контрол в обектите за търговия с ВМП, ветеринарномедицинските заведения и животновъдните обекти. Необходимо да се подобрят уменията на отговорните за контрола на ВМП служители от ОДБХ за извършване на проверки, установяване на несъответствия и предприемане на последващи мерки. Това може да бъде постигнато чрез увеличаване на честотата на извършваните съвместни проверки с експерти от дирекция КВМП и провеждане на обучение на отговорните служители от ОДБХ, когато е необходимо.

Контрол на фуражи по контролна система „Ветеринарномедицински продукти и остатъци от ветеринарномедицински продукти”

Българска агенция по безопасност на храните контролира производството и търговията на медикаментозни фуражи. Следи се за спазване на изискванията на Наредба № 1 от 11.03.2014 г. за изискванията за производството и/или търговията с медикаментозни фуражи и/или с междинни продукти за производството им (Обн. ДВ. бр. 26 от 21.03.2014 г.).

Към 31.12.2015 г. са одобрени 10 обекта за производство и/или търговия с медикаментозни фуражи и/или междинни продукти по чл. 55в, ал. 1 от Закона за фуражите.

През отчетният период за 2015 г. са извършени общо 15 проверки на одобрени оператори, извършващи дейност производство на медикаментозни фуражи, от които 10 планови проверки, 3 последващи проверки и 2 разследващи проверки. Във връзка с установените несъответствия са дадени предписания. При извършените последващи проверки е установено, че несъответствия с изискванията, посочени в законодателството в областта на фуражите са отстранени от операторите.

II.9. Биологично земеделие

Създаване на ефективна нормативна рамка за развитие на биологичното земеделие

1. През отчетения период е изменен Закона за прилагане на Общата организация на пазарите на земеделски продукти на Европейския съюз в частта отнасяща се до контрола и надзора в биологичното производство.

Направените промени на ЗПООПЗПЕС ще постигнат следните по-важни резултати:

- облекчаване режима на издаване на нови Разрешения по смисъла на чл. 18, ал. 1 от ЗПООПЗПЕС на контролиращи лица, чието предходно разрешение е изтекло;
- въвеждане на допълнителни изисквания към заявителите за издаване на Разрешения, с цел гаранции за ефективен и безпристрастен контрол;
- въвеждане на възможност за ограничаване обхвата на издадените Разрешения, при неефективно изпълнение на делегираните контролни задачи;
- въвеждане на ограничение за кандидатстване и издаване на ново Разрешение за период от 3 години на контролиращи лица, за които е установено системно неспазване на извършвания контрол;
- въвеждане на задължения към контролиращите лица за: актуализиране на информацията за оператори в система на контрол; незабавно предприемане на проверки, необходими действия и предоставяне на информация в определените от компетентния орган срокове във връзка с нарушения от страна на оператори, с които имат сключен договор за контрол и сертификация; писмено уведомление на операторите, с които имат сключен договор за изтичане на срока на разрешението в срок до 30 дни преди датата на неговото изтичане;
- въвеждане на имуществена санкция за контролиращи лица, които не спазват посочените в закона изисквания;
- Гарантиране на официалния контрол и надзор в областта на биологичното производство чрез осъществяване на контрол на дейността на контролиращите лица на биологично производство на основание на чл. 27, ал. 1 на Регламент (ЕО) № 834/2007 и чл. 18, ал. 2 на Закона за прилагане на Общата организация на пазара на земеделски продукти на Европейския съюз.

2. Изготвена и одобрена със Заповед № РД 09-696/08.10.2015 г. „Процедура за обмен на информация на компетентното звено с Европейската комисия”.

3. Изготвена и одобрена със Заповед № РД 09-696/08.10.2015 г. „Процедура за обмен на информация на компетентното звено с държавите членки”.

4. Изготвена и одобрена със Заповед № РД 09-696/08.10.2015 г. „Процедура за обмен на информация между компетентното звено и одобрените от министъра на земеделието и храните контролиращи лица”.

5. Изготвена и одобрена със Заповед № РД 09-740/20.10.2015 г. „Процедура за извършване на годишни надзорни проверки на дейността на контролиращите лица на биологичното производство”.

Информация и тенденции относно контрола

Основна задача на българските власти е да се установи и поддържа надеждна, ефективна и компетентна система на контрол, както в производствения процес, така и в процеса преработка, дистрибуция, търговия и внос.

1. Издаване на разрешение на контролиращи лица:

За гарантиране на контрола над операторите в областта на биологичното земеделие министъра на земеделието и храните издава разрешение на контролиращи лица за извършване на контрол за спазване правилата на биологичното производство съгласно чл. 18, ал. 1 от Закона за прилагане на Общата организация на пазарите на земеделски продукти на Европейския съюз (ЗПООПЗПЕС).

На интернет страницата на министерството се поддържа актуална база данни на лицата, получили разрешение да осъществяват контрол за съответствие на биологичното производство от министъра на земеделието и храните на основа на чл. 16, ал. 3, т. 4 от ЗПООПЗПЕС.

Във връзка с подадени заявления за издаване на разрешения за контрол за спазване правилата на биологичното производство съгласно чл. 18, ал. 1 от ЗПООПЗПЕС, са извършени административни проверки на съответствието на представената от заявителя документация, съгласно чл. 21 от Закона за прилагане на Общата организация на пазарите на земеделски продукти на Европейския съюз (ЗПООПЗПЕС) за получаване на разрешение по смисъла на чл. 18, ал. 1 от същия закон на :

„Балкан Биосерт” ООД
„Кю Сертификейшън” АД
“СЕРЕС – СЕРТИФИКАЦИЯ НА ЕКОЛОГИЧНИ СТАНДАРТИ ” ООД
„Кива БЦС Еко-Гаранти” ООД”
„Космосерт услуги за сертифициране – клон България”
“Институт за контрол на биологични продукти” АД (Институт БИО ЕЛЛАС);
“А СЕРТ Европейска организация по сертифициране” АД
„Агенция за биологична сертификация” ЕООД

След извършените административни проверки и проверките за установяване на фактическото съответствие с представената от заявителя документация в съответствие с разпоредбите на чл. 44, ал. 6, т. 1 и т. 2 от Наредба № 1 от 7 февруари 2013 г. , през 2015 г. са издадени следните нови разрешения за контрол за спазване правилата на биологичното производство съгласно чл. 18, ал. 1 от ЗПООПЗПЕС:

1. Разрешение № BG-BIO-02 на „БАЛКАН БИОСЕРТ”ООД издадено със Заповед РД09-217 от 31.03.2015 г. на министъра на земеделието и храните;

2. Разрешение № BG-BIO-03 на „Кю Сертификейшън” АД издадено със Заповед РД09-222 от 31.03.2015 г. на министъра на земеделието и храните.

3. Разрешение № BG-BIO-04 на “СЕРЕС – СЕРТИФИКАЦИЯ НА ЕКОЛОГИЧНИ СТАНДАРТИ ” ООД издадено със Заповед РД09-3 от 08.01.2015 г. на министъра на земеделието и храните.

4. Разрешение № BG-BIO-06 на „Кива БЦС Еко-Гаранти” ООД” издадено със Заповед РД09-4 от 08.01.2015 г. на министъра на земеделието и храните.

5. Разрешение № BG-BIO-17 на „Агенция за биологична сертификация” ЕООД издадено със Заповед РД09-674 от 05.10.2015 г. на министъра на земеделието и храните.

В резултат на административните проверки в съответствие с разпоредбите на чл. 44, ал. 6, т. 2 от Наредба № 1 от 7 февруари 2013 г. , през 2015 г. е отказано издаването на разрешение за

контрол за спазване правилата на биологичното производство съгласно чл. 18, ал. 1 от ЗПООПЗПЕС на:

1. „Космосерт услуги за сертифициране – клон България”
2. “Институт за контрол на биологични продукти” АД (Институт БИО ЕЛЛАС)
3. “А СЕРТ Европейска организация по сертифициране” АД.

Извършена е една административна проверка на място, съгласно разпоредбите на чл. 44, ал. 5 от Наредба № 1 от 7 февруари 2013 г. за прилагане на правилата на биологично производство на растения, животни и аквакултури, растителни, животински продукти, продукти от аквакултури и храни, тяхното етикетироване и контрола върху производството и етикетироването, за установяване на фактическото съответствие за извършване на контролна дейност с представените документи от заявител за издаване на разрешение.

Във връзка с разпоредбите на чл. 27, параграф 8 от Регламент (ЕО) № 834/2007, компетентният орган, делегиращ контролни задачи на контролните органи, получили разрешение да осъществяват контрол за спазване правилата на биологичното производство съгласно чл. 18, ал. 1 от ЗПООПЗПЕС, осъществява годишни надзорни проверки съгласно чл. 18, ал. 2 от ЗПООПЗПЕС. Съгласно разпоредбите на чл. 46, ал. 1 от Наредба № 1 от 7 февруари 2013 г., отдел „Биологично растениевъдство и животновъдство” планира извършването на годишни надзорни проверки на контролиращите лица. Графикът на годишните надзорни проверки се изготвя на основа на годишните планове на контролиращите лица за извършване на инспекции на оператори, с които имат сключен договор за контрол и сертификация.

Обхватът на годишните надзорни проверки, съгласно чл. 47, ал. 2 от Наредба № 1 от 7 февруари 2013 г., следва да включва административна проверка и проверка на място, придружаваща инспекторска проверка на оператор.

Административната проверка включва проверка на:

- фактическото съответствие с представените документи от контролиращото лице до компетентното звено;

- до един процент от досиетата, заведени в картотеката на контролиращото лице, но не по-малко от две досиета. Всяко разгледано досие се описва в контролен лист от всяко от длъжностните лица, оправомощено да извърши проверката.

Физическа проверка на място по време на инспекция, извършена от инспектор/и на контролиращото лице, на оператор, сключил договор с контролиращо лице за контрол и сертификация цели да установи:

- обективността, независимостта и ефективността на извършвания контрол;
- състоянието на основните критерии, които контролният орган е изпълнил при получаване на разрешението за извършване на дейност по контрол и сертификация;
- съпоставимост между предварително подадените за получаване на разрешение документи, структурата, функционирането и управлението на системата за качеството на контролния орган;
- състоянието на документите на операторите, с които контролиращото лице има сключени договор, минимална честота на извършвания контрол, употреба на подход основан на анализ на риска, извършване на внезапни и допълнителни проверки;
- оценка на опита и квалификацията на персонала по отношение на прилаганото в областта на биологичното земеделие законодателство.

При откриване на нередности и/или нарушения, се предписват коригиращи мерки за отстраняването им.

Годишните надзорни проверки се извършват със Заповед на Министъра на земеделието и храните, като при осъществяване им се извършва административна проверка в офиса на контролиращите лица за установяване на съответствието на процедурите за извършване на контрол и сертификация, каталог на санкциите, които контролиращото лице прилага при установяване на нарушения при биологично производство, техническо оборудване на контролиращото лице, досиета на персонала на контролиращото лице. Извършва се проверка на

досиетата на операторите, с които контролиращото лице има сключени договори за контрол и сертификация. Вторият етап на надзорна проверка е наблюдение на физически инспекции, извършвани от инспектор на контролиращото лице, на оператори, включени в система на контрол на контролиращото лице.

Годишната надзорна проверка завършва със заключение и доклад до министъра на земеделието и храните за резултатите от нея.

В периода са извършени годишни надзорни проверки на единадесет контролиращи лица, които са получили разрешение от министъра на земеделието и храните да осъществяват контрол за спазване правилата на биологичното производство. За констатираните по време на надзорните проверки нарушения и несъответствия на Контролиращите лица са направени предписания и поставени срокове за отстраняване.

През отчетния период е изготвена и одобрена със Заповед № РД 09-740/20.10.2015 г. „Процедура за извършване на годишни надзорни проверки на дейността на контролиращите лица на биологичното производство“.

Целта на процедурата е да се установи единен подход при извършване на проверката и оценяването на обективността, ефективността и компетентността на контрола върху дейността на операторите, извършван от контролиращите лица на биологичното производство, във връзка с разпоредбите по отношение на контрола предвидени в Регламент (ЕО) № 882/2004, в дял V от Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета, Регламент (ЕО) № 889/2008 на Комисията, Закона за прилагане на Общата организация на пазара на земеделски продукти на Европейския Съюз (ЗПООПЗПЕС) и Наредба № 1 от 7 февруари 2013 г. за прилагане на правилата на биологично производство на растения, животни и аквакултури, растителни, животински продукти, продукти от аквакултури и храни, тяхното етикетиране и контрола върху производството и етикетирането. Да се определи честотата на извършване на надзорни проверки и оценка на необходимостта и отговорностите и правомощията.

Дейности свързани с намаляване на прехода съгласно разпоредбите на чл. 36, параграф. 2, т. б от глава 5 на Регламент (ЕО) № 889/2008 на Комисията за определяне на подробни правила за прилагането на Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета.

- През 2015 г., в Министерство на земеделието и храните са постъпили две заявления за намаляване на периода на преход съгласно разпоредбите на чл. 36, параграф. 2, т. б от глава 5 от Регламент (ЕО) № 889/2008 на Комисията за определяне на подробни правила за прилагането на Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета.

Заявленията са разгледани от служителите на отдел „Биологично растениевъдство и животновъдство“ и съгласно разпоредбите на чл. 24, ал. 10 от Наредба № 1 от 7 февруари 2013 г. за прилагане на правилата на биологично производство на растения, животни и аквакултури, растителни, животински продукти, продукти от аквакултури и храни, тяхното етикетиране и контрола върху производството и етикетирането (Наредба № 1 от 7 февруари 2013 г.) на Контролиращото лице подало заявленията са изпратени писма за допълнителни документи във връзка с уточняване на обстоятелствата.

Към края на 2015 г., заявленията са били в процес на разглеждане и оценка.

Дейности свързани със създаването и поддържането на информационни бази данни съгласно разпоредбите на чл.7, чл. 37 и чл. 39 от Наредба № 1 от 7 февруари 2013 г.

1. Актуализация и модернизация на базата данни на лицата, които с цел търговия произвеждат, преработват по биологичен начин или внасят в страната растения и/или животни, растителни и/или животински продукти и храни от растителен и/или животински произход. Създадена е възможността освен информацията за дейностите на операторите, да се добавят и актуалните сертификати за произведените от тях продукти, съгласно изискванията на чл. 92б от Регламент (ЕО) № 889/2008 на Комисията. Изготвени са правила за поддържане, достъп и попълване на Електронна база данни на производители, преработватели и търговци на земеделски продукти и храни, произведени по правилата за биологично производство, в

съответствие с чл. 926 от Регламент (ЕО) № 889/2008 на Комисията и чл. 37 от Наредба №1 от 7 февруари 2013 г.

2. Своевременно актуализиране на базата данни на лица, които осъществяват контрол за спазване на правилата за биологично производство на земеделски продукти и храни и означаването им съгласно изискванията на Регламент (ЕО) № 834/2007;

3. Публикуване на Електронната база данни на сортовете посевен, посадъчен материал и семена от картофи, произведени по методите на биологично производство, налични на територията на Република България.

Други дейности осъществени във връзка с осъществяване на контрола и надзора на биологичната дейност.

- Проведени са срещи с БАБХ, (като компетентен орган при извършването на официален контрол на биологично произведени земеделски продукти и храни в търговска мрежа и при внос на биологични продукти от трети държави) във връзка с координиране на дейностите свързани с изпълнение на разпоредбите за биологично производство.

- Извършена е съвместна проверка с БАБХ, с цел проследимост на биологични продукти от търговска мрежа и внос от трети страни в периода 20-21 август 2015 г., съгласно Заповед № РД 09-578/19.08.2015 г. на министъра на земеделието и храните.

-Проведено е обучение на служителите от дирекция „Контрол на храните“ при ЦУ на БАБХ и ОДБХ, компетентни по осъществяване на контрол в търговската мрежа и при внос на биологични продукти и храни от трети страни, съгласно чл. 1, ал. 4 от Наредба № 1 от 7 февруари 2013 г. за прилагане на правилата на биологично производство на растения, животни и аквакултури, растителни, животински продукти, продукти от аквакултури и храни, тяхното етикетироване и контрола върху производството и етикетироването на тема „Законодателство в областта на биологичното производство” в периода 8-9 октомври в гр. Пловдив и 15-16 октомври в гр. Стара Загора.

-Проведена е среща с Агенция „Митници“, съвместно с БАБХ, по въпроси, свързани с вноса на биологични продукти от трети държави.

Дейности свързани с осъществяване на комуникация с Европейската комисия, другите държави членки, браншовите организации.

-Участие в Комитет по биологично производство. Проведени са седем заседания за отчетния период.

Комитетът по биологично производство се провежда регулярно и се състои от представители на държавите-членки и представители на Комисията. Комитетът е създаден с цел да осигури тясно сътрудничество с властите, отговарящи за биологичния сектор и да гарантира еднакво прилагане на законодателството на ЕС за биологичното производство във всички държави-членки. В рамките на заседанията се обсъждат въпроси, свързани с промени в законодателството в областта на биологичното земеделие, докладване на нотификации, установени нередности, доклади от Експертните групи за технически консултации в областта на биологичното производство и други важни въпроси свързани с контрола и надзора в биологичното производство.

-Преразглеждането на законодателството в областта на биологичното производство е част от Програмата на Комисията за пригодност и резултатност на регулаторната рамка и привеждане в съответствие с договора от Лисабон.

Работната група по качество на храни – Биологично земеделие провежда регулярни заседания с цел техническо обсъждане на новото предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета относно биологичното производство и етикетирането на биологични продукти и за изменение на Регламент (ЕС) № XXX / XXX на Европейския парламент и на Съвета [Регламент относно официалния контрол] и за отмяна на Регламент (ЕО) № 834/2007 под Председателството на съответната държава-членка.

На 23 март 2014 г. Европейската комисия представи предложение за цел да направи преглед на съществуващото законодателство относно биологичното производство и етикетирането на биологични продукти и за изменение на Регламента относно официалния контрол (който все още не е приет), с цел да се премахнат пречките пред развитието на биологичното производство в ЕС, да се гарантира лоялна конкуренция за земеделските производители и оператори, както и да се подобри доверието на потребителите в биологичните продукти.

Техническото обсъждане на това предложение започна в рамките на Гръцкото председателство в Работната група по качество на храни – Биологично земеделие, когато беше представен законодателния пакет, който включва План за действие за бъдещето на биологичното производство в Европейския съюз, Законодателно предложение за регламент и Препоръка за мандат за преговори и продължи в рамките на Италианското председателство.

В рамките на всяко от трите заседания, проведени през 2015 г., на работната група, България е участвала в дискусиите и е представяла своята позиция на техническо ниво по текстовете на Предложението за Регламент на Европейския парламент и на Съвета относно биологичното производство и етикетирането на биологични продукти, за изменение на Регламент (ЕС) № XXX/XXX на Европейския парламент и на Съвета [регламент относно официалния контрол] и за отмяна на Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета съгласно изготвени, съгласувани в рамките на Работна група 7 „Земеделие” и Работна група 8 „Рибарство” и утвърдени указания.

Извършване на разследване, изготвяне на отговори и докладване във връзка с постъпили уведомления за нередности при биологично произведени продукти и храни в системата OFIS към ЕК.

II.10. Генетично модифицирани семена и посадъчен материал

Изпълнителна агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол (ИАСАС) е компетентен орган по отношение на контрола на генетично модифицирани семена и посадъчен материал на територията на Република България. Тази функция е възложена на ИАСАС със Закона за генетично модифицираните организми.

През 2015 г. агенцията контролираше спазването на изискванията на законодателството в областта на генномодифицираните организми чрез тестване на проби от партидите семена, произведени и/или търгувани на територията на Република България за наличие на ГМО, в дирекция „Централна лаборатория” на ИАСАС, и чрез проверка по документи (етикетиране на семената и проверка, дали същите са от разрешени за засяване ГМО сортове).

В съответствие с предварително утвърдения Единен многогодишен национален контролен план за храни, фуражи, здравеопазване на животните, хуманно отношение към тях и защита на растенията за 2015 г. бяха извършени 1000 броя контролни проверки по документи и бяха анализирани 22 проби семена за наличие на ГМО. Резултатите от направените проверки и анализи не показаха наличие на ГМО семена и посадъчен материал на пазара на Р България.

Официалният контрол за наличие на ГМО в семена и посадъчен материал обхваща всички производствени етапи при производство и търговията: производство, заготовка, търговия, разфасоване и преупаковане на семена в регламентирани и нерегламентирани обекти и внос от трети страни. На същия контрол подлежат и семената, доставяни от фирми за целите на сортоизпитването за признаване на нови сортове за вписване в Официалната сортова листа на Република България и за защита правата на селекционера. Обменът на информация се осъществява двупосочно на ниво организация между централното управление и териториалните звена и извън организацията – хоризонтално с бизнес операторите, други държавни структури

като БАБХ, сродни офиси на държавите членки на ЕС и др. и вертикално с МЗХ, Европейската комисия и др.

II.11. Храни с традиционно специфичен характер, защитени географски указания и защитени наименования за произход

Нормативна уредба:

След приключване на националната и европейска процедура съгласно изискванията на Регламент (ЕС) № 1151/2012 през 2015 г. беше регистрирано още едно българско защитено наименование – Храна с традиционно специфичен характер „Кайсерован врат Тракия”. Това стана с публикуването в ОВ на ЕС на Регламент за изпълнение (ЕС) № 2015/2257 на Комисията от 4 декември 2015 г. за вписване на наименование в Регистъра на храните с традиционно специфичен характер [Кайсерован врат Тракия (Kaiserovan vrat Trakiya) (ХТСХ)]. Дирекция „Директни плащания и схеми за качество”, в качеството на компетентно звено в МЗХ, информира сдружението-заявител на регистрацията и контролиращото лице на продукта. Компетентното звено в МЗХ също така уведоми Българската агенция по безопасност на храните (БАБХ) и изпрати бази данни на производителите и на контролиращите лица, с оглед осъществяването на официален контрол върху употребата на защитеното наименование. БАБХ, като официален орган по контрола, от своя страна информира отделите „Контрол на храните” на Областните дирекции по безопасност на храните (ОДБХ). На страницата на МЗХ бяха също публикувани посочения регламент за вписване и базите данни на производителите и на контролиращите лица на продукта.

През 2015 г. започна процедура по изменение на Наредба № 16 от 2007 г. за подготовка и представяне на искания до Европейската комисия относно земеделските продукти и храни със защитени географски означения и традиционно специфичен характер, за контрол за съответствие с продуктова спецификация и поддържане на база данни на производителите и контролиращите лица. Промените в националното законодателство бяха обнародвани в Държавен вестник през 2016 г.

Регулярни официални проверки върху употребата на защитени наименования:

През 2015 г. длъжностни лица от БАБХ са извършили общо 726 инспекции за употребата на защитени географски означения и храни с традиционно специфичен характер в 725 обекта за търговия на дребно и по сигнал в 1 производствено предприятие. При извършените проверки не са констатирани случаи на неправомерно използване на защитени наименования и/или на европейските символи. В един обект за търговия на дребно е констатирано извършване на дейност по нарязване и преупаковане на сирене със ЗНП “Grana Padano” от производител от Италия. Издадено е предписание на търговеца за спиране на тази дейност и то е изпълнено.

По повод сигнал от Генерална дирекция „Развитие на селските райони” на Министерство на производствената реформа, опазване на околната среда и енергетиката на Гърция, БАБХ е извършила проверка в предприятието за производство на сирене с наименование „Фетама”. Проверката е установила, че производителят е регистрирал търговска марка в Патентно ведомство на Република България през 2012 г. за няколко класа стоки, сред които попадат и мляко и млечни продукти, сирене, кашкавал и др. Наименованието „Фетама” е сходно със Защитеното наименование за произход „Фета”, което съгласно Регламент (ЕО) № 1829/2002 се използва само за сирене, произведено по определен начин в определени райони на Гърция, и използването на наименованието „Фетама” е в нарушение с изискванията на чл. 13, пар. 1 от Регламент (ЕС) № 1151/2012. Информацията от проверката е изпратена до МЗХ с молба случаят да бъде отнесен по компетентност. МЗХ изпрати писмо до Патентно ведомство, като прикани марката „Фетама” да бъде служебно заличена, с оглед на това, че нейното съществуване е в нарушение на европейското и националното законодателство. След образуване, през 2015 г., на служебно производство по заличаване, в началото на 2016 г. Патентно ведомство информира МЗХ, че марката „Фетама” е заличена частично за клас 29, включващ продукти сред които мляко и млечни продукти, сирене, кашкавал и др. МЗХ уведоми за това БАБХ и Генерална дирекция

„Развитие на селските райони” на Министерство на производствената реформа, опазване на околната среда и енергетиката на Гърция.

Контрол за съответствие със спецификацията:

Защитени географски указания

Контролът за съответствие със спецификацията на ЗГУ „Горнооряховски суджук” се упражнява от контролиращото лице, акредитирано по стандарт EN ISO/IEC 17065/2012, фирма „Биоагричерт Италия България” ЕООД, гр. Пловдив. То е одобрено със заповед на министъра на земеделието и храните РД 09-288/ 23.04.2013г., съгласно чл. 33, ал. 1 от Наредба 16 от 2007 г. През 2015 г. са извършени 5 проверки на всички 4 производители и са взети 5 проби за лабораторен анализ. Установено е 1 леко несъответствие. Несъответствието е отстранено. Сертификатите за съответствие са потвърдени.

През ноември 2015 г. със заповед на министъра към базата данни се присъединява още един производител, който не е член на сдружението-заявител.

Контролът за съответствие със спецификацията на ЗГУ „Българско розово масло” се упражнява от контролиращото лице, акредитирано по стандарт EN ISO/IEC 17065/2012, фирма „Кю Чертификациони” ООД, оперативен офис – Пловдив. То е одобрено със заповед на министъра на земеделието и храните РД 09-1164/ 25.09.2012г., съгласно чл. 33, ал. 1 от Наредба 16 от 2007 г. През 2015 г. са извършени 3 проверки на производителите и са взети 3 проби за лабораторен анализ. Установено е само едно леко отклонение при един физико-химичен показател. Издадени са сертификати на всички производители.

Храни с традиционно специфичен характер

„Кю Чертификациони” ООД е одобрено за контрол за съответствието: на ХТСХ „Филе Елена” със Заповед РД 09-1011/11.07.2012 г.; на ХТСХ „Роле Трапезица” със Заповед РД 09-1009/11.07.2012 г. и на ХТСХ „Луканка Панагюрска” със Заповед РД 09-124/19.02.2013 г. През 2015 г. е осъществен контрол на две предприятия, производители на ХТСХ „Филе Елена”, „Луканка Панагюрска” и „Роле Трапезица”. Извършени са общо 8 проверки, открити са 5 леки отклонения основно при един физико-химичен показател – готварска сол. Сертификатите за съответствие за 2015 г. са потвърдени от контролиращото лице.

„Биоагричерт Италия България” ЕООД е одобрено за контрол на съответствието: на ХТСХ „Филе Елена” със Заповед РД 09-833/15.12.2014г.; на ХТСХ „Роле Трапезица” със Заповед РД 09-834/15.12.2014г. и на ХТСХ „Луканка Панагюрска” със Заповед РД 09-835/15.12.2014г. През 2015 г. е осъществен контрол на 16 предприятия, производители на ХТСХ „Филе Елена”, „Луканка Панагюрска” и „Роле Трапезица”. Извършени са 51 проверки за изредените продукти, установени са 21 случая на леки несъответствия при физико-химичните показатели (главно водно съдържание и готварска сол) и в производствения процес. Несъответствията са отстранени при допълнителни проверки и са издадени съответните сертификати.

Проверки на контролиращи лица от компетентния орган:

„Кю Чертификациони” ООД

Компетентното звено в МЗХ – дирекция „ДПСК” присъства на 2 проверки с оглед надзор върху „Кю Чертификациони” ООД при производители през 2015 г. с цел проверка на изпълнението на задълженията от страна на контролиращото лице. Заключениета на компетентното звено са, че „Кю Чертификациони” ООД изпълнява функциите си в съответствие с изискванията на европейското и национално законодателство.

„Биоагричерт Италия България” ЕООД

Компетентното звено в МЗХ извърши проверка на място на „Биоагричерт Италия България” ЕООД във връзка с подадено заявление от 09.12.2015 г. за одобрение съгласно чл. 19 от ЗПОПЗПЕС за извършване на контрол за съответствието на спецификацията на ХТСХ „Кайсерован врат Тракия”. Проверката на място за фактическо съответствие на наличните в

офиса на фирмата с предварително представените документи в МЗХ, съгл. чл. 21, ал. 1 от ЗПООПЗПЕС констатира съответствие с представените документи. В резултат на проведената процедура по одобрение, „Биоагричерт Италия България“ ЕООД получи разрешение да упражнява дейност като контролиращо лице със заповед на министъра на земеделието и храните РД 09-41/25.01.2016 г.

III. Съответствие със законодателството по безопасност на храни и фуражи

III. 1. Честота и вид на несъответствието

III.1.1. Здравеопазване на животните и хуманно отношение към тях

При констатиране на нарушение на изискванията за ХОЖ, по време на извършване на проверки от компетентните органи, се предприемат следните действия:

- Издава се предписание за отстраняване на несъответствието в срок от по-малко от 3 месеца, без незабавни действия за административни и наказателни санкции (несъответствие А);
- Издава се предписание за отстраняване на несъответствието в срок от повече от 3 месеца, без незабавни действия за административни и наказателни санкции (несъответствие Б);
- Административни и наказателни санкции (несъответствие В).

За улеснение при извършването на официалния контрол дирекция “Здравеопазване и хуманно отношение към животните, и контрол на фуражите” към ЦУ на БАБХ е изготвила нормативни документи в сферата на хуманното отношение към животните.

Документите са публикувани на интернет страницата на БАБХ:

http://babh.government.bg/bg/actualno-department-health&article_id=107.html

Със Заповед № РД 11- е утвърдена Стандартна оперативна процедура (СОП – ЗХОЖКФ 02). Тя регламентира начина за попълване на годишните таблици, съгласно Решение 2006/778/ЕС, относно минималните изисквания за събиране на информация по време на инспекциите на производствените обекти относно определени животни, отглеждани за селскостопански цели и таблицата за извършени проверки по време на транспорт, съгласно изискванията на Регламент (ЕО) № 1/2005 на Съвета от 22 декември 2004 г. относно защитата на животните по време на транспортиране и свързаните с това операции и за изменение на директиви 64/432/ЕИО и 93/119/ЕО и Регламент (ЕО) № 1255/97, и Решение 2013/188/ЕС на Комисията от 18 април 2013 г. относно минималните изисквания за събиране на информация по време на инспекциите на производствените обекти, относно определени животни отглеждани за селскостопански цели и таблицата за извършени проверки по време на транспорт, съгласно изискванията на Регламент 1/2005/ЕС и Решение 2013/188/ЕС.

Процедура е разработена в съответствие с действащото Европейско законодателство:

1. Регламент (ЕО) № 1/2005 относно защита на животните по време на транспортиране и свързаните с това операции и за изменение на директиви 64/432/ЕИО и 93/119/ЕО;
2. Регламент (ЕО) № 882/2004 от 29 април 2004 г. за официалните проверки, които се извършват с цел верификация на изискванията на закона за храните и фуражите, изискванията за здравеопазване и хуманно отношение към животните;
3. Решение 2013/188/ЕС относно минималните изисквания за събиране на информация по време на инспекциите на производствените обекти, относно определени животни отглеждани за селскостопански цели и таблицата за извършени проверки по време на транспорт, съгласно изискванията на Регламент (ЕО) № 1/2005;
4. Решение 2006/778/ЕС относно минималните изисквания за събиране на информация по време на инспекциите на производствените обекти относно определени животни, отглеждани за селскостопански цели.

Инспектори от отдел „Контрол на храните” към ОДБХ са отговорни за спазване изискванията за ХОЖ по време на клане.

III.1.2. Внос на животни и храни

През ГИП на Р. България в периода 01.01.2015 г. до 31.12.2015 г. са подложени на контрол и обработени общо 4 985 бр. пратки (за 2014 г. 8621) пратки с хранителни продукти за човешка консумация. От тях на физически и лабораторни проверки са преминали 133 бр. (за 2014 г. 110 пратки). Няма установени несъответствия (за 2014 г. има две несъответствия). Лабораторните изследвания са основно по мониторингова програма, но също и на случаен принцип, при регистриран внос на първа пратка или държава и при наличие на RASFF нотификации.

Изследваните продукти са по отношение на Нметил карбамати, органохлорни съединения Б(3)(а), антибактериални субстанции, вкл. сулфонамиди Б(1), тежки метали, багрила, радионуклеиди, хистамин, салмонела.

От продуктите за нечовешка консумация и фуражи от животински и неживотински произход през 2015 г. на контрол са подложени 558 бр. пратки в количество 1 313 775 15 кг, (за 2014 г. 385 бр. пратки). От тях на лабораторен анализ са подложени 47 бр. пратки (за 2014 г. 71 бр.). Резултатите при всички проби са задоволителни.

Пратките с живи животни преминали през ГИП и подложени на ветеринарен контрол са 310 бр. (за 2014 г. 314 бр.). Общият брой животни е 165 193).

При констатиране несъответствия от документално естество или при идентификационната и физическа проверки на ГИП за 2015 г. са установени нарушения свързани с невалидни сертификати, нередовни документи, нерегламентиран внос на неотговарящи за пункта продукти .

Пратките са от САЩ, Китай, Грузия, БЮРМ, Сърбия и Н.Зеландия.

Отхвърлените пратки с живи животни са 13. или в бр. 28 животни. Пратките са от Грузия, Турция и Сърбия и се дължат на липса или нередовни документи или забрана за внос .

Отхвърлените пратки на ГИП с продукти от животински характер за човешка консумация и нечовешка консумация са 68 (без реимпорт). Причините са несъответствия при извършване на документална и проверка за идентичност.

III.1.3. Здраве на растенията – фитосанитарен контрол

При извършването на фитосанитарния контрол при вноса на растения и растителни продукти, са констатиране несъответствия при извършването на документални, идентификационни и физически проверки, които се дължат най-често на:

- неспазване на законодателството;
- основната причина за отхвърлени пратки от определени трети страни на граница е документални несъответствия;
- липса на маркировка на дървения опаковъчен материал - ;
- карантинни вредители.

Естество на риска, който се поражда от несъответствието

Решенията взети от фитосанитарните инспектори на определените гранични пунктове/контролни пунктове/определени пунктове за внос /първи пунктове на въвеждане за унищожаване, връщане в страната на произход или друга трета страна са въз основа на преценка за всяка една отделна пратка, с цел предпазване територията на ЕС от карантинни вредители и недопускане вноса в Европейската общност на пратки несъответстващи на изискванията на законодателството. Всички несъответствия са нотифицирани по системата ЕВРОФИТ – 21нотификации.

Първопричина(и) за несъответствието

Основната причина за установените несъответствия е неспазване на законодателните изисквания за внос на растения и растителни продукт в Европейската общност.

III.1.4. Контрол на пазара и употребата на продукти за растителна защита

При осъществяване на контролната дейност през 2015 г., продуктите за растителна защита за които беше установено, че са неразрешени, с изтекъл срок на годност, с несъответствия по отношение на етикета или с доказано несъответствие на показателите одобрени при разрешаването на продукта, бяха спрени от продажба, запечатани и оставени на отговорно

пазене, с даден срок за унищожаването им, съгласно Закона за управление на отпадъците или иззети от инспекторите от ОДБХ и оставени на съхранение в определените за това складове на територията на страната.

Общото количество на спрените от продажба и иззети от контролния орган ПРЗ са **2 149,663 кг** гранулирани и прахообразни ПРЗ и **257, 23 л** течни ПРЗ. Спрени от продажба и оставени на отговорно пазене в обекта за търговия, са **32,533 кг** гранулирани и прахообразни ПРЗ и **47,717 л** течни ПРЗ.

III.1.5. Качество и безопасност на храни и материали в контакт с храните

Честота и вид на несъответствието

Открити несъответствия и предприети мерки през 2015 г.

При проверките на производствените обекти и обектите за търговия с храни се установява, че като цяло е постигнато съответствие с изискванията на законодателството. Независимо от това, при някои инспекции се съобщава за редица несъответствия с изискванията на законодателството, които са описани по-горе при описанието на осъществяваните дейности. Най-често повтарящите се са:

- Структурни/несъответствия, касаещи сграден фонд и оборудване в обектите:

В обектите за производство, съхранение и търговия на едро и на дребно с храни от животински и неживотински произход най-често повтарящите се несъответствия са свързани с поддръжката на сграден фонд и технологично оборудване - физическото състояние на обектите /под, стени тавани в помещенията, хладилни камери и технологично оборудване/ не отговаря на изискванията на Регламент 852/2002 и Наредба 5/2006 за хигиена на храните, не се използват помещенията в съответствие с тяхното предназначение, липса на достатъчно пространство за осъществяване на дейностите, неефективна вентилация;

- Оперативни /несъответствия по отношение осъществяване на дейностите, свързани с обезпечаване безопасността на продукта/:

- производство, съхранение и реализация на храни в обекти, които не са регистрирани по реда на чл. 12 от Закона за храните;
- превишаване на разрешените групи храни и дейности в обекта;
- реализация на храни с изтекъл срок на годност, без здравна или идентификационна маркировка;
- реализация на храни с етикети, които не съответстват на изискванията на Регламент 1169/2011;
- неспазване на температурните режими на съхранение, посочени от производителя;
- липса на съответствие между наименованието на произвежданите продукти и действително вложените суровини /напр. на етикета е обявен пчелен мед, а след лабораторно изследване е установено, че в продукта е вложен подсладител;
- предписанията не се изпълняват в указаните срокове;

- Документални несъответствия /неправилно водена документация в обекта/:

Липса на пълни и точни записи към системата за самоконтрол;

- за храни от животински произход - некоректно водени записи по НАССР, неактуализирани програми за обучение на персонала, некоректно попълнени търговски документи;
- за храни от неживотински произход - неактуални ТД и НАССР планове, липса на записи по СУБХ, неефективна процедура за сформирание на партиден номер, липса на коректни работни карти и проследяемост;
- в търговски обекти - липса на записи в дневниците за входящ контрол и хладилно съхранение, липса на документи за произход;

Като цяло в обектите за търговия на дребно с храни и обществено хранене най-чести са несъответствията, касаещи:

- сграден фонд и оборудване;
- нередовно водене на документацията и неадекватното поддържане на системите за самоконтрол;
- липса на документи за произход;

- липса на здравна и идентификационна маркировка;
- несъответствия във връзка с прилагане на изискванията на Регламент (ЕО)1169/2011 за етиктирането на храните, при предлагане на неупаковани храни в заведенията за обществено хранене;
- превозване на хранителни продукти в МПС без Удостоверение за регистрация;
- незаверени здравни книжки на персонала.

Най-често срещаните несъответствия, констатирани при извършване на инспекции в предприятия за производство на храни от животински и неживотински произход, складове за търговия на едро с храни от животински и неживотински храни са:

- несъответствия, касаещи сградов фонд и оборудване;
- несъответствия по отношение на етиктирането и представянето на храните;
- липса на изследвания в динамика за доказване срока на годност на някои от произвежданите храни;
- пропуски във воденето на записите по системите за самоконтрол, нередовно водене на записи към СУБХ, неактуални СУБХ с дейността, осъществявана в обекта;
- липса на контрол на ефективността на обучението на персонала.

- Несъответствията констатирани от началник отдела при проверка на дейността на инспекторите са свързани с уменията им да упражняват ефективен контрол в обектите и да водят необходимата документация:

Съгласно изготвените доклади от извършени проверки от началник отдела на инспекторите е констатирано, че се спазват утвърдените образци на документи, предприемат се адекватни мерки за констатираните и описани в докладите нарушения, но не навсякъде е спазена честотата на извършване на официален контрол. Основната причина за това не е в липса на организация на работата, а липса на достатъчно ресурс от работещи инспектори, който да е пропорционален на заложените планове за изпълнение.

Констатирани са несъответствията и пропуски по отношение попълване на Актовете за вземане на проби, съставянето и връчването на АУАН, закъснение при извършване на проверки относно сроковете, поставени в предписанията.

Не се спазва кратността на проверките в обектите. Посочват се като цел теми за извършване на проверките, но изложенията в докладите не са пълни и не обхващат напълно посочените теми. Докладите и констативните протоколи не са подкрепени с доказателства – копия на документи, подкрепящи съответствията или несъответствията.

В някои констативни протоколи и доклади не са добре формулирани целта на инспекцията и заключенията. В някои случаи се установяват липсващи реквизити в издадените документи (констативен протокол или доклад) – не е посочена цел на проверка, законово основание за извършване на проверката или заключение и предприети действия. Инспекторите откриват несъответствията, но дават само устни препоръки или предписания. Не се съставят достатъчно АУАН. Не се извършват цялостни инспекции съгласно одобрена „Процедура за извършване на инспекция в обекти за производство и търговия с храни от неживотински произход“, а по теми, като темите се определят от инспектора.

При някои от наблюдаваните инспекции не се използва одобрените чек-листове с което се нарушава последователността на инспекцията и се допускат пропуски в контрола. Не се демонстрират достатъчно умения при проучване на някои аспекти от законодателството напр. проведени са няколко обучения свързани със законодателството в областта на етиктирането на храните, но има инспектори, които не установяват всички несъответствия в тази област.

III.1.6. Бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води

Предприети административнонаказателни мерки, адекватни на констатираните несъответствия в обектите за производство и търговия с храни (брой предписания, АУАН, наказателни постановления, заповеди и др.)

В хода на осъществения официален контрол през 2015 г., са предприети следните административнонаказателни мерки, адекватни на констатираните нарушения на действащото законодателство в обектите за производство и търговия с храни, както следва:

- връчени предписания – 28 бр.;

- съставени АУАН – **1 бр.**;
- издадени наказателни постановления –**1бр.**;
- издадени заповеди за спиране експлоатацията на обект или на част от него – **3 бр.**;
- издадена заповед за спиране реализацията на храни – **15 бр.**;

Най-честите несъответствия в обектите за производство на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води могат да бъдат класифицирани в следните групи, съобразно обобщените резултати от извършения официален контрол през 2015 г.:

- нарушение на законодателството по отношение етикетирването и представянето на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води;
- установени отклонения по микробиологични показатели;
- установени отклонения по физико-химични показатели;
- неспазване на принципите на добрите производствени и хигиенни практики.

Установените несъответствия са предимно в обекти за производство на бутилирани натурални минерални води, чийто дял спрямо другите обекти - за производство на бутилирани изворни и трапезни води е значително по-голям. Повечето установени несъответствия са незначителни и случайни, като не се установяват тенденции относно тяхната системност на възникване.

Общата констатация е, че установените несъответствия в обектите за производство на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води, както и в предлаганите в търговската мрежа бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води не са създали непосредствен и сериозен риск за здравето на потребителите. В резултат на предприетите адекватни мерки за отстраняване на констатираните отклонения, рискът е сведен до минимум.

III.1.7. Фуражи и хранене на животните

Цялостно съответствие на операторите от фуражния сектор и продуктите (фуражите).

Цялостно съответствие на операторите от фуражния сектор

Резултати от контролната дейност в контролна система „Фуражи и хранене на животните”

Проверки на операторите от фуражния сектор

Цялостният напредък при постигането на стратегическите и специфичните цели в контролна система „Фуражи и хранене на животните” се оценява като положителен. Заложените в Рамковия план за контрол 2015 г. брой проверки към 31.12.2015 г. са изпълнени на 110,25 % (при план 100,00%). В сравнение с 2014 г. (4083 броя) през 2015 г. (4390 броя) броя на извършените планови проверки е увеличен с 7,52 % на основание на извършената оценка на риска на операторите във фуражния сектор по ясни и унифицирани критерии за цялата държава. До 31.12.2015 г. са извършени общо 5365 броя проверки.

Таблица №8. Брой планирани и извършени проверки за 2015 г. на всички етапи от производство (вкл. първично производство на фуражи), преработката, разпространението и изхранването на фуражи:

Брой планирани проверки за периода	Брой извършени проверки				
	Планови/извънпланови	последващи	разследване	по сигнал	Общо
3982	4390	775	186	14	110,25

Проверките обхващат оператори, които упражняват дейности на всеки един от етапите на производство (вкл. първичното), преработка, разпространение, съхранение, транспортиране и изхранване на фуражи. Извършени са 5365 броя проверки (виж таблица 1 от Приложение I) както следва:

1. Проверки на одобрени оператори от фуражния сектор, упражняващи дейност “производство на комбинирани фуражи”

Извършени са 148 проверки на 54 одобрени обекта от фуражния сектор, от които 10 одобрени производители на медикаментозни фуражи (виж таблица 10 от Приложение I).

2. Проверки на регистрирани оператори от фуражния сектор, упражняващи дейност “производство на комбинирани фуражи”

Извършени са 371 проверки на 222 регистрирани обекта от фуражния сектор (виж таблица 11 от Приложение I).

3. Проверки на регистрирани и одобрени оператори от фуражния сектор, упражняващи дейност “производство на фуражни добавки и премикси на основата на добавки”.

Извършени са 17 проверки на 10 обекта от фуражния сектор (виж таблица 12 от Приложение I).

4. Проверки на регистрирани и одобрени оператори от фуражния сектор, упражняващи дейност “производство на фуражни суровини”.

Извършени са 376 проверки на 311 обекта от фуражния сектор (виж таблица 13 от Приложение I).

5. Проверки на регистрирани и одобрени оператори от фуражния сектор, упражняващи дейност “търговия на фуражни добавки и премикси на основата на добавки”.

Извършени са 73 проверки на 73 обекта от фуражния сектор (виж таблица 14 от Приложение I).

6. Проверки на регистрирани оператори от фуражния сектор, упражняващи дейност “търговия на комбинирани фуражи и фуражни суровини”.

Извършени са 1349 проверки на 1049 обекта от фуражния сектор (виж таблица 15 от Приложение I).

7. Проверки на регистрирани оператори от фуражния сектор, упражняващи дейности “отдаване на складове под наем за съхранение на фуражи” и „транспорт на фуражи”.

Извършени са 250 проверки на 235 оператори от фуражния сектор (виж таблица 16 от Приложение I).

8. Проверки на регистрирани оператори от фуражния сектор, упражняващи дейности “пакетиране, препакетиране и етикетиране на фуражи”.

Извършени са 46 проверки на 39 оператори от фуражния сектор (виж таблица 17 от Приложение I).

9. Проверки на оператор от фуражния сектор, упражняващ дейност “деконтаминация, чрез сепариране”.

Извършени са 5 проверки на 1 оператор от фуражния сектор (виж таблица 18 от Приложение I).

10. Проверки на ферми, смесващи фуражи само за нуждите на собствените си животновъдни стопанства, без да използват добавки и премикси, с изк. на силажни и/или изхранващи продуктивни животни;

Извършени са 2432 проверки на 1919 ферми, смесващи фуражи само за нуждите на собствените си животновъдни стопанства, без да използват добавки и премикси и/или изхранващи продуктивни животни и отговарящи на изискванията на чл. 5, параграф 1, буква в), Приложение № I и/или Приложение № III към Регламент (ЕО) № 183/2005. (виж таблица 19 от Приложение I).

Честота и вид на несъответствията

Класификацията на несъответствията е изготвена на основание приложимите изисквания от Приложение II към Регламент (ЕО) № 183/2005, изпълнението на изискванията чл. 6 от Регламент (ЕО) № 183/2005, относно въвеждането на процедури, основани на принципите на НАССР, приложимите изисквания за етикетиране и общите изисквания за проследяемост, посочени в Регламент (ЕО) № 178/2002, Регламент (ЕО) № 1831/2003 относно фуражните добавки, Регламент (ЕО) №767/2009 за търговия с комбинирани фуражи, Закона за фуражите и подзаконовите нормативни актове.

Приложимите изисквания от законодателството са групирани в общо четири области:

- хигиенни изисквания;
- самоконтрол (изпълнение изискванията на плана за контрол на качеството и/или въвеждане на процедури, основани на принципите на НАССР);

- проследяемост – поддържане на записи и архиви и процедури за изтегляне на фуражи от пазара;

- етикетиране - включва етикетиране и обозначения.

Проверки на одобрени производители на комбинирани фуражи (включително и производители на медикаментозни фуражи)

При извършените 148 проверки на такива обекти са установени 51 несъответствия с изискванията на Регламент (ЕО) № 183/2005 за хигиена на фуражите, както следва:

- Хигиенни изисквания – 14 бр.;

- Самоконтрол – 18 бр.;

- Проследяемост – 11 бр.;

- Етикетиране – 8 бр.

Несъответствията за хигиенните изисквания се отнасят основно за непълноти в процедурите за почистване и тяхното изпълнение.

Несъответствията при самоконтрола се отнасят основно за неоценяване на всички опасности в изпълнение на чл. 6 от Регламент (ЕО) № 183/2005 или частично изпълнение на мерките, заложи в Плана за контрол на качеството.

Несъответствията за проследяемост касаят непълното водене на записи.

Несъответствията за етикетиране касаят неизпълнение на чл. 13, чл. 15 и чл. 17 от Регламент (ЕО) № 767/2009.

Проверки на регистрирани производители на комбинирани фуражи.

При извършените 371 проверки на такива обекти са установени 146 несъответствия, както следва:

- Хигиенни изисквания – 31 бр.;

- Самоконтрол – 56 бр.;

- Проследяемост – 32 бр.;

- Етикетиране – 27 бр.

Несъответствията за хигиенните изисквания се отнасят основно за непълноти в процедурите за почистване и тяхното изпълнение.

Несъответствията при самоконтрола се отнасят основно за неоценяване на всички опасности в изпълнение на чл. 6 от Регламент (ЕО) № 183/2005 или частично изпълнение на мерките, заложи в Плана за контрол на качеството. В много редки случаи въведените системи за самоконтрол от страна на операторите от фуражния сектор не съответстват на упражняваната от оператора дейност и обема на производството.

Несъответствията за проследяемост касаят непълното водене на записи.

Несъответствията за етикетиране касаят неизпълнение на чл. 15 и чл. 17 от Регламент (ЕО) № 767/2009.

Проверки на регистрирани и одобрени производители на добавки и премикси на основата на добавки

При извършените 17 проверки на такива обекти са установени 2 несъответствия, както следва:

- Хигиенни изисквания – 0 бр.;

- Самоконтрол – 1 бр.;

- Проследяемост – 0 бр.;

- Етикетиране – 1 бр.

При проверка на този вид оператори от сектор фуражи не са установени несъответствия свързани с хигиенните изисквания. Операторите имат разработени и прилагат процедури за почистване на обектите и оборудването и водят съответно записи по прилагането им.

Несъответствията при самоконтрола се отнасят основно за неоценяване на всички опасности в изпълнение на чл. 6 от Регламент (ЕО) № 183/2005 или частично изпълнение на мерките, заложи в Плана за контрол на качеството.

При проверка на този вид оператори от сектор фуражи не са установени несъответствия свързани с разпоредбите на чл. 18 от Регламент (ЕО) № 178/2002, относно проследяемостта на фуражите.

Несъответствията за етикетиране касаят неизпълнение на чл. 16 от Регламент (ЕО) № 1831/2003.

Проверки на производители на фуражни суровини

При извършените 376 проверки на такива обекти са установени 117 несъответствия, както следва:

- Хигиенни изисквания – 15 бр.;
- Самоконтрол – 59 бр.;
- Проследяемост – 20 бр.;
- Етикетиране – 23 бр.

Несъответствията за хигиенните изисквания са основно, относно непълноти на процедурите за почистване на прилежащите площи.

Несъответствията за самоконтрола се отнасят предимно за пропуски във процедурите за вземане на проби и честота, както и непълен анализ на опасностите за произвежданите фуражни суровини.

Несъответствията за проследяемост основно касаят пропуски в процедурите за изтегляне на фуражи от пазара.

Несъответствията за етикетиране касаят неизпълнение на чл. 15 и чл. 16 от Регламент (ЕО) № 767/2009.

Проверки на регистрирани и одобрени търговци на фуражни добавки и премикси на основата на добавки

От извършените 73 проверки на такива обекти са установени 19 несъответствия, както следва:

- Хигиенни изисквания – 2 бр.;
- Самоконтрол – 9 бр.;
- Проследяемост – 6 бр.;
- Етикетиране – 2 бр.

Несъответствията за хигиенните изисквания се отнасят основно за непълноти в процедурите за почистване на транспортните средства.

Несъответствията за самоконтрол се отнасят главно за непълноти при анализа на опасностите.

Несъответствията за проследяемост се отнасят главно за непълноти в процедурите за обратно изтегляне на продукти от пазара.

Несъответствията за етикетиране касаят неизпълнение на чл. 16 от Регламент (ЕО) № 1831/2003.

Проверки на регистрирани търговци на комбинирани фуражи и фуражни суровини

При извършените 1349 проверки на такива обекти са установени 356 несъответствия, както следва:

- Хигиенни изисквания – 82 бр.;
- Самоконтрол – 87 бр.;
- Проследяемост – 147 бр.;
- Етикетиране – 40 бр.

Несъответствията за проследяемост са основно при търговците на дребно, относно непълно водене на записи, а при търговците на едро (включително вносителите от трети държави) – непълноти в процедурите за изтегляне на фуражи от пазара.

Несъответствията за хигиенните изисквания са основно, относно непълноти на процедурите за почистване на складовите помещения и транспорта.

Несъответствията в самоконтрола се дължат на пропуски в документацията свързана с добрите търговски практики.

Несъответствията при етикетирането е липса на етикети или декларации за съответствие при насипни фуражни суровини, както и пропуски в етикетите отнасящи се до изискванията на Регламент (ЕО) № 767/2009.

Проверки на складове под наем и транспортни фирми

При извършените 250 проверки на складове под наем, транспортни и спедиторски фирми са установени 34 бр. несъответствия, от които:

- Хигиенни изисквания – 6 бр.;
- Самоконтрол – 12 бр.;
- Проследяемост – 16 бр.

Несъответствията за проследяемост се отнасят основно за непълноти във воденето на записи.

Несъответствията в самоконтрола се дължат на пропуски в документацията свързана с добрите търговски практики.

Несъответствията за проследяемост са основно непълноти в процедурите за изтегляне на фуражи от пазара.

Проверки на регистрирани оператори пакетиращи, препакетиращи и етикетиращи фуражи

При извършените 46 проверки на такива обекти са установени 10 несъответствия, както следва:

- Хигиенни изисквания – 3 бр.;
- Самоконтрол – 2 бр.;
- Проследяемост – 2 бр.;
- Етикетиране – 3 бр.

Несъответствията за хигиенните изисквания се отнасят основно за непълноти в процедурите за почистване и тяхното изпълнение.

Несъответствията при самоконтрола се отнасят основно за неоценяване на всички опасности в изпълнение на чл. 6 от Регламент (ЕО) № 183/2005 или частично изпълнение на мерките, заложи в Плана за контрол на качеството. В много редки случаи въведените системи за самоконтрол от страна на операторите от фуражния сектор не съответстват на упражняваната от оператора дейност и обема на производството. Те са взаимствани от други оператори.

Несъответствията за проследяемост касаят непълното водене на записи.

Несъответствията за етикетиране касаят неизпълнение на чл. 15 и чл. 17 от Регламент (ЕО) № 767/2009.

Проверки на оператори деконтаминиращи фуражи, чрез сепариране

При извършените 5 проверки на такъв обект са установени 3 несъответствия, както следва:

- Хигиенни изисквания – 2 бр.;
- Проследяемост – 1 бр.;

Несъответствията за хигиенните изисквания се отнасят основно за непълноти в процедурите за почистване и тяхното изпълнение.

Несъответствията за проследяемост касаят непълното водене на записи.

Установените несъответствия са констатирани при един оператор, като е издаден Акт за установяване на административно нарушение (АУАН). Същият е обжалван от оператора, като съдът на две инстанции намира жалбата за неоснователна и оставя в сила Наказателното постановление, издадено от ОДБХ.

Проверки на ферми, смесващи фуражи само за нуждите на собствените си животновъдни стопанства, без да използват добавки и премикси, с изключение на силажни и/или изхранващи продуктивни животни

При извършените 2432 проверки на такива обекти са установени 661 несъответствия, както следва:

- Хигиенни изисквания – 135 бр.;
- Самоконтрол – 256 бр.;
- Проследяемост – 266 бр.;
- Етикетиране – 4 бр.

Несъответствията за хигиенните изисквания се отнасят основно за непълноти в процедурите за почистване и тяхното изпълнение.

Несъответствията при самоконтрола се отнасят основно в не вземането на проби от фуражи за самоконтрол.

Несъответствията за проследяемост касаят непълното водене на записи.

Несъответствията при етикетирането се отнасят до пропуски за спазването на изискванията на Регламент (ЕО) № 767/2009 в етикетите на фуражите, с които се изхранват животните.

Одити на оператори от фуражния сектор

През 2015 г. са планирани 299 броя одити на регистрирани и одобрени оператори от фуражния сектор, извършващи дейности, попадащи в обхвата на чл. 9 и чл. 10 от Регламент (ЕО) № 183/2005.

Извършени са 265 одита на оператори от фуражния сектор и 33 последващи проверки за изпълнение на препоръки от одити.

Съгласно изискванията на чл. 6 и чл. 7 от Регламент (ЕО) № 183/2005 и във връзка с чл. 26, ал. 2 от Закона за фуражите операторите във фуражния сектор, които извършват дейности, различни от тези на ниво първично производство на фуражи (посочени в член 5, параграф 1) са задължени да имат разработени, въведени и да прилагат процедури, основани на принципите на НАССР.

Извършените 265 броя одити на НАССР системи на оператори от фуражния сектор са, както следва:

- 3 (три) броя одити на одобрени по чл. 10 от Регламент (ЕО) № 183/2005 производители на премикси, изготвени на основата на фуражни добавки;
- 1 (един) брой одит на одобрен по чл. 10 от Регламент (ЕО) № 183/2005 производител на фуражни добавки;
- 24 (двадесет и четири) броя одити на одобрени по чл. 10 от Регламент (ЕО) № 183/2005 производители на комбинирани фуражи;
- 50 (петдесет) броя одити на одобрени по чл. 10 от Регламент (ЕО) № 183/2005 търговци на фуражни добавки и премикси на основата на фуражни добавки;
- 1 (един) брой одит на регистриран по чл. 9 от Регламент (ЕО) № 183/2005 производител на фуражни добавки;
- 1 (един) брой одит на регистриран по чл. 9 от Регламент (ЕО) № 183/2005 производител на премикси, изготвени на основата на фуражни добавки;
- 64 (шестдесет и четири) броя одити на регистрирани по чл. 9 от Регламент (ЕО) № 183/2005 производители на комбинирани фуражи;
- 120 (сто и двадесет) броя одити на регистрирани по чл. 9 от Регламент (ЕО) № 183/2005 производители на фуражни суровини;
- 1 (един) брой одит на регистриран по чл. 9 от Регламент (ЕО) № 183/2005 търговец на фуражи.

Съгласно изискванията на чл. 6а от Регламент (ЕО) № 882/2004 компетентният орган гарантира, че всички членове на персонала, който извършва официален контрол получават за своята сфера на компетентност подходящо обучение, което им дава възможност да изпълняват задълженията си компетентно и последователно да извършват официалния контрол.

С цел спазване на изискванията на чл. 6, буква а) от Регламент (ЕО) № 882/2004 от 01.01.2015 г. до 31.12.2015 г. експертите/инспекторите отговорни за официалния контрол на фуражите са участвали в обучения, организирани от Европейската комисия по програмата „По-добро обучение за по-безопасни храни“. Общо 5 експерти/инспектори, отговорни за официалния контрол на фуражите са преминали обучения по 3 теми.

Таблица № 26. Участие на инспектори/експерти отговорни за официалния контрол на фуражи в обучения организирани от Българска агенция по безопасност на храните (БАБХ) и Европейската комисия по програма „По-добро обучение за по-безопасни храни“ (BTSF) в периода от 1.01.2013 г. до 31.12.2015 г.

№	Тема на обучението	Организатор	2013 г.	2014 г.	2015 г.
---	--------------------	-------------	---------	---------	---------

по ред			Общ брой служители	В т.ч. от ОДБХ	Общ брой служители	В т.ч. от ОДБХ	Общ брой служители	В т.ч. от ОДБХ
1.	Хигиенни правила на Европейския съюз и одитиране на НАССР системи	BTSTF	5	3	5	3	3	2
2.	НАССР принципи и техники на одит	BTSTF	7	4				
3.	Одитиране на НАССР системи в сектор фуражи	БАБХ	2	2	30	28		
4.	Одитна система и извършване на одит, курс А – Изграждане и прилагане на одитна система						1	
5.	Одитна система и извършване на одит, курс Б – Провеждане на одит						1	
	ОБЩ БРОЙ		14	9	35	31	5	2

При извършването на одити на НАССР системи на оператори от сектор „Фуражи” е използвана „Процедура за извършване на одит на обекти за производство, преработка, съхранение и търговия с фуражи в съответствие с чл. 10 от Регламент (ЕО) № 882/2004”, СОП – ЗХОЖКФ – 6, Версия 02. Същата е актуализирана със Заповед № РД 11-1187/07.07.2015 г. на изпълнителния директор на БАБХ. Процедурата е изготвена от отдел „Контрол на фуражите“, дирекция ЗХОЖКФ в изпълнение на чл. 8, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 882/2004 и с цел унифициране на извършването на одити на оператори във фуражния сектор от служителите в ОДБХ. Процедурата, заедно с прилежащите документи към нея са предоставени по електронната поща до всички 28 ОДБХ.

Неразделна част от процедурата са следните унифицирани документи:

1. Въпросник за одит на НАССР система на оператор във фуражния сектор (примерен);
2. Доклад от извършен одит;
3. План за предприети действия от операторите във фуражния сектор;
4. Декларация по чл. 7 от Регламент (ЕО) № 882/2004;
5. Декларация за липса на конфликт на интереси на членове на одитен екип и технически експерти.

При извършване на проверки за ефективността на извършвания официален контрол на фуражи от ОДБХ, в изпълнение на разпоредбата на чл. 8, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 882/2004, експертите от отдел „Контрол на фуражите”, дирекция ЗХОЖКФ проверяват спазването на СОП – ЗХОЖКФ – 6, включително спазени ли са заложените срокове и дали са попълнени всички съпътстващи одита документи. Като доказателства се вземат досиета за извършени одити на оператори. При преглед на документацията от извършените одити е установено, че при 11 ОДБХ не се спазва СОП – ЗХОЖКФ – 6, при които са констатиран пропуски във връзка с прилагане на процедурата. За установените несъответствия са дадени препоръки. Определени са:

- целта на одита – оценка на системата за управление на безопасността на фуражите (съответствие с принципите на НАССР), за да установи дали дейностите и свързаните с тях резултати отговарят на планираните, дали се прилагат ефективно и дали са подходящи за постигане на целите;

- обхвата на одита;
- критериите на одита.

За всеки един одит има издадена заповед на директора на областната дирекция по безопасност на храните, с която е определена датата за одита и одитния екип. Планираните одити са извършени при спазване изискванията на чл. 3, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 882/2004 – стопанските субекти в областта на фуражите са предварително уведомени (дата на извършване, цел и обхват на одитиране, разпространение на доклада и срок за изпълнение на препоръки).

Одитите са извършени на съгласуваната с оператора дата. Проведена е откриваща среща, на която са потвърдени целите, обхвата и критериите на одити. По време на одита е извършен преглед на процедурите и документите на НАССР системата, с цел да се установи дали дейностите и свързаните с тях резултати отговарят на планираните, дали се прилагат ефективно и дали са подходящи за постигане на целите. Проведени са заключителни срещи при приключването на одита, на които са съобщени направените констатации и заключения.

Всеки един одит е приключен с изготвен Доклад от одита, който е предоставен на оператора. Спазени са основните изисквания за провеждане на одити на оператори във фуражния сектор.

Изготвените доклади от извършените одити са в унифицирана форма, която се използва от всички областни дирекции по безопасност на храните.

От извършените 265 одита през 2015 г. на оператори във фуражния сектор може да се направи заключение, че същите са разработили, въвели и прилагат процедури, основани на принципите на НАССР, с което са изпълнени изискванията на чл. 6 и чл. 7 от Регламент (ЕО) № 183/2005. При някои оператори е установено, че същите не са актуални към момента, за което са дадени съответните препоръки.

За всички установени несъответствия са дадени препоръки, по които операторите са предприели корективни действия. Същите са проверени за изпълнението им и са закрити. При изготвянето на Рамковите планове за контрол на оператори във фуражния сектор за 2016 г., в критерии за оценка на риска се взема предвид и оценката на резултатите от извършените през 2015 г. одити.

Анализ на несъответствията

Като цяло не се наблюдава тенденция за групиране на несъответствията по време и етапите от фуражната верига.

По отношение на анализирания фуражи не се наблюдават сериозни несъответствия, които да доведат до опасност за здравето на животните или общественото здраве.

При операторите във фуражния сектор се наблюдават несъответствия, които се дължат на недостатъчни финансови ресурси за инвестиции в ново оборудване, което оказва влияние върху спазването на хигиенните изисквания.

Не са редки случаите, при които не се изпълняват плановете за самоконтрол от страна на операторите от фуражния сектор и фермерите.

Типът и мястото на установяване на несъответствията не представляват потенциален риск за животните.

Констатираните несъответствия и тяхното разпределение са взети предвид при оценката на риска при планирането на рамковия план за контрол 2016 г.

Причините, които водят до несъответствията често са:

- Неосъзната отговорност на операторите в съответствие с Регламент (ЕО) № 178/2002;
- Недостатъчни познания за изискванията на законодателството, например изискванията на Регламент (ЕО) № 178/2002 и Регламент (ЕО) № 183/2005;
- Недостатъчни финансови ресурси от страна на операторите от фуражния сектор.

Съответствие на фуражите

Проверки на продуктите (фуражите)

Взетите проби са анализирани по показатели, декларирани от производителя за съответствие, както и за спазване на допустимите стойности, определени в законодателството.

Общият брой на анализи от взети проби за официалния контрол през 2015 г. е 3780 броя (таблица № 8 от Приложение I), разпределени по показатели, както следва:

- хранителен състав – 872 бр. (таблица № 2 от Приложение I);
- фуражни добавки, с фиксирано максимално съдържание, в това число разрешени кокцидиостатици – 320 бр. (таблица № 3 от Приложение I);
- нежелани вещества – 2173 бр. (таблица № 4 от приложението);
- забранени за влагане медикаментозни субстанции, като фуражни добавки и контаминация на нецелеви фуражи – 104 бр. (таблица № 5 от Приложение I);

- микробиологични изследвания (салмонела) – 282 бр. (таблица № 6 от Приложение I);
- наличие на ГМО – 29 бр. (таблица № 7 от Приложение I)

Честота и вид на несъответствията

От направените 872 бр. анализи на фуражи за хранителен състав, несъответстващи са 2,41 %.

От направените 320 бр. анализи на фуражи за съдържание на фуражни добавки с фиксирано максимално съдържание (в това число разрешени за употреба като фуражни добавки кокцидиостатици), несъответствия са установени при 6,88 % от анализите (Таблица № 3 от Приложение I).

Пробите за количествено определяне на кокцидиостатици са взети с цел установяване на съответствието с декларираните от производителя стойности (заблуда на клиента), както и за съответствие с индивидуалните разрешителни за употреба на фуражните добавки от тази категория. При анализиранияте 13 бр. проби е установено само едно несъответствие с декларираното от оператора количество на кокцидиостатик.

От направените 2173 бр. анализи за съдържание на нежелани вещества (с изключение на неизбежно замърсяване на нецелеви фуражи с разрешени кокцидиостатици като фуражни добавки) във фуражите са установени 2,81 % несъответствия (таблица № 4 от Приложение I).

През 2015 г. са взети 104 бр. проби за анализ съдържанието на забранени за влагане медикаментозни субстанции като фуражни добавки и неизбежен пренос в нецелеви фуражи на разрешени кокцидиостатици. Установени са 4,81 % несъответствия (таблица № 5 от Приложение I).

От направените 282 бр. анализа от фуражи за наличие на салмонела са установени 2,48 % несъответствия (таблица № 6 от Приложение I). При извършения лабораторен контрол през 2015 г., има установени 7 (седем) положителни случая на салмонела. И в седемте случая са предприети своевременни мерки и действия с цел изясняване на причината за несъответстващите резултати.

Анализ на несъответствията при продукти (фуражите)

По отношение на анализиранияте проби се наблюдават незначителни несъответствия. При анализите на добавки от функционална група „съединения на микроелементи“ (Таблица № 9 от Приложение I), повечето несъответствия касаят декларираната от производителите стойност и заблуда на клиента. Установените несъответствия с индивидуалните разрешителни на добавките от тази група са близки до допустимата максимална стойност на добавките.

Установените несъответствия от проби за анализ съдържанието на забранени за влагане лекарствени субстанции като фуражни добавки са следствие на недобро почистване след производство на медикаментозни фуражи или замърсяване на производствената линия с допълващи фуражи, замърсени след производство на медикаментозни фуражи.

2.1.2. Контрол на фуражи по контролна система „Трансмисивни спонгиформни енцефалопатии и странични животински продукти“

Проверки на операторите от фуражния сектор

Отдел „Контрол на фуражите“, дирекция ЗХОЖКФ чрез ОДБХ контролира спазването от страна на операторите от фуражния сектор на тоталната фуражна забрана (чл. 7 и Приложение IV към Регламент (ЕО) № 999/2001) и вътревидовата фуражна забрана (чл. 11 от Регламент (ЕО) № 1069/2009) по отношение на преработените животински протеини.

Контролът във връзка със спазването на фуражните забрани е лабораторен, документален и физически, по цялата верига на производство и разпространение на фуражите, с цел проверка на съответствието с пряко приложимото право на ЕС и националното законодателство.

Лабораторният контрол се извършва в акредитирана лаборатория в структурата на БАБХ, определена със заповед на изпълнителния директор.

С Рамковия план за контрол на фуражите се цели да се постигне високо ниво на защита на здравето на хората и здравето на животните, както е определено в Регламент (ЕО) № 178/2002 както и спазване на изискванията на пряко приложимото право на ЕС и националното законодателство в сектор „Фуражи“.

Планът за контрол се изготвя на областно ниво на базата на оценка на риска по предварително определени критерии, като се взема предвид доколко тежки биха били последиците от възникване на риска за хора, животни или околната среда и се оценява вероятността от проявата на този риск.

Изпълнението на плана за контрол на фуражи по контролна система ТСЕ и СЖП се ръководи и координира от отдел “Контрол на фуражите” към дирекция „Здравеопазване и хуманно отношение към животните, и контрол на фуражите”, ЦУ на БАБХ.

На централно ниво се изготвят Указания за работа и процедури, с цел подпомагане работата на служителите, отговорни за официалния контрол на фуражи в ОДБХ.

Проверките се планират като се взема предвид видът на обекта, честота на установяване на отклонения от изискванията на законодателството, установени несъответствия или нарушения през предходната година. Проверките за спазване на нормативните изисквания на законодателството по контролна система ТСЕ и СЖП се извършват едновременно с тези, по другите контролни системи в областта на фуражите.

Честота и вид на несъответствията

При извършените документални и физически проверки през 2015 г. от инспекторите, отговорни за официалния контрол на фуражи не са констатирани нарушения на чл. 7 и Приложение IV на Регламент (ЕО) № 999/2001 и на чл. 11 на Регламент (ЕО) № 1069/2009 относно фуражните забрани. При отделни оператори от фуражния сектор са констатирани несъответствия във връзка с изискванията, посочени в Приложение IV от Регламент (ЕО) № 999/2001 за етикетирание на комбинирани фуражи, в които са вложени протеини от животински произход като фуражни суровини – рибено брашно, кръвни продукти (хемоглобин).

Съответствие на фуражите

Проверки на продуктите (фуражите)

В периода от 01.01.2015 г. до 31.12.2015 г. са взети общо 465 проби за наличие на съставки от животински произход във фуражи, в т.ч. 42 броя проби във връзка с осъществяването на засилен контрол на оператори с установени несъответствия през 2014 г. и 2015 г. и 28 бр. проби, взети при извършените през отчетния период разследвания.

С цел да се гарантира спазване на изискванията на законодателството за отчетния период са анализирани **72 броя** проби от фуражи за птици, чиито собственици са бенефициенти, получили подпомагане по „мярка Б” – „Гарантиране на оптимално хранене на птиците, чрез заместване на животински протеини от бозайници и рибно брашно с растителни протеинови заместители и незаменими аминокиселини” от схема за държавна помощ „Помощ за реализирането на доброволно поети ангажименти за хуманно отношение към птиците”.

Проби се вземат за наличие на несвойствени (нетипични) и неразрешени за продукта съставки от животински произход от:

Фуражни суровини – фуражни заводи, посредници/складове, ферми

- фуражни суровини от растителен произход, които са с високо протеиново съдържание – соев шрот, слънчогледов шрот, царевичен глутен и др. (поради опасност от фалшифициране);

- фуражни суровини от животински произход – хемоглобин, кръвно брашно, рибено брашно и др. (поради опасност от наличие на несвойствени за суровината съставки – за хемоглобина и кръвното брашно – костни частици от сухоземни животни и риба, а за рибеното брашно – костни частици от сухоземни животни);

- минерални фуражни суровини – монокалциев фосфат, дикалциев фосфат и трикалциев фосфат (на етикета или придружаващите документи трябва да е отразен произхода на тези фуражни суровини - органичен (животински) или неорганичен (неживотински) произход; когато това не е отразено задължително се взема проба, както и в случаите, в които има съмнение, че фуражната суровина не е от неорганичен произход.

Комбинирани фуражи:

- за преживни животни – *фуражни заводи* (поради опасност от кръстосано замърсяване, нерегламентирано влагане в КФ на неразрешени странични животински продукти /или производни продукти); *посредници складове* (поради опасност от кръстосано замърсяване);

ферми (поради опасност от кръстосано хранене, нерегламентирано влагане в КФ на неразрешени странични животински продукти /или производни продукти);

- за непрехватни животни – *фуражни заводи* (необявено влагане в КФ на странични животински продукти /или производни продукти, неразрешено влагане в КФ на преработени животински протеини, добити от вида, за които са предназначени фуражите); *посредници/складове* (необявено съдържание върху етикета или придружаващите документи на странични животински продукти /или производни продукти); *ферми* (необявено влагане в КФ на странични животински продукти /или производни продукти, нерегламентирано влагане в КФ на преработени животински протеини, добити от вида, за които са предназначени фуражите)

В случаите на внос, когато България е първа държава по местоназначение на пратката (фуражни суровини – от растителен и животински произход, комбинирани фуражи) и същата е преминала транзит през другите държави – членки на ЕС се вземат проби за наличие на несвойствени или неразрешени съставки от животински произход.

Протеините от животински произход са рискови по отношение на замърсяване с микроорганизми, поради което се вземат проби от фуражи за наличие на микробиологично замърсяване:

- *Салмонела* – от преработени животински протеини (рибено брашно, кръвно брашно и др.), кръвни продукти (хемоглобин), суроватка, както и от комбинирани фуражи в т.ч. и млекозаместители, които ги съдържат.

- *Ентеробактерии* – проби за наличие на ентеробактерии се вземат от рибено брашно, както и от комбинирани фуражи, в които е вложено същото.

Лабораторният контрол се извършва в акредитирани лаборатории в структурата на БАБХ, определени със заповед на изпълнителния директор.

Взетите проби от фуражи за наличие на *салмонела* за 2015 г. са 39 броя, а за *ентеробактерии* 22 броя.

Честота и вид на несъответствията

При извършения официален контрол през 2015 г. са установени положителни проби от фуражи, взети за целите на официалния контрол за наличие на съставки от животински произход.

Предприети действия при доказани лабораторно положителни проби за наличие на съставки от животински произход през 2015 г.

През 2015 г. се констатира, че 7 оператори (1 от обл. Пловдив, 2 от обл. Враца и 4 от обл. Монтана) са нарушили изискванията на чл. 7 и Приложение IV към Регламент (ЕО) № 999/2001) и са произвеждали или изхранвали, на отглежданите от тях животни, фуражи съдържащи частици от сухоземни животни. Петима от тези оператори са собственици на животновъдни обекти за отглеждане на птици (пилета бройлери), четирима от които са се възползвали от правото си съгласно чл. 48, алинея 2 от Закона за фуражите и са заявили искането си да бъде извършено арбитражно изпитване на пробите от фуражи, при които лабораторно е доказано наличие на частици от сухоземни животни. Арбитражните анализи са извършени в акредитирана лаборатория в държава – членка на ЕС, чрез светлинна микроскопия и real-time PCR метод и потвърждават наличието на ДНК от преживни животни във фуражите. Двама от операторите, при които са установени несъответстващи резултати през отчетния период са производители на комбинирани фуражи.

На основание на извършените разследвания и лабораторни анализи със заповед на директора на ОДБХ Монтана временно е отнето одобрението на един оператор, като производител на комбинирани фуражи предназначени за пазара и за нуждите на собственото животновъдно стопанство. Впоследствие, на основание на подадено искане от оператора, одобрението на същия е отнето за постоянно.

На всички оператори с доказани лабораторно положителни проби за наличие на съставки от животински произход през 2015 г. са съставени актове за установено административно нарушение на изискванията на чл. 274, ал. 1 от Закон за ветеринарномедицинската дейност и са наложени санкции съгласно чл. 449 ал. 2 от Закона. Съответните наказателни постановления са влезли в сила.

Четирима от операторите с доказано положителни проби са и бенефициери по “мярка Б” – “Гарантиране на оптимално хранене на птиците, чрез заместване на животински протеини от бозайници и рибно брашно с растителни протеинови заместители и незаменими аминокиселини” от схема за държавна помощ “Помощ за реализирането на доброволно поети ангажменти за хуманно отношение към птиците”, за констатираните несъответствия е уведомен и Държавен фонд “Земеделие”.

Засилен официален контрол през 2015 г. на оператори с доказани лабораторно положителни проби за наличие на съставки от животински произход през 2014 г.

През 2015 г. е извършен засилен контрол при 12 оператори, с доказани лабораторно положителни проби за наличие на съставки от животински произход в изхранваните или произвеждани от тях фуражи.

Съгласно извършената оценка на риска от служителите отговорни за официалния контрол на фуражите в ОДБХ Варна, ОДБХ Видин, ОДБХ Враца, ОДБХ Габрово, ОДБХ Монтана, ОДБХ Плевен, ОДБХ София област, ОДБХ Стара Загора и ОДБХ Шумен, тези оператори бяха подложени на засилен официален контрол през 2015 г., основаващ се на вземане на проби от фуражи за изпитване за наличие на съставки от животински произход.

Съгласно извършената оценка на риска през 2016 г. на засилен контрол ще бъдат подложени 6 (шест) оператори с доказани лабораторно положителни проби за наличие на съставки от животински произход в изхранваните от тях фуражи. Пробите за засилен контрол на тези оператори са планирани и включени в Рамковите планове за контрол на фуражите по контролна система ТСЕ и СЖП за 2016 г. на ОДБХ Враца, ОДБХ Монтана и ОДБХ Пловдив.

С цел да се гарантира спазване на изискванията на законодателството, 72 броя проби от анализирания през отчетния период 454 проби, са от фуражи за птици, чиито собственици са бенефициери по „мярка Б” – „Гарантиране на оптимално хранене на птиците, чрез заместване на животински протеини от бозайници и рибно брашно с растителни протеинови заместители и незаменими аминокиселини” от схема за държавна помощ „Помощ за реализирането на доброволно поети ангажменти за хуманно отношение към птиците”.

За всеки един получен положителен резултат, ЦУ на БАБХ незабавно уведомяваше писмено съответната областна дирекция по безопасност на храните, като се даваха методически указания за извършване на разследващи проверки и предприемане на всички законови мерки и действия.

Всички налични партии от несъответстващите фуражи са унищожени след издаване на Разпореждане за унищожаване от инспекторите, отговорни за официалния контрол на фуражи в съответната областна дирекция по безопасност на храните.

При извършения лабораторен контрол през 2015 г., са установени по един положителен случай на салмонела и ентеробактерии във фуражи. При извършените разследващи проверки са предприети всички законови мерки и действия.

Таблица № 9. Отчет по изпълнение на рамков план за контрол на фуражите по контролна система „Трансмисивни спонгиформни енцефалопatii и странични животински продукти“

**Съставки от животински произход
01.01.2015 – 31.12.2015 г.**

ОДБХ	Рамков план 2015 г.	Изпълнение на Рамков план 2015 г. (%)	Изпълнение на Рамков план 2015 г. и взети проби във връзка със засилен контрол на оператори	Взети проби във връзка с извършени разследвания през 2015 г.
------	---------------------	---------------------------------------	---	--

Благоевград	8	100%	8	0
Бургас	8	75%	6	0
Варна	17	100%	19	0
Велико Търново	22	100%	22	0
Видин	14	100%	14	4
Враца	16	100%	19	10
Габрово	14	107,14%	16	0
Добрич	11	100%	11	0
Кърджали	9	122,22%	11	0
Кюстендил	11	100%	11	0
Ловеч	15	73,33%	11	0
Монтана	20	110%	23	14
Пазарджик	13	100%	12	0
Перник	14	100%	14	0
Плевен	20	110%	23	0
Пловдив	18	105,56%	22	0
Разград	16	100%	16	0
Русе	10	120%	13	0
Силистра	15	86,67%	13	0
Сливен	20	100%	20	0
Смолян	10	110%	11	0
София-град	10	110%	11	0
София област	17	105,88%	18	0
Стара Загора	22	100%	26	0
Търговище	9	111,11%	10	0
Хасково	16	100%	16	0
Шумен	22	100%	25	0
Ямбол	16	100%	16	0
ОБЩО	413	101,45%	437	28

**Таблица № 10. Микробиологично замърсяване – салмонела
01.01.2015 – 31.12.2015 г.**

ОДБХ	Рамков план 2015 г.	Изпълнение на Рамков план 2015 г. (взети и анализирани проби)	Изпълнение на Рамков план 2015 г. (%)
Благоевград	-	-	
Бургас	1	0	0%
Варна	4	5	125%
Велико Търново	4	2	50%
Видин	1	1	100%
Враца	2	2	100%
Габрово	1	1	100%
Добрич	-	-	
Кърджали	1	2	200%
Кюстендил	1	1	100%
Ловеч	2	2	100%
Монтана	-	-	
Пазарджик	1	1	100%
Перник	1	0	0%
Плевен	1	1	100%
Пловдив	1	1	100%
Разград	-	-	
Русе	4	4	100%
Силистра	2	2	100%
Сливен	2	2	100%
Смолян	3	3	100%
София-град	1	1	100%
София област	1	0	0%
Стара Загора	6	6	100%
Търговище	1	0	
Хасково	3	2	

Шумен	3	0	0%
Ямбол	1	0	
ОБЩО	48	39	81,25%

**Таблица № 11. Микробиологично замърсяване – ентеробактерии
01.01.2015 – 31.12.2015 г.**

ОДБХ	Рамков план 2015 г.	Взети и анализирани проби през периода 01.01. – 31.12.2015 г.	Изпълнение (%) 2015 г.
Благоевград	-	-	
Бургас	1	0	0%
Варна	4	4	100%%
Велико Търново	1	0	0%
Видин	-	-	
Враца	-	-	
Габрово	1	1	100%%
Добрич	-	-	
Кърджали	1	1	100%
Кюстендил	-	-	
Ловеч	1	1	100%
Монтана	-	-	
Пазарджик	1	1	100%
Перник	1	1	100%
Плевен	-	-	
Пловдив	-	-	
Разград	-	-	
Русе	4	4	100%
Силистра	2	2	100%
Сливен	-	-	
Смолян	2	2	100%
София-град	-	-	
София област	-	-	
Стара Загора	4	4	100%
Търговище	-	-	
Хасково	2	1	50%
Шумен	-	-	
Ямбол	-	-	
ОБЩО	25	22	88%

2.1.3. Контрол на фуражи по контролна система „Ветеринарномедицински продукти и остатъци от ветеринарномедицински продукти”

Българска агенция по безопасност на храните контролира производството и търговията на медикаментозни фуражи. Следи се за спазване на изискванията на Наредба № 1 от 11.03.2014 г. за изискванията за производството и/или търговията с медикаментозни фуражи и/или с междинни продукти за производството им (Обн. ДВ. бр. 26 от 21.03.2014 г.).

Към 31.12.2014 г. са одобрени 10 обекта за производство и/или търговия с медикаментозни фуражи и/или междинни продукти по чл. 55в, ал. 1 от Закона за фуражите.

През отчетния период за 2015 г. са извършени общо 15 проверки на одобрени оператори, извършващи дейност производство на медикаментозни фуражи, от които 10 планови проверки, 3 последващи проверки и 2 разследващи проверки. Във връзка с установените несъответствия са дадени предписания. При извършените последващи проверки е установено, че несъответствията с изискванията, посочени в законодателството в областта на фуражите са отстранени от операторите.

2.1.4.Контрол на ГМО във фуражи

Резултати от контролната дейност на ГМО във фуражи във връзка със спазването на приложимото право в ЕС и националното законодателство

Проверки на оператори от сектор фуражи за спазване на законодателството относно ГМО във фуражи

Дирекция “Здравеопазване и хуманно отношение към животните, и контрол на фуражите”, отдел „Контрол на фуражите” чрез областните дирекции по безопасност на храните извършва *официален контрол на фуражите на територията на Република България.*

Българската агенция по безопасност на храните (БАБХ) извършва официален контрол на фуражите в Република България за спазване на изискванията на законодателството по фуражите, включително за спазване на разпоредбите на Регламент (ЕО) № 1829/2003 на Европейския парламент и на Съвета относно генетично модифицираните храни и фуражи и Регламент (ЕО) № 1830/2003 на Европейския парламент и на Съвета относно проследяването и етиктирането на генетично модифицирани организми и проследяването на храни и фуражи от генетично модифицирани продукти. Контролът върху генетично модифицирани фуражи, включва контрол на пускането на пазара, проследяването и етиктирането на фуражи, които съдържат, състоят се или са произведени от ГМО, за да се предостави възможност за информиран избор на потребителите.

Република България спазва изискванията на директно приложимото право на ЕС и изискванията на Закона за фуражите по отношение на пускането на пазара на генетично модифицирани фуражи. За търговия и влагане във фуражите при храненето на животните се допуска използването само на разрешени генетично модифицирани фуражи, ако за същите има публикувано Решение на Комисията в Официалния вестник на ЕС. Разрешенията за пускане на пазара генетично модифицирани храни и фуражи се включват в Регистъра на Европейския съюз за генетично модифицираните храни и фуражи, в съответствие с Регламент (ЕО) № 1829/2003.

Извършени проверки през 2015 г. за спазване на разпоредбите на Регламент (ЕО) № 1829/2003 и Регламент (ЕО) № 1830/2003

През 2015 г. от извършените общо 5352 броя проверки за спазване на изискванията на законодателството по фуражите 691 броя проверки са включвали и проследяване на генетично модифицирани фуражи и етиктиране на ГМФ. При извършения контрол не са установени несъответствия с приложимото законодателство.

Съответствие на фуражите

Проверки на продуктите (фуражите) - Анализирани проби от фуражи, взети за целите на официалния контрол на фуражите за наличие на ГМО и резултати от изследванията

Ежегодно БАБХ чрез отдел „Контрол на фуражите” към дирекция ЗХОЖКФ обобщава Рамков план за контрол на фуражите на Република България, който включва изготвените от ОДБХ рамкови планове за контрол. Рамковият план за контрол се изготвя на база оценка на риска, който включва и анализ на проби, взети за целите на официалния контрол на фуражите за наличие на генетично модифициран материал. Взетите проби за наличие на ГМО се анализират в акредитираната лаборатория „СЖС България“ ЕООД, определена със заповед на изпълнителния директор на БАБХ, съгласно разпоредбата на чл. 49, ал. 2 от Закона за фуражите.

Съгласно Рамковия план за контрол на фуражите за 2015 г. са планирани 30 проби за наличие на ГМО във фуражи. С оглед проверка на съответствието с изискванията на законодателството в областта на фуражите, при осъществяване на официалния контрол, проби за наличие на ГМО се вземат не само от фуражи с декларираното върху етикета или придружаващите партидата документи съдържание на ГМО, а и от фуражи, при които не е обявено съдържание на ГМО.

През 2015 година са взети и анализирани 29 броя проби за съдържание на ГМО от различни видове фуражни суровини и комбинирани фуражи. При извършените анализи не е установено несъответствие относно наличие на неразрешени за влагане генетично модифицирани фуражи. При извършените анализи на взетите проби за целите на официалния контрол е установена употребата на ГМ соя със следните уникални идентификатори Soya Event GTS 40-3-2

(MON-04032-6), Soya Event MON89788 (MON89788-1), Soya Event MON87701 (MON-87701-2), Soya Event A2704 (ACS-GM005-3). Вземането на пробите за целите на официалния контрол на фуражите се разпределят равномерно през цялата година.

Разпределението на пробите по видове фуражи е както следва:

- фуражните суровини (царевица, царевичен грис, паспал от царевичен глутен, соев шрот, слънчогледов шрот, рапичен шрот) 16 броя;
- пълноценен фураж за птици (всички категории) 9 броя;
- пълноценен фураж за преживни (всички видове и категории) 1 брой;
- пълноценен фураж за свине (всички видове и категории) 1 брой;
- допълващ фураж за свине 1 брой;
- храна за папагали 1 брой.

Честота и вид на несъответствията

При вземането на проби за ГМФ, за целите на официалния контрол, се взема и декларация за съответствие (при насипни фуражи) и етикет (при пакетирани фуражи), с които да се сравнят резултатите от анализ. Не са установени несъответствия спрямо приложимото законодателство за етикетиране на фуражите. При 15 броя от взетите проби за наличие на ГМФ не е установено наличие на ГМО.

Анализ на несъответствията при продукти (фуражите)

При извършените анализи на 29 проби през 2015 г. не е установено наличие на генетично модифициран материал, упоменат в член 2 на от Регламент (ЕС) № 619/2011 на Комисията от 24 юни 2011 година за определяне на методите за вземане на проби и анализ за целите на официалния контрол на фуражите по отношение на наличието на генетично модифициран материал, за който е в ход процедура за даване на разрешение или за който разрешението е изтекло.

2.1.5. Контрол на диоксини във фуражи

През 2015 г. са взети общо 36 проби от фуражи за съдържание на диоксини и диоксиноподобни полихлорирани бифенили. При извършените анализи на всички проби е установено, че всички са съответстващи на законодателството. Въпреки това дори и да не се надвишават максимално допустимите стойности посочени в Директива 2002/32/ЕО се установява наличие на диоксини и диоксиноподобни полихлорирани бифенили в анализираниите проби. В таблицата по-долу са предоставени сравнителни данни за извършения лабораторен контрол за съдържание на диоксини и диоксиноподобни полихлорирани бифенили в проби от фуражи.

Таблица № 12. Данни от официалния контрол на фуражите през 2013, 2014 и 2015 година

Вид фураж	Брой проби по години			Диоксини (TEQ ng/kg) 0,75 съотнесено към фуражи със съдържание на влага 12 %			Сума от диоксини и диоксиноподобни полихлорирани бифенили (TEQ 1,25 ng/kg)		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Комбиниран фураж	10	21	6	0,14 – 0,30	0,16 – 0,32	0,27-0,36	0,22 – 0,29	0,19 – 0,43	0,37-0,48
Допълващ фураж			5			0,32-0,42			0,43-0,5
Фуражни добавки	2	5	1	0,16 – 0,25	0,20 – 0,39	0,40	0,32	0,26 – 0,31	0,5
Премикс от добавки	3	1		0,14 – 0,23	0,23				
Креда	2	4	1	0,15 – 0,19	0,13 – 0,38	0,30	0,42	0,14 – 0,32	0,36
Слама	13	2		0,15 – 0,29	0,25		0,22 -0,33	0,30 – 0,32	
Люцерново сено	11		1	0,15 – 0,29		0,40	0,42		0,48
Царевичен глутен	1	1	2	0,15	0,26	0,32-0,37	0,22	0,34	0,36-0,48
Сухи пивни дрожди		1			0,25			0,30	
DDGS			2			0,29-0,34			0,36-0,42
Пшеница и пшенични трици		2			0,29 – 0,32			0,34 – 0,38	
Суха палмова мазнина	1	2		0,35	0,76 – 0,80		0,41		
Калциева сол на мастни киселини от палмово масло		1	1		0,35	0,44			

Смес от растителни масла и мастни киселини		1	1		0,29	0,43			0,52
Сурово слънчогледово масло	2	1		0,11 – 0,15	0,27		0,12 – 0,16	0,47	
Филтърна утайка	1			0,22			0,27		
Слънчоглед	1			0,15			0,22		
Слънчогледов шрот	25	7	8	0,13 – 0,29	0,13 – 0,34	0,31-0,37	0,20 – 0,42		0,37-0,43
Слънчогледов експелер	4	6	2	0,14 – 0,29	0,26 – 0,46	0,34-0,39	0,20 – 0,36	0,31 – 0,46	0,43-0,47
Рапичен шрот		1	2		0,25	0,34-0,37		0,32	0,44-0,46
Соев шрот			3			0,30-0,39			0,39-0,46
Соев експелер			1			0,31			0,39
Общо	76	56	36						

TEF (= фактори за токсична еквивалентност)

2.1.6. Контрол на микотоксини във фуражи

Съответствие на фуражите

Проверки на продуктите (фуражите)

През 2015 г. беше планирано вземането на 248 проби, предназначени за анализ за съдържание на микотоксини във фуражи, като са обхванати всички оператори от фуражния сектор, включително производители на фуражни суровини, търговци на фуражи, производители на комбинирани фуражи и ферми.

Във връзка с уеднаквяване на контрола на фуражите в цялата страна са изготвени Указания за работа по изпълнение на Рамковия план за контрол на фуражите за 2015 г., където анализите са разпределени по видове оператори, фуражи и административни области.

Извършеният официален контрол следва подхода „от фермата до масата” и е редовен и ориентиран към риска на процесите при операторите от фуражния сектор – на всеки етап от производство, преработка, съхранение и разпространение на фуражи, вкл. хранене на животни. Плановият контрол се основава на база критерии за оценка на риска. По отношение анализите за съдържание на микотоксини, пробите взети за целите на официалния контрол се изпращат за анализ за съдържание на микотоксини в лабораторията “Фитолаб България” ЕООД.

През 2015 година за съдържание на микотоксини са анализирани общо 375 броя проби от фуражи, в т.ч. и 143 проби от фуражи, предназначени за износ за трети държави. В сравнение с 2014 г. през отчетния период са взети 27 бр. проби от фуражи, предназначени за износ за трети държави, по-малко. Пробите от фуражи, взети в изпълнение на Рамковия план за контрол на фуражите през 2015 г. са 57 (петдесет и седем) броя по-малко, което е по-малко спрямо 2014 г. с 13,19%. Причините за това са малкият брой извършени разследвания във връзка с несъответстващи резултати през 2015 г. и метеорологичната обстановка през годината, която не допринася за замърсяването на реколтата с микотоксини.

Таблица № 13. Анализирани през 2015 г. проби от фуражи за съдържание на микотоксини, които са взети за целите на официалния контрол (обобщена справка)

Вид фураж	Афлатоксин В1				Охратоксин А				Зеараленон				Деоксиниваленол (ДОН)				Фумонизини (общо)				Т2- и НТ2-токсини (общо)			
	Общ брой анализи	Брой анализи с наличие	% на анализи с наличие	Диапазон µg/kg	Общ брой анализи	Брой анализи с наличие	% на анализи с наличие	Диапазон µg/kg	Общ брой анализи	Брой анализи с наличие	% на анализи с наличие	Диапазон µg/kg	Общ брой анализи	Брой анализи с наличие	% на анализи с наличие	Диапазон µg/kg	Общ брой анализи	Брой анализи с наличие	% на анализи с наличие	Диапазон µg/kg	Общ брой анализи	Брой анализи с наличие	% на анализи с наличие	Диапазон µg/kg
1. Царевица	33	4	12,12	1–26,1	33	3	12,12	0,5–26,8	33	11	33,33	10–570	33	13	39,39	50–5810	33	10	30,30	38,3–1020	33	4	12,12	20–133
1.1. Царевичен глутен	21	6	28,57	1,5–4,9	21	20	95,24	3,6–306	21	20	95,24	54–873	21	8	38,1	60,3–844	21	19	90,48	165–2260	21	1	4,76	21,1
1.2. Паспал от царевичен глутен	24	4	16,67	1,9–6,6	1	1	100	1,3	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-
1.3. Царевичен силаж	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-
2. Пшеница	17	1	5,88	1,1	17	1	5,88	1,2	17	1	5,88	11,2	17	5	31,25	55–634	17	-	-	-	17	1	5,88	57
2.1. Пшенична слама	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-
2.2. Пшенични трици	69	-	-	-	69	22	31,88	0,5–13,5	69	8	11,59	1,1–139	69	47	68,12	50–1230	69	1	1,45	50	69	1	1,45	20
2.3. Пшенични отсевки	1	-	-	-	1	1	100	1,3	1	-	-	-	1	1	100	1770	1	-	-	-	1	-	-	-
3. Ечемик	5	-	-	-	5	1	20	247	5	-	-	-	5	-	-	-	5	-	-	-	5	-	-	-
4. Овес	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-
5. Слънчоглед	5	-	-	-	5	-	-	-	5	-	-	-	5	-	-	-	5	-	-	-	5	-	-	-
5.1 Слънчогледов експелер	37	1	2,7	3,3	35	20	57,14	0,74–29,1	35	2	5,71	10–14,9	35	2	5,71	50–70,8	35	2	5,75	50–78,2	35	1	2,86	20
6. Смес от цели зърна	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-
7. Рапичен шрот	2	-	-	-	2	-	-	-	2	-	-	-	2	-	-	-	2	-	-	-	2	-	-	-
8. Ръж	1	-	-	-	1	1	100	66	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-
9. Соев шрот	6	1	16,67	1,2	6	2	33,33	1,1–1,2	6	3	50	15–139	6	-	-	-	6	-	-	-	6	-	-	-
10. Сух спиртоварен остатък (DDGS)	17	-	-	-	17	12	70,59	0,87–5	17	11	71,43	22,7–173	17	16	100	58,1–1060	17	11	64,71	129–1180	17	8	66,67	21,6–147
11. Люцерна	3	-	-	-	3	-	-	-	3	1	33,33	39,5	3	-	-	-	3	-	-	-	3	-	-	-

12. Слама	1	-	-	-	1	-	-	-	1	1	100	3810	1	1	100	7130	1	-	-	-	1	-	-	-
13. Сено	3	-	-	-	3	-	-	-	3	-	-	-	3	-	-	-	3	-	-	-	3	-	-	-
14. Оризови трици	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-
15. Продукти от производството на хлебни и сладкарски изделия	3	-	-	-	3	-	-	-	3	-	-	-	3	-	-	-	3	-	-	-	3	-	-	-
16. Допълващи фуражи	51	2	3,92	1	51	36	70,59	0,5–163	51	23	45,1	10–136	51	27	52,94	50–445	51	21	41,18	50–1260	51	3	5,88	20
17. Пълноценни фуражи	71	4	5,63	1,3–26,3	71	34	47,89	0,5–74,5	71	16	22,54	10–1170	71	29	40,85	50–771	71	16	22,54	50–1230	71	1	1,41	20
ОБЩО	375	23	6,13	1–26,3	350	154	44	0,5–306	350	97	27,71	1,1–3810	350	149	42,57	50–7130	350	80	22,86	38,3–2260	350	20	5,71	20–147

Таблица № 14. Анализирани през 2015 г. проби от фуражи за съдържание на афлатоксин В1, които са взети за целите на официалния контрол

Вид фураж	Афлатоксин В1			
	Общ брой анализи	Брой анализи с установено съдържание	% на анализите с установено съдържание, към общия брой анализи	Диапазон µg/kg
1. Царевица	33	4	12,12	1 – 26,1
1.1. Царевичен глутен	21	6	28,57	1,5 – 4,9
1.2. Паспал от царевичен глутен	24	4	16,67	1,9 – 6,6
1.3. Царевичен силаж	1	-	-	-
2. Пшеница	17	1	5,88	1,1
2.1. Пшенична слама	1	-	-	-
2.2. Пшенични трици	69	-	-	-
2.3. Пшенични отсевки	1	-	-	-
3. Ечемик	5	-	-	-
4. Овес	1	-	-	-
5. Слънчоглед	5	-	-	-
5.1 Слънчогледов експелер	37	1	2,7	3,3
6. Смеси от цели зърна	1	-	-	-
7. Рапичен шрот	2	-	-	-
8. Ръж	1	-	-	-
9. Соев шрот	6	1	16,67	1,2
10. Сух спиртоварен остатък (DDGS)	17	-	-	-
11. Люцерна	3	-	-	-
12. Слама	1	-	-	-
13. Сено	3	-	-	-
14. Оризови трици	1	-	-	-
15. Продукти от производството на хлебни и сладкарски изделия	3	-	-	-
16. Допълващи фуражи	51	2	3,92	1
17. Пълноценни фуражи	71	4	5,63	1,3-26,3
ОБЩО	375	23	6,13	1 – 26,3

Таблица № 15. Анализирани през 2015 г. проби от фуражи за съдържание на охратоксин А, които са взети за целите на официалния контрол

	Охратоксин А			
	Общ брой анализи	Брой анализи с наличие	% на анализите с установено съдържание, към общия брой анализи	Диапазон µg/kg
1. Царевица	33	3	12,12	0,5 – 26,8
1.1. Царевичен глутен	21	20	95,24	3,6 – 306
1.2. Паспал от царевичен глутен	1	1	100	1,3
1.3. Царевичен силаж	1	-	-	-
2. Пшеница	17	1	5,88	1,2
2.1. Пшенична слама	1	-	-	-
2.2. Пшенични трици	69	22	31,88	0,5 – 13,5
2.3. Пшенични отсевки	1	1	100	1,3
3. Ечемик	5	1	20	247
4. Овес	1	-	-	-
5. Слънчоглед	5	-	-	-
5.1 Слънчогледов експелер	35	20	57,14	0,74 – 29,1
6. Смеси от цели зърна	1	-	-	-
7. Рапичен шрот	2	-	-	-

8. Ръж	1	1	100	66
9. Соев шрот	6	2	33,33	1,1 – 1,2
10. Сух спиртоварен остатък (DDGS)	17	12	70,59	0,87 – 5
11. Люцерна	3	-	-	-
12. Слама	1	-	-	-
13. Сено	3	-	-	-
14. Оризови трици	1	-	-	-
15. Продукти от производството на хлебни и сладкарски изделия	3	-	-	-
16. Допълващи фуражи	51	36	70,59	0,5 – 163
17. Пълноценни фуражи	71	34	47,89	0,5 – 74,5
ОБЩО	350	154	44	0,5 – 306

Таблица № 16. Анализирани през 2015 г. проби от фуражи за съдържание на зеараленон, които са взети за целите на официалния контрол

Вид фураж	Зеараленон			
	Общ брой анализи	Брой анализи с установено съдържание	% на анализите с установено съдържание, към общия брой анализи	Диапазон µg/kg
1. Царевица	33	11	33,33	10 – 570
1.1. Царевичен глютен	21	20	95,24	54 – 873
1.2. Паспал от царевичен глютен	1	-	-	-
1.3. Царевичен силаж	1	-	-	-
2. Пшеница	17	1	5,88	11,2
2.1. Пшенична слама	1	-	-	-
2.2. Пшенични трици	69	8	11,59	1,1 – 139
2.3. Пшенични отсевки	1	-	-	-
3. Ечемик	5	-	-	-
4. Овес	1	-	-	-
5. Слънчоглед	5	-	-	-
5.1 Слънчогледов експелер	35	2	5,71	10 – 14,9
6. Смеси от цели зърна	1	-	-	-
7. Рапичен шрот	2	-	-	-
8. Ръж	1	-	-	-
9. Соев шрот	6	3	50	15 – 139
10. Сух спиртоварен остатък (DDGS)	17	11	71,43	22,7 – 173
11. Люцерна	3	1	33,33	39,5
12. Слама	1	1	100	3810
13. Сено	3	-	-	-
14. Оризови трици	1	-	-	-
15. Продукти от производството на хлебни и сладкарски изделия	3	-	-	-
16. Допълващи фуражи	51	23	45,1	10 – 136
17. Пълноценни фуражи	71	16	22,54	10 – 1170
ОБЩО	350	97	27,71	1,1 – 3810

Таблица № 17. Анализирани през 2015 г. проби от фуражи за съдържание на деоксиниваленол (ДОН), които са взети за целите на официалния контрол

Вид фураж	Деоксиниваленол (ДОН)
-----------	-----------------------

	Общ брой анализи	Брой анализи с установено съдържание	% на анализите с установено съдържание, към общия брой анализи	Диапазон µg/kg
1. Царевица	33	13	39,39	50 – 5810
1.1. Царевичен глютен	21	8	38,1	60,3 - 844
1.2. Паспал от царевичен глютен	1	-	-	-
1.3. Царевичен силаж	1	-	-	-
2. Пшеница	17	5	31,25	55 – 634
2.1. Пшенична слама	1	-	-	-
2.2. Пшенични трици	69	47	68,12	50 – 1230
2.3. Пшенични отсевки	1	1	100	1770
3. Ечемик	5	-	-	-
4. Овес	1	-	-	-
5. Слънчоглед	5	-	-	-
5.1 Слънчогледов експелер	35	2	5,71	50 – 70,8
6. Смеси от цели зърна	1	-	-	-
7. Рапичен шрот	2	-	-	-
8. Ръж	1	-	-	-
9. Соев шрот	6	-	-	-
10. Сух спиртоварен остатък (DDGS)	17	16	100	58,1 – 1060
11. Люцерна	3	-	-	-
12. Слама	1	1	100	7130
13. Сено	3	-	-	-
14. Оризови трици	1	-	-	-
15. Продукти от производството на хлебни и сладкарски изделия	3	-	-	-
16. Допълващи фуражи	51	27	52,94	50 – 445
17. Пълноценни фуражи	71	29	40,85	50 – 771
ОБЩО	350	149	42,57	50 – 7130

Таблица № 18. Анализирани през 2015 г. проби от фуражи за съдържание на фумонизини (общо), които са взети за целите на официалния контрол

Вид фураж	Фумонизини (общо)			
	Общ брой анализи	Брой анализи с установено съдържание	% на анализите с установено съдържание, към общия брой анализи	Диапазон µg/kg
1. Царевица	33	10	30,30	38,3 – 1020
1.1. Царевичен глютен	21	19	90,48	165 – 2260
1.2. Паспал от царевичен глютен	1	-	-	-
1.3. Царевичен силаж	1	-	-	-
2. Пшеница	17	-	-	-
2.1. Пшенична слама	1	-	-	-
2.2. Пшенични трици	69	1	1,45	50
2.3. Пшенични отсевки	1	-	-	-
3. Ечемик	5	-	-	-
4. Овес	1	-	-	-
5. Слънчоглед	5	-	-	-
5.1 Слънчогледов експелер	35	2	5,75	50 – 78,2
6. Смеси от цели зърна	1	-	-	-
7. Рапичен шрот	2	-	-	-
8. Ръж	1	-	-	-
9. Соев шрот	6	-	-	-
10. Сух спиртоварен остатък	17	11	64,71	129 – 1180

(DDGS)				
11. Люцерна	3	-	-	-
12. Слама	1	-	-	-
13. Сено	3	-	-	-
14. Оризови трици	1	-	-	-
15. Продукти от производството на хлебни и сладкарски изделия	3	-	-	-
16. Допълващи фуражи	51	21	41,18	50 – 1260
17. Пълноценни фуражи	71	16	22,54	50 – 1230
ОБЩО	350	80	22,86	38,3 – 2260

Таблица № 19. Анализирани през 2015 г. проби от фуражи за съдържание на Т2- и НТ2-токсини (общо), които са взети за целите на официалния контрол

Вид фураж	Т2- и НТ2-токсини (общо)			
	Общ брой анализи	Брой анализи с установено съдържание	% на анализите с установено съдържание, към общия брой анализи	Диапазон µg/kg
1. Царевица	33	4	12,12	20 – 133
1.1. Царевичен глутен	21	1	4,76	21,1
1.2. Паспал от царевичен глутен	1	-	-	-
1.3. Царевичен силаж	1	-	-	-
2. Пшеница	17	1	5,88	57
2.1. Пшенична слама	1	-	-	-
2.2. Пшенични трици	69	1	1,45	20
2.3. Пшенични отсевки	1	-	-	-
3. Ечемик	5	-	-	-
4. Овес	1	-	-	-
5. Слънчоглед	5	-	-	-
5.1 Слънчогледов експелер	35	1	2,86	20
6. Смеси от цели зърна	1	-	-	-
7. Рапичен шрот	2	-	-	-
8. Ръж	1	-	-	-
9. Соев шрот	6	-	-	-
10. Сух спиртоварен остатък (DDGS)	17	8	66,67	21,6 – 147
11. Люцерна	3	-	-	-
12. Слама	1	-	-	-
13. Сено	3	-	-	-
14. Оризови трици	1	-	-	-
15. Продукти от производството на хлебни и сладкарски изделия	3	-	-	-
16. Допълващи фуражи	51	3	5,88	20
17. Пълноценни фуражи	71	1	1,41	20
ОБЩО	350	20	5,71	20 – 147

Таблица № 20. Съдържание на Афлатоксин В1, Охратоксин и Зеараленон в проби от фуражи, взети за целите на официалния контрол в периода 2014 г. – 2015 г.

показател	Афлатоксин В1		Охратоксин		Зеараленон	
	2014 г.	2015 г.	2014 г.	2015 г.	2014 г.	2015 г.
Общ брой анализи	443	375	376	350	375	350
Брой анализи с установено съдържание	33	23	141	154	56	97
% на анализите с установено съдържание, към общия брой анализи	7,45	6,13	37,5	44	14,93	27,71
Диапазон (µg/kg)	1 – 87,3	1 – 26,3	0,5 – 356	0,5 – 306	10 – 1130	1,1 – 3810

Честота и вид на несъответствията

От извършения анализ, на получените лабораторни резултати за съдържание на микотоксини в проби от фуражи, през 2015 г. при 4 (четири) проби е установено съдържание на микотоксини над максимално допустимите нива, а именно:

- пълноценен комбиниран фураж за едри и дребни преживни животни – съдържание на Зеараленон над максимално допустимите стойности. Пробата е взета от фураж собственост на производител на комбинирани фуражи предназначени за пазара и за нуждите на собственото животновъдно стопанство;

- пълноценен комбиниран фураж за едри преживни животни млечни крави – съдържание на Афлатоксин В1 над максимално допустимите стойности. Пробата е взета от фураж, собственост на животновъден обект за отглеждане на млечни крави;

- фуражна суровина (царевичен глутен) – съдържание на Охратоксин А над максимално допустимите стойности. Пробата е взета от фураж собственост на регистриран производител на фуражни суровини;

- фуражна суровина (слама) – съдържание на Деоксиниваленол (ДОН) над максимално допустимите стойности. Пробата е взета от фураж собственост на ферма за едри преживни животни, във връзка с извършено разследване относно констатиран висок процент смъртност при отглежданите животни.

Пробите са взети от инспекторите, отговарящи за официалния контрол на фуражите при извършване на контрол на фуражите, който е в изпълнение на Рамковия план за контрол на фуражите за 2015 г. За всяко от констатираните несъответствия е осъществено методическо ръководство от отдел “Контрол на фуражите” и са извършени разследвания от инспекторите отговорни за контрола на фуражи при съответните ОДБХ.

Анализ на несъответствията при продукти (фуражите)

През 2015 г. служител в отдел “Контрол на фуражите” при ЦУ на БАБХ участва в конференция на тема: “Климатичните промени и микотоксините в храните и фуражите” - комитет на експертите на земеделски замърсители към Европейската комисия, проведена в гр. Милано, Италия. На вниманието на инспекторите, отговорни за контрола на фуражите при всички ОДБХ, беше предоставен доклада от проведената конференция – за запознаване с тенденциите за промяна в климата и свързаните с това проблеми на фуражния сектор, при борбата с наличието на микотоксини във фуражите. В потвърждение на представените на форума изследвания и прогнози за настъпващите климатични промени и тяхното влияние върху сектора, през 2015 г. в Република България се констатира значително увеличаване на броя на пробите от фуражи с лабораторно доказано съдържание на охратоксин и зеараленон, спрямо 2014 г. Тези микотоксини са най-често срещаните в южната и югоизточната част на континента, заедно с афлатоксините. Факторите, благоприятстващи тяхното развитие, са високите температури за продължителен период от годината, съчетани с повишена влажност. През отчетния период се установява и намаление в броя на пробите от фуражи с лабораторно доказано съдържание на Афлатоксин В1, спрямо 2014 г.

2.1.7. Контрол на пестициди във фуражи

Съответствие на фуражите

Проверки на продуктите (фуражите)

При извършването на официалния контрол на фуражите, чрез вземане на проби за установяване на съответствие с пряко приложимото право на ЕС по отношение на максимално допустимите граници за остатъци от пестициди до 31.12.2015 г. от планираните 201 проби са взети 213 проби, които включват и вземането на проби при извършените разследващи проверки.

Във връзка с уеднаквяване на контрола на фуражите в цялата страна са изготвени Указания за работа по изпълнение на Рамковия план за контрол на фуражите за 2015 г.,

където анализите са разпределени по видове оператори, фуражи и административни области.

Извършеният официален контрол следва подхода „от фермата до масата” и е редовен и ориентиран към риска на процесите при операторите от фуражния сектор – на всеки етап от производство, преработка, съхранение и разпространение на фуражи, вкл. хранене на животни. Плановият контрол се основава на база критерии за оценка на риска. По отношение анализите за съдържание на пестициди, пробите взети за целите на официалния контрол се изпращат за анализ за съдържание на пестициди в лабораторията “Фитолаб България” ЕООД.

Честота и вид на несъответствията

При извършения анализ на получените резултати от анализ се установява, че се увеличават случаите, при които **е установено съдържание** на пестицидни остатъци с активни бази chlorpyrifos, chlorpyrifos-methyl, pirimifos-methyl, cypermethrin, dithiocarbamates, deltamethrin, permethrin (sum), diphenylamine и piperonyl-butoxyde (синергист), **във фуражи над максимално допустимите стойности, определени в Регламент (ЕО) № 396/2005. Съгласно чл. 18 от Регламент (ЕО) № 396/2005 максимално допустимата граница за остатъчни количества от пестициди, които не са посочени в Приложенията към регламента е 0,01 мг/кг.**

За всеки конкретен случай своевременно е уведомявана по електронната поща дирекция „Растителна защита и контрол“. Съгласно Устройствения правилник на БАБХ, дирекция „Здравеопазване и хуманно отношение към животните, и контрол на фуражите“ чрез отдел „Контрол на фуражите“ методически ръководи контрола на фуражите, извършван от ОДБХ в сектор „Фуражи“. След получаване на лабораторните резултати, за всеки установен случай на съдържание на пестициди над максимално допустимите граници се дават съответните указания на инспекторите за извършване на разследващи проверки с цел установяване на източника на замърсяване. Тези проверки се извършват съвместно с инспектори от отделите „Растителна защита“ в ОДБХ.

При извършване на разследващи проверки на терен във връзка с получените протоколи от изпитване инспекторите, отговорни за официалния контрол на фуражи установяват по твърдения на самите оператори, че същите са използвали продукти за растителна защита, съдържащи посочените по-горе активни вещества, закупени от агроаптеките. Някои от операторите сами извършват обработката с тези препарати в нарушение на изискванията на Закона за защита на растенията. Някои от продуктите (например „Актелик” с активното вещество chlorpyrifos-methyl) принадлежат към „първа група” пестициди, които представляват много силно отровни препарати за растителна защита и може да се закупуват и използват само от лицензирани фирми, които имат право да извършват ДДД мероприятия.

За получените несъответствия е уведомяван писмено три пъти от 2014 г. до сега ресорния заместник изпълнителен директор на БАБХ с ресор „Растителна защита“.

Наличните несъответстващи фуражи с остатъци от пестициди над допустимите нива подлежат на унищожаване.

Таблица № 21. Справка за несъответстващите резултати от анализ за съдържание на пестициди в проби от фуражи, взети за целите на официалния контрол към 31.12.2015

г.

Номер по ред	ОДБХ	Вид на оператора	Вид фураж	Протокол от изпитване		Пестицид (активно вещество)	Количество мг/кг
				Номер	Дата		
1.	Благоевград	Производител на комбинирани фуражи	Допълващ минерален фураж	15/000232	13.02.2015	Pirimifos-methyl	0,038
						Chlorpyrifos	0,007
2.	Благоевград	Производител на	Ечемик	15/000313	23.02.2015	Pirimifos-methyl	0,056

		комбинирани фуражи				Chlorpyrifos	0,006
3.	Бургас	Ферма	Комбиниран фураж за крави	15/000660	21.04.2015	cypermethrin	0,034
						Chlorpyrifos-methyl	0,018
						Chlorpyrifos	0,014
4.	Бургас	Производител на комбинирани фуражи	Допълващ фураж	15/000835	19.05.2015	Pirimifos-methyl	0.093
5.	Хасково	Ферма	Пълноценен фураж за кокошки носачки	15/000049	21.01.2015	Chlorpyrifos	0,012
						Piperonyl-butoxyde	0,023
6.	Хасково	Ферма	Соев шрот	15/000657	21.04.2015	Piperonyl-butoxyde	0,018
7.	Хасково	Ферма	Комбиниран фураж за патици	15/000554	31.03.2015	Pirimifos-methyl	0,051
8.	Хасково	Производител на комбинирани фуражи	пшеница	15/002987	7.10.2015	pirimiphos-methyl	0,046
9.	Хасково	Производител на фуражни суровини	Пшенични трици	15/004068	19.11.2015	Pirimiphos-methyl	0,015
10.	Кюстендил	Ферма	Пшеница (смяна)	15/001688	13.07.2015	Chlorpyrifos	0,039
11.	Кюстендил	Ферма	Пшеница	15/003385	19.10.2015	Chlorpyrifos	0.023
12.	Плевен	Ферма	Пшеница	15/002760	12.09.2015	Chlorpyrifos	0,027
						Pirimifos-methyl	0,037
13.	Шумен	Производител на комбинирани фуражи	Пълноценен фураж за прасета угодяване	15/000659	21.04.2015	Chlorpyrifos	0,014
						Pirimifos-methyl	0,015
						Piperonyl-butoxyde	0,012
14.	Шумен	Производител на комбинирани фуражи	Пшеница	15/000777	05.05.2015	Chlorpyrifos	0.011
15.	Шумен	Производител на комбинирани фуражи	Пълноценен фураж за прасета угодяване	15/002120	31.07.2015	Chlorpyrifos-methyl	0,032
16.	Шумен	Производител на фуражни суровини	Бирена каша	15/001175	15.06.2015	Piperonyl-butoxyde	0,038
17.	Шумен	Производител на комбинирани фуражи	Пълноценен фураж за пилета стартер	15/003148	01.10.2015	Chlorpyrifos	0,044
						Chlorpyrifos-methyl	0,043
18.	Шумен	Ферма	Допълващ комбиниран фураж за млечни крави	15/002989	01.10.2015	Chlorpyrifos	0,028
19.	Шумен	Ферма	Пшеница	15/003386	16.10.2015	Chlorpyrifos	0,024
20.	Шумен	Ферма	Ечемик	15/003387	16.10.2015	Chlorpyrifos	0,022
21.	Шумен	Ферма	Допълващ фураж за крави	15/003572	27.10.2015	Chlorpyrifos (-ethyl)	0,080
						Cypermethrin	0,019
22.	Смолян	Ферма	Ечемик	15/002758	12.09.2015	Chlorpyrifos	0,260
						Cypermethrin	0,028
						Deltamethrin	0,044
23.	София област	Производител на комбинирани фуражи	Пълноценен фураж за бременни свине	15/000932	25.05.2015	Chlorpyrifos	0,029

24.	София-област	Ферма	Допълващ фураж за лактиращи крави	15/004087	04.12.2015	Pirimiphos – methyl	0,018
25.	Стара Загора	Производител на комбинирани фуражи	Допълващ фураж за преживни животни	15/001178	15.06.2015	Pirimifos-methyl	0,015
						Cypermethrin	0,024
						Chlorpyrifos-methyl	0,028
26.	Стара Загора	Производител на комбинирани фуражи	Допълващ фураж за преживни животни	15/002460	28.08.2015	Pirimifos-methyl	0,035
27.	Стара Загора	Производител на комбинирани фуражи	Ечемик	15/002846	14.09.2015	Chlorpyrifos	0,026
28.	Стара Загора	Производител на фуражни суровини	Люцернова гранула	15/002319	11.09.2015	Diphenylamine	0,19
29.	Стара Загора	Производител на фуражни суровини	Люцерново сено	15/003506	27.10.2015	Chlorpyrifos (-ethyl)	0,008
						Cypermethrin	0,71
30.	Варна	Производител на комбинирани фуражи	Пшеница	9207A	03.09.2015	Pirimifos-methyl	0,035
31.	Варна	Производител на фуражни суровини	Пшеница	15/003223	09.10.2015	Chlorpyrifos (-ethyl)	0,011
						Pirimiphos-methyl	0,026
32.	Варна	Производител на фуражни суровини	Пшенични трици	15/003609	06.11.2015	Dithiocarbamates	0,10
						Chlorpyrifos (-ethyl)	0,026
						Cypermethrin	0,014
						Piperonyl-butoxyde	0,027
						Pirimiphos-methyl	0,023
33.	Варна	Производител на фуражни суровини	Пшеница	15/003608	06.11.2015	Pirimiphos-methyl	0,027
34.	Варна	Производител на фуражни суровини	Пшеница	15/004069	12.12.2015	dithiocarbamates	0,07
						Chlorpyrifos (-ethyl)	0,12
						cyfluthrin	0,017
						cypermethrin	0,019
						piperonyl-butoxyde	0,028
35.	Варна	Ферма	Пшеница	15/003573	27.10.2015	Chlorpyrifos (-ethyl)	0,042
36.	Варна	Производител на комбинирани фуражи	Пшеница	15/003890	10.11.2015	Chlorpyrifos (-ethyl)	0,007
37.	Варна	Ферма	Слама	15/003262	02.11.2015	Chlorpyrifos (-ethyl)	0,04
						cypermethrin	0,71
						fenpropimorph	0,14
						metrafenone	0,093
38.	София-град	Производител на фуражни суровини	Кроасани	15/003418	16.10.2015	Piperonyl-butoxyde	0,017
39.	София-град	Производител на комбинирани фуражи	Царевица	15/003859	10.11.2015	Pirimiphos-methyl	0,020
40.	Кърджали	Производител на комбинирани фуражи	Допълващ фураж за крави	15/003593	03.11.2015	Piperonyl-butoxyde	0,046

41.	Кърджали	Производител на комбинирани фуражи	Допълващ фураж за преживни животни	15/004280	19.01.2016	Pirimiphos-methyl	0,019
42.	Ямбол	Производител на комбинирани фуражи	Пълноценен фураж за свине-угодяване	15/003728	10.11.2015	Pirimiphos-methyl	0,027
43.	Сливен	Производител на комбинирани фуражи	Допълващ фураж за млечни крави	15/003748	10.11.2015	Chlorpyrifos (-ethyl)	0,008
						Pirimiphos-methyl	0,013
44.	Ловеч	Производител на комбинирани фуражи	Допълващ фураж за телета – стартер	15/004189	03.12.2015	Chlorpyrifos -methyl	0,023
45.	Ловеч	Производител на комбинирани фуражи	Допълващ фураж за телета – стартер	15004A	18.12.2015	Chlorpyrifos -methyl	0,047
46.	Добрич	Производител на фуражни суровини	Пшенични трици	15/004103	04.12.2015	Chlorpyrifos –ethyl	0,008
						Pirimiphos –methyl	0,063
47.	Русе	Производител на фуражни суровини	Пшеница	15/003501	26.10.2015	fenitrothion	0,057
48.	Пазарджик	Производител на фуражни суровини	Слънчогледо в експелер	15/0044286	19.01.2016	Chlorpyrifos –ethyl	0,049
						Pirimiphos-methyl	0,048
49.	Пловдив	Производител на фуражни суровини	Пшенични трици	15/004522	06.01.2016	Chlorpyrifos –ethyl	0,019
						Pirimiphos-methyl	0,013
50.	Силистра	Производител на комбинирани фуражи	Комбиниран фураж за гълъби	3210A	18.03.2015	Pirimiphos-methyl	0,024
51.	Силистра	Производител на фуражни суровини	Пшенични трици	5276A	28.05.2015	Pirimiphos-methyl	0,02
52.	Силистра	Производител на комбинирани фуражи	Пълноценен фураж за прасета угодяване	15/004122	1.12.2015	Chlorpyrifos –ethyl	0,059
53.	Търговище	Производител на фуражни суровини	Люцернова гранула	16/000041	1.02.2016	Chlorpyrifos –ethyl	7,4
54.	Търговище	Ферма	Пълноценен фураж за пилета бройлери	16/000074	1.02.2016	Pirimiphos-methyl	0,071

Таблица № 22. Контрол на остатъци от пестициди във фуражи взети от ферми през 2014 г. и 2015 г.

Вид на фуража	Вид животни/вид на фуражната суровина	Пестицид (активно вещество)	2014 г.		2015 г.	
			Брой несъответстващи проби	Количество мг/кг	Брой несъответстващи проби	Количество мг/кг
Комбиниран фураж	Птици	Pirimifos-methyl	4	0,02 – 0,1	2	0,051 – 0,071
	Прасета		2	0,015 – 0,077		
	Преживни животни		2	0,02 – 0,22	1	0,018
	Птици	Chlorpyrifos			1	0,012

	Прасета		1	0,007		
	Преживни животни				3	0,014 - 0,080
	Преживни животни	Chlorpyrifos- methyl			1	0,018
	Птици	cypermethrin	1	0,043		
	Преживни животни		2	0,014 – 0,02	2	0,019 – 0,034
	Преживни животни	Dithiocarbamates	1	0,86		
	Птици	Piperonyl-butoxyde			1	0,023
	Преживни животни				1	0,046
Фуражни суровини	Соев шрот	Piperonyl-butoxyde			1	0,018
	Пшеница	Chlorpyrifos			3	0,027 – 0,042
		Pirimifos-methyl			1	0,037
	Ечемик	Chlorpyrifos			1	0,260
		Cypermethrin			1	0,028
		Deltamethrin			1	0,044
	Слама	Chlorpyrifos (-ethyl)			1	0,04
		cypermethrin			1	0,71
		fenpropimorph			1	0,14
		metrafenone			1	0,093

Таблица № 23. Контрол на остатъци от пестициди във фуражи взети от производители на комбинирани фуражи през 2014 г. и 2015 г.

Вид на фуража	Вид животни/вид на фуражната суровина	Пестицид (активно вещество)	2014 г.		2015 г.	
			Брой несъответстващи проби	Количество мг/кг	Брой несъответстващи проби	Количество мг/кг
Комбиниран фураж	Птици	Pirimifos-methyl	1	0,022	1	0,024
	Преживни животни		2	0,010 – 0,012	6	0,013 – 0,093
	Прасета				2	0,015 – 0,027
	Преживни животни	Chlorpyrifos	5	0,005 – 0,092	2	0,007 – 0,008
	Прасета				3	0,014 – 0,059
	Птици				1	0,044
	Преживни животни	Chlorpyrifos-methyl	4	0,01 - 0,046	3	0,023 – 0,047
	Прасета				1	0,032
	Птици				1	0,043
	Птици	Deltamethrin	1	0,010		
	Преживни животни	Permethrin (sum)	1	0,082		
	Преживни животни	Dithiocarbamates	1	0,25		
	Преживни животни	Piperonyl-butoxyde	1	0,077		
	Прасета				1	0,012
	Преживни животни	Cypermethrin			1	0,024
Фуражни суровини	Пшеница	Chlorpyrifos	1	0,013	1	0,011
		Chlorpyrifos-methyl	1	0,026		
		Pirimifos-methyl	1	0,014	1	0,035

	Ечемик	Chlorpyrifos	1	0,011	1	0,026
		Chlorpyrifos-methyl	1	0,016		
		Pirimifos-methyl	2	0,014 – 0,049	1	0,056
	Царевица	Pirimiphos-methyl			1	0,020

Таблица № 24. Контрол на остатъци от пестициди във фуражи взети от производители на фуражни суровини през 2014 г. и 2015 г.

Вид на фуража	Вид на фуражната суровина	Пестицид (активно вещество)	2014 г.		2015 г.	
			Брой несъответстващи проби	Количество мг/кг	Брой несъответстващи проби	Количество мг/кг
Фуражни суровини	Пшенични трици	Pirimifos-methyl	2	0,017 – 0,033	4	0,013 – 0,063
		Chlorpyrifos			1	0,019
	Ориз трици	Pirimifos-methyl	1	0,059		
	Бирена каша	Piperonyl-butoxyde			1	0,038
	Слънчогледов експелер	Chlorpyrifos			1	0,049
		Pirimifos-methyl			1	0,048
	Люцерново сено	Diphenylamine			1	0,19
		Chlorpyrifos			1	0,008 – 7,4
		Cypermethrin			1	0,71
	Пшеница	Chlorpyrifos			3	0,011 – 0,12
		Pirimiphos-methyl			3	0,023 – 0,027
		Dithiocarbamates			1	0,10
		Cypermethrin			2	0,014 – 0,019
		Piperonyl-butoxyde			2	0,027 – 0,028
	Кроасани	Piperonyl-butoxyde			1	0,017

Таблица № 25. Обобщена справка за контрол на остатъци от пестициди във фуражи през 2014 г. и 2015 г.

Пестицид (активно вещество)	Вид на фуража	2014 г.		2015 г.	
		Брой несъответстващи проби	Количество мг/кг	Брой несъответстващи проби	Количество мг/кг
Pirimifos-methyl	Комбиниран фураж	11	0,01 – 0,22	12	0,013 – 0,093
	Фуражни суровини (зърнени)	3	0,014 – 0,049	7	0,020 – 0,056
	Фуражни суровини (трици, слънчогледов експелер)	3	0,017 – 0,059	5	0,013 – 0,063
Chlorpyrifos	Комбиниран фураж	6	0,005 – 0,092	10	0,007 – 0,08
	Фуражни суровини (зърнени)	2	0,011 – 0,013	9	0,011 – 0,26
	Фуражни суровини (трици, слънчогледов експелер, люцерна и слама)			3	0,019 – 0,049
Chlorpyrifos- methyl	Комбиниран фураж	4	0,01 – 0,046	6	0,018 – 0,047

	Фуражни суровини (зърнени)	2	0,016 – 0,026		
Cypermethrin	Комбиниран фураж	3	0,014 – 0,043	3	0,019 – 0,034
	Фуражни суровини (зърнени)			3	0,014 – 0,028
	Фуражна суровина (люцерново сено и слама)			2	0,71
Dithiocarbamates	Комбиниран фураж	2	0,25 – 0,86		
	Фуражни суровини (зърнени)			1	0,1
Deltamethrin	Комбиниран фураж	1	0,01		
Permethrin	Комбиниран фураж	1	0,082		
Piperonyl-butoxyde	Комбиниран фураж	1	0,077	3	0,012 – 0,046
	Фуражни суровини (зърнени)			3	0,017 – 0,028
	Фуражна суровина (соев шрот)			1	0,018
	Фуражна суровина (бирена каша)			1	0,038
Deltamethrin	Фуражни суровини (зърнени)			1	0,044
Diphenylamine	Фуражни суровини (зърнени)			1	0,19
Fenpropimorph	Фуражни суровини (слама)				0,14
Metrafenone	Фуражни суровини (слама)				0,093

При извършвания лабораторен контрол на проби от фуражи, взети за целите на официалния контрол до 31.12.2015 г. са установени 54 несъответстващи проби на законодателството или 25,35 %. В сравнение са 2014 г. (11,5 % несъответстващи проби) до 31.12.2015 г. се установява сериозно повишение на несъответстващите проби.

Във връзка с установените несъответствия и с цел информиране на браншовите организации по инициатива на отдел „Контрол на фуражите“, дирекция ЗХОЖКФ е проведена съвместна работна среща през месец декември 2015 година. На основание проведената дискусия и предоставените данни, участниците в работната среща се обединиха, че една от възможните причини за установените несъответстващи резултати за съдържание на остатъци от пестициди във фуражи, над максимално допустимите стойности, е неправилната обработка с ПРЗ на складовете за зърно, които са собственост на зърнопроизводителите, най-вече земеделските стопани.

Работната среща приключи, като участниците в нея се обединиха в следните решения:

1. Да се осъществи засилен официален контрол на складовете за зърно, които са собственост на зърнопроизводителите. При този засилен контрол да се извърши и засилено вземане на проби от фуражи за съдържание на пестицидни остатъци.

2. Да бъде изготвено писмо до Министерство на земеделието и храните с искане за предоставяне на регистрите на земеделските производители, производители на зърно.

2.1.8 Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF)

В отдел „Контрол на фуражите“ е ситуирано компетентното звено за контакт по фуражи по Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF).

В периода от 01.01.2015 г. до 31.12.2015 г. Република България е засегната страна в 8 (осем) нотификации, касаещи сектора на фуражите, а именно:

Изготвени от България нотификации – 2 броя:

В резултат от осъществения от Българската агенция по безопасност на храните официален контрол на пазара е установено, че на територията на държавата са разпространени небезопасни фуражи, с произход от други държави – членки на ЕС. На основание на установените несъответствия с изискванията на пряко приложимото право на ЕС в сектор “Фуражи“, са изготвени две оригинални (изходящи) нотификации, както следва:

➤ нотификация за информация, която изисква проследяване с референтен номер 2015.0079 относно доказано съдържание на ДНК от преживни животни в пълноценен комбиниран фураж за пълноценно, произведен от холандския оператор “Coppens International B.V.” и пуснат на пазара в Република България;

➤ нотификация за информация, която изисква проследяване с референтен номер 2015.0489 относно пратка рибно брашно с произход Латвия, с неуточнен произход, получена в Република България, чрез посредничеството на оператор от Чешка република.

Входящи нотификации, по които Република България е предприела действия – 6 броя:

В четири нотификации Република България е нотифицирана, защото съгласно осъществен контрол в други държави – членки на ЕС, на територията на държавата са били разпространени небезопасни фуражи. Нотификациите са съответно:

➤ нотификация за информация, която изисква проследяване с референтен номер 2015.0559, относно констатирано съдържание на ДНК от преживни животни в пратка преработени животински протеини (ПЖП) с произход Испания;

➤ нотификация за информация, която изисква проследяване с референтен номер 2015.0720, относно констатирано наличие на ДНК от преживни животни в пратка комбиниран фураж за пълноценно с произход Италия;

➤ нотификация за информация, която изисква проследяване с референтен номер 2015.0832, относно доказано съдържание на ДНК от преживни животни в пълноценен комбиниран фураж за пълноценно, произведен от италиански оператор и пуснат на пазара в Италия, Германия и Република България;

➤ нотификация за информация, която изисква проследяване с референтен номер 2015.0949 относно лабораторно доказано съдържание на ДНК от преживни животни в пълноценен комбиниран фураж за пълноценно, произведен от италиански оператор.

През 2015 г. Българска агенция по безопасност на храните извърши разследвания по 2 (два) броя входящи нотификации за информация, изготвени на основание осъществен самоконтрол от австрийски оператор. Установено е, че в закупения фураж – екструдирани слънчогледов шрот с произход България лабораторно е доказано наличие на *Salmonella Coeln*. При извършеното разследване при българския оператор, са взети съхраняваните от същия проби от пробохранилището и взетата проба от оператора по време на товаренето на кораба, взета е проба и от налично количество в склада в момента на проверката. Всички получени резултати са отрицателни. Предвид гореизложеното не може да бъде изключено, че замърсяването със *Salmonella* е станало след извършване на доставката. Двете нотификации, по които Република България е засегната страна са, както следва:

➤ нотификация за информация, която изисква проследяване с референтен номер 2015.0572, относно констатирано наличие на *Salmonella Coeln* в пратка екструдирани слънчогледов шрот с произход България

➤ нотификация за информация, която изисква проследяване с референтен номер 2015.0574, относно констатирано наличие на *Salmonella Coeln* в пратка екструдирани слънчогледови шрот с произход България.

С действията си членовете на звената за контакт по Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи, към отдел “Контрол на фуражите” при ЦУ на БАБХ и регионалните звена за контакт, сектор “Фуражи” при ОДБХ гарантираха, съобразно своите компетентности, гладкото функциониране на Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи в Република България, през отчетния период.

2.1.9 Предприети действия по мрежата за измама с храни към Европейската комисия

Във връзка със зачестилите случаи на предполагаеми измами с храни и фуражи е осъществено административно сътрудничество с различни държави – членки на ЕС. При анализ на нотификациите в TRACES е установено, че търговските дейности с преработени животински протеини, за които има съмнения основно са базирани в 3 държави членки – Холандия, България и Италия.

Във връзка със зачестилите случаи на разпространена информация чрез Мрежата за измами с храни към Европейската комисия за търговия с преработени животински протеини с крайно местоназначение България, ОДБХ София-град извърши разследвания на засегнатите двама оператори, отдаващи складови помещения под наем и на шест оператора търгуващи с ПЖП, които са наематели.

На основание на извършените проучвания беше установено, че пратките никога не са пристигали на територията на Република България, а са търгувани до оператори в други държави членки.

С оглед на координирането на действията и установяването на фактическото състояние на контрола на основание на заповед на изпълнителния директор на БАБХ, експерти от отдел контрол на фуражите извършиха проверка в ОДБХ София град. За същата е изготвен подробен доклад, който съдържа съответните препоръки към ЦУ на БАБХ и ОДБХ София-град.

Изготвени са информация за вероятната измама с преработени животински протеини и предложение за изказване на министъра на земеделието и храните на проведената среща на министрите на земеделието на страните от Вишеградската група и България, Румъния, Словения и Австрия, проведената в периода 26.08.2015 г. - 27.08.2015 г. в гр. Чешке Будейовице, Чешка Република.

Извършен е неофициален превод на писмо от г-н Бернар Ван Гутен, Генерална дирекция „Здравеопазване и безопасност на храните”, ЕК относно износа на месокостно брашно получено от преработката на материали от категория 1 и от категория 2. Същото е изпратено до всички ОДБХ за запознаване и изпълнение.

Направено е предложение за изменение на Закона за ветеринарномедицинската дейност. Направеното предложение за изменение на Закона за ветеринарномедицинска дейност в частта регистрация на оператори търгуващи със странични животински продукти и производни от тях продукти без да задържат същите на склад са включени в проекта на ЗИД. Същият е на етап обществено обсъждане.

2.1.9.1. Предоставена административна помощ на други държави членки:

Административно сътрудничество с Обединеното кралство

Във връзка с получени две запитвания от Агенцията по стандартизация на храните във Великобритания относно протичащи разследвания на търговия с преработени животински протеини между оператори в Обединеното кралство и оператори в България са предоставени отговори по компетентност.

Получено трето запитване от Агенцията по стандартизация на храните във Великобритания относно протичащи разследвания на търговия с преработени животински

протеини между оператори в Обединеното кралство и оператори в България. По случая все още се извършва проучване.

Административно сътрудничество с Австрия

Предоставена информация до Австрийското министерство по земеделие във връзка с нотифицирани пратки в TRACES за ПЖП от категория 3, които са с местоназначение България, но за които не са получавали информация, че тези пратки са пристигнали по местоназначение. На основание на извършените проверки на място беше предоставена детайлна информация на компетентния орган на Австрия.

Административно сътрудничество с Португалия

Предоставена информация до Националната контактна точка на Португалия във връзка с изпратени пратки от Португалия към България. На основание на извършеното проучване е предоставен отговор на Португалия. Пратките ПЖП не са пристигали на територията на Република България.

На 28.09.2015 г. е получена актуализирана информация от ЕК разпространена, чрез мрежата за измама с храни до всички контактни точки, в която е включена предоставената от България информация и поисканото съдействие от Великобритания, Франция от БАБХ.

Административно сътрудничество с Испания

Във връзка с разпространени нотифиции по TRACES за пратка изпратена от оператор в Испания към оператор в България е поискано съдействие. При извършената проверка и установеното от същата е изготвен отговор. При извършената проверка е установено, че пратката никога не е достигала на територията на Република България, а е извършена само търговия на хартия.

Административно сътрудничество с Белгия

Предоставена е подрабна информация до Националната контактна точка на Белгия във връзка с изпратени пратки от Белгия към България. Поискана е допълнителна информация от Белгия, на която все още не е предоставен отговор от националното звено за контакт по измами с храните.

2.1.9.2. Поискано административно сътрудничество от други държави членки:

Поискано съдействие от националната контактна точка за измами с храни от

Естония

Във връзка с разпространени нотифиции по TRACES за пратки изпратени от оператор в Естония към оператор в България е поискано съдействие, тъй като пратките никога не са достигали на територията на Република България. От предоставената от Естония информация се установи, че е извършена търговия само на хартия, като българският оператор се явява само посредник.

Експерти от отдел „Контрол на фуражите“ участваха в организирани съвместни срещи с други органи на изпълнителната власт с цел предприемане на координирани разследващи действия спрямо засегнатите български оператори.

2.1.10. Поискано съдействие от компетентния орган на Румъния

Съгласно чл. 34, параграфи 1 и 2 от Регламент (ЕО) № 882/2004 и Решение за изпълнение (ЕС) № 2015/1918 е отправено писмено искане за административно сътрудничество към Румънският компетентен орган, за предприемане на действия спрямо „Dante International S.A”, за провеждане на проучване и предоставяне на съответната информация до Българска агенция по безопасност на храните във връзка с електронна търговия на несъответстващи храни за домашни любимци. Получен е отговор от компетентния орган на Румъния.

III.1.8. Официален контрол на остатъци в живи животни и продукти от животински произход за 2014 г. и за контрол на остатъци от пестициди във и върху храни

- Национална мониторингова програма за контрол на остатъци (НМПКО),
- Национална програма за контрол на остатъци от пестициди във и върху храни от растителен и животински произход (НПКОП)
- Ветеринарномедицински продукти (ВМП)

Национална мониторингова програма за контрол на остатъци (НМПКО)

III.1. Честота и вид на несъответствия в проби по НМПКО през 2015 г.

През 2015 г. са установени следните несъответстващи резултати в проби, взети в изпълнение на НМПКО:

Установени несъответствия с наличие на субстанции от група А, посочени в Приложение I от Директива 96/23/ЕО

Несъответстващи резултати	Последващи действия
Група А6 – субстанции от таблица 2 на Регламент (ЕО) 37/2010 В две целеви проби с матрица кръвен серум от прасета, взети от ферма е установено наличие на I. Хлорамфеникол (1,48 µg/kg ± 0,12) II. Хлорамфеникол (0,89 µg/kg ± 0,07)	Предприетите действия по проследяване на несъответстващите резултати са от страна на две областни дирекции. Целеви проби са взети от животни с произход две ферми, регистрирани в две ОДБХ. При извършената проследимост в кланица, не са установени налични количества от кланични партии с произход на животните от засегнатите ферми. Проверките във фермите по произход не са установили наличие на ВМП от посочения вид, както и пропуски в системата на оглеждане и лечение на животните. В хода на предприетите действия са взети три съмнителни проби кръвния серум от живи прасета за наличие на субстанции (хлорамфеникол) в таблица 2 от Регламент 37/2010. Анализът на пробите е отрицателен за наличие на хлорамфеникол. Взета е проба от фураж – анализът е отрицателен за наличието на хлорамфеникол. Разходите за анализ на съмнителните проби са заплатени от собственика на фермата.

Установени несъответствия с наличие на субстанции от група Б, посочени в Приложение I от Директива 96/23/ЕО

Несъответстващи резултати	Последващи действия
Еднокопитни	
Група В3 (в) - химични елементи В една целенасочена проба от кон, взета от кланица е установено наднормено	I. В резултат на извършената проследимост в месодобивното предприятие (МДП) са установени налични количества месо (145

съдържание на Кадмий – 4,05 mg/kg ± 0,23	кг.) от кланичната партида, обект на пробовземане. Установените количества трупно месо са поставени под възбрана и е взета съмнителна проба „мускул“. Съмнителната проба „мускул“ от наличното възбранено количество кланична партида е с резултатът от анализа е 0,130 mg/kg ± 0,007. Страничните животински продукти са унищожени в екарисаж. II. Проследимост във фермата по произход – проведен е разговор със собственика. Взети са съмнителни проби със следните резултати от анализ: - Съмнителна проба „кръвен серум“ от живи животни – резултатът от анализа е 0,0020 mg/kg ± 0,0001; - Суха трева (сено от фермата) - резултатът от анализа е 0052 мг / кг ± 0003 и влага / сухо съдържание 9,63 ± 0,16% (норма - 1 мг / кг); - Трева (от пасището) - резултатът от анализа е 0185 мг / кг ± 0011 и влага / сухо съдържание 78.50 ± 0,86% (норма - 1 мг / кг); - Вода (от планински извор) - не е установено наличие на кадмий.
Мляко	
I. Група Б2 (а) – антихелминти В една целева проба от сурово овче мляко е установено наличие на Клозантел 77,1 µg/kg ± 8,16	I. Проследимост на животновъдния обект по произход на сурово овче мляко, показало наличие на клозантел: Според данни от информационна система „Вет ИС“, във фермата се отглеждат 88 овце и 19 агнета без ушни марки. Комисията, извършила проверката е установила празен флакон от инжекционна форма Noromek plus (активна база клозантел). Продуктът е предписан с ветеринарна рецепта по лекарско предписание. Собственикът на фермата признал, че е извършил нерегламентирано повторно лечение на животните. Установени са пропуски в дневника на животновъдния обект - не е регистриран партиден номер на продукта и неговата годност. Във фермата са открити 8 кг. сирене (собствено производство) - поставени под забрана и унищожени в екарисаж. Собственикът на фирмата не разполага с договор с предприятие за преработка на мляко. Млякото се използва за лично потребление, което не е било взето под внимание от официалния контрол в ОДБХ при изготвяне

II. Група Б3 (в) – химични елементи В една целева проба от сурово краве мляко е установено наличие на Pb - 0,041 mg/kg ± 0,002	на плана за остатъци. Взета е една съмнителна проба сурово мляко. Нейният анализ потвърди наличието на клостантел - 76,04 мкг / кг ± 8,05. Наложена е забрана за движение на животни и суровини извън фермата. Не е издаден акт за административно нарушение. Анализът на съмнителната проба е заплатен от собственика на фермата. II. Проследимост на животновъдния обект по произход на сурово краве мляко, показало наличие на олово: Фермата, обект на пробовземане е в близост оловно цинков завод. Животновъдният обект е поставен под забрана и е направено проучване на ферми в радиус до 5 км. от Олово цинковия завод. Извършена е проследимост до предприятие за преработка на мляко, изкупуващо суровини от фермите в областта. Като резултат от констатациите, са взети общо петнадесет съмнителни проби показали отсъствието на олово. Взетите съмнителни проби са както следва: 1. От фермата на произход: - Три съмнителни проби (мляко) в рамките на три последователни месеца; - Една проба от фураж за крави. 2. Една проба от млекопреработвателното предприятие. 3. Девет съмнителни проби (мляко) от ферми в района. 4. Една проба за трева (от паша). Анализът на съмнителните проби от фермата са заплатени от собственика. Всички останали проби са за сметка на официалния контрол. За констатираното несъответствие, областната дирекция е изпратила сигнал до регионалната инспекция по здравеопазване. Според получения в ОДБХ отговор – в резултат на извършения мониторинг на питейната вода в периода януари - май 2015, не е установено съдържание на тежки метали (олово).
Пчелен мед	
Група Б1– антибактериални субстанции В една целева проба е установено наличие на сулфонамиди:	Фермата е поставен под забрана. Извършена и проверка за употреба на антибактериални продукти, която не е установила наличие на такива в обекта. Проверката е установила 13 кг. мед от

Сульфатиазол 148,71 µg/kg ± 20,17	засегнатата партида. Количеството е било унищожена в екарисаж. Взета е една съмнителна проба от следващата реколта. Резултатът е отрицателен за наличие на сулфонамиди. Разходите за анализ съмнителната проба са заплатени от собственика на фермата.
-----------------------------------	---

Честота на несъответствията

От планираните 2338 броя проби, взети от живи животни и суровини от животински произход, несъответстващи са 0,13 %.

Преглед на несъответстващите резултати по прилагане на Националната програма за контрол на остатъци от пестициди във и върху храни от животински и неживотински произход (НПКОП):

ВЕТЕРИНАРНОМЕДИЦИНСКИ ПРОДУКТИ

Анализ на несъответствието

Случаи на несъответствие

Най-често несъответствия с изискванията на Закона за ветеринарномедицинската дейност и подзаконовите нормативни актове, по отношение на търговията и употребата на ВМП се установяват при проверки на животновъдни обекти и ветеринарномедицински амбулатории.

Амбулатории и клиники:

1. Липсват или се водят нередовно или неправилно дневниците за ВМП и амбулаторните дневници;
2. Липсват термометри и влагомери, както и дневници за отчитане на микроклимата в помещенията и температурите в хладилниците за съхранение на ВМП;
3. Не са изготвени писмени процедури за дейностите в обектите;
4. Рецептите не се попълват коректно;
5. Няма налични документи за закупени ВМП;
6. Не се изпълняват изискванията на Наредба № 42/12.12.2008 г. за изискванията към ветеринарните лечебни заведения и видът и обемът на ветеринарномедицинска дейност, която може да се извършва в тях;
7. Не се документират извършените дезинфекции;
8. Не се спазват изискванията на Закона за управление на отпадъците - липсват договори с фирми за унищожаване на отпадъците, не се водят протоколи за унищожаване по реда на чл. 318 от ЗВД/.

Животновъдни обекти:

1. Не се води, или се води некоректно дневника по чл.132, ал.1, т.13 от ЗВД, в който ветеринарния лекар, обслужващ обекта записва проведените лечебно-профилактични мероприятия и чрез който е видно, че стопаните на третираните животни са запознати с карентните срокове, които следва да спазват за всеки приложен ВМП;
2. Лекарства за които задължително се изисква рецепта, се закупуват и прилагат без издадени рецепти., или с рецепти издадени по образец, различен от изискванията на Наредба № 66/16.05.2006 г., в нарушение на чл.374 ал.1 от ЗВД;
3. Няма протоколи за унищожаване на млякото от животни, третирани с ВМП, за които се изисква спазване на карентни срокове, след прилагането им;
4. Неспазване на условията за съхранение на ВМП, предписани от производителя;

5. Липсва процедура за контрол върху инфекциите и за изхвърляне и унищожаване на отпадъците.
6. Не се изпълняват изискванията на Наредба № 44/20.04.2006 г. за ветеринарномедицинските изисквания към животновъдните обекти.

Обекти за търговия на дребно и едро с ВМП:

1. Дневника по чл.380 от ЗВД и документацията по чл. 371 от ЗВД не се води редовно, което води до затруднена или невъзможна проследимост по отношение на закупени, продадени и налични количества ВМП, между установените в обекта и описаните в документите;
2. Продажба на ВМП за които задължително се изисква рецепта без издадена рецепта или с неправилно изписана рецепта в нарушение на чл.374 ал.1 от ЗВД и изискванията на Наредба № 66/16.05.2006 г;
3. Непълна, или некоректно водена документация /дневници за отчитане на температурите в хладилниците и микроклимата в помещенията, дневника за почистване и дезинфекция на помещенията, липсват или не са утвърдени процедури и инструкции за дейностите в обектите, липса на протоколи от годишна ревизия/;
4. Наличие на ВМП, чиито данни върху опаковката и листовката за употреба не са в съответствие с изискванията на Наредба 62/09.05.2006г. за изискванията към данните върху опаковката и в листовката за употреба на ветеринарномедицински продукт.
5. ВМП с опаковки и листовки за употреба, които не са в съответствие с лиценза за употреба.
6. Неспазване на условията за съхранение на ВМП, посочени от производителя;
7. Наличие на ВМП с изтекъл срок на годност.

Зоомагазини:

1. Не са регистрирани по чл. 137 от ЗВД;
2. Не се изпълняват изискванията на Наредба № 41/10.12.2008 г. за изискванията към обекти, в които се отглеждат, развъждат и/или предлагат домашни любимци с цел търговия, към пансиони и приюти за животни.

III.1.9. Биологично земеделие

Честота и вид несъответствие

Резултати от физическите проверки над оператори, осъществявани от Контролиращите лица, получили разрешение от министъра на земеделието и храните да осъществяват контрол за спазване правилата на биологичното производство

В таблица 1 са представени обобщени данни за 2015 г. за броя на операторите и подизпълнителите в система на контрол, за броя на операторите и подизпълнителите, при които са направени контролни посещения в това число-редовни, допълнителни, обявени и необявени.

Общият брой на биологичните производители, преработватели и търговци (оператори) и на подизпълнителите в система на контрол за 2015 г. е 6173, което е с над 45% повече в сравнение с 2014 г. Редовни контролни посещения са направени при 86% от операторите и подизпълнителите в система на контрол, за останалите 14% от операторите и подизпълнителите договори са сключени в края на годината. За последните дни на декември у нас са сключени над 800 нови договора за контрол и сертификация, което обяснява по-малкия брой на годишните проверки в сравнение с броя на операторите към края на 2015 г., тъй като за нашата страна това са зимни месеци и вегетацията на всички основни култури е приключила,. Техните годишни проверки са планирани от Контролиращите лица и ще бъдат извършени през 2016 г. Съгласно обобщените данни от докладите на контролиращите лица

при 8.8 % от операторите и подизпълнителите са направени допълнителни проверки, а 12.74% от всички проведени проверки са необявени.

През отчетния период Контролиращите лица са извършили на операторите с които имат сключен договор за контрол и сертификация общо 5848 проверки от които 745 са необявени. От общия брой проверки 5301 са годишни и 547 допълнителни. Съгласно изискванията на европейското и национално законодателство минималния брой проби който е трябвало да бъде анализиран е 309 бр., което отговаря на 5 % от броя на регистрираните оператори.

Контролиращите лица вземат и анализират проби и във всички случаи, при които са били налице съмнения за използване на продукти или техники, които не са разрешени за биологично производство и във всеки друг случай за установяване на наличието на продукти, които не са разрешени за биологично производство, за проверка на методи на производство, които не са в съответствие с правилата за биологичното производство, или за откриване на възможно замърсяване с неразрешени за биологично производство продукти. За изминалата година са анализирани 576 проби като броя на пробите с положителен за неразрешени вещества резултата е 92 броя.

1) Информация за контрола над операторите

Кодов Номер на контро лния орган	Брой Регис три рани опера тори	Брой регистрирани оператори						Брой годишни инспекции						Брой посещения въз основа на допълнителния риск					
		Сел ско сто пан ски про из вод и тел и	Про изв од- ств ени еди ни- ци за акв а- кул ту- ри	Пре - ра- бот ва те ли	В но - си те ли	Из- но- сит е ли	Дру ги опе ра- тор и	Сел ско сто пан ски про из- вод и тел и	Про изв од- ств ени еди ни- ци за акв а- кул ту- ри	Пре - ра- бот ва те ли	В н о - си те ли	Из- но- сит е ли	Дру ги опе ра- тор и	Сел ско сто пан ски про из- вод и тел и	Про изв од- ств ени еди ни- ци за акв а- кул ту- ри	П ре - ра- бо тв а те ли	В но - си те ли	Из- но- сит е ли	Дру ги опе ра- тор и
BG-BIO-02	1355	125 2	0	65	0	4	34	953	0	33	0	4	34	105	0	11	0	0	4
BG-BIO-03	734	723	0	8	0	0	3	689	0	9	0	0	4	61	0	4	0	0	0
BG-BIO-04	435	407	0	22	1	1	4	327	0	22	1	1	4	27	0	2	0	0	0
BG-BIO-05	2164	214 0	0	20	0	4	0	214 0	0	20	0	4	0	239	0	7	0	1	0
BG-BIO-06	29	25	0	0	1	0	3	27	0	0	0	0	2	6	0	0	0	0	1
BG-BIO-07	21	16	0	3	1	0	1	14	0	1	1	0	0	0	0	1	1	0	0
BG-BIO-12	305	303	0	1	1	0	0	268	0	2	1	0	0	13	0	1	0	0	0
BG-BIO-13	369	367	0	2	0	0	0	201	0	3	0	0	0	8	0	0	0	0	0
BG-BIO-14	31	24	0	3	0	0	4	29	0	3	0	0	3	4	0	0	0	0	0
BG-BIO-15	28	28	0	0	0	0	0	28	0	0	0	0	0	5	0	0	0	0	0
BG-BIO-16	604	536	2	37	4	0	25	419	2	31	5	0	16	43	0	3	0	0	0
BG-BIO-17****	98	98	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Общо	6173	591 9	2	161	8	9	74	509 5	2	124	8	9	63	511	0	29	1	1	5

(*) В графата „селскостопански производители“ се включват само селскостопански производители, производители, които са също преработватели, производители, които са също вносители, и други смесени производители, които не са класифицирани другаде.

(**) В графата „преработватели“ се включват само преработватели, преработватели, които са също вносители, и други смесени преработватели, които не са класифицирани другаде.

(***) В графата „други оператори“ се включват търговци (на едро и дребно) и други оператори, които не са класифицирани другаде.

(****)Разрешението на КЛ и договорите с операторите са от края на годината. Проверките ще бъдат направени през 2016 г.

Кодов Номер на контро лния орган	Брой Регис т рира ни опера тори	Брой регистрирани оператори						Брой анализирани проби						Брой проби, с М	
		Сел - ско - сто п анс ки про из вод и тел и	Про - извод - ствен и един и ци за аква култу - ри	Пре - ра ботва те ли	Вно - сите - ли	Из - но - сите - ли	Друг и опера - тори	Сел - ско - стоп ански прои з - води тели	Про - извод - ствен и един и ци за аква култу - ри	Пре - ра бот ва те ли	Вно - сите - ли	Из - но - сите - ли	Друг и опера - тори	Сел - ско - стоп ански произ води тели	Про - извод - ствен един и ци за аква култу ри
BG-BIO-02	1355	125 2	0	65	0	4	34	98	0	9	0	0	1	33	0
BG-BIO-03	734	723	0	8	0	0	3	27	0	0	0	0	0	4	0
BG-BIO-04	435	407	0	22	1	1	4	45	0	3	1	0	0	12	0
BG-BIO-05	2164	214 0	0	20	0	4	0	120	0	15	0	4	0	0	0
BG-BIO-06	29	25	0	0	1	0	3	4	0	0	0	0	0	0	0
BG-BIO-07	21	16	0	3	1	0	1	1	0	1	0	0	0	1	0
BG-BIO-12	305	303	0	1	1	0	0	66	0	0	0	0	0	3	0
BG-BIO-13	369	367	0	2	0	0	0	39	0	0	0	0	0	6	0
BG-BIO-14	31	24	0	3	0	0	4	25	0	1	0	0	0	0	0
BG-BIO-15	28	28	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
BG-BIO-16	604	536	2	37	4	0	25	115	0	0	0	0	0	33	0
BG-BIO-17****	98	98	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Общо	6173	591 9	2	161	8	9	74	541	0	29	1	4	1	92	0

(*) В графата „селскостопански производители“ се включват само селскостопански производители, производители, които са също преработватели, производители, които са също вносители, и други смесени производители, които не са класифицирани другаде.

(**) В графата „преработватели“ се включват само преработватели, преработватели, които са също вносители, и други смесени преработватели, които не са класифицирани другаде.

(***) В графата „други оператори“ се включват търговци (на едро и дребно) и други оператори, които не са класифицирани другаде.

(****)Разрешителното на КЛ и договорите с операторите са от края на годината. Проверките ще бъдат направени през 2016 г.

III.2. Анализ на несъответствието

Случаи на несъответствие

Естество на риска, който възниква от несъответствието

Причина(и) за несъответствието

Анализ и първопричина на несъответствието:

III.2.1. Здравеопазване на животните, хуманно отношение към тях, трансмисивни спонгиформни енцефалопatii и странични животински продукти

Анализът за изпълнение на ДПП за периода 31 октомври –31 декември 2015 г. показва непълно изпълнение на планираните профилактични мероприятия в някои области

на страната. Независимо от неблагоприятните условия, изпълнението на мерките по ДПП и ПНЛБЖ за 2015 г. е значително по-добро в сравнение с 2014 г.

Несъответствия, констатирани по време на проверки във ферми за селскостопански животни

Нивото на констатираните несъответствия през 2015 г. показва тенденция към подобряване на ефективността на осъществявания контрол от компетентните органи в сравнение с 2014 г. Наблюдава се също така липса на тежки нарушения.

През 2015 г. процентът на проверени по план земеделски стопанства, в които се спазват изискванията за хуманно отношение към животните, регламентирани както в националното, така и в европейското законодателство, ни дава основание да считаме, че броят на собствениците на селскостопански животни все повече се повишава.

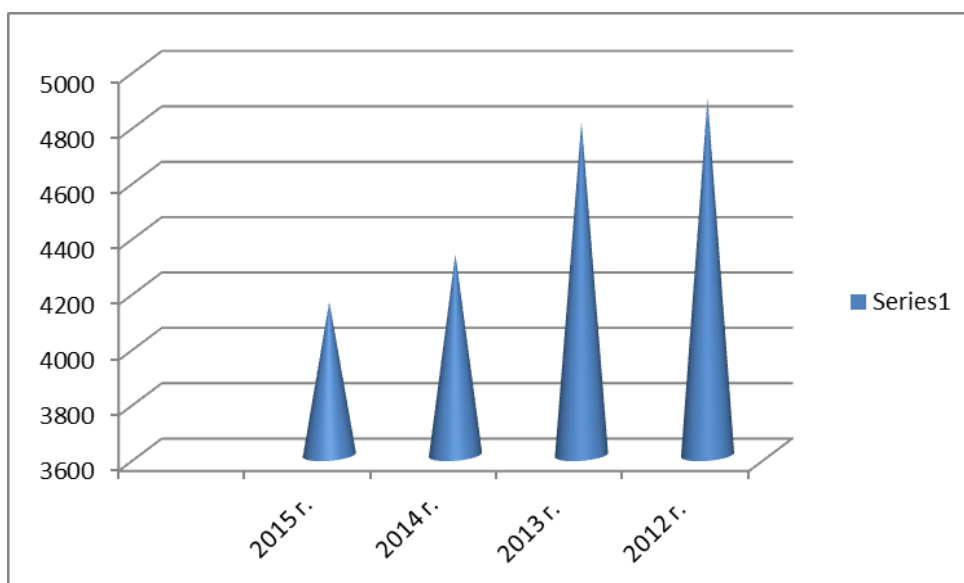
✓ Осъществените проверки за контрол по спазване правилата за хуманно отношение към животните в земеделските стопанства, определени в годишния план за 2015 г., са около **85,7 %** или **4 153 броя**.

✓ Броят на проверките, посочен в одобрения годишен план за 2015 г., който трябва да бъде изпълнен е **4 846 броя**.

✓ Неизпълнението на годишния план за 2015 г., изчислен в проценти е **14,30 %** или **693 броя**.

✓ Животновъдните обекти, които са останали непроверени, като и през последните години, така и през 2015 г. са за отглеждане на едри и дребни преживни животни.

Разликата между броя извършени проверки през 2012 г. и броя извършени проверки за 2015 г. в проценти е 1,5 % - с толкова са по-малко извършените проверки на този етап.



Графика 1: Сравнителна графика, показваща броя проверки в животновъдни обекти за последните 4 години - 2015 г., 2014 г., 2013 г. и 2012 г.

След приключване на проверката, контролният орган докладва за констатираните случаи на неспазване на изискванията на Регламент (ЕО) № 882/2004/ЕС. В зависимост от тежестта на установените нарушения, се предприемат различни по брой и тежест корективни действия съгласно разпоредбите в Регламент (ЕО) № 882/2004/ЕС.

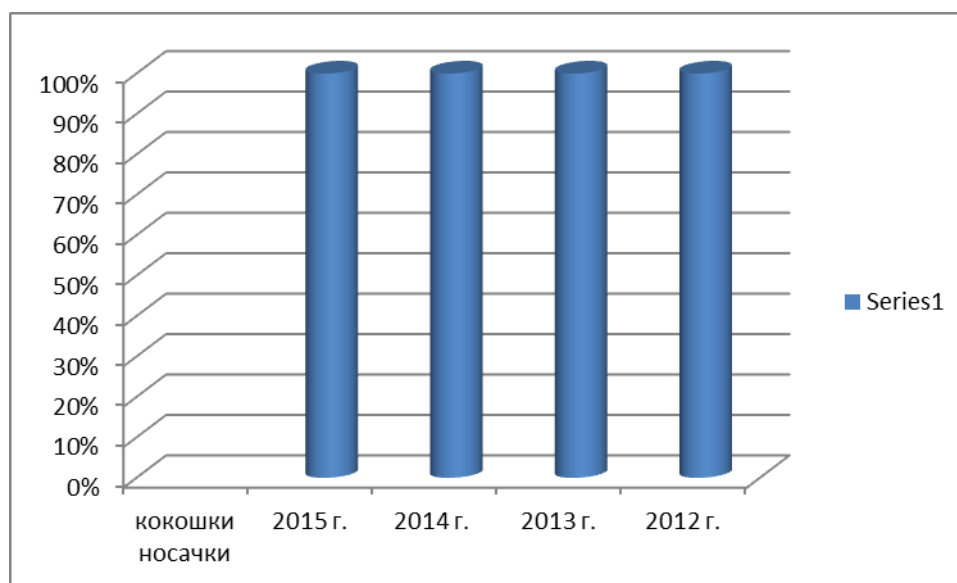
След извършен експертен анализ на данните за 2015 г. се констатира за поредна година запазване на трайна отново положителна тенденция към повишаване спазването на изискванията за хуманно отношение в сектори птицевъдство и свиневъдство. Успешно се прилагат държавните помощи:

- „Помощ за реализирането на доброволно поети ангажименти за хуманно отношение към птиците”;
- „Помощ за реализирането на доброволно поети ангажименти за хуманно отношение към свинете”.

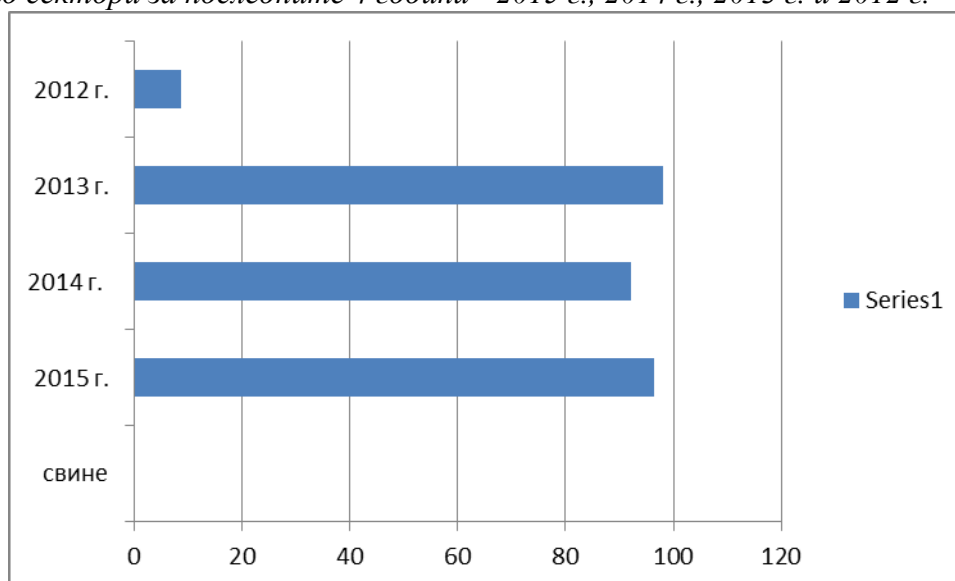
Заклучението, направено на база процентът на констатирани несъответствия за неспазване изискванията за хуманно отношение към животните, отглеждани в производствените обекти, посочени за проверка в годишния план за 2015 г., е че в сравнение със същия през изминалата година (2014 г.), *ефективността* на осъществявания контрол от компетентните контролни органи се повишава със *задоволителни темпове*.

Категория	Кокошки носачки	Прасета	Телета	ЕПЖ	Овце	Кози	Патици
<i>Инспектирани производствени обекти</i>	151	224	178	1 761	1 113	392	141
<i>Производствени обекти без несъответствие</i>	147	216	172	1 552	1 029	364	138
<i>% на съответствие</i>	97,35 %	96,43 %	96,63 %	88, 13 %	92,45 %	92,86 %	97,87 %

Таблица 1: Процент (%) на съответствие по сектори за 2015 г.



Графика 2: Съответствие на инспектираните животновъдни обекти за кокошки носачки - Графиката показва незначителни колебания в процентът (%) на съответствие по сектори за последните 4 години - 2015 г., 2014 г., 2013 г. и 2012 г.



Графика 3: Съответствие на инспектираните животновъдни обекти за свине - Графиката показва незначителни колебания в процентът (%) на съответствие по сектори за последните 4 години - 2015 г., 2014 г., 2013 г. и 2012 г.

Детайлна информация за извършените проверки и констатираните нарушения е посочена в таблицата по-долу:

Таблица 2:

Категория животни		Кокошки носачки			Телета	Прасета
Брой Метод на отглеждане		Свободно отглеждане	Подово отглеждане	Уголемени клетки		
1	Производствени обект, предмет на инспекция	8	98	48	237	277
2	Инспектирани производствени обекти	7	98	46	178	224
3	Производствени обекти без несъответствие	7	94	46	172	216
Брой несъответствия						
4	Персонал	0	0	0	2	4
5	Инспекция	0	2	0	0	0
6	Записи	0	2	0	4	2
7	Свобода на движение	0	0	0	1	0

8	Позволено пространство	0	0	0	0	0
9	Сгради и настаняване	0	0	0	2	5
10	Минимално осветление	0	0	0	0	0
11	Подово покритие (за прасета)	0	0	0	0	0
12	Материали	0	0	0	0	0
13	Автоматично и механично оборудване	0	0	0	1	0
14	Храна, вода и други вещества	0	0	0	0	0
15	Хемоглобин (телета)	0	0	0	0	0
16	Храна от фибри (телета и свине)	0	0	0	0	0
17	Наранявания	0	0	0	0	0
18	Процедура на отглеждане	0	0	0	0	0
19	Несъответствие А	0	4	0	5	7
20	Несъответствие Б	0	0	0	1	1
21	Несъответствие В	0	0	0	0	0

Таблица 3:

Брой/ Категория животни		Рогат добитък (освен телета)	Овце	Кози	Домашни птици (*)	Щраусови птици	Патици	Гъски	Животни, отглеждани за кожа	Пуйки
1	Производствени обект, предмет на инспекция	2073	1291	502	163	9	136	0	2	2
2	Инспектирани производствени обекти	1761	1113	392	180	9	141	0	2	2
3	Производствени обекти без несъответствие	1552	1029	364	178	9	138	0	2	2
Брой несъответствия										
4	Персонал	125	40	12	0	0	0	0	0	0
5	Инспекция	10	5	0	0	0	0	0	0	0
6	Записи	34	37	18	1	0	1	0	0	0

7	Свобода на движение	1	1	3	0	0	0	0	0	0
8	Сгради и настаняване	135	25	3	1	0	1	0	0	0
9	Автоматично и механично оборудване	23	12	10	0	0	1	0	0	0
10	Храна, вода и други вещества	118	26	1	0	0	0	0	0	0
11	Наранявания	2	2	0	0	0	0	0	0	0
12	Процедура на отглеждане	4	1	1	0	0	0	0	0	0
13	Несъответствие А	90	60	18	2	0	3	0	0	0
14	Несъответствие Б	117	22	8	0	0	0	0	0	0
15	Несъответствие В	2	2	2	0	0	0	0	0	0
(*) Птици от вида <i>Gallus gallus</i> , освен кокошки носачи										

Най-често констатираните нарушения са:

- необучен персонал за спазване на правилата за ХОЖ при отглеждане на селскостопански животни във ферми;
- несъответствия при водене на документацията (в обектите тип «задан двор» - липса на записи за извършено лечение на животните и за процедурите за отглеждане)
- ограничаване свободата на движение при телета.

Сравнителният анализ, изготвен въз основа на получените в срок доклади от ОДБХ за извършените проверки в производствени обекти за спазване на изискванията за хуманно отношение, показва следното:

- несъответствията, открити в животновъдни обекти за отглеждане на домашни птици, основно са превишаване на определения капацитет и неспазване на заложената процедура за отглеждане;
- в сравнение с 2014 г. през 2015 г. се наблюдава подобряване на условията на отглеждане на животните по отношение на сградов фонд, автоматично оборудване и механично оборудване;
- наблюдава се намаляване броят на обектите тип «задан двор», което води към повишаване тенденцията при ХОЖ;
- на територията на област Търговище е намален броят на свиневъдните обекти, което е причина за неизпълнение на планираните проверки в обекти за свине, но като цяло в сравнение с 2014 г. броят на животновъдните обекти с несъответствия е по-малък;
- при инспекции на обектите за птици и обектите за стокови носачки в област Габрово не са установени нарушения. Завишен е броят на проверките спрямо заложения план при ЕПЖ включително и телета, поради засиления контрол в тези обекти от усложнената епизоотологична обстановка през есента на 2015г., както и проверките извършвани във връзка с изпълнението на Държавната профилактична програма. При направените

измервания на зоохигиенните показатели /газове, температура, влажност, течение, шум и осветеност/ се установи, че проверените обекти отговарят на изискванията;

Анализът на извършените проверки спрямо предходната година показва, че има тенденция от страна на собствениците на ферми да изпълняват задълженията си по съществуващото законодателство по ХОЖ, още повече че една част от тях са бенефициенти по Програма за развитие на селските райони. Официалният контрол във фермите и по време на транспорт на живи животни се подобрява, базирано на периодичното обучение на официалните ветеринарни лекари.

Несъответствия, констатирани при извършване на проверки по време на транспорт, в съответствие с изискванията, посочени в чл. 27 на Регламент 1/2005/ЕО:

Във връзка с чл. 27 (2) на Регламент 1/2005/ЕО в настоящия доклад са представени основните нарушения констатирани при проверките за спазване изискванията за хуманно отношение по време на транспорт, както и мерките предприети от българските власти за тяхното отстраняване.

При неспазване изискванията на Регламент 1/2005/ЕС, се налагат необходимите санкции към физически и юридическите лица, съгласно Закона за ветеринарномедицинската дейност, като в неговото изменение от 19.02.2016 г. санкциите за нарушения изискванията за хуманно отношение са завишени многократно.

Правилата за спазване на хуманното отношение към животните по време на транспорт стават все по-актуални и фермерите ги вземат по сериозно под внимание.

Със Заповед РД 11-1914 от 21.12.2015 г. на изпълнителния директор на БАБХ е утвърдена стандартна оперативна процедура (СОП 15) за извършване на официален контрол за спазване правилата за хуманно отношение към животните при продължителни пътувания.”

http://www.babh.government.bg/userfiles/files/Proceduri%20BABH/ZHOJKF/SOP-RS%20finish_SP.pdf

Съгласно изискванията на Регламент № 1/2005/ЕС на Съвета от 22.12.2004 г., относно защитата на животните по време на транспорт, през 2015 г. продължи издаването на лицензи на водачите на превозни средства, превозващи живи животни, с което се гарантира спазване на правилата за хуманно отношение и защита на животните по време на транспорт.

За 2015 г. са издадени лицензи за кратки пътувания – 70 броя, и за продължителни пътувания – 25 броя. В дирекция ЗХОЖКФ се поддържа в актуалност регистър на издадените лицензи за превоз на живи животни съгласно чл.166 от ЗВД и въвеждане на актуална информация за одобрените превозни средства в информационната система на БАБХ.

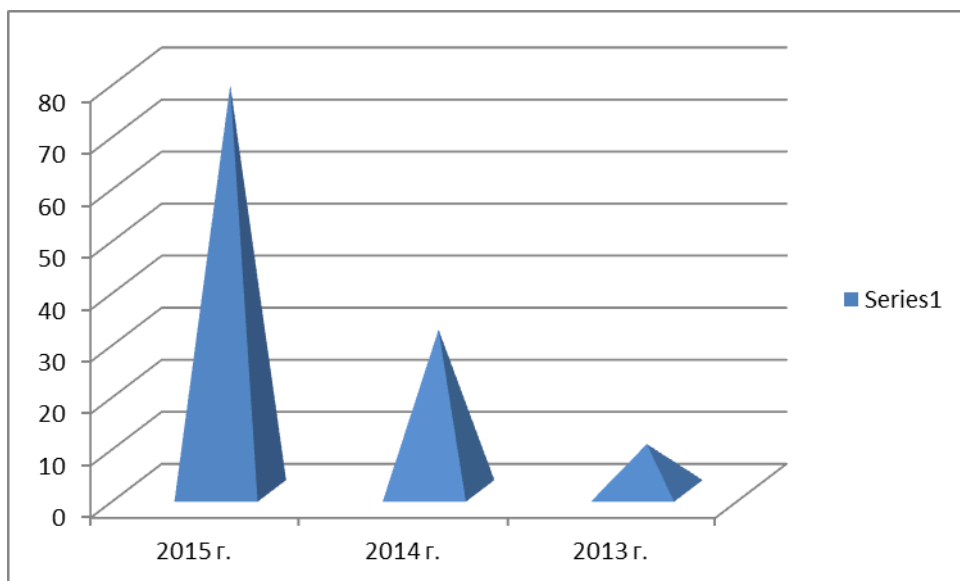
Във връзка с прилагане на разпоредбите на чл. 24, ал. 2 на Регламент 1/2005 – продължава кореспонденцията по подаване на сигнали от и до други контактни точки съгласно Регламент 1/2005 по отношение на констатираните нарушения на хуманното отношение към животните по време на транспорт.

За 2015 година са получени 9 сигнала от други контактни точки към нас и са подадени 78 сигнала от БАБХ към други контактни точки, като по-голямата част от тях са констатирани от официалните ветеринарни лекари на граничен инспекционен пункт “Капитан Андреево”.

През 2015 г. се наблюдава положителна тенденция за получаване на сигнали от компетентните органи на други ДЧ за констатирани нарушения на правилата за ХОЖ по време на транспорт от български превозвачи.

През последните години се постигна тясно сътрудничество между отделните ДЧ, отразяващо се в добра комуникация и своевременно уведомление. Всичко това е в резултат

от провежданите регулярни срещи на контактните точки за хуманно отношение към животните по време на транспорт, на които всеки път това е точка от дневния ред - добра комуникация и обмяна на информация и опит, добри практики и ръководства.



Графика 3: Подадени сигнали от БАБХ за констатираните нарушения на изискванията за ХОЖ от превозвачи от други ДЧ.

През 2015 г. са извършени общо 17 915 броя проверки. Процентът на констатираните несъответствия за 2015 г. е 0,44 %. Данните са илюстрирани в таблицата по- долу:

Проверки и несъответствия	2013	2014	2015
Проверени транспортни средства	20660	11631	19693
Процент на несъответствие	0,57	4,2	0,44

Таблица 2 Брой проверки и процент (%) на съответствие

През 2015 година се констатира завишаване на броя на проверките в сравнение през 2014 г.

Официалният контрол във фермите и по време на транспорт на живи животни се подобрява, базирано на периодичното обучение на официалните ветеринарни лекари, както и на съвместни срещи с всички заинтересовани страни по хуманно отношение към животните.

Засилване на контрола за спазване разпоредбите при транспорт:

1. Като допълнение на писмените указания и с цел гарантиране благосъстоянието на животните транспортирани от Р България за Р Турция, БАБХ изисква всички транспортни средства, които се използват да бъдат одобрени и да отговарят на изискванията за превоз на животни с продължителност над 8 ч., независимо че необходимото време за транспорт е под 8ч.
2. За 2015 г. при осъществения официален контрол за констатираните нарушения от превозвачи с произход различни държави членки /ДЧ/ своевременно са уведомени

съответните компетентни органи, съгласно чл.26 на Регламент 1/2005/ЕС.

3. Санкции: При неспазване изискванията на Регламент 1/2005/ЕС се налагат необходимите санкции за физически и юридически лица, съгласно Закона за ветеринарномедицинската дейност.

4. Последващ мониторинг: Във връзка с констатираните нарушения се извършват периодични проверки от експерти с цел гарантиране спазване на изискванията на Регламент 1/2005/ЕС.

Сравнителен анализ:

- a. през 2015 година се извършваха проверки на пътя по време на транспорт съвместно с органите на МВР. Целта на проверките е да се засили контрола като цяло и да се прекрати транспортирането на живи животни в нелицензирани за целта транспортни средства;
- b. повишение на сумите на санкциите;
- c. за 2015 г. няма постъпили заявления в ЦУ на БАБХ за временно отнемане на лицензи за превоз на животни и удостоверения за правоспособност на водачи, съгласно ЗВД;
- d. в резултат на проведените обучения, както и от обученията по програмата BTSF, експертите, които одобряват транспортни средства са много по-подготвени и обучени.

От извършения сравнителен анализ можем да направим заключение, че има тенденция към подобряване ефективността на осъществявания контрол.

В таблиците по-долу са представени данни за извършените проверки по време на транспорт за 2015 година:

Таблица 1: Видове недискриминационни проверки, извършени в съответствие с член 27, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 1/2005															
Вид (1):	ЕПЖ			Свине			ДПЖ			ЕК			Други видове		
Видове недискриминационни проверки (2)	на място на	по време на	след тарн спорт	на място на	по време на	след тарн спорт	на място на	по време на	след тарн спорт	на място на	по време на	след тарн спорт	на място на замя	по време на	след тарн спорт тира
Брой недискриминационни проверки	198	2492	2443	76	94	6470	49	91	751	40	16	22	130	27	496
Брой проверени животни	4745	144479	13077	11010	14744	487952	1945	3544	20579	338	36	88	1628775	444970	15908401
Брой проверени транспортни средства	179	2493	1774	80	95	6441	49	93	626	30	16	19	128	22	3131
Брой проверени придружаващи документи	180	2485	1816	80	94	6318	50	92	641	31	16	23	126	27	3403
Таблица 2: Категория и брой случаи на неспазване на изискванията на Регламент (ЕО) № 1/2005, констатирани по време на недискриминационните проверки															
Вид (1):	ЕПЖ			Свине			ДПЖ			ЕК			Други видове		
Категории на нарушенията	на място на заминаване	по време на транспорт	след тарн спорт	на място на заминаване	по време на транспорт	след тарн спорт	на място на заминаване	по време на транспорт	след тарн спорт	на място на заминаване	по време на транспорт	след тарн спорт	на място на заминаване	по време на транспорт	след тарн спорт
Годност на животните за транспортиране	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Транспортни практики, допустима пространствена площ, височина	1	1	0	0	0	0	1	3	0	0	0	0	0	0	0
Транспортни средства и допълнителни разпоредби относно кораби, превозващи животни, или контейнеровози, както и относно пътуванията с дълга продължителност	0	3	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Поене и хранене, продължителност на пътуването и периоди на почивка	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Документация	0	24	0	0	1	0	0	8	0	0	6	0	0	1	0
Други случаи на неспазване на изискванията	0	9	1	0	0	1	0	1	0	0	2	0	0	1	0
Общ брой случаи на неспазване на изискванията	1	37	1	0	2	1	1	12	0	0	9	0	0	2	0

Таблица 3. Категория и брой действия, предприети от компетентния орган след констатиране на случаи на неспазване на изискванията на Регламент (ЕО) № 1/2005

<u>Вид (1):</u>	ЕПЖ			Свине			ДПЖ			ЕК			Други видове		
<u>Категории на нарушенията</u>	на място на заминаване	по време на транспорт	след транспорт	на място на заминаване	по време на транспорт	след транспорт	на място на заминаване	по време на транспорт	след транспорт	на място на заминаване	по време на транспорт	след транспорт	на място на заминаване	по време на транспорт	след транспорт
А. Наложени санкции	1	28	10	0	3	1	1	10	4	0	10	0	0	2	0
Б. Привеждане в действие и обмен на информация	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

III.2.2. Внос на животни и храни

Причините за отхвърлените пратки с продукти от животински произход и фуражи са главно за нередовни документи, както и за държави и предприятия липсващи в списъка на разрешените за внос в ЕС, както и за внос на неодобрен продукт за внос на съответния пункт. По отношение на лабораторните анализи няма констатирани несъответствия в сравнение с 2014 г., когато са констатирани две несъответствия. Резултатът от 100% съответствие на лабораторните изследвания показват, че трябва да се сменят някои от анализите на продукти, (тези с нормални стойности за последните години) с нови показатели, съобразено с целите на анализа на риска.

III.2.3. Здраве на растенията - фитосанитарен контрол

Чл. 54 от Регламент (ЕО) № 882/2004 изисква компетентният орган, който открие несъответствие, да предприеме подходящи действия, за да гарантира, че стопанският субект ще вземе мерки да коригира ситуацията. Посочената разпоредба не се прилага по отношение на растителната защита и не съществуват общи законови изисквания, които да са еквивалентни, но в специални случаи съществуват подобни изисквания:

В член 11 и член 13в, параграф 7 от Директива 2000/29/ЕО на Съвета се уточняват мерките, които трябва да се вземат, в случай на констатирано несъответствие по време на официалните инспекции.

Член 1, параграф 6 от Директива 92/90/ЕИО на Комисията изисква от държавите-членки да гарантират, че отговорните официални органи вземат необходимите мерки в случая, когато задълженията, предвидени в член 2, параграф 2 и според случая в член 2, параграф 3 и в член 3 на същата директива, вече не се спазват.

Осигуряване на ефективен фитосанитарен контрол на растения и растителни продукти и на качеството на пресните плодове и зеленчуци при внос, износ, транзит и вътреобщностна търговия

- Конторолирани партии в ГИП на ГКПП - общо около 24000 бр.
- Установени несъответствия и изпратени нотификации по системата за бързо уведомяване „Еврофит” – 21 бр.

Постигане на надежден фитосанитарен контрол при производство и движение на растения и растителни продукти подлежащи на фитосанитарен контрол:

- Регистрирани производители подлежащи на фитосанитарен контрол - 3994 бр.;
- Извършени проверки - 5038 бр.;
- Издадени растителни паспорти за движение на територията на ЕС – 2474 бр.;
- Установени и ликвидирани огнища от карантинни вредители – Приложение III ;
- ;

Анализ на несъответствията

Решенията взети от фитосанитарните инспектори на определените гранични пунктове/контролни пунктове/определени пунктове за внос /първи пунктове на въвеждане за унищожаване, връщане в страната на произход или друга трета страна са въз основа на преценка за всяка една отделна пратка, с цел предпазване територията на ЕС от карантинни вредители и недопускане вноса в Европейската общност на пратки несъответстващи на изискванията на законодателството. Всички несъответствия са нотифицирани по системата ЕВРОФИТ.

Първопричина(и) за несъответствието

Основната причина за установените несъответствия е неспазване на законодателните изисквания за внос на растения и растителни продукт в Европейската общност.

III.2.4. Контрол на пазара и употребата на продукти за растителна защита Случаи, честота и анализ на несъответствие

Основни несъответствия, констатирани в обектите за търговия, съхранение и преупаковане на ПРЗ

- Липса на разрешение/удостоверение за дейността
- Не са на видно място необходимите документи – разрешение/удостоверение за дейността, диплом и др.;
- Продажбата в ССА се извършва от лице без сертификат по чл. 83 от ЗЗР;
- Предлагане за продажба, съхранение или преупаковане на неразрешени ПРЗ;
- ПРЗ не са подредени по функционална характеристика;
- Липса на обозначителни табели за ПРЗ по функционални групи;
- Дневник на доставките в ССА: липса на дневник; не се води редовен дневника;
- Липса на списък на ПРЗ, които се съхраняват в складовата база;
- Незаявена промяна в обстоятелствата - нов продавач-консултант в ССА;

Всички констатирани нарушения са описани в констативните протоколи и са направени предписания със срок за отстраняването им, след изтичането на който са извършени повторни проверки.

Основни несъответствия при етикетиране и опаковане на ПРЗ

- Опаковки, несъответстващи на изискванията на чл. 79, ал. 1, т. 2 от ЗЗР;
- Несъответствие на етикета - липса на дата на производство, партиден № и др.;
- Липса на листовки, трайно прикрепени към опаковките.

Основни несъответствия при употребата на ПРЗ

Най-често регистрираните несъответствия при контрола върху употребата на ПРЗ от земеделските производители са свързани с липсата на задължителните записи за употребените ПРЗ, непълни данни в дневника за проведените химични обработки и в дневника за появата, развитието, плътността или степента на нападение от вредители, неразрешена употреба на разрешен ПРЗ, както и липсата на сертификат по чл. 83 от ЗЗР за употреба на ПРЗ от професионална категория на употреба.

III.2.5. Качество и безопасност на храни и материали в контакт с храните

Като цяло не се наблюдава промяна в най-често повтарящите се несъответствие в сравнение с тези, които са констатирани през 2014 г. Те са повтарящи се, и в по-голямата си част, макар и съществени, не представляват пряк риск за човешкото здраве.

В сравнение с 2014 г., са констатирани повече несъответствия в обектите за производство на храни и в обекти за обществено хранене, във връзка с влизането в сила на Регламент 1169/2011. Цифровият анализ за средните стойности на прилаганите наказателни мерки при установяване на несъответствия при извършения официален контрол показва следното:

1. **Предписания:** Средно всяка 13-та проверка приключва с издаване на Предписание (за сравнение за 2014 г. - всяка 15-та) ;
2. **Акт за установяване на административно нарушение (АУАН):** Средно всяка 73-та проверка приключва със съставяне на АУАН

(за сравнение за 2014г. – всяка **69-та**);

3. Средно за 2015г. съставени АУАН на 1 инспектор (бруто) – 3,57 бр.

(за сравнение за 2014г. **съставени АУАН на 1 инспектор(бруто) - 3, 48 бр.)**

Извод: Анализът на тези цифри показва сравнително еднаква кратност на налагане на административни мерки при извършения официален контрол за последните 2 години. Разлика има единствено при налагане на най-тежката административна мярка – временно или постоянно преустановяване на дейността на обекти за производство и търговия с храни: за 2015г. – **298 бр.**, а за 2014 – **185 бр.**

Генетично модифицирани храни:

През 2015 г. се отчита ръст на проби с нерегламентирано съдържание на ГМО в сравнение с резултатите получени през 2014 г., в която няма проби със съдържание на ГМО над 0,9%. Броят на пробите с присъствие на ГМО също е по - голям: през 2015 г. - 10 бр. или 12,5 % в сравнение с 2014 г. - 8 бр. или 10,1%.

Естество на риска, който възниква от несъответствието:

През 2015 г. контролът върху храните е насочен към предотвратяване на прекия и косвен риск за здравето на потребителите, произтичащ от конкретния обект или храна. Категоризирането на обектите въз основа на риска дава възможност за приоритетно насочване на официалния контрол към обектите, притежаващи най-голям потенциален риск за здравето на населението. По този начин се осигурява по-високо ниво на безопасност на храните и съответно по-добра защита на човешкото здраве.

За храни от животински произход потенциалните рискове от несъответствията се определят в зависимост от 12 основни критерия, пряко влияещи на вероятността за появата на основните опасности /сграден фонд и оборудване, капацитет на обектите, асортимент, технология, произход на суровините и храните, водоизточници, системи за самоконтрол, квалификация на персонала, лабораторен мониторинг, мениджмънт на обекта, сигнали по системата RASFF и история на обекта.

За храни от неживотински произход потенциалните рискове от несъответствията се определят в зависимост от 5 основни критерия /сградов фонд и оборудване, капацитет на обектите, вида (асортимента) на произвежданите или предлаганите храни, ефективността на въведената система за самоконтрол, местоположение на обекта (пазари, спирки, кръстовища и др.) и броя на клиентите (човекопотока)/.

В обектите на търговската мрежа и обществено хранене потенциалните рискове от несъответствията се определят в зависимост от 6 основни критерия /структура и оборудване, капацитет на обектите, допълнителни дейности, извършвани в обекта, обхват и адекватност на системата за управление на безопасността на храните, видовете храни, предлагани в обекта (асортимент), история на обекта/.

В зависимост от степента на риска - висок, среден и нисък риск в предприятията за производство и висок, среден, нисък риск и много нисък в обектите за търговия на дребно и обществено хранене, е планирана и честотата на контрол.

При обектите за търговия на дребно и общественото хранене водещ критерий е съответствието на сградовия фонд и оборудването с асортимента на предлаганите храни.

Като цяло констатираните и повтарящи се нарушения не представляват пряк и значим риск за човешкото здраве. Рисковете от реализирането на пазара на негодни за човешка консумация храни е елиминиран от инспекторите при унищожаването на тези храни. Показателно е, че за изминалата няма констатирани случаи на хранителни взривове и инциденти.

При получени незадоволителни резултати спрямо микробиологичните критерии за безопасност на храни в са предприети мерки както от страна на официалния контрол, така и от операторите на храни, с оглед предотвратяване или минимизиране на риска за потребителите и недопускане на инциденти с такива храни.

Част от констатираните несъответствия в обектите (съхранение и предлагане на храни с изтекъл срок на реализация и без етикетировка или непълна или подвеждаща информация върху етикета, неспазване на температурите на съхранение, посочени от производителя, неспазване на температурите и срока на реализация на топлите, готови за консумация храни, необявяване на алергените на неопаковани храни в заведенията за обществено хранене) представляват риск за човешкото здраве, особено консумацията на некоректно етиктирана храна, на чиито етикет не са обявени алергените, от хора с повишена чувствителност към някои съставки на храна.

В тези случаи са предприети всички възможни мерки както от страна на официалния контрол, така и от операторите на храни, с оглед предотвратяване или минимизиране на риска за потребителите и недопускане на инциденти с такива храни.

При всеки случай на констатирано несъответствие се преценява риска за човешкото здраве.

При разрешаване на всеки конкретен случай се официалният контрол прилага „Процедура за действие при получаване на несъответстващи лабораторни резултати”, „Процедура за реакция при кризисна ситуация- съмнение за взрив от хранително отравяне”, процедури по спиране реализация на храни, както и процедури по спиране на дейността на обекти.

Анализ и първопричина на несъответствието:

Идентифицирани са основните причини за несъответствията в обектите за производство и търговия с храни:

Често несъответствията са еднократни и основната причина за тях е непознаване на детайли от законодателството в областта на безопасността на храните от страна на операторите на храни. Твърде често, като причина за несъответствия е недостатъчно обучение и текучеството на персонала, работещ с храни

Несъответствията, свързани с поддържането на материалната база (сгради, оборудване) се дължат най-често на недостиг на финансов ресурс за своевременното им отстраняване. Основно липсата на компетентност и осъзната необходимост от обучения по отношение на действащото законодателство от страна на операторите на храни води до затруднения и възникване на несъответствия при изпълнение на задълженията им, свързани с прилагането на СУБХ и НАССР.

Първопричините за несъответствията констатирани от началник отдела при проверките на дейността на инспекторите са свързани с липсата на допълнителни обучения на инспекторите, както и на достатъчен професионален опит у някои служители. Най-главната и най-трудно отстранима причина е липсата на финансов и материален ресурс.

Генетично модифицирани храни:

Причината за установените несъответствия е, че не се изискват протоколи от изпитване на акредитирана лаборатория, доказващи отсъствие на ГМО, а се приема на доверие декларираното в придружаващите документи. При вземане на проби на случаен принцип и изследвания по програмата се установи, че за някои продукти има противоречие и несъответствие с декларираното.

III.2.6. Бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води

Анализ на тенденцията за несъответствие

Най-честите несъответствия през 2015 г. в обектите за производство на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води могат да бъдат класифицирани в следните групи, съобразно обобщените резултатите от извършения официален контрол:

- нарушение на законодателството по отношение етикетването и представянето на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води;
- установени отклонения по микробиологични показатели;
- установени отклонения по физико-химични показатели;
- неспазване на принципите на добрите производствени и хигиенни практики.

Установените несъответствия са предимно в обекти за производство на бутилирани натурални минерални води, чийто дял спрямо другите обекти за производство на бутилирани изворни и трапезни води е значително по-голям. Повечето установени несъответствия са незначителни и случайни, като не се установяват тенденции относно тяхната системност на възникване.

Общата констатация е, че установените несъответствия в обектите за производство на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води, както и в предлаганите в търговската мрежа бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води не са създали непосредствен и сериозен риск за здравето на потребителите. В резултат на предприетите адекватни мерки за отстраняване на констатираните отклонения, рискът е сведен до минимум.

III.2.8. Официален контрол на остатъци в живи животни и продукти от животински произход за 2014 г. и за контрол на остатъци от пестициди във и върху храни

- **Национална мониторингова програма за контрол на остатъци (НМПКО),**
- **Национална програма за контрол на остатъци от пестициди във и върху храни от растителен и животински произход (НПКОП)**
- **Ветеринарномедицински продукти (ВМП)**

Национална мониторингова програма за контрол на остатъци (НМПКО),

Анализ на несъответствията

Установените несъответствия в проби по НМПКО, отнасящи се до наличие на остатъци от лекарствени субстанции, са предимно в резултат на занижен самоконтрол в животновъдните обекти по произход, свързан с неспазване на карентните срокове на приложените ВМП, което е довело до експедиция на партидите животни за клане. В животновъдните обекти по произход не е изградена достатъчно ефикасна система за проследимост на третирани/лекуваните животни. Констатирани са пропуски и неспазване на законодателството по отношение на лечението на животните, както и извършване на нерегламентирано лечение (несъответствие в проба от сурово овче мляко с наличие на клозантел).

От друга страна се установява неразбиране / неправилно прилагане на критериите за избор на животновъден обект, който да бъде обект на мониторинг върху остатъци от ВМП. Такъв, отново е случая с животновъдния обект, в проба от който (сурово овче мляко) е установено наднормено съдържание на клозантел. Официалният контрол в областната дирекция е включил в плана за мониторинг ферма, добитата суровина от която се използва за лични нужди в личното домакинство, не за производство на млечни продукти за човешка консумация по смисъла на европейското законодателство за безопасност на храни и Закона за храните.

Въпреки полученото през 2014 г. в ОДБХ писмо от директора на регионалната инспекция по околна среда и води във връзка със съответстващ резултат по НМПКО за 2014 г. за отсъствие на вредни емисии, и през 2015 г. е установено наднормено съдържание на кадмий в проби от животни с произход ферма в близост около Комбинат за цветни метали.

II.2.1. Случаи на несъответствия

Пробите, показали несъответстващи на изискванията резултати са взети в изпълнение на мониторинговия план за контрол на остатъци от ВМП и замърсители (НМПКО) за 2015 г. Пет от пробите, показали несъответстващи резултати са взети от живи животни (кръвен серум от прасета) и суровини от животински произход (сурово мляко овче и краве, и пчелен мед), в животновъден обект. Една от пробите, показали несъответстващ на изискванията резултат е взета от суровини, добити в кланица (черен дроб от еднокопитни). Пробовземането е извършено съгласно регионалните планове в ОДБХ, в различен интервал от време, спазвайки правилата за пробовземане (Приложение I от НМПКО) и моментът на изненада.

II.2.2. Естество на риска, който се поражда от несъответствия

Констатираните несъответствия пряко повишават риска от:

- Затруднение в проследимостта при употребата на ВМП и евентуален риск от употреба на такива с изтекъл срок на годност или с отклонения в качеството;
- Невъзможност за пълно проследяване и идентификация на третираните животни;
- Нерегламентирано прилагане на ВМП при продуктивни животни от лица без необходимата квалификация;
- Неспазване на карентни срокове след употреба на ВМП, изискващи такива;
- Неправилният подход при избор на обект за пробовземане компрометира, ефикасността и ефективността на официалния контрол.

II.2.3. Първопричини за несъответствия в проби, взети в изпълнение на НМПКО-2015 г.

Като първопричини за несъответствията в проби по НМПКО в животновъдните обекти по произход, бихме могли да посочим следното:

- Недостатъчна компетентност и осведоменост на собствениците/персоналът, ангажиран с отглеждане на животните, което не позволява правилното и ефективно извършване на дейностите по самоконтрола;
- Пропуски, нередовно водене на записите в дневниците или липса на такива в животновъдните обекти за лекувани/третиран животни;
- Нерегламентирана употреба на ВМП и нерегламентирано лечение/третиране на животни в продуктивен период – неспазване правилата за приложение на ВМП:
 - констатира се лечение с препарат, забранен за употреба при лактиращи животни (Норомек плюс);
 - лечението се извършва без ветеринарномедицински надзор, от лица без необходимата квалификация – не е спазен чл. 132, ал. 1, т. 1 от ЗВД;

- Ветеринарномедицински продукти (ВМП)

Естество на риска, който се поражда от несъответствието

Констатираните несъответствия пряко повишават риска от:

- Прилагане върху животни на нелицензирани за употреба ВМП;
- Невъзможност за пълно проследяване на произхода на закупуваните/прилаганите ВМП и идентифициране на третираните животни;
- Нерегламентирано прилагане на ВМП при животни, от които се получават храни за консумация от хора от лица без необходимата квалификация;
- Неспазване на карентни срокове след употреба на ВМП, за които се изискват такива;
- Употреба на ВМП с изтекъл срок на годност, или с отклонения в качеството.

- Употреба на ВМП в нарушение на условията, при които е издаден лиценз за употреба, както и в нарушение на изискванията на Наредба № 62/09.05.2006 г. за изискванията към данните върху опаковката и в листовката за употреба на ВМП.
- Съхранение на ВМП в нарушение на изискванията, предписани от производителя.

- Първопричина /и/ за несъответствието

Недостатъчно познаване и неспазване от страна на търговците с ВМП, собствениците на животновъдни обекти и практикуващите ветеринарни лекари на нормативната база, с която се регламентира търговията и употребата на ВМП;

Не винаги съставяните актове за установяване на административни нарушения са последвани от наказателни постановления за налагане на имуществени санкции, с което се гарантира че предприетите от БАБХ мерки са адекватни на извършеното нарушение.

Броят, честотата и последователността на извършваните проверки в обектите не винаги се основава на предварителна оценка на риска за всеки обект, което намалява ефективността от проверките.

4. Предприети действия в случаи на несъответствия

- статистика на административно-наказателните мерки
- тенденции

В резултат на констатирани несъответствия при извършените проверки на обектите за търговия и употреба на ВМП през 2015 г. са предприети следните мерки:

- общ брой издадени предписания – 602 броя;
- общ брой съставени актове – 57 броя.

Извършените проверки в обектите, подлежащи на контрол от ОДБХ включват освен минимално заложените, съгласно Инспекционната програма на БАБХ за 2015 г. и допълнително извършени проверки във връзка с подадени сигнали и жалби и на база оценката на риска за всеки отделен обект, въз основа на която са били извършени допълнителни проверки. Проверките, при които са констатирани несъответствия и инспекторите са давали предписания са около 12,1 % от общия брой проверки, което е с около 7,9 % по-малко, в сравнение с 2014 г. АУАН са съставяни при около 1,14 %, което е близко до съставените през 2014 г. В същото време се наблюдава увеличаване с около 28,5 % на броя извършени проверки в животновъдните обекти за сметка на намаляване на проверките в ветеринарномедицински заведения с 35 %. Това показва, че поголемия брой констатирани несъответствия и дадени предписания е във връзка с проверки в животновъдните обекти. В отделни обекти все още се констатира сериозни несъответствия с нормативните изисквания, касаещи търговията и употребата на ВМП. Това налага предприемане на мерки за повишаване на ефективността на извършвания от ОДБХ контрол в обектите за търговия с ВМП, ветеринарномедицинските заведения и животновъдните обекти. Необходимо да се подобрят уменията на отговорните за контрола на ВМП служители от ОДБХ за извършване на проверки, установяване на несъответствия и предприемане на последващи мерки. Това може да бъде постигнато чрез увеличаване на честотата на извършваните съвместни проверки с експерти от дирекция КВМП и провеждане на периодично обучение на отговорните служители от ОДБХ, във връзка с разпоредбите на Закона за ветеринарномедицинската дейност, касаещи контрола на ВМП и подзаконовите нормативни документи по прилагането му.

III.2.9. Биологично земеделие

С последното изменение и допълнение, влязло в сила от 1 август 2014 г., на Наредба 1 от 7 февруари 2013 г., Компетентното звено е въвело единен списък от мерки при нередности и нарушения, констатиран от Контролиращите лица при извършване на контрол върху дейността на операторите. Контролиращи лица поетапно са въвели прилагането на това изискване, като към края на 2015 г. единния списък от мерки при нередности и нарушения е бил валиден за всички Контролиращи лица. За 2015 г. при осъществяване на контрол върху биологичното производство са констатиран от контролиращите лица 3847 несъответствия. В резултат на това са наложени 4304 санкции в това число и забележка и предупреждение (съгласно Приложение 3 от наредба 1 от 7 февруари 2013 г.). В по-голямата част от случаите, свързани с установените несъответствия операторите са предприели необходимите корективни действия в определения им от контролиращите лица срок.

За 2015 г. основните, установени от контролиращите лица, несъответствия са несъществени по отношение на статуса на продукцията като биологична и са свързани с неправилно или непълно водене на документацията, употреба на небιологични семена без разрешение за неотклонение. По същество като не съществени са характеризирани следните по-често повтарящи се несъответствия:

- съхранение на материали не разрешени за биологичното производство например опаковки от конвенционални продукти за растителна защита.
- не правилно съхранение на документи или липса на такива.
- в повечето случаи нередностите са свързани с представяне на финансово -счетоводни документи, редовното попълване на регистрите, непредставени процедури за елиминация на риска от замърсяване и др.

Кодов Номер на контро лния орган	Брой Регис т рира ни опера тори	Брой регистрирани оператори						Брой открити нередности или нарушения						Брой приложени мерки спрямо партидата или производството						С
		Сел ско сто п анс ки про из- вод и тел и	Про - изв од- ств ени еди ни- ци за акв а- кул ту- ри	Пре - ра- бот ва те ли	В но - си те ли	Из- но- сит е ли	Дру ги опе ра- тор и	Сел ско сто п анс ки про из- вод и тел и	Про - изв од- ств ени еди ни- ци за акв а- кул ту- ри	Пре - ра- бот ва те ли	В но - си те ли	И з- но - си те ли	Дру ги опе ра- тор и	Сел ско сто п анс ки про из- вод и тел и	Про - изв од- ств ени еди ни- ци за акв а- кул ту- ри	П ре - ра - бо т ва те ли	В но - си те ли	Из- но- сит е ли	Дру ги опе ра- тор и	
BG-BIO-02	1355	125 2	0	65	0	4	34	402	0	26	0	0	2	24	0	0	0	0	0	
BG-BIO-03	734	723	0	8	0	0	3	130	0	0	0	0	0	5	0	0	0	0	0	
BG-BIO-04	435	407	0	22	1	1	4	503	0	45	1	2	5	9	0	0	0	0	0	
BG-BIO-05	2164	214 0	0	20	0	4	0	164	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
BG-BIO-06	29	25	0	0	1	0	3	21	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	
BG-BIO-07	21	16	0	3	1	0	1	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
BG-BIO-12	305	303	0	1	1	0	0	4	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
BG-BIO-13	369	367	0	2	0	0	0	29	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	
BG-BIO-14	31	24	0	3	0	0	4	69	0	14	0	0	4	1	0	0	0	0	0	
BG-BIO-15	28	28	0	0	0	0	0	89	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
BG-BIO-16	604	536	2	37	4	0	25	251 7	9	187	17	0	53	0	0	0	0	0	0	

BG-BIO-17****	98	98	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Общо	6173	5919	2	161	8	9	74	3935	9	276	18	2	64	42	0	0	1	0	0

(*) В графата „селскостопански производители“ се включват само селскостопански производители, производители, които са също преработватели, производители, които са също вносители, и други смесени производители, които не са класифицирани другаде. (**) В графата „преработватели“ се включват само преработватели, преработватели, които са също вносители, и други смесени преработватели, които не са класифицирани другаде. (***) В графата „други оператори“ се включват търговци (на едро и дребно) и други оператори, които не са класифицирани другаде. (1) Включват се само нередности и нарушения, които засягат биологичното състояние на продуктите и/или са довели до прилагане на мярка. (2) Когато бъде установена нередност по отношение на съответствие с изискванията, постановени в настоящия регламент, надзорният или контролният орган гарантира, че при етикетирането и рекламата на цялата партида или продукция, засегната от тази нередност, не се прави позоваване на биологичния метод на производство, когато такава мярка е пропорционална на важността на нарушеното изискване и на естеството и особените обстоятелства на нередовните дейности (съгласно член 30, параграф 1, първа алинея от Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета). (3) Когато бъде установено тежко нарушение или нарушение с траен ефект, надзорният или контролният орган забранява на съответния оператор да извършва търговия на продукти с позоваване в етикетирането и рекламата на биологичния метод на производство за период, който се съгласува с компетентния орган на държавата членка (съгласно член 30, параграф 1, втора алинея от Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета). (****) Разрешителното на КЛ и договорите с операторите са от края на годината. Проверките ще бъдат направени през 2016 г.

2.2.2. Естество на риска, който се поражда от несъответствието

При анализ на резултатите, посочени и обобщени в табл. 2 е установено, че естеството на риска се определя като несъществен.

2.2.3. Първопричина (и) за несъответствието

По данни на Контролиращите лица посочените несъответствия са характерни за новите оператори и са съсредоточени в период на включване контрол. Като основна причина се посочва не познаване на изискванията на законодателството от операторите желаещи да включат стопанствата си в система на контрол за биологично производство и липсата на подходящи обучения.

Почти 85% от оператори в система на контрол у нас в края на 2015 г. ,са в период на преход, което не е наложило мярка промяна на статута на партидата. Като съществени несъответствия Контролиращите лица са определили 43 случая които са довели до налагане на мярка за промяна на партидата от „биологична“ на „не биологична“. От анализа на резултатите на взетите проби става ясно, че най-често срещаното нарушение е „наличие на неразрешени вещества“ за което липсват доказателства за използване на неразрешени вещества и продукти от операторите, а по-скоро става въпрос за случайно замърсяване, поради което е предприето наложената мярка да е промяна на статуса на партидата. Два са случаите през 2015 г., когато е установено тежко нарушение или нарушение с траен ефект, за които контролният орган е забранил на съответния оператор да извършва търговия на продукти с позоваване в етикетирането и рекламата на биологичния метод на производство.

Единични са случаите на регистриране на следните нарушения категоризирани от Контролиращите лица като сериозни:

- използване на пестициди за растителна защита по неподходящ начин;
- нарушение за използване на забранени субстрати за производство на гъби;
- нарушение за недостатъчна ротация на културите на открито;
- нарушение за етикетиране, което не отговаря на изискванията;
- използване на конвенционални семена без разрешение от Контролиращото лице;
- сеитбооборот, който не е одобрен от Контролиращото лице;

- липса на инструкции за търговия с био продукти и процедури в случай на съмнение за биологичното качество на суровините и други процедури;
- натрупване на несъответствия през годините на сертификация.
- основание на положителни проби за анализ.

III.3. Одити

III. 3.1. Одити, съгласно чл.4 (6) на Регламент (ЕО) № 882/2004

III. 3.1.1. Българска агенция по безопасност на храните

Одитите на официалния контрол, съгласно чл. 4 п. 6 на Регламент (ЕО) № 882/2004, се организират и провеждат от отдел „Одит на официалния контрол“. От началото на годината до 01.06.2015г. отделът бе структуриран в дирекция „Вътрешен одит“. С промяната на Устройствения правилник на БАБХ (публ. в ДВ бр. 29 от 21.04.2015г.) задълженията, свързани със системата на вътрешни одити в БАБХ, са вменени на главна дирекция „Верификация на официалния контрол“, като отдел „Одит на официалния контрол“ е част от дирекцията.

Промяната в УП на БАБХ наложи и да бъде извършена актуализация на годишната програма за одитите на официалния контрол за 2015г.

За 2015г. бяха планирани 19 одита на официалния контрол, като са извършени 17 то тях, с което изпълнението на плана е 90%. Два от предвидените одити в областта на граничния контрол и фитосанитарния контрол са отложени.

Целите на извършените одити са както следва:

- Оценка на системата на официалния контрол в областта на здравеопазването и хуманното отношение на животните
 - програмата за надзор - „Син език“,
 - програмата за надзор – КЧС,
 - изпълнение на ДПП – „Бруцелоза“,
 - хуманно отношение при отглеждане и транспорт на бройлери и кокошки носачки,
 - регистрация на животновъдните обекти, идентификация на животните и въвеждане на данните в информационната система ВЕТ ИС,
- Оценка на системата на официалния контрол в областта на храните, както следва:
 - производство и предлагане на храни от неживотински произход и композитни храни,
 - производство и предлагане на месо от копитни, месо от дивеч, птиче месо и продукти от тях,
 - производство и употреба на добавки в храните, ароматизанти и ензими,
 - предлагане на пазара на биологично произведени храни,
 - производство и пускане на пазара на риба и рибни продукти, живи двучерупчести мекотели,
 - търговия на дребно с храни и заведения за обществено хранене,
 - производството и предлагането на мляко и млечни продукти,
 - етиктиране на храните.

През годината бяха проведени и три проследяващи одита с цел оценка на изпълнението на корективните и превантивните мерки от страна на одитираната организация във връзка с проведени през 2014г. одити с обхват:

- „Оценка на система на официалния контрол при производство и предлагане на храни от неживотински произход и композитни храни“ – ОДБХ-Шумен и ОДБХ-Разград,
- „Оценка на системата на официалния контрол при търговия на дребно и заведенията на обществено хранене – ОДБХ-Варна.

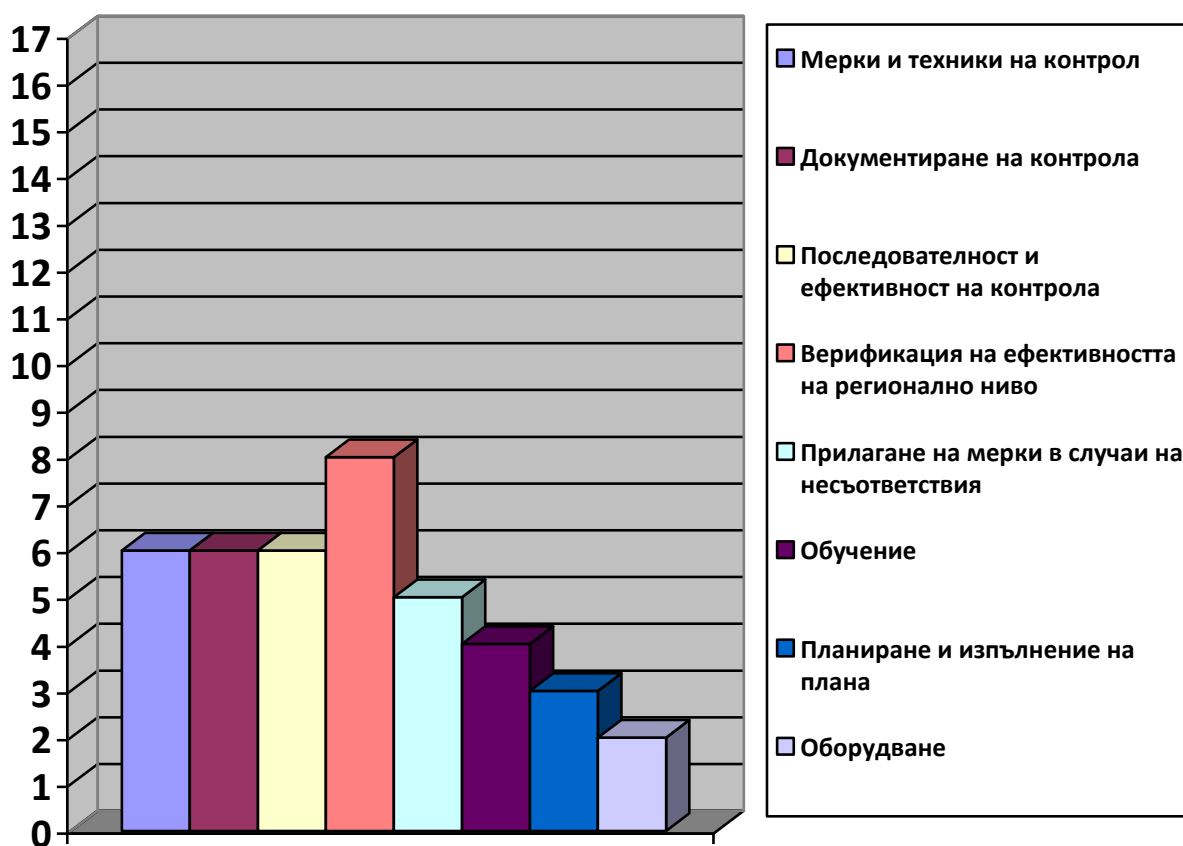
С извършените през годината одити са обхванати следните областни структури: ОДБХ–Шумен, ОДБХ–Бургас, ОДБХ–Хасково, ОДБХ–Пазарджик, ОДБХ–Варна, ОДБХ–Велико Търново, ОДБХ–

Добрич, ОДБХ–Смолян, ОДБХ–Търговище, ОДБХ–Перник, ОДБХ –Ямбол, ОДБХ- Разград, ОДБХ –Кърджали, ОДБХ–Силистра, ОДБХ– Русе, ОДБХ–Пловдив, ОДБХ–Кюстендил.

Степента на изпълнение на цялостното съответствие с планираните мерки за официален контрол от компетентните органи, регламентирано в ЕМНKP, се оценява в хода на извършените одити. Оценката на изпълнението на годишната програма и на проведените одити установи, че като цяло официалният контрол изпълнява планираните мерки и се постигат заложените цели.

Цялостната ефективност на официалния контрол, прилаган от компетентните органи се оценява също в хода на извършваните одити. Направеният годишен анализ установи, че при 35 % от проведените одити, одитните екипи са установили несъответствия свързани с ефективността на контрола.

Анализът на заключенията от проведените през 2015г. одити е установил следния характер и честота на несъответствията на официалния контрол:



За констатираните несъответствия при всеки конкретен одит са дадени препоръки в Плановите за действие и съответните областни дирекции са предвидили корективни и превантивни действия в определени от тях срокове за отстраняване на констатираните несъответствия. Писмени доказателства за предприетите мерки се изпращат от одитираните структури до водещия одитор, който след като извърши оценка на мерките, съхранява документите в одитното досие. При необходимост, в зависимост от несъответствията и съгласно одобрената процедура за одит в БАБХ, се провеждат последващи одити за проследяване ефективното изпълнение на мерките.

III.3.1.2. Дирекция „Политики по агрохранителната верига”, МЗХ

Съгласно чл. 40, т.17 и т. 18 от Устройствения правилник на Министерството на земеделието и храните (обн. ДВ. бр. 77 от 3 септември 2013 г.), изм. и доп. с ПМС № 90 от 16 април 2015 г. дирекция „Политики по агрохранителната верига” ПАВ извършва одит и верификация на официалния контрол, осъществяван от Българска агенция по безопасност на храните и одити на звената за контакт по Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи, разположени в БАБХ.

През 2015 г. е изготвена Програма за одити на компетентните органи към Министерство на земеделието и храните извършващи официален контрол, съгласно чл. 4, пар. 6 от Регламент (ЕО) № 882/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. относно официалния контрол, провеждан с цел осигуряване на проверка на съответствието със законодателството в областта на фуражите и храните и правилата за опазване здравето на животните и хуманното отношение към животните.

За 2015 са планирани 6 (шест) броя одити, обхващащи различни дейности на официалния контрол за оценка на съответствието с изискванията на Регламент (ЕО) № 882/2004.

Програмата за извършване на одити се одобрява от министъра на земеделието и храните.

Изпълнението на програмата за одити се извършва съгласно, Процедурата за извършване на одит, изготвена от дирекция ПАВ, одобрена от директора.

От планираните в Програмата за одити за 2015 година 6 (шест) броя одити са извършени 5 (пет) броя, което представлява изпълнение на програмата с 83.3%.

Във връзка с възникнали обективни обстоятелства от страна на одитираната организация, е отменено изпълнението на планиран одит, което представлява неизпълнение на програмата с 16.7%

Извършените одити обхващат четири Областни дирекции по безопасност на храните и една дирекция на централно ниво на БАБХ, а именно:

- Централно управление на Българска агенция по безопасност на храните;
- Областна дирекция по безопасност на храните – Силистра;
- Областна дирекция по безопасност на храните - Бургас;
- Областна дирекция по безопасност на храните – Сливен;
- Областна дирекция по безопасност на храните – Пловдив.

Одитирани са следните области на дейност:

- контрол на храни - 2 одита
- контрол на фуражи - 1 одит
- граничен контрол -1 одит;
- системата за бързо предупреждение за храни и фуражи. - 1 одит
- растителна защита - 1 одит

Не е извършен планираният одит в областта на:

- лабораторната дейност – 1 одит

I. Цел на одита извършен на Централно управление на БАБХ дирекция „Контрол на храните и граничен контрол”, гр. София.

Да се установи принципа на съответствието, че дейността на компетентния държавен орган, Централно управление (ЦУ) на Българска агенция по безопасност на храните (БАБХ) гр. София, дирекция „Контрол на храните и граничен контрол” във връзка с изпълнението на изискванията на законодателството при осъществяване на официалния контрол за прилагане на системите за безопасност на храните от животински произход, съгласно изискванията на регламенти на ЕС от „Хигиенния пакет” и приложимото национално законодателство са постигнати.

С одита се цели да се докаже, че официалните дейности, свързани със законодателството се прилагат ефективно и са подходящи за постигане на целите на законодателството.

Към одитираната организация са направени следните препоръки:

- Да се предприемат действия съобразно изготвените анализи и годишните доклади от предоставената информация от ОДБХ с месечни, тримесечни и годишни отчети на ЦУ на БАБХ във връзка с официалния контрол, свързан с безопасността и контрола на храните в обектите за производство, съхранение и търговия с храни за извършване на надзор, проверки и инспекции от ЦУ на ОДБХ;
- Да се предприемат необходимите действия за координация между дирекция „Контрол на храните” и дирекция „Вътрешен одит” в частта безопасност и контрол на храните. При изготвянето на анализ и програма за извършване на одит от дирекция „Вътрешен одит” към БАБХ на официалния контрол, провеждан с цел установяване на съответствието със законодателството свързана с безопасността и качеството на суровините, включително защитени наименования, биопродукти, както и материалите и предметите предназначени за контакт с храни, да се осигури присъствие на експерт от дирекция „Контрол на храните”. Изготвената програма за одити в частта на безопасност на храните в екипа за одит да се включва експерт с конкретни знания, опит и квалификация;
- Да се предприемат необходимите действия официалните образци, утвърдени със заповеди на изпълнителния директор на БАБХ, като цяло и в частност правно нормативен аспект да се актуализират и систематизират по важност с цел проследимост. Да се актуализират данните в Контингенс плана в частта „Организация и взаимовръзки” Приложение №1 и Приложение №2 и да се предоставят на заинтересованите страни.

II. Цел на одита извършен на ОДБХ – Силистра, отдел „Контрол на храните”

Да се извърши проверка на дейността на ОДБХ, отдел „Контрол на храни”, на принципа на съответствието, за установяване степента на изпълнение на изискванията на законодателството при осъществяването на официален контрол за прилагане на системите за безопасност на храните от животински произход, съгласно изискванията на регламентите на ЕС от „Хигиенния пакет” и приложимото национално законодателство.

С одита се цели да се провери дали официалните дейности, свързани със законодателството се прилагат ефективно и са подходящи за постигане на целите на законодателството – ОДБХ – Силистра.

Към одитираната организация са направени следните препоръки:

- Да се предприемат действия във връзка с изпълнение на т. X от Инструкцията относно прилагането на Единния многогодишен национален контролен план при изготвянето на План-график за извършване на одити в предприятията за производство на суровини и храни от животински произход да се направи ясно разграничаване на дейностите свързани с обхвата на одит. Да се отдиферинцират дейностите по одит от проверки, инспекции и мониторинг на официалния контрол.
- Да се предприемат действия с оглед на това да се избегне идентичност на текстовете в Заключениеето при изготвяне на Доклад от планиран одит. В доклада от одит ясно да се представят доказателствата събрани по време на одитния процес и степента, до която са покрити целите на одита.
- Да се предприемат действия служителите от отдел „Контрол на храните” да се запознаят обстойно със базовите стандарти, които са основа за извършването на одит на системите НАССР и ДПП.
- Да се предприемат действия при извършването на официален контрол и съставянето на Констативен протокол в частта „Констатации от проверката” създадените записи да се предоставят информация в детайли.

- В изпълнение на чл.4, параграф 2 (г) от Регламент (ЕО) № 882/2004 да се осигурят подходящи съоразения и оборудване за ефикасно изпълнение на дейностите по официалния контрол.
- Да се предприемат действия за осигуряване на обновяване на компютърната конфигурация, обслужваща дейността на отдел „Контрол на храните”, сектор Храни по Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи.
- Да се използват билингвистичните образци на нотификации версия 3, т.3, утвърдени от Европейската комисия за изготвяне на нотификации от Република България за доставяне на допълнителна информация към Комисията. Да се предприемат действия за осигуряване на 2 броя настолен компютър, 1 брой преносим компютър, интернет връзка чрез флаш стик за служителите от звеното за контакт.

III. Цел на одита извършен на ОДБХ – Бургас, отдел „Граничен инспекционен пункт” Да се провери дали извършваният официален контрол от отдел Граничен инспекционен пункт, гр. Бургас, който е към Централно управление на БАБХ, дирекция „Граничен контрол” е в съответствие със законодателството и се прилага ефективно и е подходящо за постигане на целите на законодателството при внасяне, изнасяне и транзитно преминаване на суровини и храни от животински произход, живи животни, специфични растителни продукти, храни от неживотински произход в това число обмена на информация чрез системите TRACES, EUROFHYT и RASFF.

Към одитираната организация са направени следните препоръки:

- Да се предприемат необходимите действия при извършване на физическата проверка на храни от внос, и/или транзит , при която се измерва температурата на контейнера, измерените стойности да бъдат записани в Лист за проверка в т. 9;
- Да се предприемат необходимите действия за калибриране на наличния инфрачервен термометър HANNA HI 99556;
- Да се предприемат необходимите мерки за получаване на достъп и информация за карго манифест с цел постигане на оптимален и ефективен граничен контрол извършващ се на ГИП гр. Бургас.
- Да се предприемат необходимите действия при организиране на обучения свързани с фитосанитарния контрол да се осигури участието на инспекторите от ГИП.

IV. Цел на одита извършен на ОДБХ –Пловдив, отдел „Контрол на фуражите”

Да се извърши проверка на ефикасността от контрола в областта на фуражите в ОДБХ Пловдив, в съответствие с (европейското и национално) законодателство, Закона за фуражите и подзаконовите нормативни актове по прилагането им, както и в съответствие с Единния многогодишен национален план за контрол на Република България януари 2012 г. - декември 2014 г. и – януари 2015 г.-декември 2017 г.

Към одитираната организация са направени следните препоръки:

- Да се предприемат действия за изпълнението на планираните проверки и вземане на проби за целите на официалния контрол, съгласно Рамковия план за контрол на фуражите по контролни системи за 2015 г.;
- Да се предприемат действия за осигуряване на още един служител, който да бъде ангажиран с изпълнението на препоръка № 1 относно официалния контрол в областта на фуражите .

V. Цел на одита извършен на ОДБХ –Сливен, отдел „Контрол на храните и отдел,, Растителна защита”

Да се извърши проверка на дейността на ОДБХ – Сливен в двата отдела:

Отдел „Контрол на храните” на принципа на съответствието, за установяване степента на изпълнение на изискванията на законодателството при осъществяването на официален контрол за прилагане на системите за безопасност на храните от животински произход, съгласно изискванията на регламентите на ЕС от „Хигиенния пакет” и приложимото национално законодателство;

Отдел „Растителна защита” за установяване степента на изпълнение на изискванията на законодателството от компетентния отговор при осъществяване на официален контрол при продажбата и употребата на продукти за растителна защита, съгласно изискванията на Регламентите на Общността, Закон за защита на растенията и подзаконовите нормативни актове по прилагането му.

Към одитираната организация са направени следните препоръки:

- Да се предприемат действия при извършването на проверка от началника на отдел „Контрол на храните” върху дейността на инспекторите при създаването на записи в „Чек лист”. Записите да бъдат по-подробни, като от тях да става ясно, че заложените критерии, по които се извършва проверката са изпълнени.
- Да се предприемат действия при извършване на проверки на обекти, при които се дава Предписание и определя срок за отстраняването му. При последваща проверка да се създават записи в Констативния протокол, от които да става ясно, че направените предписания са изпълнени и закрити.
- Да се създаде организация в отдел „Контрол на храните” за симулативно провеждане на Оперативния план за действие при извънредни ситуации, свързани с инциденти с храни на място.

III. 3.1.3. Министерство на здравеопазването

За посочения период не е извършен одит на системата на официалния контрол от страна на Министерство на здравеопазването.

Проведени са вътрешни одити от страна на компетентните регионални структури, на територията на която има обекти за производство на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води.

III.3.1.4 Биологично земеделие

3. Одити, проведени съгласно член 4, параграф 6 от Регламент (ЕО) №882/2004

Във връзка с разпоредбите на чл. 27, параграф 8 от Регламент (ЕО) № 834/2007 и чл. 5, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 882/2004 на Европейския парламент и на Съвета, през отчетения период, са извършени годишни надзорни проверки на единадесет контролиращи лица, които са получили разрешение от министъра на земеделието и храните да осъществяват контрол за спазване правилата на биологичното производство.

Информация относно надзора и одитите

Кодов номер на контролния орган	Брой Регистрирани оператори	Брой регистрирани оператори						Преглед на документи и административен одит (брой проверени архиви на оператора)						Брой повторни одити						С
		Сел	Про	Пре	В	Из-	Дру	Сел	Про	П	В	Из-	Дру	Сел	Про	П	В	Из-	Дру	
		-	-	-	но	но-	ги	-	-	ре	но	но-	ги	-	-	ре	но	но-	ги	-
		ско	изв	ра-	-	сит	опе	ско	изв	-	-	сит	опе	ско	изв	-	-	сит	опе	с
		-	од-	бот	си	е	ра-	-	од-	ра	си	е	ра-	-	од-	ра	си	е	ра-	-
		сто	ств	ва	те	ли	тор	сто	ств	-	те	ли	тор	сто	ств	-	те	ли	тор	с
		п	ени	те	-		и	п	ени	бо	-		и	п	ени	бо	-		и	п

		анс ки про из- вод и тел и	еди ни- ци за акв а- кул ту- ри	ли	ли			анс ки про из- вод и тел и	еди ни- ци за акв а- кул ту- ри	тв а те ли	ли			анс ки про из- вод и тел и	еди ни- ци за акв а- кул ту- ри	тв а те ли	ли				а к п и в и т и
BG-BIO-02	1355	125 2	0	65	0	4	34	3	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
BG-BIO-03	734	723	0	8	0	0	3	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
BG-BIO-04	435	407	0	22	1	1	4	3	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
BG-BIO-05	2164	214 0	0	20	0	4	0	6	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
BG-BIO-06	29	25	0	0	1	0	3	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
BG-BIO-07	21	16	0	3	1	0	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0		
BG-BIO-12	305	303	0	1	1	0	0	3	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
BG-BIO-13	369	367	0	2	0	0	0	2	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
BG-BIO-14	31	24	0	3	0	0	4	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
BG-BIO-15	28	28	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
BG-BIO-16	604	536	2	37	4	0	25	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
BG-BIO-17****	98	98	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Общо	6173	591 9	2	161	8	9	74	26	1	11	1	0	0	0	0	0	0	0	0		

(*) В графата „селскостопански производители“ се включват само селскостопански производители, производители, които са също преработватели, производители, които са също вносители, и други смесени производители, които не са класифицирани другаде. (**) В графата „преработватели“ се включват само преработватели, преработватели, които са също вносители, и други смесени преработватели, които не са класифицирани другаде. (***) В графата „други оператори“ се включват търговци (на едро и дребно) и други оператори, които не са класифицирани другаде. (1) Преглед на документацията на съответните общи документи, описващи структурата, функционирането и управлението на качеството на контролния орган. Административен одит на контролния орган, в т.ч. проверка на архива на оператора и проверка на действията по несъответствия и жалби, включително минимална честота на проверките, използване на основан на риска подход, употреба на необявени и последващи посещения, политика за вземане на проби и обмен на информация с други контролни и надзорни органи. (2) Преглед на одита: инспекция на оператора от страна на компетентните органи за проверка на съответствието с оперативните процедури на контролния орган и проверка на тяхната ефективност. (3) Одит чрез директни наблюдения: наблюдение от страна на компетентния орган на инспекция от инспектор на контролния орган. (****)Разрешителното на КЛ и договорите с операторите са от края на годината. Надзорна проверка ще бъде извършена през 2016 г.

Заклучения относно системата за контрол на биологичното производство

Кодов номер на контро- лния орган	Оттегляне на одобрението			Действия, предприети за гарантиране на ефективното функциониране на системата за контрол на биологичното производство (правоприлагане)
	Да/Не	От (дата)	От (дата)	
BG-BIO-02	Не			Дадени предписания и определяне на срокове за отстраняване на констатираните по време на надзора несъответствия.
BG-BIO-03	Не			
BG-BIO-04	Не			
BG-BIO-05	Не			
BG-BIO-06	Не			
BG-BIO-07	Не			
BG-BIO-12	Не			
BG-BIO-13	Не			
BG-BIO-14	Не			

BG-BIO-15	He			
BG-BIO-16	He			
BG-BIO-17	He			

В периода 16-27 ноември 2015 г. се проведе одит DG(SANTE)/2015-7357 от Службата по храните и ветеринарните въпроси към ГД САНТЕ (FVO), съгласно чл. 45 от Регламент (ЕО) № 882/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година относно официалния контрол, провеждан с цел осигуряване на проверка на съответствието със законодателството в областта на фуражите и храните и правилата за опазване здравето на животните и хуманното отношение към животните. Целта на одита беше да се извърши оценка на въведените системи за контрол в областта на биологичното производство и етикетирането на биологични продукти, по-специално, на изпълнението на изискванията, установени в Регламент (ЕО) № 834/2007 относно:

- Всички етапи на производство, преработка и разпространение на биологични продукти и техния контрол и
- Използването на означения за биологично производство в етикетирането и рекламата.

Той беше част от планираната програма на Хранителната и ветеринарна служба (ХВС). Екипът беше съставен от един одитор от ХВС, едно длъжностно лице от ГД „Земеделие и развитие на селските райони“ като наблюдател и един национален експерт от държава членка (ДЧ).

Представители на Компетентното звено придружаваха екипа на ХВС по време на целия одит. На 16 ноември беше проведена въвеждаща среща с всички компетентни органи (КО). На тази среща екипът на ХВС потвърди целите и маршрута на одита, а системите за контрол бяха описани от страна на органите.

За постигането на тези цели бяха посетени следните обекти: Два броя контролиращи лица, на които бяха извършени документални проверки в офисите и посещения на място при оператори с които имат сключен договор за контрол. Посещенията бяха в област Ловеч, общо четири броя, съответно: 2 производители на растителна продукция, 1 голям преработвател и 1 млекодобивно стопанство; област Пловдив, два броя- 1 голям преработвател и 1 производител на растителна продукция; област Шумен, два броя -1 производител на растителна продукция и 1 пчелар и област Велико Търново, два броя- 1 голям преработвател и 1 производител на растителна продукция.

В рамките на одита беше направена оценка на дейността на компетентните органи, както и на организацията на проверките, извършвани от компетентните органи (КО) и контролиращите лица (КЛ), включително проверки на вноса, проверки на оператори, които произвеждат, обработват и разпространяват биологични продукти, проверки на етикетирането на биологични продукти и на търговията с такива. В рамките на одита бяха разгледани също така процедурите за проверка и одити.

С писмо с вх. № 53-1-47/29.01.2016 г. в Министерство на земеделието и храните е получен проект на доклад и препоръки от проведения одит от „Службата по храните и ветеринарните въпроси“ към ГД САНТЕ (FVO).

Съгласно дадените указания от страна на „Службата по храните и ветеринарните въпроси“, компетентния орган е предложил в указаните срокове мерките, които ще предприеме по всяка една от направените препоръки.

III.4. Действия за гарантиране на ефективността

III.4.1.1. Здраве на растенията – фитосанитарен контрол

Действия за гарантиране на ефективността на контрола

Цел на одитите беше да се провери степента на съответствие на документацията по отношение на контролните дейности осъществявани от ОДБХ, степента на изпълняване на изискванията на законодателството и нивото на компетентност на инспекторите..

През 2015 година не е провеждан одит на ОДБХ с изключение на Граничен фитосанитарен контрол на Пристанище Бургас по предварително утвърден от план и съгласно разработени и утвърдени фишове за одит.

След приключване на всеки одит е направено заключение от одитора и е представено на ръководството и лицата, които са одитирани. Изготвени са доклади от проведените одити.

Постигнато е добро съответствие с планираните мерки за контрол, като са набелязани определени критерии, за които е необходимо провеждане на допълнителни обучения на инспекторите..

Въведена е система за проверка/одит на системата за фитосанитарен контрол. Одитите на местните звена се извършват от служители на дирекция РЗК. Работата на инспекторите се оценява като се съпоставя с установените процедури и насоки. В обхвата на одитите влизат съответствието на водената документация, постигането на целите и задачите на съответните звена, както и начинът, по който тези цели и задачи са постигнати.

Процедура:

1. Началникът на отдел „ФСК” в дирекция „РЗК” изготвя проект на план за вътрешна проверка, който има за цел:

- Да определи честотата на провежданите проверки.
- Да определи и съгласува датата на проверка:
 - с директора на дирекция „РЗК”;
 - с началник отдела „Растителна защита” към ОДБХ.
- Да се уточнят лицата, които ще присъстват на проверката.
- Да се уточнят критериите, целта и обхвата на проверката.

3. Процедури на проверката:

- Подготовка:
 - Формулират се критериите;
 - Изготвят се бланки за провеждане на проверката,;
 - Изготвя се план за проверка;
 - Провеждане - провежда се съгласно утвърдения план, попълват се бланките за проверка по съответните направления, отразява се съответната степен на изпълнение съгласно определените критерии.
 - несъответствие.
 - частично несъответствие (констатации).
 - съответствие.
 - Заключение – след приключване на проверката се прави заключение, което се изготвя от проверяващия и се представя на началник отдела и лицата, които се одитират.

4. Корективни мерки – дават се под форма на:

- Фиш за несъответствие.
- Фиш за забележка.

Определя се срок за отстраняване на несъответствието.

Посочва се отговорно лице за отстраняване на несъответствието.

Доказателство за предприети корективни мерки се получават чрез провеждане на повторна проверка или чрез доклад от лицето, отговорно за отстраняване на несъответствието.

III.4.1.2. Контрол на пазара и употребата на продукти за растителна защита **Действия за гарантиране на ефективността**

При осъществяване на официалния контрол върху продуктите за растителна защита през 2015 г. са извършени:

Контрол на пазара на ПРЗ:

- **1 799 бр.** инспекции на обекти - селскостопански аптеки, складове, цехове и нерегламентирани обекти;
- **1 789 бр.** съставени констативни протоколи;
- **487 бр.** направени предписания;
- **19 бр.** съставени акта за нарушение;
- **8 бр.** Наказателни постановления, съгласно ЗАНН.

Контрол върху употребата на ПРЗ:

- **9742 бр.** инспекции на земеделски производители
- **3119 бр.** направени предписания
- **17 бр.** съставени акта за нарушение

Проведените обучения на земеделските производители през 2015 година

Съгласно чл. 83 от Закона за защита на растенията (обн. ДВ бр. 61 от 25 юли 2014 г.), дистрибуторите, консултантите и професионалните потребители на продукти за растителна защита от професионална категория на употреба трябва да притежават сертификат за използване на ПРЗ от професионална категория на употреба. Сертификатът се издава от директора на ОДБХ. Лицата, които не притежават висше агрономическо образование в областта на аграрните науки, получават сертификат след преминато обучение във висше училище или институция в системата на професионалното образование. Към момента са одобрени от изпълнителния директор на БАБХ, програми на 26 бр. висши училища и ЦПО.

В ОДБХ общо са издадени **4 126 бр.** сертификата за употреба на ПРЗ от професионална категория на употреба (**безсрочни** - на лица с висше агрономическо образование и **срочни** - на лица, преминали обучение по чл. 84, ал. 2 от Закона за защита на растенията).

III.4.1.3. Качество и безопасност на храни и материали в контакт с храните

Действия за гарантиране на съответствието от операторите с храни и фуражи и другите съответни производители и оператори.

Действия за гарантиране на съответствието от операторите с храни и фуражи и другите съответни производители и оператори.

Действията, предприемани от ОВЛ и инспекторите от ОДБХ за гарантиране на съответствието на операторите за производство и търговия с храни с изискванията на действащото законодателство, включват издаване на предписания, актове за административни нарушения, актове за експертиза на суровини и храни от животински произход, странични животински продукти и продукти получени от тях, актове за забрана на суровини и храни от животински произход, разпореждания за насочване за унищожаване на суровини и храни от животински произход, предписания за спиране на реализацията на храни, разпореждания за спиране на част или цялата дейност на обектите по чл. 221 от ЗВД, извършване на одити на предприятия за производство на храни. Многократно са извършвани съвместни проверки с представители на НАП, ОД МВР и ИАРА, с оглед преустановяване на случаи на нелегална търговия с храни. Преди започване на активния летен туристически сезон се организират срещи със собственици на хотели и концесионери на плажове в региона, с цел предпазване на консуматорите от хранителни

инциденти и предотвратяване на нелегалната търговия с храни на плажната ивица. В зимните курорти също се извършват засилени проверки през целия сезон.

За гарантиране съответствието на операторите с храни от ОДБХ се извършват одити. Директорите на ОДБХ определят със заповед комисии, които да извършват одити на системата НАССР въведена в предприятията на територията на съответния регион.

Честотата за извършване на одити е минимум един път годишно на предприятия, произвеждащи храни от животински произход и един път на две години на предприятия, произвеждащи храни от неживотински произход.

В инспекционните екипи извършващи одита трябва да се включат служители с необходимия професионален опит, преминали обучения по НАССР, познаващи добре конкретните обекти, способни да се справят с отговорната задача.

Одитите се извършват при спазване на всички принципи за извършване на одити: (уведомяване на фирмата, съгласуване на датата и програмата за извършване на одит, въвеждане на одит, въвеждане на чек-лист с критериите, които се одитират, заключителна среща с обсъждане на несъответствията, предписване на несъответствията с краен срок за отстраняването им, доклад от извършения одит, проверка на предприетите корективни действия и в зависимост от резултата предприемане на съответните законови мерки).

При установяване на сериозни несъответствия свързани с безопасността на храните честотата на извършвания официален контрол се увеличава.

През годината са отчетени случаи на нова оценка на риска за някои обекти. Причините за направената нова оценка е констатиране на несъответствия по отношение на действащото законодателство. В по-голямата си част това са обекти от търговска мрежа и обществено хранене. Има случаи на увеличена честота при обекти, които увеличават произвежданите и предлагани асортименти и по преценка на инспектора, се завишава и честотата на контрол.

Не на последно място са провежданите семинари, обучения и разяснителни кампании с цел ефективно информиране на операторите на храни за въведено ново законодателство.

III.4.1.4. Фуражи и хранене на животните

Действия за гарантиране на съответствието от страна на стопанските субекти в областта на фуражите.

Действия за гарантиране изпълнението на законодателството от страна на операторите от фуражния сектор, съгласно член 31, параграф 2, буква д), член 54, параграф 2 и член 55 от Регламент (ЕО) № 882/2004:

➤ Поддържат се актуални списъци и регистри на регистрирани и одобрени оператори от фуражния сектор на интернет страницата на Българска агенция по безопасност на храните както следва:

- Регистър на регистрираните оператори по чл. 9 от Регламент (ЕО) № 183/2005 за хигиена на фуражите;
- Регистър на одобрените оператори по чл. 10 от Регламент (ЕО) № 183/2005 за хигиена на фуражите;
- Регистър на одобрените представители за внос на фуражи от трети държави;
- Списък на регистрираните представители за внос на фуражи от трети държави;
- Списък на регистрираните първични производители на фуражи по чл. 5, пар. 1 от Регламент (ЕО) № 183/2005 за хигиена на фуражите;

➤ Направени предписания при констатирани несъответствия със съответни срокове за отстраняване – 866 бр.;

- Наложени забрани – 48 бр.;
- Съставени актове за установяване на административни нарушения – 39 бр.;
- Отнети одобрения – 11 бр. - по искане на оператора и прилагане на чл. 15 от Регламент (ЕО) № 183/2005;
- Преустановени регистрации – 264 бр. - по искане на оператора и прилагане на чл. 15 от Регламент (ЕО) № 183/2005.

III.4.1.5. Официален контрол на остатъци в живи животни и продукти от животински произход за 2014 г. и за контрол на остатъци от пестициди във и върху храни
- Национална мониторингова програма за контрол на остатъци (НМПКО)
- Национална програма за контрол на остатъци от пестициди във и върху храни от растителен и животински произход (НПКОП)
- Ветеринарномедицински продукти (ВМП)

Национална мониторингова програма за контрол на остатъци (НМПКО)

Действия за гарантиране на съответствието от операторите с храни и фуражи и другите съответни производители и оператори

Официален контрол на остатъци в живи животни и продукти от животински произход за 2015 г. и за контрол на остатъци от пестициди във и върху храни

- Национална мониторингова програма за контрол на остатъци (НМПКО)

С цел гарантиране съответствие в областта на контрола върху остатъци от ВМП и замърсители, през 2015 г. официалният контрол са предприети следните действия във връзка с проследимост на установените несъответствия:

1. В резултат на проследимост на два несъответстващи резултата в проби „кръвен серум“, взети от живи прасета за субстанции от група А6 – издадени са два акта за възбрана на суровините, от които са взети съмнителните проби;

2. В резултат на извършена проследимост за установяване на причините довели до несъответстващ резултат в проба сурово мляко, показала съдържание на химични елементи от група Б3 (в) – олово над МДГОВ съгл. Регламент(ЕО) 1881/2006, официалният контрол извършил проверка е издал:

- Два акта за възбрана (за сурово мляко с произход засегнатата ферма и за фураж, изхранван на животните в обекта).
- Протокол за унищожаване на общо 2270 л. сурово краве мляко, добито във фермата по произход.

3. В резултат на извършена проследимост за установяване на причините довели до несъответстващ резултат в проба сурово мляко, показала съдържание на субстанции от група Б2 (а) – клозантел, официалният контрол извършил проверка е издал:

- Акт за възбрана за движение, клане, екарисаж и други на отглежданите в стадото овце, без знанието на официален ветеринарен лекар.
- На основание чл. 253, ал. 2, т. 2 от ЗВД на собственика на животновъдния обект е съставен Акт за забрана за транспортиране, търговия и пускане на пазара на сурово овче мляко с произход обследваната ферма.
- На основание чл. 240, ал. 6 от ЗВД е издаден Протокол за унищожаване на 8 кг. овче сирене – домашно производство.
- За установените нарушения не е издаден акт за административно наказание или друга санкция, съгласно ЗВД.

4. В резултат на извършена проследимост за установяване на причините довели до несъответстващ резултат в проба от еднокопитно животно (черен дроб от кон), взета в кланица и

показала съдържание на химични елементи от група Б3 (в) – кадмий над МДГОВ, официалният контрол, извършил проверка е издал:

- На основание чл. 253, ал. 2, т. 2 от ЗВД – Акт за възбрана на наличните количества трупно месо (145 кг.) от кланична партида, обект на пробовземане;
- Разпореждане за унищожаване на СЖП от кланична партида, обект на пробовземане;
- На основание чл. 34б, ал. 5, т. 1 от Закона за фуражите – Акт за възбрана за транспорт, пускане на пазара и/или употреба на сено, собственост на животновъдния обект по произход на закланото животно;
- На основание чл. 117, ал. 1, т. 7 от ЗВД – Акт за забрана движението на животни от фермата по произход.

5. В резултат на извършена проследимост за установяване на причините довели до несъответстващ резултат в проба пчелен мед, показала съдържание на антибактериални субстанции от група Б1 (сулфонамиди – сулфатиазол) – официалният контрол извършил проверка е издал:

- На основание чл. 253, ал. 2, т. 2 от ЗВД - Акт за забрана на 12 кг. пчелен мед;
- На основание чл. 257, ал. 1 от ЗВД - Разпореждане за насочване за унищожаване на 12 кг. пчелен мед.

Съгласно предвидените в Директива 96/23/ЕО действията и мерките при проследимост на несъответстващи резултати – за всички констатираните през 2015 г. случаи на несъответствие е извършено пробовземане на съмнителни проби, анализът на които е заплатен от собствениците на обектите.

Във връзка извършената проследимост на причините, довели до несъответстващите резултати в целеви проби, официалният контрол извършил проверките не е наложил административни наказания / санкции за констатираните пропуски при употребата на ВМП. Към животновъдните обекти по произход са издадени предписания за спазване приложението на лекарствени продукти и възбрана на движението на животни и суровини извън обектите.

С цел подобряване ефикасността на официалния контрол по отношение остатъци от ВМП и замърсители, в плана за 2015 г. са предвидени следните изменения и допълнения:

1. В група В1 антибактериални субстанции скрининг метода чрез микробиологичен тест е валидиран за **следните нови субстанции**:

- а) **Spiramycin** в мускул и бъбрек от говеда и прасета;
- б) **Doxycycline** в мускул и бъбрек от говеда, прасета, овце, кози, еднокопитни; мляко; черен дроб и мускул от птици; в мускул от риба и зайци;
- в) **β лактамни антибиотици - Cefazolin, Nafcillin, Oxacillin, Ceftiofur** в краве и овче мляко;
- г) **аминогликозиди - Gentamicin, Aminoizidin и Apramycin** в краве и овче мляко.

2. В група А6 са включени два нови потвърдителни методи:

- а) **LC/MS/MS** метод за **Cloramphenicol** в кокоши и пъдпъдъчи яйца.
- б) **LC/MS/MS** метод за **нитрофурани (AHD, AOZ, SEM, AMOZ)** в мускул от риба и пчелен мед.

3. В група Б2(а) - пробите мляко (краве и овче) ще бъдат изследвани за **Closantel**.

4. В група Б2(г) – при проби от прасета и говеда, матрицата „бъбрек“ се променя с матрица „мускул“ за наличие на седативи чрез ELISA скрининг метод.

5. В група Б2(д) - методът за наличие на багрила е разширен с два нови представители - **Cristal violet** и **Leucocrystal violet**.

На база установени през 2014 г. несъответствия, в плана за контрол на остатъци от ВМП и замърсители за 2015 г. беше предвидено:

- ❖ 46% от общия размер на планираните проби за вещества от група А, които ще бъдат взети от прасета от кланица ще бъдат анализирани за вещества от група А6;
- ❖ 38% от общия размер на планираните проби от яйца ще бъдат анализирани за вещества от група А6, В1 и В2 (б);
- ❖ 48% от общия размер на планираните проби от риба за вещества от група Б3, които ще бъдат предприети от риба ще бъдат анализирани за вещества от група Б3 (д);
- ❖ 33% от общия размер на планираните проби от конете за вещества от група Б3, които ще бъдат предприети от конете ще бъдат анализирани за вещества от група Б3 (в).

С цел оптимизиране лабораторния капацитет, с писмо изх. № 2130-ЛДКК/08.04.2015 г. беше извършено планирано пробовземане на проби от:

- „Мускул“ от ЕПЖ (говеда под и над 2 години), взети от кланица за наличие на субстанции от гр. Б2 (г);
- „Мускул“ от прасета, взети от кланица за наличие на субстанции от гр. Б2 (г);
- Пчелен мед за наличие на субстанции от гр. А6 и Б1;
- Сурово мляко (краве и овче) за наличие на субстанции от гр. Б3 (г).

- Ветеринарномедицински продукти (ВМП)

Действия за гарантиране на ефективното функциониране на службите за официален контрол

Основните критерии, с които се определя ефективността на контрола на ВМП са:

- Броя, вида и тежестта на нарушенията, констатирани при проверките;
- Броя, вида и тежестта на нарушенията, констатирани при последващите проверки;
- Изпълнение на издадени предписания;
- Брой получени сигнали и жалби във връзка с производство, търговия, съхранение и употреба на ВМП;
- Резултати от лабораторните изпитвания на проби от ВМП или суровини, сравнени с резултати от предходни проверки/изпитвания.

При всяка проверка на обекти за търговия с ВМП, ветеринарномедицинско заведение или животновъден обект, при която са установени несъответствия с изискванията на ЗВД и подзаконовите нормативни акти, инспекторите и експертите от БАБХ издават предписания за отстраняване на констатираните несъответствия. При повторно констатиране на несъответствието и при всяко установяване на значително несъответствие, инспектирацията орган съставя акт за установяване на административно нарушение.

III.4.1.6. Биологично земеделие

4.1. Действия за гарантиране на съответствието от страна на стопанските субекти в областта на храните и фуражите и на други съответни производители и стопански субекти

Контролиращите лица са длъжни да предприемат действия за гарантиране на съответствието от страна на стопанските субекти в областта на биологичното производство като изпълняват разпоредбите на чл. 23 от Закон за прилагане на Общата организация на пазарите на земеделски продукти на Европейския съюз (ЗПООПЗПЕС), а именно: да спазват Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета от 28 юни 2007 година относно биологичното производство и етикетирването на биологични продукти и за отмяна на Регламент (ЕИО) № 2092/91 (Регламент (ЕО) № 834/2007); да

оказват съдействие и да предоставят исканата информация на надзорния орган, да представят ежегодно до 31 януари на министъра на земеделието и храните подробен годишен отчет за предходната година и списък на лицата, върху които са упражнили контрол; да уведомяват министъра на земеделието и храните за всяка промяна в обстоятелствата по чл. 19 и 20 от същия закон в 7-дневен срок от настъпването ѝ; да не разгласяват информацията, която са получили при упражняване на контрола; данните от проверките могат да се предоставят само на контролираното лице и на компетентните държавни органи, да уведомяват министъра на земеделието и храните или оправомощеното от него лице по чл. 18, ал. 2 за всеки сключен и за всеки прекратен договор за контрол и сертификация, да спазват предписанията на надзорния орган по чл. 18, ал. 2, да подават заявления за нови разрешения по чл. 19, ал. 1 или чл. 20, ал. 1 не по-късно от два месеца преди изтичане на действащото разрешение съгласно чл. 21, ал. 5 от същия закон.

III.4.2. Действия за гарантиране на ефективно функциониране на службите за официален контрол

III.4.2.1. Здравеопазване на животните и хуманно отношение към тях, трансмисивни спонгиформни енцефалопatii и странични животински продукти

Дирекция ЗХОЖКФ е извършвала както планови, така и по други причини проверки за верификация на ефективността на официалния контрол за здравеопазване и хуманно отношение към животните, осъществяван от служителите в ОДБХ през 2015 г.

Планувани проверки са били в ОДБХ Стара Загора, Перник, Смолян и Кърджали. Резултатите са ефективно изпълнение на официалния контрол от инспекторите в ОДБХ.

Законовото основание на проверките освен Регламент 882/2004 включва и Закона за ветеринарномедицинската дейност, Стандартна оперативна процедура за верификация ефективността на официалния контрол в сектори здравеопазване и хуманно отношение към животните и Програмата за извършване на проверка на ефективността на официалния контрол за здравеопазване и хуманно отношение към животните, осъществяван от служителите от ОДБХ през 2015 г. от дирекция ЗХОЖКФ, отдели „Здравеопазване на животните“ и „Хуманно отношение към животните“ към ЦУ на БАБХ, съгласно чл. 8, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 882/2004.

Целта на проверката на ефективността на официалния контрол е да се докаже, че официалният контрол в сферата на здравеопазване на животните и хуманно отношение към тях по отношение на изискванията на пряко приложимото право на Европейския съюз, Закона за ветеринарномедицинската дейност, Закона за защита на животните и подзаконовите нормативни актове по прилагането им се прилагат ефективно и са подходящи за постигане на целите на съответното законодателство, включително в съответствие с Единния многогодишен национален контролен план за храни, фуражи, здравеопазване на животните, хуманно отношение към тях и защита на растенията.

При посещение на място в ОДБХ експертите от дирекция ЗХОЖКФ извършват документална проверка на извършените инспекции и изготвените месечни отчети. Обръща се специално внимание на следното:

- количественото изпълнение на проверките;
- качествено изпълнение – дали се предприемат съответни действия при установяване на несъответствия (предписания, актове за административни нарушения);
- в срок ли са последващите проверки за изпълнение на предписанията.

В заключението след извършената проверка се посочва оценката на ефективността на официалния контрол – съществени несъответствия, несъществени несъответствия или ефективно изпълнение.

След определяне на оценката се дават препоръки за подобряване ефективността на контрола, упражняван от инспектори от ОДБХ.

При констатиране на нарушения инспекторите, които извършват проверката, издават предписания и съставят актове за установяване на административно нарушение.

При констатирани пропуски и несъответствия в дейността на ОВЛ и инспекторите, началник отдела анализира първопричините за допускането им и в зависимост от анализа предприема следните действия:

- ☐ беседи и указания на служителите от отдела за спазване на процедурите за извършване на официален контрол;
- ☐ организиране на обучения на служителите от отдела по проблемната тема извън годишния план за обучение;
- ☐ инструктажи;
- ☐ изготвяне на вътрешни процедури за работа в отдела;
- ☐ оперативки и съвещания;
- ☐ изготвяне на графици и заповеди чрез директора на ОДБХ.

След извършена проверка в зависимост от тежестта на констатираното нарушение се предприемат корективни действия съгласно чл. 8, параграф 3, буква б) от Регламент (ЕО) № 882/2004. Изготвят се предложения за разработване и/или ревизиране на съществуващите инструкции, ръководства, стратегии и процедури. През 2015 г. са ревизирани стандартната оперативна процедура: „Проверка на ефективността на официалния контрол по здравеопазване и хуманно отношение към животните, съгласно чл. 8, т. 3 на Регламент (ЕО) № 882/2004“, контролен лист № 148 а и образец на документ ЗХОЖКФ – 74 В „Месечен ветеринарномедицински отчет на територията на ОДБХ (форма 12 ВД)“. Разработена е процедура за проверки в животновъдни обекти при повишена гъстота на отглеждане на птици бройлери.

Изпратени са писма за предприемане на корективни действия за спазване изискванията на чл. 8 от Регламент (ЕО) № 882/2004 и неизпълнения на Програмите за овладяване на безстопанствените кучета.

Поради успешното прилагане на държавна помощ „Помощ за реализирането на доброволно поети ангажменти за хуманно отношение към птиците” и „Помощ за реализирането на доброволно поети ангажменти за хуманно отношение към свинете” в секторите птицевъдство и свиневъдство се наблюдава положителна тенденция към спазване изискванията за хуманно отношение.

Проведе се национално съвещание с участието на началниците на отделите “Здравеопазване на животните” при ОДБХ и експерти от дирекция ЗХОЖКФ при ЦУ на БАБХ. Началниците на отдел 3Ж бяха запознати с предстоящите задачи, които стоят пред БАБХ. Обсъдиха се наличните проблеми и въпроси, свързани със здравеопазването на животните и хуманното отношение към тях. Също така от дирекцията поставиха нови задачи за изпълнение пред началник отделите в ОДБХ. Съвещанието беше съчетано с каскадно обучение на официалните ветеринарни лекари в системата на БАБХ.

През изминалата година експерти от дирекцията, както и инспектори от ОДБХ, участваха в международни обучения по програмата BTSF на различни теми, касаещи здравеопазването на животните, хуманното отношение към тях, идентификация и регистрация.

След завръщане от всяко преминало обучение, обучените експерти/инспектори извършват последващо обучение на каскаден принцип на другите експерти от дирекцията, както и на инспектори от ОДБХ от отделите 3Ж.

Във всяко ОДБХ през изминалата година периодично се провеждаха обучения на инспекторите за прилагането на нормативните актове, срещани затруднения и възникнали въпроси в процес на работа и изпълнение на служебни ангажменти.

Участие в работни групи и заседания към ЕК и Съвета:

Експертите от БАБХ, които вземат участие в работните групи, обсъждат, изготвят и изменения на нормативни документи, включително и чрез предоставяне на становища. Също така изразяват позицията на Република България. На срещите се обменят мнения между всички членове на работните групи.

Експерти от дирекцията участват в постоянния комитет по здравеопазване и хуманно отношение към животните към Европейската Комисия.

Участие в други работни групи и заседания:

- Проект за изменение и допълнение на Закона за ветеринарномедицинската дейност;
- Работна група за промяна на Наредба № 4 от 19.02.2008г. за специфичните изисквания при производството, съхранението и транспортирането на сурово краве мляко и изискванията за търговия и пускане на пазара на мляко и млечни продукти;
- Работна група по предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета относно официалния контрол и другите официални дейности, извършвани с оглед да се гарантира прилагането на законодателството в областта на храните и фуражите, правилата относно здравеопазването на животните и хуманното отношение към тях, здравето на растенията и растителния репродуктивен материал, продуктите за растителна защита и за изменение на Регламенти (ЕО) № 999/2001, 1829/2003, 1831/2003, 1/2005, 396/2005, 834/2007, 1099/2009, 1069/2009, 1107/2009, Регламент (ЕС) № 1151/2012.

Обменя информация с останалите държави членки чрез системата TRACES:

Експерти от дирекцията извършват контрол на здравни сертификати за живи животни и продукти, добити от тях. Организирант се обучения на ветеринарните лекари за работа в системата TRACES. Осигурява се достъп на официалните ветеринарни лекари до системата TRACES, за да извършват контрол по здравните сертификати. Всички движения на животни от и към страните членки от ЕС се извършват от официалните ветеринарни лекари.

III.4.2.2. Внос на животни и храни

Действия за гарантиране изпълнението на ефективното функциониране на официалния контрол съгласно член 4, параграф 2 и член 8, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 882/2004:

Внос на животни и храни от животински произход

БАБХ чрез дирекция „Граничен контрол” контролира въвеждането (вноса), изнасянето и транзитното преминаване на животни, зародишни продукти, суровини и храни от животински произход, странични животински продукти и продукти, получени от тях, специфични растителни продукти, фуражни суровини, фуражни добавки, премикси и комбинирани фуражи.

Съгласно устройствения правилник на БАБХ дирекция „Граничен контрол” е в структурата на специализираната администрация, и се ръководи от директор. В отдел “Организация и управление на граничния контрол” работят 1 началник отдел, трима главни експерти, един старши експерт и един главен специалист.

Оперативният контрол се извършва на граничните инспекционни пунктове:

1. Пристанище Варна–Запад: за въвеждане на пакетирани суровини и храни от животински произход, на температурен и нетемпературен режим, предназначени за човешка консумация и не-предназначени за човешка консумация.

2. Пристанище–Бургас: за въвеждане на пакетирани суровини и храни от животински произход, на температурен и нетемпературен режим, предназначени за човешка консумация и непредназначени за човешка консумация.
3. Капитан Андреево–шосе: за въвеждане на живи животни, суровини и храни от животински произход, на температурен и нетемпературен режим, предназначени за човешка консумация и непредназначени за човешка консумация.
4. Златарево–шосе: за въвеждане на пакетирани суровини и храни от животински произход, на температурен и нетемпературен режим, предназначени за човешка консумация и непредназначени за човешка консумация.
5. Гюешево– шосе: за въвеждане на пакетирани суровини и храни от животински произход, на температурен и нетемпературен режим, предназначени за човешка консумация и непредназначени за човешка консумация.
6. Калотина–шосе: за въвеждане на живи животни, пакетирани суровини и храни от животински произход, на температурен и нетемпературен режим, предназначени за човешка консумация и непредназначени за човешка консумация.
7. Летище София: за въвеждане на еднокопитни и други животни, суровини и храни от животински произход, на температурен и нетемпературен режим, предназначени за човешка консумация и непредназначени за човешка консумация.
8. Брегово–шосе: за въвеждане на пакетирани суровини и храни от животински произход, на температурен и нетемпературен режим, предназначени за човешка консумация и непредназначени за човешка консумация.

На входните пунктове се извършва ветеринарен контрол на личния багаж на пътниците и на домашни любимци от гранични ветеринарни инспектори.

Официалните ветеринарни лекари на входните пунктове:

- участват в контрола (проверките) на личния багаж на пътниците, пренасящи продукти от животински произход от трети страни;
- осъществяват контрол при въвеждането в ЕС на домашни любимци;
- на входните пунктове,където няма назначени ветеринарни лекари, контрола на личния багаж и домашните любимци се извършва от митническите инспектори, които при необходимост осъществяват контакт с дежурни ветеринарни лекари.

Категоризиране на риска

Официалният контрол се извършва въз основа на оценка на риска и данните получени от извършената контролна дейност през предходните години. Категоризирането и оценката на риска се извършва на база на съществуващото законодателство, както и ползвайки информацията от Световната организация по здравеопазване на животните и информационните системи TRACES и RASFF.

Организация на контрола при въвеждане от трети страни на суровини и продукти от животински произход, живи животни и фуражи.

Всички пратки със суровини и продукти от животински произход, живи животни и фуражи от трети страни се внасят при спазване на изискванията на европейското и национално законодателство. Официалният контрол включва посочените в чл.16, параграф 1 на Регламент (ЕО) № 882/2004 дейности:

24 часа преди пристигане на пратката лицето отговорно за товара подава попълнена част I на Общия ветеринарен документ за въвеждане (ОВДВ).

При физическото пристигане на пратката на ГИП, лицето отговорно за товара предоставя на пункта придружаващите документи.

Съгласно Директива 97/78/ЕО,, Регламент (ЕО) № 136/2004, Регламент (ЕО) № 282/2004, Директива 91/496/ ЕО, Наредба № 47/2006 г. на министъра на земеделието и горите и чл.188, ал.1

от ЗВД, граничният ветеринарен инспектор от ГИП, при внос от трети страни в ЕС на пратки с продукти от животински произход, живи животни и фуражи, извършва за всяка от тях документална проверка, проверка за идентичност и физическа проверка преди те да бъдат допуснати за свободно обращение в Съюза.

Проверката се извършва преди да завърши митническият контрол. Стоките, които подлежат на ветеринарни проверки, са посочени в Решение 2007/275/ЕО, изменено с Решение 2012/31/ЕО и чл.184 от ЗВД. Проверките се извършват по начин недопускащ възможност от кръстосано замърсяване и при спазване на необходимия температурен режим.

Физическата проверка може да включва и взимането на проби. Проби се взимат по мониторинговата програма, при съмнение и при наличие на съобщение в Система за бързо съобщаване за храни и фуражи (RASFF). Пробите се изпращат за анализ в акредитирани лаборатории, одобрени от компетентния орган.

Когато се взимат проби по мониторингова програма, пратката може да бъде насочена в обекта на получаване под ветеринарен контрол и освободена след излизане на лабораторните резултати, ако те са задоволителни. При получаване на незадоволителен резултат от лабораторно изследване по мониторингова програма на дадена пратка, се вземат проби от следващите 10 пратки от същия вид, същия производител и страна на произход. До получаване на резултата от лабораторното изследване пратките се задържат.

Когато се взимат проби при възникнало съмнение, пратката се освобождава след получаване на задоволителни резултати от лабораторните изследвания.

Физическата проверка на живи животни включва клинично изследване по отношение на тяхното здравословно състояние и спазване изискванията за хуманно отношение към тях по време на транспорта, съгласно Регламент (ЕО) № 1/2005, включително и взимане на проби ако е необходимо съгласно изискванията на Директива 91/496/ЕО.

Съгласно изискванията на чл.198 от ЗВД и чл.19 от Регламент (ЕО) № 882/2004, когато официалният ветеринарен лекар на ГИП установи, че при вноса на дадена пратка има нарушение на законодателството, той поставя под възбрана пратката и след установяване на контакт с отговорните за нея бизнес оператори разпорежда: връщане в страната на произход, третирането ѝ по специален начин, пренасочването ѝ извън пределите на Общността, използването ѝ с цели различни от тези, за които първоначално е предназначена или нейното унищожаване.

Когато при внос на живи животни граничният ветеринарен инспектор установи, че има несъответствия в придружаващата пратката документация и всички или някои от животните в нея не отговарят на изискванията, той или задържа пратката, като определя срок за изясняване на случая и осигурява необходимите грижи за животните, а при съмнение ги поставя и под карантина, или връща пратката при спазване на здравните изисквания и на изискванията за хуманно отношение към тях (чл.193 от ЗВД).

Когато при проверката официалният ветеринарен лекар установи, че пратката с живи животни представлява опасност за здравето на хората и животните, той издава разпореждане отнемането им в полза на държавата и унищожаване на пратката (чл.195 от ЗВД).

Копия от всички документи, които се изготвят при недопускане или унищожаване на пратката се изпращат в дирекция „Граничен контрол“ при БАБХ.

Категоризиране на риска .

Официалният контрол се извършва въз основа на оценка на риска и данните получени от извършената контролна дейност през предходните години. Категоризирането и оценката на риска се извършва на база на съществуващото законодателство, както и ползвайки информацията от Световната организация по здравеопазване на животните и информационните системи TRACES и RASFF.

Персонал, отговорен за провеждане на официалния граничен ветеринарномедицински контрол

Граничният ветеринарен контрол на ГИП се извършва от назначени по служебно правоотношение със заповед на Изпълнителния директор на БАБХ официални ветеринарни лекари (ОВЛ), които са ефективно отговорни за проверките и взимането на съответното решение. Те изпълняват своите задължения в съответствие с действащото ветеринарно законодателство.

С цел повишаване на капацитета и опита на служителите на граничните инспекционни пунктове се организират обучения. Съгласно чл.6 на Регламент (ЕО) № 882/2004 компетентните органи гарантират, че всички гранични ветеринарни инспектори, които извършват официален контрол са получили подходящо обучение, което им дава възможност да изпълняват задълженията си компетентно. Информирани са за новостите в своята сфера на компетентност и при необходимост получават допълнително обучение. Изготвя се годишна програма за обучение, утвърдена от Изпълнителния директор на БАБХ.

Одитите на дейността на дирекция „Граничен контрол“ се извършват от дирекция „Вътрешен одит“, отдел „Одит на официалния контрол“ при ЦУ на БАБХ.

Контролната дейност на дирекция „Граничен контрол“ се основава на принципа на прозрачност.

Координация и обмен на информация

Дирекция „Граничен контрол“ координира дейността си с останалите служби за граничен контрол - Главна дирекция „Гранична полиция“ и Агенция „Митници“, и работи в тясно сътрудничество както с тях, така и с Министерство на околната среда и водите, „Български пощи“ ЕАД, Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията, а при необходимост и с други заинтересовани ведомства.

Оперативното взаимодействие между органите на БАБХ, Агенция „Митници“ и Главна Дирекция „Гранична полиция“ се осъществява на териториален принцип от съответните териториални структури на трите ведомства.

Съгласно Инструкцията за взаимодействие между БАБХ и Агенция „Митници“, митническите органи не разрешават вдигането на пратката преди извършването на граничния контрол от компетентния орган.

Процедурите за обмен на информация имат за цел осигуряването на постоянен поток на информация по контролната дейност на компетентните органи, с което се гарантира постигане на целите на многогодишния план. Съгласно инструкциите за взаимодействие, периодично експерти от централните управления на компетентните органи се събират и анализират резултатите от контрола и обмена на информация, а също така и изготвят указания към регионалните структури за усъвършенстване на контрола.

III.4.2.3. Здраве на растенията – фитосанитарен контрол

Действия за гарантиране на ефективно функциониране на службите за официален контрол

Цялостният напредък при постигането на стратегическите и специфичните цели в контролна система „Растително здраве“ се оценява като положителен.

При извършване на самооценка, са изведени няколко индикатора.

➤ Анализ по изпълнението на заложените показатели

Достигнат е планирания брой проби по мониторингови програми независимо от липсата на финансов ресурс и административен ресурс.

- Финансова рестрикция над 50 %;
- Увеличен брой производители
- Намален брой на персонала – драстично е намален персонала, което ще доведе до отпадане на дейности свързани с контрола.
- Лаборатории – намаление

➤ **Оценяване на риска**

Анализът на резултатите от официалния контрол не откроява груби нарушения и несъответствия. Установените несъответствия по прилагане на законодателството са своевременно отстранени.

➤ **Координация**

Отчита се добра координация между компетентните органи в контролна система. През 2015 г. 6 фитосанитарни инспектори са взели участие в обученията по BTSF.

За подпомагане на фитосанитарните инспектори за подобряване качеството и надеждността на извършвания от тях контрол Централната лаборатория е оказала методическа помощ чрез изготвяне на програми за мониторинг, информационни материали за карантинни вредители и диагностични протоколи. Провеждани са работни групи и обученията по мониторинги на над 50 инспектори по фитосанитарен контрол от ОДБХ, инспектори от ИАГ и ДЛС.

Обучение на персонала, който извършва официален контрол

През 2015 г. в съответствие с изискванията на чл. 6 на Регламент (ЕС) 882/2004 за официалния контрол инспекторите от ОДБХ и експертите от БАБХ преминаха обученията за повишаване на професионалната квалификация и ефективно провеждане на официалния контрол.

В рамките на БАБХ през 2015 г. отдел «РЗКППЗ» в дирекция «РЗК» предлага необходимите обученията на дирекция «Обучение и квалификация» която изготвя програми, организира и координира провеждането на курсове за обучение и повишаване на квалификацията на служителите на агенцията, както и на новоназначени служители.

БАБХ залага в Годишния план за обучение на експертите и инспекторите планови и извънпланови, вътрешни и външни обученията за повишаване на тяхната компетентност по отношение на измененията и допълненията в правната уредба на Република България и на ЕС, във връзка с контролната дейност, както и на езиковата и компютърна подготовка.

На базата на плануваните от БАБХ годишни обученията, директорът на ОДБХ прави предложения и утвърждава регионален план за организиране и провеждане на тематични обученията за инспекторите, свързани с предмета на контролната дейност, в зависимост от необходимостта, определена на базата на установени пропуски, констатирани в процеса на осъществяване на инспекциите.

Всяко обучение се документира, като се записва предмета и нивото на обучението, броя на дните за обучение, броя на участниците. Всички обученията се удостоверяват със сертификат, като копие от сертификата да се поставя в досието на инспектора.

Обученията се провеждат в следните случаи:

- при постъпване на работа;
- при новости в националното и европейско законодателство;
- за повишаване на езиковата и компютърна подготовка;
- при идентифицирани слабости в изпълнението на задълженията;
- по искане от инспекторите;
- след анализи на доклади от одити;
- съобразно предвидени обученията, залегнали в плана на БАБХ.

Всички настъпили промени в нормативни актове в областта на контрола на ПРЗ са достояние на инспекторите от БАБХ. На централно ниво се изготвят указанията за инспекторите и се предоставят по съответните ОДБХ, за сведение и изпълнение. При възникване на въпроси от страна на инспекторите, своевременно се търси отговор, включително и чрез контакти и запитвания на експерти от други държави-членки или ЕК.

Съгласно Закона за държавния служител два пъти в годината се провеждат срещи между инспекторите и преките им ръководители, за атестация на тяхната дейност, като и се анализират степента на изпълнение на заложените в контролния план цели, както и компетентността на инспектора по изпълнение на неговите задължения.

III.4.2.4. Контрол на пазара и употребата на продукти за растителна защита **Действия за гарантиране на ефективно функциониране на службите за официален контрол**

Отдел „Контрол на ПРЗ и торове” към дирекция „Продукти за растителна защита, торове и контрол” извършва вътрешни проверки/верификация на ефективността на официалния контрол по смисъла на чл. 8, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 882/2004. Проверките се извършват върху дейността на отделите „Растителна защита” към ОДБХ, съгласно утвърден план от директора на дирекцията, най-малко веднъж на три години.

Вътрешните проверки/верификация се провеждат с цел оценка на степента на съответствие на документацията, която се води и доколко и как се изпълняват поставените цели и задачи, заложи в Националните планове за контрол на пазара и контрол върху употребата на ПРЗ, във връзка с прилагане на разпоредбите на Закона за защита на растенията и подзаконовата нормативна уредба. Проверката обхваща контролната дейност на инспекторите от ОДБХ, която осъществяват върху предлагането на пазара и употребата на ПРЗ и торове на територията на съответната ОДБХ и се извършва съгласно разработена процедура/верификация за проверка, утвърдена от изпълнителния директор на БАБХ. Процедурата за проверка съдържа критериите, по които се прави оценката за съответствие. При констатирани несъответствия се попълва фиш за забележка или фиш за несъответствие, като се посочват корективни мерки и срок за изпълнението им, както и отговорно лице. След приключване на проверката се прави заключение, което се изготвя от проверяващия и се представя на началник отдела и лицата, които са одитирани. Процедурата приключва с изготвяне на доклад от проведената проверка. В случаите на установени несъответствия, може да бъде проведена повторна проверка, след изтичане на срока на предписаните корективни мерки, като се оценява резултата от предприетите действия. Резултатът може да бъде оценен на базата на представен доклад от началник отдела „Растителна защита” на съответната ОДБХ, в който са описани предприетите действия, като в този случай не се извършва повторна проверка.

През 2015 г. е проведено **едно обучение** (от планираните за отдел КПРЗТ общо 2 бр.) обучения в годишния план за 2015 г. за обученията на инспекторите, осъществяващи контрол върху ПРЗ и торове от ОДБХ) за актуализиране на знанията на инспекторите, осъществяващи контрол върху ПРЗ и торовете, относно новостите в европейското и национално законодателство, с цел компетентно провеждане на контролните дейности и служебните задължения, в съответствие с изискванията на чл. 51 от Регламент (ЕО) № 882/2004 на ЕП и на Съвета относно официалния контрол.

III.4.2.5. Качество и безопасност на храни и материали в контакт с храните **Действия за гарантиране на ефективно функциониране на службите за официален контрол**

С цел подобряване качеството и ефективността на официалния контрол, осъществяван от инспекторите от отделите «Контрол на храните» при ОДБХ, както и усъвършенстване на дейностите по методическото ръководство и координиране на дейностите по контрола от страна на експертите при дирекция «Контрол на храните», през 2015 г. бяха проведени следните мероприятия:

III.4.2.1. Национално съвещание, с участието на началниците на отделите “Контрол на храните” при ОДБХ

През отчетния период е проведено едно национално съвещание с началниците на отдели “Контрол на храните” при ОДБХ и служителите на дирекция “КХ” при БАБХ. На съвещанието присъстваха ръководители на БАБХ. Пред началниците на отдели бяха изложени предстоящите

задачи, които стоят пред БАБХ, обсъдени бяха проблеми въпроси, свързани с контрола на храните и бяха поставени задачи за изпълнение.

III.4.2.2.Обучения на експерти от дирекция “Контрол на храните”

- Проведено обучение на административно ниво за практическа работа със системата за електронно администриране на документи АИСКАО. Основна цел: ефективно внедряване на системата за електронно администриране на документи АИСКАО.
- Участие на експерти от дирекцията в обучение на служители от отдел „Контрол на храни“ при всички ОДБХ с теоретична и практична част на тема „Внедряване на нови електронни административни услуги, свързани с използването на разработения национален електронен регистър на обектите за храни от животински произход, храни от неживотински произход и на предприятията за странични животински продукти, обществено хранене и търговия на дребно с храни“
- Участие на експерти от дирекцията съвместно с експерти на МЗХ в обучение на служители от отдел „Контрол на храни“ при всички ОДБХ ангажирани с официалния контрол в търговската мрежа по отношение етикетирание и представяне на биохраните.

През изминалата година експерти от дирекцията, както и инспектори от ОДБХ участваха в международни обучения по програмата BTSF по различни теми, касаещи безопасността на храните.

След завръщане от тези обучения, обучените експерти/инспектори извършиха последващо обучение на каскаден принцип на другите експерти от дирекцията /отдела/.

Във всяка Областна дирекция по безопасност на храните през 2015 г. периодически се провеждаха обучения на инспекторите за обсъждане прилагането на нормативните актове, срещани затруднения и възникнали въпроси от упражняването на контрола. Тези обучения са документирани с протоколи.

III.4.2.3. Изготвени процедури, указания, инструкции и други:

Разработва образци на документи (въпросници, наръчници, указания, инструкции процедури, справки, контингенс планове и др.) и събира, обработва и анализира информация, свързана с контрола на безопасността и качеството на суровините, храните, материали и предмети, предназначена за контакт с храни.

През 2015 година са изготвени редица нови стандартни оперативни процедури, инструкции, указания, писма, освен това са изготвени, променени или отменени образци документи (заявления, удостоверения, приложения, заповеди, сертификати и други) утвърдени от изпълнителния директор на БАБХ, във връзка с промяна на изискванията в различни нормативни документи в българското и европейско законодателство:

- Отменени образци документи – 26 броя;
- Изменени образци документи – 11 броя;
- Утвърдени образци документи – 10 броя.
- Разработени и утвърдени СОП – 2 бр.

Разработените и утвърдени процедури са, както следва:

- Стандартна оперативна процедура за вземане на проби храни от неживотински произход за извършване на анализ за съдържание на микотоксини, утвърдена със Заповед РД 11-1033/19. 06.2015 г.;

- Стандартна оперативна процедура "Процедура за реакция при кризисна ситуация - съмнение за взрив от хранително заболяване", утвърдена със Заповед РД 11-1902/16.12.2015 г.;
- Стандартна оперативна процедура за вземане на проби от неживотински произход за извършване на анализ за съдържание на олово, кадмий, живак, неорганичен калай, 3-MCPD и полициклични ароматни хидрокарбони, утвърдена със Заповед РД 11-1033/19. 06.2015 г.;
- Стандартна оперативна процедура за вземане на проби храни от неживотински произход за извършване на анализ за съдържание на нитрати, утвърдена със Заповед РД 11-1033/19. 06.2015 г.;
- Стандартна оперативна процедура за вземане на проби храни от неживотински произход за извършване на анализ за съдържание на остатъци от пестициди, утвърдена със Заповед РД 11-1033/19. 06.2015 г.;
- Стандартна оперативна процедура за извършване на инспекция на обект за производство на добавки в храни и ароматизанти/ обект за производство на храни от неживотински произход, съдържащи добавки в храни и/или ароматизанти, утвърдена със Заповед РД 11-1410/31.08.2015 г.;
- Стандартна оперативна процедура за предприемане на действия при получаване на несъответстващи резултати от извършени лабораторни изследвания, касаещи безопасността на храните, утвърдена със Заповед РД 11-1410/31.08.2015 г.;
- Стандартна оперативна процедура за осъществяване на официален контрол в предприятията за изкупуване, сортиране, преработка, съхранение и реализация на плодове /култивирани и диворастящи/, утвърдена със Заповед РД 11- 239 от 11.02.2015 г.

III.4.2.4. Участие в работни групи за промяна на нормативни актове:

Експерти от БАБХ взеха участие в работни групи за изготвяне и промяна на нормативни актове, включително и чрез предоставяне на становища, както следва:

- Участие в заседания на работни групи за изготвяне на проекти на нов Закон за храните и Закон за хранителната верига;
- Участие в заседания на работна група за промяна на Закон за ветеринарномедицинската дейност (ЗВД);
- Проект за изм. и доп. на Закона за общата организация на пазарите;
- Работна група за промяна на Наредба № 4 от 19.02.2008г. за специфичните изисквания при производството, съхранението и транспортирането на сурово краве мляко и изискванията за търговия и пускане на пазара на мляко и млечни продукти;
- Работна група за изготвяне на Наредба № 26 за специфичните изисквания за директни доставки на малки количества суровини и храни от животински произход ;
- Работна група за промяна на Наредба № 31 за максимално допустимите количества замърсители в храните;
- Работна група за изменение и допълнение на Наредба за условията и реда за прилагане на схема за предоставяне на плодове и зеленчуци в учебните заведения - схема "Училищен плод";
- Работна група за изготвяне на Наредба за кланичните пунктове;
- Работна група за изготвяне на Наредба за специфичните изисквания при производство и търговия с оцет;
- Проект за изм.и доп. на Наредба № 9 за специфичните изисквания към безопасността и качеството на храните, предлагани в детските заведения и училищата;
- Наредба № 5/2006 за хигиената на храните;
- Наредба № 47 от 28.12.2004г. за изискванията към хранителните добавки;
- Наредба № 8 от 16.04.2002 г. за изискванията към използване на добавки в храните;

- Наредбата за изискванията за етикетиране и представяне на храните;
- Изготвяне на становище от дирекцията по Закона за медицинските изделия;
- Изготвено становище до МЗХ във връзка с питане на Асоциацията на производителите на безалкохолни напитки за промени в Наредбата за прилагане схемата „Училищен плод“;
- Участие на експерти от дирекцията в работна група за изготвяне на Национална стратегия за прилагането на схема „Училищно мляко“ в България
- Участие в разработване на Схема за отпускане на държавна помощ за инвестиции с цел изграждане на търговски помещения и закупуване на оборудване на земеделски производители, които извършват директни доставки на малки количества суровини и храни. Изготвяне на становище от дирекцията във връзка за указанията;
- Участие на експерти от дирекцията в работна група за контрол върху кръстосаното съответствие;
- Участие в обществено обсъждане на проект на “Национална стратегия за борба срещу употребата на допинг в спорта 2015-2025 “.
- Участие на експерт от дирекцията в работна група в Агенцията за социално подпомагане по повод качествените характеристики на храните за социално слаби;

Изготвяне и съгласуване на становища относно изготвяне на новият Регламент за официалния контрол.

III.4.2.5. Участва в изготвянето на Единен многогодишен национален контролен план и на Годишния доклад за изпълнението на плана

Експерти от дирекцията участваха в заседанията на работната група за изготвяне на Единен многогодишен национален контролен план на Р.България за храни, фуражи, здравеопазване на животните, хуманно отношение към тях и защита на растенията (ЕМНКП)-2015-2017. Предоставена е и допълнителна информация от дирекция КХ за планиране на официалния контрол за 2015г. – 2017г.

III.4.2.6. Експерти от дирекцията участваха в дискусии и работни срещи и семинари и обучения както следва :

- Седма Национална Кръгла маса на тема:”Качеството на хранителните продукти - гаранция за успешно представяне на пазара на храни и напитки”, организирана и проведена съвместно със Съюза по Хранителна промишленост и Федерация на научно-техническите съюзи;
- Конференция ”Вкуси България” организирана от в-к Преса, с участието на представители на МЗХ и представители на бизнеса в страната.
- Работни срещи с представители на Агенция за обществени поръчки, Държавен фонд Земеделие по актуални въпроси свързани с осъществяване на официалния контрол върху храните.
- Участие на експерти от дирекцията в провеждането на информационно - дискуссионен форум съвместно с Държавен фонд земеделие (ДФЗ) и представители на училищата от страната на тема: “Училищен плод”, проведен в гр. Стара Загора;
- Участие в провеждането на IFS Конференция за безопасност на храните, проведена в Интер Експо Център, гр. София;
- Участие на експерти от дирекцията в първа работна среща на работната група за изготвяне на Утвърден стандарт за пълнозърнест хляб, по инициатива на браншовите организации в страната;
- Участие на експерти от дирекцията в провеждането на Работен семинар – дискусия в рамките на проекта „За Балкана и хората“ на „Биоселена“, относно прилагането на Наредба № 26/2010 г. на МЗХ;
- Участие на експерти от дирекцията в работна среща с представители на Нов Български Университет (НБУ) с цел организиране на II-ра Национална научна конференция “Храни”, 20.03.2015г.;

- Участие в работна група в МЗХ с цел изготвяне на техническо задание за отпускане на финансова помощ за изграждане на малки кланици в страната.
- Участие на експерт от дирекцията в среща, организирана от EUROPOL за подготовка на международна операция **OPSON V**, насочена срещу разпространението на фалшифицирани и неотговарящи на стандарта хранителни продукти и напитки.
- Активно медийно участие на експерти и ръководни кадри от дирекцията в редица предавания, интервюта и изготвяне на писмени отговори на запитвания от различни медии по актуални въпроси и проблеми с храните.

III.4.2.7. Действия, предприемани на регионално ниво:

При констатиране пропуски и несъответствия в дейността на ОВЛ и инспекторите, началник отдела анализира първопричините за допускането им и в зависимост от анализа предприема следните действия:

- беседи и указания на служителите от отдела за спазване на процедурите за извършване на официален контрол;
- организиране на обучения на служителите от отдела по проблемната тема извън годишния план за обучение;
- инструктажи;
- изготвяне на вътрешни процедури за работа в отдела;
- оперативки и съвещания;

III.4.2.6. Бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води

През 2015 г. са направени предложения за промени в националното законодателство в областта на безопасността на храните.

Направени са промени с цел актуализация на съдържанието на прилаганите процедури при извършване на инспекции, одит и вземане на проби за целите на официалния контрол, вследствие на настъпили промени в националното законодателство, след направени анализи на резултатите от извършения официален контрол, както и от направени препоръки при извършените специфични одити от страна на DG SANTE.

Проведени са обучения на регионално ниво на инспекторите, извършващи официален контрол на обекти за производство на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води, както и на предлаганите в търговската мрежа бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води, съгласно изискванията на действащото законодателство.

III.4.2.7. Фуражи и хранене на животните

Действия за гарантиране изпълнението на ефективното функциониране на официалния контрол съгласно член 4, параграф 2 и член 8, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 882/2004:

- Актуализирани са 17 бр. образци на заявления за регистрация и одобрение на обекти от фуражния сектор. Същите са публикувани на интернет страницата на БАБХ;
- Актуализиран е 3 пъти Оперативният план за действие при извънредни ситуации, които произтичат от фуражи;
- Актуализирани са критериите за оценка на риска за целите на контрола;
- Изготвен Рамков план за контрол на фуражи по контролна система „Фуражи и хранене на животните” 2015 г.;
- Изготвен Рамков план за контрол на фуражи по контролна система „Трансмисивни спонгиформни енцефалопatii и странични животински продукти“ 2015 г.;
- Изготвен Рамков план за контрол на фуражи по контролна система „Ветеринарномедицински продукти (ВМП) и остатъци от ВМП” 2015 г.;
- Изготвени Указания за работа по изпълнение на Рамков план за контрол на фуражи по трите контролни системи за 2015 г.;

- Извършена е ревизия на Рамковите планове по контрол на фуражи за 2015 г. в средата на годината;
 - Актуализирани са следните стандартни оперативни процедури:
 - Процедура за извършване на проверка на ефективността на извършвания официален контрол на фуражи от областните дирекции по безопасност на храните в съответствие с чл. 8, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 882/2004 – СОП – ЗХОЖКФ – 01, Версия 04. Утвърдена със Заповед № РД 11-189/02.02.2015 г. Прилага се от 02.02.2015 г. Извършена е една актуализация на процедурата;
 - Процедура за одобрение на обекти във фуражния сектор – СОП – ЗХОЖКФ – 5, Версия 03. Утвърдена със Заповед № РД 11-1739/20.11.2015 г. Прилага се от 25.11.2015 г. Извършена е една актуализация на процедурата;
 - Процедура за извършване на одит на обекти за производство, преработка, съхранение и търговия с фуражи в съответствие с чл. 10 от Регламент (ЕО) № 882/2004 – СОП – ЗХОЖКФ – 6, Версия 02. Утвърдена със Заповед № РД 11-1187/07.07.2015 г. Прилага се от 10.07.2015 г. Извършена е една актуализация на процедурата;
 - Процедура за регистрация на обекти във фуражния сектор – СОП – ЗХОЖКФ – 7, Версия 02. Утвърдена със Заповед № РД 11-1726/19.11.2015 г. Прилага се от 23.11.2015 г. Извършена е една актуализация на процедурата;
 - Процедура за извършване на инспекция/проверка на животновъдни обекти (ферми) – СОП 9 – 13, Версия 04. Утвърдена със Заповед № РД 11-407/10.03.2015 г. Прилага се от 09.03.2015 г. Извършена е една актуализация на процедурата;
 - Процедура за издаване на ветеринарни сертификати за износ на фуражи за трети държави – СОП – ЗХОЖКФ – 11, версия 02. Утвърдена със Заповед № РД 11-1710/17.11.2015 г. Прилага се от 20.11.2015 г. Извършена е една актуализация на процедурата;
 - Процедура за издаване на сертификат за произход и свободна продажба, и сертификат за добра производствена практика – СОП – ЗХОЖКФ – 12, версия 02. Утвърдена със Заповед № РД 11-1709/17.11.2015 г. Прилага се от 20.11.2015 г. Извършена е една актуализация на процедурата;
 - Процедура за контрол на земеделски стопанства за спазване на законоустановените изисквания за управление (ЗИУ 4, ЗИУ 6, ЗИУ 7, ЗИУ 8, ЗИУ 9, ЗИУ 10) при проверките за кръстосано съответствие – СОП – ЗХОЖКФ и КХ – 14, Версия 03. Утвърдена със Заповед № РД 11-1405/27.08.2015 г. Прилага се от 31.08.2015 г. Извършена е една актуализация на процедурата;
 - Проведени обучения на инспекторите, отговорни за официалния контрол на фуражи
 Съгласно изискванията на чл. 6а от Регламент (ЕО) № 882/2004 компетентният орган гарантира, че всички членове на персонала, който извършва официален контрол получават за своята сфера на компетентност подходящо обучение, което им дава възможност да изпълняват задълженията си компетентно и последователно да извършват официалния контрол.
- С цел изпълнение на изискванията на чл. 6, буква а) от Регламент (ЕО) № 882/2004 от 01.01.2015 г. до 31.12.2015 г. има 90 участия в обучения на експерти/инспектори, отговорни за официалния контрол на фуражите, които са преминали обучения по различни теми. Една от основните задачи на Централно управление на БАБХ и по конкретно на отдел „Контрол на фуражите“ към дирекция ЗХОЖКФ е да организира повишаването на квалификацията на служителите, отговорни за официалния контрол на фуражите. Темите за годишните обучения, които се организират от БАБХ в сектор „Фуражи“ се определят на основание на извършен анализ на необходимостта от задълбочаване на познанията при осъществяването на контрола на фуражите, демонстрирани от служителите в сектора.

При планирането и изпълнението на целите за обучението на инспекторите, отговорни за официалния контрол на фуражите се използват **два различни канала**: обучения, организирани от ЦУ на БАБХ по теми, които са включени Утвърдения в Годишен план за задължително и специализирано обучение на служителите на Българската агенция по безопасност на храните през

2015 г. и участия в обучения, организирани от Европейската комисия по програмата „По-добро обучение за по-безопасни храни“. Обученията обхващат теми свързани със законодателството по фуражите.

За участие на инспекторите, отговорни за официалния контрол на фуражите в обучения, организирани от Европейската комисия по програмата „По-добро обучение за по-безопасни храни“ се предлагат служители, които притежават необходимата езикова подготовка по английски, немски или френски език, каквито са изискванията на организаторите.

Друга възможност, която се прилага за повишаване квалификацията на служителите в сектор „Фуражи“ е участия в семинари и конференции.

През 2015 г. в Годишната програма за обучения на служителите на БАБХ през 2015 г. има планирани 2 обучения, които са проведени, а именно:

- **тема: „Превенция, контрол и ликвидиране на ТСЕ”**, проведено в периода 1-3.09.2015 г. в гр. Ловеч с цел обучение на инспекторите, отговорни за официалния контрол на фуражите. Обучението е организирано съвместно с дирекция „Човешки ресурси и обучение и квалификация“ и включваше теоретична и практическа част във фуражен завод. Лектори бяха двама експерти от отдел „Контрол на фуражите“, дирекция ЗХОЖКФ, които са преминали такъв курс на обучение по програмата „По-добро обучение за по-безопасни храни“. В обучението участваха общо 31 служителя, от които 3 експерта от отдел „Контрол на фуражите“, дирекция ЗХОЖКФ и 28 инспектори, отговорни за официалния контрол на фуражи в ОДБХ.

- **тема: „Контрол на замърсители във фуражи”**, проведено в периода 1-3.12.2015 г. в гр. Пловдив с цел обучение на инспекторите, отговорни за официалния контрол на фуражите. Обучението е организирано съвместно с дирекция „Човешки ресурси и обучение и квалификация“ и включваше теоретична и практическа част. Лектори бяха двама експерти от отдел „Контрол на фуражите“, дирекция ЗХОЖКФ и инспектори от ОДБХ Русе, ОДБХ Разград и ОДБХ София-град, които са преминали такъв курс на обучение по програмата „По-добро обучение за по-безопасни храни“. В обучението участваха общо 33 служителя, от които 5 експерта (трима, от които лектори) от отдел „Контрол на фуражите“, дирекция ЗХОЖКФ и 28 инспектори (трима, от които лектори), отговорни за официалния контрол на фуражи в ОДБХ.

Една от основните цели на обученията по програмата „По-добро обучение за по-безопасни храни“, организирани от ЕК е „да се създадат обучители, които да разпространят получените знания в собствените си държави“, т. е. придобитите знания да бъдат разпространявани чрез т.нар. „каскаден модел“.

И през 2015 г., всички планирани в сектор „Фуражи“ обучения, на национално ниво, са проведени и по тъй наречения „каскадни модел“, като е постигнато изпълнение на изискванията на пряко приложимото право на ЕС.

В Годишния план за задължително и специализирано обучение на служителите на Българската агенция по безопасност на храните през годините се включват теми, в които са участвали, по програмата „По-добро обучение за по-безопасни храни“, експерти от отдел „Контрол на фуражите“. В последното организирано тази година обучение по Годишен план за задължително и специализирано обучение на служителите на Българската агенция по безопасност на храните за 2015 г. на тема: „Контрол на замърсители във фуражи“, като лектори в обучението бяха включени освен експертите от „Контрол на фуражите“ и инспекторите от ОДБХ Разград, Русе и София град.

С това изцяло се изпълнява изискването за провеждане на „каскадно обучение“ от участниците в обучения по програмата „По-добро обучение за по-безопасни храни“.

За участие в обучения, организирани от Европейската комисия по програмата „По-добро обучение за по-безопасни храни“ се прави подбор, от отдел „Контрол на фуражите“, на инспекторите, отговорни за официалния контрол на фуражите в ОДБХ като се предлагат служители, които притежават необходимата езикова подготовка по английски, немски или

френски език, каквито са изискванията на организаторите в зависимост на какъв език ще се провежда обучението. В отдел „Контрол на фуражите“ се поддържа актуална информация за владеенето на чужд език – английски, френски и немски за инспекторите, отговорни за официалния контрол на фуражите.

**Обучения преминати от служители на БАБХ, сектор “Фуражи”
на международно и национално ниво в периода 01.04.2011 г. – 31.12.2015 г.**

Обучения	Теми/бр.	2011	2012	2013	2014	2015	Общо участници
БАБХ	18	53	42	71	128	61	355
Европейска комисия	12 ³	4	5	25	18	59 ⁴	111
Общ брой участници по години		57	47	96	146	120	466

➤ Участие в работни групи по изменение на законодателството и разработване на документи по прилагане на законодателството – Българска агенция по безопасност на храните, чрез отдел „Контрол на фуражите”, дирекция ЗХОЖКФ е участвала в:

- Работна група за изготвяне на Проект за изменение и допълнение на Тарифата за таксите, които се събират от Българската агенция по безопасност на храните;

- Работна група за разработване на Методика за прилагане на кръстосаното съответствие в Република България.

- Междуетаблишветвената работна група във връзка с прилагане на изискванията на кръстосаното съответствие в страната.

➤ Мерките от компетентността на отдел „Контрол на фуражите“ № 57 и № 58 от Плана за действие за мерките, които произтичат от членството на Република България в ЕС за 2015 г. са изпълнени в срок:

- Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 10 от 2003 г. за фуражите със специално предназначение е публикувана в ДВ, бр. 92/27.11.2015 г. ;

- Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 10 от 2009 г. за максимално допустимите концентрации на нежелани субстанции и продукти във фуражите и същият е публикуван в ДВ, бр. 92/27.11.2015 г.

➤ Изготвени са информационни материали в помощ на операторите от фуражния сектор. Същите са публикувани на интернет страницата на БАБХ;

➤ Поддържане в актуално състояние законодателството в областта на “Фуражи и хранене на животните” на интернет страницата на БАБХ;

➤ Публикации в специализирано списание “Фуражи и хранене”, издавано от Съюза на производителите на комбинирани фуражи;

➤ Проверка на ефективността на официалния контрол на фуражи в съответствие с член 8, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 882/2004

Съгласно чл. 8, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 882/2004 отдел „Контрол на фуражите“ към дирекция „Здравеопазване и хуманно отношение към животните, и контрол на фуражите“ към ЦУ на БАБХ, извършва проверка на ефективността на официалния контрол на фуражи, извършван от областните дирекции по безопасност на храните. Проверките се извършват съгласно утвърдена със Заповед № РД 11-2058/29.12.2014 г. на изпълнителния директор на БАБХ „Програма за извършване на проверка на ефективността на официалния контрол на фуражи, осъществяван от служителите в ОДБХ през 2015 г. В периода от 01.02.2015 г. до 31.12.2015 г. са извършени 23 от 24 планирани проверки за оценка на ефективността на извършвания официален контрол на фуражите

³ Тези обучения са присъствени или организирани по електронен път – нова форма на обучение по програмата „По-добро обучение за по-безопасни храни“

⁴ Три от темите, по които е преминало обучение са електронни обучения

по контролна система „Фуражи и хранене на животните“, контролна система „Трансмисивни спонгиформни енцефалопатии и странични животински продукти“ (ТСЕ и СЖП) и контролна система „Ветеринарномедицински продукти (ВМП) и остатъци от ВМП“. Планираната проверка през месец ноември 2015 г. на ОДБХ Разград не беше извършена, поради това в периода 09.09. – 12.09.2015 г. е извършена комплексна проверка на дейността на ОДБХ – Разград от експерти от главна дирекция „Верификация на официалния контрол“ към Централно управление на Българска агенция по безопасност на храните. По време на проверката е извършена и проверка на ефективността на официалния контрол на фуражи в ОДБХ – Разград, съгласно разпоредбата на чл. 8, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 882/2004. Проверката обхваща периода 01.01.2014 г. – 08.09.2015 г. В Доклад с Вх. № 16496/29.10.2015 г., с който е документирана извършената проверка, комисията е стигнала до заключението, че „в Областна дирекция по безопасност на храните – Разград е създадена добра организация за планирането, отчитането и осъществяването на контрола на фуражите. По време на проверката пред комисията, инспекторът, отговорен за официалния контрол на фуражите показва, че познава и свободно борава със законодателството в областта на фуражите, както и със спецификата, касаеща извършването на официалния контрол на фуражи. Комисията счита, че **осъществяваният контрол в областта на фуражите на територията на област Разград е ефективен.**” На това основание е изготвена Докладна записка, от отдел „Контрол на фуражите“, до изпълнителния директор на БАБХ с предложение „проверката на ефективността на извършвания официален контрол на фуражи от Областна дирекция по безопасност на храните – Разград, в съответствие с разпоредбата на чл. 8, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 882/2004, планирана съгласно Програма за извършване на проверка на ефективността на официалния контрол на фуражите, осъществяван от служителите в ОДБХ през 2015 г., утвърдена със Заповед № РД 11-2058/29.12.2014 г. на изпълнителния директор на БАБХ да не бъде извършена“.

Проверките са извършени при спазване на Стандартна оперативна процедура СОП – ЗХОЖКФ - 01, Версия 04 „Процедура за извършване на проверка на ефективността на извършвания официален контрол на фуражи от областните дирекции по безопасност на храните в съответствие с чл. 8, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 882/2004“. Изготвени са всички 23 доклада от извършените проверки до изпълнителен директор на БАБХ и директора на ОДБХ.

Програмата е изпратена до всички ОДБХ и е публикувана на интернет страницата на БАБХ: http://bfsa.bg/userfiles/files/KF/Verify-Controls/2015/Programa_proverki_na_efektivnostta_2015.pdf и същата не е променяна.

Целта на проверките е да се:

- извърши оценка на извършвания официален контрол на фуражи по контролна система „Фуражи и хранене на животните“, контролна система „Трансмисивни спонгиформни енцефалопатии и странични животински продукти“ и контролна система „Ветеринарномедицински продукти (ВМП) и остатъци от ВМП“;

- докаже, че официалният контрол в сектор „Фуражи“ по отношение на изискванията на пряко приложимото право на Европейския съюз, Закона за фуражите и подзаконовите нормативни актове по прилагането им се прилагат ефективно и са подходящи за постигане на целите на съответното законодателство, включително в съответствие с Единния многогодишен национален контролен план за храни, фуражи, здравеопазване на животните, хуманно отношение към тях и защита на растенията 2015 – 2017 г. (ЕМНКП), както и с Рамковия план за контрол на фуражите и Указанията за работа по прилагането му и с изготвените процедури за работа;

- провери степента на изпълнение на незакрытите препоръки от предишни проверки на ефективността, съгласно чл. 8, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 882/2004

Проверките на ефективността на официалния контрол на фуражи през 2015 включваха:

- Документална проверка:

- преглед на степента на изпълнение на дадените препоръки от проверките на ефективността на официалния контрол през 2012 г., 2013 г. и 2014 г.;

- документи, кореспонденция и координация с отдел “Контрол на фуражите” в ЦУ на БАБХ;

- оценка за познаване, прилагане и изпълнение на стандартните оперативни процедури (СОП) за работа, Указанията за работа и Рамковите планове за контрол на фуражите по трите контролни системи, месечни планове за контрол на фуражи, отчети за извършения контрол на фуражи, констативни протоколи и други доказателства;

- оценка на познаване на законодателството по фуражите и правилното му прилагане;

- регистри на регистрирани оператори съгласно чл. 9 и чл. 5, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 183/2005 относно хигиена на фуражите, Регистър на одобрените оператори съгласно чл. 10 от Регламент (ЕО) № 183/2005;

- работа със Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи и извършване на разследващи проверки с цел да се гарантира гладкото функциониране на Системата съгласно изискванията на Регламент (ЕС) № 16/2011.

- Физическа проверка – проверка на терен, как инспекторите от ОДБХ извършват официалния контрол на фуражите.

- Пробовземане – преглед на протоколи за вземане на проби и брой взети проби в съответствие с рамковите планове за контрол – срок на годност, съответствие на етикета с нормативните изисквания. Техника на вземане на проби от фуражи за целите на официалния контрол;

- интерпретиране на получени резултати от лабораторни анализи;

- Събиране на доказателствени средства.

За резултатите от извършените проверки на ефективността на извършвания официален контрол на фуражите са изготвени 23 подробни доклади.

На базата на интервюта, проверка на записи и извадки на документи, избрани на случаен принцип и проверки на оператори на място се извършва оценка на планирането и ефективността на извършвания официален контрол в областта на фуражите, както и дали контролът е в съответствие със изискванията на законодателството. На основание направените констатации при проверките, екипът от експерти от отдел „Контрол на фуражите”, дирекция ЗХОЖКФ към ЦУ на БАБХ прави препоръки към ОДБХ, с цел подобряване на организацията за планирането и извършването на официалния на контрол фуражите, който да е ефективен и да е в съответствие със заложените цели.

С „Процедура за извършване на проверка на ефективността на извършвания официален контрол на фуражи от областните дирекции по безопасност на храните в съответствие с чл. 8, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 882/2004” – СОП – ЗХОЖКФ – 04, утвърдена със Заповед на изпълнителния директор на БАБХ са въведени обективни критерии за оценка на ефективността.

Създадената организация за осъществяване на официалния контрол в областта на фуражите е добра. Осъществява се координация с ЦУ на БАБХ и между отделните ОДБХ. При установяване на несъответствие при оператор в една ОДБХ, в случаите, при които производителят и/или търговецът е в друга ОДБХ винаги се изпращат уведомително писмо до съответната ОДБХ за предприемане на необходимите мерки и действия. Информацията се изпраща и до отдел “Контрол на фуражите”, дирекция „Здравеопазване и хуманно отношение към животните, и контрол на фуражите“.

Предвид гореизложените факти и данни, и с цел подобряване на ефективността на извършвания официален контрол по фуражи са дадени съответните предложения за корективни действия, които са одобрени от висшето ръководство.

III.4.2.8. Официален контрол на остатъци в живи животни и продукти от животински произход за 2014 г. и за контрол на остатъци от пестициди във и върху храни

- **Национална мониторингова програма за контрол на остатъци (НМПКО),**
- **Национална програма за контрол на остатъци от пестициди във и върху храни от растителен и животински произход (НПКООП)**
- **Ветеринарномедицински продукти (ВМП)**

Действия за гарантиране на ефективното функциониране на службите за официален контрол

В съответствие изискването на чл. 8, параграф 3, буква „а” от Регламент (ЕО) № 882/2004, с цел да се конкретизират отговорностите, правата, организационния процес и необходимата документация при дейностите, свързани с проверката на ефективността на официалния контрол върху остатъци от ветеринарномедицински продукти (ВМП) и замърсители от околната среда в живи животни и суровини от животински произход НМПКО, извършван от областните дирекции по безопасност на храните (ОДБХ), през 2014 г. дирекция „Лабораторни дейности и контрол на качеството» изготви стандартна оперативна процедура (СОП – версия 01) за извършване на проверка на ефективността на официалния контрол за изпълнение на НМПКО от областните дирекции по безопасност на храните. Процедурата е утвърдена със Заповед № РД 11-566/25.04.2014 г. на изпълнителния директор на БАБХ и е публикувана на електронната страница на БАБХ.

През 2015 г., в съгласно Програма 4 за «Извършване на проверка за ефективността на официалния контрол, осъществяван от служителите в ОДБХ през 2015 при изпълнение на Национална мониторингова програма за контрол на остатъци от ветеринарномедицински продукти и замърсители от околната среда в живи животни и суровини от животински произход – НМПКО, съгласно Директива 96/23/ЕС и Наредба 119/21.12.2006 г.» е извършена една проверка в ОДБХ (отдел „Здравеопазване на животните“ и отдел „Контрол на храните“), с цел оценка на степента на съответствие на документацията, която се води и доколко и как се изпълняват поставените цели и задачи, заложи в мониторинговия план за контрол на остатъци от ВМП и замърсители, във връзка с прилагане на разпоредбите на Директива 96/23/ЕО, ЗВД и подзаконовата нормативна уредба. Проверката е извършена от експерт от дирекция „Лабораторни дейности и стандарти (съгл. УП на БАБХ – ДВ бр. 29 от 21.04.2015 г.), определен със заповед на изпълнителния директор и обхваща проверка на критериите при избор на обект за мониторинг (пробовземане) и водене на отчетност по изпълнение на програмата. Проверката е извършена в съответствие със стандартна оперативна процедура (СОП – версия 01), утвърдена със Заповед № РД 11-566/25.04.2014 г. на изпълнителния директор на БАБХ и включва откриваща среща и проверка на място. За установеното, комисията е изготвила на доклад до изпълнителния директор на БАБХ и директора на ОДБХ.

Цел на проверката:

Целта на проверката е да докаже и гарантира съответствие на официалния контрол с изискванията на Директива 96/23/ЕО, Закона за ветеринарномедицинската дейност (ЗВД), Наредба № 119/2006 и подзаконовите нормативни актове за постигане на целите на официалния контрол по отношение остатъци от ВМП и замърсители.

Отговорности:

Проверката на официалния контрол за изпълнението на НМПКО от служителите в ОДБХ се извършва по одобрена годишна “Програма за извършване на верификация на контрола на остатъци от ВМП и замърсители от околната среда в живи животни и суровини от животински произход, упражняван от служителите в ОДБХ”. Програмата се утвърждава всяка година до 31 декември, като обхваща следващата календарна година.

Обект на проверка:

Проверка за приложение, изпълнение и отчитане на плана за контрол на остатъци от ВМП в съответствие със заложените цели и съгласно законодателството в областта – обект на проверка

беше организацията на официалния контрол от страна на отдели «Здравеопазване на животните» и «Контрол на храните» в ОДБХ гр. Разград.

Констатации от извършените проверки:

За констатациите от извършената проверка е изготвен доклад до изпълнителния директор и директора на съответната ОДБХ. Съгласно т. VII „Заклучение“ от същия - официалният контрол върху остатъци от ВМП и замърсители в живи животни и суровини от животински произход, осъществяван от ОДБХ гр. Разград в изпълнение на НМПКО е ефективен и гарантира изпълнение на целите от програмата.

Пропуски и несъответствия не са установени.

Комисията, извършила проверка е отправила две препоръки относно прецениране отговорностите на определяя със заповед на директора на ОДБХ отговорник от отдел „Контрол на храните“ и по отношение разширяване на критериите при избор на животновъден обект за вземане на проби по НМПКО.

Ветеринарномедицински продукти (ВМП)

Действия за гарантиране на съответствието от страна на стопанските субекти

През 2015 г. е организирана и проведена една работна среща с представители на Сдружението на производителите и търговците с ВМП за дискутиране на проблемите свързани с търговията и употребата на ВМП и разглеждане на възможности за изменение на нормативната база. Като критични моменти бяха определени:

- Спазване на изискванията на Закона за ветеринарномедицинската дейност и подзаконовите нормативни актове, регламентиращи търговията и употребата на ВМП;
- Спазване на системите за качество, вътрешните правила и инструкциите, въведени във всеки обект;
- Коректно водене на документацията относно изискванията за търговия, отпускане, проследимост и прилагане на ВМП в различните обекти.
- Да се предприемат действия за обезпечаване на последващ контрол по изпълнение на предписаните коригиращи действия, като при неизпълнение на предписанията да се налагат предвидените в ЗВД санкции;

-Годишните инспекционни планове за официален контрол на ВМП, които се изготвят от всяка ОДБХ на базата на инспекционната програма, да се базират на критериите за оценка на риска, посочени в програмата за всеки обект, включен в плана.

-Тримесечните доклади за изпълнение на инспекционната програма да не бъдат само статистическа справка за извършените инспекции, а да съдържат анализ на констатациите и предприетите мерки, както и тенденциите в съответната ОДБХ с оглед оценка на ефективността от извършения контрол.

III.4.2.9. Биологично земеделие

Действия за гарантиране на ефективното функциониране на службите за официален контрол

Предприети мерки за подобряване

1. През отчетения период е изменен Закона за прилагане на Общата организация на пазарите на земеделски продукти на Европейския съюз в частта отнасяща се до контрола и надзора в биологичното производство.

Направените промени на ЗПООПЗПЕС ще постигнат следните по-важни резултати:

- облекчаване режима на издаване на нови Разрешения по смисъла на чл. 18, ал. 1 от ЗПООПЗПЕС на контролиращи лица, чието предходно разрешение е изтекло;

- въвеждане на допълнителни изисквания към заявителите за издаване на Разрешения, с цел гаранции за ефективен и безпристрастен контрол;
- въвеждане на възможност за ограничаване обхвата на издадените Разрешения, при неефективно изпълнение на делегираните контролни задачи;
- въвеждане на ограничение за кандидатстване и издаване на ново Разрешение за период от 3 години на контролиращи лица, за които е установено системно неспазване на извършвания контрол;
- въвеждане на задължения към контролиращите лица за: актуализиране на информацията за оператори в система на контрол; незабавно предприемане на проверки, необходими действия и предоставяне на информация в определените от компетентния орган срокове във връзка с нарушения от страна на оператори, с които имат сключен договор за контрол и сертификация; писмено уведомление на операторите, с които имат сключен договор за изтичане на срока на разрешението в срок до 30 дни преди датата на неговото изтичане;
- въвеждане на имуществена санкция за контролиращи лица, които не спазват посочените в закона изисквания;
- Гарантиране на официалния контрол и надзор в областта на биологичното производство чрез осъществяване на контрол на дейността на контролиращите лица на биологично производство на основание на чл. 27, ал. 1 на Регламент (ЕО) № 834/2007 и чл. 18, ал. 2 на Закона за прилагане на Общата организация на пазара на земеделски продукти на Европейския съюз.

2. Изготвена и одобрена със Заповед № РД 09-696/08.10.2015 г. „Процедура за обмен на информация на компетентното звено с Европейската комисия”.

3. Изготвена и одобрена със Заповед № РД 09-696/08.10.2015 г. „Процедура за обмен на информация на компетентното звено с държавите членки”.

4. Изготвена и одобрена със Заповед № РД 09-696/08.10.2015 г. „Процедура за обмен на информация между компетентното звено и одобрените от министъра на земеделието и храните контролиращи лица”.

5. Изготвена и одобрена със Заповед № РД 09-740/20.10.2015 г. „Процедура за извършване на годишни надзорни проверки на дейността на контролиращите лица на биологичното производство“.

III.5. Отчет на цялостното изпълнение

III.5.1. Здравеопазване на животните и хуманно отношение, трансмисивни спонгиформни енцефалопatii и странични животински продукти

5.1. Отдел “Здравеопазване на животните”, Дирекция „ЗХОЖКФ“

Основна цел стояща пред дирекцията е опазване здравето на животните за безпроблемно движение на същите и на продукти и суровини добити от тях между държавите членки и безпроблемен износ за трети страни и предпазването на населението от възникване на зоонози.

За постигане на посочената цел и на основание ЗВД съвместно с представители на дирекция Държавни помощи към МЗХ и ДФ Земеделие през 2013 г. бе разработена Схема за подпомагане на земеделските стопани при изпълнение на мерките посочени в Държавната профилактична програма /ДПП/ и Програмите за надзор. Тази Схема се прилага успешно и през 2015 г.

Разработени и съгласувани с ръководството на Българския ветеринарен съюз бяха:

- образци на договорите за ветеринарномедицинско обслужване на земеделските стопани;
- образец на договор за изпълнение на ДПП и Програмите за надзор;
- указания за прилагане на Схемата за подпомагане на земеделските стопани;
- споразумение между БАБХ и ДФ Земеделие.

Осигурени са ваксини и диагностикуми необходими за изпълнението на мероприятията от регистрираните ветеринарни лекари на терена. При необходимост от допълнителни ваксини и диагностикуми на терена, БАБХ има сключен договор с фирма доставчик.

За обезпечаване идентификацията на животните е подготвена и публикувана Наредба № 6 от 2013 г. за изискванията към средствата за официална идентификация на животните и използването им, условията, реда и контрола по събиране, въвеждане, поддържане и използване на информацията в Интегрираната информационна система на Българската агенция по безопасност на храните (Обн. ДВ. бр. 90 от 15 октомври 2013 г.), с която се регламентира регистрацията на производителите и търговците на средствата за идентификация и е освободен пазара и търговията с тях.

Основно дейността на отдел “Здравеопазване на животните” е насочена за минимизиране на риска от поява и разпространение на остри и екзотични заразни болести по животните, имайки в предвид географското положение на страната ни.

За контрол на болестта Класическа чума по свинете, отдела изпълнява Програма за надзор и ерадикация, която се кофинансира от ЕК. За надзора на болестта при домашните и източнобалканските свине се извършват клинични обследвания на свиневъдните обекти и периодически вземане на кръвни проби за лабораторен анализ. Целта е да се докаже липсата на циркулация на причинителя на болестта Класическа чума по свинете при домашните и дивите свине на територията на страната пред ЕК и разрешаване на търговията с живи свине с останалите държави членки на ЕС.

Програмата за надзор на ТСЕ се съфинансира се от ЕС. Основни проблеми са, че не се събират регулярно и обезвреждат в екарисаж високорисковите материали за ТСЕ при клане на едри и дребни преживни, предназначени за лична консумация.

За надзор на Инфлуенца по птиците (птичи грип), се вземат проби от мигриращи птици за лабораторен контрол. Програмата се кофинансира от ЕК.

Извършва се контрол и на други Програми за надзор на болести, като контрол на салмонела при птици – бройлери, стокови кокошки носачки, развъдни птици, люпилни и пуйки, Програма за надзор на Син език, които също се кофинансират от ЕС. Изпълняват се и Национални програми за надзор, които са за сметка на бюджета - надзор за Нюкясълска болест, надзор на болести по рибите.

Във връзка със събирането и обезвреждането на страничните животински продукти се осъществява постоянен контрол на двата екарисажа в страната.

5.2. Отдел “Хуманно отношение към животните”:

Отдел “Хуманно отношение към животните” има за цел да гарантира спазването на законодателните изисквания за хуманно отношение към животните в следните направления:

1. Наредба № 2 от 11.02.2009 г. за условията за отглеждане на космат и пернат дивеч в животновъдни обекти, съобразени с неговите физиологически и поведенчески особености (Издадена от министъра на земеделието и храните, обн., ДВ, бр. 14 от 20.02.2009 г., в сила от 20.02.2009 г.);

2. Наредба № 39 от 1.12.2008 г. за условията за отглеждане на животни компаньони, съобразени с техните физиологически и поведенчески особености (Издадена от министъра на земеделието и храните, обн., ДВ, бр. 1 от 6.01.2009 г.);

3. Наредба № 44 от 29.10.2003 г. за ветеринарно-санитарните изисквания към пазарите за животни (Издадена от министъра на земеделието и горите, обн., ДВ, бр. 101 от 18.11.2003 г., в сила от 1.01.2004 г.).

5.2.1. Хуманно отношение към животните по време на транспорт:

Изискванията за хуманно отношение към животните по време на транспорт са посочени в Наредба № 26 от 28.02.2006 г. за условията за защита и хуманно отношение към животните по време на транспортирането им. Тя транспонира Регламент (ЕО) № 1/2005 на Съвета от 22 декември 2004 г. относно защитата на животните по време на транспортиране и свързаните с това операции и за изменение на Директиви 64/432/ЕИО и 93/119/ЕО и Регламент (ЕО) № 1255/97.

Работата на отдела е свързана с подобряване на хуманното отношение към животните по време на транспорт, чрез осигуряване спазването на Регламент (ЕО) № 1/2005.

Експерт от отдел ХОЖ издава лицензи за превоз на живи животни както за кратки пътувания – 70 броя, така и за продължителни пътувания – 25 броя. Задължително въвежда актуална информация за одобрените превозни средства в информационната система на БАБХ – ВетИС. Ежеседмично поддържа и актуализира регистрите на издадените лицензи за превоз на живи животни съгласно чл. 166 от ЗВД, които се публикуват на интернет страницата на БАБХ.

Прилагане на чл. 24. ал. 2 от Регламент (ЕО) № 1/2005 за подаване на сигнали от и до други контактни точки по Регламент (ЕО) № 1/2005 във връзка с констатирани нарушения на хуманното отношение по време на транспорт за 2014 г.:

- подадени сигнали от други контактни точки – общо 9;
- подадени сигнали от БАБХ към други контактни точки – 78.

По-голямата част от сигналите са подадени от граничен инспекционен пункт Капитан Андреево.

Отдел ХОЖ методическо ръководство и координация на дейността на ОДБХ по спазване на правилата за защита и хуманно отношение към животните по време на транспорт.

През 2015 г. експерти от отдела са извършили проверки на официалния контрол за спазване на минималните изисквания за хуманно отношение по време на транспорт. Констатациите и препоръките от извършените проверки са отразени в съответните протоколи.

5.2.2. Хуманно отношение при селскостопански животни:

Прилагане на изискванията на националните нормативните актове, които транспонират европейското законодателство за хуманно отношение към животните:

1. Наредба № 16 от 3.02.2006 г. за защита и хуманно отношение при отглеждане и използване на селскостопански животни. Транспонира Директива 98/58/ЕО на Съвета от 20 юли 1998 г. относно защитата на животни, отглеждани за селскостопански цели;

2. Наредба № 14 от 3.02.2006 г. за минималните изисквания за защита и хуманно отношение при отглеждане на телета. Транспонира Директива 2008/119/ЕО на Съвета от 18 декември 2008 г. за определяне на минимални стандарти за защита на телетата;

3. Наредба № 21 от 14.12.2005 г. за минималните изисквания за защита и хуманно отношение при отглеждане на свине. Транспонира Директива 2008/120/ЕО на Съвета от 18 декември 2008 г. относно определяне на минималните стандарти за защита на свинете.

4. Наредба № 25 от 14.12.2005 г. за минималните изисквания за хуманно отношение при отглеждане на кокошки носачки. Транспонира Директива 1999/74/ЕО на Съвета от 19 юли 1999 г. за установяване на минимални изисквания за защитата на кокошки носачки и Директива 2002/4/ЕО на Комисията от 30 януари 2002 г. относно регистрацията на предприятия за отглеждане на кокошки носачки, предмет на Директива 1999/74/ЕО на Съвета.

5. Наредба № 26 от 5.08.2008 г. за определяне на минималните изисквания за хуманно отношение и защита при отглеждане на бройлери. Транспонира Директива 2007/43/ЕО на Съвета от 28 юни 2007 г. за определяне на минимални правила за защита на пилетата, отглеждани за производство на месо.

6. Наредба № 22 от 14.12.2005 г. за намаляване до минимум страданията на животните по време на клане или умъртвяване. Транспонира Директива 93/119/ЕО на Съвета от 22 декември 1993 г. относно защитата на животните по време на клане или умъртвяване и Регламент (ЕО) № 1099/2009 на Съвета от 24 септември 2009 г. относно защитата на животните по време на умъртвяване.

5.2.3. Хуманно отношение при опитни животни:

➤ Нормативни документи:

Прилагане на изискванията на Наредба № 20 за минималните изисквания за защита и хуманно отношение към опитните животни и изискванията към обектите за използването, отглеждането и/или доставката им, която въвежда изискванията на Директива 2010/63/ЕС на Европейския Парламент и на Съвета от 22 септември 2010 година относно защитата на животните, използвани за научни цели.

Разработване на инструкции, контролни листи, наръчници и др. съгласно Наредба № 20.

През 2015 година продължава работата на Комисията по етика към животните:

За 2015 година са издадени 18 разрешителни за използване на животни в опити съгласно Директива 2010/63/ЕС на Европейския Парламент и на Съвета от 22 септември 2010 година относно защитата на животните, използвани за научни цели.

Поддържа се регистър на издадените разрешителни за използване на животните в опити.

5.2.4. Хуманно отношение при безстопанствени животни:

С Решение 12637 от 25.11.2015 г. - бр. 100 от 18.12.2015 г. е променена Наредба № 41 за изискванията към обекти, в които се отглеждат, развъждат и/или предлагат домашни любимци с цел търговия, към пансиони и приюти за животни, с която в рамките на работна група в Министерство на земеделието и храните бяха въведени облекчени изискванията към приюти за кучета при спазване на минималните изисквания за хуманно отношение, с което се даде възможност на общините да изпълнят изискванията на Закона за защита на животните с оглед овладяване популацията от безстопанствени кучета на територията на страната.

Поддържа се регистър на регистрираните приюти за безстопанствени животни. Той е публикуван на интернет страницата на БАБХ.

Идентификацията (чипирането) на кучета в страната продължи и през изминалата година, а данните за същите се отразяваха във ВетИС, като системата в значителна степен беше адаптирана и за тези животни.

За периода бяха изготвени отговори по над 200 жалби, сигнални писма, запитвания и преписки от други държавни институции.

III.5.2. Внос на животни и храни

Наблюдава се цялостен напредък при постигането на стратегическите и специфичните цели, които са заложили от Българска агенция по безопасност на храните.

III.5.3. Здраве на растенията – фитосанитарен контрол

Целите и задачите, които се изпълняват от Българската агенция по безопасност на храните са част от цялостната политика на Министерство на земеделието и храните по отношение на контрола върху опазване територията на страната и другите държави-членки на ЕС от внасяне и разпространение на карантинни вредители по растенията и растителните продукти.

Целите на програмите по политика “Земеделие и селски райони” са свързани с развитието на високопродуктивно, конкурентно способно животновъдство, постигане на европейски стандарти за качество и безопасност на храните и технологиите за получаване на животинска продукция, отговаряща на потребностите на пазара, предлагане на пазара само на разрешени и годни за употреба продукти за растителна защита и торове, осигуряване износ на растения и растителни продукти в съответствие с фитосанитарните изисквания на страната вносител с цел повишаване на конкурентоспособността на земеделските производители на международния пазар.

По отношение на политиката “Земеделие и селски райони”, изпълнявана от БАБХ, относно фитосанитарния контрол и растителната защита, здравеопазването на животните и безопасността по хранителната верига, целите са постигнати.

В тясно сътрудничество се работи с Областните дирекции “Земеделие”, кметове на общини и населени места, дирекциите към Министерството на земеделието и храните, ДФ “Земеделие” и областните му служби, МВР, Главна дирекция “Гранична полиция”, Агенция “Митници”, прокуратура, природозащитни организации и други държавни и неправителствени институции.

Наблюдение върху развитието на икономически важни вредители

Основната цел на дейностите по **наблюдение върху развитието на икономически важните вредители** е държавата да разполага с вярна, точна и обективна информация, които да подпомагат вземането на политически решения, касаещи опазването на растенията и растителните продукти.

През 2015 г. в страната не са наблюдавани необичайни агроклиматични условия, които да се отразят негативно върху развитието на земеделските култури. Падналите валежи по време на внасяне на почвените хербициди, повишиха влагата в повърхностния почвен слой. Наблюдаваше се добър ефект от тази група хербициди. Обилни валежи, натрупана почвена и въздушна влага стимулираха намножаването на листните въшки. В резултат на високата им плътност са констатирани масови появи на вирусни болести по зеленчуци и тютюн.

БАБХ продължава да предоставя възможност на лицата, които използват пестициди в рамките на професионалната си дейност, да получават информация относно появата, разпространението и развитието на икономически важните вредители по земеделските култури и средствата за борба с тях, чрез издаваните периодични бюлетени. През 2015 г. с издавания и разпространяван от ОДБХ „Бюлетин за поява, разпространение, плътност, развитие, степен на нападение, срокове, начини и средства за борба с вредителите по земеделските култури”, са информирани 459 земеделски производители, областни и общински служби. Броят на издадените Бюлетени зависи от икономически важните вредители, които подлежат на постоянно наблюдение и диагностика в съответната административна област, от метеорологичните условия през годината и варират от 6-10 до 13-16 броя.

МНОГОЯДНИ НЕПРИЯТЕЛИ

Мароканският скакалец /*Doclostaurus marrocanus*/

Метеорологичните условия през зимните месеци на 2014-2015 г. не оказаха влияние върху плътността на зимуващият запас от яйчни мехчета в районите с установено нападение от марокански скакалец: Благоевград, Кърджали и Хасково.

Излюпването на неприятеля през пролетта в **област Благоевград** започна с една седмица по-късно в сравнение с 2014 г. Нестабилното и променливо време удължи процеса на излюпване на ларвите до 20.05. Нападението обхваща основно местности в селата Генерал Тодоров и Марикостиново. Плътността се движеше между 10-12 бр./кв.м. за с. Генерал Тодоров и 6-8 бр./кв.м. за с. Марикостиново, а нападателите площи общо са 0,09 хил.дка.

През последните години пустеещите земи в региона на Благоевград, засегнати от скакалците се разорават и се засяват с житни и бобови култури. С тази земеделски дейности директно се унищожават яйчните мехчета и се ограничават естествените местообитания на неприятеля.

През 2015 г. студената пролет забави излюпването на скакалците в **област Кърджали**. Начало на излюпване на ларвите е констатирано на 04.05. в землището на с. Плазище, община Джебел, което е с един месец по-късно в сравнение с 2014 г. До края на месец май нападения са установени в селата: Нановица, Неофит Бозвели, Гургулица, Девенци, Постник и Сенце, община Момчилград; селата Пъдарци и Безводно, в община Кърджали и община Крумовград, в с. Багрилци и с. Чал.

Покачването на температурите след 6-7.05 доведе до бързо преминаване на неприятеля от една ларвна възраст в друга. На 26.05 е отчетено начало на окриляне на ларвите, а от 30.05 започна копулацията на възрастните.

В **област Хасково**, излюпване на марокански скакалец е установено с около три седмици по-късно в сравнение с 2014 г. в периода 07-15.05. в землището на с. Железино община Ивайловград. При направените обследвания, отчетените „огнища” от неприятеля са малко на брой и със сравнително по-ниска плътност спрямо предходните години. Най-много и с висока плътност са нападателите площи селата: Пашкул и Планинец (15-20 бр./кв.м). Община Ивайловград пое ангажимент да осигури продукт за растителна защита и гръбно-моторни пръскачки, за третиране на местата с най-висока плътност. Ангажимента не се осъществи напълно, тъй като общината не осигури моторни пръскачки. Направени са опити за третиране с гръбни пръскачки, без добър резултат. На 29.06 е установена масова копулация на неприятеля.

Очаквано развитие за 2016 г.

През пролетта на 2016 г. се очаква образуване на „огнища” на около 10 хил. дка основно в община Момчилград, област Кърджали. Нападнатите землища през 2015 г. не са третирани и при нормално презимуване на неприятеля се очаква разширяване на ареала.

В област Хасково, се очаква нападение на около 1 хил. дка в община Ивайловград.

И в двете области популационната плътност на мароканския скакалец не се очаква да достигне каламитетни стойности и необходимостта от обявяване на каламитет.

Телени червеи (сем. *Elateridae*)

При извършените обследвания през пролетта на 2015 г. за установяване разпространението и плътността на популацията от телени червеи на площи предвидени за сеитба на царевица и слънчоглед, отчетената плътност на неприятеля е под и около прага на икономическа вредност в области: Велико Търново, Монтана, Плевен, Силистра, София област, Стара Загора и Хасково. На отделни площи в области: Враца, Плевен, Пловдив и Стара Загора е констатирана плътност над ПИВ - 4-7 бр. ларви/ кв.м.при царевица и 4-8 бр. ларви/кв.м при слънчоглед.

В периода 23 октомври-11 ноември 2015 г., при извършените обследвания на площите предвидени за сеитба на царевица и слънчоглед през 2016 г. се наблюдава следното:

Обследвани са 390,93 хил. дка площи предвидени за сеитба на царевица през 2016 г. (9,54% спрямо посевната площ царевица–реколта 2015 г.). От тях с плътност под прага на вредност са 285,06 хил. дка. (72,92% от обследваната площ). Отчетените площи със средна степен на нападение са 85,25 хил. дка (21,81% спрямо обследваната площ) в областите: В. Търново, Видин, Враца, Добрич, Ловеч, Плевен, Пловдив, София област, Хасково и Шумен. Силна степен на нападение е констатирано на 20,62 хил. дка (5,27% спрямо обследваната площ) в областите - В. Търново, Добрич, Ловеч, Плевен и София област.

От обследваните 602,07 хил. дка, площи предвидени за сеитба на слънчоглед през 2016 г., (8,27% спрямо посевната площ слънчоглед – реколта 2015 г.), плътност под прага на вредност е отчетено на 473,04 хил. дка. (78,57% от обследваната площ). Средна степен на нападение е констатирано на 112,47 хил. дка (18,68% спрямо обследваната площ) в областите - В. Търново, Видин, Враца, Добрич, Ловеч, Плевен, Пловдив, София област, Стара Загора, Хасково и Шумен., а

силна степен на нападение на 16,56 хил. дка (2,75% спрямо обследваната площ) в области - Добрич, Ловеч, Плевен и София област.

По отношение плътността на вредителя при картофите, проблемът остават в районите, в които те се отглеждат. Повишената степен на повреда от ларвите при тази култура се дължи основно на скритият начин на живот на телените червеи и монокултурното отглеждане на картофите. Сериозен проблем има в площи, които предходните години са били необработваеми или ливади. Повишена плътност над ПИВ остава в планинските и полупланински райони на областите Благоевград, Велико Търново, Враца, Кюстендил, Перник, Смолян, София град и София-област.

И през тази година се приложи държавната Помощ за компенсиране разходите на земеделски производители, свързани с изпълнение на мерки по „Национална програма от мерки за контрол на почвени неприятелите по картофите от сем. Телени червеи (*Elateridae*)”. Помощта се изразява в компенсиране разходите по закупуване на средства за растителна защита, за контрол на почвени неприятелите по картофите от сем. Телени червеи.

През 2015 г. в ОДБХ: Благоевград, Варна, Велико Търново, Кюстендил, Пазарджик, Перник, Плевен, Смолян, София град и София област, кандидатствалите земеделски стопани са подали 153 бр. декларации за нападени 14,085 хил. дка картофи. Декларираната плътност над ПИВ варира от 6-8 до 10-14 бр. ларви/кв.м. Третиране е проведено на 16,777 хил. дка картофи.

Очаквано развитие за 2016 г.

Тенденцията на увеличаване плътността на популацията от неприятеля, при царевицата и слънчогледа, донякъде се дължи на подценяване на агротехническите методи, които влияят върху развитието на ларвите и повредите по културните растения, а се разчита основно на химични продукти за растителна защита, които се внесат директно в почвата едновременно със сеитбата на семената или използването на обеззаразени семена..

Плътността на неприятелите в площите предназначени за засаждане на картофи, остава устойчива и без промяна.

Тенденция в развитието на неприятеля - без изменение при запазен ареал.

Сив царевичен хоботник /*Tanymecus dilaticollis*/

Неприятелят е широко разпространен в районите на Дунавската равнина, части от Лудогорието и Добруджа. Вредителят нанася най-сериозни повреди по време на поникването на царевицата и слънчогледа.

При извършените обследвания от инспекторите по растителна защита, преди и по време на сеитбата на царевицата и слънчогледа през 2015 г., за установяване разпространението и плътността на презимувалия Сив царевичен хоботник е констатирано следното:

Обследвани са 503,34 хил. дка царевица т.е 12,34 % спрямо посевната площ. От тях с ниска плътност от 0 до 0,5 бр./кв.м са установени 293,14 хил. дка. или 58,24 % от обследваната площ. Отчетените площи със средна плътност до 4 бр./кв.м. са 147,20 хил. дка (29,44 % спрямо обследваната площ) в областите - В. Търново, Видин, Габрово, Добрич, Монтана, Плевен, Пловдив, Силистра, Търговище и Шумен. Висока плътност до 8 бр./кв.м. е констатирана на 63,00 хил. дка (12,52 % спрямо обследваната площ) в областите - В. Търново, Добрич, Плевен и Шумен.

От обследваните 776,33 хил. дка, слънчоглед (10,55 % спрямо посевната площ слънчоглед.), ниска плътност от 0 до 0,5 бр./кв.м е отчетена на 529,06 хил. дка. (68,15 % от обследваната площ). Средна плътност до 4 бр./кв.м е констатирана на 192,17 хил. дка (24,75 % спрямо обследваната площ) в областите - В. Търново, Видин, Габрово, Добрич, Монтана, Плевен, Пловдив, Силистра, София област, Търговище и Шумен, а висока плътност до 8 бр./кв.м. на 55,100 хил. дка (7,1 % спрямо обследваната площ) в областите – Велико Търново, Добрич и Плевен.

Със стабилизиране на времето през втората половина на месец април е констатирано начало на вредна дейност по слънчоглед в областите Монтана, Разград и Пловдив, в плътност от 0 до 1

бр./кв.м. При царевицата, начало на вредна дейност е констатирано в областите Видин и Велико Търново, като плътността в района на Велико Търново е над ПИВ - 5-6 бр./кв.м.

През месец май царевицата и слънчогледа се намираха в критичен период от развитието си по отношение на неприятеля. Вредна дейност от сив царевичен хоботник е констатирана на 204,60 хил. дка царевица в областите: Видин, Враца, Варна, Велико Търново и Плевен, като плътността в района на Велико Търново и Плевен е над ПИВ - 5-6 бр./кв.м. По слънчоглед, вредна дейност от неприятелят е установена на 160,27 хил. дка в областите: Монтана, Пловдив, Разград и София област, в плътност от 0 до 1 бр./кв.м.

Химичен контрол през вегетацията срещу сив царевичен хоботник са проведени на 183,60 хил. дка царевица и 152,00 хил. дка. слънчоглед.

Очаквано развитие за 2016 г.

Тенденцията в развитието на неприятеля е градация. Популационната плътност и степента на нападение се увеличава, а ареала се запазва.

Съгласно влизането в сила на Регламент (ЕС) № 485/2013 на Комисията от 24 май 2013 година за изменение на Регламент за изпълнение (ЕС) № 540/2011 по отношение на условията за одобрение на активните вещества *клотианидин*, *тиаметоксам* и *имидаклоприд* и за забрана на употребата и продажбата на семена, третирани с продукти за растителна защита, съдържащи посочените активни вещества и Регламент (ЕС) № 781/2013 на Комисията от 14 август 2013 година за изменение на Регламент за изпълнение (ЕС) № 540/2011 по отношение на условията за одобрение на активното вещество *фипронил* и за забрана на употребата и продажбата на семена, третирани с продукти за растителна защита, съдържащи посоченото активно вещество, **се забрани употребата и продажбата на семена, третирани с продукти за растителна защита, съдържащи активните вещества *клотианидин*, *тиаметоксам*, *имидаклоприд* и *фипронил*.** Това решение практически остави земеделските производители без продукти за растителна защита за обезбазаряване на семена срещу почвените неприятели при царевицата и слънчогледа.

Царевичен стъблопробивач /*Ostrinia nubilalis*/

Начало на летеж на пеперудите от първо поколение на неприятеля е отчетен в периода 16-23.05. През втората половина на месец юни (13-30.06) е установено излюпване на гъсениците от това поколение и повреди по листата и стъблата на царевицата в областите: Велико Търново, Враца, Видин, Монтана, Плевен, Пловдив, Пловдив, Силистра, Сливен, Търговище и Шумен. Високата въздушна влажност и оптималните температури през тази пролет повишиха плътността на царевичния стъблопробивач. Отчетеното нападение в някои от площите в областите: Велико Търново, Видин и Плевен достига до 70-90 % нападнати растения с по 2-3 повреди на едно растение, като такава плътност на гъсениците от първо поколение не е отчитана от доста години. В останалите области констатираната плътност е до 5-10 % нападнати растения, което е под ПИВ. В района на Пловдив се запазва тенденцията от последните години за проява на плътност от неприятеля около ПИВ, основно при сладка царевица. По пипера повредите са в рамките на ежегодните прояви. Третиране е извършено на 246 хил. дка царевица.

Високите температури и ниската въздушна влажност през летните месеци се отразиха неблагоприятно върху развитието на гъсениците от второ поколение и ограничиха плътността на неприятеля под ПИВ.

Очаквано развитие за 2016 г.

Тенденцията в развитието на неприятеля е градация. Плътността се увеличава ареалът се разширява.

Памукова ноценка /*Heliothis obsoleta*/

През последните години памуковата ноценка продължава да е много сериозен и опасен неприятел по царевицата и полските зеленчукови култури. Повреди от гъсениците на първо поколение са наблюдавани по свилата на сладка царевица в районите на Благоевград, Пазарджик и Пловдив.

Повреди от гъсениците на най-вредоносното второ поколение на памуковата нощенка, по царевицата са отчетени в областите: Видин, Монтана, Пазарджик, Плевен, Пловдив, Силистра, Сливен, София-град, Стара Загора, Търговище, Шумен и Ямбол през втората половина на месец юли и първата половина на август. Констатираните повреди по кочаните на царевицата варират от 3 до 10 % нападнати растения и само на отделни площи, в района на Видин нападението достига до 90 %.

Извършено е навременно третиране на 49 хил.дка царевица в областите: Видин, Пловдив и София-град.

През 2015 г. се наблюдава устойчиво висока плътност на неприятеля в площите с домати и пипер. Най-големи са повредите нанесени от второ и трето поколение в периода на активно плододаване. Отчетени са от 3 до 7 % повреди по плодовете на домати в районите на: Бургас, Кърджали, Плевен, Силистра, Сливен, Стара Загора, Шумен и Ямбол, и до 8-10 % нападнати плодове в района на Петрич. Повредите по плодовете на пипер са от 3 до 6 % във Видин, Кърджали, Плевен, Сливен и Шумен.

Третирания са проведени на 19,2 хил. дка домати и на 5,2 хил. дка пипер.

Очаквано развитие за 2016 г.

Тенденцията в развитието на неприятеля е без изменение. Плътността се запазва устойчиво около и над ПИВ при непроменен ареал.

Обикновена полевка /*Microtus arvalis*/

При извършените обследвания в цялата страна през месеците октомври и ноември 2014 г., се наблюдава масово развитие и нападение от мишевидни гризачи в посевите със зимни житни култури, рапица и люцерна.

Обследвани са 5096,9 хил.дка пшеница, ечемик, ръж, третикале, рапица и люцерна (40,39% спрямо посевната площ). От тях с плътност под прага на вредност -до 1 акт.кол./дка са 1301,6 хил.дка (25,54% спрямо обследваната площ), около прага на вредност -2 акт. кол./дка са 1839 хил. дка (36,08% спрямо обследваната площ) и над прага на вредност са 1956,3 хил.дка(38,38% спрямо обследваната площ).

В повечето области на страната, числеността на обикновената полевка в посевите със зимни житни култури и рапица е до 2 акт. кол./дка. Плътност от 2 до 5 акт.кол./дка е констатирана в 22 области: Бургас, Варна, Велико Търново, Видин, Враца, Добрич, Кюстендил, Ловеч, Монтана, Пазарджик, Перник, Плевен, Пловдив, Разград, Русе, Силистра, София област, София град, Стара Загора, Търговище, Шумен и Ямбол. В отделни площи в областите Бургас, Варна, Враца, Монтана, Плевен, Разград, Стара Загора, Търговище и Шумен плътността достига от 6 до 10 акт.кол./дка. Над 10 акт.кол./дка са констатирани в областите: Варна, Враца, Стара Загора, Търговище и Шумен. Повисоката плътност е отчетена основно в площи с редуцирани почвени обработки, в които не е извършвана дълбока оран и в по-напредналите в развитието си посеви.

В площите с люцерна плътност от 2 до 5 акт.кол./дка е констатирана в областите: Бургас, Велико Търново, Видин, Габрово, Монтана, Пазарджик, Перник, Плевен, Пловдив, Разград, Сливен, Стара Загора и шумен. В площи в областите Бургас, Варна, Велико Търново, Видин, Кюстендил, Монтана, Пазарджик, Перник, Плевен, Пловдив, Разград, Русе, Силистра, Сливен, Стара Загора, Търговище и Шумен плътността достига от 6 до 10 акт.кол./дка. Над десет активни колонии на декар са констатирани в областите: Варна, Велико Търново, Кюстендил, Пазарджик, Пловдив, Разград, Русе, Силистра, Стара Загора, Търговище и Шумен.

На площите с отчетена най-висока плътност от полевката са заложени примамки.

Агрометеорологичната обстановка през месец януари на 2015 г., с висока за сезона температура и влажност, благоприятства възобновяването на размножителният процес на обикновената полевка. През месец март, активността на популацията и вредоносната дейност на обикновената полевка се повиши. При извършените обследвания на посевите със зърнено-житни култури и рапица е установено, че неприятелят е презимувал успешно, но предвид заложените

примамки, плътността и броя активни колонии спрямо края на миналата година е намаляла. Плътността на неприятеля се движи: от единични дупки в областите Велико Търново, Бургас, Габрово, Пазарджик, Перник, Разград, Сливен, София област, Стара Загора, Хасково ; 0-2 акт. кол./дка в областите Благоевград, Велико Търново, Добрич, Кюстендил, Монтана, Пазарджик, Перник, Плевен, Пловдив, Русе, Силистра, Сливен, София област, Стара Загора, Търговище и Ямбол, до 3 акт. кол./ дка в областите Види, Враца, Кюстендил, Ловеч, Пазарджик, Плевен, Пловдив, Стара Загора, Търговище, Шумен, . На отделни площи в области Варна, Кюстендил, Ловеч, Монтана, Пазарджик, Перник, Стара Загора и Търговище и Шумен е отчетено нападение над 5 акт. кол./дка.

Вредна дейност от обикновена полевка е наблюдавана в овощни насаждения в районите на Пазарджик и Кюстендил. Констатираните повреди са по ствола на овощните дървета. Отчетена е плътност 2-5 акт.кол./на дка. Най-силни повреди от неприятеля се наблюдават в млади ябълкови градини и в градини, в които се провежда само дисковане на почвената повърхност.

Очаквано развитие за 2016 г.

Предвид голямата плодovitост на обикновената полевка и при благоприятни климатични условия, очакваната тенденция в развитието на неприятеля е градация. Ареала се запазва, популационната плътност и степента на нападение–намалява.

Схеми на държавна помощ за подпомагане на земеделските производители (посредством субсидирани услуги)

1. На основание „**Национална програма от мерки за контрол на Доматен миниращ молец - *Tuta absoluta* Meyrick (Lepidoptera)**” е разработена и нотифицирана държавна помощ „Помощ за компенсирание разходите на земеделски производители, свързани с изпълнение на мерки по „Национална програма от мерки за контрол на Доматен миниращ молец - *Tuta absoluta* Meyrick, 1917 (Lepidoptera)”, за компенсирание на част от разходите на земеделските производители по закупуване на средства за растителна защита.

За помощта се кандидатства след представено **предписание от ОДБХ** за необходимостта от извършване на действия за предотвратяване разпространението на неприятеля.

	ИЗДАДЕНИ ПРЕДПИСАНИЯ ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА РАСТИТЕЛНО-КАРАНТИННИ МЕРОПРИЯТИЯ/БРОЙ	ИНСПЕКТИРАНИ ПЛОЩИ		
		ОРАНЖЕРИЙНО ПРОИЗВОДСТВО/ХИЛ.ДКА	ПОЛСКО ПРОИЗВОДСТВО/ХИЛ.ДКА	ОБЩО/ХИЛ.ДКА
2015 г.	287	1,74	13,96	15,76

2. На основание „**Национална програма от мерки за контрол на почвени неприятели по картофите от сем. Телени червеи (*Elateridae*)**” е разработена и нотифицирана държавна помощ със същото име.

За помощта се кандидатства след представена декларация от земеделският производител, относно размера на нападнатите площи и установената плътност на вредителите на база направено обследване, заверена от ОДБХ. Декларацията е по образец одобрен от изпълнителния директор на БАБХ. Тя се попълва от земеделския производител, но се заверява от инспектор РЗ. На проверка подлежат и дневник за проведените химични обработки (ДПХО).

	ЗАВЕРЕНИ ДЕКЛАРАЦИИ	ОБСЛЕДВАНИ ПЛОЩИ/ХИЛ.ДКА	ЗАВЕРЕНИ ДПХО ПО ДЪРЖАВНАТА ПОМОЩ
2015 г.	153	14,09	153

6. На основание „Национална програма от мерки за контрол на вредителите по трайните насаждения през зимния период” е разработена и нотифицирана държавна помощ „Помощ за компенсиране разходите на земеделски производители, свързани с изпълнение на мерки по „Национална програма за контрол на вредителите по трайни насаждения през зимния период”.

	ЗАВЕРЕН И ДПХО ПО ДЪРЖАВНА АТА ПОМОЩ	ТРЕТИРАНИ ПЛОЩИ ПРЕЗ ЗЕМНИЯ ПЕРИОД						
		ЯБЪЛКИ/ ХИЛ.ДКА	КРУШИ/ ХИЛ.ДКА	ПРАСКОВИ/ ХИЛ.ДКА	КАЙСИИ/ ХИЛ.ДКА	СЛИВИ/ ХИЛ.ДКА	ЧЕРЕШИ И ВИШНИ/ ХИЛ.ДКА	МАЛИНИ/ ХИЛ.ДКА
ПРОЛЕТ 2015 Г.	1399	15299,13	1595,60	14698,03	13596,66	23467,158	41442,40	
ЕСЕН 2015 Г.	1456	15467,29	1763,47	15775,39	11858,54	20433,911	45360,63	3174,274

III.5.4. Контрол на пазара и употребата на продукти за растителна защита

Отчет на цялостното изпълнение

При анализ на резултатите от 2015 г. от проведения контрол върху предлагането на пазара и употребата на ПРЗ, могат да се направят следните основни изводи:

⇒ Постигнат е напредък при изпълнение на стратегическите и специфичните цели в контролната дейност на БАБХ, като извършените проверки са ефективни и официалният контрол върху спазването на изискванията в законодателството имат освен оперативен и превантивен ефект;

⇒ Съставените актове при извършените инспекции са основно за продажба на ПРЗ от лица без разрешение за дейността;

⇒ С рисков характер продължават да бъдат общинските пазари и зеленчуковите борси, където се създават условия за нерегламентираната търговия с ПРЗ, както и търговия и разпространение на неразрешени или фалшиви ПРЗ, което налага да се акцентира върху този контрол и през следващите години. За по-добър резултат, инспекциите се осъществяват съвместно с органите на реда (служителите на МВР);

⇒ Важна част са резултатите от контрола върху нерегламентираната търговия с ПРЗ, както и търговията и разпространението на фалшиви продукти за растителна защита.

⇒ Засилване на контрола за установяване на случаи на неизпълнение на задължението за водене на Дневници за проведените химични обработки от земеделските производители, съгласно Наредба № 104 за контрол върху предлагането на пазара и употребата на ПРЗ и вземане на контролни растителни проби;

⇒ Установяване на несъответствия при приложение на ПРЗ: употреба на неразрешени ПРЗ или неразрешена употреба на разрешен ПРЗ; неспазени - карантинен срок, доза, концентрация и срок на годност на ПРЗ, фенология на вредителите или фенофаза при културите;

⇒ Засилване на контрола върху съхранението на празните опаковки от използваните ПРЗ от земеделските производители;

⇒ Усъвършенстване знанията на експертите от БАБХ и инспекторите от ОДБХ, в областта на контрола върху предлагането на пазара и употребата на ПРЗ, чрез участия в регионални, национални и международни обучения и семинари;

⇒ Осигуряване на обучения на земеделските производители за работа с ПРЗ от професионална категория за употреба;

⇒ Осигуряване от страна на БАБХ и ОДБХ на достъпна информация за всички заинтересовани лица, по отношение на разрешените за употреба продукти за растителна защита и правилното им прилагане, както и за опасността за здравето на фермерите, потребителите на растениевъдна продукция и за околната среда от използването на неразрешени или фалшиви ПРЗ.

През 2015 г. инспекторите и експертите от БАБХ, въпреки голямото натоварване и немотивирано заплащане продължиха да работят целенасочено, за осъществяването на ефективен контрол върху предлагането на пазара, съхранението, преопаковането и употребата на продукти за растителна защита.

Като държава-членка на Европейския съюз, България има задължението всяка година да докладва ежегодно пред Европейската комисия и пред останалите държави-членки за контролните дейности по отношение на продуктите за растителна защита и за резултатите от проведения контрол.

За осъществяване на по-ефективен контрол върху нерегламентираната търговия с ПРЗ, както и търговията и разпространението на фалшиви ПРЗ, се осъществяват съвместни проверки с представители на МВР и други контролни органи на регламентирани и нерегламентирани обекти за търговия с ПРЗ, на ГКПП, както и редица съвместни инициативи с браншови организации.

В по-голяма степен се акцентира на контрола, който се осъществява върху употребата на ПРЗ от земеделските производители, в процеса на отглеждане на културите, за да се гарантира безопасността на храните от растителен произход, като се ограничава употребата на пестициди, носещи определен риск за здравето на хората, животните, биоразнообразието и околната среда. Задължението на земеделските производители да предлагат на европейския пазар продукция без замърсители и остатъци от пестициди и с висока конкурентност, ще бъде мотив за коректното прилагане на разрешените за употреба ПРЗ и спазване изискванията на Добрата растителнозащитна практика (доза на приложение, карантинни срокове, използването им само за цели, за които са разрешени).

През 2015 година усилията на експертите от отдел “Контрол на ПРЗ и торове” бяха насочени изключително към работата по изпълнение на **Националния план за действие за устойчива употреба на пестициди**, който беше изготвен и приет от Министерски съвет на Република България на 21.11.2012 г., в изпълнение на чл. 4 от Директива 2009/128/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 октомври 2009 година за създаване на рамка за действие на Общността за постигане на устойчива употреба на пестициди, а именно:

- Въвеждане на системата за първоначално и допълнително обучение и сертифициране на лицата, които боравят с пестициди в рамките на професионалната си дейност - професионални потребители на пестициди, дистрибутори и консултанти;
- Боравене с пестициди, съхранение на пестициди и управление на техните празни опаковки и остатъчни количества;
- Въздушно пръскане;
- Интегрирано управление на вредителите;
- Намаляване на нивата на остатъци от пестициди в храни от растителен произход (българско производство);
- Отчитане, събиране и обобщаване на информацията по изпълнение на мерките, както и координиране на действията между отговорните институции БАБХ, МЗХ, МОСВ, МЗ и др.

Предстои изменение на подзаконовата нормативна уредба, изготвяне на нови наредби и процедури, както и разработване на електронни регистри с обществен достъп, касаещи дейностите на отдела, съгласно Закона за защита на растенията (обн. ДВ, бр. 61 от 25 юли 2014 година).

III.5.5. Качество и безопасност на храни и материали в контакт с храните

Компетентните органи в направление «Контрол на храните» през 2015 г. със своите дейности изпълниха изцяло основните си приоритети, а именно:

- Опазване здравето на потребителите при консумация на храни;
- Засилване на доверието на консуматорите към предлаганите на пазара храни;
- Поддържане на системата за осъществяване на контрол за спазване изискванията на законодателството от страна на производителите и търговците на суровини и храни;
- Осигуряване на оптимална ефективност на системата за официален контрол, като по този начин се гарантира безопасността при производството, съхранението и предлагането на суровини и храни; поддържане на контролна система по цялата хранителна верига, която да защитава здравето и интересите на консуматорите;
- Поддържане на актуални национални регистри на обектите за производство и търговия с храни от животински и неживотински произход, материали и предмети в контакт с храните;
- Засилен контрол в курортите по време на туристическия сезон;
- Участие в работни групи за промяна на нормативни актове, касаещи храните.

Важна част от дейността на дирекцията е осъществяването на срещи с различните браншови организации по въпроси, касаещи безопасността на храните. През изминалия период неколкратно са проведени срещи с Асоциация на месопереработвателите в България, Асоциация на преработвателите на пресни плодове и зеленчуци, Асоциация на производителите на растителни масла и маслопродукти в България, Асоциация на хотелиерите и ресторантьорите, Асоциации на хлебопроизводителите и мелничарите, Асоциация на млекопреработвателите в България, Национална асоциация на млекопреработвателите, Асоциация на търговците в тържища и пазари на производители, Съюз на производителите на безалкохолни напитки, Асоциация на хотелиерите, ресторантьорите и кафетерии, Асоциация на производители и търговци на хранителни добавки, Национален браншови съюз на хлебарите и сладкарите в България, Съюз на пивоварите в България и др. Проведени са срещи с представители на веригите за търговия с храни – супер и хипермаркети. На проведените срещи с представителите на асоциациите са обсъждани актуални въпроси и констатирани несъответствия при извършване на официалния контрол в страната.

• И през 2015 г. дирекция “Контрол на храните” участва активно в разяснителна кампания, свързана с прилагане изискванията на Регламент (ЕС) № 1169/ 2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 година за предоставянето на информация за храните на потребителите. Съвместно с различните браншови организации бяха организирани обучителни сесии за членове на съответните браншови организации и инспектори от отдели “Контрол на храните” при ОДБХ. БАБХ работи активно за развитие на система за използване на излишъци от годни и безопасни хранителни продукти, чрез системата на хранително банкиране. В партньорство с Българска хранителна банка (БХБ), БАБХ (с участието и на експерти от дирекция КХ) се ангажира да организира и провежда обучения на екип сътрудници на БХБ по отношение безопасността на храните, да осигурява контрол върху осъществяваните дейности относно за спазване изискванията за безопасност на храните по цялата верига, да осигурява експертно съдействие, както и всяка друга помощ, възникнала в процеса на работата на Хранителната банка, при стриктно спазване на законодателството в областта на безопасността на храните.

• Важен момент е и взаимодействието на агенцията с представители на Агенция “Митници”, НАП, МВР и ДФЗ при осъществяване на официалния контрол върху безопасността на храните. Един от основните акценти от дейността на дирекция “Контрол на храните” през 2015 г. е подготовката и участието в **три одитни мисии на DG SANTE**:

• Одит на DG (SANTE) с реф. № 2015-7457, за оценка на официалния контрол върху първичното производство на храни от неживотински произход, проведен за периода от 17 до 27 март 2015 г.

- Одит на DG (SANTE) с реф. № 2015-7597, за оценка на официалния контрол по отношение безопасността на храните от животински произход и по-конкретно - за преходните мерки за производство на неотговарящо мляко в определени предприятия в Р.България, съгласно Решение 2009/861/ ЕС и измененията му, проведен за периода от 09.06.15 до 19.06.15г.

Към РБългария бяха направени шест препоръки по отношение укрепването на системата за контрол на качеството на суровото краве мляко. Две от препоръките са свързани с дейността на дирекция КХ:

- Потвърждение, че млякото и млечните продукти, предлагани на пазарите на Съюза, отговарят на изискванията, разписани в европейското законодателство;
- Преоценка на категоризацията на млекопреработвателните предприятия.

За коригиране на констатираните по време на тази мисия несъответствия бе изготвен План за действие на България за укрепване на схемата за тестване на качеството на суровото краве мляко.

През м.юли 2015 г. във връзка с изтичане на периода на прилагане на Решение 2009/861/ЕО, относно преходни мерки, съгласно Регламент (ЕО) № 853/2004 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на преработката на несъответстващо на критериите сурово мляко в някои млекопреработвателни предприятия в България, с писмо до ЕК са изпратени за изключване от Решение (ЕС) 2015/225 четири предприятия от Приложение II и едно предприятие от Приложение I, които са гарантирали, че ще преработват само отговарящо на критериите на Регламент (ЕО) №853/2004 сурово краве мляко. Към м.ноември 2015 г. още пет предприятия са имали готовност да бъдат изключени от Приложение II като са гарантирали, че ще преработват само отговарящо сурово краве мляко. Поради преустановяване на дейност 7 предприятия са заличени от националния регистър.

- Одит на DG (SANTE) с реф. № 2015-7357 за оценка на системите за контрол на биологичното производство и етиктирането на биологични продукти в Република България, проведен в периода 16-27 ноември 2015 г.

По време на трите одита, които преминаха добре в по-голямата си част, дирекция “Контрол на храните” показва високо ниво на професионализъм и компетентност.

Дирекцията беше одитирана по време на Одит на Сметната палата

- Проведен от Сметната палата одит на изпълнението „Ефективност и ефикасност на контролната дейност по безопасност на храните“ за периода от 01.01.2010г. до 30.06.2014г.; Събиране, обобщаване и предоставяне на подробна информация от дирекцията по въпроси и съотносими към тях документи във връзка с одита.

Изготвено е Становище по отправените препоръки към различни дирекции в агенцията, включени в проекта на одитния доклад на Сметната палата № 0700100514/09.2015. За повече от отправените препоръки дирекция КХ е предприела необходимите мерки с цел изпълнението им. И по – конкретно:

- В ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКА 7 ОТ ОДИТНИЯ ДОКЛАД НА СМЕТНАТА ПАЛАТА С ЦЕЛ НАМАЛЯВАНЕ НА ВЪЗМОЖНИЯ СУБЕКТИВИЗЪМ ПРИ ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ОЦЕНКАТА НА РИСКА НА ОБЕКТИТЕ ОТ ТЪРГОВСКАТА МРЕЖА И ОБЕКТИТЕ ЗА ОБЩЕСТВЕНО ХРАНЕНЕ ДА СЕ ИЗВЪРШИ АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ИНСТРУКЦИЯТА ИНСТРУКЦИЯ ОТНОСНО ПРИЛАГАНЕТО НА МНОГОГОДИШЕН НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА КОНТРОЛ НА СУРОВИНИ И ХРАНИ, ДОБАВКИ В ХРАНИТЕ И МАТЕРИАЛИ В КОНТАКТ С ХРАНИТЕ, КАТО СЕ ИЗБЯГВА ФОРМУЛИРАНЕТО НА ЧИСЛОВО НЕИЗМЕРИМИ КРИТЕРИИ. ПРЕДПРИЕТО Е СЛЕДНОТО:

Със заповед № РД 11-736/23.04.2015г. на изпълнителния директор на БАБХ е извършена актуализация на Раздел IX - Оценка на риска в обекти за търговия на дребно с храни и определяне честотата на контрол на инструкцията. Оценката на риска подлежи на корекции в случай на промени в обекта, оказващи влияние на заложените критерии. С промените е намалена честотата на последващата оценка на риска на тези обекти (от две на три години) и е намалена честотата на

плановия официален контрол на обекти за търговия на дребно и заведения за обществено хранене.

- В ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКА 1 ОТ ОДИТНИЯ ДОКЛАД НА СМЕТНАТА ПАЛАТА ЗА ПРЕДПРИЕМАНЕ НА ДЕЙСТВИЯ ОФИЦИАЛНИЯТ КОНТРОЛ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ ДА СЕ ИЗВЪРШВА ОТ ЕКИПИ И ПРИ ОСИГУРЕНА РОТАЦИЯ С ОГЛЕД ЕЛИМИНИРАНЕ НА РИСКА ОТ ВЪЗНИКВАНЕ НА КОРУПЦИОННИ ПРАКТИКИ Е ПРЕДПРИЕТО:

Със Заповед РД 11-59/14.01.2016г. на изпълнителния директор на БАБХ е разпоредено: официалният контрол в обектите за производство и търговия с храни да се извършва от екипи от двама инспектори, районите и обектите на контрол на екипите да се променят най-малко веднъж за една календарна година, а разпределението и ротацията на екипите да се осъществяват според административните и финансовите възможности на ОДБХ.

- В изпълнение на препоръките, касаещи работата на СБПХФ, са извършени редица подобрения, свързани с документооборота. Със Заповед на изпълнителния директор на БАБХ № РД 11-1622 от 30.10.2015 г. за определяне на служителите за регионалните звена за контакт, са разпоредени редица задължения на звената за контакт при ОДБХ, като: с осигуряване на служител на разположение извън работно време за спешни случаи, денонощно, 7 дни в седмицата; осигуряване на материално-техническо оборудване /компютри, лаптопи, телефони/ за осъществяване на дейностите, свързани с СБПХФ в работно и извънработно време; унищожаването на продукти, обект на нотификация да се извършва в присъствието на служител от съответната ОДБХ; предприемане на мерки за уведомяване на потребителите, в случаите, когато това е необходимо.

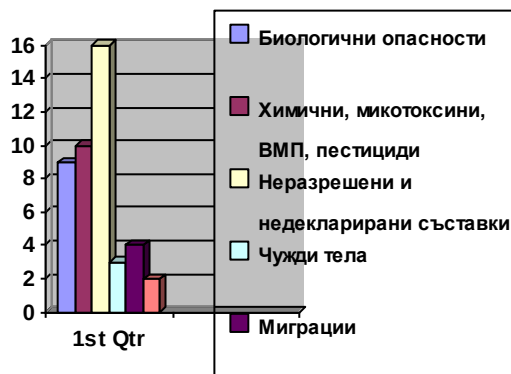
Осъществени дейности по СБСХФ /RASFF/

Осигуряване предприемане на необходимите действия по компетентност по Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF).

За 2015 г. по системата са предприети оперативни действия по общо **43 бр.** нотификации и **2 бр.** сигнали. От тези нотификации **41 бр.** са входящи, а **2 бр.** са изходящи. По отношение на спешност, **31 бр.** са нотификации за предупреждение, при които се изискват спешни действия и **12 бр.** са информационни за провеждане на проследяване или за насочване на вниманието. От всички обработени нотификации **10 бр.** засягат храни от животински произход, **20 бр.** – храни от неживотински произход, **11 бр.** – за хранителни добавки и **4 бр.** за материали и предмети, предназначени за контакт с храните.

Най-голям процент нотификации засягат наличие на недекларирани или неразрешени субстанции и съставки в храните - **16 бр.**, следват химичните опасности /вкл. Микотоксини, ВМП, пестициди/ - **10 бр.**, по-малък е процента на биологичните опасности – **9 бр.**, следвани от миграции на химични елементи в материали и предмети,

предназначени за контакт с храните – **4 бр.**, чужди тела – **3 бр.** и неправилно етикетирание – **2 бр.**



Във връзка с горепосочените нотификации са предприети съответните действия по разследване, проследяване, изтегляне на налични количества и евентуално уведомяване на консуматорите.

Всички получени и изпратени нотификации са архивирани в папки и съхранени в електронен вид. За нотификациите, по които извършваме проучване и предприемаме съответните действия са изготвени електронни досиета, позволяващи пълно проследяване на действията по нотификацията. Досиета, съдържащи цялата информация по предприетите действия вече се съхранява и на хартиен носител. Във връзка с изпълнение на това изискване, за съхраняване на информацията на хартиен носител, звеното за контакт по RASFF при дирекция “Контрол на храните” среща затруднения, поради недостатъчното физическо пространство за съхраняване на голям по обем архив.

Изходящите нотификации по системата се изготвят на база оценка на риска и след внимателно преценяване на необходимостта от нотификация по RASFF, в съответствие с процедурите. В случай, че контролните органи от отдели “Контрол на храните” при ОДБХ преценят, че има необходимост от нотификация, сигнализират компетентното звено за контакт и изпращат необходимата информация.

Въпреки, че регионалните звена за контакт имат създаден достъп до платформите на системата, много от тях срещат затруднения с достъпа и с работата в тях. Предвижда се обучение на звената за контакт при ОДБХ. В съответствие с процедурите, изготвени от дирекция “Контрол на храните” при БАБХ, на този етап нотификациите се доставят по системата от звеното за контакт при дирекция “Контрол на храните”.

Поради големия обем от информация, която непрекъснато постъпва по системата RASFF и, която се налага да бъде надеждно архивирана, а капацитетът на компютрите на служителите, отговорни за системата не позволява това, е наложително да има отделен компютър само за системата.

III.5.6. Бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води

През 2015 г. дейността на Министерство на здравеопазването, чрез 28 - те регионални здравни инспекции (РЗИ) е свързана с изпълнение на разписаните в законодателството дейности, с методическо ръководство, организация и координация при осъществяването на ефективен контрол на храните и в съответствие с Указание за планиране на дейността на РЗИ в областта на официалния контрол на обекти за производство на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води

Отбелязано е цялостно изпълнение на поставените приоритети.

III.5.7. Фуражи и хранене на животните

Наблюдава се цялостен напредък при постигането на стратегическите и специфичните цели, които са заложи от Българска агенция по безопасност на храните по изпълнението на Рамковите планове за контрол на фуражите по трите контролни системи в сектора на фуражите.

По отношение на предоставяните административни услуги на гражданите в отдел „Контрол на фуражите“ няма просрочени преписки, жалби по АПК и жалби по повод лошо администриране, извън хипотезите на АПК.

III.5.8. Официален контрол на остатъци в живи животни и продукти от животински произход за 2014 г. и за контрол на остатъци от пестициди във и върху храни

- Национална мониторингова програма за контрол на остатъци (НМПКО),
- Национална програма за контрол на остатъци от пестициди във и върху храни от растителен и животински произход (НПКОП)
- Ветеринарномедицински продукти (ВМП)

Отчет за цялостното изпълнение на НПКОП за 2015 г.:

С цел подобряване на официалния контрол за остатъци от ВМП, планът за остатъци за 2015 г. беше разширен със следните методи, субстанции и матрици:

1. В група В1 антибактериални субстанции скрининг метода чрез микробиологичен тест е валидиран за следните нови субстанции:

- а) Spiramycin в мускул и бъбрек от говеда и прасета;
- б) Doxycycline в мускул и бъбрек от говеда, прасета, овце, кози, еднокопитни; мляко; черен дроб и мускул от птици; в мускул от риба и зайци;
- в) β лактамни антибиотици - Cefazolin, Nafcillin, Oxacillin, Ceftiofur в краве и овче мляко;
- г) аминогликозиди - Gentamicin, Aminozidin и Apramycin в краве и овче мляко.

2. В група А6 са включени два нови потвърдителни методи:

- а) LC/MS/MS метод за Chloramphenicol в кокоши и пъдпъдъчи яйца.
- б) LC/MS/MS метод за нитрофурани (AHD, AOZ, SEM, AMOZ) в мускул от риба и пчелен мед.

3. В група В2(а) - пробите мляко (краве и овче) ще бъдат изследвани за Closantel.

4. В група В2(г) – при проби от прасета и говеда, матрицата „бъбрек“ се променя с матрица „мускул“ за наличие на седативи чрез ELISA скрининг метод.

5. В група В2(д) - методът за наличие на багрила е разширен с два нови представители - Cristal violet и Leucocristal violet.

Във връзка с проведен General Audit на ГД САНКО - реф. № DG (SANCO)/2014/7004 и предприемане на коригиращи действия по препоръка 2012-6524-6, с писма-заявки от директора на дирекция ЛДКК (вх. № 578/14.01.2015 г.) и от директора на ЦЛВСЕЕ (№ 630), през 2015 г. бяха предвидени да стартират две обществени поръчки:

I. Съгласно писма-заявки от директора на дирекция ЛДКК, за анализ във външна лаборатория подлежат проби за наличие на субстанции от:

1. Група В2 (б) за остатъчни количества антикокцидии, вкл. Нитроимидазоли в матрици мускул и яйца (group B2-b Anticoccidials, including nitroimidazoles in matrix muscle and eggs);

2. Група В2 (в) за остатъци от пиретроиди в матрици мускул (group B2-c Pyrethroides in matrix muscle);

3. Група В2 (в) за остатъци от пиретроиди в матрици пчелен мед (group B2-c Pyrethroides in matrix bee honey).

В изпълнение на писмо на главния секретар на БАБХ (изх. № 6968-Ю/05.12.2014 г.), дирекция ЛДКК е изготви и предаде информация (писмо с вх. № 578/14.01.2015 г.) – „Заявка“ за планираните през 2015 г. обществени поръчки (ОП). В заявката, под № 2 е посочена поръчка с предмет „Извършване на лабораторни изпитвания на проби от живи животни, суровини и продукти от животински произход за наличие на субстанции и групи остатъци от Приложение I на Директива 96/23/ЕО на Съвета и от Приложение № 1 към чл. 1, т. 1 от Наредба № 119 от 21.12.2006г., в изпълнение на НМПКО“ с посочен период за реализиране – 2015 г.

Съгласно „Вътрешни правила за планиране, възлагане и мониторинг на ОП в БАБХ“, дирекция ЛДКК (ЛДС) изготви докладни записки (вх. №№ 7048/04.05.2015 г. и 9818/23.06.2015 г.) с предложение до изпълнителния директор на БАБХ за разкриване на процедура по обявяване на ОП с посочения по-горе предмет на услуга. Към докладните бяха изготвени и приложени технически спецификации за всяка от трите позиции и прогнозна стойност за услугата. На основание одобрените от изпълнителния директор докладни и предвид стойността на поръчката и заложените критериите за избор на външна лаборатория (най-ниска ценова оферта и др.),

дирекцията направи проучване (запитване) до акредитирани лаборатории на страни-членки с цел подготовка на ценови оферти.

Със становище с вх. № 16308/27.10.2015 г. на директорите на дирекции „Правна“ и „Финанси и управление на собствеността“ беше обявено, че въпреки прогнозната стойност на поръчката да позволява директно възлагането (чл. 14, ал. 5, т. 2 от ЗОП), цитираната поръчка следва да стартира като „открита“ по смисъла на ЗОП. Предвид късната дата на постъпилата информация, края на финансовата година и необходимото време за подготовка за обявяване на открита процедура – посочената ОП не беше реализирана.

Това от своя страна доведе до неизпълнение на пробите за **група Б2 (б)** за остатъчни количества антикоксидии, вкл. Нитроимидазоли в матрици мускул и яйца – 88 бр. проби, **група Б2 (в)** за остатъци от пиретроиди в матрици мускул – 45 бр. проби и **група Б2 (в)** за остатъци от карбамати и пиретроиди в матрици пчелен мед – 18 бр. проби.

II. Съгласно писмо-заявка от директора на ЦЛВСЕЕ, за изпълнение на мониторинговия план за остатъци, през 2015 г. беше предвидено стартиране на ОП за:

1. Доставка на консумативи и сертифицирани референтни материали – 9 позиции (прекратена поръчка през 2014 г.);

2. Доставка на химикали, консумативи и субстанции за калибриране – 13 позиции за изтичащи през юли 2015 г. договори.

С докладна записка изх. № 100/24.02.2015 г. от директора на ЦЛВСЕЕ е дадено предложение отново да стартира ОП с предмет „Доставка на лабораторни консумативи и референтни материали“ – 9 позиции. ОП е публикувана в Регистъра на обществените поръчки към Агенцията по обществени поръчки на 28.05.2015 г. под № 02378-2015-0009 на и е прекратена на 11.06.2015 г., след получено писмо от МЗХ за установени пропуски в документацията. Посочените от МЗХ пропуски са взети под внимание, отстранени и е са подадени нови документи за обявяване и стартиране на ОП. Въпреки това, предвид липсата на финансови средства за обезпечаване на ОП, след разговор с ръководството на БАБХ, директора на дирекция ФУС и директора на ЦЛВСЕЕ е взето решение през 2016 г. да стартира цяла нова ОП с обща прогнозна стойност 1 250 000 лв. без ДДС.

Нереализираните две обществени поръчки по заявка на директора на ЦЛВСЕЕ доведе до затруднения в изпълнението на планове от НМПКО за субстанции от групи А1, А3, А4, А5, Б2 (а), Б2 (д), Б2 (е).

По отношение ефективността на официалния контрол във връзка остатъци от ВМП, през 2015 г. дирекция ЛДС и отдел „Контрол на фуражите“ към дирекция ЗХОЖКФ предприеха съвместни действия за проследимост (съгл. чл. 34б, ал. 2, т. 3 от Закона за фуражите) на следните несъответстващи резултати в пробити пълноценен фураж за прасета за уговяване:

1. Проследимост на несъответстващ резултат в пробата пълноценен фураж с наличие на окситетрациклин (изчислен като HCl) – 0,91 мг/кг. С цел вземане на проба с матрица „мускул и бъбрек“ от заклани животни с произход засегнатата ферма, действия бяха предприети от страна на три областни дирекции.

2. Проследимост на несъответстващ резултат в пробата пълноценен фураж с наличие на амоксицилин.

Пробовземането на две проби с матрица „мускул“ е извършено в кланица от животни с произход засегнатата ферма. Анализът на двете проби е извършен във външна лаборатория с отрицателен резултат за наличие на амоксицилин.

Ветеринарномедицински продукти (ВМП)

Отчет за цялостното изпълнение

Извършените проверки от старана на ОДБХ надвишават минимално предвидените съгласно Годишния план за официален контрол на ВМП за 2014 г., което се дължи на допълнително възложени проверки във връзка с постъпили жалби и сигнали и при разследване на търговия и употреба на ВМП в нарушение на законоустановените изисквания.

Във връзка със създаването на Главна дирекция „Верификация на официалния контрол на храни, фуражи, здравеопазване на животните и хуманно отношение към тях”, с правомощия да извършва проверки на ефективността на официалния контрол на ВМП, в съответствие с чл. 8, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 882/2004, през 2015 г. дирекция “Контрол на ВМП” е проверила 2 ОДБХ. Акцент при тези проверки е извършването на съвместни инспекции в обектите, които подлежат на контрол, с отговорните за контрола на ВМП служители от ОДБХ, което води до повишаване на уменията на инспекторите да установяват несъответствия и предприемат законоустановените мерки.

III.5.9. Биологично земеделие

Отчет за цялостното изпълнение

Основна задача на българските власти е да се установи и поддържа надеждна, ефективна и компетентна система на контрол, както в производствения процес, така и в процеса преработка, дистрибуция, търговия и внос.

1. Издаване на разрешение на контролиращи лица:

За гарантиране на контрола над операторите в областта на биологичното земеделие министъра на земеделието и храните издава разрешение на контролиращи лица за извършване на контрол за спазване правилата на биологичното производство съгласно чл. 18, ал. 1 от Закона за прилагане на Общата организация на пазарите на земеделски продукти на Европейския съюз (ЗПООПЗПЕС).

На интернет страницата на министерството се поддържа актуална база данни на лицата, получили разрешение да осъществяват контрол за съответствие на биологичното производство от министъра на земеделието и храните на основа на чл. 16, ал. 3, т. 4 от ЗПООПЗПЕС.

Във връзка с подадени заявления за издаване на разрешения за контрол за спазване правилата на биологичното производство съгласно чл. 18, ал. 1 от ЗПООПЗПЕС, са извършени административни проверки на съответствието на представената от заявителя документация, съгласно чл. 21 от Закона за прилагане на Общата организация на пазарите на земеделски продукти на Европейския съюз (ЗПООПЗПЕС) за получаване на разрешение по смисъла на чл. 18, ал. 1 от същия закон на :

„Балкан Биосерт” ООД

„Кю Сертификейшън” АД

“СЕРЕС – СЕРТИФИКАЦИЯ НА ЕКОЛОГИЧНИ СТАНДАРТИ” ООД

„Кива БЦС Еко-Гаранти” ООД”

„Космосерт услуги за сертифициране – клон България”

“Институт за контрол на биологични продукти” АД (Институт БИО ЕЛЛАС);

“А СЕРТ Европейска организация по сертифициране” АД

„Агенция за биологична сертификация” ЕООД

След извършените административни проверки в съответствие с разпоредбите на чл. 44, ал. 6, т. 2 от Наредба № 1 от 7 февруари 2013 г. , през 2015 г. са издадени следните нови разрешения за

контрол за спазване правилата на биологичното производство съгласно чл. 18, ал. 1 от ЗПООПЗПЕС:

1. Разрешение № BG-BIO-02 на „БАЛКАН БИОСЕРТ”ООД издадено със Заповед РД09-217 от 31.03.2015 г. на министъра на земеделието и храните;

2. Разрешение № BG-BIO-03 на „Кю Сертификейшън” АД издадено със Заповед РД09-222 от 31.03.2015 г. на министъра на земеделието и храните.

3. Разрешение № BG-BIO-04 на “СЕРЕС – СЕРТИФИКАЦИЯ НА ЕКОЛОГИЧНИ СТАНДАРТИ ” ООД издадено със Заповед РД09-3 от 08.01.2015 г. на министъра на земеделието и храните.

4. Разрешение № BG-BIO-06 на „Кива БЦС Еко-Гаранти” ООД” издадено със Заповед РД09-4 от 08.01.2015 г. на министъра на земеделието и храните.

5. Разрешение № BG-BIO-17 на „Агенция за биологична сертификация” ЕООД издадено със Заповед РД09-674 от 05.10.2015 г. на министъра на земеделието и храните.

В резултат на административните проверки и проверките за установяване на фактическото съответствие с представената от заявителя документация в съответствие с разпоредбите на чл. 44, ал. 6, т. 1 и т. 2 от Наредба № 1 от 7 февруари 2013 г. , през 2015 г. е отказано издаването на разрешение за контрол за спазване правилата на биологичното производство съгласно чл. 18, ал. 1 от ЗПООПЗПЕС на:

1. „Космосерт услуги за сертифициране – клон България”

2. “Институт за контрол на биологични продукти” АД (Институт БИО ЕЛЛАС)

2. “А СЕРТ Европейска организация по сертифициране” АД.

Извършена е една административна проверка на място, съгласно разпоредбите на чл. 44, ал. 5 от Наредба № 1 от 7 февруари 2013 г. за прилагане на правилата на биологично производство на растения, животни и аквакултури, растителни, животински продукти, продукти от аквакултури и храни, тяхното етикетирание и контрола върху производството и етикетирането, за установяване на фактическото съответствие за извършване на контролна дейност с представените документи от заявител за издаване на разрешение.

Във връзка с разпоредбите на чл. 27, параграф 8 от Регламент (ЕО) № 834/2007, компетентният орган, делегиращ контролни задачи на контролните органи, получили разрешение да осъществяват контрол за спазване правилата на биологичното производство съгласно чл. 18, ал. 1 от ЗПООПЗПЕС, осъществява годишни надзорни проверки съгласно чл. 18, ал. 2 от ЗПООПЗПЕС. Съгласно разпоредбите на чл.46, ал.1 от Наредба № 1 от 7 февруари 2013 г., отдел „Биологично растениевъдство и животновъдство” планира извършването на годишни надзорни проверки на контролиращите лица. Графикът на годишните надзорни проверки се изготвя на основа на годишните планове на контролиращите лица за извършване на инспекции на оператори, с които имат сключен договор за контрол и сертификация.

Обхватът на годишните надзорни проверки, съгласно чл. 47, ал.2 от Наредба № 1 от 7 февруари 2013 г., следва да включва административна проверка и проверка на място, придружаваща инспекторска проверка на оператор.

Административната проверка включва проверка на:

- фактическото съответствие с представените документи от контролиращото лице до компетентното звено;

- до един процент от досиетата, заведени в картотеката на контролиращото лице, но не по-малко от две досиета. Всяко разгледано досие се описва в контролен лист от всяко от длъжностните лица, оправомощено да извърши проверката.

Физическа проверка на място по време на инспекция, извършена от инспектор/и на контролиращото лице, на оператор, сключил договор с контролиращо лице за контрол и сертификация цели да установи:

- обективността, независимостта и ефективността на извършвания контрол;
- състоянието на основните критерии, които контролният орган е изпълнил при получаване на разрешението за извършване на дейност по контрол и сертификация;
- съпоставимост между предварително подадените за получаване на разрешение документи, структурата, функционирането и управлението на системата за качеството на контролния орган;
- състоянието на документите на операторите, с които контролиращото лице има сключени договор, минимална честота на извършвания контрол, употреба на подход основан на анализ на риска, извършване на внезапни и допълнителни проверки;
- оценка на опита и квалификацията на персонала по отношение на прилаганото в областта на биологичното земеделие законодателство.

При откриване на нередности и/или нарушения, се предписват коригиращи мерки за отстраняването им.

Годишните надзорни проверки се извършват със Заповед на Министъра на земеделието и храните, като при осъществяване им се извършва административна проверка в офиса на контролиращите лица за установяване на съответствието на процедурите за извършване на контрол и сертификация, каталог на санкциите, които контролиращото лице прилага при установяване на нарушения при биологично производство, техническо оборудване на контролиращото лице, досиета на персонала на контролиращото лице. Извършва се проверка на досиетата на операторите, с които контролиращото лице има сключени договори за контрол и сертификация. Вторият етап на надзорна проверка е наблюдение на физически инспекции, извършвани от инспектор на контролиращото лице, на оператори, включени в система на контрол на контролиращото лице.

Годишната надзорна проверка завършва със заключение и доклад до министъра на земеделието и храните за резултатите от нея.

В периода са извършени годишни надзорни проверки на единадесет контролиращи лица, които са получили разрешение от министъра на земеделието и храните да осъществяват контрол за спазване правилата на биологичното производство. За констатираните по време на надзорните проверки нарушения и несъответствия на Контролиращите лица са направени предписания и поставени срокове за отстраняване.

През отчетния период е изготвена и одобрена със Заповед № РД 09-740/20.10.2015 г. „Процедура за извършване на годишни надзорни проверки на дейността на контролиращите лица на биологичното производство“.

Целта на процедурата е да се установи единен подход при извършване на проверката и оценяването на обективността, ефективността и компетентността на контрола върху дейността на операторите, извършван от контролиращите лица на биологичното производство, във връзка с разпоредбите по отношение на контрола предвидени в Регламент (ЕО) № 882/2004, в дял V от Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета, Регламент (ЕО) № 889/2008 на Комисията, Закона за прилагане на Общата организация на пазара на земеделски продукти на Европейския Съюз (ЗПОПЗПЕС) и Наредба № 1 от 7 февруари 2013 г. за прилагане на правилата на биологично производство на растения, животни и аквакултури, растителни, животински продукти, продукти от

аквакултури и храни, тяхното етикетиране и контрола върху производството и етикетирането. Да се определи честотата на извършване на надзорни проверки и оценка на необходимостта и отговорностите и правомощията.

Официалният контрол на биологично произведени земеделски продукти и храни в търговската мрежа, осъществен от Българска агенция по безопасност на храните през 2015г., съгласно разпоредбите на Закона за прилагане на Общата организация на пазарите на земеделски продукти на Европейския съюз (ЗПООПЗПЕС) и Наредба №1 от 7 февруари 2013г. за прилагане на правилата на биологичното производство на растения, животни и аквакултури, растителни, животински продукти, продукти от аквакултури и храни, тяхното етикетиране и контрола върху производството и етикетирането.

Българска агенция по безопасност на храните (БАБХ) извършва официален контрол в търговската мрежа за съответствието на употребата на термини и означения за биологичен метод на производство с изискванията на Регламент (ЕО) № 834/2007 относно биологичното производство и етикетирането на биологични продукти, съгласно чл. 1, ал. 1, т. 7 на Наредба № 1 от 7.02.2013 г. за прилагане на правилата на биологично производство на растения, животни и аквакултури, растителни, животински продукти, продукти от аквакултури и храни, тяхното етикетиране и контрола върху производството и етикетирането и чл. 25, ал. 3 – 6 и чл. 25а, ал. 1 от Закона за прилагане на Общата организация на пазарите на земеделски продукти на Европейския съюз (ЗПООПЗПЕС).

През 2015г. длъжностни лица от БАБХ са извършили 747 инспекции за съответствието на употребата на термини и означения за биологичен метод на производство в 412 обекта за търговия на едро и дребно /в т.ч. и общински пазари/ с изискванията на Регламент (ЕО) № 834/2007, ЗПООПЗПЕС и Наредба № 1. Резултатите са представени в Таблица 1.

Таблица 1: Извършени инспекции в търговска мрежа за 2015г.

Вид на обектите за търговия	Брой проверени обекти	Брой извършени инспекции	Брой издадени предписания	Брой съставени АУАН
Обекти за търговия на едро	21	39	1	
Обекти за търговия на дребно	391	708	36	
Други	2	2	2	1
ОБЩО	414	749	39	1

Най-голям е броя на несъответствията при съхранение и представяне на биохрана в обекти за търговия на дребно - биохраните не са отделени и/или обозначени на място, непредставяне или представяне на непълен сертификат за предлаганите биохрана. За отстраняване на констатираните несъответствия са съставени предписания. Предписанията са изпълнени от бизнес-операторите. Констатирано е неправомерно използване на наименованието „био храни” от фирма „ВМТ-1” ЕООД, с. Белопопци, общ. Горна Малина, обл. София. В търговските обекти е спряна реализацията на продуктите с предписание и е проверен отговорния за несъответствието бизнес-оператор. Констатирано е подвеждащо потребителите използване на термина “био” за храни, за които няма писмени доказателства, че са произведени по биологичен метод. Фирмата производител не е включена в система на контрол и сертификация. За отстраняване на констатираните несъответствия са съставени предписание и АУАН.

Констатирана е търговия с биохрани от обект за търговия на едро, който не е включен в система на контрол и сертификация. Съставено е предписание за спиране на търговията с биохрани докато не се представят доказателства, че фирмата е включена в система на контрол. Предписанието е изпълнено.

При изпълнение на национална мониторингова програма за контрол на съдържание на замърсители в храни е изследвана проба от замразени био горски ягоди, произведени от “Ековита” ООД, гр. Пазарджик. Установено е наличие на кадмий над допустимата норма ($0,078 \pm 0,008$ мг/кг при допуск 0,05 мг/кг). Спряна е реализацията на цялата налична партида от био горски ягоди в количество 456 кг. Връчена е заповед за насочване за унищожаване като негодна за консумация храна. Партидата е унищожена.

Внос на биологично произведени продукти и храни:

Внос на биологични продукти и храни през ГИП в периода за 2015 г. е осъществен от страните:

Индия, Канада, Шри Ланка, Перу, Китай, Турция, Швейцария, Н. Зеландия, Македония, Тунис, Боливия, Парагвай.

Внесени продукти:

джинджър, стевия, куркума, кленов сироп, кокосово олио, какао на прах, какаово масло, мака, лукума, кокосови стърготинихлорела на прах, спинулина, оризов протеин, годжи бери, кокосово мляко, какао на зърна, нахут, зелена леща, конопен протеин на прах, черен пипер, био смокини.

Дейности свързани с намаляване на прехода съгласно разпоредбите на чл. 36, параграф. 2, т. 6 от глава 5 на Регламент (ЕО) № 889/2008 на Комисията за определяне на подробни правила за прилагането на Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета.

- През 2015 г., в Министерство на земеделието и храните са постъпили две заявления за намаляване на периода на преход съгласно разпоредбите на чл. 36, параграф. 2, т. 6 от глава 5 от Регламент (ЕО) № 889/2008 на Комисията за определяне на подробни правила за прилагането на Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета.

Заявленията са разгледани от служителите на отдел „Биологично растениевъдство и животновъдство“ и съгласно разпоредбите на чл. 24, ал. 10 от Наредба № 1 от 7 февруари 2013 г. за прилагане на правилата на биологично производство на растения, животни и аквакултури, растителни, животински продукти, продукти от аквакултури и храни, тяхното етикетироване и контрола върху производството и етикетироването (Наредба № 1 от 7 февруари 2013 г.) на Контролиращото лице подало заявленията са изпратени писма за допълнителни документи във връзка с уточняване на обстоятелствата.

Към края на 2015 г., заявленията са били в процес на разглеждане и оценка.

Дейности свързани със създаването и поддържането на информационни бази данни съгласно разпоредбите на чл. 7, чл. 37 и чл. 39 от Наредба № 1 от 7 февруари 2013 г.

1. Актуализация и модернизация на базата данни на лицата, които с цел търговия произвеждат, преработват по биологичен начин или внасят в страната растения и/или животни, растителни и/или животински продукти и храни от растителен и/или животински произход. Създадена е възможността освен информацията за дейностите на операторите, да се добавят и актуалните сертификати за произведените от тях продукти, съгласно изискванията на чл. 92б от Регламент (ЕО) № 889/2008 на Комисията. Изготвени са правила за поддържане, достъп и попълване на Електронна база данни на производители, преработватели и търговци на земеделски

продукти и храни, произведени по правилата за биологично производство, в съответствие с чл. 92б от Регламент (ЕО) № 889/2008 на Комисията и чл. 37 от Наредба №1 от 7 февруари 2013 г.

2. Своевременно актуализиране на базата данни на лица, които осъществяват контрол за спазване на правилата за биологично производство на земеделски продукти и храни и означаването им съгласно изискванията на Регламент (ЕО) № 834/2007;

3. Публикуване на Електронната база данни на сортовете посевен, посадъчен материал и семена от картофи, произведени по методите на биологично производство, налични на територията на Република България.

Други дейности осъществени във връзка с осъществяване на контрола и надзора на биологичната дейност.

- Проведени са срещи с БАБХ, (като компетентен орган при извършването на официален контрол на биологично произведени земеделски продукти и храни в търговска мрежа и при внос на биологични продукти от трети държави) във връзка с координиране на дейностите свързани с изпълнение на разпоредбите за биологично производство.

- Извършена е съвместна проверка с Българска агенция по безопасност на храните, с цел проследимост на биологични продукти от търговска мрежа и внос от трети страни в периода 20-21 август 2015 г., съгласно Заповед № РД 09-578/19.08.2015 г. на министъра на земеделието и храните.

-Проведено е обучение на служителите от дирекция „Контрол на храните“ при ЦУ на БАБХ и ОДБХ, компетентни по осъществяване на контрол в търговската мрежа и при внос на биологични продукти и храни от трети страни, съгласно чл. 1, ал. 4 от Наредба № 1 от 7 февруари 2013 г. за прилагане на правилата на биологично производство на растения, животни и аквакултури, растителни, животински продукти, продукти от аквакултури и храни, тяхното етикетироване и контрола върху производството и етикетироването на тема „Законодателство в областта на биологичното производство” в периода 8-9 октомври в гр. Пловдив и 15-16 октомври в гр. Стара Загора.

-Проведена е среща с Агенция „Митници“, съвместно с БАБХ, по въпроси, свързани с вноса на биологични продукти от трети държави.

Дейности свързани с осъществяване на комуникация с Европейската комисия, другите държави членки, браншовите организации.

-Участие в Комитет по биологично производство. Проведени са седем заседания за отчетния период.

Комитетът по биологично производство се провежда регулярно и се състои от представители на държавите-членки и представители на Комисията. Комитетът е създаден с цел да осигури тясно сътрудничество с властите, отговарящи за биологичния сектор и да гарантира еднакво прилагане на законодателството на ЕС за биологичното производство във всички държави-членки. В рамките на заседанията се обсъждат въпроси, свързани с промени в

законодателството в областта на биологичното земеделие, докладване на нотификации, установени нередности, доклади от Експертните групи за технически консултации в областта на биологичното производство и други важни въпроси свързани с контрола и надзора в биологичното производство.

-Преразглеждането на законодателството в областта на биологичното производство е част от Програмата на Комисията за пригодност и резултатност на регулаторната рамка и привеждане в съответствие с договора от Лисабон.

Работната група по качество на храни – Биологично земеделие провежда регулярни заседания с цел техническо обсъждане на новото предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета относно биологичното производство и етикетирането на биологични продукти и за изменение на Регламент (ЕС) № XXX / XXX на Европейския парламент и на Съвета [Регламент относно официалния контрол] и за отмяна на Регламент (ЕО) № 834/2007 под Председателството на съответната държава-членка.

На 23 март 2014 г. Европейската комисия представи предложение за цел да направи преглед на съществуващото законодателство относно биологичното производство и етикетирането на биологични продукти и за изменение на Регламента относно официалния контрол (който все още не е приет), с цел да се премахнат пречките пред развитието на биологичното производство в ЕС, да се гарантира лоялна конкуренция за земеделските производители и оператори, както и да се подобри доверието на потребителите в биологичните продукти.

Техническото обсъждане на това предложение започна в рамките на Гръцкото председателство в Работната група по качество на храни – Биологично земеделие, когато беше представен законодателния пакет, който включва План за действие за бъдещето на биологичното производство в Европейския съюз, Законодателно предложение за регламент и Препоръка за мандат за преговори и продължи в рамките на Италианското председателство.

В рамките на всяко от трите заседания, проведени през 2015 г., на работната група, България е участвала в дискусиите и е представяла своята позиция на техническо ниво по текстовете на Предложението за Регламент на Европейския парламент и на Съвета относно биологичното производство и етикетирането на биологични продукти, за изменение на Регламент (ЕС) № XXX/XXX на Европейския парламент и на Съвета [регламент относно официалния контрол] и за отмяна на Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета съгласно изготвени, съгласувани в рамките на Работна група 7 „Земеделие” и Работна група 8 „Рибарство” и утвърдени указания.

-Извършване на разследване, изготвяне на отговори и докладване във връзка с постъпили уведомления за нередности при биологично произведени продукти и храни в системата OFIS към ЕК.

III.5.10. Храни с традиционно специфичен характер, защитени географски указания и защитени наименования за произход.

Отчет за цялостното изпълнение

Регистриран е още един български продукт в Европейския регистър на ХТСХ съгласно Регламент (ЕС) № 1151/2012 – Храна с традиционно специфичен характер (ХТСХ) „Кайсерован врат Тракия”.

През 2015 г. започна процедура по изменение на Наредба № 16 от 2007 г. за подготовка и представяне на искания до Европейската комисия относно земеделските продукти и храни със защитени географски означения и традиционно специфичен характер, за контрол за съответствие с продуктовата спецификация и поддържане на база данни на производителите и контролиращите лица.

БАБХ е изпълнила общо 726 проверки върху употребата на защитени наименования в 725 търговски обекта и в 1 производствено предприятие.

Одобрените контролиращи лица „Кю Чертификациони“ ООД и „Биоагричерт Италия България“ ЕООД са извършили проверки на предприятия и са издали сертификати за съответствие за производството на ЗГУ „Горнооряховски суджук“, ЗГУ „Българско розово масло“ и ХТСХ „Филе Елена“, „Луканка Панагюрска“ и „Роле Трапезица“.

Компетентният орган – дирекция „ДПСК“ е присъствал на проверки с оглед надзор върху контролиращото лице при производители, като е установено, че то изпълнява функциите си в съответствие с изискванията на европейското и национално законодателство.

III.6. Изменения в националния план за контрол.

През 2015 г. не са извършвани промени в националния план за контрол.

ОТЧЕТ НА ДАННИТЕ ПО КОНТРОЛА НА ФУРАЖИТЕ

Таблица №1. Брой извършени проверки на всеки един от етапите по фуражната верига:
производство (вкл. първичното), преработка, съхранение, разпространение и употребата на фуражи

Вид на оператора	Планирани проверки брой	01.01.2015 до 31.12.2015 г.				
		Изпълнени планови/извънпланови	Последващи	Разследване	По сигнал	% изпълнение
Одобрени производители на комбинирани фуражи	64	64	37	32		100
Одобрени производители на медикаментозни фуражи	11	10	3	2		90,91
Оператор извършващ деконтаминация, чрез сепариране	1	1	3	1		100
Регистрирани производители на комбинирани фуражи, съдържащи фуражни добавки и премикси	132	146	63	31		110,61
Регистрирани производители на комбинирани фуражи, съдържащи фуражни суровини	77	86	33	9	3	111,69
Регистрирани производители на фуражни суровини	255	273	65	31		107,06
Одобрени производители на фуражни добавки и премикси на основата на фуражни добавки	10	11	3	1		110
Одобрени производители на фуражни суровини	1	6	1			600
Оператори транспортиращи фуражи, оператори отдаващи складове под наем за съхранение на фуражи	250	236	13	1		94,4
Оператори извършващи дейност пакетиране и етикетирание на фуражи	36	37	5	4		102,78
Регистрирани търговци на комбинирани фуражи и фуражни суровини	1110	1110	209	19	11	100
Регистрирани търговци на фуражни добавки и премикси на основата на фуражни добавки	5	7				140
Одобрени търговци на фуражни добавки и премикси на основата на фуражни добавки	42	49	15	2		116,67
Регистрирани производители на фуражни добавки и премикси на основата на фуражни добавки	2	2				100
Ферми по приложение I и III	1687	2087	292	53		123,71
Одити на оператори от фуражния сектор	299	265	33			88,63
ОБЩО	3982	4390	775	186	14	110,25

Таблица №2. Брой анализирани показатели за хранителен състав по видове фуражи

Показатели Вид АНАЛИЗИРАНИ ПРОБИ	СУРОВ ПРОТЕИН	СУРОВИ МАЗНИНИ	СУРОВИ ВЛАКНИНИ	СУРОВА ПЕПЕЛ	МАКРОЕЛЕМЕНТИ	ДРУГИ*	ОБЩО	% НЕСЪОТВЕТСТВИЕ
ФУРАЖНИ СУРОВИНИ	43	28	96	5	7	154	333	3,6
КОМБИНИРАНИ ФУРАЖИ	67	61	54	43	102	212	539	1,67
ОБЩО	110	89	150	48	109	366	872	2,41

*Други – включва се уреазна активност и влага

Таблица №3. Брой анализи за съдържание на фуражни добавки, с фиксирано максимално съдържание, в това число разрешени кокцидиостатици по видове фуражи

Показатели Вид АНАЛИЗИРАНИ ПРОБИ	МИКРОЕЛЕМЕНТИ	ВИТАМИНИ	КОКЦИДИО- И ХИСТОМОНОСТАТИ ци	ОБЩО	% НЕСЪОТВЕТСТВИЯ
КОМБИНИРАНИ ФУРАЖИ	261	41	13	315	6,98
ПРЕМИКСИ	3	2		5	0
ОБЩО	264	43	13	320	6,88

Таблица №4. Брой анализирани показатели за съдържание на нежелани вещества по видове фуражи

Показател Вид АНАЛИЗИРАНИ ПРОБИ	ТЕЖКИ МЕТАЛИ	МИКОТОКСИНИ	ПЕСТИЦИДИ	ДИОКСИНИ	АМБРОЗИЯ	ОБЩО	% НЕСЪОТВЕТСТВИЕ
ФУРАЖНИ СУРОВИНИ	202	702	138	24		1066	3,57
КОМБИНИРАНИ ФУРАЖИ	322	690	75	11	4	1102	2,09
ДОБАВКИ				1		1	0
ПРЕМИКСИ	4					4	0
ОБЩО	528	1392	213	36	4	2173	2,81

Таблица №5. Брой извършени анализи за съдържание на забранени за влагане лекарствени субстанции, като фуражни добавки и неизбежен пренос в нецелеви фуражи

Показатели Вид АНАЛИЗИРАН ФУРАЖ	СКРИНИНГ ЗА ЗАБРАНЕНИ ЗА ВЛАГАНЕ МЕДИКАМЕНТОЗНИ СУБСТАНЦИИ И НЕИЗБЕЖЕН ПРЕНОС В НЕЦЕЛЕВИ ФУРАЖИ С РАЗРЕШЕНИ КОКЦИДИОСТАТИЦИ Брой показатели	% НЕСЪОТВЕ ТСТВИЕ КЪМ БРОЯ ПОКАЗАТЕ ЛИ
КОМБИНИРАНИ ФУРАЖИ	104	4,81

Таблица №6. Брой извършени микробиологични изследвания по видове фуражи и % несъответствия

Показатели Вид АНАЛИЗИРАНИ ПРОБИ	САЛМОНЕЛА	% НЕСЪОТВЕТСТВИЯ
ФУРАЖНИ СУРОВИНИ	115	2,61
КОМБИНИРАНИ ФУРАЖИ	167	2,4
ОБЩО	282	2,48

Таблица №7. Брой извършени анализи за наличие на ГМ фуражи по видове фуражи и % несъответствия

Показатели Вид на ФУРАЖИТЕ	ГМО	% НЕСЪОТВЕТСТВИЯ
ФУРАЖНИ СУРОВИНИ	16	0
КОМБИНИРАНИ ФУРАЖИ	13	0
ОБЩО	29	0

Таблица № 8. Брой извършени анализи за нуждите на официалния контрол на фуражите

ВИД ФУРАЖ	БРОЙ АНАЛИЗИ
ФУРАЖНИ СУРОВИНИ	1530
КОМБИНИРАНИ ФУРАЖИ	2240
ДОБАВКИ И ПРЕМИКСИ	10
ОБЩ БРОЙ АНАЛИЗИ	3780

Таблица № 9. Брой анализи за 2015 г. за официалния контрол на фуражи

Вид анализ	Брой планирани анализи съгласно Рамков план за контрол	Брой извършени анализи до	Брой несъответствия	% изпълнение
-------------------	---	--	--------------------------------------	---------------------

	на фуражите 2015 г.	31.12.2015 г.		
Влага	462	363		78,57
Суров протеин	139	110	3	79,14
Сурови мазнини	116	89	5	76,72
Сурови влакнини	183	150	10	81,97
Суrowa пепел	55	43	1	78,18
Уреазна активност	3	3		100
Калций	45	44	2	97,78
Фосфор	38	36		94,74
Натрий	20	17		85
Пепел неразтворима в солна киселина	7	5		71,43
Магнезий	17	12		70,59
Мед	196	153	9	78,06
Цинк	79	61	4	77,22
Желязо	29	22	1	75,86
Манган	27	20		74,07
Витамин А	38	28	3	73,68
Селен	16	6		37,50
Кобалт	4	2	1	50
Урея		1		
Каротиноиди и ксантофили(брой проби)	4			0
Витамин Д	22	14	3	63,64
Количествено определяне на кокцидиостатици	18	13	1	72,22
Скрининг за неразрешени/забранени добавки и неизбежен пренос на кокцидиостатици в нецелеви фуражи (брой проби)	119	104	5	87,4
Арсен	143	131		91,61
Кадмий	148	134	1	90,54
Олово	148	134		90,54
Живак	139	128		92,09
Флуор	1	1		100
Пестициди (брой проби)	201	213	54	105,97
Афлатоксин В1	248	232	2	93,55
Охратоксин А	248	232		93,55
Зеараленон	248	232	2	93,55
ДОН	248	232	1	93,55
Фуминизини	248	232		93,55
Т-2 и НТ-2 токсини	248	232	1	93,55
Диоксини (брой проби)	36	36		100
Салмонела	249	282	7	113,25
Амброзия	5	4		80
ГМО (брой проби)	30	29		96,67
ОБЩО	4225	3780	116	89,47

Таблица №10. Брой проверки на одобрени производители на комбинирани фуражи по класифицирани приложими изисквания

КЛАСИФИКАЦИЯ НА ПРИЛОЖИМИТЕ ИЗИСКВАНИЯ	ИЗВЪРШЕНИ ПРОВЕРКИ	БРОЙ НЕСЪОТВЕТСТВИЯ
ХИГИЕННИ ИЗИСКВАНИЯ	148	14
САМОКОНТРОЛ		18
ПРОСЛЕДЯЕМОСТ		11

ЕТИКЕТИРАНЕ		8
--------------------	--	----------

Таблица №11. Брой проверки на регистрирани производители на комбинирани фуражи по класифицирани приложими изисквания

КЛАСИФИКАЦИЯ НА ПРИЛОЖИМИТЕ ИЗИСКВАНИЯ	ИЗВЪРШЕНИ ПРОВЕРКИ	БРОЙ НЕСЪОТВЕТСТВИЯ
ХИГИЕННИ ИЗИСКВАНИЯ	371	31
САМОКОНТРОЛ		56
ПРОСЛЕДЯЕМОСТ		32
ЕТИКЕТИРАНЕ		27

Таблица №12. Брой проверки на регистрирани и одобрени производители на добавки и премикси на основата на добавки по класифицирани приложими изисквания

КЛАСИФИКАЦИЯ НА ПРИЛОЖИМИТЕ ИЗИСКВАНИЯ	ИЗВЪРШЕНИ ПРОВЕРКИ	БРОЙ НЕСЪОТВЕТСТВИЯ
ХИГИЕННИ ИЗИСКВАНИЯ	17	0
САМОКОНТРОЛ		1
ПРОСЛЕДЯЕМОСТ		0
ЕТИКЕТИРАНЕ		1

Таблица №13. Брой проверки на производители на фуражни суровини по класифицирани приложими изисквания

КЛАСИФИКАЦИЯ НА ПРИЛОЖИМИТЕ ИЗИСКВАНИЯ	ИЗВЪРШЕНИ ПРОВЕРКИ	БРОЙ НЕСЪОТВЕТСТВИЯ
ХИГИЕННИ ИЗИСКВАНИЯ	376	15
САМОКОНТРОЛ		59
ПРОСЛЕДЯЕМОСТ		20
ЕТИКЕТИРАНЕ		23

Таблица №14. Брой проверки на регистрирани и одобрени търговци на фуражни добавки и премикси на основата на добавки по класифицирани приложими изисквания

КЛАСИФИКАЦИЯ НА ПРИЛОЖИМИТЕ ИЗИСКВАНИЯ	ИЗВЪРШЕНИ ПРОВЕРКИ	БРОЙ НЕСЪОТВЕТСТВИЯ
ХИГИЕННИ ИЗИСКВАНИЯ	73	2
САМОКОНТРОЛ		9
ПРОСЛЕДЯЕМОСТ		6
ЕТИКЕТИРАНЕ		2

Таблица №15. Брой проверки на регистрирани търговци на комбинирани фуражи и фуражни суровини по класифицирани приложими изисквания

<i>КЛАСИФИКАЦИЯ НА ПРИЛОЖИМИТЕ ИЗИСКВАНИЯ</i>	<i>ИЗВЪРШЕНИ ПРОВЕРКИ</i>	<i>БРОЙ НЕСЪОТВЕТСТВИЯ</i>
<i>ХИГИЕННИ ИЗИСКВАНИЯ</i>	1349	82
<i>САМОКОНТРОЛ</i>		87
<i>ПРОСЛЕДЯЕМОСТ</i>		147
<i>ЕТИКЕТИРАНЕ</i>		40

Таблица №16. Брой проверки на складове под наем и транспортни фирми по класифицирани приложими изисквания

<i>КЛАСИФИКАЦИЯ НА ПРИЛОЖИМИТЕ ИЗИСКВАНИЯ</i>	<i>ИЗВЪРШЕНИ ПРОВЕРКИ</i>	<i>БРОЙ НЕСЪОТВЕТСТВИЯ</i>
<i>ХИГИЕННИ ИЗИСКВАНИЯ</i>	250	6
<i>САМОКОНТРОЛ</i>		12
<i>ПРОСЛЕДЯЕМОСТ</i>		16

Таблица №17. Брой проверки на регистрирани оператори пакетиращи, препакетиращи и етикетиращи фуражи по класифицирани приложими изисквания

<i>КЛАСИФИКАЦИЯ НА ПРИЛОЖИМИТЕ ИЗИСКВАНИЯ</i>	<i>ИЗВЪРШЕНИ ПРОВЕРКИ</i>	<i>БРОЙ НЕСЪОТВЕТСТВИЯ</i>
<i>ХИГИЕННИ ИЗИСКВАНИЯ</i>	46	3
<i>САМОКОНТРОЛ</i>		2
<i>ПРОСЛЕДЯЕМОСТ</i>		2
<i>ЕТИКЕТИРАНЕ</i>		3

Таблица №18. Брой проверки на оператори деконтаминиращи фуражи, чрез сепариране по класифицирани приложими изисквания

<i>КЛАСИФИКАЦИЯ НА ПРИЛОЖИМИТЕ ИЗИСКВАНИЯ</i>	<i>ИЗВЪРШЕНИ ПРОВЕРКИ</i>	<i>БРОЙ НЕСЪОТВЕТСТВИЯ</i>
<i>ХИГИЕННИ ИЗИСКВАНИЯ</i>	5	2
<i>ПРОСЛЕДЯЕМОСТ</i>		1

Таблица №19. Брой проверки на ферми, смесващи фуражи само за нуждите на собствените си животновъдни стопанства, без да използват добавки и премикси и/или изхранващи продуктивни животни и отговарящи на изискванията на чл. 5, параграф 1, буква в), Приложение № I и/или Приложение № III към Регламент (ЕО) № 183/2005 по класифицирани приложими изисквания

<i>КЛАСИФИКАЦИЯ НА ПРИЛОЖИМИТЕ ИЗИСКВАНИЯ</i>	<i>ИЗВЪРШЕНИ ПРОВЕРКИ</i>	<i>БРОЙ НЕСЪОТВЕТСТВИЯ</i>
<i>ХИГИЕННИ ИЗИСКВАНИЯ</i>	2432	135
<i>САМОКОНТРОЛ</i>		256
<i>ПРОСЛЕДЯЕМОСТ</i>		266
<i>ЕТИКЕТИРАНЕ</i>		4

НАЦИОНАЛНИ МОНИТОРИНГОВИ ПРОГРАМИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ НА КАРАНТИННИ ВРЕДИТЕЛИ

ПРОГРАМА ЗА МОНИТОРИНГ НА КАРАНТИННИ ВРЕДИТЕЛИ ПО КАРТОФИТЕ

Програмата за мониторинг на картофи се базира на предварително изготвен план в съответствие с Европейските Директиви за контрол. Отчетени са факторите, които могат да повлияят на риска от въвеждане, установяване и разпространение на карантинните вредители. Планът за наблюдение е съставен съобразно статистическите данни за очакваното производство, статуса на карантинните вредители в районите за наблюдение, резултати от предишни обследвания, както и капацитета на лабораториите.

ФИТОСАНИТАРЕН КОНТРОЛ ПРИ ВНОС

На граничните контролно-пропускателни пунктове фитосанитарните инспектори извършват задължителни проверки и пробовземане на всички партии картофи, предназначени за посев (от Швейцария) и за консумация и преработка с изключение на партидите, внасяни съгласно изискванията на Наредба № 68 от 16 май 2006 година за фитосанитарни проверки на внасяните от трети страни, растения, растителни и други продукти, осъществявани на места, различни от определените за въвеждане на територията на ЕО.

1. Внос на посевен материал

През 2015 година не е осъществен внос на семена картофи (от Швейцария)

2. Внос на картофи за консумация и преработка

През 2015 година в страната са внесени 173,1 тона (8 партии) картофи за консумация в т.ч.:

С произход Турция – 171,4 тона (7 партии). Вносът е осъществен през ГКПП Капитан Андреево и е предназначен за България.

На ГКПП Капитан Андреево са анализирани 7 клубенови проби за *Globodera* spp. и е извършен визуален преглед на 7 проби за откриване симптоми на *Clavibacter michiganensis* subsp. *sepedonicus*, *Ralstonia solanacearum* и *Synchytrium endobioticum*

Зараза от карантинни вредители не е установена.

С произход Сърбия – 1,7 тона (1 партия). Вносът е осъществен през ГКПП Калотина и е предназначен за България. Информация за вноса е подадена от ЦЛКР. Данни от ГКПП не са изпратени.

ФИТОСАНИТАРЕН КОНТРОЛ ПРИ ДВИЖЕНИЕ НА КАРТОФИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩНОСТТА

Прилага се програма за контрол на вредителите, които са посочени в списъците на нормативните документи, с цел да се провери фитосанитарното състояние на въведения материал на територията на страната.

1. Картофи за семена

Съгласно програмата за контрол приоритет се дава при контрола на картофи, особено когато семената произхождат от страни с доказан риск. Пробите от картофи се вземат от партии намиращи се в официално регистрирани складове за продажба в момента на проверките или от производители закупили такива семена.

През 2015 година фитосанитарен контрол е осъществен на 730,765 тона картофи за семена (79 партии).

Общо в ОДБХ – на 79 проби е извършен визуален преглед за откриване симптоми на *Clavibacter michiganensis* subsp. *sepedonicus*, *Ralstonia solanacearum* и *Synchytrium endobioticum* и повреди от *Epitrix* sp.

За лабораторен анализ са взети 67 броя клубенови проби, на които в ЦЛКР са извършени 134 бактериологични, 67 микологични, 201 нематологични анализа и 2 анализа за *Phytoplasmas* Зараза от карантинни вредители не е установена.

2. Картофи за консумация и преработка

Съгласно програмата за контрол проби се вземат при фитосанитарните проверки на борси, разпределителни центрове, тържища и пазари.

През 2015 година е осъществен фитосанитарен контрол на 3044,802 тона. Обема на контролираните количества по държави е показан на фиг.4

Общо в ОДБХ – на 296 проби е извършен визуален преглед за откриване симптоми на *Clavibacter michiganensis* subsp. *sepedonicus*, *Ralstonia solanacearum* и *Synchytrium endobioticum* и повреди от *Epitrix* sp.

Картофи с произход България

Осъществен е фитосанитарен контрол на 832,9 тона и е извършен визуален преглед на 135 проби за откриване симптоми на карантинни вредители. В ЦЛКР е анализирана 1 клубенова проба (от Пловдив). Зараза от карантинни вредители не е установена.

В страната са извършени 401 проверки на стокови борси, тържища, разпределителни центрове и хипермаркети с цел да се установи спазват ли се фитосанитарните правила при движението на картофите от производителите до борса, търговец.

Година	Тон	Визуална инспекция на клубенови проби	Анализираните проби в ЦЛКР	Установена зараза
2015	3015	296	4	0
2014	3751	337	17	0
2013	1468	339	6	0

КОНТРОЛ НА ПРОИЗВОДСТВОТО

1. Мониторинг на картофени семепроизводни площи

Програмата за контрол включва 6 райони за наблюдение. Съгласно „Фитосанитарен контрол на семепроизводни площи – 2015” декларираните площи преди засаждане са 2955,9 дка.

В лабораториите на ОДБХ са извършени предварителни анализи на 32 почвени проби. В 3 броя проби е установена зараза от *Globodera* spp. Заразата е потвърдена от ЦЛКР както следва:

Globodera rostochiensis - 1 *Globodera* spp. – 2 В ЦЛКР са получени 107 почвени проби за лабораторен анализ (87 за реколта 2015 и 20 проби за реколта 2016 година). Пробите са анализирани за *Synchytrium endobioticum* и *Globodera* spp. Зараза е установена от:

Globodera pallida - в 15 почвени проби

Картотекирани са: 99 дка (13 площи) в т.ч.:

Globodera pallida – 59 дка (10 площи) ;

Globodera rostochiensis – 30 дка;

Globodera spp. – 10 дка (2 площи)

Съгласно Нормативната уредба при установяване зараза от карантинни вредители на производителите са връчени предписания за прилагане на мерки за борба.

Район за наблюдение	Дка
ОДБХ Благоевград	157,5
ОДБХ Кюстендил	235
ОДБХ Пазарджик	188
ОДБХ Перник	1117,2
ОДБХ Смолян	116,2
ОДБХ София-област / Самоков	727,6
ВСИЧКО:	2541,5

През 2015 година в страната са контролирани 38 производители, които реколтират 30 сорта на обща площ от 2541,5 дка (128 партии) от следните размножения:

ПБ – 3 дка

Базов (без класа) – 51 дка

Сертифициран Класа А – 1450,8 дка

Сертифициран Класа Б – 1035,7 дка

От фиг.5 може да се проследи произхода на семената, използвани в производството 1045,8 дка (41,1 %) засадени със семена от ЕО, в т.ч.: 387,8 дка от Холандия; 493 дка от Германия; 165 дка от Франция

1496,7 дка (58,9 %) засадени със семена с произход България

През 2015 година са извършени 116 инспекции през вегетацията. При реколтирането, за откриване симптоми на карантинни вредители е извършен визуален контрол на 153 клубенови проби.

От ОДБХ за лабораторен анализ в ЦЛКР са изпратени 7 растителни и 153 клубенови проби (21 от реколта 2014 и 132 от реколта 2015 година).

В ЦЛКР са извършени 312 бактериологични, 6 вирусологични, 163 микологични и 408 нематологични анализи. Лабораторните анализи са представени Globodera sp. – в 2 клубенови проби (Агрис А – 5 тона; Арнова А – 2,5 тона);

Растителни паспорти

От контролираните 2541,5 дка семепроизводни площи, през годината е произведен материал от 2518,5 дка. Разликата от 23 дка (4 паратида) се дължи на отпаднали при производството площи с установена зараза от картофени цистообразуващи нематоди и поради висок процент вирусни инфекции при апробация. За произведения посевен материал през 2014 – 2015 година са издадени 104 ФСП за 2076,9 тона семена, от които:

ПБазов – 8 т

Базов (без класа) – 618 т

Сертифицирани класа А – 653,5 т

Сертифицирани класа Б – 797,4 т

Издадени за:

Реколта 2014 година – 72 ФСП за 1771,7 т

Реколта 2015 година – 32 ФСП за 305,2 т

През 2015 не е установена зараза от пръстеновидно гниене по картофите. През 2015 година, броят на анализирани проби (растителни и клубенови) е по-малък в сравнение с предходните години, което е свързано с обема на контролираното семепроизводство. За трета поредна година не се установява зараза в произведените семена.

Анализирани проби за Cms	2	2	2	2	2
	011	012	013	014	015

Брой анализирани проби (растителни и клубенови)	Сем ена	34	3	11	2	81	1	63	1	35	1
Брой положителни проби	Сем ена		0		2		0		0		0

Мониторинг на картофи за консумация и преработка

Извършва се по предварително зададен план за наблюдение, който през 2015 година включва 20810 дка (15 %) от общо реколтираните за страната през 2014 година 138645 дка. Планът за наблюдение включва официални прегледи на 6940 дка (5 %) от площите, засадени с картофи за консумация, с цел определяне разпространението на картофените цистообразуващи нематоди, предотвратяване на по-нататъшното им разпространение и прилагане на мерки за контрол в заразените площи.

През годината е контролирано производството на 590 регистрирани и 123 нерегистрирани производители. Проведен е контрол на 26782 дка, а по отношение на КЦН на 7734 дка. В ОДБХ са анализирани 240 почвени проби за *Globodera* spp. Установена е зараза от:

Globodera spp.- в 5 почвени проби Пробите са изпратени за потвърждение в ЦЛКР.

Извършени са 429 инспекции по време на вегетацията и визуален контрол е осъществен на 387 клубенови проби.

В ЦЛКР са анализирани 279 почвени, 8 растителни и 426 клубенови проби в т.ч:

- 51 клубенови проби, реколта 2014 година
- 375 клубенови проби, реколта 2015 година

Наличие на карантинен вредител е установено на територията на 8 района, както следва:

Clavibacter michiganensis subsp. *sepedonicus* – 2 клубенови проби

Synchytrium endobioticum - 14 клубенови и 3 почвени проби;

Globodera pallida – 52 почвени проби

Globodera pallida (нежизнени цисти) – 1 ;

Globodera rostochiensis – 14 почвени проби ;

Globodera spp.- 18 почвени и 21 клубенови проби ;

Картотекирани са 448,079 дка (158 площи) в т.ч.:

Clavibacter michiganensis subsp. *sepedonicus* – 16,9 дка

Synchytrium endobioticum – 13,87 дка;

Globodera pallida – 274,137 дка

Globodera rostochiensis – 108,2 дка

	20	20	201	201	20
	11	12	3	4	15
Общо реколтирани /дка/	16	15	138	138	12
	7553	5381	360	348	2484
Контролирани /дка/	31	32	279	290	26
	206	821	69	06	782
Контролирани /% от общата площ/	18,	21,	20,2	21	21,
	6	1			9
Регистрирани производители /брой/	69	83	748	702	59
	8	8			0

При план 15%, фитосанитарния контрол покрива 21,9% от площите за производство на картофи за консумация. От табл. 3 е видно, че процентът на контролираните площи през 2015 година не е съществено увеличен в сравнение с предходната година. Намален е броят на

регистрираните производители за сметка на засилен контрол при нерегистрирани - 123 (основно в района на Смолян). Броят на актуализирани дейността си производители е намален, поради приключване на програмите, финансирани по европейски проекти и слаб контакта със земеделските стопани. Планирани бяха 351 клубенови проби за лабораторен анализ (301 от регистрирани и 50 от нерегистрирани производители). От ОДБХ са изпратени за анализ 375 проби, реколта 2015 година (338 от регистрирани и 37 от нерегистрирани производители) и 51 проби, реколта 2014 година.

Анализирани проби за Cms		011	012	013	014	015
Брой анализирани проби (растителни и клубенови)	Консумация	23	40	18	46	33
Брой положителни проби	Консумация	2	4	0	4	4

2. Картотекирани площи

Картотекирани площи за *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus*

Година	Дка	Площи - брой
2013	469,634	20
2014	11,3	3
2015	34,2 рек.2014 16,9 рек.2015	2 2

Картотекирани площи за *Ralstonia solanacearum*

Година	Дка	Площи - брой
2014 / ОДБХ Бургас	7	3

Картотекирани площи за *Synchytrium endobioticum*

Година	Дка	Площи – брой
. Самоков		
2004	34,9	28
2005	247	37
2006	1,1	2
. Смолян		
2012	31,67	43
2013	16,5	27
2014	10,1	7
2015	13,87	9

Картотекирани площи за *Globodera rostochiensis*, *Globodera* spp. И *Globodera pallida* *Globodera rostochiensis* и *Globodera* spp.

Година	Дка	Площи - брой
2013	303,7	44
2014	51,4	12
2015	138,2 10	14 2

Globodera pallida и *Globodera pallida*+*Globodera rostochiensis*

Година	Дка	Площи - брой
--------	-----	--------------

2013	1294,31	727
2014	475,279	141
2015	333,137	56

ПРОГРАМА ЗА МОНИТОРИНГ НА КАРАНТИННИ ВРЕДИТЕЛИ ПО ОВОЩНИТЕ

ФИТОСАНИТАРЕН КОНТРОЛ НА ОВОЩЕН ПОСАДЪЧЕН МАТЕРИАЛ, ВНОС ОТ ТРЕТИ СТРАНИ

I.1 КОНТРОЛ НА ГКПП

Обобщената информация за въведения на територията на страната овощен посадъчен материал се основава на данните, предоставени от областните дирекции във вътрешността. Получени са общо 440150 броя овощен посадъчен материал от Сърбия, Турция и Молдова. Издадени са 99 растителни паспорта за 330650 броя дръвчета.

Наличните данни за вноса по ботанически вид и сорт, както и осъществения контрол на границата и във вътрешността на страната, са представени в на годишния доклад.

ГКПП – Калотина

Предоставените данни за внос от Сърбия са само от началото на 2015 година, когато граничният фитосанитарен контрол бе част от отдел Растителна защита към ОДБХ София област.

За този период на пункта е регистриран внос на 64340 броя дръвчета от семкови видове (29 партии) и 57040 броя от костилкови (26 партии). Вzeti са 28 проби за лабораторен анализ в ЦЛКР – София. Няма задържани или върнати пратки с овощни дръвчета.

ГКПП Капитан Андреево

От пункта е предоставена пълна информация за осъществения внос. През 2015 година са внесени само орехови фиданки – 257047 броя (49 партии) от Турция. Не са вземани проби за лабораторен анализ. Пратките са обработени и освободени на мястото на въвеждане. 45 партии (242607 броя) са насочени към ОДБХ Бургас, Кърджали, Кюстендил, Стара Загора. Четири партии от 16440 броя са освободени с направление Хърватска, Румъния и Германия.

ГКПП Брегово и Връшка чука

На ГКПП са заловени и унищожени чрез изгаряне 2 партии овощен посадъчен материал от праскови (3 броя) и вишни (2 броя). Фиданките са с произход Сърбия и са пренасяни като личен багаж, без да са придружени от необходимите документи. Не са отправяни нотификации за установените несъответствия. 4

ЛАБОРАТОРНИ АНАЛИЗИ НА ОВОЩЕН ПОСАДЪЧЕН МАТЕРИАЛ ОТ ВНОС

В резултат на осъществения контрол на входните гранични пунктове и във вътрешността на страната, в Централна лаборатория по карантина на растенията са постъпили 103 проби от овощен посадъчен материал от внос. Извършени са общо 561 анализа, от които 30 вирусологични, 103 анализа за фитоплазми, 119 бактериални, 103 нематологични, 103 микологични и 103 ентомологични анализа (фиг.3).

Във внесенения овощен посадъчен материал не е установена зараза от регулирани вредители. Само в две проби е установен червен овощен акар – *Ranonychus ulmi*.

II. ФИТОСАНИТАРЕН КОНТРОЛ ПРИ ПРОИЗВОДСТВО НА ОВОЩЕН ПОСАДЪЧЕН МАТЕРИАЛ

ОБЕМ НА КОНТРОЛИРАНОТО ПРОИЗВОДСТВО

През 2015 година на територията на страната са контролирани 264 овощни разсадника на обща площ от 2328,29 дка. Регистрирани са 5 нови производители, но други 11 са отписани от регистъра за фитосанитарен контрол поради декларирано прекратяване на дейността.

В страната са регистрирани 3 бази за производство на сертифициран овощен посадъчен материал:

- в ОДБХ Кюстендил – 6,5 дка ябълков вегетативен маточник и 0,5 дка дюлев вегетативен маточник;

- в ОДБХ Пловдив – 7 дка ябълков вегетативен маточник, 18 маточни дървета ябълки и 25 маточни дървета сливи;

- в ОДБХ Стара Загора – 155000 подложки, от които 5000 OHF333 (*Pyrus L.*), 100000 CAB6P (*Prunus avium*), 20000 GF677 (*Prunus persica*) и 30000 M29C (*Prunus domestica*).

Повече 30% от общата площ, заета с производство на овощен посадъчен материал, е разположена на територията на ОДБХ Пловдив (706,15 дка). На второ място е ОДБХ Русе (212,9 дка). Други области, в които разсадниците заемат повече от 100 дка площ, са ОДБХ Стара Загора (155 дка), ОДБХ Кюстендил (134,5 дка), ОДБХ Бургас (133,388 дка), ОДБХ Пазарджик (129 дка), ОДБХ Сливен (125,583 дка), ОДБХ Търговище (125 дка), ОДБХ Варна (112,5 дка) и ОДБХ Велико Търново (107,35). Общо 386,92 дка са разсадниците в други 13 областни дирекции. На територията на 5 ОДБХ няма регистрирано производство на овощен посадъчен материал.

Контролът на производство на изходен материал (калеми и подложки) обхваща 4940 маточни дървета от семкови и 9915 от костилкови видове, както и над 230 дка вегетативни маточници и семенилища. Както и през предходните години, произведените количества сертифициран изходен материал се предлагат като стандартен посадъчен материал. В питомник II-ра година са отгледани общо 663882 броя семкови фиданки, което е малко над 1/3 от произведеното през 2014 година. Костилковите фиданки в питомник II-ра година са 2026923, което е с почти 10% повече от декларираните през 2014 година. Нереализирани от предходния сезон и съхранени в питомник III-та година, на територията на ОДБХ Пловдив и ОДБХ Сливен са доотглеждани общо 163084 дръвчета от семкови и 169633 от костилкови видове.

Произведени и готови за реализация през сезон 2015-2016 година са общо 3023522 броя обогородени овощни дръвчета. Близо 1/3 от тях са отгледани в разсадници на територията на ОДБХ Пловдив – 988887 бр. Другите области с голям обем производство са Сливен – 440567 бр., Стара Загора – 298851 бр., Бургас – 246197 бр., Пазарджик – 203680 бр. и Кюстендил – 138370 бр.

През 2015 година в страната са извършени 476 документирани фитосанитарни инспекции на производство на овощен посадъчен материал, при които са взети 131 почвени и 1462 растителни проби.

ЛАБОРАТОРНИ АНАЛИЗИ НА РАСТИТЕЛНИ ПРОБИ

В резултат от извършения контрол, през 2015 година са взети и изпратени за лабораторен анализ общо 1462 растителни проби. 614 от пробите са насочени към ЦЛКР София, а останалите 848 – към съответната ОДЛРЗ. Съгласно разпределението, анализи за бактерии и фитоплазми се извършват в ЦЛКР София, вирусологични анализи – в ЦЛКР София, ОДБХ Пловдив и ОДБХ Велико Търново, ентомологични анализи – във всички лаборатории.

ЦЛКР - София - на получените 614 проби са извършени общо 964 анализа, от които 65 вирусологични, 466 анализи за фитоплазми, 487 бактериологични, 35 микологични и 117 ентомологични анализи.

В 17 проби са установени вредители, наблюдавани по мониторинговата програма. 4 проби са дали положителен резултат за шарка по костилковите (PPV), 4 за Pear decline phytoplasma (MLO), 2 проби с ESFY/Apricot Chlorotic Leaf Roll Phytoplasma (MLO), 2 за Apple proliferation phytoplasma (MLO) и 9 проби от маточни дървета с калифорнийска щитоносна въшка (*Quadraspidiotus perniciosus*). В 15 проби са открити листни бълхи, вектори на фитоплазми, като в две от тях е доказано наличие на Pear decline phytoplasma MLO.

ОДЛРЗ Пловдив - анализирани са 417 растителни проби, на които са извършени 485 вирусологични и 126 ентомологични анализа. В 4 проби е доказана инфекция от PPV.

ОДЛРЗ Велико Търново – в лабораторията са постъпили 339 растителни проби, на които са извършени 894 вирусологични и 56 ентомологични анализа. В 6 проби е установена инфекция от PPV и в 2 проби ACLSV.

В останалите областни диагностични лаборатории са постъпили общо 92 растителни проби за ентомологичен анализ, както следва:

УСТАНОВЕНА ЗАРАЗА В ОВОЩНИ РАЗСАДНИЦИ

УСТАНОВЕНА ЗАРАЗА В ОВОЩНИ РАЗСАДНИЦИ ОТ НАБЛЮДАВАНИ ПО МОНИТОРИНГОВАТА ПРОГРАМА ВРЕДИТЕЛИ

PPV – Инфекция от шарка по костилковите е установена в 18 проби, получени от разсадниците на 7 областни дирекции. С цел ограничаване разпространението на заразата са унищожени чрез изкореняване и изгаряне 7 маточни дървета сливи. В питомник II-ра година са унищожени общо 639 фиданки, от които 353 сливи и 286 праскови.

Pear decline phytoplasma (MLO) – през 2015 година 4 проби от овощни разсадници в 3 области на страната са дали положителен резултат. В резултат на това са унищожени 1 маточно дърво и 500 дръвчета от питомник I-ва година.

Apricot chlorotic leaf roll phytoplasma или ESFY (MLO) – фитоплазмата е установена в разсадник в района на ОДБХ Монтана. Две проби от маточни дървета праскова, сорт Хале, са дали положителен резултат.

Quadrospidiotus perniciosus Comnst. – неприятелят е установен в 11 проби от ябълкови маточни дървета. Засегнати са един разсадник в ОДБХ Сливен (9 ябълки) и един в ОДБХ Пазарджик (1 праскова и 1 череша). На производителите са връчени предписания, с които се забранява набирането на калемки и се предписва редовно водене на зимни и летни пръскания срещу калифорнийската щитоносна въшка. Маркирани са нови маточни дървета от друг ябълков масив.

Растителни нематоди важни за овощните видове

Ptatylenchus spp. – нематоди от този род са установени в 20 почвени проби от разсадници в 7 областни дирекции – Благоевград, Велико Търново, Враца, Добрич, Ловеч, Монтана и Русе.

КОНТРОЛ НА ОВОЩНИ ГРАДИНИ

КОНТРОЛ НА НАСАЖДЕНИЯ, СЪЗДАДЕНИ С МЕСТЕН И ВНОСЕН ПОСАДЪЧЕН МАТЕРИАЛ

Съгласно разработената мониторингова програма, на наблюдение подлежат овощни градини, създадени с посадъчен материал от рисков произход (от други страни-членки или от трети страни) и създадените след 2008 година насаждения.

През 2015 година са обследвани общо 279 овощни градини, стопанисвани от 167 собственици.

В обследваните площи преобладават насажденията с костилкови видове – 182 градини на обща площ 13221,945 дка. Инспектираните семкови плододаващи градини са 82 и заемат площ от 3799,116 дка. Включени са 6 орехови насаждения на площ от 437,25 дка, една смесена овощна градина – 3 дка и три насаждения от шипка – 637,554 дка. Овощните градини, създадени след 2008 година и включени в официалните обследвания са 240. 13 от тях са създавани в продължение на две или повече години. 33 от инспектираните насаждения са създадени преди 2008 година, а за 16 не е уточнена годината на засаждане. 86% от всички контролирани площи отговарят на условието да са създадени след 2008 година (фиг.10).

През 2015 година са извършени 228 документиранни проверки, при които са взети 19 почвени и 129 растителни проби.

ЛАБОРАТОРНА ДИАГНОСТИКА

В ЦЛКР – София са постъпили 86 растителни проби, на които са извършени 14 вирусологични анализа, 23 анализа за фитоплазми, 81 бактериологични анализа, 34 микологични анализа, 3 нематологични и 23 ентомологични анализа.

В ОДЛРЗ на нематологичен анализ са подложени 19 почвени проби, а на 33 растителни проби са извършени вирусологични и ентомологични анализи.

Наличие на наблюдаваните по мониторинг вредители е доказано в 17 растителни проби.
УСТАНОВЕНА ЗАРАЗА В ПЛОДОДАВАЩИ НАСАЖДЕНИЯ

Установена зараза от наблюдавани вредители

PPV - вируса е установен в 5 проби от плододаващи насаждения.

Apricot chlorotic leaf roll phytoplasma или ESFY (MLO) – инфекция е установена в 1 проба от сливово насаждение

Apple proliferation phytoplasma (MLO) – заразата е установена в ябълкова градина на територията на ОДБХ Кюстендил. *Erwinia amylovora* – през 2015 година инфекция от огнен пригор е доказана лабораторно в 6 проби.

Quadrospidiotus perniciosus Comnst. – нападение от калифорнийска щитоносна въшка е установено в 3 проби.

Растителни нематоди важни за овощните видове

Pratylenchus spp. – този род нематоди са открити в 2 проби от овощни насаждения

Установена зараза от други вредители

Sacopsylla spp. – бълхата е открита в 0,5 дка крушево насаждение.

Sacopsylla bidens – бълхата е установена в две проби от крушево насаждение

V. КОНТРОЛ НА ПАЗАРА

През 2015 година са извършени 235 документирувани проверки на 205 търговци и производители, предлагащи овощен посадъчен материал на пазара, в селскостопански аптеки, хипермаркети и градински центрове (таблица 2). Контролът е предимно документален - за съответствие със законодателството.

ПРОГРАМА ЗА МОНИТОРИНГ НА ВРЕДИТЕЛИ ПО ГОРСКИТЕ ВИДОВЕ

1. Цел - извършване на общи наблюдения и целенасочени обследвания в определени места и пунктове за наблюдение, с цел установяване наличието на следните карантинни вредители по горските видове :

1.Agrilus anxius Gory 2.Agrilus planipennis Fairmair 3.Anoplophora chinensis Thomson 4.Anoplophora glabripennis(Motschulsky) 5. Anoplophora malasiaca/ Forster/ 6.Anisogramma anomala (Peck) E. Müller 7.Monochamus spp. 8.Bursaphelenchus xylophilus (Steiner and Buhre)Nickle et al 9.Dryocosmus kuriphilus Yasumatsu 10.Gibberella circinata Nirenberg& O'Donnell 11.Gylphinia hercyniae (Hartig) 12Gremmeniella abiedina (Lag.) Morelet 13.Cephalcia lariciphila (Klug.) 14.Ceratocystis fagacearum (Bretz) Hunt	15.Ceratocystis platani (J. M. Walter) Engelbr 16.Ceratocystis virescens (Davidson 17.Cryphonectria parasitica Murrill 18.Cercoseptoria pini-densiflorae (Hori and Nambu) Deighton 19.Ips amitinus Eichhof 20.Ips cembrae Heer 21.Ips duplicatus Sahlberg 22.Ips sexdentatus Börner 23.Ips typographus Heer 24.Pissodes spp. (неевропейски) 25. Scirrhia acicola (Dearn.) Siggers 26.Stegophora ulmea (Schweinitz: Fries) Sydow & Sydow 27.Hypoxyylon mammatum (Wahl.) J.Miller
---	---

Контрол на територията на страната- РЕЗУЛТАТИ

Програмата за контрол бе утвърдена през м.май 2015 г.от Министъра на земеделието и храните, с цел разширяване на правомощията и улесняване на координацията между фитосанитарните инспектори , служителите от горите и операторите. Мониторингът се организира и провежда от фитосанитарни инспектори на всички 28 ОДБХ на БАБХ, като обхваща територията на цялата страна, в координация с лесозащитата и горските власти,относно държавните и общинските гори / частните гори не са включени в настоящите наблюдения / и службите по земеделие за съдействие при установяване на собствеността на горите.

ФИТОСАНИТАРЕН КОНТРОЛ ЗА ВРЕДИТЕЛИ ПО ГОРСКИ ВИДОВЕ / в страната / 2015 г.

	Обследвани места - бр.	Визуални проверки-брой	Брой проби	Бр.проби с установена зараза
БЛАГОЕВ ГРАД	27	36	39	3
БУРГАС	16	17	7	2
ВАРНА	41	81	8	2
ВИДИН	21	45	3	1
ВРАЦА	12	19	7	2
В.ТЪРНО	11	17	1	0
ВО				
ГАБРОВО	10	11	0	0
ДОБРИЧ	20	42	0	0
КЪРДЖА	35	55	10	4
ЛИ				
КЮСТЕН	57	74	32	5
ДИЛ				
ЛОВЕЧ	18	23	3	0
МОНТАН	20	27	9	5
А				
ПЛЕВЕН	16	21	3	0
ПЕРНИК	37	56	4	0
ПЛОВДИ	42	58	19	5
В				
ПАЗАРД	64	66	7	0
ЖИК				
РУСЕ	3	4	3	1
РАЗГРАД	14	17	3	0
СТАРА	28	31	2	1
ЗАГОРА				
СЛИВЕН	20	31	11	3
СОФИЯ	27	66	11	1
ГРАД				

СОФИЯ ОБЛ.	39	39	9	0
СИЛИСТ РА	7	13	2	0
СМОЛЯН	63	76	34	8
ТЪРГОВИ ЩЕ	9	14	0	0
ХАСКОВ О	12	12	1	0
ШУМЕН	16	19	0	0
ЯМБОЛ	4	7	0	0
БАБХ	689	977	228	43

През 2015 г. са наблюдавани 689 обекта.

Пробите за анализ и потвърждение са общо 228, като в 43 от тях са установени вредители-насекоми от р. *Ips sexdentatus*, *Ips acuminatus*, *Ips typographus*, *Ips duplicatus*, *Monochamus galloprovincialis*, *Monochamus sartor*/вредители които са разпространени в определени зони на ЕС /, в 8 бр. проби са тествани телата на уловените бръмбари, зараза от *B. xylophilus* не е установена /, установени нематоди от р. *Bursaphelenchus* spp. в 2 проби/ различни от *B. xylophilus* /.

Изпълнението на плана за присъствие на *Bursaphelenchus xylophilus* в България / съгл. член 2 от Решение за изпълнение 2012/535/ЕС на ЕК/, през 2015 г. е следното :

	Брой площи включени в мониторинга		Брой инспекции		Брой проби за лабораторен анализ	
	п лан	о тчет	п лан	о тчет	п лан	о тчет
горски участъци	6 2	4 3	6 2	5 7	6 3	40
Рискови зони	2 2	2 1	4 6	4 1	5 3	30
Разсадници	1 11	8 0	1 43	8 2	2 6	5
Дървопреработ ваща индустрия/инспекция на дървесина	1 11	1 26	1 57	2 06	7 6	48
	3 06	2 70	4 08	3 86	2 18	12 3

Наблюденията чрез феромонови уловки за преносителя на боровата нематода, бръмбари от р. *Monochamus* /общо 51 бр./ са заложени на определени пунктове :

Горски участъци - 13 бр. Уловки

В рискови зони- 17 уловки
В разсадници – 2 бр.
В дърводелски предприятия – 19 бр.
РЕЗУЛТАТИ

Мониторингът обхваща всички заложи по програма обекти, визуалните наблюдения се включват всички вредители по този мониторинг , според гостоприемниците в съответните обекти. Проби се взимат при наличие на симптоми или асимптоматично , напр. за откриване на борова нематода/ БН/ , *Giberella* и др.. Резултатите от общите и специфични обследвания са следните :

При обследванията за вредители, по Решения за спешни мерки на ЕК :

Gibberella circinata/ рак по иглолистните/ – инспектирани са:

- 89 места за производство на посадъчен м-л/ 226 ха/, взети са 9 проби;
- в места за добиване на семена и горски площи с *Pinus spp.* и *Pseudotsuga menziesii*- 6,05 ха, взети са 11 от семенен м-л ;
- визуално са обследвани 263,01 ха *Pinus spp.* и 394,55 ха с *Pseudotsuga menziesii*, не са установени симптоми на вредителя и не са взети проби.

В анализирания проби от разсадници и семедобивни участъци не е установена зараза. Вредителят не е установен в страната

Dryocosmus kuriphilus/ кестенова оса- обследвани 11 горски площи и 13 бр. разсадници с гостоприемник – обикновен кестен. Не са наблюдавани симптоми на вредителя.

Anoplophora chinensis- обследвани -167 разсадника/ горски и овощни/, 102 градински центрове , 70 обществени зелени площи и 19 горски участъка с гостоприемници. Извършени са наблюдения на растения от *Acer*, *Platanus*, *Populus*, *Salix*, *Rosa*, *Hibiscus*, *Malus*, *Aesculus hippocastanum*, *Corillus spp.*, *Fagus*, *Betula spp.* *Acer spp.*, *Pr. laurocerasus* Няма установени огнища .

Anoplophora glabripennis (Motschulsky)-няма установена зараза в ДОМ от внос, не са установени симптоми в обследваните обекти.

4.3. За вредителите, с контролни мерки по Наредба № 8 за ФСК :

Bursaphelenchus xylophilus- Обследвани са 43 точки в гори, взети - 40 проби, инспектирани са 80 горски разсадника с гостоприемници, взети 5 проби, / определени 22 рискови зони , фактически са обследвани 21 места , отговарящи на условията за РЗ , взети 44 проби / растителни и от феромонови уловки/ . Инспектирани са и 126 предприятия за преработка на дървесина , взети 48 проби от дървесина с местен произход и насекоми от ФУ. Вредителят не е установен при анализа на пробите, взети от всички обекти .

За *Gremmeniella abietina* са извършвани инспекции предимно в разсадници, взети -5 проби/, *Mycosphaerella pini*- 2 проби, *Melampsora medusae*-2 проби. Не е установена зараза .

За *Ceratocystis fimbriata* f.sp. *platani* са извършени визуални инспекции в горски разсадници, паркове и зелени площи, установено *Ceratocystis sp.* в 1 проба .

внос на посадъчен материал

Осъществен е внос на иглолистни в-ве от *Pinus nigra*- 330 бр., *Picea conica*- 3064 бр., *Abies coreana*- 220 бр. от Македония/през Гюешево / .Издадени са 9 растителни паспорта при вноса. Внесена е и 1 партида , 10 000 бр. *Pinus nigra* през Калотина, взета е 1 проба на ГКПП , не е установена зараза при лаб.анализ, издаден е 1 паспорт от ОДБХ Пловдив , където е освободена стоката.

ВНОС НА ДЪРВЕН МАТЕРИАЛ

През 2015 г. в страната са внесени 42 партии дървен материал, в т.ч. с произход Украйна- 772 куб.м с *Quercus* ,освободени в Плевен и Сливен ,176 м3 –*Picea spp.* от Черна гора и 110 м3 *Populus* от Сърбия/през Калотина/, 8320кг. *Quercus sp.* от Йордания, през ОДБХ Плевен;

ЛАБОРАТОРНА ДЕЙНОСТ

По мониторинга в ЦЛКР и ОДЛРЗ са анализирани общо 57 проби, 44

проби при контрол в страната, 13 от внос, извършени са следните анализи :

Ентомология : 120 анализа

Нематология : 85 анализа

Микология : 76 анализа

Общо са извършени 281 анализа по програмата за мониторинг на вредители по горските видове.

Установени са и други вредители:

Pestalotia sp., *Lophodermium* sp., *Rhagim inquisitor*, *Pyto depressus*, *Tomicus* spp, *Hylotrupes bajulus*, *Phymatodes testaceus*, *Spondylus buprestoides*, *Temnochila* spp., *Platysma* spp., *Valgus hemipterus*, *Trichius fasciatus*, *Aphelenchoides* *Laimaphelenchus*, *Criocephalus rusticus*, *Hylotrupes bajulus*, *Thanasimus formicarius*, *Criocephalus* spp., *Tetropium* spp., *Clytus* spp., *Hypophloeus* spp., *Arhopalus* spp. , *Platysoma*, *Acanthocinus aedulis*, *Thanasimus formicarius*, *Anoxia orientalis*, *Hylesinus fraxini*, *Acanthocinus* spp., *Monochamus* spp., *Rhagium inquisitor*, *Saperda* spp., *Acanthocinus griseus*, *Acanthocinus griseus*, *Physokermes* spp., *Physokermes* spp., *M. allii-pop.*, *M. larici-pop.*, *Macrophya punctum-album*, *Trichodes* spp., *Acanthocinus aedulis*, *Rhagium*-ларва, *Xylophagus* spp.-larvae, *Ips sexdentatus*, *Plagionotus* spp., *Aphelenchus* sp., *Syrex uvensus*, *Cryphalus abietis*, *Scimnus* spp., *Pestalotia* sp., *Folsomia* spp., *Sciaridae*, *Hylastes* spp., *Panorpa* spp., *Platysoma* spp. , *Rhagium bifasciatum*, *Rhagium inquisitor*, *Callidium violaceum*, *Ptinomorphus imperialis*, *Ips acuminatus*, *hedobia imperialis*, *Thanasimus formicarius*, *Nicrophorus* sp., *Phlegophora meticulosa*, *Armadilidium*,

Няма данни за проблеми при получаването на проби в ЦЛКР, освен че в протоколите не се записва за кои вредители се иска съответният анализ и това компрометира извършването на анализ за подходящия вредител/ напр. При посочено искане за микологичен анализ на проба от иглолистни се извършват анализи за гъбни патогени ,но е необходимо да се допълни и искане за анализ за *Giberelle circinata* / в случай на съмнение/.

Изпращат се за анализ и се отчитат проби които не са обекти на този мониторинг / Сливен-анализ на билки за складови вредители /.

МОНИТОРИНГ НА КАРАНТИННИ ВРЕДИТЕЛИ ПО ЛОЗЯ

ЦЕЛИ

ИЗВЪРШВАНЕ НА СИСТЕМНИ НАБЛЮДЕНИЯ И ЦЕЛЕНАСОЧЕНИ ОБСЛЕДВАНИЯ НА ЛОЗОВ ПОСАДЪЧЕН МАТЕРИАЛ И ЛОЗОВИ НАСАЖДЕНИЯ ЗА УСТАНОВЯВАНЕ ПРИСЪСТВИЕТО ИЛИ ОТСЪСТВИЕТО НА КАРАНТИННИ ВРЕДИТЕЛИ:

Tomato ringspot nepovirus

Tobacco ringspot nepovirus

Xylella fastidiosa

Xylophilus ampelinus

Grapevine Flavescence dorée

През 2015г. в България е осъществен „внос“ на 11 партии лозов посадъчен материал - 6 партии - 91 000 броя, с произход Германия за територията на ОДБХ Пловдив и 5 партии – 70 000 броя, с произход Франция за територията на ОДБХ Ловеч.

От ГКПП Капитан Андреево, ГКПП Връшка Чука и Брегово, ГКПП Златарево и Логодаж, ГКПП Гюешево, ГКПП Аерогара и ГКПП Калотина, които са външни граници на ЕО няма постъпила информация за нарушения на Приложение №3, Част А, т.15 от Наредба №8 за ФСК.

Контролираните площи през 2015г. включват цялата маточна база на страната за производство на лозов посадъчен материал:

- 410.94 дка лозови маточници;
- 1 203.12 дка маточни лозя за калеми;
- 188.45 дка вкоренилища;

Наблюдава се увеличаване на площите за производство на посадъчен материал в страната. Намаляване имат регистрираните производители на лозов посадъчен материал – към момента са 49, 2014г. са 53, срещу 51 за 2013 г.

Някои производители разширяват маточните си насаждения в страната и имат регистрирани площи в различни Областни дирекции, други преустановяват дейността си, има и новорегистрирани. Това е продиктувано основно от стремежа за разширяване на сортовото разнообразие, което налагат характерните климатични условия, райони и микрорайони, в които се отглеждат традиционни сортове лози.

Осъществен контрол на производството на ЛПМ:

- 146 броя инспекции на терен;
- 253 броя проби за лабораторни анализи;
- Установени вредители - Longidorus sp., Scaphoideus titanus и Bois Noir

Phytoplasma.

Национален регистър на производители и маточни площи за посадъчен материал в Република България /актуален към 30.12.2015 г./

ОДБХ	Производител /рег. №/	производствената площ /дка/		
		маточник	маточно лозе	вкорени лице
ВСИЧКО: 49 производители ЛПМ		410.94 дка	1 203.12 дка	188.45 дка

Контрол на промишлени насаждения, засадени с вносен посадъчен материал

Контролът в тези насаждения се извърши в два периода: пролетно-летен и основно през есенния период на годината – края на месец септември и през първата половина на месец октомври, а именно:

➤ 27 567 дка контролирана площ, което е около 2% от общите площи с винени лозя в страната;

- 264 броя инспекции;
- 676 броя проби за лабораторни анализи;
- Установени вредители:

• Scaphoideus titanus – установен е в 4 области в страната – Видин, Враца, Търговище и Шумен. Продължава тенденцията вредителят да е разпространен само в Северна България.

• Bois Noir Phytoplasma - установен е в 4 области в страната - Видин, Монтана, Русе и Шумен – 6 броя положителни проби. Значително намаляване на положителните проби, спрямо предходни години – 2013г. – „година на фитоплазмите” – 39 броя положителни проби в 12 области, 2014г. – 23 броя положителни проби в 8 области.

Всички резултати от осъщественият контрол на промишлени лозови насаждения, засадени с вносен посадъчен материал са отразени в Приложение 3.

Постъпили през 2015 г. в ЦЛКР София проби – 465 броя, на които са извършени 1 155 анализи:

- 9 нематологични анализи;
- 351 ентомологични за цикади, вектори на фитоплазми;
- 692 вирусологични анализи;
- 94 бактериологични анализи;

Установени вредители: *Scaphoideus titanus*, *Bois Noir Phytoplasma*, *Hyalesthes obsoletus*, *Empoasca*, *Zigina*, *Reptalus*, *Anoplotettix* spp., *Agallia*, *Cicadella viridis*, *Neoalituris fenestratus*, *Eupteryx* spp., *Fieberiella florii*, *Idiocerus* spp., *Edwardsiana* spp., *Japananus hyalinus*, *Stictocephala bisoni*, *Philaenus* spp., *Platymetopius* spp., *ArMV*, *GfKV*.

Изпълнение на годишния план:

Растителни проби от ЛПМ по план – 103 броя	Растителни проби от промишлени насаждения по план – 273 броя	Общо планирани растителни проби - 376 броя	ЖЛУ план – 120 броя
Растителни проби от ЛПМ – изпълнение – 83 броя	Растителни проби от промишлени насаждения – 234 броя изпълнение	Общо изпълнение на плана – 317 броя	ЖЛУ изпълнение – 148 броя

През 2015г. е извършена пълна фитосанитарна сертификация на 2 596 768 броя ЛПМ, издадени са 182 броя РАСТИТЕЛНИ ПАСПОРТИ и 1 брой ФСС за износ, както следва : ➤ За трети страни – 1 партида /2 500 бр/ за Сърбия;

- За други страни от ЕО – 19 партиди /473 390 бр./;
- За движение на територията на страната – 186 партиди /2 120 878 бр./;
 - Общо експортиран ЛПМ – 207 партиди /2 596 768 бр./.
 - Издадени РП – 182 броя /19 за други страни от ЕО/;
 - Издадени ФСС – 1 брой.

Scaphoideus titanus

➤ Маточни насаждения – цикадата е установена в маточни лозя /289.85 дка/ на територията на ОДБХ Русе и ОДБХ Шумен. Площите са поставени под наблюдение.

➤ Промислени насаждения – установена е на територията на ОДБХ Видин, Враца, Монтана и Търговище на площ от 2 942.4 дка. Площите са поставени под наблюдение.

Bois Noir Phytoplasma

➤ Маточни насаждения - фитоплазмата е установена в маточни лозя /43 дка/ на територията на ОДБХ Русе и ОДБХ Шумен. На собствениците е връчено уведомително писмо /ОДБХ Русе/, а 40 дка са унищожени /ОДБХ Шумен/.

➤ Промислени насаждения – установена е на територията на ОДБХ Видин и ОДБХ Монтана на площ от 144 дка. На собствениците на лозовите масиви са връчени уведомителни писма с информация за фитоплазмата и препоръки за борба.

Longidorus spp.

Нематодата е установена във вкоренилище с площ 1 дка на територията на ОДБХ Враца.

Hyalestes obsoletus

Вредителят е установен в една ЖЛУ в ОДЛРЗ Пловдив и потвърден в ЦЛКР. На собственика на насаждението е изпратено уведомително писмо.

Други вредители

Установени други вредители са: *Zigina*, *Reptalus*, *Anoplotettix* spp., *Agallia*, *Cicadella viridis*, *Neoalituris fenestratus*, *Eupteryx* spp., *Fieberiella florii*, *Idiocerus* spp., *Edwardsiana* spp., *Japananus hyalinus*, *Stictocephala bisoni*, *Philaenus* spp., *Platymetopius* spp., *Macrostes* spp., *ArMV*, *GfKV*, ларви на *Trips*, *Pratylenchus* sp., *Armilaria mellea* на територията на ОДБХ Благоевград, Бургас, Видин, Монтана, Пловдив, Русе, Сливен, Шумен и Ямбол в маточни и промишлени насаждения.

През изминалата 2015г. се наблюдава значително намаляване на положителните проби с фитоплазми, както и наличието им само в Северна България.

ФИТОСАНИТАРЕН МОНИТОРИНГ НА ЯГОДИ И МАЛИНИ

ПЛАН ЗА ПРОБОВЗЕМАНЕ ПРИ МАТОЧНИ НАСАЖДЕНИЯ 2015 год			
ОДБХ	Регистриран производител /име, рег.№/	Култура	Растителн и проби /бр./
Ловеч	Сиба Интернешанъл София	малини	2
	ЕБ при ИПЖЗ гр.Троян	малини	4
	Ангел Данов LOV0056	малини	1
	ЗП Младен Младенова	ягоди	1
Перник	Боряна Василева PER 0016	малини	1
	Емил Младенов PER 0164	малини	2
Велико Търново	"Фидус-Плант"ООД, Павликени VTR 0307	малини	1
	"Фидус-"ООД, Павликени, VTR 0294	ягоди	2
Пловдив	Институт по овощарство PDV 0028	ягоди	6
	ЕТ СИГ-Славчо Георгиев PDV 0063	ягоди	2
		малини	1
	Аргир Живондов PDV 0157	ягоди	1
	Георги Христов PDV 0157	ягоди	1
Плевен	ЕТ" Атанасов и син - Ю.Атанасова" Плевен	ягоди	1
	PVN 0005	малини	1
Пазар джик	Агрифрукт 2004 ООД- с.Лозен PAZ 169	ягоди	2
	"Биофрута" Пазарджик PAZ 059	ягоди	2
Монтана	"Екофрукт - 2003" ООД	ягоди	5
Добрич	"Ротаро" ЕООД	малини	2
София област	Булкодин ООД	ягоди	2
		малини	2
	Иститут по земеделие	ягоди	2

	- Кюстендил, клон Костинброд SFO 0192	малини	3
	ЗП В.Куртов SFO 0166	ягоди	5
		малини	3
во	Ов.разсадник ООД Севлиево GAB0010	ягоди	1
		малини	1
		къпини	1
	Магдалена Стефанова Стоянова GAB0022	малини	1
Силис тра	ЕТ "Грегари- Д.Стоянов" SLS0086	малини	2
Търго вище	КООП "Единство -1" с.Плъстина TGV0049	ягоди	3
ОБЩО			64
в т.ч		ягоди	36
		къпини	1
		малини	27

КОНТРОЛ НА ПОСАДЪЧЕН МАТЕРИАЛ ОТ ВНОС И ЕО

В ОДБХ Пловдив е осъществен внос на посадъчен материал от ягоди, сорт Алба, 75200 броя с произход Холандия. Получената партида е внесена от Сърбия. Създадени са две плододавачи насаждения в различни населени места. През вегетацията са извършени визуални инспекции и на двете насаждения. Няма взети проби за анализ в ЦЛКР.

КОНТРОЛ НА ТЕРИТОРИЯТА НА СТРАНАТА

В програмата за Мониторинг на ягоди и малини през тази година са включени: Благоевград, Бургас, Велико Търново, Видин, Враца, Габрово, Добрич, Кюстендил, Ловеч, Монтана, Пазарджик, Перник, Плевен, Пловдив, Разград, Силистра, София – област, Стара Загора, Търговище, Хасково, Шумен. В областите Благоевград. Областите Варна, Ямбол, Сливен, и Кърджали, са без регистрирани насаждения.

От ОДБХ Смолян е подадена информация, че площите с плододавачи насаждения са създадени преди 3 – 4 год. и през 2015 год. няма новосъздадени. Не са констатирани и няма информация за възникнали проблеми.

Площите върху които е извършен контрол през 2015 год. са 6994,95 дка. Освен ягоди и малини, в наблюденията са включени къпини и касис. Проверките са 191, взетите проби - 111

През годините се наблюдава се увеличаване на площите, както при маточните така и при плододавачите насаждения, увеличение има в броя на проверките и взетите проби. Мониторинга се провежда на територията на 23 области.

Контрол на маточни насаждения

Производство на посадъчен материал от ягоди, малини и къпини е извършен на територията на областите Благоевград, В. Търново, Габрово, Добрич, Ловеч, Монтана, Плевен, Пловдив, Пазарджик, Перник, Силистра, София- област и Търговище. Контролирани са 37 регистрирани производители с площ от 404,46 дка. Направени са 57 проверки. В регионалните диагностични лаборатории Благоевград, Велико Търново и Пловдив за анализиране са постъпили 42 растителни и 16 почвени проби. В Централна лаборатория по карантина на растенията София са анализирани 30 проби.

В плана за пробовземане през 2015 год. са заложени 64 растителни проби , през годината, за анализи са постъпили 58 броя.

При направения анализ се наблюдава увеличаване на площите за производство на посадъчен материал от ягоди, малини, къпини и касис. Областите в които се отглеждат маточни насаждения нарастват от 10 през 2013г. на 13 през 2015 год. Пробите, взети при извършените проверки, също са увеличени, от 78 броя през 2013 год на 88 броя през изминалата година. Само от ОДБХ Пловдив дават анализ, че в региона се наблюдава намаляване на площите, заети с маточни насаждения. При тях спадът е от 55,0 дка през 2010 год. на 19,4 дка сега.

А/ Маточни малини, къпини и касис

В програмата са включени 215,5 дка маточни малини и 20,2 дка маточни къпини и касис на територията на Велико Търново, Габрово, Добрич, Ловеч, Монтана, Перник, Плевен , Пловдив, Силистра и София - област при 16 регистрирани производители. Произвеждания материал от 119,2 дка е стандартен. Сертифициран материал се отглежда в София - област, върху 9 дка. Производство на базов и базов биологичен материал има в областите Перник и София - област върху 87,5 дка Изходния материал за маточниците е местен /собствено производство или закупен от производители в страната/. В района на Силистра, Велико Търново и София - област има и с произход Полша, САЩ и Швейцария.

Контролът е извършен върху 215 дка или на 91,21% от включените в мониторинга площи, също така и при 9000 броя материал, произведен инвитро, в Института по овощарство гр.Пловдив. Проверките са 28 , взети са 25 проби за анализи в ОДЛРЗ и ЦЛКР. Няма установена зараза от наблюдавани по мониторинга вредители. Установена е зараза от *Longidorus spp.* в една проба за потвърждение от Бургас, при нерегистриран производител в района на с. Аркутино, който има намерение да създаде маточно насаждение от малини. Колегите от растителна защита ще проверят, какво ще бъде извършено през следващата година.

Б/ Маточни ягоди

Мониторинга се провежда върху 168,76 дка. В наблюденията са включени 24 регистрирани производители от районите на Велико Търново, Габрово, Добрич, Ловеч, Монтана, Пазарджик, Плевен , Пловдив, Силистра, София – област, Търговище и Хасково. През второто полугодие са регистрирани и площи в района на Благоевград. Изходния материал е с произход България, ограничени площи са създадени с материал от Холандия и Израел . В маточните насаждения се произвежда стандартен материал, само в ОДБХ София област, материалът е сертифициран -9 дка и базов биологичен – 20 дка., с такъв материал са създадени и насажденията в Благоевград. В Института по овощарство Пловдив има производство на инвитро ягоди.

Извършени са 29 проверките , взети са 38 проби за лабораторни анализи в Областни диагностични лаборатории и 29 проби в ЦЛКР София. Има постъпили и 4 проби за потвърждение. Зараза от контролирани вредители не е установена.

Фитосанитарен контрол на плододаващи ягоди и малини

Мониторинговата програма се провежда върху 6590,49 дка при 114 производители в областите : Бургас, В.Търново, Видин, Враца, Добрич, Кюстендил, Ловеч, Монтана, Пазарджик, Перник, Плевен, Пловдив, Разград, Силистра, София-област, Стара Загора,Търговище, Хасково и Шумен. Увеличават се площите, включени за наблюдение по мониторинга.

Създадените насаждения преди 2009 год. са 19,6% от всички, включени в програмата. Останалите са засадени в периода 2009 год. - 2015 год., като през изминалите 2014 и 2015 год. са създадени 551,81 дка. Насажденията с ягоди са 1832,96 дка, с малини – 4344,93 дка и касис и къпини – 412,60 дка. Използвания посадъчен материал е: от местно производство- 4223,09 дка, от други страни членки на ЕС – 919,20 дка.

Проверките са 134 и обхващат 5120,29 дка. или 77,7% от подадените площи. Взетите проби са 23 за анализиране в ОДЛРЗ и ЦЛКР София. Няма установена зараза от

наблюдаваните в програмата вредители. Фитосанитарното състояние на плододаващите насаждения е добро.

Плододаващи малини: Площите, включени в програмата са 4737,53 дка. в 10 ОДБХ, като най- големи са на територията на София – област и Търговище. От тях 3980,29 дка са създадени с местен материал, а останалите с материал, произхождащ от други страни членки на ЕО. Извършените проверки са 52 на 3770,33 дка, взетите проби са 4. Няма установена зараза.

Плододаващи ягоди: Насажденията са на обща площ 1832,96 дка. в 17 области. От тях само 170,96 дка са създадени с материал от Италия и Холандия, а останалите са с местен. Основно площите са засадени след 2009 год. Проверени са 1359,56 дка, проверките са 82, а взетите проби 19. Няма установена зараза

Б/ Лабораторни анализи

В ЦЛКР София са постъпили 10 проби за анализиране, а в Областните диагностични лаборатории 15 проби. При извършените 49 анализи няма установени вредители, включени в програмата. . Други открити вредители са *Phytophthora* spp.и *Agriotes* spp,

МОНИТОРИНГОВА ПРОГРАМА ЗА КАРАНТИННИ ВРЕДИТЕЛИ ПО ЗЕЛЕНЧУКОВИТЕ КУЛТУРИ

ЦЕЛИ

Изясняване фитосанитарното състояние на зеленчукови видове за карантинни вредители:

- ♦ *Amauromyza maculosa* (Malloch)
- ♦ *Anthonomus eugenii* Cano
- ♦ *Bemisia tabaci* Genn (европейски и неевропейски популации)
- ♦ *Spodoptera littoralis* (Boisd)
- ♦ *Liriomyza trifolii* (Burgess)
- ♦ *Liriomyza sativae* Blanchard
- ♦ *Liriomyza huidobrensis* Blanchard
- ♦ *Liriomyza bryoniae* (Kaltenbach)
- ♦ *Thrips palmi* Karny
- ♦ *Clavibacter michiganensis* subsp. *michiganensis* (Smith) Davis et al.
- ♦ *Xanthomonas* spp.
- ♦ Tomato yellow leaf curl begomovirus (TYLCV)
- ♦ *Chrysanthemum stem necrosis tospovirus* (CSNV)

ПРЕДМЕТ НА МОНИТОРИНГА

Мониторинга обхваща контролът при внос, производство и движение на семена и растения за засаждане и при отглеждане на зеленчуци за преработка и консумация в оранжерии и на открито.

КОНТРОЛ ПРИ ВНОС:

Растения от *Solanaceae* предназначени за засаждане

Растения предназначени за засаждане от тревисти видове и зеленчукови разсади

Листни зеленчуци от *Apium graveolens*, *Ocimum*, *Limnophila* и *Eryngium*

Плодове от *Solanum melongena*, *Momordica*, *Capsicum*

Семена от *Solanum lycopersicum*

Растения от *Dendranthema* (DC.) Des Moul.

Фитосанитарен контрол на вноса се осъществява на ГКПП и на места, различни от мястото на въвеждане, одобрени за извършване на фитосанитарни проверки по Наредба 68.

КОНТРОЛ ПРИ ПРОИЗВОДСТВО И ДВИЖЕНИЕ НА РАСТЕНИЯ И РАСТИТЕЛНИ ПРОДУКТИ ПРЕДНАЗНАЧЕНИ ЗА РАЗМНОЖЕНИЕ

1. Растения от *Solanaceae* и тревисти видове предназначени за засаждане.

Семена от *Solanum lycopersicum*.

Растения с корени, предназначени за засаждане, отглеждани на открито, от *Allium porrum*, *Asparagus officinalis*, *Beta vulgaris*, *Brassica* spp. както и луковици, отглеждани на открито, от *Allium ascalonicum*, *Allium cepa*

КОНТРОЛ ПРИ ПРОИЗВОДСТВО НА ЗЕЛЕНЧУЦИ В ОРАНЖЕРИИ И НА ОТКРИТО:

Зеленчуци в оранжерии и на открито, предназначени за преработка и консумация.

Контрол на готовата продукция в търговската мрежа

ФИТОСАНИТАРЕН КОНТРОЛ ПРИ ВНОС

През 2015 год. на ГКПП на Р. България е контролиран вноса на 4747 броя партиди растения и растителни продукти, включени в Програмата за мониторинг на карантинни вредители по зеленчукови видове. Извършени са 3253 броя инспекции и анализирани общо 3187 броя проби.

Растения предназначени за засаждане

През входните гранични пунктове на Р. България, е осъществен внос 12 броя партиди с 929492 броя растения от *Solanaceae*, предназначени за засаждане. Растенията са с произход Турция и са предназначени за страни членки на ЕС, различни от България. Анализирани са 12 броя проби и са издадени 12 броя растителни паспорти за движение на посадъчния материал.

Плодове от *Capsicum*, *Solanum melongena* и *Momordica* и листни зеленчуци от *Apium graveolens*, *Ocimum*, *Limnophila* и *Eryngium*

На ГКПП на България, през 2015 година, е контролиран вноса на 23047 т зеленчуци от 4648 броя партиди, предназначени за преработка и консумация. От тях 15902 т зеленчуци от 1781 броя партиди, са предназначени за България, а 2867 броя партиди с 7145 тона са с направление за други страни членки на ЕС. При провеждане на граничния контрол са извършени 4470 броя инспекции и са анализирани 3148 проби.

Семена от *Solanum lycopersicum*

През 2015 година, на входните гранични пунктове на Р. България, са проведени 80 броя инспекции на 87 броя партиди семена от домати /*Solanum lycopersicum*/ от внос, с общо количество 30,065 кг. Анализирани са 27 броя проби. Лабораторните анализи, на пробите със семена от домати, не са установили наличие на зараза. Партидите семена са предназначени за употреба в България и са издадени 34 броя растителни паспорти за движение. От 53 броя партиди не са вземани проби, поради малките количества семена в тях и е издаден един общ растителен паспорт, а контрола е проведен по време на вегетацията.

На ГКПП Аерогара София са спрени 19 партиди със семена от домати поради липса на декларирано, одобрено място за извършване на фитосанитарни проверки, съгласно Наредба 68. След приключване на лабораторните анализи партидите са освободени по предназначение.

Данните за осъществения фитосанитарен контрол при внос на растения и растителни продукти, включени в мониторинга за карантинни вредители КВ по зеленчукови видове, са отразени в Приложение 1, на приложените към доклада отчетни таблици.

КОНТРОЛ ПРИ ПРОИЗВОДСТВО И ДВИЖЕНИЕ НА РАСТЕНИЯ И РАСТИТЕЛНИ ПРОДУКТИ ПРЕДНАЗНАЧЕНИ ЗА РАЗМНОЖЕНИЕ

През 2015г., е контролирана дейността на 113 броя производители и търговци на размножителен материал от растения, предмет на мониторинговата програма, които са потенциални носители на вредители, от значение за цялата Европейска общност, включени в Приложение 5, част А на Наредба № 8 за фитосанитарен контрол. От тях 86 броя са производители и търговци на растения за засаждане, а 27 броя извършват семепроизводство и търговия на семена от домати.

При обследванията на площите за производство на растения от зеленчукови видове, предназначени за засаждане, са проведени 126 броя инспекции на 299 броя партиди, на площ над 44 дка. От разсадопроизводните посеви са взети и анализирани 90 броя проби. В три

проби от района на ОДБХ Кюстендил са установени ларви от листоминиращи мухи от род *Liriomyza*. Всички растения от трите партии разсад са унищожени под контрола на фитосанитарен инспектор.

Издадени са 24 броя растителни /фитосанитарни/ паспорти на общо 53550 бр. растения за засаждане.

Извършени са 29 броя фитосанитарни инспекции на насаждения за семепроизводство и търговски обекти за предлагане на семена от домати. Контрол е проведен на 32 броя партии от семепроизводни посеви на домати, на площ от 57,5 дка. Издадени са 26 броя растителни /фитосанитарни/ паспорти на 813 кг семена от домати.

КОНТРОЛ ПРИ ПРОИЗВОДСТВО НА ЗЕЛЕНЧУЦИ ЗА ПРЕРАБОТКА И КОНСУМАЦИЯ В ОРАНЖЕРИИ И ПОЛСКО ПРОИЗВОДСТВО

През 2015 година, на територията на страната е проведен фитосанитарен контрол на 248 броя производители на зеленчуци за преработка и консумация, включени в Програмата за мониторинг на зеленчукови видове за карантинни вредители. Дейността им се провежда на площ от 12371 дка. Извършени са общо 463 броя инспекции.

Преобладава контрола на площи заети с растения от видове от сем. *Solanaceae*, които са основни гостоприемници на вредителите, включени в мониторинговата програма. Структурата на контролираните площи по култури е представена в графичен вид на

При изпълнение на мониторинговата програма фитосанитарните инспектори са установили регулирани вредители в 14 контролирани обекта.

В три обекта са установени *Liriomyza bryoniae*, а в един *Bemisia tabaci*, вредители които са включени в приложение 1, част Б на Наредба №8 за фитосанитарен контрол, в останалите производствени площи:

на една площ в област Видин и на една в област Шумен - *Clavibacter michiganensis* subsp. *michiganensis*;

в оранжерия за производство на краставици в област Сливен - *Liriomyza huidobrensis*;

в една площ за полско производство на пипер в област Добрич - *Xanthomonas campestris* pv *vesicatoria*,

установената зараза е от вредители, включени в приложение 2, част А, гл. II от Наредба №8 за фитосанитарен контрол.

В шест регулирани обекта са установени ларви от видове от род *Liriomyza*, но до идентифициране на вида не се е стигнало,

В област Благоевград в оранжерия за производство на зеленчуци са установени видовете галообразуващи нематоди *Meloidogyne arenaria* и *Meloidogyne hapla*, които не са включени в карантинните списъци на България, но са обект на мониторинговата програма.

Във всички случаи с установени регулирани вредители фитосанитарните инспектори са издали предписания за растително защитни мероприятия за ограничаване и унищожаване на причинителите на зараза.

Установените карантинни вредители, предприетите мерки и последващия контрол е представен в, на отчетните таблици.

По време на инспекциите на площите за производство на зеленчуци, за преработка и консумация, са взети общо 412 броя проби за лабораторен анализ. В ОДЛРЗ са анализирани 271 броя проби, а 141 броя проби са изпратени за анализ в ЦЛКР. От ОДБХ и ОДЛРЗ са изпратени 8 броя проби за идентификация и потвърждение в ЦЛКР.

В ОДБХ Габрово, не е извършван контрол на площи заети със зеленчукови видове.

Статистическа информация за извършения фитосанитарен контрол и установените вредители, по време на производството на зеленчуци за преработка и консумация, е представен в, на отчетните таблици.

Във връзка с дейността по мониторинговата програма, през 2015 година в ЦЛКР, ОДЛРЗ Пловдив и ОДЛРЗ Велико Търново, са извършени общо 820 броя анализа на 395 броя проби.

От тях в ЦЛКР са извършени 397 анализа на 177 броя проби, в ОДЛРЗ Велико Търново са проведени 127 анализа на 67 броя проби, а в ОДЛРЗ Пловдив – 296 анализа на 151 броя проби.

При анализите на постъпилите проби, взети при контрол на производството на зеленчуци в оранжерии и на открито, в лабораториите за растително здраве на БАБХ, са установени вредители в 186 броя проби.

Контролирани вредители, включени в програмата за мониторинг на зеленчукови видове, са открити в 27 броя от тях, както следва:

Bemisia tabaci – в 2 броя проби,
Liriomyza bryoniae - в 6 броя проби,
Liriomyza huidobrensis – в 2 броя проби,
Clavibacter michiganensis subsp. *michiganensis* – в 4 броя проби,
Xanthomonas campestris pv *vesicatoria* – в една проба,
Meloidogyne arenaria и *Meloidogyne hapla* в 4 броя проби,
Liriomyza spp. – в 5 броя проби са установени ларви от листоминиращи мухи, без да се идентифицира вида.

Вредителите са установени в проби от насаждения за производство на зеленчуци за преработка и консумация.

В 3 броя проби от площи за производство на растения за засаждане от домати, са установени ларви от листоминиращи мухи.

С цел установяване здравното състояние на площите, използвани при производство на зеленчуци, по отношение на заразеността им с видове галообразуващи нематоди от род *Meloidogyne* и за изясняване разпространението им на открито и в оранжерии, са взети и анализирани 40 броя почвени проби. Зараза е установена в проби от площ от 3 дка, за производство на домати, предназначени за преработка и консумация.

При анализиране на лабораторните проби са установени TSWV – причинител на доматената бронзовост и Potato stolbur mycoplasma., които са включени в приложение 1 и 2 на Наредба № 8 за фитосанитарен контрол. Вредителите са идентифицирани в проби от насаждения за полско производство на домати, предназначени за преработка и консумация.

При анализиране на пробите в лабораториите са идентифицирани и вредителите:

- <i>Trialeurodes vaporariorum</i>; - <i>Frankliniella occidentalis</i>; - <i>Liriomyza cicerina</i> - <i>Aphis gossypii</i> - <i>Spodoptera exigua</i> - <i>Thrips tabaci</i>; - <i>Tetranychus urticae</i>; - <i>Tuta absoluta</i> - <i>Myzus persicae</i> - <i>Ostrinia nubilalis</i> - <i>Tubulifera</i> spp. - <i>Agriotes</i> sp. - <i>Sciara</i> sp.;	- <i>Empoasca</i> spp. - <i>Amblyseius</i> spp. - <i>Macrosiphum</i> spp - <i>Lasioptera</i> spp. - <i>Limothrips</i> spp - <i>Aculus</i> spp. - <i>Noctuidae</i> - <i>PepMV</i> - <i>CMV</i> - <i>TMV</i> - <i>Botrytis cinerea</i> - <i>Sclerotinia sclerotiorum</i> - <i>Pseudomonas corrugata</i> - <i>Ps. syringae</i> pv. <i>lacrymans</i>
--	---

По време на проведената дейност по програмата за контрол на зеленчукови видове за карантинни вредители, през 2015 година:

Не е констатирано наличие на:

Amauromyza maculosa (Malloch)
Anthonomus eugenii Cano
Bemisia tabaci Genn (неевропейски популации)
Spodoptera littoralis (Boisd)
Liriomyza trifolii (Burgess)
Liriomyza sativae Blanchard
Thrips palmi Karny
Tomato yellow leaf curl begomovirus
Chrysanthemum stem necrosis tospovirus (CSNV)

Констатирано е наличие на

Liriomyza bryoniae (Kaltenbach) - установен в три различни области на България:

В област Враца в оранжерия за биологично производство на домати за преработка и консумация, на площ от 10 дка.

В област Кюстендил на площ от 0,01 дка домати за преработка и консумация.

В област Ловеч на площ от 30 дка оранжерийно производство на домати за преработка и консумация.

Liriomyza huidobrensis – установен в област Сливен на площ от 30 дка, при производство на краставици за преработка и консумация.

Bemisia tabaci Genn – е установен в област Стара Загора на площ от 10 дка зеленчукова оранжерия за производство на домати за преработка и консумация.

В област Кюстендил на площ от 0,2 дка за производство на краставици за преработка и консумация е установена зараза от ларви от род *Bemisia*. Анализа е извършен в ОДЛРЗ Благоевград, но не е идентифициран вида в ЦЛКР, поради негоден за целта лабораторен препарат.

Clavibacter michiganensis subsp. *michiganensis* – причинителя на бактериално изсъхване по домати е установен в област Видин на площ от 3,5 дка и в област Шумен на площ от 1,7 дка, при полско производство на домати за преработка и консумация.

Xanthomonas campestris pv *vesicatoria* – причинителя на бактериално петносноване по домати и пипер е установен в област Добрич на площ от 63 дка полско производство на пипер за преработка и консумация.

Установените вредители се срещат на територията на ЕО и са обект на официален фитосанитарен контрол

МОНИТОРИНГ НА ЗАПАДЕН ЦАРЕВИЧЕН КОРЕНОВ ЧЕРВЕЙ

Мониторингът има за цел:

да установи новите граници на разпространение на неприятеля

да установи популационната му плътност и да набележи мерки за контрол

През 2015г. в Мониторинга за Западния царевичен коренов червей (WCR) са включени всички Областни дирекции по безопасност на храната.

I. МОНИТОРИНГ В Зона с установена зараза – територията на ОДБХ Видин, Благоевград, Враца, Монтана, Плевен, Ловеч, София, Перник, Кюстендил, Велико Търново, Пазарджик, голяма част от ОДБХ Пловдив и част ОДБХ Бургас, Добрич, Стара Загора, Силистра, Русе, Разград, Търговище и Шумен.

В тази зона с установена зараза се извършва:

- Мониторинг за ларви;

- Мониторинг за възрастни – основно чрез фероконови уловки. Феромонови уловки се използват за установяване на началото на летежа, при провеждане на опити и в постоянните точки;

- Визуално наблюдение;
- Фероконови и феромонов уловки.

Необходимо е да се прилага:

☞ за царевичните площи сеитбообращение, като основно средство за намаляване плътността и загубите от неприятеля;

☞ използване на по-ранни хибриди;

☞ унищожаване на самосевки, почистване на машини и други добри хигиенни практики;

☞ третиране с инсектициди срещу ларви и възрастни – в СПИСЪКА на разрешените за предлагане на пазара и употреба продукти за растителна защита за 2015г. са включени следните ПРЗ за борба с WCR:

- Ерколе ГР в доза 1 200 -1 500 г/дка /срещу ларви/;
- Трика Експерт в доза 1 200 -1 500 г/дка /срещу ларви/;
- Белем 0.8 МГ в доза 1,2 кг/дка;
- Дека ЕК в доза 50 мл/дка;
- Децис 100 ЕК в доза 12,5 мл/дка.
- Пиринекс Сюприйм 3В в доза 100мл/дка.

МОНИТОРИНГ ЗА ЛАРВИ

Извършва се в районите, където през предходната година е установен неприятелят и през настоящата се отглежда царевица на същата площ. Мониторингът се осъществява чрез:

■ почвени разкопки – правят се разкопки като с права лопата се изрязва куб с размери 20/20/20 см около стъблото на царевично растение. Избират се 5 растения на 5 площадки на дадена площ;

■ визуално наблюдение – по време на вегетацията се правят наблюдения в царевичните посеви за поява на “гъша шия”;

Почвени разкопки са извършени в края на м. юни . Ларви на неприятеля през настоящата 2015г. са открити само на територията на ОДБХ Кюстендил в района на с.Пип.чифлик, общ.Кюстендил, където царевицата е повторка, което е предпоставка за висока плътност на Западния царевичен коренов червей.

Ларвите на WCR са идентифицирани в РДЛРЗ Благоевград.

Установени ларви на западен царевичен коренов червей при полета с предшественик царевица, в райони, където неприятелят е установен

ОДБХ	Населено място	Цареви ца на повторка или монокултура	Бр. Полета /Бр. почвени проби	Установе ни ларви в бр. проби
Кюстендил	с.Пип.чифлик, общ. Кюстендил	повторка	1/2	3 броя
Плевен	гр.Искър	монокултура	1	0
Пазарджик	с.Ивайло м.”До магистралата”	монокултура	1-во поле	0
	с.Ветрен, общ.Септември	монокултура	1-во поле	0
	С.Дорково	монокултура	1-во поле	0

гр. Ловеч	гр. Угърчин	повтор ка	2	0
ПЕРН ИК	гр. Земен	повтор ка	1 бр. полета/ бр. проби	0
Пловд ив	с. Поповица с. Чоба с. Тополово	Не Не Не	Не Не Не	Не Не Не

✍ МОНИТОРИНГ ЗА ВЪЗРАСТНИ СЕ ОСЪЩЕСТВЯВА ЧРЕЗ:

Визуални наблюдения – провеждат се на всички, засети с царевица площи през периода на изсвлячането;

Използване на уловки (започва през юли и завършва с прибиране на царевицата – септември):

- феромони – за установяване на нови райони и момента на поява на възрастните (поставяне в края на юни, началото на юли); в местата с установена зараза наблюдението след юли продължава с фероконови уловки

- ферокони – за установяване на популационната плътност - поставяне уловките през м. юли.

Данните от провеждането на този мониторинг дават възможност за изготвяне на стратегия за преодоляване на загубите при царевицата през следващите години.

II. Мониторинг в Свободна зона – в останалата част на страната, където никога не е установяван западен царевичен коренов червей: ОДБХ Варна, Кърджали, Смолян и Ямбол се извършва:

Мониторинг за възрастни – чрез феромонови уловки;

В районите, където царевицата е слабо застъпена уловки се поставят близо до международни пътища.

При осъществени инспекции през 2015г. беше установено присъствието на неприятеля, извън външната граница на зоната с разпространение на WCR.

Област ЯМБОЛ за ПЪРВИ ПЪТ:

4 броя възрастни на площ от 1400 дка – царевица за пуканки, в землището на с. Дряново, община Тунджа, местност „Драката”, собственост на фирма „Кронос фарм” ЕООД;

9 броя възрастни на площ от 105 дка – царевица за зърно, с.Ханово, община Тунджа, местност „Дядо Георгиево място”, собственост на ЗП Даниел Йорданов;

3 броя възрастни на площ от 370 дка – царевица за силаж в гр.Ямбол, местност „Хановска кория”, собственост на ЗК „Нова идея”

На територията на ОДБХ ЯМБОЛ, присъствието на вредителя може да се смята като резултат от естественото му придвижване от заразени райони в България, пренос с транспортни средства, както и разширяване ареала на разпространение в посока изток.

Статут на вредителя за района на ОДБХ ЯМБОЛ - за ПЪРВИ ПЪТ е регистрирано присъствието му, поставен е под наблюдение и подложен на унищожение.

Мониторингът за възрастните на територията на цялата страна се проведе от края на м. юни до м. септември/октомври чрез феромонови и фероконови уловки.

Основният критерий при определяне на местата за поставяне на уловките е статутът на дадена площ по отношение на Западния коренов царевичен червей. В районите с регистрирано присъствие на неприятеля се използват жълти лепливи плоскости /ферокони/ за проследяване популационната му динамика и малък брой феромони за регистриране началото на летеж на възрастните екземпляри.

Отчитанията на феромоновите и фероконовите уловки се извършваше на всеки 10 - 14 дни.

✎ Обща площ, засята с царевица в Р България през 2015г. – 414 200.9 ha

От тях: за силаж – 13 559.5 ha;

за зърно – 400 302.6 ha;

за семе – 338.8 ha.

✎ Площта, наблюдавана за възрастно на *Diabrotica* с уловки през 2015 г. е 4 3622.2 ha от общата площ , засята с царевица.

✎ Общият брой използвани уловки на територията на Р България през 2015г. е 290 бр.

- феромонови уловки - 233 бр.;

- фероконови уловки – 57 бр.

Общ брой уловени възрастни екземпляри – общо 12 690 бр. /2014г. - 14 413 бр., 2013г - 9 033 бр./.

От тях:

✎ с феромони – 12 475 бр. /2014г. - 13 705 бр., 2013г. - 8 906 бр./;

✎ с ферокони – 215 бр. /2014г. - 708 бр., 2013г. - 127 бр./.

На територията на всички ОДБХ са поставени и отчетени феромонови и фероконови уловки, което е отразено в Приложение 2.

УЛОВЕНИ ВЪЗРАСТНИ С ФЕРОМОНОВИ И ФЕРОКОНОВИ УЛОВКИ ЗА ЗАПАДЕН ЦАРЕВИЧЕН КОРЕНОВ ЧЕРВЕЙ, ПО ПУНКТОВЕ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ ПРЕЗ 2014 ГОДИНА

ОДБХ/НАСЕЛЕНО МЯСТО	Площ / дка	Начало на летеж/край на летеж/дати	Уловени възрастни – общ брой		
			с феромонови уловки	с фероконови уловки	общо уловени възрастни
БЛАГОЕВГРАД	694		0	218	218
ВАРНА	6 150		0	0	0
ВРАЦА	1 530		1204	13	1217
БУРГАС	1 501		788	0	788
ВИДИН	1 700		31	0	31
ВЕЛИКО ТЪРНОВО	504		57	0	57

ГАБРОВО	430		75	0	75
ДОБРИЧ	5		2	0	2
	150				
КЮСТЕНДИ	29	15.07 – 09.09	2 751	74	2825
КЪРДЖАЛИ	26		0	0	0
ЛОВЕЧ	280		810	25	835
МОНТАНА	2		963	68	1031
	000,5				
ПАЗАРДЖИК	48		68	0	68
ПЕРНИК	530	-	229	-	229
ПЛЕВЕН	7		1 920	0	1
	300				920
ПЛОВДИВ	700		1627	26	1653
РАЗГРАД	380		131		131
РУСЕ	2		1 788	9	1
	300				797
СИЛИСТРА	3		40	0	40
	420				
СЛИВЕН	1		7	-	7
	021				
СМОЛЯН	2		0		0
СОФИЯ	1000	-	52	-	52
ОБЛАСТ					
СТАРА ЗАГОРА	990		479	0	479
ТЪРГОВИЩЕ	440		40	15	55
ХАСКОВО	525		0	0	0
ШУМЕН	1		165		165
	500				
ЯМБОЛ	3		16		16
	475				
ОБЩО ЗА	43		13 243	448	13
ВСИЧКИ ОДБХ:	622				691

Уловени възрастни на WCR в периода на изсвляване

ОДБХ / Населено място	П лощ / дка/	Бр. уловени възрастни при визуален преглед през периода на изсвляване				Уловени възрастни с фероконови уловки през периода на изсвляване		
		Да та/бр	Да та/бр	Да та/бр	Д ата/бр.	Да та/бр	Д ата/бр	Д ата/бр.
ОБЩО ЗА	32	96	18	15	3	28	8	44
ВСИЧКИ	319.5	3	95	98			7	8
ОДБХ:								

На територията на ОДБХ Варна, Кърджали и Смолян няма установени възрастни на поставените феромонови уловки - това е зоната свободна от неприятеля, където никога не е установяван. Интересен е фактът, че на територията на ОДБХ Търговище, където WCR е установен през 2011г. за първи път, през 2013г. и 2014г. няма уловен нито един екземпляр, но през 2015г. отново е регистриран, макар и ограничено /55 броя/. През 2015г., както и през 2014г., територията на ОДБХ Хасково е без установено присъствие на вредителя, който там за първи път е регистриран през 2012г, а през 2013г. са отчетени 2 броя възрастни екземпляри – огнището в с.Добрич е унищожено, след извършен сеитбооборт на площите – засети са с пшеница.

През 2015г. най-големият брой уловени екземпляри, както през 2010г., 2011г., 2012г., 2013г. и 2014г. отново е в района на ОДБХ Кюстендил – 2 825 броя, но е значително по-малко с предходната 2014г. - 7 395 броя. Царевицата като земеделска култура е слабо застъпена в Кюстендилска област - 83% от общо засятата площ на територията на ОДБХ Кюстендил е на сравнително малки площи за задоволяване нуждите на дребни частни собственици в личните им стопанства и се отглежда предимно монокултурно.

В заключение може да се каже, че Западния царевичен коренов червей, който в Европа за ПЪРВИ ПЪТ е докладван през 1995г. в Сърбия, към 2014г. единствените държави, които са свободни са Дания, Естония и Финландия.

У нас неприятелят, който за ПЪРВИ ПЪТ е установен през 1998г. в района на области Видин и Монтана, към 2015г. отсъства само от териториите на области Варна, Кърджали, Смолян и Хасково.

За разлика от предходни години, когато основна превенция срещу вредителя бяха агротехническите мероприятия, от няколко години в СПИСЪКА на разрешените за предлагане на пазара и употреба продукти за растителна защита са включени и ПРЗ за борба срещу ларви и възрастни на WCR. До момента няма подадени данни за изведена химична борба, имайки предвид все още неустановени икономически загуби на царевичната реколта, въпреки широкия ареал на разпространение на неприятеля.

В резултат на ежегодно подаваната от държавите-членки информация, стана ясно, че *Diabrotica virgifera virgifera* Le Conte вече се е разпространил и установил на голяма част от територията на ЕС. В следствие на проведената от ЕК оценка на въздействието беше направено заключение, че не е възможно да бъдат приложени мерки за ликвидирането му или за ефективно предотвратяване на по-нататъшното му разпространение. Освен това съществуват ефикасни и устойчиви средства за контрол, минимизиращи въздействието на вредителя върху добива на царевица и по-специално прилагането на схема за редуване на културите.

По тези причини, с Директива за изпълнение 2014/19/ЕС и Решение за изпълнение 2014/62/ЕС, Комисията реши да оттегли признаването на *Diabrotica virgifera virgifera* Le Conte за контролиран карантинен вредител, като го заличи от Приложение I на Директива 2000/29/ЕО на Съвета и отмени Решение 2003/766/ЕО.

На база всички тези промени, Комисията излезе с ПРЕПОРЪКА от 6 февруари 2014г., относно мерките за контрол на вредителя в областите от Съюза, в които неговото присъствие е потвърдено.

В съответствие с общите принципи на интегрирано управление на вредителите, предотвратяването на появата на вредители има ключова роля за намаляване на необходимостта от използване на ПРЗ – устойчивите биологични, физични и други нехимични методи трябва да се предпочитат пред химичните, ако осигуряват подходящо равнище на контрол върху вредителя.

Държавите-членки трябва да гарантират извършването на ефективно наблюдение на неприятеля при използване на съответните методи и инструменти – да се установят научнообосновани прагови стойности за популацията на WCR на регионално равнище, тъй като те са основен фактор при вземане на решения за прилагане на каквито и да било мерки за контрол.

Приложение III

Установени карантинни вредители – картотека по ОДБХ
КАРТОТЕКИРАНИ ПЛОЩИ

ОДБХ БЛАГОЕВГРАД	2013 г. - дка	2014 г. - дка	2015 г. - дка
Clavibacter michiganensis spp. Sepedonicus	10.3	0	0
Clavibacter michiganensis spp. michiganensis	0.00	6.1	0
Globodera pallida+rostochiensis	8.00	0	0
Globodera rostochiensis	21.00	0	0
Globodera pallida	59.89	0	0
Diabrotica virgifera	282.00	0	0
Liriomyza bryoniae	0.00	0	0
TSWV	0.00	0	0
PPV	6.67	21.75	30.25
Pstolbur MLO		16.94	
Stolbur phytoplasma/ домати/	6.00		
ОДБХ БУРГАС			
G.pallida	0	8.5	8,5 +2
Ralstonia solanacearum	0	4	4.0
PD Phytoplasma	0	0	0
ОДБХ-Варна			
PPV	0	0	0
Paysandisia archon	3 палми	2 палми	0
Liriomyza spp.	0	0	0
PNRSV	0	0	0
Cl. michig. subs. Sepedonicus	31	31	31
ОДБХ гр.В.Търново			
Diabrotica virgifera	75.00	0	0
Apple proliferation mycoplasm	0.00	0	0
Plum pox virus(PPV)	1 бр.м.дърво	1 бр.м.дърво	2 бр. м.дърво
Tuta absoluta	0.00	0	0
ACLSL	0.00	0	2 бр. м.дърво
Scaphoideus titanus	0.00	1798	0
ОДБХ ВИДИН			
Clavibacter michiganensis sp.sepedonicus	0	0	
Clavibacter michiganensis subsp.michiganensis	0	0	3.5 дка ПП
Tuta absoluta	0	0	0
	0	0	
PPV	0	26	31
	0		

WCR	Цялата област	0	0
Scaphoideus titanus	100	525	465.3
Hyalesthes obsoletus	451	850.3	0
Liriomyza spp.		1	0
ОДБХ ВРАЦА			
WCR	1892	275	1530
Scaphoideus titanus	0	0	1091
Longidorus sp.	0	0	1
Liriomyza sp.	0	0	41
Erwinia amylovora	1 мат.дърво	0	0
ОДБХ ГАБРОВО			
Diabrotica virgifera	351	200	430
ОБДХ ДОБРИЧ			
	0	0	0
ОБДХ КЪРДЖАЛИ			
PerMV	0	20	0
Gl.palida	5	5	5
ОДБХ КЮСТЕНДИЛ			0
Cms	не	не	0
Pear Decline Phitoplazma	1 бр. МД	не	0
PPV	не	2 бр. МД	0
WCR	ларви и възрастни	ларви и възрастни	0
Globodera pallida	0.00	10.00	0
Globodera rosthochiensis	10.00	30.00	0
Appel proliferation Phitoplazma	не	3 дка	0
Drosophila suzukii	8.00	обща площ 3,5	0
ОДБХ ЛОВЕЧ			
Liriomyza spp.	0	30	30
Pseudomonas syringae pv. Syringae	0	0	0
Apple proliferation	0	0	0
Blumeriella jaapii	0	0	0
Clavibacter michiganensis michiganensis	30	0	0
ОДБХ ПАЗАРДЖИК			
Diabrotica virgifera virgifera LeConte	1802	730	35
ОДБХ ПЕРНИК			
Clavibacter mich. spp. Sepedonicus	398.70	0.50	51.10
Globodera ssp.	0.00	0.00	0.00
ОДБХ ПЛЕВЕН			
Diabrotica virgifera	9,300	3,700	

Tuta absoluta	15.1 дка	470 дка	
PPV		2бр.	
Rhynchophorus ferrugineus	2 бр.палми		
ОДБХ ПЛОВДИВ			
Globodera pallida	0	0	3,487
Bemisia tabaci	0.54	0	0.5
Diabrotica virgifera	856	860	700
Aphelechoides besseyi	700	1400	50
SMYeV	0.75	0	0
TSWV	0.6	0	0
ОДБХ РАЗГРАД			
PPV			
PPV		2 бр.	1 бр. -
PPV			
PPV	0	0	3 бр.
Clavibacter mich. subsp.sepedonicus	3 дка	3 дка	3 дка
Diabrotica virgifera virgifera LeConte	1520 дка		380 дка
Quadrastidiotus perniciosus Comst.	0	0	0
Lyriomyza bryoniae	1,68 дка	0.00	0.00
ОДБХ РУСЕ			
Erwinia amylovora	0	0	
Plum pox virus	0	0	
Pear Decline phytoplasma MLO	0	0	
Quadrastidiotus perniciosus	0	0	
Stolbur phytoplazma	0	0	
Scaphoideus titanus	0	0	
Diabrotica Virgifera	0	0	
ОДБХ СИЛИСТРА			
Tuta Absoluta	0	47дка	47
Pear decline Phytoplasma	0	1дърво	0
ОДБХ СЛИВЕН			
Liriomyza huidobrensis		30	30
PPV		4 БР	2 бр..
ОДБХ СМОЛЯН			
Gl.rostochiensis	0	0	
Gl.pallida	449.9	141.57	114.95
Gl.spp.	0	0	0
Gl.rost.+ Gl.pall.	0	0	0
Synchytrium endobioticum	16.5	10.1	13.87
ОДБХ СОФИЯ ГРАД	0	0	0
СОФИЯ ОБЛАСТ			
Gl.rostochiensis	80.2	0	0

Globodera palida	255.7	0	0
ОДБХ СТАРА ЗАГОРА			
PPV	2 бр.	4 бр.	0.00
Pear decline Phytoplasma			1 бр. + 500бр.питом ник Ива година
Bemisia tabaci			10дка
ОДБХ ТЪРГОВИЩЕ			
Sc.titanus	0	1347	1347
ОДБХ ХАСКОВО			
Tuta absoluta	160.00	160.00	160.00
Pear decline phytoplasma	32.00	0.00	
Mel.arenaria		10.00	0.00
SMYeV	20.00	6.00	0.00
Diabr.virgifera	320	0	
PepMV	30		0
ОДБХ ШУМЕН			
ЗЦКЧ	1010	0	0
ОДБХ ЯМБОЛ			
Diabrotica virgifera virgifera LeConte	0	0	1610
Erwinia amylovora	0	0	10

Регистрирани производители в официалния регистър за фитосанитарен контрол - 1

ОДБХ	Посевен материал	бр. инспекции	Овощен м-л	бр. инспекции	Декоративни	бр. инспекции	Лозов материал	бр. инспекции
Благоевград	0	0	9	20	7	9	2	11
Бургас	3	2	12	16	14	27	4	10
Варна	0	0	3	10	10	27	3	14
В Търново	6	0	32	24	8	9	6	8
Видин	2	2	13	16	8	86	10	41
Враца	0	0	3	8	12	14	4	11
Габрово	0	0	2	10	9	12	0	
Добрич	5	2	2	4	15	49	6	12
Кърджали	0	0	1	1	2	5	0	
Кюстендил	3	9	28	53	6	15	0	0
Ловеч	0	0	3	10	2	4	1	3
Монтана	0	0	12	24	9	11	5	13
Пазарджик	7	13	20	27	19	32	1	4
Перник	0	0	2	6	10	29	0	
Пловдив	15	23	40	56	29	66	9	23
Плевен	2	2	4	14	11	8	2	7
Разград	0	0	4	11	3	5	0	0
Русе	7	8	16	19	13	21	5	24
Силистра	3	2	40	26	3	12	0	

Сливен	0	0	17	45	9	13	2	10
Смолян	0	0	0	0	2	1	0	0
София град	0	0	0	0	0	0	0	0
София област	0	0	0	0	0	0	0	0
Стара Загора	0	0	23	44	4	9	0	0
Търговище	3	0	7	17	5	8	2	16
Хасково	1	1	11	4	3	10	14	7
Шумен	0	0	9	9	1	0	6	14
Ямбол	0	0	2	2	1	0	1	1
ОБЩО	57	64	315	476	215	482	83	229

Регистрирани производители в официалния регистър за фитосанитарен контрол - 2

ОДБХ	Карто фи п.м.	бр. инспек ции	Картофи консума ция	бр. инспек ции	Оранже рии	бр. инспек ции	Складов / Предпри ятия	бр. инспек ции
Благоевград	3	31	42	68	12	12	9	13
Бургас	0	0	25	45	30	27	2	7
Варна	0	0	7	15	0	0	46	97
В Търново	0	0	13	19	6	0	0	0
Видин	0	0	9	10	15	20	5	30
Враца	0	0	12	8	17	14	13	9
Габрово	0	0	1	1	0	0	0	0
Добрич	0	0	10	20	43	111	0	0
Кърджали	0	0	26	22	5	8	5	18
Кюстендил	3	9	30	31	4	8	2	13
Ловеч	0	0	11	14	5	7	2	3
Монтана	0	0	26	16	7	3	0	0
Пазарджик	3	18	31	20	0	0	10	14
Перник	10	25	65	151	5	12	71	65
Пловдив	0	0	36	26	23	33	12	16
Плевен	0	0	12	21	4	10	3	3
Разград	0	0	1	3	7	12	1	0
Русе	0	0	10	8	9	23	34	28
Силистра	0	0	0	0	1	8	0	0
Сливен	0	0	6	28	2	17	1	2
Смолян	7	19	189	23	0	0	29	53
София град	2	4	3	6	19	54	111	215
София област	12	129	193	371	11	8	1	2
Стара Загора	0	0	7	19	1	5	6	8
Търговище	0	0	3	4	0		7	10
Хасково	0	0	2	2	7	9	2	2
Шумен	0	0	2	2	3	7	1	3
Ямбол	0	0	2	2	3	2	8	10
	73	235	774	955	239	410	381	621

Регистрирани производители в официалния регистър за фитосанитарен контрол - 3

ОДБХ	Тържища/ Пазари	бр. инспекции	Горски разсадни ци	бр. инспекции	Насаж дения	бр. инспекции	Мато чини ягоди малини	бр. инспекции
Благоевград	8	24	9	9	4	4	6	1
Бургас	3	6	8	3	0		2	1
Варна	54	86	3	9	55	77	0	0
ВТърново	10	47	10	9	0	0	2	11
Видин	14	129	1	2	0	0	1	1
Враца	0	0	3	1	0	0	0	0
Габрово	1	1	0	0	2	0	4	4
Добрич	12	21	2	4	43	16	1	2
Кърджали	1	13	6	5	7	5	0	0
Кюстендил	3	16	4	11	4	68	0	15
Ловеч	3	12	10	16	0	0	13	10
Монтана	8	8	4	5	42	36	3	3
Пазарджик	9	23	8	16	18	32	4	4
Перник	0	105	4	8	54	25	1	2
Пловдив	2	76	5	6	13	24	0	0
Плевен	9	12	4	8	2	6	2	6
Разград	2	3	1	2	2	2	5	16
Русе	17	9	8	4	0	0	0	0
Силистра	0	8	0	0	2	4	1	1
Сливен	1	6	0	0	6	6	0	0
Смолян	0	0	3	4	0	0	0	0
София град	3	9	0		26	55	0	0
София област	4	4	12	2	43	55	0	0
Стара Загора	1	3	4	4	0	0	0	0
Търговище	0	4	2	2	0	0	0	0
Хасково	6	2	4	12	0	0	3	3
Шумен	0	5	3	1	4	7	0	0
Ямбол	1	2	0	0	8	4	0	0
	172	634	118	143	335	426	48	80

Регистрирани места за фитосанитарни проверки по Наредба 68

ОДБХ	Вид растения или раст. Продукти	инспекции /брой/	нарушения	Отнета регистрация
------	---------------------------------------	---------------------	-----------	-----------------------

БУРГАС				
Пиргос Агро ООД, гр. Бургас, кв. Ветрен Димитър Милев тел. 056/ 844622	BGS 0162 семена	1	0	
"Интерцитрус" ЕООД - Бургас, ул. Индустриална 43 Георги Тенев тел 0877906919	BGS 0098 плодове и зеленчуци	1	0	
ОДБХ Варна				
VAR 0119 Транзитни складове и сервизи ООД- гр. Девня, кв. Повеляново	посевен и посадъчен материал, растения за преработка и консумация	2	не	не
В ТЪРНОВО				
"Бон" ЕООД-VTR-0180, Павликени, "ул.Хр.Ботев" 100	люцерна- семена	1	0	0
Фидус ООД, VTR 0294, Павликени, ул."Т.Кътев" 8	овощен посадъчен м- л	2	0	0
"Фидус - Планта" ООД, VTR-0307, Павликени, ул."Т.Кътев" 8	овощен посадъчен м- л	1	0	0
"Българска роза-Христов" ЕООД VTR-0359, Павликени, ул. "Чипровци"4	декоративни растения	1	0	0
"Еврогрин" ООД, с.Михалци,общ. Гр.Павликени VTR 0049	овощен посадъчен м- л	1	0	0
ЕС КОНСУЛТ ЕООД гр.Г.Оряховица VTR 0319	семена за посев	1	0	0
ОДБХ ГАБРОВО				
Овощен разсадникЕООД рег №GAB0010 гр Севлиево ул. Стефан Пешев 151	Овощни дръвчета	2	0	0
ЕТ Димитър Тотев 98 рег № GAB0011с Ряховците общ севлиево	цветни видове	2	0	0
ОДБХ РУСЕ				
"Астра финанс"ЕООД , Русе, бул. "Тутракан" №100	Стоки по Приложение 6	1	0	
"Пристанищен комплекс" - Пристанище изток складове "Мархи" и "Хард"Русе, ул. Пристанищна № 22	посевен материал; посадъчен м- л; Стоки по Приложение 6	1	0	
"Голдън Уест Сийд България" ООД, Русе, бул. България 100	посевен материал	1	0	

"Ф+С Агро"Русе, склад в с. Ново село	посевен материал	1	0	
"999 Ивайло Асенов"ЕООД, гр. Бяла, ул В.Левски №80	посевен материал	1	0	
"Танексим"ЕООД-Русе	посадъчен материал и рязан цвят	1	0	
"Свободна зона Русе" ЕАД	растителни стоки за преработка и консумация	1	0	
Фермер 2000 АД - Ст. Загора	посевен материал	1	0	
ОДБХ СОФИЯ ГРАД				
1 - с.Яна,ул.Старо Буховско шосе №5	Раст. и растит. прод. по прил.5Б	1	0	0
ОДБХ СТАРА ЗАГОРА				
ЕТ Бойчо Стоев-Разцвет Стоев-Стара Загора;кв.Зора	цветни резници	5	0	0
Корона М ЕООД Стара Загора	семена за преработка	1	0	0
Конекс тива ООД с.Оризovo	зеленчуци за преработка	3	0	0

Регистрирани фирми по Стандарт 15

БЛАГОЕВГРАД	10	10	0	6
БУРГАС	2	2	0	0
ВАРНА	4	4	0	0
ВЕЛИКО ТЪРНОВО	5	5	0	0
ВИДИН	1	2	0	0
ВРАЦА	4	4	0	0
ГАБРОВО	4	5	0	0
КЪРДЖАЛИ	3	3	0	0
КЮСТЕНДИЛ	1	1	0	0
ЛОВЕЧ	11	2	0	0
МОНТАНА	3	3	0	
ПАЗАРДЖИК	23	23	0	1
ПЕРНИК	2	4	0	0
ПЛЕВЕН	1	1	0	0
РАЗГРАД	1	2	0	0
РУСЕ	8	17	0	2
СЛИВЕН	6	6	0	0
СМОЛЯН	10	15	0	0
СОФИЯ ОБЛАСТ	9	9	0	0
СТАРА ЗАГОРА	18	16	0	0

ТЪРГОВИЩЕ	2	2	0	0
ХАСКОВО	1	1	0	0
ШУМЕН	7	10	0	0
ЯМБОЛ	1	1	0	0
ОБЩО	137	148	0	9

Издадени Растителни паспорти за страната и ЕС – 2015 г.

ОДБХ	партиди	брой	Здр.свидетелства
ОДБХ БЛАГОЕВГРАД	61	61	16
ОДБХ БУРГАС	129	129	7
ОДБХ ВАРНА	40	40	0
ОДБХ ВЕЛИКО ТЪРНОВО	245	245	0
ОДБХ ВИДИН	1	1	3
ОДБХ ВРАЦА	30	30	0
ОДБХ ГАБРОВО	50	50	0
ОДБХ ДОБРИЧ	11	11	0
ОДБХ КЮСТЕНДИЛ	118	118	11
ОДБХ ЛОВЕЧ	18	18	0
ОДБХ МОНТАНА	36	36	0
ОДБХ ПАЗАРДЖИК	262	262	11
ОДБХ ПЕРНИК	21	21	0
ОДБХ ПЛЕВЕН	52	37	0
ОДБХ ПЛОВДИВ	252	252	10
ОДБХ ПЛОВДИВ	5	5	0
ОДБХ РАЗГРАД	74	74	0
ОДБХ РУСЕ	47	80	11
ОДБХ СИЛИСТРА	119	119	0
ОДБХ СЛИВЕН	331	331	0
ОДБХ СМОЛЯН	23	23	20
ОДБХ СОФИЯ ГРАД	37	37	0
ОДБХ СОФИЯ ОБЛАСТ	26	26	0
ОДБХ СТАРА ЗАГОРА	267	267	0
ОДБХ ТЪРГОВИЩЕ	10	113	0
ОДБХ ХАСКОВО	6	6	0
ОДБХ ШУМЕН	64	64	0
ОДБХ ЯМБОЛ	18	18	0
ОБЩО	2353	2474	89